

Extra quam non est Salus
ATHANASII KIRCHERI
S.J.
ARCA NOË
AMSTELODAMI
Apud JOANNEM JANSSONIUM à WAESBERGE. Anno. 1675.

ATHANASII KIRCHERI
è SOC. JESU

ARCA NOË,

IN

TRES LIBROS DIGESTA,

QUORUM

I. *De rebus quæ ante* Diluvium,

II. *De iis, quæ ipsò* Diluvio *ejusque duratione*,

III. *De iis, quæ post* Diluvium *à* Noëmo *gesta sunt*,

Quæ omnia novâ Methodo,

NEC NON

Summa Argumentorum varietate, explicantur, & demonstrantur.

B[1]

AMSTELODAMI,

Apud JOANNEM JANSSONIUM à WAESBERGE.

ANNO cIↃ IↃc LXXV. *Cum Privilegiis.*

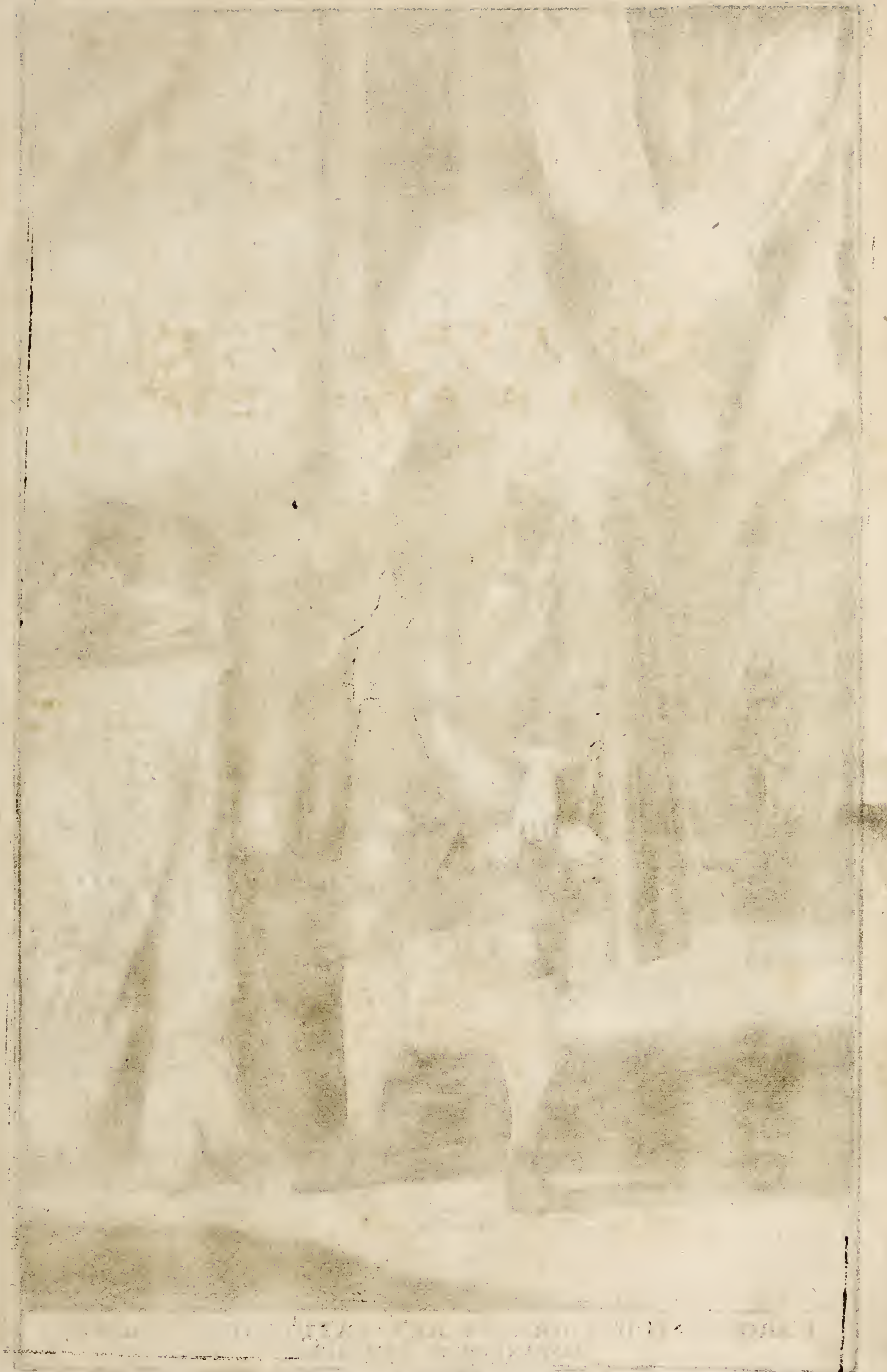
JOANNES PAULUS OLIVA,
PRÆPOSITUS GENERALIS
SOCIETATIS JESU.

CUm Opus, *quod inſcribitur* Arca Noë *à* P. ATHANASIO KIRCHERO *noſtræ Societatis Sacerdote compoſitum, aliquot ejuſdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi poſſe probaverint, poteſtatem facimus, ut typis mandetur, ſi iis, ad quos pertinet, videbitur. Datum Romæ* 20. *Novembris* 1669.

JOANNES PAULUS OLIVA.

Imprimatur,

FR. HYACINTHUS, Libell. Sacr. Palat. Apoſtol. Magiſt.

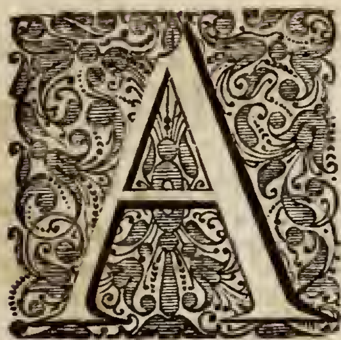

CAROLUS II. DEI GRATIA REX CATHOLICUS MAGNUS
HISPANIARUM MONARCHA.

REGI CATHOLICO
CAROLO II.
AUSTRIACO,
MONARCHÆ HISPANIARUM
MAXIMO;

ATHANASIUS KIRCHERUS *è* SOC. JESU
FELICITATEM.

Rcam Siſto TIBI, *Rex Maxime, Arcam*, dico, non *Pandoræ* fanaticis Deorum muneribus locupletatam, non *Mauſoli* Regis opibus cimeliiſque confertam, non *Crœſi* inexhauſtis opulentam theſauris, cæteraſque haud abſimiles, quas ſuis affinxit Regibus fabuloſa antiquitas; ſed *Arcam*, quâ quicquam Mundus non vidit grandius; Divinius nihil, nihil Mortalium admiratione dignius; cujus Architectus fuit DEUS *Opt. Max. Noë* faber, *Moſes* Interpres, quam deindè omnium Seculorum Scriptores quà Sacri, quà profani, fæcundo calamorum profluvio immenſis laudibus toti divulgarunt poſteritati.

tati.

tati. Nosse vis hujus *Arcæ* Epigraphen? illa est Mundi Miraculum, Geocosmi compendium, totius viventis sentientisque Naturæ seminarium, pereuntis Mundi Asylum, renascentis felix, fortunatumque auspicium. Hanc ego, omni, quâ possum, submissi animi contestatione ante sublime *Majestatis* TUÆ Solium, suplex & venerabundus depono, veluti Monarchiæ TUÆ, qua patet, Orbis universus longè latéque exporrectæ absolutum omnibus numeris prototypon: Operum prægrandium munera non nisi supremos in Orbe Monarchas, quorum TU inter paucos singularis & unus es, apprime congruunt. Si enim Monarchiæ TUÆ amplitudinem exactiori trutina pondero, rem Orbi forsan paradoxam, attamen omni subducto dubio verissimam proponam; Monarchiæ, inquam, TUÆ, cui Sol nunquam occidit, Monarchiæ, quæ stellas, & sidera, veluti signaculo quodam claudit & aperit, nunquam, & nusquam deficiente luminis splendore. Nam ut rectè quidam:

—— Quocunque diem Sol Orbe reducat
Fessus obit tua Regna; tuo sese aureus offert
Oceano, conditque tuo; cui subdita parent
Imperia, Astrorumque Orbes, totumque quod usquam est,
Regales intra sedes, & limina cernis.

Mo-

Monarchiæ Tuæ, cui Oriens & Occidens, Polus alter & alter, nox, diesque quolibet temporis momento, alicubi semper jucundo fœdere junguntur in unum; Æstas cum Hyeme, cum Autumno Ver, singula cum omnibus & singulis exacta æquitatis & justitiæ sua jura exercent; atque adeò Æstatem hîc torridam, alibi horridam brumam justi ponderis æquilibria Tua in Monarchia experiaris; Nunquam Tibi recentes Violæ, Rosæ, Lilia cessant suum spirare odorem, fructuum peregrini cœli cupediæ Tuæ nunquam desunt Mensæ. *Noë* veluti in zootropheio quodam, omnes, quæ cœli ambitu continentur, animantium species suæ conclusit *Arcæ*; Verùm enim verò, quæ *Noë* strictim, Tu Rex Summe, in Tua Monarchia sparsim tenes. Si denique Opum, Divitiarumque ubertatem penitiùs expendo, Tibi sunt aurei sine fundo montes, Argentei sine termino colles, uti rectè Poëta nonnemo:

— — — *Tibi victus subdidit* Afer
Littora; Te metuit Ganges; *tibi turbidus* Indus
Volvit opes; *Uni* Americe *tibi viscera pandit*
Fœta auro, quô semoti confinia Mundi
Non cessas ditare Tuo.

Queis

Queis probè expensis sanctè jam affirmare ausim, nihil in antecedentium temporum Historiis quidpiam aut Monarchiâ Tua potentius, aut amplitudine diffusius, aut opum immensitate grandius, verbo, Divinæ Dominationi (si ita loqui fas sit) propius observatum fuisse. Hanc Tibi granditatem incomparabilem Majores Tui fortium gestorum Heroës *Fernandi*, *Caroli*, *Philippi*, & Cæsares & Reges stupente Mundo pepererunt. Quid enim ab Orbe condito, Mundo insolentius inclaruisse dici potest, quàm novos, & ne famâ quidem notos detexisse Mundos, nova novis adjecisse Regnis, Orientem Occidentemque, Austrum & Aquilonem Tuæ se fecisse potestatis; & quod omnibus excellentius est, incredibili Divinæ gloriæ studio, acquisitorum potentiam Regnorum Deo *Opt. Maxim.* subditam in Ovilis augmentum, & amplitudinem *Christo* subjugasse, tanto per Orbem Terrarum, animarum & fructu, & lucro, quantum non dicam sperare, sed ne animo quidem concipere, aut credere quisquam sibi persuadere potuisset. Quorum quidem omnium Tu, Rex Maxime, ex alto Heroûm sanguine prognatus,

& Princeps es , & Hæres minimè degener ; cùm Talia de TE efflorefcentium in tantilla ætate virtutum fpecimina jam dudum dederis, ut extra communem hominum fortem, fpiritus Heroïcos vel ex ipfo Magnæ & Auguftæ Matris TUÆ lacte fuxiffe videaris, Matris, inquam, ANNÆ Sereniffimæ Reginæ, Parentis TUÆ, quæ pari felicitate ex præcelfa *Auftriacorum* Cęfarum profapia exorta, etiamnum Orba & Regni, & thori conjuge, magnis tamen, & grandibus rebus intenta, in tanta exulceratione temporum, hoftiumque machinis, cogitationi fœmineæ mafculum indens animum, quanto fe Sola ingenii robore, quanto confilio, prudentiâ, ac Religionis ardore, in adminiftranda Monarchia fe gefferit, Orbis novit, & obftupuit. Haud imparem rerum gerendarum telam TU ordiri videris REX MAXIME, dum de vivida indolis TUÆ lætitia, de matura in tenello corpufculo prudentia, de præcoci animi fortitudine rerumque rectè agendarum dexteritate, de TE quidpiam humana forte altius Mundus fibi polliceatur, atque adeò thema paulatim dictare incipias, quod acerrima Hiftoricorum ingenia quandóque fit defatigaturum. Quæ quidem uti fumma admiratio-

ratione celebrare non ſemel audivi, ita quoque, neſcio, quo felici omine iſthoc Monumentum, veluti Gloriæ Tuæ prodromum, glorioſi Nominis Tui immortalitati conſecrandum cenſui cedro perennius:

Quod non imber edax, neque Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, & fuga temporum.

Vale Rex Maxime Auguſtæ Domus & Orbis delicium, vive in Spem magnam Deo, Regnis, Religioni Catholicæ, Tibi. E Collegio Romano Societatis Jesu, 24. Junii 1673.

PRÆFATIO

AD

LECTOREM.

Um, Benevole Lector, à quinque Lustrorum transacto curriculo, nullo non tempore vehemens ad ea argumenta, quæ in Sacrarum Literarum monumentis, Physicam potissimùm & Mathesin sapiunt, dilucidanda, animo meo insederit desiderium; inter cœtera verò consideratione dignissima, nullum mihi præstantius, illustrius, celebrius, quodque curiosiora ingenia majori stupore & admiratione agitet, quàm vas illud admirabile, opus verè Excelsi, Arcam, *dico, à* Noëmo *Divino quodam ductu magisterioque, perdito jam mundo in cunctorum viventium conservationem salutemque exstructam; & uti fervor ingens modum nescit, ita is quoque eò me impulit, ut sine ulteriori prolongatione invisam Operis fabricam olim Geometricis, Staticis, atque Architectonicis rationibus stabilitam in publico phrontisterii Mathematici Synedrio demonstrandam susceperim; Auditores, ut id veluti exoptatissimum argumentum quantocyus prælo subditum publici juris ad multorum usum profectumque fieret, à me obnixis precibus contendere, non destitêre. Verum enim verò cum concepti operis thema grandius, fœcundius, rerumque in eo tradendarum ubertate, & opulentiâ fœcundius videretur, quam ut id exiguo paucorum foliorum libello comprehensum, instituti dignitatem, atque æstimationem non dicam congruè exponeret, quin potius rerum in eo explicandarum copiam, & varietatem inconcinna sua brevitate, vel quàm maximè obscuraret; undè illud opportuniori tempori reservatum, si* Deus *vitam viresque largiretur, ampliori, quoad liceret, eruditionum cumulo auctum nos edituros quod tunc temporis spoponderamus, id modò, qualecunque tandem judicio doctorum sit, in Reipublicæ Literariæ bonum emolumentumque, tum Sacrarum Literarum Interpretibus, tum aliarum quarumcunque artium & scientiarum eximiis Magistris, cultoribusque exhibemus. Est autem suscepti operis argumentum adeò grande, fœcundum, atque ob abstrusissimos in eo Divinæ providentiæ recessus adeò admirandum, ut nullum existimem dari posse, tantæ sublimitatis ingenium, nullam tam studiose affectatam Orationem, quæ hujusmodi præstantiam, mysteriorumque sub eo latentium profunditatem, non dicam sufficientibus verborum ampullis, sed ne profundiori quidem internæ mentis*

contemplatione comprehendere valeat; ut proindè à Mundi conditu nil huic fabricæ quid simile, nec visum sit, nec usque ad ejusdem consummationem visum iri, tutò asseverare audeamus; in qua nimirum exstruenda stupente Mundo, vel ipsos centenos annos omnis Divinæ humanæque Sapientiæ industriæque labor desudaverit; si finem tantæ machinæ consideres, in illa ἄρρητον καὶ ἀνεκφώνητον *Divinæ justitiæ & misericordiæ sacramentum contineri reperies, ut videlicet* DEUS Opt. Max. *veteri Mundo ob conclamatam scelerum peccatorumque enormitatem perdito, Mundum novum, novamque Terram per* Noëmum *virum justum & perfectum atque ob constantem ejusdem in* DEUM *fiduciam, charitatem, obedientiam, summumque meritorum cumulum, intra* Arcam *totius instaurandæ naturæ viventis seminarium, pro ineffabili suâ providentiâ, conderet. Sed hæc in hujus Operis decursu luculentius patebunt; cujus* ἰχνογραφίαν *paucis accipe.*

Dividitur Opus in tres Libros: quorum primus *rerum à* Noëmo *ante* Diluvium *sexcentorum annorum decursu gestarum historiam continet; Vitam nimirum* Noëmi, *continuumque virtutis & perfectionis studium; Fabricæ* Arcæ *à* DEO *sibi præscriptæ in nidos & mansiunculas divisionem, præterea animantium intra eam introducendarum modum & rationem, una cum rerum, tum hominibus, tum singulis animalibus ad vitam annuo spatio conservandam necessariarum comeatu describit.*

Liber Secundus *formidabilem Cataclysmi catastrophen exhibet, quo ruptis fontibus Abyssi magnæ, & Cataractis Cœli apertis, totus Terrarum Orbis obrutus, dum nulli hominum, animaliumque effugii locus datur, ad unum omnes miserabili morte, præter octo animas, vitæ naufragium fecerunt; describit præterea ea quæ intra* Arcæ *claustrum à* Noëmo, *& à filiis filiorumque Uxoribus gesta sunt circa officiorum distributionem; ac circa summam singulis speciebus animalium congruis alimentis conservandis curam, modumque à Sapientissimo* Arcæ *Navarchæ, exactissimis legibus præscriptum exponit.*

Liber tertius, Noëmi, *cessante jam* Diluvio, *extra* Arcam *egressum, animaliumque ad novæ lucis radium, & novæ auræ refrigerium, incredibile tripudium, hilaritatem, & ad fœcundæ propagationis motus concitationem, & promptitudinem declarat; Sequitur* Noëmi *in beneficiorum acceptorum recognitionem, oblatum* DEO *gratissimum sacrificium; reperiet hîc Lector novam Mundi faciem, oppidò à prioris Mundi constitutione difformem, stupebit vel intra trecentos*

annos immensam humani generis propagationem à tribus Noë *filiis* Sem , Cham , & Japhet , *per universas Mundi regiones,* Noë *adhuc vivente peractam ; cum innumeris aliis , quæ ibidem descripta cernentur ; in quarum quidem hic recensitarum rerum expositione hoc unicum intendimus , ne ad unguem quidem à genuino* Geneseos *sensu recederemus , & proindè ad literalis sensus veritatem penetrandam , concordandasque opinionum varietates , post Latinam quintuplici linguarum* , Græcæ , Hebrææ , Chaldææ , Syriacæ, *atque* Arabicæ *versione , veritatem rimamur , & Authorum quidem in sententiis dissidentium nomina consultò reticuimus , nè videlicet ulli ex tot præstantissimis Doctoribus , peritissimisque Sacrarum Literarum Expositoribus, cultoribusque refellendi præjudicio forem. Quod deindè multa nonnunquam circa Sacri Textûs explicationes solis conjecturis fulta protulerim , id mihi condonari velim , cum id fecerim , quod Sacris quoque Interpretibus , Sanctisque Patribus in omnibus solitum usitatumque fuisse deprehendi. Quod deinde in Iconismis operi insertis , nonnullâ libertate usus fuerim, ea prudentem Lectorem , tanquam certa & indubia, minimè censere velim ; sed quod juxta rectæ rationis dictamen, ita fieri debuisse arbitrati simus. Quæ cum ita sint, nil jam amplius restat , nisi ut suscepti operis institutum Divini Luminis adspirante gratia, eâ quam ingenii mei inbecillitas permiserit ἀμεθοτέρως prosequamur; in quo si quidpiam tortum , hiulcum , ac expositioni meæ incongruum occurrerit, id non Patri luminum , sed meæ insufficientiæ , & incapacitati acceptum ferat. Vale Lector , & ausibus meis annue.*

SYNOPSIS OPERIS
IN
LIBRIS, SECTIONIBUS, & CAPITIBUS.

LIBER PRIMUS
EST
ISAGOGICUS,
Continens ea quæ centum ante Diluvium *annis commemoratione digna acciderunt.*

PRÆFATIO. *Pag.* 1

SECTIO I.

De Statu rerum ante Diluvium.

CAPUT I. DE summa humani generis Perversitate ante *Diluvium.* *Pag.* 3
II. Utrum nonnulli Libri extiterint, quibus pessimus mortalium ante *Diluvium* status descriptus fuerit. *p.* 4
III. De Gigantibus ante *Diluvium.* *p.* 8
IV. De vita *Noë* ejusque virtutibus gestisque. *p.* 12
V. De ejusdem Rectitudine apud DEUM & homines. *p.* 14

SECTIO II.

De Fabrica Arcæ Noë.

CAPUT I. De mira DEI Providentia in fabrica *Arcæ.* *Pag.* 16
II. De Materia *Arcæ* à *Noë* exstructæ. *p.* 18
III. De Bitumine, ejusque speciebus, quibus *Arca* intus forisque illita fuit. *p.* 20
IV. De Regione *Edenia* in qua *Noë Arcam* exstruxisse putatur. *p.* 22
V. De Scientia *Noë* in fabrica conficienda à DEO ipsi infusa. *p.* 23
VI. De Apparatu rerum ad *Arcam* construendam necessariarum. *p.* 25
VII. *Noë Arcæ* fabricam incipit prævia exhortatione ad impiam gentem &c. *p.* 27
VIII. De Cubito, Pede, Palmo, mensuris *Arcæ.* *p.* 28
IX. De Proportione *Arcæ* ad symmetriam corporis humani, & de ejus capacitate. *p.* 33
X. Quomodo *Noë* primò fundamenta *Arcæ* jecerit. *p.* 35
XI. De Forma *Arcæ Noë* Interpretum sententiæ. *p.* 41

SECTIO III.

De Habitaculorum, Nidorum, seu Stabulorum in Arca *distributione.*

CAP. I. De *Noë* infusa Scientia circa ea quæ in *Arcæ* constructione necessaria videbantur. *Pag.* 45
II. De distributione Stabulorum seu Mansionum in Prima *Arcæ* contignatione pro Quadrupedibus & Reptilibus. *p.* 46
III De omnibus & singulis Speciebus Animalium Quadrupedum, quæ in *Arcam* introduci debebant. 48
IV. Ἐξήγησις. De Reptilium Insectorumque Varietate, Natura & Proprietate, & quænam ex iis in *Arcam* intrarint. *p.* 51
V. De Quadrupedibus in *Arcam* introductis. *p.* 56
Classis Quadrupedum. *p.* 57
VI. De Animalium Volatilium in *Arcam* introductorum ratione, Natura & Proprietate. *p.* 74
Classis Avium. *p.* 76
Consectarium Apodicticum. 94

VII. *Noë*

Cap. VII. *Noë* infusâ Animalium scientia dotatus à Deo, juxta præcepta Domini tandem *Arcæ* stabula nidosque unicuiq; sive Quadrupedibus, sive Volucribus, convenientia exstruere orditur. *p.* 98
Nomenclatura { Quadrupedum. *p.* 101 / Volucrum. *p.* 102 }
VIII. Explicatio Ichnographica primæ Contignationis *Arcæ*, in qua Quadrupedum stabula & mansiones ordine sunt positæ. *p.* 103
Pinax Stabulorum. *p.* 105
IX. De Commeatu omnibus & singulis Animantibus in *Arcam* introductis sufficienti & necessario, & de Penariis, Reconditoriisque eâ de causa in *Arca* exstructis. *p.* 106
X. De Commeatu pro omnibus & singulis Animalibus in *Arcam* introductis in particulari. *p.* 108
Tabula Penariorum. *p.* 109
XI. Explicatio secundæ Contignationis *Arcæ* in qua Ciborum necessariorum apparatus continetur. *p.* 110
XII. De Tertia & suprema Contignatione *Arcæ*, quæ octo homines unà cum Volucrum speciebus inhabitabant, & Ὀρνιθοτροφεῖον dicitur. *p.* 112
Tabula Ornithotrophii. *p.* 116

LIBER SECUNDUS.

CATACLYSMUS sive DILUVIUM UNIVERSALE.

Præfatio, *totius Libri summam continens.* *Pag.* 117

PARS I,

De Ingressu Animalium in Arcam *è superveniente* Diluvio.

Cap. I. Quid *Noë* cum sua familia ante Ingressum in *Arcam* egerit. *Pag.* 119
II. De Animalium ex toto Orbe paucis ante diebus congregatorum modo & ratione. *p.* 121
III. De Cataclysmi seu *Diluvii* omnibus seculis memorandi formidanda Catastrophe. *p.* 124
IV. Quid sibi velint Sacri Textus, *Fontes Abyssi magnæ & Cataractæ Cœli.* *p.* 127
V. De Aquis *Diluvii* quindecim cubitis supra omnes Montes sese extollentibus. *p.* 131
VI. Utrum apud Veteres Scriptores Gentiles aliqua, hujus *Diluvii* & *Arcæ Noëticæ* notitia habeatur. *p.* 136
VII. Hydrostaticum: de Pondere *Arcæ*, & quantum illa intra Aquas, tam hominum quàm animalium, nec non commeatus onere aggravata subsederit. *p.* 143
VIII. De Ministerio & Administratione Animalium qua *Noë* cum filiis suis & uxoribus eorundem distinebatur in *Arca.* *p.* 146
IX. De Mystico-allegorico-tropologica *Arcæ* Expositione. *p.* 149
X. De Diminutione Aquarum *Diluvii*, & de Tempore quo decreverit. *p.* 154
XI. Quid intelligatur per *Spiritum quem adduxit Dominus super terram ad exsiccandas aquas*, & Quomodo intelligenda sit *Clausura fontium Abyssi & Cataractarum Cœli*, *Pluviarumque prohibitio.* *p.* 156
Appendix Erotematica quoad difficultates Textus Sacri. *p.* 158

LI-

LIBER TERTIUS,

DE

EGRESSU NOË EXTRA ARCAM.

PRÆFATIO. *Pag.* 163

PARS I.

De iis quæ in Arcæ *Egressu contigerunt.*

CAP. I. DE *Noë* mora extra *Arcam* antequam egrederetur. *p.* 165
II. De Altari & Sacrificio quod *Noë* fecit DEO, deq; Divina ejusdem Sacrificii approbatione. *p.* 167
III. Utrum Carnium ésus ante *Diluvium* in usu fuerit, an post *Diluvium* primò cœperit. *p.* 170
IV. Cur esum Carnium post *Diluvium* expressè, non item suffocatorum aut sanguinis eorum DEUS concesserit. *p.* 173
V. Utrum ante *Diluvium* fuerit Pluvia, & Iris & Quid sit *Signum* illud quod DEUS assumpsit post *Diluvium* placationi suæ erga genus humanum. *p.* 176

PARS II.

De Gestis Noë *post* Diluvium.

CAP. I. An *Noë* aliquanto tempore in montanis *Ararat* regionibus commoratus sit. *p.* 179
II. De Plantatione Vineæ à *Noë* facta, & Utrum ante *Diluvium* usus plantationis Vitium & Vini fuerit. *p.* 180
III. De multiplicatione Animalium post *Diluvium*, & an *Noë* post *Diluvium* filios genuerit. *p.* 183
IV. De Monte *Ararat*, & Utrum ex posteris *Noë* nonnulli ad *Arcam* spectandam Montem adscenderint. *p.* 184

PARS III.

De Transmigratione Gentium, qua per tres filios Noë, *genus humanum per universam Terram disseminatum fuit.* p. 187

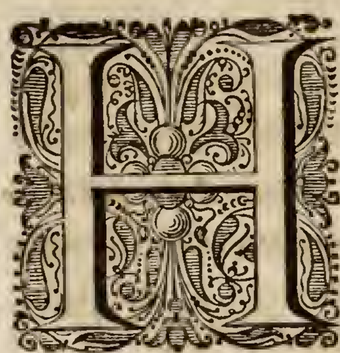
CAP. I. De facie Terreni Globi post *Diluvium* comparata cum illa ante *Diluvium.* *p.* 187
Corollarium. *p.* 191
II. De Statu Geocosmi post *Diluvium.* *p.* 192
III. Quomodo Animalia per universas Globi terreni regiones in Insulas devenerint. *p.* 195
IV. Utrum Paradisus Terrestris *Diluvio* destructus sit, & Ubinam locorum fuerit. *p.* 197
V. Utrum ante *Diluvium* de variis Artibus & Scientiis scripti fuerint Libri, & Utrum illi ad posterum Mundum fuerint propagati. *p.* 204
VI. De Libris & Scriptoribus primis post *Diluvium.* *p.* 208
VII. De *Mercurio Trismegisto*, ejusque Libris. *p.* 216
VIII. De numerosa Progenie filiorum *Noë, Sem, Cham, Japhet.* *p.* 223
IX. De Transmigratione gentium per progeniem *Japhet* filii *Noë.* *p.* 223

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ, LIBER PRIMUS ISAGOGICUS.

Continet ea quæ centum ante *Diluvium* annis commemoratione digna acciderunt.

PRÆFATIO.

Umanum ingenium, uti naturæ pronitate, veluti pondere quodam fertur ad acquirendam intimam cognitionem earum rerum, quæ vel in Naturæ majestate reconditæ refulgent, vel quidpiam insolitum, sublime, peregrinum & arduum, in insanæ molis fabricis à veteribus humana artis industriâ quasi superiori extructis exhibetur, ita quoque inter cætera nullo non tempore satis admirari non potuerunt hanc, quam modò ordimur Noëmicæ Arcæ *fabricam; cujus comparatione meritò* Barbara pyramidum *sileat miracula* Memphis, *sileant* Babylonici Semiramidis Muri, *sileant, quæcunque Veteres de* Colosso Solis, *de* Jovis Olympii Statua, *de* Dianæ Ephesinę Templo, *de cæteris Mundi Miraculis ultra fidem humanum protulerunt; Si enim Lectores animum paulò profundius in hujus admirandi operis fabricam intenderunt, luculenter contuebuntur, huic nihil unquam in humanis rebus par fuisse, nil humana consideratione dignius, utpote omnium, non dicam, humanorum, sed & operum Divinorum in restauratione Mundi post* Christi *in carne adventum maximum; neque id cuiquam mirum videri debet; fuit enim hæc* Arca *ipso* DEO *Architecto secundum omnes & singulas symmetriæ leges servo suo* Noëmo *dictata, leges præscriptæ, modus & ratio in fabricæ prosecutione,* DEO *docente inspirata. Non ignoro, trium potissimum in* Sacrarum literarum contextu, *celeberrimarum fabricarum mentionem fieri, quarum excellentia & prodigiosa constructio hucusque omnium Interpretum ingenia mirum in modum torsit; Horum primum fuit* Mosis Tabernaculum, *secundum* Templum Salomonis, *tertium* Arca Noë; *sed hæc meritò tantò cæteris admiratione dignior est, quantò argumentum grandius continet, tum ob longitudinem temporis* cen-

Sublimitas Argumenti.

Celeberrimæ in *Sacris literis* fabricæ. 1. *Tabernaculum Mosis.* 2. *Templum Salomonis.* 3. *Arca Noë.*

centum annorum, quêis in ea extruenda insudatum fuit, tum ob magnitudinem & capacitatem, quâ nihil adhuc simile post orbem conditum in aquis visum est; si finem & usum ejus spectemus, in eo sanè contemplando meritò humana mens caligat, ratio ob Divini consilii altitudinem confunditur, intellectus in operis vastitate, & singularum partium distributione concipienda quodammodò absorbetur, præter intentionem DEI *abditam, quæ exuperat omnem sensum. Fuit enim reale & veridicum totius viventis Mundi compendium, universi Orbis in* Diluvio *effugium, hominum animaliumque novum post deperditum Mundum seminarium, quo hominum animaliumque genus in posterum Mundum conservaretur repararetúrque, nova renascentis Mundi origo. Non dicam hîc modò de iis, quæ circa animalium in* Arcam *introductionem acciderunt. Silebo de receptaculis, loculis, nidisque, singulis animalibus conditionique eorum propriis, quæ uti omnem exuperant admirationem, ita quoque de iis, quantum quidem nostri imbecillitas intellectûs permiserit, in sequentibus acturi sumus. Harum itaque stupendarum rerum circa eam, atque intra eam gestarum admiratione perculsus jam à multo tempore, & ad multorum impulsum, nil dignius me præstare posse existimavi, quàm si in hoc Sacro Divinæ fabricæ argumento quàm penitißimè explicando, omnes ingenii mei vires expanderem; non tam ob proprii ingenii mei (quod ob sublimitatem rei prorsus insufficiens esse sincerè fateor), curiositatem; quàm potissimum, ut ex eo Lector disceret, ineffabilem prorsus, & incomprehensibilem* DEI Optimi Maximi *erga genus humanum bonitatem & misericordiam, quâ tam admirabili modo, per servum suum* Noëmum, *de Mundo peccatis jam perdito, instaurando, tam paternè providere & disponere sibi complacuit; quæ uti omnem rationem transcendunt, ita quoque omnibus, vitiorum peccatorumque consuetudine oppreßis, summo ad unionem cum* DEO *per veram pœnitentis animi compunctionem, bonorumque operum prosecutionem recuperandam, incitamento esse possunt; Hæretici verò & Athei, qui nil eorum, quæ non capiunt, credere volunt, discant, non stulto ac temerario ausu* Sacrarum Literarum *veritati præsumptuosius contradicere, neque* Genesin *veluti nugas Mosaicas, captuque impoßibiles amplius explodere præsumant; meum erit,* Arcam *hanc Architecto* DEO *à* Noëmo *constructam, hoc præsenti libro omnium animalium conservationi non solùm, quod Athei negant, sufficientem fuisse, sed etiam compluribus si forent, capiendis, sat amplam fuisse, demonstrare. Ad rem igitur;* DEUS *adsit ausibus nostris.*

Arca Divinum opus.

Authoris intentio.

Atheorum confusio.

SECTIO

SECTIO I.

De Statu rerum ante *Diluvium*.

CAPUT I.

De ſumma humani generis Perverſitate ante Diluvium.

Uemadmodum primordialis Mundi Status ad *Diluvium* uſque, 1656 annorum ſpatio quoad naturalium rerum conſtitutionem feliciſſimus, omniumque rerum ad victum neceſſariarum copiâ uberrimus fuit, ita quoque homines novi recentiſque Mundi florentiſſimam ſortem participantes, corpore exiſtebant robuſto, ingenio vegeto, & vivaci, atque in complurium centenorum annorum curricula vitam propagantes, tantæ quoque fæcunditatis, ut plerique *Sancti Patres* autumârint, Mulieres non unum, uti poſteris temporibus paſſim fieri cernimus, ſed complures uno partu fœtus effudiſſe; unde juxta Divinæ vocis oraculum, *Creſcite & multiplicamini*, univerſa Terra hominibus referta, uti multitudinis vix capax, ita prodigioſorum quoque eventuum occaſionem dedit; Non aliâ, hoc uberrimo rerum ſtatu, niſi lege Naturæ vivebant omnes. Verùm quemadmodum primum *Adæ* peccatum, omnium miſeriarum calamitatumque prima origo fuit, ita brevi quoque omnis caro adeò vitiata & corrupta, ut nullus, qui Legis Naturæ vim cognoſceret, exiſteret; ſiquidem unuſquiſque, quo eum naturæ impetus rapiebat, pro arbitrio vivebat; undè cum ciborum nutrimenta recentis Mundi vigore ſaluberrima, ſaluberrimam quoque hominum temperiem, robuſtam, longævam, atque omnium bonorum, quæ corpori accidere poſſent, copiâ præditam conſtituerent; Hinc accidit, ut paulatim bonorum

Fæcunditas primævi temporis.

Lege naturæ ſpreta vivebant omnes arbitrio.

memoratorum affluentia luxuriantes, ſpretâ lege Naturæ, in ultimum omnium vitiorum ſcelerumque barathrum, laxatis ad omnem voluptatem & libidinem habenis, ex qua ſe revocare nollent, infeliciter prolapſi, non ex ignorantia, nec ex perturbatione, vel animi quadam imbecillitate peccarint, ſed ex malitia, id eſt, ex pravo habitu & conſuetudine, ſcientes volentes ſine ullo pudore, nullo DEI hominumque reſpectu, cum deliberato gaudio è voluptate in quælibet ſcelera brutorum more ruerint. Nam uti rectè Sacer Textus docet: *Videns autem* DEUS, *quod multa malitia hominum eſſet in Terra, & cuncta cogitatio cordis intenta eſſet ad malum, pœnituit eum, quod feciſſet hominem in Terra, & præcavens in futurum, & tactus dolore cordis intrinſecùs: Delebo, inquit, hominem quem creavi à facie Terræ, ab homine uſque ad animantia, à reptili uſque ad volucres cœli, pœnitet enim me feciſſe eos*; undè patet, multam fuiſſe malitiam, non intra unam alteramve Regionem incluſam, ſed longè latèque patentem; quæ non erat ſimplex, & unius generis, ſed varia & multiplex, quæ omnia flagitiorum genera complecteretur; vel denique quia non erat mediocris, ſed ſumma, & ad ultimum ſcelerum faſtigium perducta, atque prorſùs intoleranda, & uti Scriptura loquitur, *malitia completa & conſummata*: Nam ut rectè Hebraica Lectio pro his verbis; *Cogitatio cuncta intenta eſſet ad malum,* ponit: כל יצר מחשבת. *Omne figmentum cogitationum in malum ſolum eſſet*, id eſt, cuncti idolis venereis intenti, quicquid

Ubertas rerum luxuriæ cauſa.

Geneſ. 6.

Summa hominum malitia.

con-

concupiſcentia carnis ipſis dictabat, nihil intentatum relinquebant; Undè non immeritò DEUM pœnituiſſe dicitur: Apud *Symmachi* verſionem habetur, ἀπέςρεψεν, id eſt, *averſatus eſt*; *Aquila* habet; μετεμελήθη, & *Septuaginta*, ἐνεθυμήθη, id eſt, *recogitavit*; Quæ omnia per ἀνθρωποπάθειαν quandam de DEO dicuntur; Non quòd pœnitentia cadat in DEUM, abſit, ſed juxta humanam conſuetudinem loquitur ſic DEUS: Non enim cogitat DEUS, uti homines, teſte Divo *Ambroſio*, neque iraſcitur, neque dolore afficitur, quaſi mutationi obnoxius; ſed hæc leguntur, ut exprimatur peccatorum noſtrorum acerbitas, quæ Divinam meruerit offenſam, tanquam eò uſque excreverit culpa, ut etiam DEUS, qui ex immutabilitate naturæ ſuæ non movetur aut irâ, aut odio, aut perturbatione ullâ ad iracundiam provocatus videatur. Sed hæc fuſiùs in *ſequenti Capitulo*.

DEUM non pœnituit more humano.

CAPUT II.

De Statu rerum ante *Diluvium*.

Utrum nonnulli Libri extiterint, quibus peſſimus Mortalium ante Diluvium *Status deſcriptus fuerit.*

Status Teræ ante *Diluvium.*

CErtum eſt, Statum Naturæ ante *Diluvium*, à poſtero poſt *Diluvium* Mundo Terreſtri diverſiſſimum fuiſſe, exceptis tamen montium altiorum catenis, quos remanſiſse nemo dubitare jure debet; cum eæ ad compaginandum molem terræ à primordio, à Sapientiſſimo Conditore rerum conſtitutæ ſint, uti in *Mundo* noſtro *Subterraneo* fusè demonſtravimus; De cæteris tamen Clivis & Vallibus planitiebuſque non eadem eſt ratio, cum veriſimile ſit, *Diluvium* univerſam Terræ faciem prorſus immutaſſe, ita ut in multis locis, ubi Maria ſtabulabantur, in Terreſtres partes abierint, contrà ubi Terra quondam exiſtebat, poſteris temporibus, Mare ſtationem ſuam poſuiſſe, non vanâ conjecturâ nobis conſtet, quod idem fluminibus, lacubus, & clivis montium accidiſſe dicendum eſt; multa ſiquidem flumina & lacus limo oppletos, alibi exitum ſortiri neceſſe fuit; Montes verò minoris ordinis ex limoſa terreſtrium portionum miſcellâ validis *Diluvii* procellis in cumulos aggeſti, ubi priùs non erant, poſteà extitiſſe comperti ſunt, quemadmodum in hunc uſque diem nonnulli montes ex differentibus conchyliorum generibus coagmentati, luculentur oſtendunt, niſi velimus ea à Natura producta, de quo vide nos fuſiùs diſputantes in *Mundo Subterraneo.* Qui verò præſumptuoſiùs aſſerunt, Tellurem ante *Diluvium* planam fuiſſe, ſine montibus, illi utique audiendi non ſunt, cum vel ex ipſo *Sacro Textu* facilè redarguantur, cum expreſsè dicat, aquas *Diluvii* quindecim cubitis altius aſſurrexiſſe ſuper omnes montes, qui ſunt in univerſa Terra, & deindè *Arcam* requieviſſe ſupra montes *Ararat*; eſt itaque hæc opinio frivola, abſurda, temeraria, & in fide vacillans, quam & in *citato* paulò antè *Opere* noſtro quàm fuſiſſimè confutavimus. Urbes autem & oppida tanquam vitæ humanæ neceſſaria ante *Diluvium* ob ingentem hominum in infinitum ſe multiplicantium multitudinem extructa fuiſſe, & primam urbem fuiſſe *Enoch* nomine à *Chain* extructam, *Sacra Scriptura* dicit, cæterarum verò nomina unà cum *Diluvio* uti ex hominum memoria deleta ſunt, ita quoque non attinet ampliùs inquirere; Artes tamen & ſcientias huma-

Terreſtris faciei poſt *Diluvium* mutatio.

Terra ante *Diluvium* plana non fuit.

Urbes ante *Diluvium*.

Scientiæ & artes floruere.

humano generi necessarias maximè floruisse, quempiam ambigere nolim, cùm ab *Adamo* infusa à *Deo* ipsi omni rerum naturalium cognitione & scientia, abundè fuerint instructi, circa naturam elementorum, metallorum è Terra eruendorum, fundendorum, & in usum publicum præparandorum modum & rationem; Architectonicam quoque, Musicam & Mathematicam docuisse, sat superque ex *capite quarto Genesis* pateat. Sed hæc paulò amplius prosequamur.

Adamus omnium artium & scientiarum Author.

Suidas primò *Adamum* Authorem literarum facit; idem facit universa *Hebræorum* Schola, cui non dissentiunt *Syrorum* & *Arabum* monumenta, quemadmodum fusiùs in *Obelisco Pamphilio* testimoniis, authoritatibusque amplissimis comprobavimus. Quæ quidem successiva traditione ab *Adamo* ad *Sethum* filium, cæterosque *Adæ* filios usque ad *Enoch* translatæ, magnum incrementum sumpserunt; de qua re vide citatum *primum Obelisci Pamphilii librum*, exactè & copiosè tractantem:

Libri *Henoch*.

Henoch verò scripsisse Libros certum est, cum *S. Judas in Epistola* sua *Canonica*, & Divus quoque *Augustinus lib.* 15. *de Civit.* id palam fateantur; ex quibus *Origenes* & *Tertullianus* integras sanè paginas citant. Quid verò hi libri continuerint, dubium est.

Quid *Libri Henoch* continuerint.

Citati Authores, eos continuisse ajunt multa vaticinia, videlicet, de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris *Hebræorum* sceleribus, & pœnis, de Mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem eversione, captivitate, & dispersione inter gentes perpetua. *Annius in Commentariis super Berosum Apocryphum* scribit, in eodem *Henoch* volumine fuisse celebre Vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. *Origenes* apud *Sixtum Senensem in* 28. *hom. lib. Num.* unà cum

Prophetiæ *Librorum Henoch*.

Tertulliano tradunt argumentum *Libri Enoch* fuisse, præter prophetias, de numero & nominibus stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum DEI, ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo judicio DEI erga impios. Verùm ut Lector specimen aliquod videat, afferam hoc loco fragmentum quoddam ex *Libro Enoch*, quod circumfertur, & adducitur à *Scaligero in Annotationibus* suis *in Eusebium* quod & in *Bibliotheca Græca Monasterii Salvatoris Messanensis Urbis* celeberrima videre contigit anno 1637. Et quamvis is *Liber Apocryphus* sit, quia tamen antiquissimus est, & ante *Christi* tempora, vetustissima traditione scriptus, hîc ejus, inquam, fragmentum apponendum duxi, ut videant Lectores curiosi, hoc minimè discrepare ab illis, quæ paulò antè ex *Patribus* de argumento *Librorum Enoch* retulimus. Ex Græco autem à nemine, quod sciam, translatum, nos Linguæ Latinæ verbotenùs donamus. Quod dum facimus, totum hoc qualecunque sit antiquitatis fragmentum, ita libero Lectoris judicio relinquimus, neque ullum ad ea quæ adducimus, irrefragabili authoritate credenda adstringere volumus. Et quamvis hoc fragmentum quoque in *Secundo Tomo Oedipi* proposuerimus, hoc tamen adeò oportuno loco, omisso Græco Textu, servato Latino reponendum censuimus.

Liber Apocryphus Henoch adscriptus.

EX PRIMO LIBRO ENOCH.

De *Egregoræis*, sive Angelis malis.

Et factum est, cum multiplicati fuissent filii hominum, natæque ipsis filiæ pulchræ & decoræ, contigit, ut desiderarent eas Egregori (*scilicet Angeli*) *& unus alterum seducebat, dicentes ad invicem: Eligamus nobis fœminas è filiabus hominum Terræ. Et dixit* Semiexas *princeps eorum ad ipsos; timeo ne fortè non velint inire hoc negotium, & ero ego solus debitor peccati maximi; & respondebant ei omnes dicentes: Jurabimus omnes, & jurejurando nos obligabimus invicem ad in nullo à data*

 fide

fide recedendum, donec omnia compleverimus. Tunc omnes juramento præstito se obligarunt, erant autem viginti, qui ascendentes in diebus Jared *summitatem montis* Hermoniim, *quem à jejurando ita appellarunt, ibi fœdere per juramentum inito se invicem obstrinxerunt. Nomina autem Principum sunt sequentia:*

Viginti Principes sceleris in diebus *Jared.*

1. Semixas *Princeps eorum.*

2. Atarkuph.	12. Amariel.
3. Arakiel.	13. Anagemas.
4. Chababiel.	14. Thausael.
5. Orammame.	15. Samiel.
6. Rhamiel.	16. Sarinas.
7. Sapsich.	17. Eumel.
8. Zakiel.	18. Tyriel.
9. Balkiel.	19. Jamiel.
10. Azalzel.	20. Sariel.
11. Pharmarus.	

Sic & omnes reliqui anno 1170 *Mundi, acceperunt sibi ipsis mulieres, & inceperunt contaminari in ipsis usque ad* Diluvium; *pepereruntque ipsis tria genera (hominum.) Primum genus erant* Gigantes *magni:* Gigantes *autem generabant* Naphilim, *&* τοῖς Naphilim *nati sunt* Elud; *& multiplicabantur juxta magnitudinem eorum, & docebant ipsos & fœminas eorum magiam, & incantationes, sive artem præstigiatricem. Primus* Exaël *decimus Principum docuit facere machæras, & thoraces, sive loricas, & omnis generis arma bellica, & metalla (id est metallicam artem) & usum auri & argenti, quanam ratione videlicet in varios luxûs usus adhiberi possent, & fecerunt varia ornamenta mulieribus; docuerunt quoque eas Cosmeticam Artem, id est, fucos & stibii varium usum in condecorando vultu; lapides quoque pretiosos, & faciebant sibi filii hominum, fœminis, & filiabus ipsarum similia; quibus prævaricari, & errare faciebant ipsos Sanctos, & extitit impietas multa super Terram, & corruptæ sunt universæ viæ mortalium. Antesignanus quoque dictorum Principum* Semiaxas *docuit esse * iras animi & radices terræ.*

3. Hominum genera generata ab ipsis.

Magiam docebant.

Exaël armorum cusor.

* Desunt hîc nonnulla.

Undecimus *autem* Pharmarus *nomine docuit Magiam, & Artem incantatricem, præstigiatorumque expiatoria sacra.* Nonus *autem docuit artem deducendi stellas.* Quartus *Astrologiam divinatricem.* Octavus *docuit artem divinandi per aërem.* Tertius *signa Terræ.* Septimus *docuit signa Lunæ. Omnes hi inceperunt uxoribus suis & filiis earum dicta revelare mysteria. Post hæc inceperunt Gigantes vesci carnibus humanis, repereruntque impio hoc exterminio homines decrescere super Terram. Reliqui verò ob detestabilem Gigantum malitiam clamabant in cœlum dicentes, petentesque coram eo suscipi memoriam eorum. Audientes autem quatuor è majoribus Archangelis* Michaël *videlicet, & Ra*phaël, & Gabriël, & Uriël, *è supremo cœlorum habitaculo terram inspiciebant, contemplantesque sanguinem multum effusum super Terram, & omnem impietatem & iniquitatem, quæ fiebat super ea, egredientes ad invicem dixerunt: eccè spiritus & animæ hominum afflictione, oppressioneque suspirantes clamant ad nos, ut petitiones, perditionemque ipsarum ad Altissimi thronum deferamus; procedentesque hi quatuor Archangeli dixerunt Domino.*

Gigantes Anthropophagi.

Apparitio bonorum Angelorum.

" Tu ô! DEUS Deorum, & Dominus Dominantium, & Rex Regnantium, DEUSque hominum custos, Thronusque gloriæ tuæ in omnes seculorum generationes, & nomen tuum sanctum & benedictum in omnia secula.

" Tu enim omnia creasti, in omnibus potestatem possidens, cujus conspectui omnia nuda sunt, & aperta, omnia videns, nec est, qui se à te abscondere possit. Vides quanta mala faciat *Exaël*, quanta introducat, & quanta doceat peccata atque iniquitates super Terram, & quod nil nisi dolus super Aridam. Docuit enim mysteria, & manifestavit seculo ea quæ sunt in cœlo, conanturque omnibus modis ejus instituta & mysteria cognoscere. Filii hominum *Semixæ* potestatem dederunt eorum, qui cum ipso simul erant, & ibant ad filias hominum Terræ & dormiebant cum

Oratio Angelorum ad DEUM.

Quanta mala Dæmones in terram introduxerint.

„ cum ipſis, & polluebantur in virgini-
„ bus puellis, & iis manifeſtabant omnia
„ peccata, & docebant ipſas facere inſtru-
„ menta fornicationis. Et nunc vide, filii
„ hominum gignunt ex iis filios Gigan-
„ tes. Adulterinum, ſuppoſititiumque
„ genus hominum ſuper Terram diffu-
„ ſum, totum Univerſum iniquitate re-
„ plevit. Et nunc eccè ſpiritus anima-
„ rum defunctorum hominum interpel-
„ lant, & uſque ad cœlos aſcendit gemitus
„ eorum, neque poteſt venire & pertin-
„ gere ob enormes, quæ in Terra acci-
„ dunt, iniquitates. Et tu hæc ſcis ab ipſis
„ fieri; & vides ipſos, & ſinis pateriſque
„ ipſos, neque dicis, quid oporteat face-
„ re, aut quod remedium tantorum ma-
Reſponſio DEI. lorum. *Tunc* Altiſſimus *dixit*, *&* Sanctus magnus *locutus eſt*, *& miſit* Uriël *ad Filium* Lamech *dicens: Abi ad* Noë, *& dic ipſi meo nomine: Abſconde teipſum, & manifeſta ipſi finem rerum omnium inſtantem, & quod tota Terra perdetur. Et dices ipſi, quod* Diluvium *univerſæ Terræ futurum, omnia quæ ſuper faciem aridæ ſunt, diſperdet.* Nuncii ad Noë Angeli. *Inſtrue juſtum, quid facere oporteat filium* Lamech; *& anima ipſius in vitam conſervabitur, & effugiet mortem per æternum, atque ex illo plantabitur planta, quæ conſiſtet in omnes generationes ſæculorum. Et* Raphaëli *dixit: Vade* Raphaël, *&* Exaëlem *manibus & pedibus vinctum projice in tenebras; aperies quoque Eremum exiſtentem in Eremo* Dodoël, *& illuc vadens projice eum, ſuppoſitis ipſi ſaxis acutis & aſperis, operies eum tenebris, & habitet ibi in perpetuum; & aſpectui illius oppones operculum, ne lumen ei unquam appareat, & in die judicii revocatus in judicium, incendio ignis deſtinabitur; & ſanabitur Terra, quam corruperant, & labefactaverant* Egregori; *medelam autem Terræ manifeſta, ut curetur Terræ à plaga ſua, & non pereant omnes filii hominum, quæ dicta ſint in myſterio, quod dicebant* Egregori, *& docebant filios hominum; & deſolata eſt univerſa Terra in operibus inſtructionis* Exäel, *& ex ipſa exarata ſunt omnia peccata. Ad* Gabriëlem *verò dixit: Vade* Gabriël *ad Gigantes, ad adulterinos & falſarios filios fornicationis, & perdas filios* Ἐγρηγόρων *à filiis hominum; committas ipſos adinvicem in bellum & ultimam perditionem, & exterminium; & longitudo dierum nequaquam attingat dies patrum ipſorum, qui ſperabant vivere vitam ſempiternam, & quod unusquiſque eorum non ampliùs, quàm centum annis victurus ſit. Et ad* Michaëlem *dixit: Vade* Michaël, *alliga* Semixam, *& omnes aſſeclas ejus, quotquot commiſti filiabus hominum polluerunt, contaminaveruntque eas in immunditia eorum; & cùm jugulati fuerint filii eorum, & cognoverint perditionem dilectorum ſuorum, alligabis eos in 70 generationes in abdita Terræ loca uſque ad diem ipſis in judicium producendis deſtinatum, diem conſumationis rerum omnium, diem quo terminabitur judicium ſeculi ſeculorum. Tunc præcipitabitur in Chaos ignis, & in tormentum & in carcerem concluſionis æternæ, & cùm condemnati fuerint, unà cum ipſis projicientur uſque ad conſummationem generationis eorum. Gigantes autem nati à ſpiritibus & carne, Spiritus maligni in Terra vocabuntur, ut ſit habitatio eorum ſuper Terram. Spiritus maligni erunt, ſpiritus egreſſi à corpore, & carne ipſorum, partim ab hominibus, partim ab* Egregoræis *geniti. Principium creationis eorum, & initium fundamenti illorum Spiritus maligni erunt ſuper Terram. Spiritus autem Gigantum diſtributi, injuſti, deſtruentes, invadentes, colluctantes, jaculantes ſuper Terram, & curſus facientes: neque tamen comedunt, ſed cibo abſtinentes ſunt & variis phantaſmatis illudentes, ſitientes & impingentes; & Spiritus reſurgent cum filiis hominum & mulierum qui proceſſerunt ab eis. A die verò cædis & perditionis, mortiſque Gigantum,* Nephilim *fortes, & robuſti ſupra Terram, magni & famoſi, ſpiritus egreſſi ab anima eorum,* velut

Gabriëlis expeditio.

Michaëlis expeditio.

Gigantes.

Nephilim.

velut ex carne, erunt corrumpentes usque ad judicium magnum. In quo Æon, *sive seculum magnum simul terminabitur. Circa montem verò, in quo jurârunt, etiam juramento se invicem obstrinxerunt, ut in perpetuum non desistat ab eo frigus, nix, pruina, & ros, neque descendat in ipsum, nisi in maledictionem descenderit in ipsum, usque ad diem judicii magni, & in illo tempore comburetur, & Terræ adæquabitur, & contabescet, liquescetque sicut cera à facie ignis, ita consummabitur, destrueturque cum omnibus operibus eorum.*

Vobis verò filiis hominum dico, magnâ irâ excandesco in vos, & in filios vestros, & perdentur dilecti vestri, & morte morientur chari vestri à facie universæ Terræ. Et omnes dies vitæ ipsorum abhinc usque in futurum non erunt plures quàm 120 *anni; neque vobis persuadeatis ultra vivere; nunc verò non erit ipsis via evadendi iram, quâ in vos exarsit Rex omnium seculorum; nè putetis quod effugietis ea.* Huic Relationi Traditio quæ in *Chronico Arabum Abulhassen* Authore legitur, uti & Hebraicis fabulis prorsùs congruit, quam vide *Tomo II. Oedipi folio* 76.

CAPUT III.

De Gigantibus ante Diluvium.

DE Gigantibus Sacer Textus sic habet, c. 6. *Gigantes autem erant super Terram in diebus illis; postquam autem ingressi essent filii* DEI *ad filias hominum, illæque genuerunt, illi sunt potentes à seculo viri famosi.* Gigantes itaque ex filiis DEI natos *Sacer Textus* asserit; de quibus varia apud *Interpretes* lis est, & controversia. Nonnulli ex filiorum *Seth*, & *Chain* commixtione natos esse volunt; Erat autem *Seth* legitima & DEO fidelis *Adæ* progenies, undè filios DEI vocatos fuisse asserunt; *Cain* verò degener, & maledicta progenies; Undè ex bonorum malorumque concubitu Gigantes prodiisse volunt; ita Divus *Augustinus.* Alii verò per filios DEI non homines, sed Cacangelos intelligunt, quos accedentes ad filios hominum, ex prodigioso concubitu Gigantæa monstra genuisse *Rabbini* tradunt, uti ex *Apocrypho Libro Enoch* suprà patuit, & ab omnibus ferè sensatioribus *S. Scripturæ Interpretibus* tanquam absurda & temeraria revelluntur confutanturque. Veriorem sententiam, quæ est de Sethiana progenie commista cum improba stirpe *Caini* amplectuntur *Cyrillus*, *Josephus*, *Augustinus*, *Hieronymus*,

Sententiæ de progenie Gigantum ex filiis DEI & filiis hominum.

& ex modernis *Pererius*; *Cornelius* aliique innumeri, quique ex Sacris literis evincunt, Gigantes hoc loco non tam ex insolita & incredibili eorum vastitate, & magnitudine, quàm ex superbia, fortitudine, & immanitate morum, nuncupatos fuisse; Erant enim quinque potissimùm rebus insignes: Vastitate corporis, robore, scientiâ, potentiâ ac bellicâ fortitudine supra humanum modum pollentes, denique propter inhumanitatem, & truculentiam omnibus terribiles, & formidabiles, propter quos maximè DEUS Mundum *Diluvio* perdere voluit: Quorum Regiam urbem ad montem *Libanum* extitisse, *Berosus Annianus* narrat; Verisimile tamen est, non omnes homines tunc temporis fuisse hujus inusitatæ vastitatis; sed parvos quoque, mediocres, magnos, maximos, uti hodiè evenire solet, extitisse; neque Gigantes, ejus vastitatis fuisse, quales *Poëtæ* eos describunt, qui per montes montibus impositos in cœlum aditum, ad exterminandum *Jovem*, sibi facere ausos fuisse, fingunt *Mythologi.* Quibus adstipulantur *Rabbini* nugatores *in Bereschit Rabba*, qui eos centum cubitos longos fuisse fabulantur; si enim

5. Rebus insignes Gigantes.

Non omnes istius temporis homines Gigantes fuerunt.

Fabulosa proceritas Gigantum.

ſi enim tanta proceritate corporis conſtabant; inſtar turrium eos comparuiſſe neceſſe fuit; Quoniam verò eos civitates ædificaſſe conſtat, quamnam domum tantæ vaſtitatis ad eos recipiendos, capacem fuiſſe putabimus? niſi eos ſine domo, ſine tecto, nudâ terrâ contentos, ſub dio commoratos dicamus? Quodnam rogo nutrimentum ſive carnium, ſive frumenti, herbarumque tam copioſum Terra producere poterat, quod hujuſmodi monſtruoſis hominum ſtomachis ſuffeciſſet, quibus vel deni aut centeni frumenti modii, & totidem oves vel unica die in cibum non ſuffeciſſent: addo, hujuſmodi monſtra generationi prorſus, niſi cum ſimilibus ſibi conjungerentur mulieribus, inepta fuiſſe; & quemadmodum *Rabbini* fingunt, pinus ingentes & præaltas pro baculis geſtaſſe; quod ſi ita eſt, omnes ſylvas in baculorum uſus, brevi eradicatas fuiſſe, nemo dubitare debet, qui enormem eorundem vaſtitatem penitiùs conſideraverit. Qui verò aſſerunt, uti *Beroſus*, vel ipſum *Noëmum* unà cum filiis ſuis ex hujuſmodi Gigantum ſtirpe natum eſſe, ii unà cum *Rabbinis*, cacchinnis explodendi ſunt; cum hæc *Noëmo Arcæ* fabricatori prorsùs incongrua ſint; ſequeretur enim vel ſolum *Noë* tertiam *Arcæ* partem cubando occupaſse; quid dicemus de 3 filiis pariter gigantibus, & uxoribus eorum vaſtitatis proportionatæ viris; certè hiſce 8 hominibus *Arcam* minimè ſufficientem fuiſse, nemo dubitare debet; cum & *Noëmum*, & filios in adminiſtratione animalium non incedere, ſed reptare oportuiſset in *Arca* nonniſi 30 cubitorum alta, quam ipſe 70 cubitorum altitudine ſua longè ſuperabat, & quoniam nutrimentum proportionatum eſse debet moli corporis, certum indè deducitur, octo homines *Arcæ* adminiſtratores, vel uno integro menſe totum illum commeatum, qui unius anni ſpacio omnibus animalibus conſervandis erat collectus conſumere potuiſse. Vides igitur Lector, quàm inconcinna, quàm abſurda, quàm ridicula, inſulſaque ſibi humana mens imaginetur, nullâ reflexione factâ ad ea, quæ manifeſtam involvunt contradictionem & ἀδυνασίαν.

Vaſtis Gigantum corporibus nullus ſufficiebat cibus.

An *Noë* gigas fuerit.

Jungam hoc loco illud, quod de *Og* Rege *Baſan* in *Hiſtoria Sacracenica Arabes* recitant, quæ uti *Hiſtoriæ Geneſeos* prorſùs diſſonat, ita quoque fabuloſis poëtarum narrationibus, anilibuſque deliramentis propriè annumerandam cenſeo. Verba ex Arabico in Latinum à me tranſlata ita ſe habent. Og *Gigas ante & poſt* Diluvium *ſuperſtes, cum* Noë *inſigni & irreconciliabili inimicitia & diſſidio exercebatur, quem & continuò ad internecionem quærebat; cùm vero* Noë *tantæ vaſtitatis Oggææ (erat enim montibus altior) immanitati reſiſtere nequiret, in montium antris ſe abſcondebat, ad quæ corporis mole præpeditus* Og *penetrare non poterat. Nam quemadmodum muſculus exiguo ſe foramini inſinuans omnes felium conatus eludit; ita quoque* Noë Oggi *Gigantis inſidias. Accidit quodam tempore, ut* Og Noëmum *in campis adortus cùm intra dictas montium ſpeluncas fugientem conſequi non poſſet, indignatione & rabie perculſum, evulſam barbam poſt eum projeciſſe, quæ ſtatim inſtar cedrinæ ſylvæ univerſam campi planitiem cooperuit, ita ut quot pili, tot cedri projecti ſpectarentur, ex quibus* Noëmum *poſteà* Arcam *extruxiſſe*, inſulſo ſanè figmento, & oppidò ridiculo *referunt*. Tam immenſæ verò vaſtitatis fuiſse fabulantur, ut cum *Arcam* in *Diluvio* quæreret, aquas non niſi ad genua ejus pertigiſse dicunt. Interim fame cruciatus balænas venabatur, quas à ſole toſtas veluti uno bolo ſtomacho ingeſto devorabat; & ſimilia, quæ & riſum movent, & ob inſulſum fabulæ commentum etiam ſtomachum. Qui plura hujusmodi deſiderat, is adeat *Tomum II. Mundi Subterranei*, ubi quam fuſiſſimè de Gigantum magnitudine ex profeſso tractatum reperiet, ubi & de putatitiis Gigantum oſſibus, quæ in diverſis Orbis Terræ partibus detecta feruntur, mentem meam fuſiùs apertam comperiet. Cum verò hujuſmodi Gigantum Patres, ſeu genitores *in libro Henoch* ἐγρήγοροι vocantur, id eſt, *Vigiles*, quid per hoc nomen indicetur, exponendum cenſui.

Ridicula hiſtoria de *Og* Gigante.

Inſulſæ de *Og* fabulæ.

Quid ſibi velit vox Ἐγρήγορος.

Quid igitur *liber Enoch* per Ἐγρηγόρους, id est, *Vigiles* intelligat, *Africanus* explicat his verbis: Πλήθους ἀνθρώπων γενομένου ἐπὶ τῆς γῆς Ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ θυγατράσιν ἀνθρώπων συνῆλθον. *Multitudine hominum super terram factâ Angeli cœli filias hominum conveniebant,* &c. Ubi per *Egregoros*, id est, *Vigiles*, Angelos, utique non bonos intelligit. Meminit horum quoque *Cedrenus* his verbis: Καὶ πᾶς Ἄγγελος Ἐγρήγορος λέγεται. *Et omnis Angelus* Egregorus *dicitur. Clem. Alex. Pædagog.* 2. Μακάριοι γὰρ οἱ Ἐγρηγορότες εἰς αὐτὸν, σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες Ἀγγέλοις, οὓς Ἐγρηγόρους καλοῦμεν. Nos arbitramur cum *Scaligero* versum illum 10. *Dan.c.*4. (ubi hæc verba habentur: וחזית בחזוי ראשי ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחית. *Et videbam in Visione capitis mei, & eccè Vigil & Sanctus de cœlo descendit*) de *Egregoræis* intelligendum, ubi עיר *Vigilem* significat, quales Angeli sunt, qui quatuor ob causas, Vigiles dici possunt. *Zosimus* quoque *Panapolites* apud *Photium* ita de iis loquitur: Χρῆσις Ζωσίμου τοῦ Πανοπολίτου φιλοσόφου ἐκ τῶν πρὸς θεοσέβειαν ἐν τῷ θ' τῆς Ἰμοὺθ βίβλῳ. Φάσκουσιν αἱ ἱεραὶ γραφαὶ ἤτοι βίβλοι, ὡς Γυνάι, ὅ,τι ἐστί τι δαιμόνων γένος, ὃ χρῆται γυναιξίν. Ἐμνημόνευσε καὶ Ἑρμῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ σχεδὸν ἅπας λόγος φανερὸς, καὶ ἀπόκρυφος τοῦτο ἐμνημόνευσεν. τοῦτο οὖν ἔφασαν αἱ ἀρχαῖαι καὶ θεῖαι γραφαὶ, ὅτι Ἄγγελοι ἐπεθύμησεν τῶν γυναικῶν, καὶ κατελθόντες ἐδίδαξαν αὐτὰς πάντα τὰ τῆς φύσεως ἔργα ὧν χάριν προσκρούσαντες ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔμειναν. ὅτι πάντα τὰ πονηρὰ καὶ μηδὲν ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν ἐδίδαξαν τοὺς ἀνθρώπους. ἐξ αὐτῶν φάσκουσιν αἱ αὐταὶ γραφαὶ, καὶ τοὺς Γίγαντας γεγενῆσθαι. ἐστὶν οὖν αὐτῶν ἡ πρώτη παράδοσις χημὰ περὶ τούτων τῶν τεχνῶν, ἐκάλεσαν δὲ ταύτην τὴν βίβλον χημά. ὅθεν καὶ ἡ τέχνη χημία καλεῖται.

Ἐγρήγορος idem quod Angelus Vigil.

Zosimus Panapolita apud *Photinm.*

Usus Zosimi Panapolitæ *Philosophi eorum, quæ ad cultum divinum tradit in* 9. libro Ἰμοὺθ. *memorant* Sacræ Scripturæ, & Biblia, *quod* Gynæ, *certum Dæmonum genus, utantur mulieribus. Meminit quoque* Hermes in Phys. *& ferè omnis sermo apertus & occultus primævaque ac Divinæ scripturæ. quod Angeli desideraverint mulieres, & venientes docuerint eas omnia opera Naturæ; quarum & gratiam reperientes manebant extra cœlum, & sic omnia mala & inutilia docuerunt filios hominum. Ex quibus, dicunt dictæ scripturæ, natos esse Gigantes, quorum prima traditio fuit* Chima *de his artibus, librumq; hunc vocant* Chima, *unde & ars ipsa* Chimia.

Georgius Syncellus priscus Author *in sua historia librum Henoch* citans, *Egregororum* quoque meminit, dicitque omittendas eas esse scripturarum fabulas, quas Apocryphas nominamus. *Eò quod earum occulta origo non claruit Patribus, à quibus usque ad nos authoritas veracium scripturarum certissimè & notissima successione pervenit.* Quæ totidem ferè verbis S. *Augustinus* refert. *Etsi enim,* (inquit) *aliqua in hujusmodi Apocryphis inveniatur veritas, propter multa tamen subreptitia, ejus non esse canonicam authoritatem. Scripsisse autem quædam Divinum illum* Henoch, *negari non posse, cùm hoc in* epistola Judas Apostolus *dicat. credi tamen ea ut plurimùm posse, præsertim quæ de descensu* Egregororum *& Gigantum impietate, utpote* Sacræ Scripturæ *consentientia, & à* Mose *approbata, recitantur.*

Apocrypha de libris *Henoch.*

S. August. condemnat Apocrypha.

Quia verò de Gigantibus agitur in hoc fragmento, non prætereundam duximus sententiam veteris cujusdam Scriptoris de iisdem: Οἱ τοῦ Σὴθ καὶ Ἐνὼχ καὶ Ἐνὼς παῖδες υἱοὶ Θεοῦ νοείσθωσαν, οἵτινες ἀλόντες ἀκολασίᾳ πρὸς τὰς θυγατέρας Κάϊν εἰσῆλθον, ἐξ ὧν οἱ ἐκ τῆς καταλλήλου μιαγαμίας γίνονται Γίγαντες, διὰ μὲν τὸν δίκαιον ἰσχυροὶ καὶ μέγιστοι διὰ δὲ τὸν ἄδικον καὶ βέβηλον πονηροὶ καὶ κάκιστοι. *Filii* Seth, Enoch & Enos *pueri filii* Dei *intelliguntur, qui* capti

Filii *Seth* vocantur filii Dei, filii *Kain*, filii hominum.

capti victique intemperantiâ, & venereâ libidine, ad Caini *filias ingressi sunt, ex quibus Gigantes ex promiscuis impurisque nuptiis orti sunt, ob justum quidem robusti & maximi, ob injustum verò & profanum, improbi & pessimi.* Vocantur hæ nuptiæ à *Suida* μίαι Γαμίαι. Atque ex his manifestò patet, fragmentum hoc etsi Apocryphum, non tamen ita absonum esse ab iis, quæ aut *Sacra Scriptura*, aut *Sancti Patres* tradunt, quàm aliqui putare possent. Etsi enim Autographum *Enoch* vetustate temporum perierit; verisimile tamen est, ut suprà quoque ex *Origene* ostendimus, tam admirabilem filiorum hominum ante *Diluvium* historiam continuâ & successivâ traditione propagatam scriptisque ab antiquis viro DEI traditam, ad *Christi* tempora, & indè ad nos usque pervenisse. Nam ab *Adamo* literas & disciplinas cœpisse in præcedentibus dictum est, & ex *Profana Historia* notum est; *Chaldæos* quoque Astronomiam, & literas habuisse ante *Alexandri* Monarchiam tribus millibus & sexcentis annis, ac triginta quatuor, apertè docet *Georgius Syncellus* Author Græcus. *Epigies* quoque ait, septingentos annos & ampliùs ante *Ninum* & *Phoroneum* inventos *Babyloniæ* laterculos coctiles inscriptos pro siderum observatione. Quæ omnia *Moysi* consentiunt, ut alibi demonstravimus. Infamem autem vitam hominum, peccataque enormia oppressionis, libidinis, & promiscuæ luxuriæ, ob quæ DEUS justa indignarione commotus, genus humanum delendum putaverit, præter ipsam *Sacram Scripturam*, etiam alia *fragmenta Orientalium* testificantur. Quod verò *Historia Apocrypha* narret, Spiritus, seu Dæmones se hominibus commiscuisse, id SS.PP. atque omnium ferè *Interpretum* placitis repugnat. *Rabbini* tamen more solito superstitiosi, hanc inauditam scelerum enormitatem, ab impiis ante *Diluvium* hominibus perpetratam, mordicus defendunt & inter cæteros *Rab. Becchai* & *Rabboth*, super hoc *Genesis* verbum: זה ספר תולדות אדם his verbis: והם רוחין ושדים ולילין וכמו שדרשו רז"ל ורוחות זכרים היו מתחממים מן האשה ויולדים נקבות ורוחות נקבות היו מתחממות מאדם ויולדות זכרים. *Et isti sunt spiritus, & dæmones, & Lamiæ (qui videlicet ex promiscua enormique libidine procreati sunt;) spiritus enim mares, imprægnati à fœmina genuerunt fœminas, & spiritus fœminæ imprægnatæ ab homine viro, progenuerunt mares.* Quæ aliter ac de incubis & succubis dæmonibus intelligenda non sunt; in hoc solùm impudentissimè errant, quòd *Adamum* hujus quoque impietatis & authorem & complicem faciant. Quæ & *Berosus* antiquissimus, hoc est, בר הושיע, *Bar Hoschia*, filius *Hoseæ*, in suo de Temporibus libello testatur: *Scribunt*, inquit, *illis temporibus circa* Libanum *fuisse* Enoh *urbem maximam Gigantum; Hi vastitate corporis, ac robore confisi, inventis armis omnes opprimebant, libidinique inservientes, invenerunt papiliones, & instrumenta Musica, & omnes delicias. Manducabant homines, & procurabant abortus in eduliumque præparabant (veluti ova) & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis & brutis.* Ubi alii legunt *(dæmonibus brutorum formâ.)* Certè majorem hominum malitiam ante *Diluvium* fuisse, quàm hodiè, indè constare potest, quod passiones amoris, iræ, vindictæ, libidinis in corporibus integerrimæ sanitatis & robustissimis, multò quàm novissimis seculis vivaciores essent. Accedit quod uti sine lege ulla positiva aut Rege improba & maledicta *Kainæ* stirpis soboles, vivebat, ita quoque mirum non est, infrænem libidinem, & insatiabilem carnis appetitum unà cum detestabili idololatriæ abominatione totum mundum inundâsse. quo quidem statu rebus versantibus, haudquaquam mirum videri debet, si dæmones eorum sese operibus occultè & per varias illusiones immiscerent, cùm sive ad fovendas carnis illecebras, sive ad verum DEI cultum in universa terra abolendum, suumque stabiliendum major non suppeteret occasio, uti plerique *SS. PP.* docent.

Laterculi in quibus astronomiæ præcepta insculpta fuerunt.

Dæmonas incubi & succubi.

Berosus.

Immania Gigantum scelera.

Cur tanta fuerit ante *Diluvium* hominum malitia.

CAPUT IV.

De Vita Noëmi *ejusque virtutibus gestisque.*

ANtequam ad vitam *Noë* describendam nos accingamus, ad faciliorem rerum intelligentiam, Genealogiam priùs Filiorum *Dei*, & filiorum hominum hîc apponendam censuimus, unà cum annis ab orbe condito, quibus singuli vixerunt.

GENEALOGIA
Filiorum DEI *& filiorum hominum.*

Filii DEI.

Adamus protoplastus creatus fuit Anni ab Orb. Cond. 6. die.
1. *Seth Adami* filius. natus 130
2. *Enos* filius *Sethi*, nepos *Adæ*, qui primus incepit invocare nomen Domini. 235
3. *Cainan* filius *Enos* 325
4. *Malaleel* filius *Cainan* 395
5. *Jared Malaleel* filius 460
6. *Enoch* filius *Jared* raptus à DEO 622
7. *Mathusalem* filius *Enoch* 687
8. *Lamech Mathusalæ* filius 874
   Seth moritur 1042
9. *Noë Lamechi* filius 1056
   Enos moritur 1140
   Cainan moritur 1235
   Malaleel moritur 1290
   Jared moritur 1422
   Noë jubetur *Arcam fabricare* 1556
   Mathusalem moritur 1655
   Diluvium universale 1656

Filii hominum.

1. *Kain*, primus Urbem condidit *Henochiam* à filio *Henoch* sic dictam.
2. *Henoch Caini* filius.
3. *Irad Henochi* filius.
4. *Mauiael Irad* filius.
5. *Mathusaël Mauiaël* filius.
6. *Lamech Mathusaëlis* filius, duas uxores habuit. *Ada* & *Sella*, *Kainum* occidisse traditur *Lamech*.
7. *Jabel* & *Jubal* ex *Ada* filii. Hic citharœdus, ille pastor.
8. *Tubalcain* ex *Sella*, faber æris & ferri.

Ex filiis DEI cum filiis hominum matrimonio copulatis nati sunt Gigantes, non tam mole corporis stupendi, quàm viribus morumque perversitate insignes, qui DEUM ad universale *Diluvium* impulerunt; inventores artium, quas teste *Josepho* columnis inciderunt.

Natus est *Noë* Patriarcha, magnum illud Divinæ providentiæ instrumentum, anno Mundi 1056. post mortem *Adami* 126 annis, ex Patre *Lamech*, quem cum Protoplasto 56 annos vixisse ex calculo *Sacræ Chronologiæ* ostenditur. Quoniam verò ex hoc loco ex æquivocatione nominum varii errores nasci poterunt, veritatem *Sacri Textus* paucis declarandam censui. Docet c.4. *Genes.* duas progenies filiorum *Adæ*; quarum prima ex *Cain* primogenito *Adæ* filio; altera à *Seth* tertio *Adæ* filio processit. Illa à plerique *Commentatoribus* sub nomine filiorum hominum; hæc sub nomine filiorum DEI indigitatur: illa ob fratricidium *Abelis* maledictioni subjecta & ob sceleratam vitam: hæc ob Religionis cultum filiorum *Seth* & *Enos* DEO devotos Patriarchas protulit: qui tamen postea sacrilegis nuptiis cum aliis *Canaitis*, id est filiis hominum contractis contaminati, in immanium scelerum barathrum præcipitati, istius Religionis, Divinique cultus, divortium iniere. Utramque progeniem hic apponendam censui.

Filii

Filii DEI stirps Sancta.

Adamus & *Eva* eorumque filii *Cain*, *Abel*, *Seth*.
Seth genuit *Enos*.
Enos genuit *Cainan*.
Cainan Melaleel.
Melaleel Iared.
Iared Enoch.
Enoch Mathusalem.
Mathusalem Lamech.
Lamech genuit *Noë*.

Filii hominum.

Cain genuit *Henoch*, à quo Urbs prima *Henochia* fuit.
Henoch Irad.
Irad Mauiael.
Mauiael Mathusael.
Mathusael Lamech.
Lamech duas habuit uxores *Ada* & *Sella*, illa *Jabel* & *Jubal*; hæc *Tubalcain* fabrum progenuit.

Ex hisce itaque luculenter patet, hunc *Lamech* minime ex stirpe *Seth*, sed ex *Cain* progenie fuisse ejusque filios fuisse ex duabus uxoribus prognatos, videlicet, ex *Ada*, *Jabel* & *Jubal*, quorum ille pater habitantium in tentoriis, & pastorum, hic pater canentium cythara & organo, *Tabulcain* vero ex *Sella* prognatus faber fuit in omnia opera æris & ferri; *Lamech* itaque ex maledicta stirpe *Cain*, primo ob Cainocidium, deinde ob polygamiæ introductionem, & commixtionem cum *Sethianis* peractam, merito scelerum enormium, atque idololatriæ potissimum author fuit. unde toto cœlo aberrant, qui eum cum *Lamech Methusalæ* filio imperitè confundunt. Quomodo vero, & qua occasione, *Lamech Cain* tritavum occiderit, hoc pacto narrant Authores *S. Hieronymus*, *Liranus*, *Tostatus*, *Cajetanus*, & ex his *Pererius del Rio*, *Cornelius à Lapide*. Ibat *Lamech* venatum in sylvam, intra quam *Cain* concesserat, vel ambulandi, vel capiendi aëris frigidoris causa; comes ergo armiger *Lamech*, quem *Tubalcain* filium fuisse putant, advertens strepitum & motum foliorum quem faciebat *Cain*, indicavit *Lamecho* patri suo, ibi latere feram; *Lamech* jaculatus occidit non feram sed *Cain*. Re deprehensa *Lamech* ira exæstuans armigerum, aut arcu, aut fuste occidit: unde ipse paulò post mortuus est. Cum itaque ob duplicis homicidii scelus commissum, omnium odium incurrisset: anxius & pavidus, ne *Caini* pœnam sustineret, suis uxoribus *Adæ* & *Sellæ* ipsi scelus exprobrantibus conquestus, se excusasse dicitur, his verbis: Quoniam occidi, id est occidi fateor virum & adolescentem, mortemque ideo meritus sum: Veruntamen si *Cain* interfector fratris sui septuplum est puniendus, utique mei interfector septuagies septies est, id est longè gravius punietur: Ego enim *Cain* inscius occidi, armigerum verò meum non occidere sed castigare tantum volui.

Mirantur haud immeritò Sancti Patres, post 77. filios, quos *Lamechum* ex illicita polygamia habuisse, referunt, tandem ex eo tam nobile illud Mundi germen *Noëmum* prodiisse; hunc solum gratiam in conspectu DEI à *Diluvio* liberum invenisse, reliquis aut variis casibus, vel *Diluvio* pereuntibus. Atque hoc pacto allegoricè interpretantur, ut per *Lamechum* & 77. filios, peccatores, per *Noëmum* verò, *Christus Messias* intelligatur, qui post 77. generationes, quas ab *Adam* ad *Christum* apud *Luc.* 3.*c.* descriptas habemus, peccatum exoluturus sit, atque illas pœnas sua passione sit finiturus; ita D. *Hieronymus*; vel ut alii, 77 generationes per *Lamech* designari, in quarum fine puniendus sit, ejusque 77 filios *Diluvio* perituros; ita *Josephus*. Sed hæc relinquamus Interpretibus latiùs exponenda. Nos ad *Noëmum* progrediamur, quem *Sacro Textu* testante *Lamech* mox ac natus fuit *Noë*, veluti Mundi conservatorem prædixerat. Plerique asserunt, cum *Adamus* per revela- (Vaticinium *Lamech* de filio suo *Noë*.)

 tionem

tionem cognovisset de Adventu *Messiæ*, cujus ortu omnibus malis expulsis omnia in excellentis gratiæ statum reducerentur, isque progeniem suam tot tantisque afflictionibus doloribusque oppressam, de hac quiete & consolatione per *Messiam* venturum, ad patienter tolerandos hujus vitæ labores, continuò animâsset, posteri id de *Noë* intelligendum crediderint, ob verba *Lamechi: ipse consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum in Terra, cui maledixit Dominus.* Erat enim *Noë* איש צדיק ותמים vir justus & perfectus in generationibus suis, id est, in sæculo, quo mortalium perversitas modum & terminos excedebat; undè solus invenit gratiam in oculis DEI ambulavitque cum DEO. Quid autem cum DEO ambulare aliud est, quàm in omnibus actionibus summâ curâ & sollicitudine, quo ad per singulare Divini Numinis auxilium in hac mortali vita licuit, justitiæ, sanctitati, & perfectioni totis viribus sese impendere, generosas *Henochi* proavi sui in virtutum exercitio actiones, veluti virtutum omnium ectypon ad imitandum sibi propositum continuò meditari?

CAPUT V.

De Vita Noë, *ejusque rectitudine apud* Deum *& homines.*

Solus *Noë* justus inventus est in suis generationibus.

CLarissimum sanè excellentis justitiæ & innocentiæ argumentum est, in tanta hominum sui temporis malita & corruptelâ animorum, & studiorum morumque perversitate, tantaque omnium scelerum colluvie, & immanitate, eum solum ab omni flagitio purissimum, sanctissimum, *Deo*que charissimum, denique optimum inter pessimos fuisse cum sua haud degenere familia; Etsi enim tanta perversorum hominum multitudo in summam malitiam projecta Divinæ gratiæ oblationem repudiâsset, solus tamen justus *Noë* excellentis virtutis scintillam conservâsse legitur, & quemadmodùm illi operum perversitate Divinam misericordiam ad indignationem provocarunt, sic ille eximio splendore virtutum, gratiam invenit coram DEO Domino suo.

DEUS singularem curam *Noëmi* habuit.

Non est personarum acceptator DEUS; verùm si in tanta multitudine unum hominem, qui quæ placita fuerint ei, faciat, non despicit, sed suâ eum curâ dignatur, & tanto illius majorem tutelam habet, quantò cum tot fuerint, qui ad scelerum participationem eum omnibus modis trahere conarentur; majori constantia & fortitudine restiterit. Quin vel ipsum nominis etymon *Noë* נח, quod ei prophetico spiritu imposuit *Lamech* pater ejus, quantus esse debebat, veluti ἐν τῷ τύπῳ vel luculentissimè expressit. Scriptura ita habet: Lamech *centum octuaginta duobus annis genuit filium, vocavitque nomen ejus* Noë *dicens, ipse consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum in Terra, cui maledixit Dominus:* quasi diceret, iste *Noë*, cui nomen quietis imposui, requiescere faciet homines in Terra impia & maledicta à DEO perditoque jam per *Diluvium* Mundo, DEUS in ipso, & per ipsum generis humani animaliumque in *Arca*, seminarium instaurabit, unicus sui temporis DEUM inter & homines mediator: iste est, qui operibus perversorum hominum finem imponet, qui renascente Mundo consolabitur nos ab operibus manuum nostrarum, eò quod hic primus erit Agricola, qui vomerem & aratrum excogitabit, & sub jugum boves, tum ad aratrum trahendum, tum ad terram proscindendam coget, cum hucusque propriarum labore manuum homines id fecerint; atque adeò

Terra ipsa deinceps minori & cura, & labore coletur; iste est, qui *Messiæ* nobis promissi personam exprimet, à quo reconciliato cum DEO Mundo, homines requiem invenient animabus suis. Itaque *Noë* statim in primo ætatis suæ flore, ea dedit virtutis specimina, ut minimè otiosa viderentur ea, quæ divino agitatus instinctu pater ejus *Lamech*, de eo prædixerat; quæ præclarè sanè deducit homil. 21. in Genesin S. Basilius: *Hinc*, inquit, *animadvertite Dilecti, quomodò puerulus ille* (de Noë loquitur) *paulatim crescens, omnibus ipsum videntibus, occasio discendi fuerit; nam mox ut quis nomen pueri sciscitabatur, ex interpretatione discebat, eventurum generalem interitum; siquis divino spiritu afflatus simpliciter hoc futurum dixisset, statim fuisset oblivioni traditum, & gravitas pœnæ non fuisset tota cognita: At verò quia ille puer ante omnium versabatur oculos, tempestivè, & intempestivè Divinam repræsentabat indignationem, & consequenter tandem quietem & consolationem*; deindè ad maturiorem ætatem provectus, uti erat Divina gloriæ zelantissimus sectator, ita quoque hominum, qui effreni quadam licentia in omnem improbitatem effundebantur, vitam increpare, morum enormitatem reprehendere, leges benè feliciterque vivendi præscribere, eosque tandem ad DEI conditoris sui cultum, & venerationem inducere non desistebat; verùm undè fructum vitæ æternæ sperare debebant, indè mortis æternæ sibi pœnam adsciverunt; siquidem ex dehortatione ejus à vitiosa & perversa vita, tandem adeo pertinaci contra eum odio exarserunt, ut ad eum perdendum nihil non excogitârint, ut ex *fragmento Libri Enoch* supra citato apocrypho satis patuit.

Noëmi pueritia.

De *Noë* pueroquid sentiat *S.Basilius.*

Noë unde amorem perversorum hominum adquirere debebat, inde odium incurrit.

Filiis quoque legem vitæ & disciplinæ tradebat, universam familiam, juxta præcepta à Protoplasto ipsis relicta ad vitam in timore DEI, cæterisque officiis transigendam necessariis, instruebat, impiorum consortio minimè se ingerebat, nisi quando in injuriis DEO illatis vindicandis, tempus & occasio ipsi permittebat. Itaque quingentesimum vitæ suæ annum pertingens genuit tres filios, *Sem*, *Cham*, & *Japhet*; de aliis verò filiis progenitis silet *Moses* in sua *Genesi*. Undè *Sancti Patres*, & inter cæteros Divus *Chrysostomus* satis mirari & deprædicare non potuit tantam ejus viri Continentiam, præsertim in prima illa Mundi ætate, quâ uti conjugio, & inservire generationi filiorum, non modò honestum & laudabile, sed & propè necessarium ducebatur; in illa inquam, ætate, quâ homines non contenti matrimonii legibus, laxatis cupiditatum frænis, ad omne libidinum & obscœnitatum genus præcipites ruebant. Filios verò, *Sem*, *Cham* & *Japhet* in posteri Mundi semen destinatos, in timore DEI erudiebat, nec ut perversæ & spuriæ *Caini* progeniei commiscerentur, permittebat; ne & ii ex fœda istiusmodi hominum conversatione, labe contracta similes illis fierent. Hisce itaque perfectæ vitæ exercitiis dedito *Noëmo*, tempus venit, quo DEUS *Opt. Max.* Divini sui consilii arcanum ipsi aperuit, solumque *Noëmum* cum tribus filiis, & totidem uxoribus, prioris Mundi per *diluvium* perdendi, posterique instaurandi rationem edocuit his verbis: *Finis universæ carnis venit coram me, repleta est Terra iniquitate à facie eorum. & ego disperdam eos cum Terra; fac tibi arcam &c*: Hoc itaque fuit *Arcæ* fabricandæ principium; in quo uti nihil non admirabile est, utpote quod humani ingenii capacitatem longè excedat, ita quoque temeritatis præsumptionisque pœnas non immeritò incurram, si illotis, ut ita dicam manibus, tanti momenti fabricam describere & explicare contendero. Verùm cum particulari quodam instinctu, ad Divinæ Sapientiæ divitias, ac providentiæ opulentiam Mortalibus exponendam, me agitatum jam dudum senserim, in ejus infinita

Generatio *Sem*, *Cham* & *Japhet*.

Continentia *Noë*.

Genes. 6.

nita

nita bonitate confisus, opus aggredior, spe firmâ fretus, futurum, ut qui instinctum dedit, ipse quoque gratiam ad id pro tenuitate ingenii conficiendum, sit daturus, qui in suis, & velle & posse perficit.

SECTIO II.

De Fabrica *Arcæ Noëmicæ.*

CAPUT I.

De mira DEI Providentia in fabrica *Arcæ.*

Divinorum Consiliorum profunditas tanta est, tùm in omnibus rebus Mundo præstitis, tùm potissimùm in *Arca Noëmi*, quam explicandam assumimus, ut humanæ mentis imbecillitas prorsùs in ejus mysteriis penitiùs considerandis, veluti abysso quâdam absorpta videatur. Dum ille, cui innumeri Mundi conservandi modi & rationes pro infinita sua potentia & sapientia suppetebant, genus tamen humanum perditum per *Arcam* ligneam, *Noëmo* Architecto & Nauclero subdelegato, veluti in quodam totius Naturæ penuario, conservare constituit. Quis non obstupescat, DEUM, cujus potentiæ non est numerus, nec terminus, eò se ad humano generi succurrendum, inclinâsse, ut quod ipse in ictu oculi præstare poterat, voluerit per alium agere, & in *Arca* extruenda Magistrum & Architectum se *Noëmo* præbere, præcepta fabricæ præscribere, in negotio humana industria superiori, infusâ quâdam scientia ad rerum omnium, ad fabricam conficiendam necessariarum comprehensionem concedere, & superiori luminis radio illuminare in tanta rerum multitudine & varietate, non sit dedignatus? Sunt hæc inscrutabilia DEI judicia, quæ humanus intellectus non nisi per umbras quasdam conjecturarum attingere potest; quantum tamen ex similibus Divinis arcanioris consilii operibus colligere possumus, id propensioris consilii signum fuisse conjicimus: ut DEUS *Opt. Max.* quod ob scelerum in isto primævo Mundo hominum enormitatem, per hominem, mundum perditum voluit; per hominem, *Noëmum* videlicet, Typum *Christi* in Ecclesiæ suæ *Arca*, veluti alterum *Noë* conservaret; de quo in *Tertio Libro* pluribus. Sed jam ad rem.

Dignatio DEI O. M. in *Arcæ* fabrica.

Dixit itaque DEUS ad *Noë*; *Fac tibi* arcam, &c. Verùm antequam ulteriùs progrediamur, hîc variorum Textuum Lectiones hujus loci adducam, ut, si cui fortassis in tanta Textuum differentia dubium occurrerit, quomodò ii concordandi sint, Lector curiosus videret. *Genes. 6.*

Hebræa Lectio.

Hebræa Lectio.

עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבח חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה: *Genes. 6. vers. 14.*

Græca Lectio 70.

Græca Lectio 70.

Ποίησον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων· νοσσιὰς ποιήσεις ἐπ' αὐτῆς· καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ. καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, τριακοσίων

σίων πηχέων τὸ μῆκος τῆς κιβωτοῦ, καὶ πεντήκοντα πηχέων τὸ πλάτος, καὶ τριάκοντα πηχέων τὸ ὕψος. ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν. καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν. τὴν δὲ θύραν ποιήσεις ἐκ πλαγίων· κατάγεια διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν.

Id est,

Fac igitur tibi Arcam *de lignis quadratis : mansiunculas facies in ea, & bituminabis eam intrinsecus & extrinsecus bitumine ; & sic facies* Arcam : *trecentorum cubitorum longitudo* Arcæ , *& quinquaginta cubitorum latitudo , & triginta cubitorum altitudo ; Colligens facies* Arcam : *& in cubitum consummabis eam desuper : at portam facies ex latere : inferiora bicamerata & tricamerata facies eam.*

Lectio Chaldaica.

Lectio Chaldaica.

עביד לך תיבותא דאעין דקדרום מדורין תעביד ית תיבותא ותחפי יתה מגו ומברא בכופרא : ודין דתעביד יתה תלת מאה אמין ארכא דתביותא חמשין אמין פותייה ותלתין אמין רומה: ניהור תעביד לתיבותא ולאמתא תשכללינה מלעלא ותרעא דתיבותא בסטרה תשוי מדורין ארעאין תנינין ותליתאין תעבדינה :

Id est,

Fac tibi Arcam *de lignis cedri : mansiones facies in* Arca : *& operies eam intus & foris bitumine ; & sic facies eam: trecentorum cubitorum erit longitudo* Arcæ : *quinquaginta cubitorum latitudo ; & triginta cubitorum altitudo ejus ; fenestram facies in* Arca : *& in cubito consummabis eam desuper : & ostium* Arcæ *in latere ejus pones ; mansiones inferiores , secundas & tertias facies in ea.*

Lectio Arabica.

Lectio Arabica.

اصنع لك تابوتا من خشب الشمشار واصنعها طبقات وقفرها من داخل ومن خارج بالقفر ۞ وهذا مقدارما تصنعها عليه ثلثماية ذراع طولها ۞ خمسون ذراعا عرضها ۞ وثلاثون ذراعا سمكها ۞ واصنع لها ضياء والي ذراع تكملها من العلو. وصير لها بابا من جانبها اسافل وثواني وثوالث تصنعها ۞

Id est,

Effice tibi Arcam *ex ligno buxi , & fac illam tabulatam, & illine eam interiùs & exteriùs pice ; & hæc est mensura secundùm quam facies illam. Trecenti cubiti longitudo ejus , quinquaginta cubiti latitudo ejus, & triginta cubiti crassities ejus ; & fac illi lumina , & ad cubitum perficies illa à summitate : & fac illi ostium à latere ipsius : infima , media , & suprema facies in ea.*

Syriaca Lectio.

Syriaca Lectio.

ܥܒܕ ܠܟ ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܣܐ ܕܦܩܣܐ. ܡܕܝܪ̈ܐ ܥܒܝܕܝܗ ܠܩܒܘܬܐ. ܘܚܦܝܗ ܡܢ ܠܓܘ ܘܡܢ ܠܒܪ ܒܟܘܦܪܐ. ܘܗܟܢܐ ܥܒܝܕܝܗ. ܬܠܬ ܡܐܐ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܗ ܕܩܒܘܬܐ. ܘܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ ܦܬܝܗ. ܘܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ. ܘܢܘܗܪܐ ܥܒܝܕ ܠܩܒܘܬܐ. ܘܥܠ ܐܡܬܐ ܫܡܠܝܗ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܬܪܥܗ ܕܩܒܘܬܐ ܒܣܛܪܗ ܥܒܝܕ. ܡܕܝܪ̈ܐ ܬܚܬܝܐ ܘܬܢܝܢܐ ܘܬܠܝܬܝܐ ܥܒܝܕܝܗ.

Id eſt,

Fac tibi Arcam *de ligno viminis : in manſiunculas compone* Arcam ; *& lini eam extrinſecùs & intrinſecùs bitumine ; Et hoc pacto facies eam Trecentorum cubitorum erit longitudo* Arcæ , *& quinquaginta cubitorum latitudo ejus , & triginta cubitorum altitudo illius ; & ſpeculas fac* Arcæ , *& cubito perſtringe eam supernè, & oſtium* Arcæ *in ejus latere facito : manſiunculam infimam & ſecundam, ac tertiam facito eam.*

Ecce hi ſunt præcipui *Textus*, qui in *Sacris Litteris*, juxta differentes editionum Lectiones proponi & exponi ſolent, in quibus nullus fere occurrit, qui quoad *Arcæ* proportionem, non idem habeat, uti enim *Arcæ* proportio DEI dictamine præſcripta fuit, ita quoque nil clarius luculentiuſque in ea deſiderari potuit, ut proinde non ſit mirum, omnes editiones differentium linguarum in unum, quoad *Arcæ* menſuram hîc conſpiraſſe. Sed jam explicemus ſingula.

Fac tibi Arcam ; Hebræa תבה habet Græca *κιβωτὸν*, Chaldæa , תבותא, Syriaca ܩܒܘܬܐ Arabica تابوت quæ vocabula ſeorſim conſiderata non aliud ſignificant, quàm *Ciſtam* quandam rebus in ea collocandis, aptam ; *Arcas* verò hujuſmodi utplurimum ſub forma parallelogrammi confici videmus, niſi quod ſubinde arcuato cooperculo inſtructas comperiamus, de quo pauló poſt. Unde colligimus, nullo modo in morem navigii fuiſſe formatam, ut plures perperàm ſentiunt, cujus latera in carinam arcuantur, & ſummitas ejus vel patet, vel concameratur ; neque in hac *Arca* quis exſpectet malum, varietatem velorum, *Arcam* nullis antennis aut carcheſio, funibuſque, aut temone puppi proràque inſtructam, ſed ad modum *Ciſtæ* undique clauſæ & quadrangulæ, quæ infernè plana eſſet & æqualis quaquaverſum, id eſt, fundus *Arcæ* perfectum parallegrammum, quod & biſlongum vocant, referret ; ſuperne verò quaſi plana eſſet, ita tamen, ut modicè in culmen, protuberatione exiguâ aſſurgeret ; quæ in *ſequentibus* copioſiùs aperiemus.

Arca nil habuit ſimile cum nave.

CAPUT II.

De Materia Arcæ *à* Noëmo *extructæ.*

POſt datam formam materia rectè ſubjungitur. Lectio Hebraica habet מעצי גופר ex *lignis lævigatis*; Græca habet *ἐκ ξύλων τετραγώνων*, ex *lignis quadrangulis* ; Quod verò illud fuerit lignorum genus aut ſpecies, id ſane omnium pæne interpretum mentem non parum vexavit. Hebraica lectio habet / מעצי גופר / ex *lignis Gopher lævigatis* ; Quid verò *Gopher* ſit, nemo eſt, qui explicet : quidam per *Gopher* pinum, alii cupreſſum, abietem, aut laricem, ſimileſque picearum arborum ſpecies intelligunt; Ego quantum ex variarum lectionum conſideratione didici, vocem hanc *Gopher* minime alicujus certæ arboris ſpeciem eſſe, ſed genus cujuſcunque tandem arboris eâ denotari. *Onkelos in paraphraſi* ſua *Chaldaica* dicit, *Arcam* ex cedrinis lignis extructam. / מאען דקדרוס / ex lignis cedri, quam *Thalmudiſtæ* ſequuntur, qui in *Tractatu de fabricis* quatuor cedri genera recenſent, & ſunt: ארז עצי שמן *lignum pinguedinis* ברוש *abies*, כדרוס *Cedrus* ; Arabica lectio habet : من خشب الشمشار *ex ligno ſittin*, quod eſt unum ex lignis incomputribilibus, cui favent, qui ſequuntur

Ex quo ligni genere Arca fabricata.

Quadruplex genus Cedri.

tur ſententiam *Onkelos in paraphraſi Chaldaica*, dicentis ex cedro incomputribili ligno conſtructam. Qui verò ex arboribus ſulphur ſpirantibus, uti eſt *Terebinthus*, conditam volunt, quemadmodum *Oleaſter*, & *Rab. Salomon*, qui voce גפרית quod *ſulphur* notat, vicina voci *Gopher* גפר, decepti, à ſcopo plurimùm aberrârunt; qui verò τὸ ξύλον, ut *Septuaginta* habent, pro *goſsypii* frutice intelligunt, prorſus exſibilandi ſunt: quid enim *goſsypii* ſive planta, ſive frutex ad *Arcæ* fabricam conferre potuerit, nemo concipere poteſt, cum iſtiuſmodi frutex neque dolari, neque deaſciari queat; Et *Sacer Textus* luculenter ei repugnat, qui ex lignis lævigatis, dolatis, & in quadrangularem formam redactis conditam fuiſſe, dicit. Sed relinquamus hujuſmodi nugas; cum parùm referat, quibuſnam ex lignis *Arca* fabricata fuerit; hoc conſtat, *Noëmum Arcæ* conſtruendæ rationem uti DEO dictante accepit, ita quoque apta ad fabricam ritè perficiendam ligna inveniſſe; Undè ego ſalvo aliorum judicio, non ex unius ſpeciei ligno, ſed ex variis lignorum ſpeciebus, pro commoditate partium *Arcæ* exſtructam fuiſſe cenſeo, & ex voce *Gopher*, quod, ut *ſuprà* dixi, non determinatam arboris ſpeciem, ſed genericè omne lignum *Arcæ* aptum, ſignificat. Conſtat enim ex regulis Architectonicis, domum utplurimum non extrui ſolere ex uno ligno ſolummodò, ſed nunc hîc rudiori, ſolidiorique, illic nobiliori, alibi leviori, alicubi graviori; ita quoque *Noëmum* feciſſe probabile eſt. Quemadmodum enim arbores qualitate & quantitate differunt, id eſt, aliæ gravitate, levitate aliquæ, aliæ poroſitate, nonnullæ completioris ſubſtantiæ; aliæ mollis, aliæ durioris naturæ; ita quoque in *Arcæ* ſtructura factum eſſe credideris. Sunt enim nonnullæ arbores, quæ ex trabibus longiſſimis vigorem & robur fortiſſimè

Arca ex variis lignis conſtructa.

ſervant, & baſi ſanè quàm aptiſſime ſerviunt, humiditatemque arcent, cujuſmodi ſunt, cedri, abies, pinus, cupreſſus, & omnes fere arborum picearum ſpecies, cujuſmodi arbores recenſitæ ſunt; quæ uti ponderoſiores ſunt, ita quoque fundi ſubſtructionibus apte conducebant: Quædam verò contignationibus, aſſamentiſque tabulatorum committendis proderant; nonnullæ ad interiora manſionum receptacula, tectumque, ob inſitam ſibi levitatem præ aliis eligebantur. Neque hîc aliquis arbores etſi robuſtiſſimas pro *Arcæ* fundo aptas ſibi perſuadeat, quemadmodum ſunt quercus, fagi, terebinthus, Alni, ſimileſque, quæ etſi in magnam altitudinem excreſcant, quia tamen ramoſiores erant, quàm ut inde trabs longa & recta elaborari poſſet, ideò neglectas fuiſſe cenſeo; ſervire tamen potuiſſe pro iſtis palorum ſubſtructionibus, ſupra quos *Arca* fundabatur, de quibus poſteà. Reſtat itaque, *Noëmum* piceas iſtas arbores ſupra memoratas altitudine omnes cæteras ſuperantes pro fundamento *Arcæ* aſſumpſiſſe; Cedri enim paſſim in *Monte Libano*, immenſa altitudine aſſurgere dicuntur. Sed audiamus de hiſce Theophraſtum, qui lib. 5. cap. 9. de cedris aliiſque ita loquitur: *Nam in* Celtis *alibi, alibi cedrus miranda aſſurgit, ut in* Syria *videre licet; illinc enim cedri in montibus, tum longitudine, tum craſsitudine præſtantiſſimæ exeunt, quippè quæ adeò craſſeſcunt, ut ſint, quas ulnæ hominum quatuor nequeant amplecti, addunt his ampliores pulchrioreſque comperiri in hortis. Quod ſi quis ſinat, nec cædat, mirum in modum quodque arborum genus, modò ſibi proprium habeat ſolum, ex creſcere poſſe videtur. Itaque quod in* Cypro *Reges cùm ex imperitia, tum ex tranſportandi difficultate nunquam materiem ceciderint; longitudo ejus, quæ ad undeciremem* Demetrii *Regis cæſa ſunt, paſſuum tredecim quæ conficiunt* 65. *pedes Geometricos,*

Ligna quænam fuerint apta *Arcæ*.

Altitudo cedrorum.

C 2 *ſive*

sive palmos 96. Audivi à *Maronitis*, incolis *Montis Libani*, cedros nonnullas ibidem in tantam proceritatem exsurgere, ut earum altitudinem diversi, nunc centum, nunc 150 pedum invenerit. In *Corsica* quoque, teste *Theophrasto, citato loco* adeò proceras arbores nasci, ut ex iis *Romani* ratem conderent, 50 velis ducendam, quam in pelago periisse addunt. Non dicam hîc de proceritate arborum, quæ passim in utraque tum *Ortiva*, tum *Occidua*, *India* provenire solent, tantæ altitudinis & crassitiei, ut humanam fidem ferè vacillare cogant. In *Monte Ætna* corticem unicum ex castanea excisum, integrum Ovium gregem conclusisse me vidisse memini. Non dicam de *Herciniæ Sylvæ* arborum proceritate, quæ ad 140. pedum altitudinem adolescunt. *Plinius* amplissimam ac proceritate stupendam, suo tempore se *Romæ* vidisse testatur, videlicet Laricem pedes 120 longam, quam veluti prodigiosam in ponte pro Naumachia exposuerat *Tyberius Cæsar*; Cœtera legat, si placet, apud *Plinium*, *Theophrastum* aliosque. Cum itaque cedrus, & reliquæ resinaferarum arborum species, Pinus, Larix, Abies, ex se & sua natura, proceritatis dignitatem præ cæteris ambiant, ita & à *Noëmo* præ cæteris ad fabricam electas fuisse, clarum est.

Arborum altitudo mira.

Castanearum in Ætna monte vastitas.

Sed hæc non ita dicta velim, ut aliarum arborum lignis in reliquis *Arcæ* partibus non sit usus, sed quod in primo fundo *Arcæ* longiores arbores tam solidæ in porrectorum, transversorumque lignorum continuatione, hæ reliquis ipsi aptiores visæ sint. Nam ut rectè & peritissimè de fabricis navium, ex diversis lignorum speciebus conficiendis loquitur Theophrastus; verba ejus sunt: *Ad summam*, inquit, *quibus quæque materies commoda, quæque navibus ædibusque commoda, explicare tentabimus; Abies, Pinus, Cedrus, ut summam contingam, materies sunt aptissimæ navibus; Triremes enim, atque longa navigia ex abiete, lævitatis gratiâ faciunt; rotunda verò ex pino, quoniam non putrescit; Nonnulli quoque Triremes ex ea condunt, quia abiete carent. Qui* Syriam Phœnicemque *incolunt, cedro utuntur; quia pino etiam egent*; Cyprii *carinæ quernam subiiciunt, ut cum in terram attrahitur, resistere possit; Navibus onerariis pineam, atque etiam quernam subjungunt, cum extrahendas ædificant; non quidem in fundo navium, sed loco substructionum, supra quas naves extruuntur; pinus enim & abies minimè ob naturalem antipathiam conglutinari possunt, utpote dissimiles natura.* Pergit deinde exponere eas lignorum species, quæ singulis navium partibus commodiores sunt, quas nè longior sim, Lector *lib.* 5. *c.* 8. legere poterit.

CAPUT III.

De Bitumine, ejusque speciebus, quibus Arca *intus forisque illita fuit.*

MAgnam Bituminis copiam ad tantæ magnitudinis *Arcam*, tùm foris, tùm intus, uti *Sacer Textus* memorat, oblinendam, necessariam fuisse, ex ipsa molis vastitate patet, Bitumine autem illitam fuisse, *Hebræa*, *Græca*, *Chaldaica* habent; quod enim *Hebræis* est כפר / *Chaldæis* כפורא / id est *Græcis* est ἄσφαλτον, quæ tertio vocabulo consona sunt, & bitumen significant; *Arabica* habet زفت *Zephet*, quod picem aut resinam significat; est autem hæc differentia bitumen inter, & picem, quod illud ex intimis telluris visceribus ebulliat, & inter mineralium fluores computetur; hæc verò uti & resina, & omnes illi liquores, quos gummi vocant, ex vegetabili natura originem suam habeat, ex apertis arborum corticibus emanantes; Ex quibus patet,

Noëmum non sola pice & resina in *Arca* illinenda, usum fuisse, sed magna ex parte bitumine; quamvis non incongruè quoque dici possit, picem bitumini ad solidiorem consistentiam commiscuisse; quod & *Naturalium rerum Scriptores* πισσάσφαλτον, id est, *Picebitumen* vocant. Bitumen in *Mari Mortuo* præ omnibus Mundi partibus maxima copia provenit, undè & *Asphaltici Lacus* nomen sortitum est; nam ut rectè Cardanus, *non unum*, inquit, *bituminis genus est, sed est, quod propriè Asphaltum, cui tanquam differentes species generi subjiciuntur: pissasphaltum, naphtha, gagates, ampelites, maltha, thracius lapis; carbones fossiles, succinum, petroleum, Camphora, quamvis de bitumine liquido non duro, & ex saxis elicito, quæ hìc comprobanda, intelligenda sint; non ita tamen liquido, ut non cum tempore lentescat induratum*; nam ut *Dioscorides* ait, bitumen esse pingue quoddam *Lacus Asphaltici* aquis innatans, quod undis ventisque agitatum in littore concrescit, densatur, coit, tenacissimumque redditur, quoniam verò proprietatem habet sulphuri haud absimilem, & cuilibet humido potenter resistit, optimum proindè pro illinendis eo navibus. Et quamvis vix Regio sit, ubi non hujusmodi bituminis vestigia reperiantur; uti in *nostra Hetruria* fusè ostendimus: cumprimis tamen id genus maximè celebre reddiderunt *Mare mortuum*, sive *Lacus Asphaltites*, *Babylonia*, & *Syria*; & ut multa paucis comprehendam, ubicunque loca sulphurea, & Vulcanii montes vim suam exhibent, ibi fere semper bitumen se comitem præbet. In *Albuneo Lacu Agri Tiburtini* copiosum bitumen colligitur, quod ex intimis lacus inexplorabilis profunditatis visceribus ebullit, quod & viminibus terrestribusque partibus commixtum, ex levitate insulas natantes procreat, de quibus vide *nostrum Latium*, & in *Hetruria nostra de Thermis Thusciæ*, & *Sulphureis Lacubus*, uti & in *Mundo Subterraneo de Campis Phlegræis*, & *Vulcaniis montibus*, *Ætna*, *Strongylo*, *Vulcano*, *Vesuvio*, ubi de bitumine quàm amplissime egimus. Quodnam verò genus bituminis optimum sit ad illitiones navium; *Plinius* optimum esse ait illud, quod in *Lacu Asphaltite* provenit: *Dioscorides* præ reliquis valde approbat Judaicum; verùm hoc idem esse, quod Asphalticum, ipsa Loci natura probat: Nam uti 14. *cap. Gen.* habetur, de pugna *Abraham* cum quinque Regibus in valle *Sodoma*; verba sacri Textus sunt: *Vallis autem sylvestris habebat puteos multos bituminis*: Jungitur hoc à *Mose*, ut significet Regem *Sodomæ* cum suis hunc locum elegisse, eo consilio & dolo, ut hostes *Babylonii* horum locorum ignari, utpote peregrini, in hosce puteos pugnando corruerent; sed DEI beneficio factum est, scilicet, ut ipsimet *Sodomitæ* victi metuque perculsi in hasce foveas, quas hostibus pararant, ipsas morituri caderent. Quonam autem modo *Noëmum* bitumen præpararit in usum oblinendæ *Arcæ*, cum nihil de eo dicat *Sacra Scriptura*, de eo nihil nisi conjecturâ asserere possumus. Verisimile tamen est, bitumen prius liquidum, posteà in glebas duriores aëris siccitate redactas, pice tamen mixta priùs decoctum fuisse, quemadmodum hodierna die Nautis usu venit, & hoc pacto in usum convertisse. Sed de his in *sequenti Capite* pluribus.

Bitumine asphaltico *Arcam* illitam fuisse.

Bitumen in omnibus fere regionibus Sulphureis aquis redundantibus nascitur.

Bitumen asphalticum omnium celeberrimum.

Lacus Tiburtinus Albuneus.

Judaicum bitumen idem quod Asphalticum.

Præparatio bituminis.

CAPUT IV.

De Regione Edenia *in qua* Noë Arcam *extruxisse putatur.*

SAcræ Literæ de Loco, ubi *Arca* constructa fuit, nil dicunt, neque *Interpretes* hunc locum tangunt; Nos ne quicquam omisisse videamur, ad propositum nobis thema rite describendum, eum hîc quantum exiguitas ingenii mei mihi permittet, explicare conabor.

Adamus ubi conditus. Dico itaque, *Adamum* uti extra *Paradisum*, à DEO in *Agro Damasceno*, juxta sententiam *Doctorum* magis probabilem creatus plasmatusque fuit, ita & in peccati commissi pœnam, *Paradiso* ejectum, in vicino *Paradiso* districtu commoratum fuisse; *Kain* quoque à facie DEI profugum in Terra ad Orientalem plagam *Eden* habitâsse, ibidem civitatem *Henoch* ædificasse, *Sacer Textus c.* 4. refert. Cùm itaque suprà ostenderimus, *Kainum* à *Lamecho Mathusalæ* filio ibidem interemptum fuisse; ibidemque vivente adhuc *Adamo*, stirpem *Adami Sethianam Kainitis* conjugio, id est, filios DEI cum filiis hominum, copulatam, malorum omnium, atque adeò humani generis per *Diluvium* perdendi occasionem dedisse; Certe & indubitate colligitur, *Terram Eden*, communem primævi Mundi patriarcharum patriam fuisse, ut proinde plerique Patriarchæ, *Set*, *Enos*, *Irad Henoch*, *Matusala*, *Lamech*; *Adamo* synchroni, & non infrequenter, uti plerique *Authores* docent, ad eum veluti humani generis caput, & Judicem omnium de controversiis inter suos ortis consulturi confugerint; imò litem inter duas uxores & *Lamechum*, ratione *Caini* à *Lamech* interfecti ad *Adamum* delatam, non contemnendi *Authores* asserunt. Quæ cum ita sint, jam ubinam *Terra Eden* situm suum habuerit, explicandum restat. Et ut paucis me expediam,

Eden Regio communis Patriarcharum incolatus.

Dico, *Assyriam* fuisse; *Assyria* verò propriè dicta non solùm *Syriam*, & universum *Libanum*, & *Cisjordanem Judææ* partem, sed & *Babyloniam*, *Mesopotamiam*, *Armeniam* in se complectitur; & in eadem *Paradisum* extitisse, plerique sensatiores *Interpretes* indubiè asserunt, idque ex fluminibus *Euphrate* & *Tygri*, quæ *Sacer Textus* ex *Paradiso* emanare tradit, colligunt. Atque hanc *Assyriam*, quæ ante *Diluvium* à voluptate *Paradisi Eden* dicebatur, communem Primævorum Patriarcharum habitationem fuisse; atque in hac *Noëmum*, qui post obitum *Adami* 126. annis, uti *suprà* diximus, primum natus fuit, *Arcam* suam quingentesimo vitæ suæ anno construxisse, ita certum est, ut ei contradici sine ratione non possit nec debeat; in hac quoque *Turrim Babel Noëmo* præsente ædificatam, *Abulensis* scribit. Verùm ut Lector luculentius *Edenæ Regionis* situm perspiciat, hîc ejus Chorographiam apponendam existimavi. *Paradisus* in *Eden*, fuit plantatus.

Eden commodissima regio ad *Arcam* fabricandam. Magnum sanè & irrefragabile argumentum est, in hac *Edenia Regione Arcam* constructam fuisse, tum ob rationes *suprà* adductas, tum ob commoditatem loci, ad fabricam expediendam opportunissimam; Hinc enim partim ex *monte Libano*, partim ex *Mesopotamia* vicina, ingens cedrorum, aliarumque celsiorum arborum quantitas ei subministrabatur; *Babylonicus* verò *Ager*, quem *Sacra Scriptura Sennaar* vocat, maxima bituminis copia, fluminis *Euphratis* beneficio, abundabat, uti etiam ex asphaltici maris vicini *Judææ* bituminosis fontibus; hæc enim loca bitumine melioris notæ vim magnam gignere, in præcedenti capite dictum fuit. In loco itaque, quem Mappa monstrat, quantum conjecturâ assequi possu-

30 35 Occidens 40 45

Descriptio
REGIONIS
EDENIÆ
Sedis et Patriæ Patriarcharum ante Diluvium ex mente Authoris.

Putei Sulphurei JUDÆÆ
SOBÆ. PARS

LIBANUS

Henoch Civitas Gigantum prima omnium quæ in Sacra Scriptura memorantur à Cain fabricata.

MONS

Mare Rubrum

Ex monte Libano ligna Cedrina pro Arcæ fabrica.

Damascus

Barsar flu.

Amana flu.

Hesron

SUR Desertum olim ante Diluvium fœcundissima postea limo lapidoso oppleta.

Cauca

EDENIA

CHUS.

Locus fabricationis Arcæ.

Euphrat flu.

ÆTHIOPIA

ORIENTALIS

Meridies

Septentrio

post

DILUVIUM.

Ligna pro Arcæ fabrica

Fons Euphrat.

Mon

EDEN

MESO-

POTAMIA

Abel

Cain

Euphrates flu.

Fons Tigris

tes

IBERIA

COLCHIS

BA-

BY-

Putei Bitumi-nis

Tigris flu.

Sinus Per-si-cus

Geon flu.

ARMENIA MINOR

Arca

Ararat mons

Terra Sennaar
Unde pix pro Arcæ fabrica.

Phison flu.

SO-NIA.

ARMENIA MAJOR

Turris Babel

Mare Caspium

PERSIÆ PARS

TERRA HEVILA

ÆLAM.

30 35 Oriens 40 45

poſsumus, videlicet in *Agro Damaſceno*, & *Monti Libano*, & *Meſopotamiæ* vicino, *Arcam* extructam eſse, ſalvo tamen aliorum judicio, aſſerimus, cùm locum opportuniorem ad iſtiuſmodi negotium cum commoditate conficiendum, facta omnium locorum circumjacentium cum hoc combinatione, reperire non licuerit. Sed de hoc in *ſequentibus* uberiùs.

CAPUT V.

De Scientia Noëmi *in fabrica conficienda à* Deo *ipſi infuſa.*

NOn eſt dubium, accepto à DEO de *Arcæ* fabrica præcepto, *Noëmum* ſeriò cogitaſse de rebus ad tantæ molis fabricam, magnâ curâ, & ſollicitudine expediendam neceſsariis. *Primo* enim Divinæ ſapientiæ radiis illuſtratus, cognoſcebat perfectè proprietatem qualitatemque lignorum, contra omnem aquarum impetum & violentiam duraturorum. *Secundo* videbat quoque commiſsuras trabium adeò aptè jungi non poſse, quin aqua per rimas penetraret, unde iſtud incommodum prævidens, non niſi bitumine priùs quam optime præparato ei remedium dari poſse vidit. Hoc enim *Arcam* foris intuſque probè illitam, omnem aquarum impetum ſuſtinere poſſe, quam penitiſſimè perſpiciebat; videbat quoque cedrinis aliarumque arborum picearum trabibus & tabulatis, bitumen ex naturæ quadam ſimilitudine adeò intimè per unionem quandam ſympathicam jungi, ut unum quodammodo corpus cum ipſo conſtituat. Hiſce plenè conſideratis, jam ſeſe ad Architectonicas rationes à DEO ſibi præſcriptas converſus, ad tantæ molis opus haud dubie archetypon quoddam futuræ *Arcæ* veluti exemplar, modulum dico quendam, ut juxta tantam rerum varietatem, in eo tamquam in ſpeculo quodam, formam modumque, tum contignationum, tùm manſiuncularum in ea diſponendarum proportionem & ſymmetriam contueretur, neceſſariam cenſuit. Non enim veriſimile eſt, *Noëmum* in fabrica centum annorum, tumultuariè, ut dici ſolet, & ſine longa & matura deliberatione proceſſiſſe, ſed ex prototypo priùs à DEO ipſi inſpirato, rem tentâſſe, ut quid in *Arca* poſteà jungi, quid demi, quid & quomodò omnia melius diſponi poſſent, ediſceret; & hoc pacto leges à DEO præſcriptas quàm exactiſſimè ſervaret. Poſtquam verò audiſſet, totum viventis ſentientiſque animæ ſeminium in ea ſervandum, & pro ſingulis quadrupedum, volatilium, reptiliumque ſpeciebus recipiendis manſiunculas & receptacula conficienda, deinde tam pro ſe ſuiſque, quàm pro ſingulis animantibus juxta naturam & proprietatem uniuſcujuſque ſufficientem commeatum procurandum; piè certe cogitare poſſumus eum veluti attonitum exhorruiſſe, metuque perculſum hâc ad DEUM apoſtrophe uſum fuiſse, *O Clementiſſime, juxta atque juſtiſſime* DEUS, *cujus natura bonitas eſt, cujus ſapientiæ non eſt numerus. Quis ego ſum filius peccati, vilis hujus Terræ vermiculus, cui tanti momenti opus committis? Tu qui omnium corda noſti, ſcis, me artis fabrilis oppidò imperitum, neque me ad hujuſmodi fabricas animum unquam applicuiſſe: quomodo noſſe poſſum, niſi tua infinita bonitas & ſapientia me doceat, tot animalium differentes ſpecies, tot viribus & proprietatibus diſtinctas, quas ſempiterna tua providentia in hac* Arca *per me pauperem ſervum tuum ad renaſcentis Mundi ſeminarium conſervare conſtituit. Heu benigniſſime conditor meus, quò me vertam? Ubi primò opus mihi commiſſum incipiam neſcio. Tu noſti, quod præter camelos, equos, aſinos, pecudum pecorumque greges, aliaque animalia tam fera, quàm domeſtica, quæ patria hæc Regio producit,*

Scientia *Noë* in rebus ad *Arcæ* fabricam neceſſariis.

Noë primo archetypon *Arcæ* in parva forma conſtruxiſſe putatur.

Oratio *Noë* ad DEUM.

ducit, cæterorumque in peregrinis; quas nunquam vidi, Nationibus degentium, notitiam neque habeam, neque unquam habuerim, & quomodo pro ſingulis neceſſaria nutrimentorum genera procurabo, niſi tu me inſtruas, & ſuperno lumine illuſtres? Et quiſnam, benigniſſime Deus, *illam innumerabilem animalium varietatem & copiam ex totius Orbis ambitu collectam, huc adducet? & quomodò ſingula conſociabuntur? quomodò ferocia à manſuetis, munda ab immundis ſeparabuntur? quomodò ſingulis locus eorum magnitudini aut parvitati proportionatus aſſignabitur? ſunt hæc debili & imbecilli ingenio meo ſuperiora: Hæc ſunt, quæ me terrent. Sed in tua infinita ſapientia & bonitate, uti mihi præcepiſti, ita quoque non niſi auxilio, & perpetua tua aſſiſtentia, me confecturum confido; Tu enim, æterne conditor, omnia in omnibus operaris.* Hiſce Deo magna lachrymarum ubertate propoſitis, veriſimile eſt, audiſſe Divinæ vocis ſibilum auribus ejus hujuſmodi verba inſurrantem: *Audi* Noë, *ſerve fidelis, quia tu ſolus ex omnibus, in tam intolerabili humani generis perverſitate exſtitiſti, qui viam mandatorum meorum tenuiſti, juſtus & perfectus in generationibus tuis; tu ſolus non commiſcuiſti te perverſorum hominum conſortio, ambulans coram me in ſanctitate & juſtitia omnibus diebus vitæ tuæ. Quapropter dignus es habitus, qui gratiam & benedictionem invenires coram me. Te itaque aſſumpſi ad magnum hoc, ſublime & arduum in ſemine tuo per* Arcam *tum conſervandi, tum inſtaurandi generis humani officium. Viriliter itaque age, & confortetur cor tuum, & ne dubites de mea erga te tuoſque providentia; Ego tibi aſſiſtam in omnibus; Ego te de modo & ratione procedendi inſtruam; Ego tibi in tutores & adminiſtratores Angelos meos mittam, qui te in omnibus dirigant, & à dæmonum, qui tibi inſidiabantur, malignitate cuſtodiant. Fac itaque tibi* Arcam, *&c.* Hoc Divinæ vocis oraculo, uti credere licet, mirificè animatus *Noëmus*, omni depoſita diffidentia & anxietate animi excuſſa, commiſſum ſibi operis munus, magna conſtantia & fortitudine animi acceptavit, atque unà Divino hoc eloquio excitatus, mox omnia, quæ ad fabricam perficiendam, tum quo ad animalium ſtabula, nidoſque juxta cujuſque ſpeciei magnitudinem & parvitatem diſponendos, tum denique, quæ ad naturam & proprietatem uniuſcujuſque, juxta nutrimentorum unicuique ſpeciei propriorum commeatum, tum quo ad modum, unamquamque ſpeciem juxta mores à natura ei inſitas gubernandi exequi cœpit; Hæc inquam omnia, repentinâ luce, verborumque Divinorum efficaciâ perfuſus perfectè cognovit, neque veriſimile eſt, uti multi perperàm ſentiunt, *Noëmum* rerum omnium ſcientiam à Deo ſibi infuſam, ante *Arcæ* fabricam, haud ſecus ac *Adamum* habuiſſe. Nos veriùs aſſerimus, eum tunc primùm hanc ſcientiam ex Divini luminis illuſtratione obtinuiſſe, quandò Deus illi dixit: *Finis univerſæ carnis venit coram me. Fac tibi* Arcam, *&c.* Quanquam non ignorem, *Noëmum* de plurimis artibus & ſcientiis à *Lamecho* patre ſuo, & *Mathuſala*, cæteriſque Patriarchis, Avis, & Proavis ſuis ab *Adamo* inſtructis, circa eas artes & ſcientias, quæ in illo primævi Mundi ſtatu adeò neceſſariæ erant, didiciſſe: Sed quæ ad *Arcæ* fabricam, quæ ad naturam proprietatemque animalium, quæque ad nutrimentorum unicuique congruorum, notitiam eorundemque gubernandorum rationem pertinerent, & quæ poſteris temporibus ad humani generis propagationem poſt *Diluvium* pertinerent, tum primùm divinâ luce, uti dixi, perfuſum hanc, quam dixi, ſcientiam ſibi revelatam accepiſſe; cum concipi non poſſit, quomodò *Noëmus*, ſine hac, ex tot tantiſque rebus diſponendis, ſolius humani ingenii fretus induſtria, ſe extricare potuerit.

CAPUT VI.

De Apparatu rerum ad Arcam *construendam necessariarum.*

POst notitiam itaque rerum ad *Arcam* necessariarum divinitùs ipsi revelatam, *Noë* nihil non egit, quò præcepta sibi tradita, uti par erat, summâ cura & sollicitudine, nec non prompto & vigili animo, in executionem deduceret. Quoniam verò ipsemet tanto operi conficiendo insufficiens erat, neque enim eum ligna dolâsse, aut palos infixisse similiaque vilia opera tractâsse, credi potest qui vir grandævus, & inter suos in summa omnium veneratione veluti propheta, & benedictus à DEO, humani generis consolator, ut à patre ejus *Lamecho* intellexerant, habebatur, sed Architecturæ præsidem, & qui regulas solummodò fabris in *Arca* extruenda præscriberet, fuisse, exemplo hujus temporis Architectorum docetur; præter filios, complures alios ex suæ progeniei nepotibus, pronepotibusque probioribus, artis fabrilis magistros sibi adscivit, quos omnes de modo fabricam expediendi juxta prototypon, quod ipse haud dubiè primò Divino dictamine effecerat, instruxit. Erant, uti credere licet, inter illos fabri lignarii, ferrarii, cœmentarii, alimentorum administratores, & veredarii, nautæ bituminis conductores similesque operarii, qui omnes divino quodam nutu instinctuq; operam suam quàm libentissimè ad operis inauditi molitionem attoniti, mox contulerunt.

Noë in Arca fabricanda multis operis usus est.

Primò itaque *Noë* negotium sibi impositum incredibili animi fervore aggressus, quosdam ex Operis in *Montem Libanum*, *Mesopotamiamque* scilicet vicinas Regiones, ad cedros, aliasque arbores cædendas, quas alii lignorum jam cæsorum conductores in locum constitutum deveherent; Aliquos per *Eufratem* in *Babylonicum Agrum* bitumine fœcundissimum, aut etiam in *Iudæam*, ad id ex *Valle Sobe*, bitumine pariter uberrima devehendum amandavit. Rursus, cum pro tanta Operarum multitudine, congrua alimentorum copia requireretur, vero haud absimile est, eum primo nonnulla habitacula, tum pro se suisque filiis, tum pro cæteris Operis, qui à laboribus diurnis debitâ quiete nocturnâ indigebant, tum in iis ad se contra æstum solis, frigusque contutandos, necessaria construxisse, reliquis operis prout poterant, casis, tuguriisque contra omnes aëris injurias munitis pro se construentibus. Reconditorium quoque quod *Magazinum Arabes* مخزن vocant, ædificasse conjicere licet, in quo, rerum omnium ad vitam sustentandam necessariarum; comeatus condebatur; Hophoterium quoque sive Armarium extruxisse verisimile est; in quo partim fabrilia instrumenta omnis generis, partim armorum varia genera, quæ *Tubalcain Lamechi* filius malleator & faber in cuncta opera æris & ferri, & cætera supellectilia, *Noëmo* superstite invenerat, quibus sese contra impios Gigantes, qui vitæ *Noë* insidiabantur, defenderent; Et quamvis *Sacra Scriptura* nullam de hisce mentionem fecerit, qui tamen prodigiosum hujus operis molimen altiori animi reflexione consideraverit, is non aliter, quàm ut dixi, contigisse, sincerè fatebitur; noluit enim ad hujus operis executionem semper miraculosis actionibus concurrere DEUS, sed humanæ industriæ, videlicet *Noëmio* jam sufficienter instructo ingenio multa relinquere expedienda.

Habitacula constructa.

Penuarii domus.

Armarii domus.

Locum verò alium non elegisse videtur ad fabricæ executionem commodiorem, quàm ingentem illam planitiem *Edeniæ Regionis* quæ *Libanum* inter, & *Mesopotamiam* interjacet, *Euphrate*

fluvio terminatam. Rationes hujus rei sunt omni sensato viro manifestissimæ.

Eden regio ubi prius Paradisus.

Primò quia dictus Ager tum fluminibus irriguus, tum omni rerum ad victum necessariarum ubertate plenus est; *Secundò* quia *Babylonem* inter, *Syriam* & *Judæam*, primævorum ante & post *Diluvium* incolatu celebres regiones medium locum occupat, iique eam inhabitasse feruntur. Est enim etiamnum in radice *Montis Libani* qua *Damascum* respicit, pagus quidam, quem ab 8 hominibus id est ab 8 animabus qui postmodum *Arcam* ingressi fuerunt, in hunc usque diem ثمانين *Thamnin*, id est, ab 8 vocant; ibi enim *Noê* cum suis filiis uxoribusque filiorum habitasse pervetusta traditione referunt *Syri*. Ait & *Historia eorum* non ita hinc dissito loco qui *Hesron* dicitur terræ motu crepuisse disjectisque saxis reliquisque terrestrium portionum quisquiliis fossam inventam fuisse, quæ cedrina ligna complura probe dolata & perpolita sparsim exhibuerit; unde non inverisimili conjectura inferunt has ligneas trabes adeo bene dolatas alias esse non posse quam *Arcæ Noëticæ* ibidem extractæ superfluas reliquias quæ post *Diluvium* limo obductæ, & sedimento aquarum in clivos collesq; elato posteris tandem temporibus terræ motu detectæ, ut ex cedro confectæ, ita ab omni corruptione immunes extiterint, quin & *Adamum* post ejus ex *Paradiso* ejectionem, vicinam plagam *Edeniæ* incoluisse ex Textu 70 Interpretum luculenter ostenditur. Verba ejus sunt: Καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδὰμ καὶ κατῴκισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ Παραδείσου τῆς τρυφῆς. id est, *& ejecit* Adam, *& collocavit eum ante* paradisum *voluptatis*, ut videlicet consideraret Regionem omni felicitate plenam, à qua suâ culpâ exciderat, & peccatum suum unà pœnitendo deploraret; ex quo non incongruè *Tertiò* colligitur, *Paradisum* non intra *Armeniam* vastam, montibus & desertis confertam, neque in *Babylonia* multis Naturæ incommodis subdita; sed in *Mesopotamia* fuisse, quæ antiquæ felicitatis in hunc usque diem signa apertissima monstrare *Euphrates*, *Tygrisque Paradisi* flumina, quæ eam intercipiunt, sat superque docent; sed de hisce consule *Cartam Geographicam*, supra positam; de *Paradisi* vero loco & situ actum: vide verò *l.* 3. *particulari capite*.

Quam Adamus instituit post ejus ex Paradiso ejectionem.

Sed ut ad *Noëmum* revertamur; *Quartò* addo aliam haud spernendam congruentiam, & est; quod sicut in ea Regione, in qua *Adam* per prohibitum à DEO ligni fructum, quem comederat, justitiâ originali privatus, totum humanum genus unà secum innumeris calamitatibus laboribusque involverat, eodem in loco lignum pararetur, quo genus humanum servaretur, & deindè à *Christo* per lignum crucis, cujus *Arca* typus fuit, id mirâ providentiâ à morte liberaretur, in *Monte Calvariæ*, in quo & *Adam* præcognito mortis suæ vicino tempore, *Ediniâ Regione* relictâ, Regionem ultramontanam, instinctu utique Divino, quam hodie *Iudæam* vocant, petiisse, & ibidem in *Monte Moria*, mortis pœnam à DEO sibi ob commissum peccatum pronunciatam, subiisse, eodem prorsus loco, ubi *Christus* peccatum mortemque *Adæ* sua morte in ligno crucis destructurus erat. Quæ omnia pulchrè sanè prosequitur Tertullian. lib. 2. carminum, cap. 4. contra Marcionem.

Golgotha *locus est*, *capitis* Calvaria *quondam*,
Hîc medium Terræ est, hîc est Victoria signum
Os magnum, hîc veteres nostri docuêre, repertum;
Hîc hominem primum suscepimus esse sepultum;
Hîc patitur Christus, *pia sanguine Terra madescit.*
Pulvis Adæ *ut possit veteris, cum sanguine* Christi
Commixtus, stillantis aquæ virtute lavari.

CA-

CAPUT VII.

Noë, Arcæ *fabricam incipit prævia exhortatione ad impiam gentem, quæ eum ad explorandam in tanto apparatu, causam intentionemque ejus, convenisse haud inverisimiliter asseri potest.*

NOë quingentorum annorum ætatem agebat, quandò ei à DEO *Arcæ* construendæ cura demandata fuit, & in ea elaboranda conficiendaque, ipsos centum annos insumpsit, tempus utique à DEO ipsi præscriptum, partim ne festinanter & tumultuariè tanti momenti fabricam, sed cum summa deliberatione administraret; partim etiam ut hoc centum annorum spatium perversis mortalibus, ad pœnitendum, si vellent, pro sua infinita misericordia, concederet; quin vel ipsum *Noëmum* tanquam prophetam suum ad eos misisse, tradunt ferè plerique *Authores*, ut perversæ genti conclamatum istius temporis mortalium statum ante oculos proponeret, & ad pœnitentiam peccatores, & prævaricatores ad cor, si quo modo posset, reduceret, quod, nisi facerent, non aliud illis, nisi ultimum exitium restaret, omniumque per *Diluvium* interitus, atque hæc illis jussu Divino prænunciaret: hac uti verisimile est, apostrophe parænetica.

Exhoratio *Noëmi* ad eos qui ad eum *Arcæ* explorandæ causæ confluxerant.

Vos venitis ad me, ô perversa progenies Mortalium, non ad pœnitentiam agendam, quam vobis prædico, sed ut in me servo DEI, *perversa vestra consilia expleatis. Videte quid agatis;* DEUS *justus Iudex & vindex jam extendit manum suam ad exercendam contra vos justitiæ suæ vindictam; Et quænam tanta vestra malitia, & impietas est, ut* DEO *terribili, & maximè formidabili resistere audeatis? quæ est temeraria vestra præsumptio, ut Omnipotenti Numini bellum indicatis? qui vobis cum innumera beneficia præstiterit, Cœlum, Terramque in usum vestrum unà cum summa rerum omnium ad victum necessariarum copia concesserit; Vos sanctitatem & justitiam ejus pedibus conculcare non verecundemini? Videte & considerate hujus primævæ ætatis statum; prospexit* DEUS *de solio sancto suo, ut videret filios hominum, non est inventus, qui faceret bonum, non est usque ad unum. Religionem, quam à primo parente nostro* Adamo *successiva traditione per* Sethum *&* Enos *acceperatis, in abominabilem idololatriam convertistis; Instructionem cœlestibus documentis plenam, præcepta vitæ & disciplinæ, quæ vobis tradidère, expunxistis, conculcâstis, annihilâstis. Missi sunt filii* DEI *ex stirpe* Sethi *cum filiis hominum perversissimorum è maledicta stirpe* Cain; *unde ex sacrilego hoc conjugio Mundus inundatus, in omnium scelerum facinorumque intolerabilium sentinam evasit; sanguis sanguinem tetigit: Surgunt Gigantes, maledicta progenies, qui promiscuis & indiscretis hominum cædibus vel ipsam Terram effuso sanguine fœdârunt. Scelerum sacrilegorum incestuumque cum matribus, sororibus, ipsis brutis, uti nullus modus, ita proscripto omni Divini Numinis metu, lege naturæ cordibus vestris impressâ conculcatâ, tam turpia, fœda, abominanda committitis, ut vel ipsa Terra eorum iniquitatibus corrupta vindictam clamet in cœlum, quem peccatorum vitiorumque fœtorem cum ampliùs sustinere non posset,* Henoch *atavus meus vir sanctus, justus, & Divini honoris Zelotes, raptus est à* DEO, *ne enormem hanc peccandi licentiam, & conclamatam hominum impietatem oculis ampliùs intueri liceret. Respexit &* DEUS, *qui mentium humanarum corruptelâ expensâ, tanto furore & indignatione correptus fuit, ut eum se fecisse hominem, pœnituerit, & intrinseco cordis dolore, ut huma-*

humano more loquar, tactus subtracto spiritu suo mundum unà cum hominibus in eo contentis, perdendum censuerit. Eccè restant vobis ad pœnitendum centeni adhuc anni; & scietis, DEUM, *cujus essentia bonitas est, sinum misericordiæ suæ adhuc apertum habere, ejus gratiam vobis oblatam si respuatis; notum sit vobis, quod & vos per* Diluvium *aquarumque omnibus montibus altiorum inundationem & universam viventis animæ substantiam, ubi malitia vestra completa fuerit, perdet. Hunc Mundi interitum ego jussu Divino vobis prænuncio, ne exitium vobis imminens nescisse dicere possitis. Quod verò risu me sibilisque excipiatis ob insanæ molis, uti vos dicitis, quam molior fabricam, illa illa erit* Arca *à* DEO *mihi præscripta, in qua ad Mundum, quem* Diluvio *perdet, in paucis hominibus instaurandum, me meosque conservabit. Valete verborum meorum haud immemores.* Hujusmodi admonitione ad eos habita, ipsi spretis *Noëmi* verbis, imò cum risu & sibilo exceptis in morum perversitate pertinaces & obstinati, voluptatibusque suis contenti perire maluerunt, quàm à perversa vitiorum consuetudine recedere. *Noë* verò seriò tandem ad *Arcæ* fabricam extruendam juxta Leges à DEO sibi præscriptas eo modo qui sequitur, sese accinxit.

Ante omnia igitur in planitie illa vasta ad operis executionem sibi constituta, spacium trecentorum cubitorum secundum futuræ *Arcæ* longitudinem, & secundum latitudinem 50 cubitorum dimensus est. Verùm antequam ulteriùs progrediamur, quid per cubitum *Arcæ* mensuram communem intelligatur; explicandum restat, ut ex ea *Arcæ* symmetria & proportio unà cum ejusdem necessaria capacitate perfectè cognoscatur; consistit enim in hujus veritate mensuræ, totius fabricæ capacitatis perfecta notitia.

CAPUT VIII.

De Cubito, Pede, Palmo, Mensuris Arcæ.

ET Cubitorum quidem numerus, utpotè à DEO præscriptus, per quos *Arcæ* symmetria constituenda est, in se certus & evidens est, sed longitudo ejus latitudoque, ne per cubitos nunc majores, & minores, nimis longa, aut nimis brevis evadat, omnium hucusque *Interpretum* ingenia mirè exagitavit. Qui enim hoc loco cubitum unum geometricum, sex pedum longum statuunt, toto cælo aberrant: quos inter *Origenes* unus fuit, qui timebat, ne *Arca* forsan, si cubitum communem adhiberet, ad tantam animalium multitudinem capiendam, nimis stricta videretur, sed uti geometricas mensuras non assecutus est, ita quoque portentosam *Arcæ* vastitatem exhibuit, uti jam demonstro. Cubitus, quem hîc producit, cum sex pedibus constet, idem est, ac passus geometricus sex pedum, ac proindè *Arcam* longitudinem habuisse oportuisset 1800 pedum geometricorum, qui exæquant unum integrum milliare Italicum & prætereà octingentos pedes; quæ vastitas adeò grandis est, ut ea concipi nullo modo possit: cui si latitudo ejusdem accesserit 300 pedum geometricorum, illa quasi $\frac{1}{7}$ milliarii explebit; altitudo quoque in 180 pedes geometricos excurreret. Si porrò *Arcæ* longitudinem in latitudinem sub hoc cubito, id est, 1800 pedes in 300 duxeris, prodibunt 540000 pedes geometrici, qui per 1000 divisi, dabunt quadratam, *Arcæ* superficiem 540 milliarium; atque adeò *Arca Territorio Romano* multo amplior fuisset; imò in unius milliaris cubico receptaculo, omnes ferè animantium

Ingens error eorum, qui *Origenem* sequentes, cubitum 6 pedum geometricorum constituunt.

Typus Laborum
in exstructione ARCÆ
exantlatorum.

tium species includi potuissent. Si rursum quadratum 540000 per 180 altitudinem *Arcæ* multiplices, provenient 97200000 pedes cubici, qui per 1000 divisi, dabunt cubica milliaria 97200, & tot milliarium cubicorum *Arca* juxta *Origenem* fuisset, si cubitum geometricum sex pedum pro mensura *Arcæ Noë* sumpsisset; unaquæque trium contignationum habuisset 32400000 pedes, qui divisi per 1000 faciunt milliaria cubica 32400, quæ amplitudo, uti excedit fidem humanam & rationem, ita quoque inter fabulosas narrationes relinquatur; calculus sequitur.

Calculus longitudinis, latit. & altitud. *Arcæ* juxta *Origenem*.

300 Longitudo *Arcæ*.
6 Multiplices per 6 pedes, quibus unus cubitus constat.
Longitudo 1800 pedes geometrici unius cubiti.
hi in 300 ducti dabunt
540000 quadratam superficiem *Arcæ* in pedibus.
180 hi in quadratum ducti dabunt
97200000 milliaria cubica totius *Arcæ*, quæ per 1000 divisa
dabunt 97200 milliaria Italica.

50 Latitudo *Arcæ*.
6 Per 6 pedes multiplicata
dabunt 300 pedes geometricos, quorum cubitus unus tenet sex.

30 Altitudo *Arcæ*.
hæc per 6 multiplicata
dabit 180 pedes geometricos.

Undè vastitas *Arcæ* tam enormis fuisset, ut, non dicam animantium, sed & hominum insuper alicujus integræ provinciæ sat capax fuisset; quæ omnia ei soli patebunt, qui geometricarum artium haud imperitus fuerit; in quibus subindè proportionum progressiones in tantum excrescunt, ut fidem humanam eludere videantur, quemadmodum in *Arte nostra Combinatoria* fusè demonstravimus.

Hanc oppidò exorbitantem granditatem cum viderent *Interpretes*, aliam sibi cubitorum ad pedes palmosque proportionem elegerunt; Sed & hi inter se plurimum dissonant. Nos ne in refellendis aliorum erroribus tempus perdamus, cubitum communem à veteribus *Romanis* usurpatum ad veram, appropriatamque *Arcæ* mensuram expediendam assumpsimus. In quo verò cubitus hic communis consistat, paucis explicandum duxi.

Cubitus Romanus ceu verissimus ad *Arcæ* fabricam sufficit.

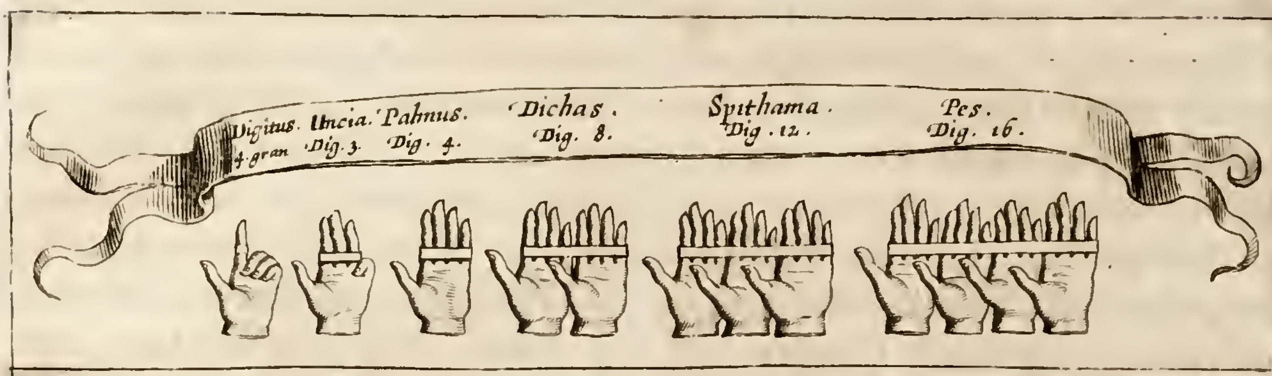
Collatio mensurarum ad humani corporis membra comparata, uti sanè mirabilis est, ita quoque non temerè aut casu constituta videtur. Veteres enim *Sapientes*, *Hebræi*, *Græci*, & *Latini*, mensuras non à quolibet homine desumendas censuêre, sed à tali homine, cui Natura dedisset veram & naturæ humanæ congruam omnium membrorum proportionem ad invicem perfectam, & omnibus numeris absolutam; ab homine, inquam, non monstruosæ, & giganteæ magnitudinis, prout nonnulli *Interpretes* hoc loco, ex Gigantum ante *Diluvium* existentium cubito, desumendam perperàm existimarunt; neque ex Nanorum, Pygmæorumque corporum proportione, aliorumve hominum defectuosorum, & malè proportionatorum, sed ex perfecti hominis εὐρυθμία, quem natura sine defectu producere potuisset, mensuras desumpsisse, adeò certum est, ut de eo non nisi insensatus dubitare possit. Talis est cubitus, pes, palmus, quorum mensuras hìc proponemus. Et cubitus quidem sesquipedem, pes sex palmos, palmus tres digitos continet. Nota tamen, nos hìc non palmum Romanum, quorum unus & dimidius pedem, & tres cubitum adæquant, sed particulas

Mensuræ à proportione humani corporis desumptæ sunt.

Non ex Giganteo aut Nani corpore, sed proportionato corpore mensura desumitur.

las digitorum in tranſverſum ſumptas, pro palmo accipere, quam & palmam dicunt, eſtque latitudo tranſverſa extenſæ manus abſque pollice, uti in *ſequenti Schemate* patet.

DIMENSIO MANUALIS.

EPILOGISMUS

Partium menſuræ, unà cum ſpeciebus ejus, in quas omnis menſura reſolvitur.

Digitus habet 4 grana congruè diſpoſita.
Uncia habet 3 digitos.
Palmus habet 4 digitos in tranſverſum ſumptos.
Dichas habet 2 palmos, ſive 8 digitos.
Spithama habet 3 palmos, ſive 12 digitos.
Pes habet 4 palmos, ſive 16 digitos.
Seſquipes 6 palmos.
Paſſus ſimplex habet 2 pedes cum dimidio.
Paſſus geometricus 5 pedes.
Pertica, ſive *Decempeda* 10 pedes.
Cubitus habet 6 palmos.
Stadium habet 125 paſsus.
Milliare Italicum habet 1000 paſsus.
Milliare Germanicum majus 4000 paſsus.
Milliare Germanicum minus habet 32 ſtadia, ſive 3900 paſsus.

Atque hæ ſunt menſuræ, quas partim ex *Vitruvio, Frontino*, partim ex *Appiano, Budæo* aliiſque depromſimus, eſtque veriſſima & certiſſima menſurarum in ſuas legitimas partes, quæ à grano hordei uſque ad milliaria extenduntur, diſtributio, & tam *Latinis*, quàm *Græcis* & *Hebræis* congruit. Frontinus inter (Frontinus de menſuris.) cæteros pulchrè dictam menſurarum diſtributionem deſcribit: *Pes*, inquit, *habet palmos 4. uncias 12. digitos 16. Palmus habet digitos 4. Uncias 3. Sextans ſive dodrans habet palmos tres, uncias 9. digitos 12.* Columella, *Omnis*, inquit, *area pedali menſura comprehenditur, qui digitorum eſt 16.* (Columella.) Cubitum quoque ſeſquipedali menſura definiunt plerique jam *citati Authores*. *Græci* inter menſurarum genera δάκτυλον, ſive digitum faciunt minimum. *Dioſcorides* herbarum radices, caules, frondes deſcribens, plerumque earum latitudinem digitis definit, quod non de longitudine digitorum, ſed ex indicis, eo in loco ubi palmæ jungitur, latitudine tranſverſa intelligas velim, uti *ſuprà in Schemate* patet. *Hebræos* & digiti menſuram in minutioribus rebus adhibuiſſe, ex illo Iſaiæ colligitur, *opus manuum ſuarum adoraverunt, quod fecerant digiti eorum*, Textus habet: באצבעתיו. Jeremia de alterutra ex columnis æreis loquens; *porrò*, inquit, *craſſitudo ejus* ארבע אצבעות *quatuor digitorum.* Huic proximè ſuccedit palmus quaternis conſtans digitis, qui ſi *Romani* ſint, tribus *Romanis* unciis ſunt pares, quæ & *Græcis* δοχμὴ (Dochme quid?) ab accipiendo dicitur, δοχμὴ ἡ, dicit *Pollux*, συγκλεισθέντες οἱ τέσσαρες δάκτυλοι: id eſt, δοχμὴ *ſive palmus ſunt quatuor concluſi digiti*, tranſverſâ enim manu metimur, & δακτυλοδοχμὴ dicitur, quaſi diceres digitorum palmam. Hæc eadem menſura *Græcis* παλαιστὴ dicitur; de qua (Παλαιστὴ quid Græcis?) *Heſychius* παλαιστὴ, inquit, τεσσάρων δακτύ-

δακτύλων μέτρον, *Palæste quatuor digitorum mensura*, videntur *Græci* eam ab *Hebræis* accepisse, quam טפח *Tophahh* dicunt: ita habetur Exod. 25 vers. 25. ועשית מסגרת טפח סביב & *facies coronam interrasilem in* Tophah, id est, *altam quatuor digitis. Septuaginta*, Καὶ ποιήσεις αὐτῇ παλαιστοῦ κύκλῳ. Ubi Onkelos in paraphrasi: תעביד ליה גדנפא רומיה פושכא *facies ei coronam interrasilem altam pugillo*, id est, palmo, hæc enim idem sonant, *per circuitum.* Arabica lectio habet: وتعمل لها حاسمية مقدار قبضة بالدور

Vides itaque ex hisce citatis verbis *& facies ei coronam trabalem mensurâ palmi in circuitu. Palæsten* Græcè; *Phusco* Chaldaicè & *Kaphte* Arabic قبضة nil aliud significare, quàm palmum quatuor digitis constantem; & probatur ex *lib. Paralip. l.* 2. *c.* 4. *n.* 5. de crassitie maris ænei; ubi omnes versiones mensuram palmi habent, idque trium unciarum crassitudinem habuisse *Interpres vulgatus* tradit; est enim palmus, uti suprà ostendimus, quatuor digitorum; & trium digitorum uncia, ubi & pedem in palmos 4 digitos 16 unciasque 12 partiti sumus. Atque hîc palmi & palmæ tam celebris usus hucusque introductus & illius permutatio illud planè convincere videtur, quod superiori capite probandum suscepimus, & humana palma palmi nomen & mensuram ab initio desumptam fuisse, id quoque de cubito dici debere, jam restat explicandum.

Perspicua ex hisce satis sit Lectori *Romanorum* de hisce mensuris sententia, cum *Vitruvium* audierint asserentem, cubitum sex palmis constare, digitis 24 pedem palmos habere 4 digitos 16. Unde & nullo pænè negotio colligitur, cubitum pedem unum habuisse cum dimidio, toties enim senarius palmorum numerus, quem habet cubitus, continet quaternarium eorundem palmorum numerum, quem pes habet. Cubitus mensura pariter æquat humanum brachium quod πῆχυς *Græcis* dicitur, estque pedis unius & dimidii, ut Hesychius tradit: *Cubitus*, inquit, *est pes unus cum dimidio.* Et Suidas: *Cubitus est*, inquit, *extensio à cubito usque ad digitos manûs, cubitus verò habet pedem unum & dimidium.* Pollux, *Cubitus*, inquit, *est mensura, quantum à flexura cubiti usque ad summitatem medii digiti intervallum patet.* Non ignoro, alios alias tradere mensurarum regulas; verùm, uti illorum opiniones sunt incertæ, & nullo subnixæ fundamento, ita quoque liberè rejiciuntur, donec probentur. Nos secuti *Hebræorum*, *Græcorum*, *Latinorum*que & potissimùm *S. Hieronymi* documenta, constanter asserimus, palmum, de quo hoc loco agitur, esse quatuor digitorum, & consequenter cubitum 24 digitorum, id est sex palmorum, seu quod idem est, palmum esse sextam partem staturæ humanæ, spithamam autem, quam *Hebræi* זרת vocant, mensuram esse æquivalentem medio cubito, qui æquivaleat palmis, vel 12. digitis, quorum duplum, sive 6 conficiunt cubitum. Legat de doro, dydoro, tetradoro, pentadoro, quæ mensura palmorum est, à muneribus manu extensa accipiendis sic dicta, *Plinium l.* 36. *c.* 14. Atque hanc mensuram hîc congruam, & *Arcæ* nostræ quàm aptissimam assumimus; neque timeant nonnulli *Origenis* sectatores, hoc nostro assumpto cubito dimensam *Arcam* nostram, multò minorem quàm ut tot animantibus capessendis sufficiens sit, futuram; nostrum erit in decursu operis, non solùm eam capacissimam, sed & superabundantem esse ἀποδεικτικῶς ostendere. Si quis verò nostro repudiato cubito, geometricum cubitum assumere voluerit, hic *Arcam* immodicæ & oppidò exorbitantis vastitatis constituet. Qua de causa *Gnostici*, eorumque sectatores *Athei* plura ex *Sacris literis* deducta loca, historiasque sacras, prorsùs incredibiles faciunt, quod sic ostendo. Dicunt *Gnostici*

Cubiti sacri quantitas.

Cubitus sesquipedalis sacro pariter & profano congruit.

Cubitus geometricus ab *Arca* rejicitur.

stici Hæretici unum cubitum continuisse 9 pedes; hos multiplicemus in 300 cubitos, longitudinis *Arcæ*, prodibunt 2700 pedes, & 9 iterum in 50 latitudinis *Arcæ*, & habebis 450 pedes, hosce multiplica cum longitudine, & prodibit 1215000. quadratum fundi *Arcæ*. hanc summam multiplica per 270 pedes altitudinis, & prodibunt pedes cubici 328050000 ex quibus unusquisque horum constabit cubo uno pedum æqualium per longum, latum & profundum. Unde Lector resolutione facta in passus & milliaria, tantam fuisse hujus *Arcæ* vastitatem reperiet, ut *Romana Urbs* cum toto circuitu, & Territorio suo vix ejus capax fuerit. Patet itaque absurdam esse hanc opinionem. Quam absurditatem ut luculentiùs demonstrem, producam mensuram duorum Gigantum, quorum mentionem facit *Sacra Scriptura*, *Og* videlicet Regis *Basan*, cujus lectum ferreum *Sacer Textus* scribit fuisse 9 cubitorum longitudine; & 4 latitudine; hoc loco ii, qui *Arcæ* capacitatem enormiter grandem, uno scilicet cubito 9 pedum assumpto, se defendunt, utuntur; sed hallucinantur graviter, & fabulosis *Rabbinorum* narrationibus involuti, non possunt non in quàm absurdissima incidere; si enim multiplicaveris 9 pedes in 9 cubitos, quos longitudinem lecti ferrei *Oggi* Gigantis *Sacra Scriptura* obtinuisse dicit, & 4 cubitos latitudinis, sequetur, *Og* staturam fuisse 81. pedum, & 36 pedum latitudinem habuisse; atque adeò instar turris comparuisse, quod quàm contra naturam sit, quis non videt? cum illa humanis juxtà ac animantium corporibus certos consistentiæ terminos attribuerit, quos non excedit. Quæ verò more solito *Rabbini* fabulantur, risui potiùs, quàm fidei humanæ exponenda sunt. Ajunt enim, hunc lectum ferreum fuisse solummodò cunas *Oggi*, & cum esset adhuc pusio, in eo requievisse; ponamus enim puerum proportionem habere ad virum perfectum, ut 1 ad 3 necessariò sequitur, *Og* puerum habuisse 3 cubitos in longitudine, id est, fuisse 27 pedes longum, & 27 cubitos (ô egregium sanè puerulum!) cum ad perfectam ætatem & virilem venisset, habuisse, id est, 243 pedes, quo nil absurdius fingi & excogitari potest. Non igitur in mensura lecti ferrei intelligendi sunt cubiti 9 pedum, sed cubiti, quorum nos hoc loco mensuram descripsimus, ex quorum computu cognoscemus, lectum *Og* non nisi $13\frac{1}{2}$ pedum longum fuisse & latum 6 quæ mensura melius sustinere potest etsi insolitam, & exorbitantem adhuc humanæ staturæ granditatem; neque enim verisimile est, *Og* præcisè totius lecti longitudinem, & latitudinem explêsse, undè detractis à longitudine lecti duobus pedibus suprà & infra, *Og* non nisi decem pedum fuisse censebitur. Hunc autem cubitum à nobis propositum verum esse, mensura Hebraica, quæ per vocem אמה cubitum explicat, sat docet; neque dissonat Chaldæus Paraphrastes hisce verbis:

Lectus ferreus *Og* regis *Basan*.

Deut. 3. *vers.* 11.

Staturæ vastitas *Og* regis *Basan*.

Fabula *Rabbinorum* de *Oggi* dum adhuc puer esset, magnitudine ex ferreo lecto collecta.

Lecti *Og* quantitas.

 וערשיה הערסא דברזלא תשעאמין באחת איש:

id est, *Lectus ferreus ejus fuit 9 cubitorum, in cubito Viri. Græca 70.* ἐννέα πηχῶν τὸ μῆκος αὐτῆς ϗ τεσσάρων πηχέων τὸ εὖρος αὐτῆς ἐν πήχει ἀνδρός. Cui *Hebræa* respondet: באמת איש. ubi lectio *Arabica* habet : علي قياس دراع يل رجل *ad mensuram cubiti manus hominis, sive virilis*; undè rectè concluditur, hîc non intelligi cubitum *Og* Gigantis, sed cubitum viri perfecti, & optimè proportionati; aliàs enim cubitus ille non esset communis & legalis, sed exoticus, peregrinus & Gigantibus solummodò accommodatus, quem lex vetat, ut ex sequentibus patet. Legitur *lib.* 1. *Reg.* c. 16. *Goliath* altum fuisse sex cubitis & palmo, quos cubitos, si geometricos, juxta sententiam eorum, quos *suprà* refutavimus, dixeris, *Goliath* necessariò altus fuisse demonstrabitur 54 & uno

Cubitus sacer applicari Giganteo cubito non potest.

Goliath statura quanta? juxta eos qui geometricis cubitis utuntur.

uno palmo, quam mensuram si juxta corporis humani symmetriam & proportionem distribuas, clarum est, caput ipsius fuisse novem pedum, à menti extremitate ad verticem, ad quam proceritatem cum corpus humanum non possit pertingere, ita quoque fieri non potuit, *Davidem* caput ejus vastissimum, & seipso grandius, graviusque ad *Saulem* transferre potuisse; transtulit autem, & coram *Saule* id exhibuit. Patet ergò ex adversariorum argumento absurdum. Dicimus autem juxta cubitum à nobis assumptum decem pedum communium fuisse, id est, palmorum hodiè usitatorum 15 ad quam altitudinem vix homines pertingunt. Pari pacto in *Exodo* altare fieri præcipitur trium cubitorum, qui si pro geometricis sumatur 9 pedum, altare necesse est fuisse 27 pedum, ac proindè nullius in sacrificiis usûs, nisi scalis ad aram admotis, quod à sacrorum ritu prorsùs abhorret; juxta nostrum verò cubitum non fuit nisi $4\frac{1}{2}$ pedibus altum, quod rationi conformius esse, nemo nisi insensatus inficiabitur. Innumera hoc loco passim ex *Sacris Literis* de nostri cubiti certitudine adduci poterunt, sed hæc sufficiant.

Vera *Goliath* magnitudo.

Altare à *Moyse* extructum.

CAPUT IX.

De Proportione Arcæ *ad symmetriam corporis humani, & de ejus capacitate.*

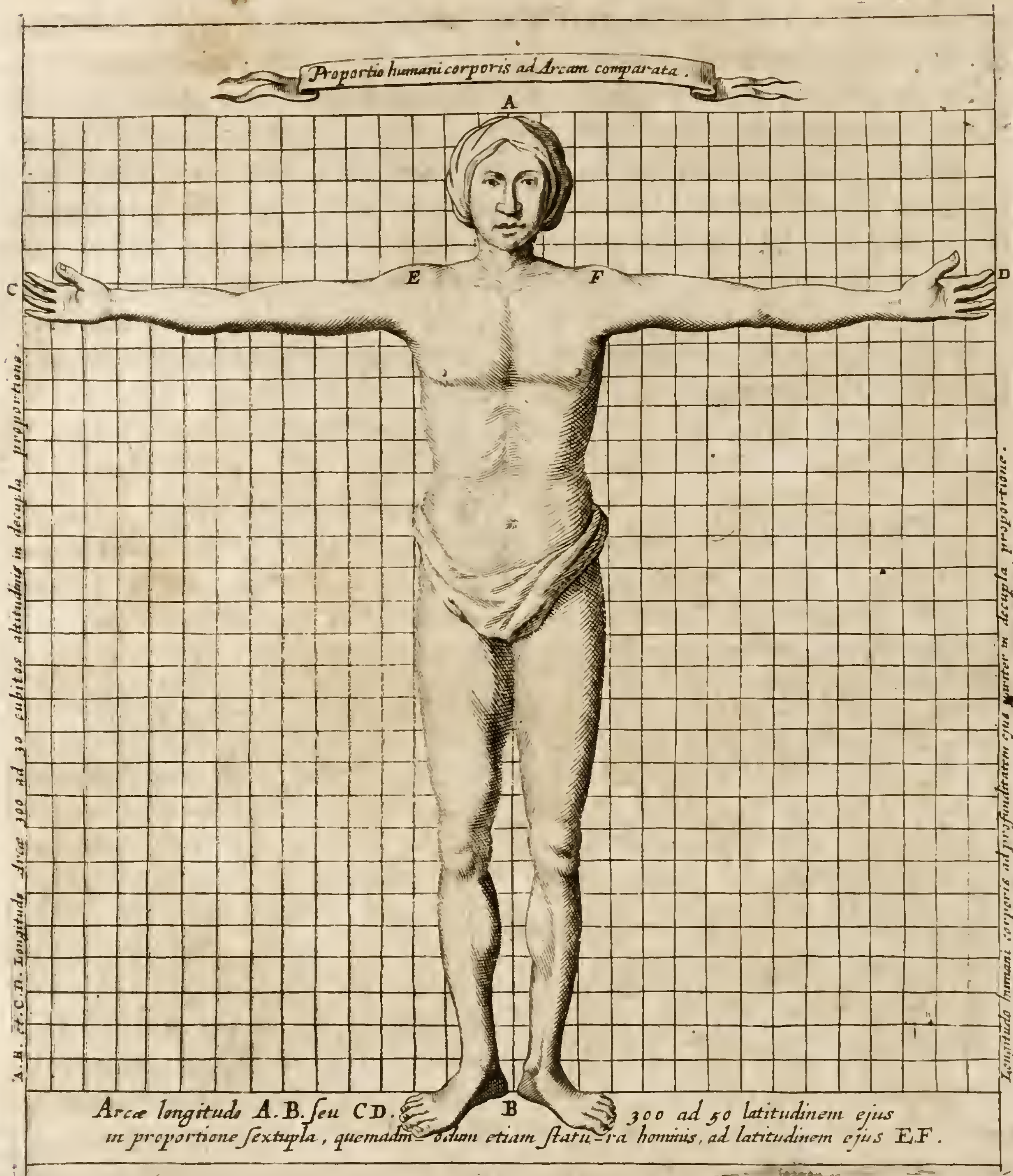
Est in proportione corporis humani nescio quid τὸ θεῖον, *Divinum* tanta omnium membrorum harmonia & symmetria constitutum, ut nulla in eo reperiatur vel minima portio, quæ non ad alias quàm exactissimas habeat analogiæ leges; verùm mirari desinet Lector, ubi primam humani corporis originem penitiùs expenderit; cùm enim DEUS *Opt. Max.* pro infinita sua sapientia illud ex limo plasmaverit, ei utique eam membrorum ad invicem proportionem tribuit, ut quemadmodum homo plasma DEI, omnium corporearum substantiarum est excellentissimum, majoris Mundi compendium, Sacro Sanctæ Triadis signaculum, ita quoque in hoc unico manuum suarum opere, omnes corporearum rerum proportiones & mensuras complicasse videtur. Non dicam hîc de majoris Mundi ad minorem analogia perfectissima; sileo de admirandis omnium herbarum, plantarum, animaliumque virtutibus, quæ semper hominem in omnibus respiciunt, sed enim cum hæc compluribus argumentis in *Operibus nostris*, *Musurgia*, & *Mundo Subterraneo* quàm copiosissimè prosecuti simus, eò Lectorem ablegamus: solùm hoc loco agam de memorandis fabricis, quas nobis *Sacræ Literæ* exhibent; uti *Arcam Noē*, *Altare Mosaicum*, & *Templum Salomonis*; quæ fabricæ ad humani corporis symmetriam, utique Divino quodam instinctu Architectis dictarum fabricarum indito constitutæ fuerunt, ut in quibus homo DEO reconciliari debebat, vel ipsa fabrica mystico quodam typo hominem exprimeret; quæ ordine prosequamur.

Humani corporis fabrica uti à DEO constructa fuit, ita omnium proportionum, mensurarumque unicum prototypon est.

Primò *Arcæ* longitudo decupla erat ad ejus profunditatem, talis enim est proportio 300 ad 30. nam decies triginta dant 300. Rursum longitudo *Arcæ* erat sextupla ad ejus latitudinem, talis enim est proportio 300 ad 50. nam sexies 50 dant 300. Eadem est proportio dimensionum in corpore humano, secundum naturæ potestatem, quàm optimè proportionato, ut nimirum ejus longitudo, quæ sumitur à vertice usque ad pedes, sit sextupla ad ejus latitudinem, quæ sumitur à latere dextro in sinistram eundo per medium pectus;

Proportio *Arcæ* ad humani corporis fabricam.

Iterum longitudo humani corporis decupla eſt, ad ejus profunditatem, quæ ſumitur à pectore, & per pectus penetrando in dorſum; ita *S. Auguſtinus*, & *Ambroſius*, ille *lib. de Civitate* DEI, hic *libro de Arca Noë*.

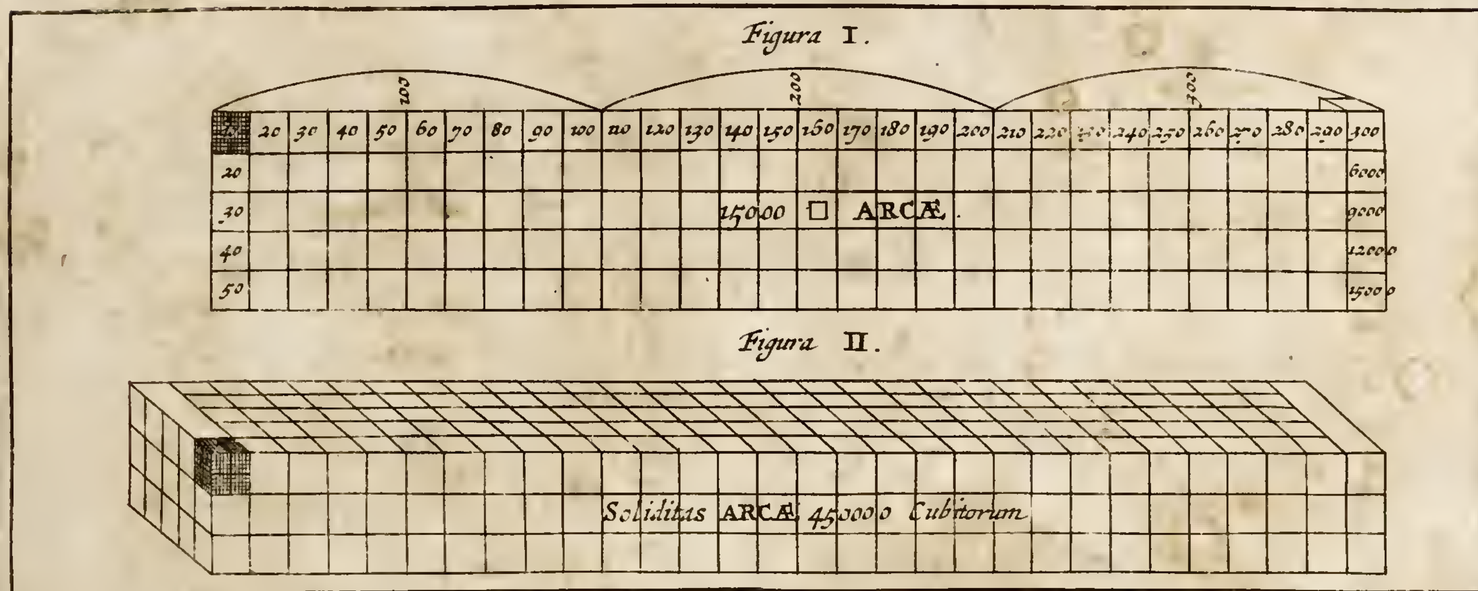
His ita propoſitis, jam capacitatem *Arcæ* per aſſumptum à nobis cubitum, pedem & palmum architectonicum paulò minutiùs deſcribemus.

Cum itaque, uti jam ſæpius allegavimus, à DEO præſcripta *Arcæ* longitudo conſtituta ſit, 300 cubitorum, ſive pedum 450 vel 670 palmorum, latitudo verò 50 cubitorum, ut aream ſive quadratum *Arcæ* obtineas, multiplicentur 300 per 50 & prodibunt 15000 quadratum cubitorum in *Arcæ* area quæſitum, uti in præſenti figura patet, in quo ſingula quadrata decem alia in ſe continere cenſentur, quæ tamen ad vitandam ex tot linearum ductibus, confuſionem, conſultò omittendam duximus; eſt igitur unumquodque latus 10, quadratulum verò 100 cubitorum quadratorum.

Qua-

Quadratum *Arcæ* in cubitis.

Soliditas, sive Altitudo Arcæ *in cubitis cubicis, quorum cuborum singula latera habent decem cubitos,* □ *cubitos* 100 *juxta longitudinem, latitudinem & profunditatem.*

Quoniam verò altitudo *Arcæ* 30 cubitorum altitudinem habet, ut scias *Arcæ* soliditatem, sive quot cubitos cubicos contineat, sic juxta regulas in Geometria tradi solitas, procede. Ducatur altitudo in quadratum *Arcæ*, id est, 30 in 15000 prodibunt 450000 soliditas *Arcæ* in cubitis cubicis, uti in *secunda figura* patet; in qua singuli cubiti, decem alios cubitos continere censentur, uti cubus hic monstrat, quorum 450000 in *Arca* constituuntur. Atque hæc *Arcæ* capacitas considerata solummodò simpliciter sine ullis aliis interstitiis stabulorum, ambulacrorum, intermediorumque trabium, quæ contignationes & divisiones receptaculorum efficiunt, quæ ubi in *Arca* assignaverimus, tunc subtractis iis ab assignato jam capacitatis *Arcæ* numero, perfecta omnium earum in ea reponendarum rerum capacitas remanebit.

Soliditas *Arcæ.*

CAPUT X.

Quomodo Noë *primò Fundamenta* Arcæ *jecerit, id est, Fundum* Arcæ *ligneis subscudibus instruxerit.*

QUando itaque DEUS mandavit *Noëmo*, ut *Arcam* faceret juxta propositum cubitum dimensionis, ex lignis, uti *Septuaginta* dicunt tetragonis, deindè fenestram, ostium, & deorsum cœnacula & tristega faceret, iis sanè verbis principalem solummodò & animantium receptioni aptissimam *Arcæ* dispositionem significasse videtur. Si quid porrò aliud ei addendum restaret, id *Noëmi* jam tum divinitùs illustrati ingenio, tum labori & industriæ, executioni mandandum relinqueretur. Cum enim *Noë* scire non posset, quantæ capacitatis *Arca*, ad tot differentium animalium binarios & septenarios recipiendos extruenda foret; DEUS *Opt. Max.* sua ineffabili providentia

Multa *Noë* addidit *Arcæ* præter ea quæ à DEO ipsi præscripta erant.

videntia talem ipsi in cubitis, sive longitudinem latitudinemque, sive altitudinem spectes, *Arcæ* fabricam præscripsit, quæ ad animalia, quæ in eam introducenda erant, recipienda, esset sufficientissima. Quæ uti probè cognoverat *Noë*, ita quoque plurima ex se, quæ *Arcæ* fabricam commodam redderent, addenda invenit; de quibus tamen *Sacræ literæ* nullam mentionem faciunt.

Figura pedis & palmi.

Noë itaque Divino adjutorio fretus *Arcam* tandem orditus est, assumpto cubito, quem supra descripsimus, qui unum & dimidium pedis, sive quod idem est, tres palmos veterum *Romanorum*, qui præcisè ulnæ æquivalent, contineret, juxta lineam hîc appositam, quæ tertiam partem unius cubiti, sive palmum exprimit.

Substructiones *Arcæ.*

Primò itaque *Noë*, supra singula membra *Arcæ* extruendæ necessaria reflexione mentis factâ non statim in ipso solo, seu planitie fabricam constituendam censuit, sed ante omnia, substructionis opus effecit, ut supra istiusmodi, veluti supra fundamenta solidissima, *Arca* jam omnibus numeris absoluta quiesceret. Verebatur enim ne in ipso terrestri plano, immensa onerum gravitate intra terrestres partes cum tempore subsideret, unde *Diluvio* veniente deindè expedire se non posset. Quarè primum substructionum opus molitus est, quod tamen partibus *Arcæ* non adnumeraretur, sed erant veluti fulcra quædam & sustentacula, quibus fabrica nixa insisteret; quæ ex ligno durissimo solidissimoque, uti robore, quercu, alno similibusque, elaborata, tanquam pali Terræ profundius juxta futuræ *Arcæ* longitudinem latitudinemque infixa fuisse, verisimile est. Verùm cum hæc multò luculentiùs ex præsenti schemate, quàm ex multis verborum ambagibus, cognosci queant, hîc figuram appono.

Substructio *Arcæ.*

Atque hanc substructionem exposuimus juxta mentem quorundam, qui eam necessariam rebantur, ut *Arca* commodiùs supra illam exstrui posset; sunt tamen alii, qui hanc fulcimentorum molem minimè necessariam fuisse sentiant; atque hi *Arcam* in ipso terrestri plano, sine ulla prævia substructione, à *Noëmo* cœptam fuisse arbitrantur, atque murum primò pro substructione factum censent. Ego ne hisce opinionibus me intricem, relinquo unicuique suum ea de re judicium, & me ad ipsam primæ contignationis fabricam à *Noë* cœptam, exponendam accingo. Verum antequam id fiat, de sentina *Arcæ* nonnihil dicendum restat.

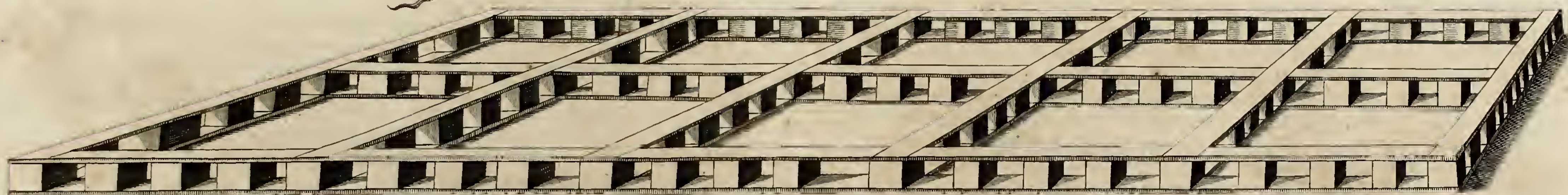
Sentina *Arcæ.*

Videbat *Noë*, in tanta immunditiarum, urinarum, excrementorumque animalium colluvie locum in *Arca*, in quem sordes derivarentur, prorsùs necessarium esse, eumque aliam partem occupare non posse, quàm imum ultimumque *Arcæ* fundum; hoc enim nisi fieret, animalibus unà cum hominibus fœtore, putore & intolerabili tot stercorum mephiti, in loco potissimùm undique & undique concluso pereundum esse prævidebat; carinæ itaque sentinam necessariam duxit, quam & sub eadem totius *Arcæ* capacitate quatuor cubitorum altitudine, in imo fundo confecisse verisimile est, tubis canalibusque in primam, secundam & tertiam contignationem erectis, in quos sordes in sentinam exonerarentur, instructam; fuit autem sentina nonnihil ventricosa, undique & undique asamentis & lignorum multitudine suffulta, necnon bitumine interiùs exteriusque ita illita & obducta,

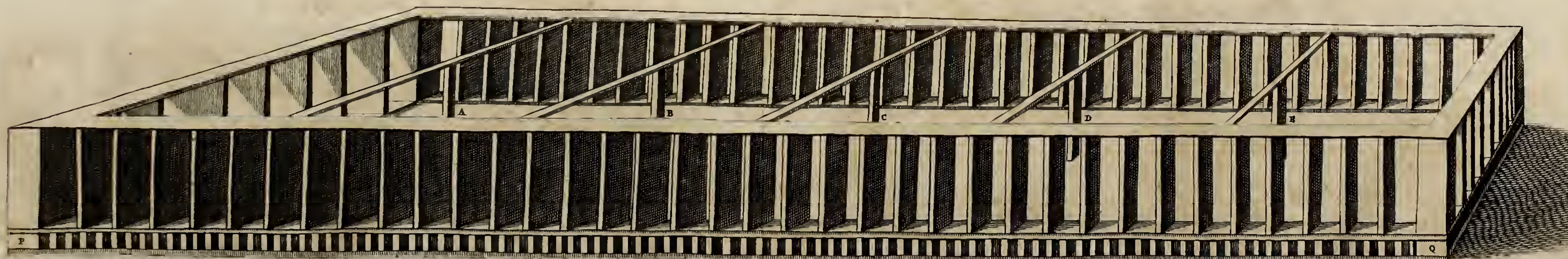
nè

Typus substructionis ARCÆ *supra quam extruebatur Moles totius.*

Fig. I.

Typus I. Contignationis receptacula Animalium cum sentina.

nè quicquam rimis omnibus obstructis aquæ subire posset; atque hujus sentinæ tabulatum superius, erat primus primæ contignationis fundus; quam qua arte, & quanta soliditate *Noëmum* extruxisse putemus, exponimus.

Longitudinem itaque *Arcæ* 300 cubitorum, id est, 450 pedum, quorum unus cum dimidio cubitum conficiunt, fuisse, jam sæpè dictum fuit. Latitudinem verò 50 cubitorum, sive 75 pedum; altitudinem verò 30 cubitorum, id est, 45 pedum, ex *Sacro Textu* patet, quæ in palmos, quorum unus cubitus, tres habet, quispiam facile in palmos Romanos redigere poterit.

Arcæ longitudo 300 cubitorum, qui æquivalent 450 pedibus.

Arcæ latitudo 50 cubitor. qui æquivalent 75 pedibus.

Altitudo *Arcæ* 30 cubitor. qui æquivalent 45 pedibus.

Juxta has itaque mensuras, *Noë* primò fundamentum *Arcæ* constituit, quæ tamen non extra *Arcæ* fabricam, sed intra opus ipsum accipi debent; uti verò in hujus primi fundi substructione totius *Arcæ* moles consistit, utpote supra quam oneris pondus universi, & moles ædificii tota recumberet, ita quoque præ reliquis partibus eam firmiorem solidioremque effecit, uti *Figura sequens* demonstrat. Non enim hîc tam quod factum est, loquimur, quàm quod id ita fieri potuisse & debuisse putemus. Quâ verò ratione id fieri posse censeamus, quantum architectonicis rationibus, & conjecturâ assequi potuimus, explicandum restat.

Modus extruendi primi fundi *Arcæ*.

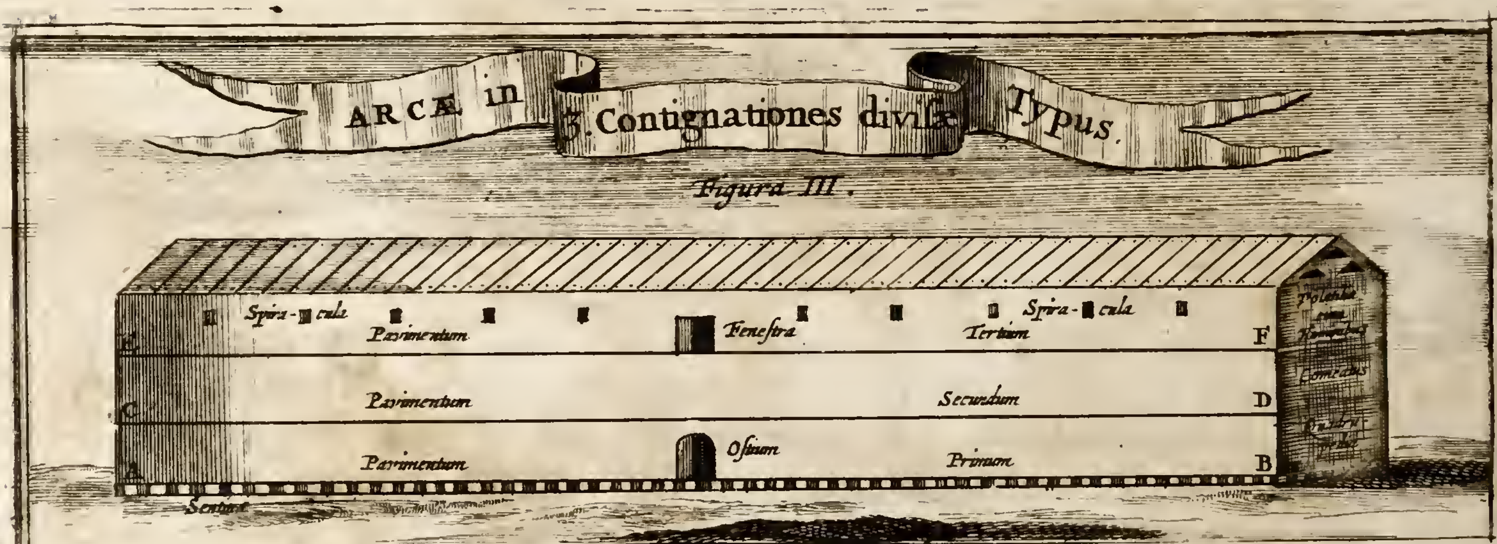
Primò itaque verisimile est, supra substructionis molem, id est, supra paulò antè descriptos truncos, seu palos, secundum latitudinem trabes cedrinas seu abiegnas crassitie cubitales, ordine sub æqualibus interstitiis positas fuisse, quibus aliæ æquales in longitudinem superextensæ, quæ ea industria iis per incisuras adeò firmiter & validè commissæ fuerunt, ut nullo impetu à se divelli possent, atque adeò totus *Arcæ* fundus ex hujusmodi trabium firmissima connexione commissurarumque robore, solidissimam & indissolubilem consistentiam obtineret, quibus multum roboris addebant trabes διαγώνοις, id est, diametralibus, tum transversis, tum directis trabibus insertæ firmiterque commissæ, quæ operis molem mirum in modum consolidabant. Verùm quia sine Schematismo res commodè percipi non potest, eum subjungam, in quo trabes transversæ sunt AH. BI. CK. DL. &c, cum intermediis trabibus. In longum porrectæ trabes sunt: AB. BC. CD. DE. EF. FG. & ex altera opposita parte correspondentes HI. IK. KL. &c: & reliquæ inter extremas hasce mediæ; Diagonales verò, quæ jam dictarum trabium veluti quædam retinacula ponuntur, ad concursum trabium, nè hinc indè vacillarent, solidiùs firmandum. Extremitates quoque trabium seu tignorum ita se strictim per incisuras clavis ligneis firmatas amplecterentur, ut dividi nulla vi possent. Vide *Fig.* 1. Atque hac arte, vel simili, meâ quidem opinione, primus *Arcæ* fundus constructus fuit, qui uti per incisuras æqualem nanciscebatur, sine ulla exititiarum partium lignorumque apparentia, superficiem, ita quoque nihil aliud requiri videbatur, quàm ut hujusmodi strues tabulis & assamentis, haud secùs ac ossatura humani corporis carne & pelle, vestiretur, quod tabulis ex cedro, vel abiete; cæterisque similibus arboribus dissectis, dolatisque eâ industriâ & ingenio præstitum fuit, ut unitim connexæ & trabibus clavis quàm validissimè firmatæ, à pondere tot animalium, onerumque incubitu, ab omni rupturæ periculo immunes persisterent, sed hæc in *sequenti figura* 2. contemplare. Figura 1.

Fundo itaque primæ contignationis peracto, restant modò latera *Arcæ*, quæ

ſecundæ contignationis fundum ſuſtinere debent; atque adeò inter primæ & ſecundæ contignationis fundum totum illud ſpacium habeatur, in quo habitacula & ſtabula animalium collocari debebant; quod ſpatium, quomodò factum eſſe potuerit, oſtendimus.

Primò ſupra abacos ligneos A B C D E F G. & H I K L M N O. Columnæ ſive pylæ ligneæ 9 cubitorum altitudinis ſurſum ad perpendiculum erigebantur, ſupra quorum capitella tranſverſim aliæ trabes ſuperimponebantur; quoniam verò ſpatia longiora eſſent, quàm ut onera in ſecunda contignatione eis incumbere ſine ruptura poſſent, hinc aliæ pylæ intermediæ, tranſverſæ trabes illis impoſitæ non exiguam firmitatem fundo ſecundæ contignationis præſtabant, uti in *ſequenti figura* patet A B. C D. C A. & B D. ordine pylas monſtrant novem cubitorum altas, ſupra quas trabes tam in longum, quàm in latum tranſverſim poſitæ, clavis trabalibus firmabantur, & poſteà tabulato veſtiebantur; hoc pacto C A B D totam inferiorem, ſive primam contignationem exhibet, P Q. ſentinam ſignat. Quomodò verò in hac primæ contignationis capacitate omnia animalia ſuas ſedes obtinere potuerint, *in ſequentibus* per opticam omnium ſtabulorum animaliumque in iis ſitorum, projectionem exhibebimus. Primæ contignationis *Arcæ* conſtitutio.

Huic itaque primæ contignationi ſuperpoſita fuit ſecunda contignatio, ſupra eaſdem ſibi correſpondentes pylas; & ſupra hanc tertia contignatio; & ſupra hanc tectum *Arcæ*, unà cum feneſtra & oſtio, ut in *ſequenti figura* patet. Secundæ & tertiæ contignationis ratio.

DE FENESTRA *ARCÆ*.

Dixit itaque DEUS ad *Noë*: *Feneſtram facies in ea, & in cubito conſummabis ſummitatem ejus*, ubi Hebræa Lectio habet:

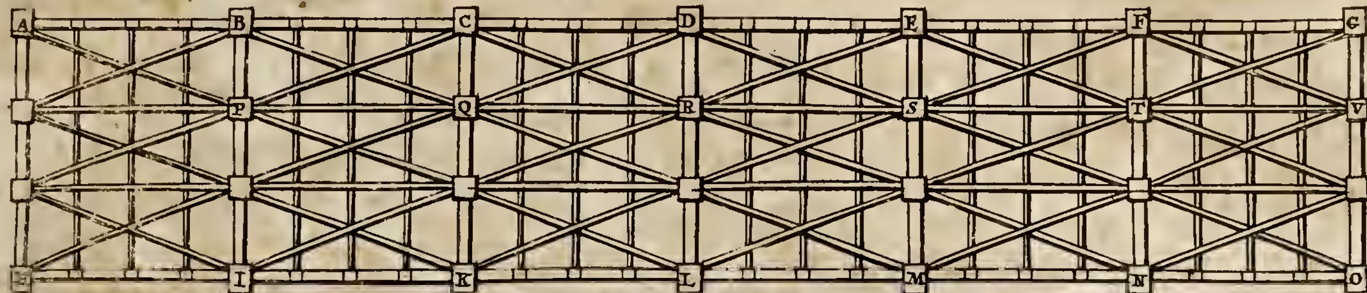
Geneſ. 6. verſ. 16. צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה:

Symmachus loco, *Tſoar*, dicit διαφανὲς, id eſt, feneſtram pellucidam, ſeu diaphanam. De hujus feneſtræ poſitione, mirè digladiantur inter ſe tum de ejus loco, tum de modo, quo ea conſtructa fuit; ſunt qui ridicula ſanè opinione putant, totum *Arcæ* tectum feneſtram fuiſſe, totam *Arcam* illuminantem; ſunt alii qui putant in antica aut poſtica *Arcæ* parte poſitam fuiſſe; non deſunt, qui aſſerant, ipſi tecto *Arcæ* inſertam fuiſſe; ut interim *Rabbinorum* fabulas omittam. De Feneſtræ in *Arca* poſitione opiniones. *Raſſi* enim putat, loco feneſtræ Carbunculum ſeu Pyropum fuiſſe poſitum, qui luce à natura ſibi inſita totam illuminaret *Arcam* noctu diuque. Nos unicuique ſuam relinquentes opinionem, hoc loco ſolummodò aſſeremus, quod *Sacræ Scripturæ Textui*, & vel naturali rationis dictamini magis congruum fuerit. Dicimus itaque, feneſtram non in tecto, non in antica aut poſtica parte poſitam fuiſſe, ſed in

maximè

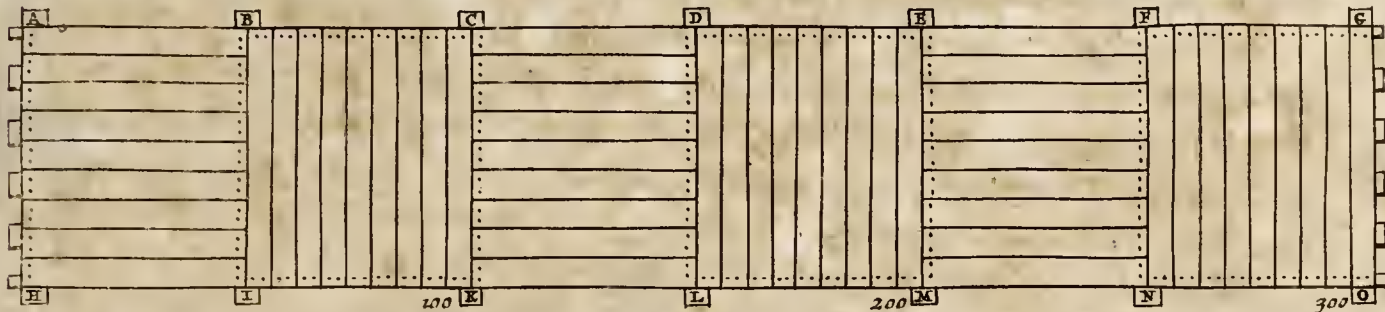
Contignatio sive Ossatura primi Pavimenti ARCÆ.

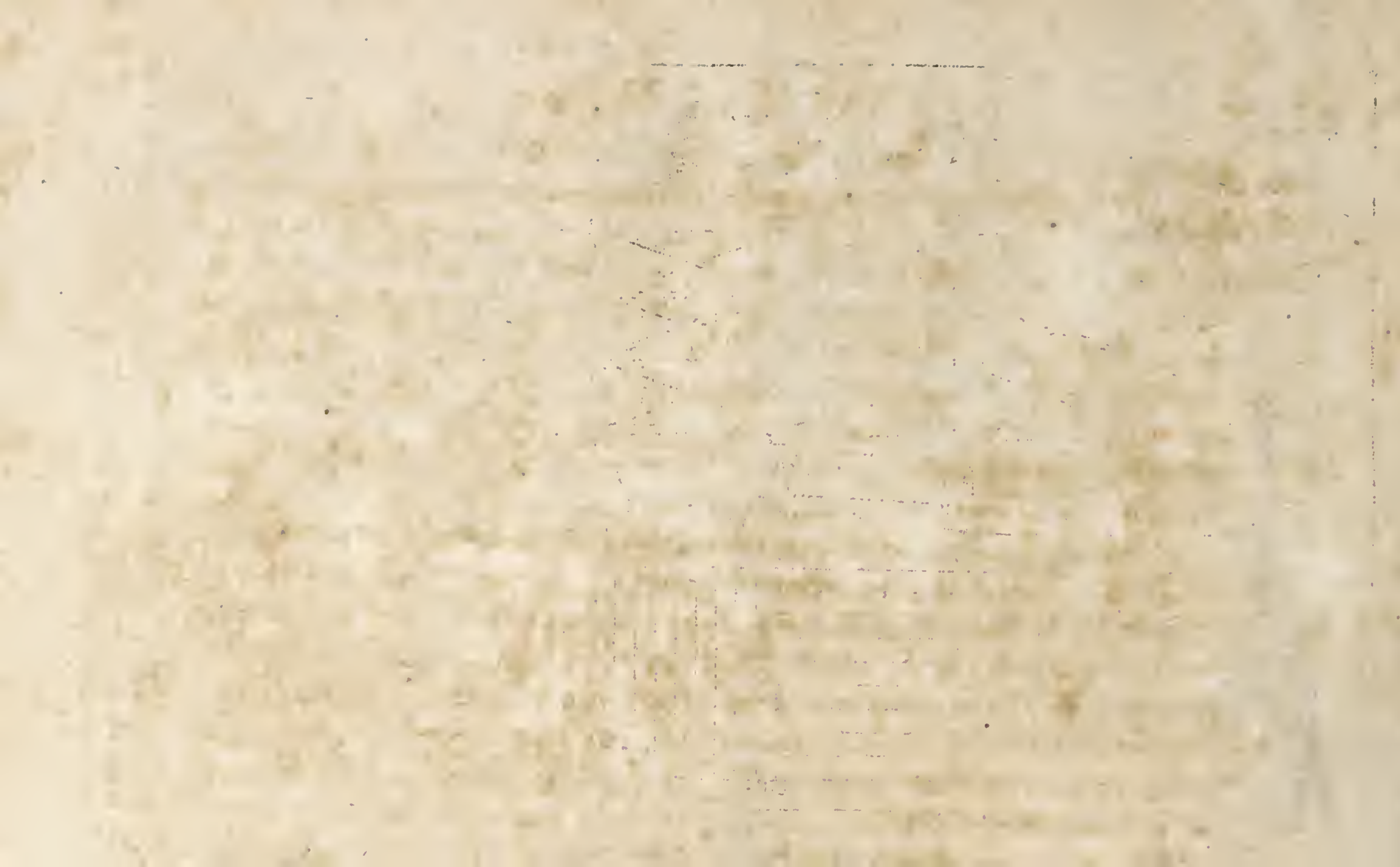
Figura Prima.

Basis sive Fondamentum contabulationis Primæ Contignationis ARCÆ.

Figura Secunda.

maximè eminenti & condigno loco, id est in tertiæ contignationis medio positam fuisse. Uti enim eodem in loco homines habitare maximè conveniebat, ita quoque lucem iis quàm maximè necessariam fuisse, nemo inficiabitur, qui ingentis momenti negotia quæ *Noë* cum filiis suis de humani generis salute, de animalium conservatione, nutrimentorum unicuique convenientium distributione, agitabat, penitiùs expenderit; fenestram autem ea arte constitutam fuisse, ut à *Noëmo* facilè aperiri posset, (quemadmodum cessante *Diluvio* eam aperuisse, & Corvum Columbamque per eam emisisse legimus) non ex tabulis ligneis, ut multi perperam sentiunt; hoc enim pacto lumen non admisisset, neque ex vitro facilè ad tempestatum insurgentium procellis resistendum nimis frangibili, sed vel lapidibus, quem Phengitem vocant, aut Crystallo, vel etiam Selenite, similibusque lapidibus diaphanis pellustribusque corporibus elaboratam fuisse censemus; atque adeò firmiter tabulato laterali insertam, ut à tempestate *Diluvii* tempore nihil ei periculi esset, tomentoque rimis omnibus adeò obstructis, ut aqua penetrandi locum non reperiret. Rursùm non est ullum dubium, quin *Noë* quoque ad nonnullam lucem etiam mediæ contignationi immittendam, complures hujusmodi fenestellas minores ex eodem diaphano lapide confectas lateris tabulatis inseruerit; de quibus etsi in *Sacris Literis* nihil legatur, multa tamen DEUM *Noëmi* arbitrio reliquisse, ea adjungendi, quæ perfectioni *Arcæ* maximè convenire videbantur, haud incongruum videri debet, uti *in præcedentibus* diximus. His ita rectè propositis, summa modò nobis difficultas explicanda restat, quæ mirum in modum Interpretum ingenia torsit, & est: quod nonnulli fenestram unius tantummodò cubiti mensurâ consummatam fuisse putent, idque ex *Sacro Textu* evincere se posse sentiant; dum dicit: *Fenestram in* Arca *facies, & in cubito consummabis summitatem ejus.* Verùm qui Textum hunc probè ponderârit, is apertè videbit, cubitum illum, non ad fenestram, sed ad tecti altitudinem referendum esse; quasi diceret, fenestram in *Arca* facies amplitudinis convenientis, ubi nullus intelligi debet cubitus ejus quantitati assignatus, sed in cubito consummabis summitatem ejus, scilicet *Arcæ*, refertur ad tecti medianam altitudinem: undè in verbis uti non contemnenda amphibologia occurrit, ita eam facile solvit *Lectio Hebraica*, ubi in syllaba finali vocis תכלנה id est, *Na*, est fœminini generis, & significat affixum verbo תכל *Thecalna*, id est, *consummabis*, *perficies*, sive *absolves eam*, id est, *Arcam*; neque fieri potest, ut stante Hebraici Textus veritate hæc vox *Thecalna*, ad fenestram referatur, cum צהר *Tsoar*, id est, *Fenestra*, semper masculini generis sit: *Theva* verò seu *Arca* fœminini generis. Accedit hisce, quod sanè magni momenti est, ad demonstrandum id, quod assumpsimus, videlicet non hìc per cubitum; quo consummanda dicitur, fenestram, sed altitudinem tecti *Arcæ* intelligi debere, tanquam fabricæ hucusque absolutæ ultimum complementum; siquidem sine tecto *Arca* quadamtenus imperfecta censebatur. His ipsis itaque verbis DEUS (cum aliàs tecti mentio nulla fiat) tectum in cubito consummari voluit, id est; tectum ex lateribus utrimque ita paulatim assurgentibus, ut media totius *Arcæ* longitudo, ultra supremæ contignationis summitatem, *Arcæ* tectum, non nisi cubito in altum elevaretur, quod Hebraica vox מלמעלה *milmagnela*, id est, *ab imo in altum* recte exponit, nec abludit Chaldaica Paraphrasis:

ניחור תעביד לתבותה ולאמתא תשכללינה מלעילא:

Id est, *Fenestram facies* Arcæ, *& hanc consummabis in cubito sursum*; cui Græcus textus

Vera fenestræ positio.

Complures fenestellæ in *Arca*.

Quomodo fenestra *Arcæ* intelligi debeat comparata ad tecti altitudinem.

Genes. 6. vers. 16.

tus prorsus consonat. *Ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν, ἐς εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν.* id est, *colligens* Arcam *facies*, *& cubito consummabis eam sursum.* Ubi cum nulla fenestræ fiat mentio, certè 70 *Interpretes* ad solius tecti altitudinem unico cubito consummandam, respexisse videntur: Fenestræ verò magnitudinem arbitrio *Noëmi*, uti multa alia, reliquisse, censere debemus. Fuisse autem à DEO, *Noëmo* fenestram in *Arca* præscriptam, ita accommodatam ut partim ad lucem sufficientem obtinendam, partim etiam, ut eâ apertâ, suo tempore tùm ad statum *Diluvii* extra *Arcam* considerandum, tùm per Corvi, Columbæve dimissionem, ad deficientium paulatim aquarum constitutionem explorandam, servire posset. Quamvis *Noë* quoque tum noctu, tum interdiu in obscurioribus *Arcæ* meatibus, multiplici lucernarum apparatu usus sit, sine quarum ope, nil in tenebrosis ambulacris rectè constitui poterat. Porrò non minus de ostii positura inter *Interpretes* dissidium est: sed qui inconcinnas multorum de eo opiniones nosse desiderabit, is adeat dictos hujus loci *Explanatores*. Nos hîc non tam quid factum sit, quàm quomodò ostium istud recto rationis dictamine fieri debuerit, explanandum duximus. Textus habet: *Ostium autem Arcæ pones è latere*: ופתח התבה בצדה תשים· *& portam* Arcæ בצדה *in latere pones.* Ex quo latere, dextróne an sinistro, quot cubitis mensuranda, uti *Sacra Scriptura* silet, ita quoque arbitrio & industriæ *Noëmi* illud constituendum permisit. Undè quidam ponunt in primo tabulato, alii in secundo, quia primam contignationem aquis submersam putant. Nos tanquam veriorem primam sententiam amplectimur: Ratio est, quia animalia, non natando *Arcam* ingressa sunt, uti secundæ sententiæ *Authores* asserunt, sed per pontem, (ut posteà ostendemus) *Arcam* ascenderunt, usque ad primæ contignationis tabulatum, ubi statim eorum nidi seu stabula disposita habebant, ne ex secundæ contignationis tabulato in primum descendere summo labore & difficultate cogerentur. Haud dubiè itaque porta *Arcæ* in infimo tabulato constituta fuit, satis ampla, pro maximorum animalium ingredientium capacitate. Qui amplitudinem ejus 15 aut 12 cubitorum faciunt, falluntur, sufficiebant octo, aut novem cubiti, qui faciunt 16 pedes seu palmos 24. congrua sanè altitudo ad Elephantes, animantium maximos recipiendos; utpote quorum altitudo octo aut novem cubitos, uti experientia nos docuit, non excedit. Qui verò plures cubitos ponunt, illi portam ejus incongruè secundæ contignationi inserunt. In medio verò longitudinis *Arcæ* veluti commodiori loco constitutam nemo dubitare potest, qui architectonicas rationes rectè expenderit. Multi porrò arbitrantur, ipsum ostium, sive portam unà serviisse pro ponte sublicio, per quem animalia in *Arcam* ascenderent quatuor cubitorum altum; idque probari posse putant, quod DEUS aforis clauserit ostium; id tamen verisimile non est, cum & porta ita aperiri potuerit, ut aforis reductis valvis facilè claudi potuerit. Congruentiùs itaque loquemur, si dicamus, pontem separatum fuisse ab ostio, uti posteà in *ipsa Figura* exhibebimus; ostium enim cum suis valvis adeò scitè accommodatum fuit à *Noë*, ut clausum, de nulla aquæ penetratione periculum esset, utpote quod bitumine intùs & extrà quàm exactissimè oblitum esset, quod de ponte sublicio dici non poterat. Restat ut jam varias *Arcæ* formas, quas varii hujus loci *Interpretes* ei attribuunt, exponamus; ut ex earum consideratione, quænam menti *Noë* congruant, patefiat.

Fenestra ubi posita fuerit.

Ostii *Arcæ* positura.

Genes. 6. vers. 16.

Portæ *Arcæ* constitutio.

CA-

CAPUT XI.

INTERPRETUM hujus loci, *De Forma* Arcæ Noëmicæ *Sententiæ.*

INter cæteras *Interpretum* agitatas opiniones, nullam tam diversam, ac eam, quæ de *Arcæ Noëmicæ* forma & figura controvertitur, reperi, quarum nonnullas, uti absurditate non carent, ita hoc loco refellendas censui.

Primò Origenes Arcæ figuram, talem fuisse imaginatur, qualem parallelopipedum in pyramidem sectum refert, uti in *sequenti Figura numero* 1. patet.

Forma *Arcæ* ab *Origene* præscripta subsistere non potest.

Hâc *Origenis* opinione, quid absurdius, quid incongruentius, incommodiusque concipi possit, non video. Si enim talis figuræ *Arca* fuit, quis tristega in ea rectè componet? ubi stabula juxta requisitionem animalium rectè disponentur? certè circa angulos A C. *Arcam* ad stabula animalium accomodanda ob declivitatem tecti, angulorumque angustiam prorsùs inidoneam fuisse, quis non videt? ubi secunda contignatio D. intra *Arcam* plùs æquo coarctata sufficientem locum obtinebit? quomodo tertia contignatio F. G. pæne in nihilum redacta, tantam volucrium multitudinem hominumque habitationem capere potuit? Accedit, quod sub hac forma constructa, ventorum flatibus, fluctuumque turbinibus facile subverti poterat, utpote quæ mole non staret sua, neque suis librata ponderibus commodè fluctuaret. *Arca* itaque hoc pacto extrui non potuit ob eam, quam diximus incongruam formam.

Arcæ forma ab *Hugone Victorino* præscripta incongrua est.

Secunda de *Arcæ* forma sententia fuit *Hugonis Victorini*, qui hoc pacto *Arcam* dividit; putat itaque *Arcam* compositam fuisse ex duabus partibus, quarum una inferior erat, cujus altitudinem 15 cubitorum facit, & continebat tria distincta receptacula, quorum *Infimum* Sentinæ, *Secundum* Penuario; *Tertium* ferocium animalium habitationi destinatum erat. Superior *Arcæ* pars altera 15 cubitis alta, quam ipse tectum *Arcæ* superpositum appellat, in qua *Noê* cum filiis, eorumque uxoribus, tum omnigenæ avium, tum terrestrium animalium mansuetarum species continebantur. Sed utrum hîc *Arcæ* forma subsistere queat? inquiramus. Primò infimam *Arcæ* portionem 15 cubitis altam, in tria, ut diximus, receptacula distinguit: in Sentinam, in Penuarium, & in ferocium animalium habitationem. Ponamus autem, Sentinæ receptaculum fuisse quatuor cubitorum, uti & nos ponimus; Penuarium fuisse quinque cubitorum, & Zootrophii spatium fuisse sex cubitorum; Jam quæritur, ubinam ostium *Arcæ* locum suum habuerit? Si dices, in latere, ita ut statim in Penuarium aditus concessus sit, id concedi nec debet nec potest; sequeretur enim animalia ferocia primò ingressa fuisse in penuarium, quàm in propriam iis destinatam stationem: Quæro jam, quomodò & per quas scalas ponderosiora animalia ex Magazino in Zootrophium ascenderint? Quod uti concipi non potest, ita quoque veluti incongruum facilè refellitur; Si verò ostium *Arcæ* ad limen tertii receptaculi sex cubitis alti, quod animalium ferocium habitationi destinabatur, positum fuisse dicat; hoc multis de causis pariter admitti non potest, cùm ostium non nisi sex cubitorum altum minus fuerit, quàm ut grandioris molis animalia illud subire, nec in ea, stabula reperire potuerint, proportioni

Ostium *Arcæ* incongruum situm.

F eorum

eorum molis congrua. Accedit quod ostium *Arcæ* novem cubitis altius fuerit, quàm oportuerit, cùm illud in infima contignatione locum ad faciliorem quadrupedum introitum, habere debuisse, vel ipsa ratio dictet. Auget difficultatem, quod hoc pacto *Arca* non rectè æquilibrata ponderosius leviori suprà impositum habuerit. Dispositionem itáque *Arcæ* hoc pacto ab *Hugone* factam veritati minimè consentaneam esse, luculenter patet. Sed procedamus jam ad superiorem contignationem tum hominum, tum volatilium, mitiorumque quadrupedum habitationi destinatam, quam ipse pariter 15 cubitis altam fuisse asserit, & *Arcæ* tectum vocat; si *Arcæ* tectum, ergò nulli huic parti latera πρὸς τὰς ὀρθὰς directa, sed totum tectum in pyramidis formam, cujus apex 15 palmorum erat adaptatum fuit, ubi pariter plurima ob incommoditatem loci incongrua occurrunt; *Primò* fenestram in ipso declivi tecto fuisse positam; *Secundò*, aditum animalibus quadrupedibus, in eam sine ostio non patuisse; *Tertiò*, maximam hujus *Arcæ* partem, ob nimiam, quæ ex pyramidali *Arcæ* forma resultat, coarctationem fuisse inutilem, incommodam & prorsus exigui usus; *Quartò*, quod tectum 15 cubitorum altum *Arcæ* superfluum, & secundùm artem vitiosum erat; quid plura? quis non videt, *Arcæ* tectum contra architectonicæ artis regulas improportionatum, turpe aspectu, pusillum, & quasi nanum propter angustias laterum semper magis magisque vergentium in acumen; Domicilium enim hominum adeò hac tecti constitutione fecit incommodum, ut fermè tertiam partem capacitatis *Arcæ*, quam nos superius 450000 cubitorum solidorum capacem fecimus, detraxerit; certè ipsa pyramidalis constructio tecti, etiam super basi solidâ fundata, adeò operosa & ardua videtur, ut quomodò consistere potuerit, vix quispiam dispiciat, cum vel ipsa dissimilium corporum, & inter se discordantium commissura, nisi robustis subscudum colligationibus, nec non crebris transversisque trabium fulturis validissimè compingatur, inferiorem *Arcæ* partem immenso testudinis pondere aggravatam, certo dissolutionis periculo exponeret, ut proindè, quænam ex hisce duabus *Arcæ* formis, *Origenis*; an *Hugonis*, absurdior sit, nesciam; sed ne quicquam omisisse videar, formam *Arcæ* supponam. *Fig.* 2.

Tectum *Arcæ* prorsus ineptum.

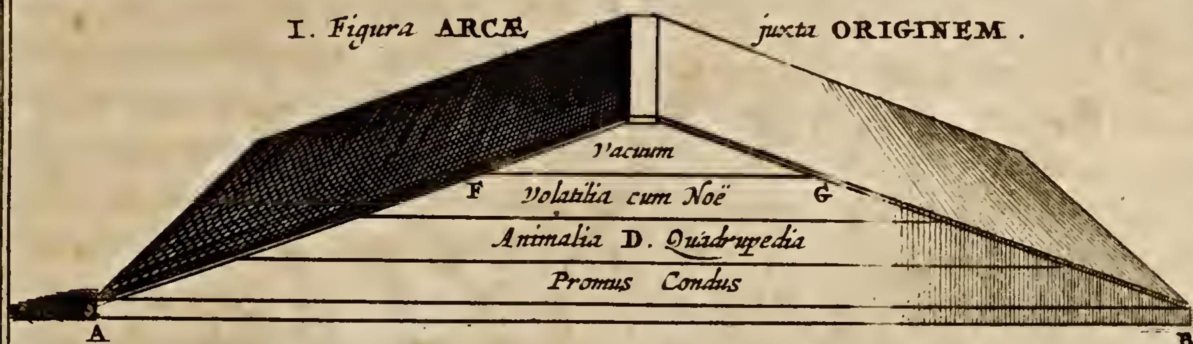
Sed jam *Cajetani* sententiam evolvamus, qui verbis Sacri Textus, & *in cubito consummabis summitatem ejus*, deceptus, putavit eam *Arcæ* figuram fuisse, ut latera ejus in supremo adeò coarctarentur secundum latitudinem, ut licet totam *Arcæ* longitudinem ipsa retinerent, attamen secundum latitudinem non amplius uno cubito distarent, ita ut superficies in supremo vertice plana, & horizonti parallela, non nisi cubiti latitudinem haberet, per totam *Arcæ* longitudinem extensam. *Cajetanus* itaque totius *Arcæ* molem sub forma prismatis truncati exhibet, cujus interiora latera cum pavimento angulos 60 graduum constituerent; forma sane perquam incongrua, & quoniam omnia illa incommoda incurrit *Arcæ*, quæ præcedentes *Arcæ* figuræ, ideò doleo, quod viro docto, & cæteroquin subtilissimo subscribere nequeam. Sub hac enim forma tota *Arca*, non nisi tectum fuit, sub quo, quomodò tristega, id est, triplex concamerationum distinctio extructa esse potuerit, non capio; ut proinde ausim dicere, dimidiam capacitatis *Arcæ* portionem inutilem & prorsus ad tot animalia continenda ineptam fuisse. Nam si Geometriam consuluisset, optime cognovisset, quod dixi; cum omne prisma, sui parallelopipedi obliquanguli, dimidium esse à Geometris demonstretur; sub hac forma; reliqua extructæ *Arcæ* incommoda facile quisque luculenter perspiciet. Accedit, quod animalia per ostium tecti, ut & volucres per fenestram in tecto pariter

Cajetani de *Arcæ* forma sententia, incongrua est.

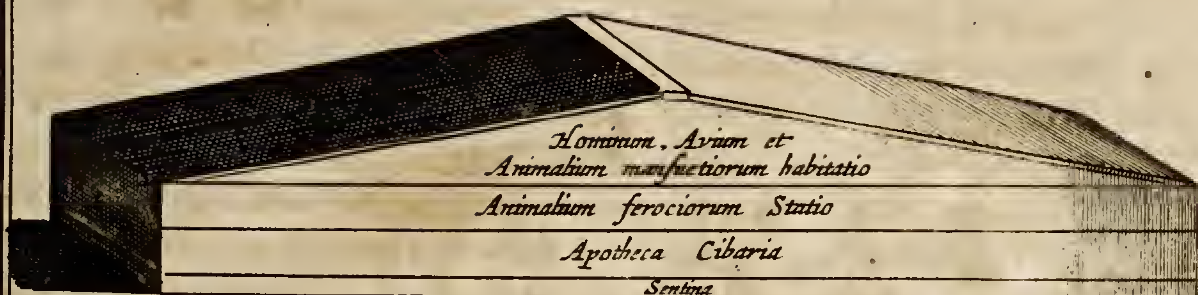
riter

Schematismus, quo diversæ Formæ ARCÆ *juxta diversas Authorum opiniones exhibentur.*

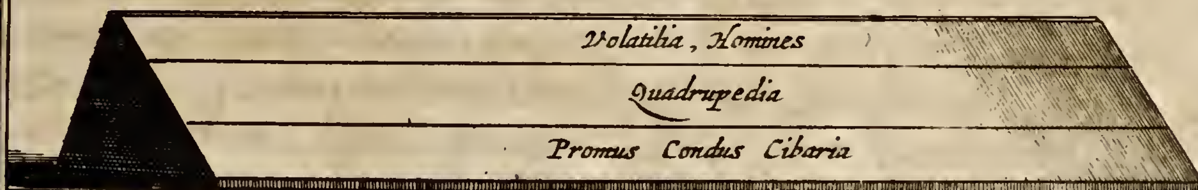
I. *Figura* ARCÆ *juxta* ORIGINEM.

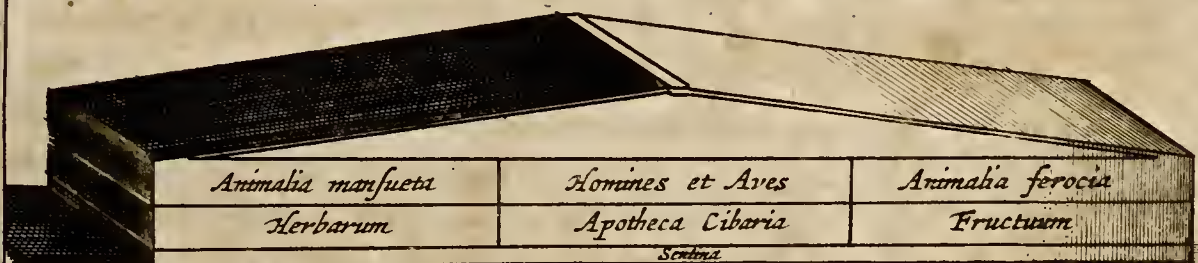
II. *Forma* ARCÆ *Secundum* HUGONẼ VICTORINUM.

III. *Forma* ARCÆ *Secundum* CAJETANUM.

IV. *Forma* ARCÆ *Secundum* LYRANUM.

riter collocatam intrare debuerint, quod uti absurdum est, ita latiùs ea describere non expedit.

Lyrani de *Arcæ* forma sententia absurda.

Porrò *Lyranus* hoc loco *Arcæ* formam sic describit: primò pro basi *Arcæ* ponit Sentinam; pro *prima* contignatione ponit Apothecam, seu Magazinum commeatûs; In *secunda* contignatione omnia animalia tam quadrupedia, quàm volatilia, unà cum hominum habitatione commiscet; *Tertiam* verò stationem vacuam relinquit, utpote quæ tecti vice serviret, conjunctura verò laterum tecti, planum reliquit horizonti parallelum, cujus superficies secundum latitudinem esset unius cubiti, juxta verba Mosis, *& in cubito consummabis summitatem ejus.* Hæc sententia pariter, uti subsistere non potest, ita errorem in ea commissum paucis demonstrandum duxi.

 Cùm

Cùm *Arca* altitudinis fuerit 30 cubitorum; *Lyranus* verò tectum, altius quàm oportuerit, elevaverit, & tametsi nil de altitudine tecti dixerit, potuit tamen id ab eo sumi vel altius, vel humilius. Ponamus jam, illud ab eo elevatum 10 cubitos; constabant consequenter reliqua sub tecto triplicis contignationis receptacula 20 cubitorum; si itaque Sentinæ altitudinem demus quinque cubitorum, competent ex reliquis contignationibus Magazini, & Zootrophii singulis quinque cubitorum altitudines. Si itaque sic se res habet; quæri jam potest, quomodò majori corporis mole prædita animalia, aut *Arcam* per portam adeò angustam ingredi, aut intromissa, sub adeò violento statu consistere potuerint? Quid plura? Cum ostium in hujus formæ *Arca*, 15 cubitis altum fuerit, quàm altum oportuit pontem fuisse, per quem animalia ingredi debebant? Rursùs, cum in superiori habitatione, totius naturæ seminarium constitutum fuisse, *Lyranus* opinetur; quis non videt, *Arcam* immenso hoc animalium, hominumque pondere aggravatam, vel ad primum ventorum aquarumque impetum, eversionis periculum evadere non potuisse, quemadmodùm in navibus fieri solet, in quibus pondera, non superiori navis regioni, sed carinæ, profundiori navis portioni ad æquipondium committuntur. Cùm itaque hæc eadem incommoda & difficultates præcedentium incurrat, eam unà cum illis repudiandam censeo. Quænam igitur vera *Arcæ* forma fuerit, nos *Buteonem* secuti, in *sequentibus* docebimus.

Editus præteritis annis *Ulmæ* libellus Germanico idiomate conscriptus ab insigni Mathematico, & Architecto *Josepho Furtenbach*; in quo pulchrè sanè & breviter *Noëmicæ Arcæ* fabricam descripsit; sed uti eam sub rotunda & ventricosa figura exhibuit; tectum quoque altius elevaverit, ac *Sacra Genesis* præscribat, ita quoque non undiquaque *Sacræ Scripturæ* sensui satisfecit; Cætera verò omnia quoad sentinam, 3 Contignationes, stabula, mansiunculas nidosque animalium, meæ prorsus congruunt descriptioni; hanc fabricam sub congrua proportione, juxta mensuras & proportiones à *Mose* descriptas unà cum stabulis & mansionibus animalium, ligneo quodam prototypo, in lacu quodam, seu Vivario fluctuantem exhibuisse scribit; τέχνασμα sanè dignissimum, quod Principes opulenti imitentur. Sed jam ad alia.

SECTIO

SECTIO III.

De habitaculorum, nidorum, seu stabulorum in *Arca* Distributione.

CAPUT I.

De Noëmi *infusa Scientia circa ea, quæ in* Arcæ *constructione necessaria videbantur, & sine quarum rerum notitia* Arca *construi non poterat.*

SI quis ingens hujus *Arcæ* Architectonicum opificium penitiùs expenderit, is admiratione utique attonitus hærebit in considerанda infinita ferè rerum scitè disponendarum multitudine & varietate; & proindè quâcunque tandem humanâ industriâ & ingenio, sine supranaturali scientia illud fieri non potuisse apertè fatebitur. Nam uti id opus est ferè incomprehensibile, ita quoque humani intellectus limites longè excedit. Perfecit tamen *Noë*, id DEO Magistro. Quomodò verò continuâ sui Divini Magistri assistentiâ id conficere potuerit, nemo facilè animo suo conceperit. Nosse itaque eum primùm oportebat, quot nidi, seu stabula, aut mansiunculæ in prima *Arcæ* contignatione constituendæ forent; & quoniam animantium in natura rerum, summa, sive vires & proprietates, sive corporeæ molis quantitatem spectes, diversitas est, scire debebat, juxta molem uniuscujusque, tum animalis, tum stabuli, pro binis & binis ex immundis, pro septenis & septenis ex mundis, locum ultra molem animalium, sat capacem constituere: quoniam verò inter dicta animalia, magna intercedit vel Sympathia, vel Antipathia, lis & concordia, ignorare non debebat, quænam consocianda, quænam dissocianda, ne unum alteri detrimentum cum destructione generis adferret. Verisimile itaque est, illum animalia, quæ socialem vitam amant, à ferocioribus separata in remotioribus *Arcæ* regionibus constituisse; quia tamen inter feroces nonnullas belluas irreconciliabile quoque odium intercedit, ut *Elephantem* inter & *Rhinocerem*; hisce pariter providentiâ suâ remedium contulisse, paulò post patebit; In stabulis quoque singulis animantibus appropriatis, eum præsepia, cratereſque aquâ confertos, utpote ad animalium potum pernecessarios, ita aptè distribuisse credimus, ut singulis & omnibus nihil ad vitam sustentandam deesse potuerit. Quoniam verò ex ingenti excrementorum colluvie, quâ strictiora stabula explebantur, animalia magnum sanitatis damnum ex nimio fœtore, & fæculenta stercorum congerie, incurrere posse videbat, hinc de foraminibus aut craticulis ferreis in medio stabuli nonnihil declivis, ad sordes per eas in sentinam derivandas, efficiendis, modum quærebat: de canalibus quoque, & siphonibus antlia instructis, quarum ope, aqua ex hydrophylaciis in constitutos crateres derivaretur, constituendis, seriò cogitabat. Norat etiam, quo artificio extruenda singula; sciebat antliæ vim motricem; rursùm quantam stabulum unicuique animali constitutum, altitudinem, latitudinem, longi-

Marginalia: Solis naturæ viribus ab homine sine DEI illuminatione fieri non poterat. — Amor & odium Animalium. — Crateres aquarum. — Sentina. — Siphones ad aquas derivandas. — Antliæ.

Stabulorum sufficiens capacitas.

longitudinemque habere debebat, nè animalia arctim & incommodè starent, sed uti necessitas requirebat, sese nunc in hanc, modò in illam partem vertere possent; quod nisi fieret, animalia ex isthoc nimis coacto & violento statu, deficere posse certò providebat; & ne quicquam ad necessariam victûs administrationem deesset; undè etiam per nonnulla interstitia singulis stabulis adnexa, ut ad animalia facilis aditus daretur, reliquit. Porrò in secunda contignatione optimè intelligebat, quomodò granaria, horrea, & annonæ penuaria constituenda, ut indè facilè commeatus, victusque singulis animalibus congruus suppeditaretur. Sed de hisce in *sequentibus* pluribus. Certè ingenti providentiâ opus erat, non solùm quid quadrupedibus, sed quodnam generi volucrum, quarum innumerabiles species sunt, nutrimentum congruebat, discernere; & quomodò singulæ juxta naturam & proprietatem earum gubernandæ essent, nè mediis necessariis deficientibus, vitæ periculum subirent, quæ utique incredibilem physiologiæ notitiam requirebant; ut carnivora à baccivoris separata, in mutuas inimicitiæ pugnas non inciderent; undè singulas species avium separatis caveis inclusas fuisse nemo dubitare debet, exceptis iis volucribus, quæ omnem caveæ habitationem respuunt: amphibiis quoque animalibus, de receptaculis congruis, id est aquaticis providisse, haud incongruè ei videbitur, qui naturas hujusmodi animalium rectè novit. Non dicam hîc de *Noëmi* habitatione in omnem usum accommodata; cui proculdubio alia receptacula adjunxit, in quibus omnis generis instrumenta continebantur, & intra quæ tanquam in armaria quædam rustica, domestica, hortensia, quæcunque tandem in renascentis Mundi primordio ad usum humanum necessaria videbantur, congessit. De quibus in *sequentibus* fusior dabitur dicendi materia. Patet itaque ex dictis, quamnam rerum notitiam habere debuerit *Noë* in hoc Seminario Naturæ tam providè adornando.

Interstitia stabulorum.

Commeatus receptacula.

Volucrium caveæ.

Habitatio *Noë*.

CAPUT II.

De Distributione Stabulorum, seu mansionum in prima Arcæ *contignatione à* Noëmo *peracta, pro animalibus quadrupedibus & Reptilibus.*

Genes. 6. vers. 16.

DIxit *Dominus* ad *Noë*:

תחתים שנים ושלשים תעשה:

Cœnacula & tristega facies in ea. Ubi Septuaginta sic habent: κατώγεια διώροφα, καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτήν. Id est, *inferiora bicamerata, & tricamerata facies eam.* Paraphrasis Chaldaica hoc modo habet:

מדורין ארעאין תנינין ותליתאין תעבדינה:

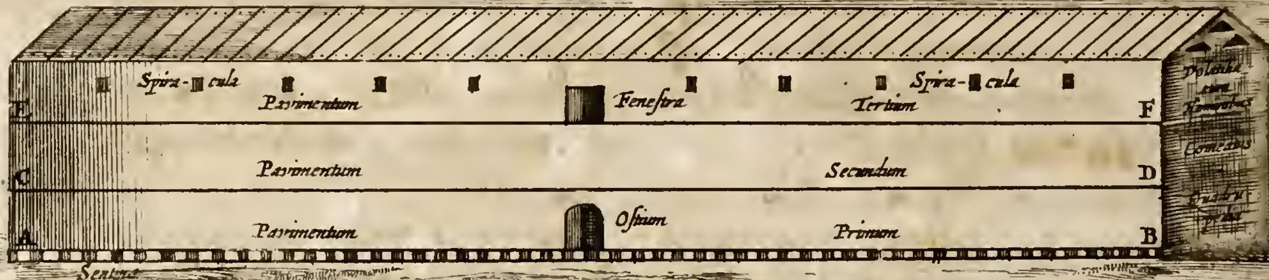
id est: *habitationes inferiores, secundas & tertias facies in ea.* Quænam ex hisce Lectionibus cœptæ à nobis fabricæ melius congruat, jam exponamus.

Quid per distega & tristega intelligatur.

Ubi *Hebraica Lectio*, Cœnacula, & tristega habet, Symmachus δίστεγα καὶ τρίστεγα, id est, *per duo, & tria tecta,* quod idem est, ac diceret, *facies eam duorum aut trium tectorum.* ubi per tectum non intelligitur tectum quod operit *Arcam*, sed pavimenta contignationum, hoc enim pacto per δίστεγον significari potest pavimentum secundæ & tertiæ contignationis, quæ sunt veluti tecta quædam, seu tegumenta, quibus clauduntur habitacula contignationum, in quas *Arca* divisa fuit; per τρίστεγον verò primæ, secundæ & tertiæ contignationis

ARCÆ in 3. Contignationes divisæ Typus.

Figura III.

tionis tecta, sive pavimenta intelliguntur; ut in sequenti figura apparet, ubi *Arcam* divisam vides in tres contignationes, in quibus A B. primæ contignationis pavimentum, seu tectum, aut tegumentum sentinæ exprimit; D C. verò pavimentum, seu tectum, quo clauditur primæ contignationis in totius *Arcæ* longitudinem, extensum spatium Quadrupedibus destinatum; E F. verò tectum seu pavimentum, tertiæ contignationis pavimentum, seu tectum, quo secundæ contignationis spatium concluditur, ultimum verò tectum totius *Arcæ* complementum est.

Diorophα Triorophα, quid?

Consentit hisce *Textus Græcus*, qui quod Symmachus δύστεγον & τρίστεγον dicit, 70 Interpretes exprimunt per διώροφα & τριώροφα, id est, *bicamerata & tricamerata*, quorum omnium sensus est, *Arcam* in tria interstitia, seu tabulata infima, media, & suprema, veluti in tres aulas amplissimus in totius *Arcæ* longitudinem extensas dividi; quæ pulchrè sanè *Paraphrasis Chaldaica* exponit, ut suprà patuit, habitationes inferiores, secundas & tertias facies in ea; quibus quæcunque de tribus contignationibus hucusque dicta sunt, expositum habes.

Sentina *Arcæ* necessaria fuit.

Huic trinæ contignationi adjungimus quartum receptaculum, quam Sentinam vocamus, de qua etiamsi *Sacer Textus* nullam mentionem faciat, ad eluendas tamen animalium sordes & excrementa divertenda, necessariam fuisse, suprà ostendimus, non à DEO quidem commendatam, sed *Noëmi* judicio arbitrioque relictam, forsan etiam saburram ad *Arcæ* libramentum continebat.

Primum itaque Interstitium, omissâ sentinâ, infimum, quod *Arcæ* longitudinem superficialem continebat, stabulum fuit, quadrupedibus reptilibusque destinatum, cui nos decem cubitorum, id est, 15 pedum altitudinem, longitudinem 300 sive 400 pedum; latitudinem 50, id est, 75 pedum, libenter concedimus; in qua facilè trecenta, id est, 150 stabula utrimque, & amplius exstrui poterant, suis cancellis, portis, asseribus, præsepiis, vasis ad cibum potumque præbendum necessariis, distincta & ornata, præter ambulacra per quæ *Noë* & filii ad animalia curanda & pascenda incesserint; quæ omnia commodè, in quadrangula illa *Arcæ* prima superficie 15000 cubitorum quadratorum constitui potuerunt.

Jam verò liberrimè concedimus pro viis interjectis, interstitiisque, tria millia cubitorum quæ dempta ex 15000, duodecim millia cubitorum, pro stabulorum dispositione relinquunt; duodecim millia verò, per duo millia divisa, relinquunt pro singulis animantibus stabula longitudinis 6 cubitorum, 6 latitudinis, 10 altitudinis; quod tamen minimè necessarium fuit, cùm pro ratione quantitatis animalium nunc majorum, nunc minorum extructa fuisse arbitremur, uti posteà ex recensione animalium patebit. Ex quibus luculenter patet, mansiunculas, sive stabula pro omnibus animalium quadrupedum speciebus fuisse sufficientissima, cum *Authores* etiam sagacissimi animalium species vix 130 numerent, Reptilium serpentumque vix triginta, uti apud *Gesnerum, Aldrouandum*, & *Gazam* aliosque videre est; undè & multa spatia vacua futura vides, licet unicuique speciei peculiare stabulum concesseris. Accedit, quod in ea non solùm adulterinæ animalium species, quas tamen ab *Arca* removemus, sed & Amphibia nidos suos habere potuerint.

Species animalium quadrupedum quot?

2 Contignatio *Arcæ*.

In Secunda contignatione penum cibariorum, id est carnium fumo exsiccatarum penuarium, *Noë* constituit; variasque fœni, paleæ, frugum, frondium, pomorum, cæterorùmque fructuum, item frumenti, seminum, leguminum, doliorum aquâ dulci refertorum Reconditoria, cum foraminibus & tubis fundo insertis, quibus cibum & potum

Locus commeatuum seu penuaria *Arcæ*.

potum subministrarent animalibus, nec non providi patris-familias supellectilem rusticam, urbanam & domesticam post *Diluvium* usui futuram, hîc contemplari licet, quæ uti altitudinem magnam non requirebant, ita quoque non nisi 8 cubitorum altam fuisse conjicimus; quâ tantum commeatus condi poterat, ut ex eo etiam vel ingens civitas diu se sustentare potuisset.

In III. contignatione *Arcæ* hominum volucrumque habitatio.

In suprema contignatione collocabantur tum homines, tum volucres, ea ratione, ut *Arcæ* fenestra præcipuam lucis partem in aulam *Noë*, & filiorum infunderet. In hoc volucrum species, unà cum *Noëmo*, tanquam in lucidiori aëris regione habitabant, quarum *Ornithologi* cum non nisi 150 species recenseant, certe patet, caveas 150 non solùm sufficientes fuisse, sed & pro duobus millibus cavearum, quarum singulæ duos cubitos in quadro tenerent, capiendis; contignationem sat amplam fuisse. Fuisse verò & in hac contignatione præter dictas avium caveas, varias officinas hinc inde dispositas, uti culinam cum foco ex lapide strato; Reconditoria salis, vini, olei, aceti, carnis similiumque, quicquid tandem ad vitam humanam unius anni decursu sustentandam, necessarium erat, congestum fuisse, ex ipsis *Sacræ Scripturæ* verbis patet. Molas quoque trusatiles cum clibano, lignorum ἀκάπνων, id est, benè siccatorum, ne fumo *Arcæ* claustra cum detrimento hominum animaliumque infestarentur, carbonum quoque congeriem hîc collectam cernere liceat. Ne verò ex ingenti animalium anhelitu, & sordium quisquiliarumque exspiratione aër vitiaretur; nulli dubium esse debet, in remedium spiracula facta cum subgrundiorum ecphoris, seu projecturis, quæ quidem eo artificio constitutæ fuerint, ut ex una parte mephitim *Arcæ* validasque, fumosasque excrementorum exspirationes foràs veluti per caminos quosdam egererent; ex altera verò parte, per alia spiracula seu pneumateria novi äeris, frigidique deforis attracti, auram interiorem attemperarent; ubi autem hujusmodi pneumateria in *Arca* aptè constitui potuerint, ex ipsius *Arcæ Figura* paulò post ponenda, cognosces. Restat modò ut *Arcæ* totius contignationes optica projectura exhibeamus.

Commeatus *Noë* pro se & filiis suis. Molæ trusatiles. Lignile. Carbones. Spiracula *Arcæ*.

CAPUT III.

De omnibus & singulis Speciebus Animalium Quadrupedum, quæ in Arcam *introduci debebant.*

Quatuor animalium genera *Arcam* ingressa.

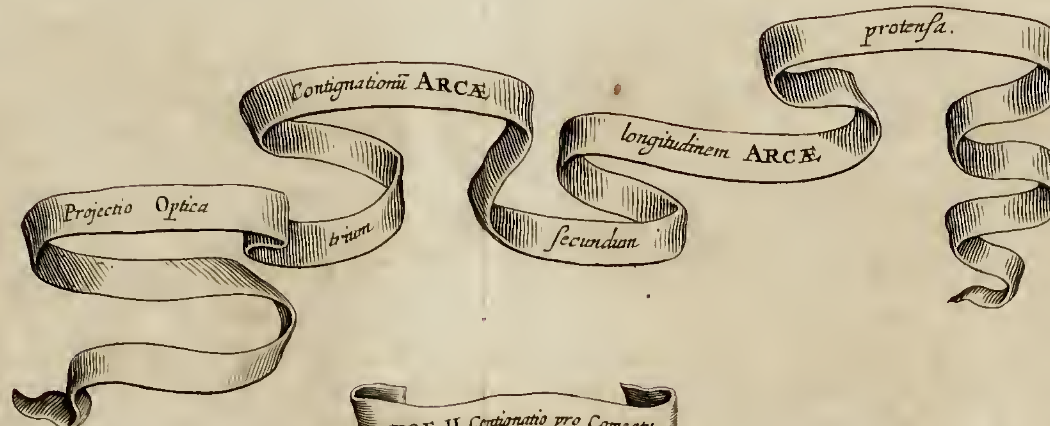
QUadruplex animalium genus in *Arcam* introductum fuisse Sacræ Literæ testantur: *Ingredieris* Arcam *tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum, & ex cunctis animantibus universæ carnis bina induces in* Arcam, *masculini & fœminini sexus, ut vivant tecum, de volucribus juxta genus suum, & de jumentis in genere suo, & ex omni reptili Terræ secundum genus suum, bina de omnibus ingredientur tecum, ut possint vivere. Tolles tecum ex omnibus escis, quæ mandi possunt, & comportabis apud te, & erunt tam tibi, quàm illis in escam.* Fuerunt autem *Arcam* ingressi Homines octo, deinde Reptilia, Quadrupedia, Volatilia; Natatilium verò animalium, id est Piscium nulla fit mentio, cum ipsa & omne piscium genus in nativo aquarum elemento, uti vivere possent, ita quoque *Arcâ*, qua conservarentur, non indigebant.

Homines, Quadrupedia, Volatilia, Reptilia.

Quæ genera iterum dividi solent; & primò sunt Reptilia, quorum plura sunt, quæ ex putri seminio solummodò nascuntur, uti insecta; quædam verò

Reptilia quænam in *Arcam* introducta.

etsi

Projectio Optica
trium
Contignationū ARCÆ
secundum
longitudinem ARCÆ
protensa.

ARSD. I. Contignatio Quadrupedum secundum longitudinem Opticè projecta, in qua RSY. Ambulacrum ad Stabulorum utrinque dispositorum aditum pandens.
EPQF. II. Contignatio pro Commeatu Opticè projecta, in qua Ambulacrum TV. ad repositoria Ciborum dat aditum.
INOK. III. Contignatio pro Hominibus et Volucribus Opticè projecta in qua ZX. Ambulacrum medium aditum ad Apothecas pandit.
I. Contignatio.
II. Contignatio.
III. Contignatio.
R
S
Y
P
V
N
O
A
D
S
R
E
T
F
I
X
K

Optica ARCÆ projectio
secundum longitudinem et
latitudinem ejusdem.
ABCD. Contignat: I pro Quadrupedibus juxta longit. et lat:em in qua Ambulacrum longum signatur □. transversa fig: △.
EFGH. Contignat: II. pro Comeatu Cibario in longit. et lat.em in qua Ambulacrum longum signatur lit. X. transversa litera O.
IKLM. Contignat: III pro Hominibus et Volucribus in qua Ambulacrum longum signatur litera V. transversa litera R.

L
M
I
K
G
H
E
F
A
B
C
D

etsi ex putri nasci soleant, quia tamen ex utriusque sexus copula quoque se propagare solent, luculenter patet, hæc in *Arca*, non illa conservata fuisse.

Variæ Classes Quadrupedum.

Rursùs, Quadrupedia dividuntur iterum in varias classes: sunt quædam σαρκόφαγα, id est, quæ *carnibus vescuntur*, plurima ἀσαρκόφαγα, id est, *quæ non carnibus, sed fœno, frumento, hordeo, avena, herbis, baccis, fructibus, pane, similibusque nutriuntur*; Suntque tum majoris, tum minoris corporis mole; Sunt iterum ex Quadrupedibus Animalia quædam Amphibia, quæ partim aquâ, partim terrâ gaudent; neque in uno & altero elemento perpetuò consistere possunt. Sunt denique nonnulla, quæ ex diversarum specierum commixtione originem suam trahunt, uti mulus ex equo & asina, & complura alia, de quibus in sequentibus.

Amphibia.

Volatilia.

Si verò volatilia probè examinemus, illa iterum diversæ conditionis esse reperientur; Sunt aliqua quæ solis carnibus vescuntur; sunt quæ solis fructibus, frugibus, granis, baccis, vespis, vermibus, caseo, pane, similibusque nutriuntur; Sunt prætereà Aquatica, quæ in humido natales suos sortiuntur; Sunt quæ planitiebus, sylvisque planioribus gaudeant; non desunt, quæ montium locorumque Alpestrium secessus ament; sunt prætereà alterius, & incognitæ nobis Orbis animalium tam quadrupedum, quàm volatilium, reptiliumque innumerabiles species, quas omnes intra *Arcam* conservatas, haud vero simile est. Verum ut hæc paulò profundiùs ad assertionem nostram stabiliendam, discutiantur,

Spuria animalia in *Arca* non fuerunt.

Situs cœli & astrorum Climatumque mutat animalia.

Suppono *primò*. Sub differenti Cœli, Solis, Lunæ, stellarumque ad Terrestrem globum positione, diversissimam oriri Climatum, Zonarumque Terrestrium constitutionem; siquidem omnes rerum naturalium tam vegetabilis, quàm sensitivæ Oeconomiæ species, ex uno Climate aut Zona in alteram translatæ, adeò disparem temperamenti constitutionem sortiuntur, ut unius & ejusdem speciei illas esse, aut fuisse, vix tibi persuadeas; quæ omnia ex mira *Novi Orbis*, *Indiarumque* prioribus seculis detecti constitutione nobis innotuerunt.

Quàm stupendæ tam in vegetabili, quàm sensitiva natura metamorphoses sub Zona Torrida contingant, legat, qui volet, *Rerum Indicarum Scriptores*, uti & *Artem nostram Magnam Lucis & Umbræ fol.* 568. ubi omnia quàm uberrimè prosecuti sumus; cujus rei causam aliam non damus, nisi potentissimam illam solarium radiorum semper vertici alicubi incumbentium vim & efficaciam; potentissimam autem actionem, ingentem illam rerum monstrosarum mutationem, quam sub Zona Torrida positi contemplantur; necessariò sequi, neminem dubitare velim. Nam Terra præfervido aëris ambientis calore percussa, ex intimis visceribus ingentem terrâ marique, vaporum copiam dum elicit, accidit, ut halitibus vaporibusque seminalium rationum miscella excitata, aërem variis quoque commistorum seminum, atque longè latèque unà cum resolutis vaporibus dispersorum seminiis gravidet, undè tanta mox sequitur monstrosarum rerum in vermibus, serpentibus, insectis multitudo, quam exteri satis mirari non possunt. Hinc vehementissimo Solis æstu arbores percussæ, in Olea, balsama variaque resinarum genera resolvuntur. Animalia quoque ex *Europa* dictis Regionibus illata, ita degenerant, ut vix amplius dignoscantur; Oves gibbescunt, & potentes aptæque ad onera ferenda fiunt Arietes; calvescunt Canes, aves colores mutant; molem corporis pro diversa Regionum natura nunc diminuunt, modò augent, ita ut in aliam prorsus speciem transmutata videantur. Quod idem in plantis nostræ Zonæ illic plantatis, accidere experimentum modernorum temporum docuit, dum pleræque in laciniosam foliorum fœturam degenerantes, præterquam

Sub Zona torrida omnia fere immutantur animalia.

Rationes metamorphoseos.

Quàm mira accidant sub Zona torrida.

Animalium *Europæorum* sub Zona torrida immutatio.

quam quod aromaticum quid ſapiant, etiam proprietatibus, viribus, formaque exteriori prorſus immutatæ obſerventur. Contrà ex *India* allatæ plantæ, & in *Europa* conſitæ, noſtris arboribus quid ſimile cum tempore retulerunt; uti Cinnamomum ab *Luſitanis* plantatum, in Laurum, Piper in Hederam, Caryophyllum in Caſtaneam abiiſſe cum admiratione repererunt. Idem de hominibus ſub dicta zona naſcentibus judicium eſto. Ita enim ſub zona torrida, ex perpetua, & inſtabili rerum conſtitutione redduntur inclinatione varii, ut toto cœlo ab *Europæis* diverſi conſtituantur. Hinc pleroſque ſtultos, fallaces, mobiles, feroces, luxurioſos, ſuperſtitioſoſque, nec ulla ingenii, prudentiæ, fortitudinis laude commendatos, vel etiam maximâ culturâ adhibitâ reperias. Loquor ſemper de indigenis origine barbaris. Contrà ſub Zona frigida, omnia contraria ob caloris paucitatem deprehendes; plantæ pleræque triſti aſpectu ſqualent, omnis foliorum fœtura indigeſto humore luxurians veluti aqueſcit; temperatioris cœli plantæ illuc conſitæ in aliam prorſùs indolem degenerant, fructus non ferunt, niſi auſteros & ſylveſtres, quam conditionem homines animaliaque ſequuntur, cervis in Rangiferos, Bobus in Alces, Lupis in Gulones, Corvis, Urſis, Vulpibus, cæteriſque animalibus mutato colore, pelle alba indutis, degenerantibus: homines locorum frigoriſque intemperie utplurimum ſtolidi, inſenſati, tardi, timidi, ingenii obtuſi, & ad res tractandas inhabiles, animam, uti dici ſolet, pro ſale ſortiti ſunt. Undè facilè à dæmonibus innumeris ſuperſtitionibus ſeducuntur. Sola itaque temperata Zona propter opportunum cœli ſitum, ex utraque Zona tum frigida, tum torrida pulchrè attemperata, omnes rerum ſpecies deſiderata temperie, tum hominum, tum vegetabilis, tum ſenſitivæ naturæ ſyſtaſin beat; undè quæcunque ab Orbe condito, in rerum inventione, in politicarum rerum, Regnorum, Imperiorumque adminiſtratione, ab hominibus conſideratione digna unquam contigerunt, non torridæ, aut frigidæ, ſed temperatæ Zonæ incolis acceptum feratur. Sub hac Zona primævi mortalium habitarunt, *Adamus* conditus, Paradiſus plantatus fuit, *Arcam Noë* conſtruxit, *Turris Babel* ædificata, quatuor Imperiorum, *Aſſyrii*, *Perſici*, *Græci*, *Romanique* principium deduxit, Verbi æterni incarnatio contigit. Quæ omnia fuſiùs legantur in *Arte Magna Lucis & Umbræ, de Tranſmutatione gentium.*

Plantæ degeneres.

Hominum alia conſtitutio.

Zona frigida immutat res.

Zona temperata optima quævis profert.

Suppono *ſecundò*. Ex dictis, non omnia animalia cujuſcunque tandem generis ex toto Terrarum Orbe collecta intra *Arcam* concluſa fuiſſe: has ob cauſas; quarum prima eſt, quod pleraque animalia à DEO condita, illa ſub determinata ſpecie ſapientiſſimus rerum opifex produxit, quæ poſteà tamen in infinitum multiplicata, univerſam Terræ faciem repleverunt; ubi & ex ſupramemorato, diverſo Climatum, Zonarumque ſitu, nec non ex diverſo ſolis, Lunæ, Siderumque influxu, adeò differentem conſtitutionem ſortita ſunt, ut quaſi à primo creatis, ſpecie differre viderentur; DEO ſolo, mirarum tranſmutationum, quæ ſub diverſo cœli ad Terram adſpectu, fieri poſſent, conſcio. Unde & in *Arcam* ea ſola introducta fuiſſe exiſtimo, quæ deindè in univerſam Telluris ſuperficiem diſperſa, ex mutatione differentium Climatum, Zonarumque, differentem indolem Cœli ſitui accommodatam nanciſci poſſent; fruſtra enim in *Arcam* introducebantur ea, quæ ex ſe, & ſua natura in differentes ſpecies poterant degenerari. Dico ſemper de diverſis Ovium, Boum, Caprarum, Hircorum, Equorum, Aſinorum, Canum, Felium, ſimiliumque ſpeciebus, quæ non niſi à differenti locorum natura, ſuam diverſitatem ſuſceperunt, quod & de volucribus Serpentibuſq; intelligi velim, de quibus paulò poſt in *recenſione animalium* pluribus.

Omnia animalia à DEO ſub determinata ſpecie & numero à DEO producta.

Immutata animalia ex influxu aſtrorum.

Sup-

Non fuerunt in *Arca* animalia ex promiscuo diversarum specierum congressu nata.

Suppono *Tertiò*. Cùm successu temporis animalia in universum multiplicarentur, & sylvarum, montium camporumque recessus occuparent; accidit, ut commixta ex diversæ speciei animalibus, media quædam animalia nascerentur, quæ quidem in *Arca* non fuerunt introducta, cum ex differentium animalium congressu nata sint; uti Mulus, ex Equo & Asina, & plurima alia, quæ paulò post adducemus. Quid enim opus erat, illa conservare, quæ posteà ex diversorum animalium coitu nasci potuerint? quod uti de terrestribus animalibus *Zoologi* omnes fatentur, ita quoque de volucribus omnis generis spuriis, & monstris idem dicendum est, cum infinita illa avium varietas aliundè non provenerit, nisi vel ex differenti natura regionum, vel ex commixtione diversarum specierum inter se per utriusque sexus copulam peractâ. Accedit, quod volucres vi imaginationis, dum ovis incubant, pullos suos ferè in omne colorum genus transmutent, uti experientiâ in Pavonibus, & Gallinis, aliisque constat. Testatur hæc *Plinius*, animantia *Africæ*, cum ad flumina potatum abeunt, ibique ingens animantium, tum terrestrium, tum volatilium copia stabuletur, ex mutuo diversarum specierum incubitu, monstra, id est, media quædam animalia nasci, nostris regionibus incognita. Quæ quidem si ritè expendantur, & ea sola animalia perfecta sub certis speciebus à Deo optimo Conditore determinata, unius videlicet speciei perfectæ, bina; ex immundis, masculum & fœminam, septem ex mundis, masculum & fœminam in *Arcam* introducta fuisse patebit; non verò ea, quæ ex spurio diversarum specierum concubitu posteà nasci poterant; frustra enim videbatur *Noë* *Arcam* aggravare iis animalibus, quorum semen in diversarum specierum commixtione conservari poterat. Sacer itaque Textus, cum dicit, *ex omnibus animantibus universæ carnis, &c.* Ita intelligendus est, ut omnia illa animalia perfecta, simplicia, & unius speciei, naturali ex masculo & fœmina congressu procreata in *Arcam* introducerentur, ut semen eorum posteà permaneret per propagationem factam super universam terram, non verò ea quæ ex spurio & illegitimo concubitu posteà produci poterant.

Vis imaginativa in volucribus mutat aves.

Certæ & determinatæ species animalium in *Arcam* introductæ.

His itaque jam ordine expositis, nil aliud porrò nobis explicandum restat, quàm ut omnia & singula animalia tam terrestria, quàm volucria, reptilisque naturæ, quæ in *Arcam* introducta fuère, ut hic ordine recenseamus, ab imperfectioribus animalibus, quæ Reptilia sunt, initium ducturi.

CAPUT IV.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ I.

De Reptilium Insectorumque Varietate, Natura, & Proprietate, & quænam ex iis in Arcam *intrarint.*

DUBIUM I.

Utrum Insecta in Arca *conservata fuerint?*

Respondeo. Cum omnia ferè Insecta, ut plurimum ex materiæ putris seminio nascantur, frustra ea ad generis sui propagationem in *Arca* conservabantur. Nam uti in *Libro XII. Mundi Subterranei de seminiis rerum*, quàm amplissimè, & experientiâ rerum docti tradidimus, nullum ex Insectis in *Arca* studio propagandæ sobolis necessariò conservatum fuisse, sic ostendimus.

Certum eſt DEI juſſu Reptilia intra *Arcam* fuiſſe recepta, quod ſi quis inficiatus fuerit, illum *Sacro Textui* pariter contradicturum, nemo negabit. Eſt autem Reptile omne id animal, quod pedibus deſtitutum ſolo ventre annuloſo ſuper terram reptare ſolet; cujuſmodi Serpentes ſunt: non omnes quidem, ſed perfectioris naturæ Reptilia; quæ tametſi ex putri ſeminiis ſerpentinis infecto naſcantur, ex promiſcuo tamen coitu maſculi & fœminæ, ut plurimum etiam naſci ſolent. Quod in Lumbricis, Julis aliiſque non fit: cum inter ea nullum ſit ſexus diſcrimen, atque adeò immediatè ex putri naſcuntur, quæ adeò evidenti experimento comprobata ſunt, ut de iis dubitari amplius non poſſit. Sed jam ad ſcopum.

Sex ſpecies inſectorum ex putri naſcentium.

Sex genera, præter innumera alia (quæ tamen ex vario diverſiſſimarum materiarum confluxu naſcuntur) numerant *Zoologi*. 1. Quædam enim ex vini novi, ſive muſti exhalationibus, uti illa, quos Bibiones, aut Muſcilinos vocant, repentino ortu conſpiciuntur. 2. Quædam ex putrefactionibus terreſtrium partium, uti Lumbrici, Juli, Limaces, & ſimilia innumera in terra, & extra terram, è mucilaginoſa materia genita. 3. Nonnulla ex aquarum corruptela genita; cujuſmodi ſunt, quas perlas aut Chamos vocant. 4. Præterea Papilionum, Muſcarum, Formicarumque innumerabiles ſpecies, tam cruſtacea, quàm ſine cruſtaceis alarum remigiis; foſſis riviſque perpetuò ſupranatantes. 5. Sunt aliæ, quæ ex corrupto arborum, florum, plantarum, fruticum, radicumque humore naſcuntur, quarum tot ſpecies ſunt, quot diverſæ plantarum arborumque ſpecies, cum unaquæque arbor, flos, fructus, aut planta, ex ſuo veluti excremento ſpermatico, aliquod vivens producat, uti Gurguliones ex fabis, Juli ex nucibus, ex lentiſco Aranearum variæ ſpecies, ut in *citato Mundi Subterranei XII. Libro* per experimenta demonſtravimus. 6. Sunt denuò plures inſectorum ſpecies, quæ ex animalibus tam vivorum excrementis, quàm mortuorum cadaveroſa putredine enaſcuntur; ut ſunt Crabronum, Veſparum, Scarabæorumque ex Equis Aſiniſque, ex Bobus Apum, ex Aſinis Ricinorum differentes ſpecies; quas vel in ipſis viſceribus inteſtiniſque natas per excrementa ejiciunt; quomodo autem hæc in animalibus naſcantur, in *citato Libro* expoſuimus; ſeminia enim latentium Muſcarum, Apum, Crabronum, Veſparum, Apumque in herbis, floribus, foliiſque arborum, ubi ea comederint animalia, dum eccè illa unà introſumpta mox nativo animalis calore animata, per ſtercora excluduntur. Denique non eſt ullum animal, quod non in ſe, & ex ſe aliud animal quodpiam generet, neque ullum in corpore humano membrum, quod non ex corrupto humore vermes ſub multiplici forma, pro nutrimenti qualitate, ex ſe generet, quod tot infeſti domeſtici animalium hominumque hoſpites, Pediculi, Pulices, Cimices, Ricini, ſimiliaque ſat apertè docent, præter ea, quæ in internis corporis viſceribus ex corruptela humorum naſcuntur; quod nos per Smicroſcopium, nobile hujus ſeculi inventum experientia docuit, de quo vide quàm ampliſſimè tractatum in *noſtro de Peſte Libro*. Patet itaque, illa ſola animalia in *Arcam* introducta fuiſſe, quæ immediatè ex maſſa chaotica à DEO fuerunt producta, quæque mutui ſexûs commiſtione ſeſe propagare ſolent, non verò ea, quæ jam recenſuimus, inſecta; cum hæc poſteà ex naturali rerum corruptione, juxta ſeminarias cauſas, vegetabilibus, aut ſenſitivæ naturæ, à DEO inditis, exorta ſunt.

Quomodo intra viſcera animalium inſecta vermeſque naſcantur.

Smicroſcopii experimenta.

His itaque expoſitis, jam ad Reptilia progrediamur: Itaque Quænam ex iis *Arcam* intrârint, meritò quis dubitare

Serpentes utrum Arcam ingreſſi ſint.

bitare posset. *Dubium* itaque solvamus. Certum est, & indubitatum, quemadmodum in *XII. Libro Mundi Subterranei* per experimenta ostendimus, pleraque Reptilia, uti non secus ac insecta, ex putri nascuntur, ita quoque, ut ea in *Arca* conservarentur, non fuit necessarium, cum ex suis seminiis nasci potuerint. Quod ut manifestum fiat: Dico primò Serpentum, Reptiliumque per totius Corporis substantiam, semen in se sibi similis propagandi continere, ut si serpentem in minutissimas partes discindas, & deindè pluviali aquâ Soli expositas partes perluas, fieri cum tempore, ut indè infinita propemodum vermium, qui intra exiguum temporis spatium in Serpentes evadant, pullulago enascatur; quod & de cæteris insectis dictum velim, idque per experientiam didicimus. Edidit non ita pridem *libellum de Insectorum generatione*, doctus & perspicacissimus *Franciscus Redus*, Magni Ducis *Hetruriæ* Medicus, sedulus naturalium rerum explorator, in quo animalia, quæ *insecta* vocantur, ex putri generari negat, ac proindè mea in *Mundo Subterraneo Libro II.* experimenta proposita etsi modestè, & honorificè, nescio tamen, quo contradictionis pruritu stimulante, sugillat; eò quod mea experimenta à se ad incudem reducta non substiterint. Ego sanè, uti germano candore in experimentis sumendis processi, ita quoque nil in secreto recessu, sed in doctissimorum Collegii Romani Professorum præsentia, (ne de mea fide, & sinceritate dubii, sed fidi, & oculati testes mearum operationum, præsertim circa Serpentum, Scorpionum, Ranarum, Xylophytorumque generationem, testes esse possent,) executus sum; ut proinde ἐπιφώνημα falsissimum sit, tale & tale experimentum à *Redo* factum successum non habuit, ergo à *Kirchero* factum, falsum est. Ego sane jam à 40 annis in hujusmodi empiricis studiis versatus, innumerabilem pene multitudinem experimentorum Orbi literario proposui, quæ uti non exiguam admirationem Viris curiosis rerum naturalium indagatoribus pepererunt, ita quoque ad veritatem propositorum experimentorum explorandam, tentandamque illos mirifice excitârunt; Et nonnullis quidem experimentorum tentamentum desideratum effectum peperit, prout *Libellis* publicæ luci datis, mihi inscriptis, contestati sunt; apud alios verò, qui tumultuariè solummodo rem tentarunt, nullum successum sortita, mirati sunt; ut proinde multi de fide mea dubii, literis, ad successum obtinendum, de modo operandi me consuluerint; quem cùm præcisius, exactiusque præscripsissem, tandem veritatem consecuti, gratias mihi agere, non destitêre. Magnâ itaque cautelâ, invictâ patientiâ, & constantiâ experimenta sumenda sunt; imo necesse est, ut cumprimis circumstantias loci, temporis, res singulas cum singulis combinando, semper ad Naturæ ἀρχέτυπον mentem indeclinabiliter reflectant; ut tandem desideratum effectum producant. Quod tandem *Redus* ex putri nihil generari asserat, id cum moderatione intelligi velim, id est, non pure & simpliciter, sed per seminia rerum aliunde advenientium, quæ omnia cùm quàm uberrime in *citato Mundi Subterranei Libro II.* deduxerimus, illuc Lectorem remittimus, ut proinde nulla inter me, & *Redum* in ea de insectorum generatione, differentia sit, nisi in paucis, quæ facile tamen concordari possunt ab eo, qui æquum rerum judicem se interponet. Sed hæc ad mei defensionem sufficiant, nunc ad propositum nobis institutum regrediamur. Cur itaque *Sacra Scriptura* Reptilia *Arcam* ingressa tradat, non insecta verò, ad id ea qua fieri potest, brevitate verborum respondeo.

Dico itaque. Tametsi multa animalia etiam Quadrupedia, uti Mures, Talpæ,

Ranarum, Lacertarumque penè omnes ſpecies ex putri, id eſt, ex ſeminio iſtiuſmodi animalium alicubi relicto, id eſt ex eorum putredinoſis partibus naſcantur, quia tamen etiam naturali fœminæ cum maſculo commixtione ſeſe propagare ſolent; Hinc multi *Interpretes* ſentiunt etſi perperam, illa quoque cum cæteris quadrupedibus ad *Arcam* jus habuiſſe, atque intra eam admiſſa eſſe, eò quod mutuo coitu ſe propagare ſoleant; verùm cum illa ex multiplici ſordium colluvie, vel in ipſa *Arca* ex putri naſci, & deindè etiam per utriuſque ſexus copulam ſeſe propagare potuerint; non video, quomodò ea *Arcam* intrare debuerint; quod idem de Inſectis ſupra memoratis intelligi velim, cum hæc ſine illa ſexus diſtinctione, ex ſolo excrementorum propriorum ſpermatiſmo ad proximam materiæ diſpoſitionem, in animatum corpus excludantur. Qui verò dicunt, eas perfecto coitu maſculi cum fœmina ſe propagare, valdè hallucinantur, cum ille in Inſectis coitus nil aliud ſit, quàm pruritus quidam poſteriorum partium, quo unum aliud per affrictum quendam à natura illis inſitum ad ſordes expellendas, ex quibus poſteà ſimile iis, quoad ſpeciem animal naſcitur, inſtimulare ſolent, quemadmodum in Muſcis videre eſt; ut proindè nec illa, nec hæc in *Arcam* intraſſe, is ſolus neſcire poſſit, qui arcana Naturæ ignorârit; cum hæc, uti dixi, vel in ipſa *Arca* unius anni decurſu facilè in infinitum ſe multiplicare potuerint.

Quæ ex putri naſcuntur animalia, in *Arcam* non fuere recepta.

Quomodo Inſecta congrediantur.

Cùm itaque *Sacer Textus*, nullam Inſectorum, animaliumque ex putri ſeminio infecto naſcentium, mentionem faciat, ſed Reptilium ſolummodò, jam examinandum reſtat, quænam illa Reptilia fuerint.

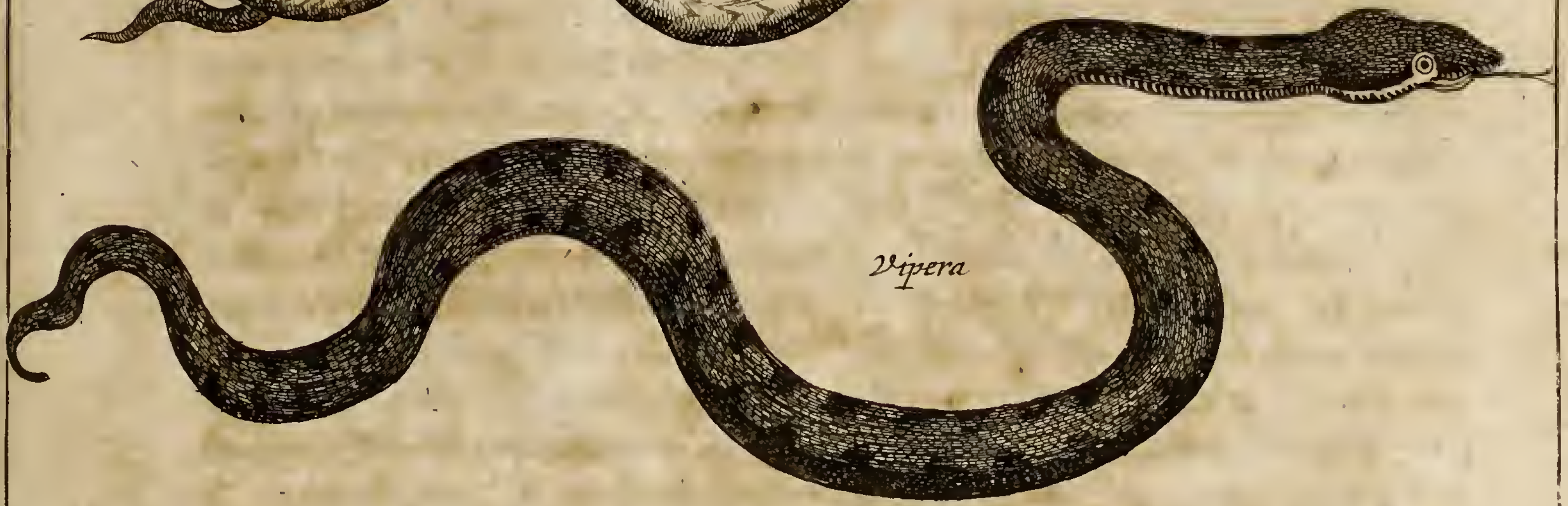
Cur ex Inſectis ſola Reptilia in *Arcam* recepta ſint.

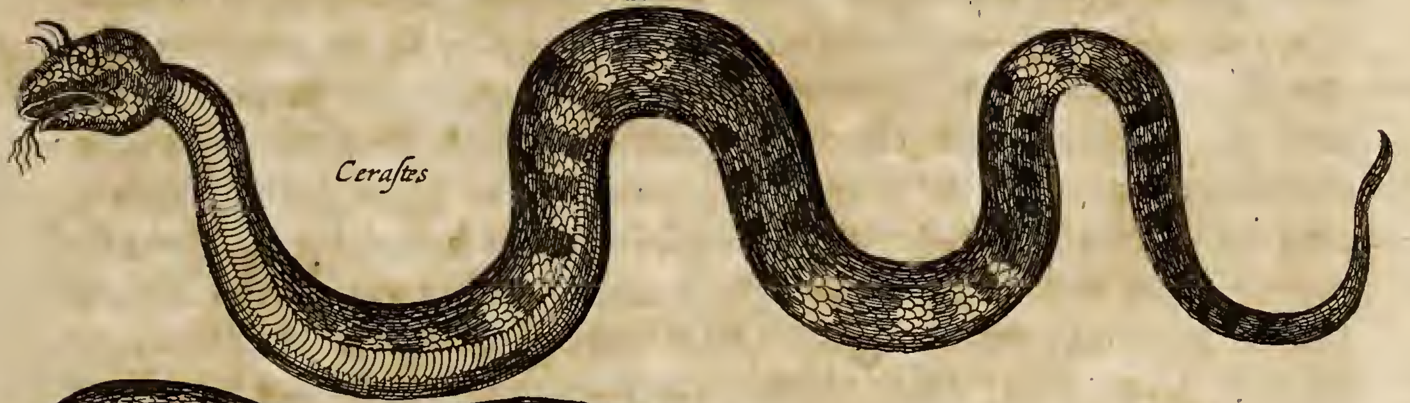
Mirantur multi, cur Divina bonitas ea animalia, quæ per veneni ſui atrocitatem, tantum abeſt, ut conſervari debeant, ut potiùs deſtruenda & tanquam humani generis exitia prorſus exterminanda ſint, in *Arca* tamen conſervare voluerit. Cauſæ hujus rei multiplices adferri poſſunt; quarum prima fuit ut homines ex horum animalium intuitu & conſideratione, memores eſſent iſtius Serpentis, à quo totius humani generis ruina originem duxit, quæ tam grandis fuit, ut non niſi ſanguine filii DEI reparari potuerit. *Secunda*, ut DEUS ea, quæ in primordio Mundi ex terra produxerat Reptilia, eadem in *Arca* conſervarentur, non quod, uti *Philoſophi* dicunt, tantummodò ad decorem univerſi ſint, ſed etiam, quod etſi virulentiſſimo toxico turgeant, & in exitium hominum animaliumque nata videantur, plurima tamen commoda, & utilitates quoque Mundanæ Oeconomiæ præſtent. Cum enim Natura in perpetua rerum viciſſitudine, nunc generando, modò quod genuerat, corrumpendo, occupetur; hinc fieri non poteſt, ut non ſubindè ex ſiderum malignorum influxu, variarumque quiſquiliarum terreſtrium ἀπορρεία, peſſimæ & malignantis naturæ putredines in Terreſtris Orbis viſceribus oriantur, ex quibus poſteà hujuſmodi animalia ut plurimùm generentur; hæc verò ex naturali pronitate, cum illud, ex quo nata ſunt, miro quodam magnetiſmo ad ſe allicientes, Terram à virulenta illa & herbarum plantarumque deſtructrice facultate liberent, id ſane magnum naturæ bonum cenſeri debet; Quæ verò in aquis natales ſuos habent, idem in aquatico Regno præſtant, quod prædicta in Terreſtri, & Inſecta volatilia in Aëreo; ex quibus aliud emolumentum reſultat, quod tam Reptilia Terræ aquarumque, quàm Inſecta tandem cedant in alimentum nonnullorum animalium, quæ ſine illis vivere non poſſent, ut in Ciconiis, Corvis ſimilibuſque videre eſt. *Tertiò* cedunt hæc animalia in excellens medicamentorum alexipharmacum, uti ex Theriaca patet, & peſtifera lue laborantibus in inſigne remedium; de quibus quàm fuſiſſime actum vide in

Utilia ad multa Reptilia.

Magneticè trahunt humores venenoſos Serpentes & alia.

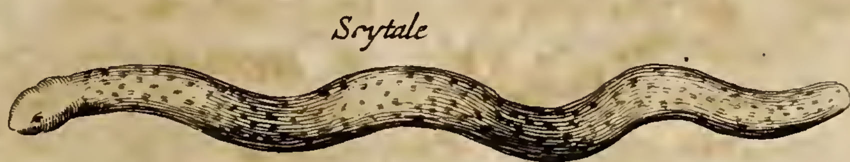
Diatri-

Seps

Vipera

Hemorrhous

Cerastes

Dipsas

Aspis Vulgaris

Amphisbæna

Scytale

Diatribe nostra de Peste, quod *Scrutinium Physico-medicum* inscribitur. Accedit hisce *Quarta* ratio, quod dicta Reptilia sive Serpentes putrilaginosam alignitate in se derivata, vel ipsam *Arcam* ab exhalationum virulentarum, aërisque pernicie quadantenus purgarent, & unà Ciconiis, aliisque ὀφιοφάγοις animantibus in nutrimentum cederent. Jam verò quænam illa sint, Reptilia, videamus. Suntque sequentia:

Vipera, Aspis, Cerastes, Dipsas, Hæmorrhois, Ptyas, Amphisbæna, Seps, Scytale, Jaculi, Boa, Draco; & hi Serpentes sunt; sequuntur *Salamandra, Lacerta, Stellio, Chamæleon, Rubeta*, quæ inter Reptilia quadrupedia recensentur. Serpentibus jungi poterant *Draco alatus, Basiliscus*, & similia; Verùm cum, quæ de *Basilisco* scribuntur, fabulosis potiùs, quàm veris Serpentibus adscribamus; ea non admittenda, duximus.

Vipera. *Vipera*, Græcis ἔχιδνα, notissimus Serpens, sesquipedalis longitudinis viviparum animal, tam ex putri, quàm ex utriusque sexus copulâ nasci potest, quæ etsi virulentissima sit, & morsu prorsus exitialis, innumeras tamen utilitates humano generi quoque confert, uti *paulò antè* docuimus; cum sit contra suum proprium venenum, antidotum infallibile, uti *Libro* 3. *Artis Magneticæ*, & in *Libro* 9. *Mundi Subterranei* ostendimus.

Aspis ejusque natura. *Aspis* Virulentissimus Serpens, in *Italia* rarus, in *Septentrione* prorsus ignotus, in *Ægypto* & *Lybia* frequentissimus, siderativa facultate morsu pollet; experientia tamen docuit, *Viperam* ab *Aspide* non distingui; eam ob causam, quod *Vipera* in *Ægyptum* translata in *Aspidem* degeneret, ob naturales *Ægypto* insitas terrestris glebæ proprietates venenosas, quibus attractis, *Vipera* in *Aspidem* virulentum convertitur.

Cerastes. *Cerastes* Κεράστης, à Cornibus, quibus caput protuberat, sic dictus serpens, ex differenti putredinis combinatione natus, morsu pruritum primò totius corporis, deindè vertiginem cum amentia, inflationemque tibiarum causat.

Dipsas Serpens à siti, quam morsu causat, sic dictus. quicunque enim ab ea morsus fuerit, is mox aquæ potu satiari non potest usque ad stomachi ventrisque rupturam, ob sitis inexplicabilis tormentum; differt specie à dictis ob effectuum, quos causat, diversitatem. *Dipsas.*

Hæmorrhous, à sanguinis profluvio, quod causat, sic dictus. Morsu enim stupendæ virtutis, ex omnibus humani corporis membris sanguinem exsudare facit. *Americæ* proprius, post diuturnas pluvias ex nubibus bicaudata formâ decidens; qui cum ex putri, locique natura solùm nasci credatur, in *Arca* non est, cur receptus sit. *Αἱμοῤῥοΐ*

Ptyas Serpens est, sputo solo intoxicans homines, animantiaque cætera; veneno calorem naturalem extinguit, amentiam, paralysin, & apoplexiam, uno verbo, omnia interiora in tabum resolvit. *Ptyas.*

Seps Serpens est, virulento morsu ictos in putredinem resolvit, qui vel incautè calcatus mortem subitaneam adfert. *Seps.*

Amphisbæna Serpens binis capitibus, in utraque corporis extremitate instructus, cujus figura hæc est. *Amphisbæna.*

Scytale Serpens innumeris coloribus tinctus, quorum consideratione fixos curiosiores veneno irremediabili conficit. *Scytale.*

Sunt & Serpentes innoxii, quos *Itali*, *Cervioni* vocant, subindè quinque aut sex palmorum longitudinis, familiares Agyrtis & circumforaneis.

Boa Serpens est, sic dictus, eò quod Vaccis lac exsugere soleat, tantæ vastitatis, ut principatu *Claudii*, *Plinio* teste, cum in Vaticano occisus esset, intra ventrem infantem à se deglutitum exhibuerit. *Boa.*

Serpentes in *America.*

Sunt præterea in *Africa, Indiisque* incredibilis penè magnitudinis serpentes, qui tamen uti natura Regionis, cœlique particulari influxu & natura loci ex Vermibus, vel quocunque alio Serpente illuc translato, in tantam longitudinem crescunt, ita quoque *Arcam* introductos non crediderim; cum plerique vel mutatione loci, ex pura puto nascantur putri spermatico.

Basiliscus.

Basiliscum quoque *Plinianum* tanquam fabulosum ab *Arca* rejicias; *Lacertas* tamen, *Salamandras, Stelliones, Crocodilos, Chamæleontes;* Reptilia verò quadrupedia ex naturali coitu genita admittimus, singulisque in *Arca* locum constituimus.

Hisce jungunt nonnulli *Ranas, Crocodilos, Rubetas*, quadrupedia, eo quod primo in Vermes reptiles, tandem in quadrupedia degenerent, quamvis nullum horum animalium in *Arca* fuisse, plerique *Zoologi* sentiant, excepto *Crocodilo*, eò quod inter mediæ perfectionis animalia computetur. Sed de his in *sequentibus* pluribus.

Porrò *Gesnerus*, & alii *Zoologi* Insectorum triginta species numerant: ego verò ad numerum ea revocari non posse assero, cum innumerabiles sint; tot videlicet, quot diversæ arborum, plantarum, tot; quot animalium quadrupedum diversæ species; generat enim omne vivens ex sui corruptela humoris, animal à cæteris differens; uti fusè in *Mundo Subterraneo* demonstravimus. Quæ verò ex Terrestrium aquearumque putredinum miscella nascuntur, sine numero pariter esse pronuntio, cum tot differentia quotidiè nascantur, quot novæ putredinum tum in Terrestri, tum in Aqueo elemento generationum combinationes fiunt; quæ uti olim & hodiè ex dicta seminalium rationum miscella nascuntur, ita quoque ea *Arcæ* includere voluisse incongruum, ne dicam ridiculum esse, nemo nisi insensatæ mentis inficiabitur.

Innumerabilis vermium multitudo ubique.

CAPUT V.

De Quadrupedibus in Arcam *introductis.*

Definitio Quadrupedis.

INtelligo primò per Animal quadrupes quod graditur, Capite, Collo, Dorso, Ventre, Pedibusque quaternis instructum, & ex se & natura perfectum, non ex putri, sed ex seminis utriusque sexus commixtione natum, cujusmodi sunt *Elephas, Camelus, Bos, Alce, Leo, Equus, Asinus, Tigris, Cervus, Ursus, Pardus, Panthera, Lupus, Canis, Porcus, Vulpes, Felis, Caper, Lepus, Cuniculus, Taxus, Sciurus; Martes* & similia.

Principium & finis Quadrupedum.

Causæ efficientes Quadrupedum sunt, *Primò*, principium & finis omnium DEUS *Optimus Maximus*, ad manifestandam Sapientiam, & Omnipotentiam suam; *Secunda* est ipsa Natura, quam singulis implantavit Conditor Sapientissimus, tum ut se per instinctivas cognitiones, & proprietates insitas iis conservarent, & à nocivis se munirent. *Tertia* stellarum influxus, quo sub diversis Climatis variam sortiuntur constitutionem. *Quarta*, sunt ipsæ species se multiplicantes, juxta illud Divinum præceptum, *Crescite & multiplicamini, & replete terram.* Finis tandem intermedius est homo, cui dant alimentum, victum, vestitum, & oblectamentum. Differunt verò indole cæterisque affectibus, dum quasdam mansuetas & domesticas, nonnullas feras & sylvestres conspicimus. Differunt præterea modo pascendi, dum quædam sunt ruminantes, quædam carnibus solùm, aliquæ solis herbis, nonnullæ παντόφαγα, id est, *omnivoræ* sunt. Aliæ differunt divisione pedum, uti bisulcæ, seu unguifidæ, & solipedæ. Differunt denique, dum aliæ mundæ, aliæ immundæ dicantur, non ratione essentiæ, sed ratione sensus, & usus; ut

proinde ſatis mirari non queamus Divinæ Sapientiæ altitudinem, dum in principio Creationis, tam provide, & tanto cum ordine mundo mundique filio homini providit, dum *primò* Terrâ & aquis ſtelliſque productis, mox Terram herbis & arboribus, tanquam annonâ, & commeatu animantibus paulò poſt producendis parato inſtruxit: productis animalibus, ſubſecuta fuit hominis creatio, ut homo utroque & vegetabilis & ſenſitivæ naturæ ſubſidio, quàm firmiſſimè, tum ad victum, tum ad veſtitum, oblectamentumque poſſeſſione perpetuò duraturâ uteretur. Atque hiſce camporum ſylvarumque receſſus conferti ſunt, hiſce ſuperbit civibus totius terreni globi ambitus. Quibus quidem breviter recenſitis, jam ordine ſingula ex dictis in *Arcam* introductis, juxta naturam & proprietatem uniuſcujuſque deſcribamus, à majoribus corporis mole orditori.

Elephas ejuſque Natura & proprietas.

Elephas omnium *Zoologorum* calculo, uti mole corporis cætera excedit; ita

quoque meritò primum in *Arca* locum jure ſuo requirit. *Elephas* brutum quadrupes eſt, robuſtum, maximum, etiamſi horridum aſpectu, docile tamen eſt, & niſi irritetur benignum; & materiali quodam ut ita dicam, judicio in rebus agendis pollens: omnium prudentiſſimum cujus vox naturalis eſt barrire, foliis arborum, herbis fœnoque, uti & fructibus, utpote Peponibus, imò placentis quoque mellitis paſcitur. Delitiæ ejus ſunt in *India* Arundines Saccharaceæ, & potus vinum crematum, vel quodcunque tandem aliud vini genus ſpirituoſis halitibus generoſum; Mirum tamen eſt, vitatis ſuperfluis neceſſaria tantùm appetere; potu tamen aquæ paulò excedit, cum *Ariſtotele* teſte, ſex aut ſeptem modios aquæ uno hauſtu facilè abſorbeat; Vaſtitas tamen corporis id ab hac immoderata potus ſumptione facile abſolvit; in ſociali commoratione, maximus cæteris præcedit; flumina tranſituri parvulos probiſſimè, ne abſorbeantur, geſtant; montes aſperiores ſubituri, proboſcide pro baculis utuntur; in Theatris quoque ſuas partes egregiè peragunt; *Mures & Muſcas* timet, quas rugis pellis inhærentes, contracta pelle enecat. Sed de his animalibus vide *Zoologos.*

Camelus.

Camelus eſt animal quadrupes, gibboſum, gramine, fœno & frugibus,

ſpinoſiſque fruticibus vitam ſuſtinens, famis ſitiſque patientiſſimum; manſuetum quoque, niſi quando in venerem initio verni temporis concitatur; injuriarum à rectore ſuo acceptarum memor, in illum vehementer ſævit; vox ejus eſt ſtridere, ad onera etiam maxima aptiſſimum: unde proverbium: *Camelus* etiam ſcabioſus plurimorum

 morum

morum *Asinorum* fert onera, nec ea refugit, etiam morbo affectum.

Taurus, Bos. *Taurus* sive *Bos* est animal quadrupes mugiens; mugire enim bovino generi

maximè convenit; nutritur gramine, fœno, paleâ, hordeo, aliisque, ex mundis unum. Collo validissimo, ungulâ bifida, humano generi utilissimum, non agriculturæ solummodò laboribus; sed & carne sua nos sustentat, lacte alit, corio vestit, cornibus in variis humanæ vitæ usibus nobis servit; undè & *Ægyptiis* in summa semper veneratione fuit, *Bovemque*, tanquam vivam *Osiridis* imaginem innumeris superstitiosi cultus ritibus adorarunt. De quibus vide *Opera nostra hieroglyphica*; Dividiturque in varias species; scilicet in *Boves Asiaticos*, *Africanos*, *Indicos*, *Bisontes*, *Uros*; quæ tamen à cœli, & terrestris loci natura, uti in *præcedentibus* docuimus, omnem illam varietatem acquirunt.

Ægyptiorum in Bovis cultu stoliditas.

Monoceros. *Monoceros*, sive *Unicornis*, proximè magnitudine, ut *Authores* sentiunt, ad *Taurum* accedit. Verùm cum nullus hucusque inventus sit, qui hujusmodi animal se vidisse attestari possit, ideò nos non immeritò ea inter fabulosa *Plinii* recensemus. Non nescio, multa animalia unicornia, ut *Asinos* & *Capras* in Regno *Tanchin*, *Pegin*, *Conchinchim*, *Rhinocerotes*, & in *Africa Boves* quoque unicornes reperiri; id

Monoceros Plinianus non reperitur in natura.

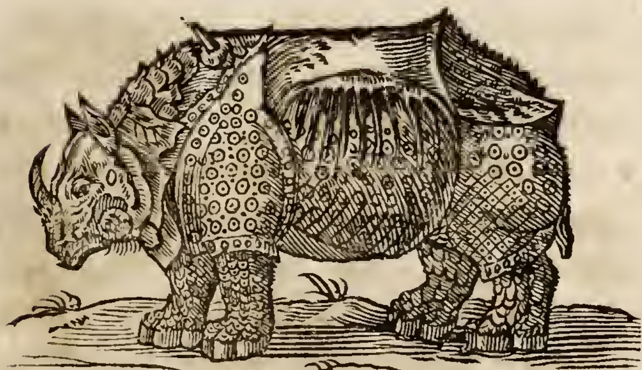

verò unicorne animal, sicuti id *Plinius*, & *Scaliger* aliique describunt, nullum hucusque hisce potissimum temporibus, quo totus Terrarum orbis, si unquam, hoc seculo sane frequentissimè, tum terrâ, tum mari susceptis itineribus lustratus fuit, visum fuisse, mirum non immeritò cuique videri possit. Rursùs qui hoc animal Divinis humanisque literis convicti, aliquando fuisse sentiunt, & *Diluvio* periisse, id ex maximæ virtutis cornibus ex terra nullo non tempore effossis, demonstrare conantur, illi pariter hallucinantur; cum *Sacra Scriptura* iis in locis non de certa horum animalium specie, sed de animantibus unicornibus, quorum multa adhuc in *Indiarum* Regionibus cernuntur, in genere loquatur. Ad cornua verò quod attinet, intra terram relicta, illa utique, non cornua dictorum unicornium, sed vel vi, & efficacia naturæ producta, vel etiam ingentium piscium rostra (qui in ultima Insularum *Gronlandia* stabulantur) à *Danis* noviter detecta, censeri debent; quemadmodùm fusissimè in nostro *Mundo Subterraneo* docuimus, quem Lector consulat. Asserentes verò, tam celebrem animalium speciem in *Diluvio* periisse, Divinæ providentiæ contradicunt: Quasi verò DEUS istiusmodi animal conservare vel non voluerit, vel non potuerit; cum plura

Rostra unicornium, quæ tanto in pretio habentur, Rostra piscium sunt.

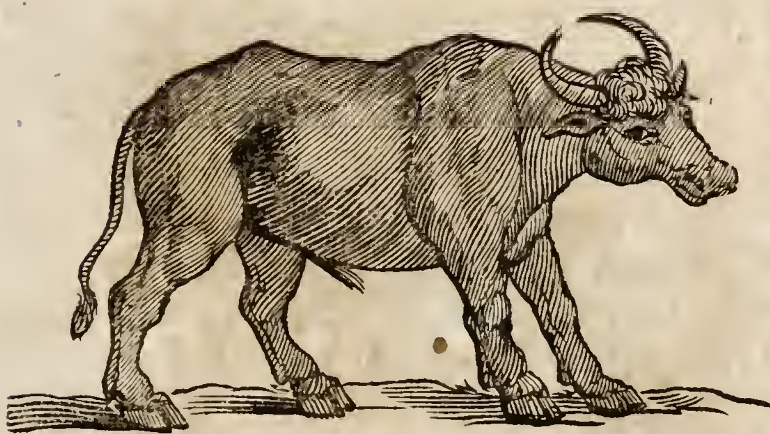
&

& minoris momenti in *Arca* animalia conſervârit, uti de Reptilibus diximus; hoc itaque aſſeverare de Deo, blaſphemiâ non caret. Non itaque alia ratio aſſignari poteſt, illud in *Arca* non fuiſſe ſuſceptum, niſi quod tale, prout ab *Authoribus* deſcribitur, nullibi in hunc uſque diem viſum ſit. Per *Unicorne* itaque, alia ſimilia huic ſpeciei animalia ſuprà recenſita intelligi debent, ut *Sacræ Scripturæ Textus* ſervetur. Ego per *Monocerotem* nil aliud intelligi exiſtimo, niſi

Rhinoceros. *Rhinocerotem* animal in naſo cornu portans, eſtque paulò *Elephanto* minus, cum quo & bellum gerit, totum cataphractum.

Bubalus. *Bubalus* ſive *Bufalo*, vulgo Bovini generis, ex mundis unum, animal eſt

aſpectu formidabile, cornibus præduris & inflexis, quibus pretioſa quævis conficiuntur; corollæ precariæ, reliquiarum capſulæ, vaſcula, ſimiliaque conficiuntur; aquis & luto gaudet, ferox animal, nulli, ne quidem conductori, ſi quandoque irritetur, parcit, ex rubri coloris aſpectu excandeſcit, caro olim *Sacris Literis* teſtantibus, cibus reputabatur delicatus, & inter cæteras carnes, menſæ *Salomonis* deputabatur; hodiè non niſi *Judæis* in eſcam cedit, inter munda tamen animalia recenſetur.

Alce. *Alce* animal quadrupes, velox, biſulcum, unde & mundis animalibus adnu-

merari poteſt; flebilem adinſtar infantis vocem emittens: *Cervo* majus & hirſutius eſt; gramine & fœno vivit; ut plurimum in *Lituaniæ* & *Moſcoviæ* ſylvarum latibulis deprehenditur; Germanicè, *Elendt* à voce flebili: ab Italis *Gran beſtia* dicitur, non tam à magnitudine, quàm ob eximiam virtutem, quâ Epilepticos, ungulâ ſuâ collo, aliiſve membris appenſâ, ſanare dicitur; cujuſmodi in noſtro Muſæo videre eſt.

Equus. *Equus* animal quadrupes hinniens eſt, generoſum, docile, fidele, hu-

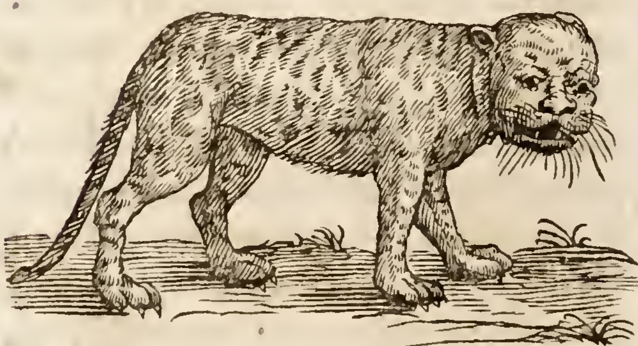
manis uſibus maximè aptum, gramine, fœno, paleis, avenâ, hordeo alitur.

Animal adeò ſalacitate concitatum, ut vel ad primum *Equarum* odorem vix cohiberi poſſit. Virgilius.

Corpora, ſi tantùm motas odor attulit auras,
Illos tum non fræna virûm, neque verbera ſæva,
Non ſcopuli rupeſque cavæ atque objecta retardant
Flumina correptos undâ torquentia montes.

Cæterùm nullum inter quadrupedia, bello aptius eſt, ob generoſitatem, quam in invadendis hoſtibus, ſine ullo terrore exhibet. *Crabrones* & *Veſpas* illum ex excremento proprio generare, experientia docet. Vide *XII. Lib. Mundi Subterranei.*

Tigris. *Tigris* animal eſt αἰλουρόμορφον, id eſt, *Felis formâ*, velociſſimum, ro-

buſtum, indomitum, & maculoſum; vivit ex raptu; *Cervos*, *Boves*, *Oves*, *Equos* & *Canes* invadit, interimit, & devorat; olfactu nulli alteri ex quadrupedibus cedit; fame urgente, velocitatis ſunt incredibilis, benè paſtæ, nihil illis pigrius eſſe poteſt, ita ut vel etiam à quovis *Cane* in fugam facilè convertantur; pili circa os virulento, & irremediabili veneno pollent. Vide noſtram *Chinam illuſtratam.*

Urſus. *Urſus* animal eſt quadrupes, murmurans, ferox, robuſtum, & pernicioſum, robur tenens in anterioribus pedibus & lumbis, cæterùm caput invalidum, fructibus omnis generis, melle, formicis, & cadaveribus quoque veſcitur; homine viſo ſtatim in pedes ſe erigit, & amplexatum violentâ compreſſione occidit; coëunt humano more. Latet hyeme ſucco proprio, uti dicitur, vivens.

Leo eſt brutum quadrupes, rugiens, generoſum, ſuperbum & ferox; Leo.

veſcitur animalibus, prædaque vivit, infeſtus eſt *Cervis*, *Apris*, *Bobus*, aliiſque quadrupedibus, cadavera non tangit niſi fame coactus, quâ ſubindè ita cruciatur, ut nec armis, fuſtibus, lanceis, ſagittiſque terreatur, ſed intrepidè oppida villaſque ingreſſus, nulli, nec brutis, nec hominibus parcat: prædâ captâ, priùs ſanguinem exſugit, deindè reliquum corpus, non unâ parte contentus, totum in partes diſcerptum dilaceratumque devorat, cumque nimio ciborum onere ſe aggravatum ſentit, herbis aſſumptis ſe ad vomitum concitat, deindè ad biduum abſtinentiâ ciborum ſibi ſanitatem reſtituit. Si ejus magnitudinem conſideres, eum *Aſino* haud diſparem reperies; Capite firmo eſt, pectore amplo & valido, juba duriori, quæ pulchre armos & collum veſtit; latera robuſta habet, & nervis ſolidiſſimis compacta, ungues acutiſſimos, oculos terribiles, cauda pugnæ prænuncia, rugitus horribilis; Quod vero quidam dicunt, oſſa eum habere ſine

meatu

meatu medullari, falſum compertum fuit. Salaciſſimum animal, præſertim fœmina, quæ libidinis œſtro percita, etiam *Pardum* admittit; quod ſi quando ſentit mas, tota vi in ultrices pœnas exurgit; odoratu multum valet, indeque maſculus femellæ adulterium agnoſcit, quæ tamen aſtutiori inſtinctu, ne deprehendatur, aquâ ſe lavat, & hoc pacto marem decipit. Rugitum *Leonis* omnia animalia formidant, quo feras quaſcunque veluti faſcino ligat. Imperterritus Venatoribus ſe ſiſtit; à quibus ſi vulneretur, rectà in Venatorem irruit, eumque proſternit. Aliàs hominem niſi læſus ab ipſo, aut extrema urgente fame non lædit. Fœminas verò etiam amat, & libenter converſatur cum iis, ſi quam noxam cæteris brutis intentat, facile à fœmina baculi minis à noxa abſtinet.

Cervus. *Cervus* animal eſt quadrupes, velociſſimum curſu, rancans, id eſt, vocem rancoram edens, quod tametſi vaſtis & ramoſis cornibus conſtet, timidum tamen eſt: veſcitur frugibus, oleribus, graminibus, aliiſque agrorum, hortorumque fructibus, biſulcum eſt, & ideò mundis animalibus adnumeratur. Tempore menſis Auguſti, ardentiſſima libidine agitatur; denique animal eſt ad omnes humanos uſus aptiſſimum, car-

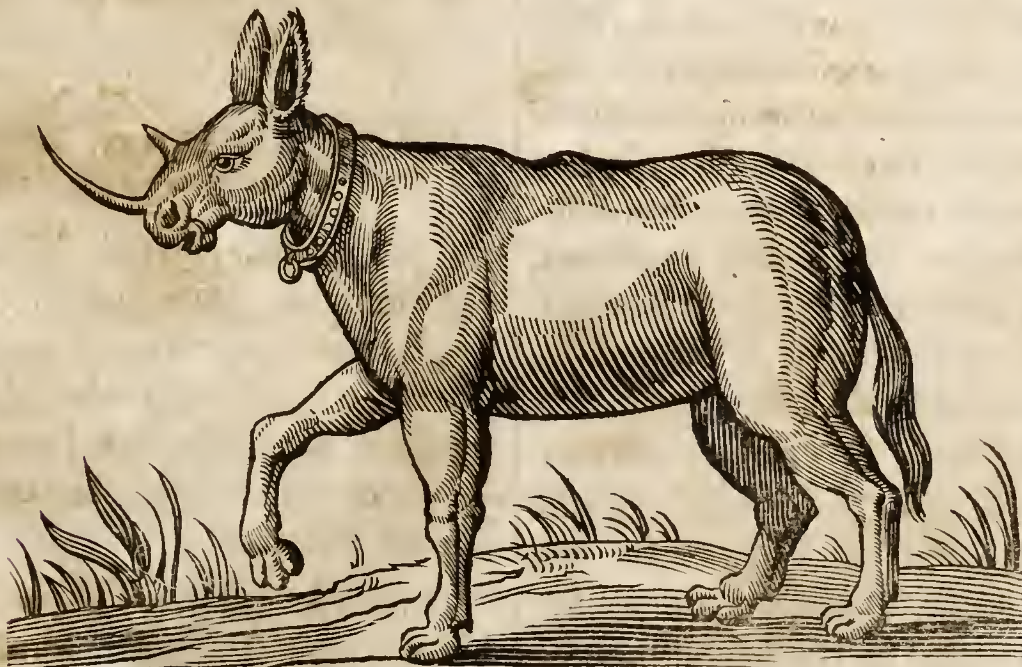

ne, corio, cornibus, pinguedine: in varias ſpecies dividitur.

Aſinus. *Aſinus* notum animal, tardum, ſtupidum, ſalax, famis, laboris & verberum

patiens; vox ejus propria ruditus eſt; viliſſimo alimento contentum; tribulis, carduis, ſpinis, graminibus, paleâ, fœ-

no; aliiſque viliſſimis plantis veſcitur. *Equus* ex *Aſina* generat *Mulum*. *Onager* &

Onager & Bonaſus. *Bonaſus* etſi differentes aliquo modo quoad exteriorem formam ſint, ejuſdem

 tamen

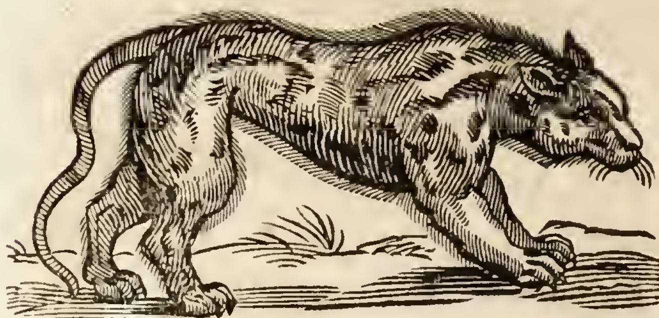
tamen ſpeciei cenſentur eſſe, ſolâ Cœli, telluriſque naturâ transformati.

Lupus. *Lupus* animal eſt quadrupes ululans, hominibus animalibuſque infeſtum,

rapacitate & voracitate inſatiabile, ita ut vel integra Ovium, cæterarumque animantium corpora, unà cum pilis & oſſibus devoret potiùs, quàm comedat.

Pardus. *Pardus* carnivorum animal, maculis nigris per totum corpus à natura pul-

chrè depictum; ferox, robuſtum, aſtutumque; ex raptu animalium vivit, nulli parcens, nè quidem hominibus; ſalaciſſimum eſt; undè etiam diverſæ ſpeciei animalia admittit, ex quibus differentes ſpecies animalium exſurgunt, uti poſteà videbitur. *Pardus* & *Panthera*, *Plinio* teſte, unum ſunt, & non differunt niſi ſexu; *Pardus* enim mas eſt, *Panthera* fœmina. Sed alii aliter tenuerunt.

Pardus, Panthera.

Caper, Capræ. *Caper*, & *Capræ*, in multas ſpecies dividuntur à nonnullis, quæ tamen non tam ſpecie, quàm exteriori forma differunt, ex natura loci, alimentorumque differenti conſtitutione: ut *Capricorni*, *Ibices*, *Rupicapræ*, & ſimiles: veſcuntur

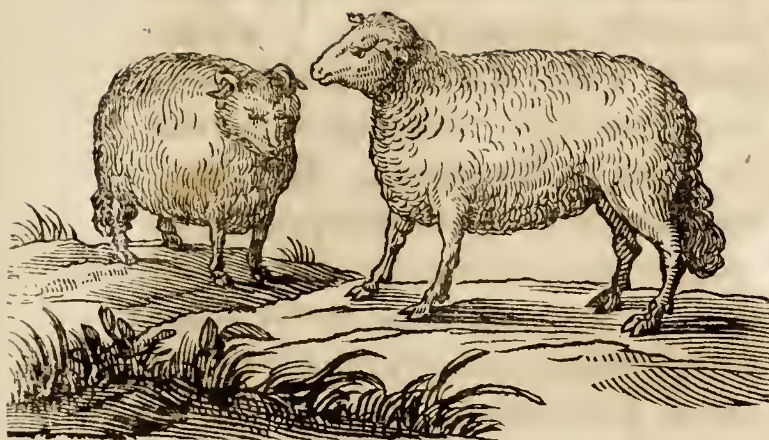
omnes graminibus, foliis, fructibus, corticibuſque arborum, fruticumque, ſummitatibus foliorum maximè gaudent: ſi vocem ſpectes, blaterare dicitur; animal libidinoſum eſt, & multiplici fœtu fœcundum; carne, corio, lacte, cornibus, quin vel ipſa lana piloſa magnam utilitatem præbet; & uti ex biſulcis, & ruminantibus unum eſt, ita quoque inter munda adnumeratur.

Eſt autem magna differentia inter *Caprum*, *Hœdum*, *Hircum*, *Capram*, *Capream*, *Capellam*, *Ibicem*. *Caper* enim notat marem caſtratum; *Hœdus* non caſtratum, *Explicatio generis Caprini.*

ſed propagandæ ſpeciei deſtinatum; *Capra* fœminam notat, quam init *Hircus*; *Capella* fœminam non expertam marem; *Caprea*, ſeu *Capreolus*, *Cervulum* ſylveſtrem exprimit; *Caper* ſylveſtris, *Capricornum*; *Rupicapra* verò Alpeſtribus aſſuetum ſcopulis animal eſt.

Ovillum pecus, ſive *Ovis*, animal timidum, patiens & manſuetum, voce balare dicitur: paſcitur gramine & fœno; panem quoque, ſi ei porrigatur, avidè *Ovillum genus πρόβατα.*

avidè arripit; uti bisulcum, ita & ex mundis unum; innumeras enim homini præstat utilitates; Carne siquidem & lacte caseoque nutrimur, corio, velleribusque, lanâque vestimur, aliisque notis omnibus ex ea susceptis emolumentis fruimur; simplicissimum animal est, naturâ suâ inerme; non valet unguibus, non dentibus, non calcibus, non cornibus, ut non immeritò *Christi* ἔκτυπον semper expresserit: qui tanquam *Ovis* ad occisionem ductus, non aperuit os suum; & uti simplicissimum animal est, ita quoque facilè in avia & devia abreptum *Lupis* cedit; multis quoque infirmitatibus exposita est, quas absente pastore, & non curante incurrunt; ut proindè non immeritò, indè Præsules Ecclesiæ, Pastores, & curæ eorum commissi fideles *Oves* dicantur & numerentur.

Σῦς, *Porcus.* *Porcus* animal est grunniens, lascivum, immundum, & vorax, luti volutabro assuetum; herbis & frugibus, potissimum radicibus plantarum, uti & glandibus, castaneis, pomis, pyris, similibusque fructibus delectatur: verbo, omnivorum est, & fame stimulante, non dicam cadaveribus, sed ne quidem propriæ soboli parcit; pro deliciis luto delectatur, & si quid luto fœdius est; animam vero pro sale habet: vivens nemini prodest, mortuus multis: quamdiù vivit, omnes offendit torvo aspectu, fœtore & grunnitu. Cùm mactatur, carnes ejus variis modis præparatæ, non exiguam voluptatem præstant gulosis; prosunt & lardo, farciminibus, setis, quorum ingens usus est, tum apud sutores, tum apud compactores librorum pellis. Lepram tamen facilè contrahunt, & alios etiam esu continuo & frequenti suæ carnis leprâ inficiunt; unde tanquam immundum animal in Lege prohibitum est.

Κύων, *Canis.* *Canis* est animal latrabile, sagax, vigilans, & fidele; nutritur carnibus, ossibus, pane, aliisque, fame stimulante omnia quantumvis vilissima & sordida devo-

Nullum Quadrupes differentiores ſpecies habet, *Cane.*

devorans, ne quidem cadaveribus parcit. Ad magnitudinem ejus quod attinet; dico inter omnia quadrupedia nullum reperiri, quod tantâ varietate, ſive molem corporis, ſive colorum formæque diverſitatem ſpectes, inſtructum ſit, reperiri. Sunt enim *Canes* maximi, *Moloſſi* Anglicani; minimi uti *Melitæi*; ſunt mediocres; ſunt glabri; ſunt varià pilorum differentia veſtiti; ſunt villoſi, uti & aquatici: ſunt alii ad venationem apti, ad cuſtodiam pecudum alii, alii ad hominum præſidia à Sapientiſſimo conditore deſtinati. Venaticos Natura tibiis breviſſimis & longiſſimis corporibus inſtruxit, eo fine, ut ferarum intima latibula ſubirent. Curſoribus verò longiſſimas & ſubtiles tribuit ad facilem curſum, pectus latiſſimum ad reſpirationem, longum roſtrum ad aëris in currendo ſectionem, caudam cæteris longiorem, ad inverſiones in reciproco curſu regendas; quod uti libidinoſum eſt, ita quoque minimè ſua ſpecie contentum, *Lupis*, *Vulpibus*, ſimilibuſque ſæpe congreditur. Oſſeo pœne natura illud inſtruxit, ex quo poſt coitum ſequitur adhæſio. Cæterùm ſagaciſſimum eſt, & Hero obediens ad nutum; docile ingenium habet, ad res ludicras diſcendas aptum: unde ad macellum mittuntur pro carnibus Hero comparandis. Verua vertunt; literas ad poſtam portant, & ſimilia jam Mundo notiora, quàm ut quis in iis recenſendis tempus perdat.

Mores *Canum.*

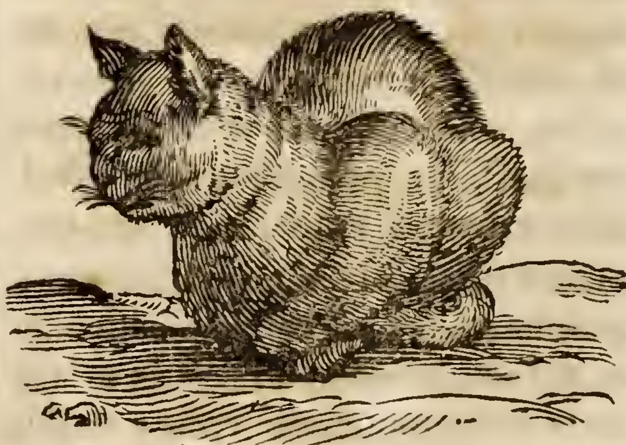

Ἀλώπηξ. *Vulpes.*

Vulpes eſt animal quadrupes gannibile, ſive ganniens, callidum, & πάμφαγον, ad damna inferenda natum; veſcitur enim Gallinis, Anatibus, Anſeribus, Muribus, Piſcibus, Uvis, Veſpis, & aliis quibuſcunque tandem. Crudelitatem potiſſimùm exercet in Gallinis, quibus non niſi priùs occiſis omnibus veſcitur: animal & caudà, & pelle, dentibus acutiſſimis inſtructum; cauda villoſa ad multas inſidias animantibus, quas appetit, quas ſolità ſuâ aſtutia venari ſolet, ſtruendas, ei inſervit: præter pellem & pulmonem, quod homini in uſum aliquem cedere poſſit, nil aliud habet.

Αἴλυρος. *Felis.*

Felis ſive *Cattus* animal domeſticum, omne murium genus ad eſcam proſe-

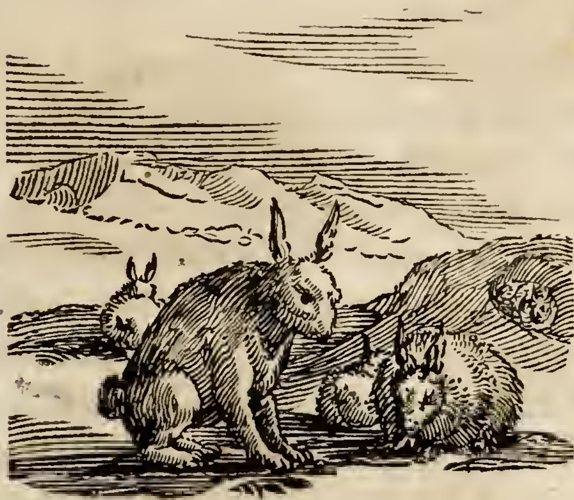
quitur: Quamvis etiam pane, caſeo, carnibus ſimilibuſque veſcatur; vocem ejus nonnulli exprimunt per maubare; quæ quidem vox pro interni affectus diverſitate varia eſt, obſcœna, cum libidine agitatur, terribilis ac dira, cum de fœminis certant, miſerabilis cum fœmina marem advocat; multiparum eſt, & ſuperfœtans; mollis & remiſſa, cum abblandire ſolet. Verùm mores actioneſque *Cattorum* cùm nulli non notæ ſint, eaſdem non ulteriùs deſcribendas cenſui.

Lepus. Λαγώς.

Lepus animal timidiſſimum, velociſſimum, & fœcundiſſimum; veſcitur herbis, oleribus, braſſica, malva ſimilibùſque; & uti natura timidiſſimum eſt, ita quoque natura ad vitæ ſuæ conſulendum, omnia membra ad velociſſimum curſum adaptaſſe videtur. Multiparum eſt, & ſuperfœtans; inveniuntur & teſte *Plinio* hermaphroditi inter eos, mas tamen

men uterum nunquam gerat: Caro à nonnullis improbi ſucci eſſe fertur; Martialis tamen reliquis carnibus præfert:

Inter aves Turdus, *ſi quis me judice certet,*
Inter quadrupedes, gloria prima Lepus.

Cuniculus. *Cuniculus* proximum *Lepori* animal, ut proinde id Leporini generis exiſtiment, & quamvis quoad exteriorem formam prorſus ſimiles ſint *Leporibus Cuniculi*; quoad proprietates tamen Naturæ multùm differunt: habitant enim non in apertis campis, ſed in locis, ſeu mæandris ſubterraneis, quorum ſuffodicatione, nonnullas urbes in ſummo ruinæ periculo fuiſſe, *Hiſtorici* memorant. fœcundiſſimum præterea animal eſt, dum ſemper fere ternos, & quaternos catulos pariat, atque etiam haud ſecus ac *Lepus* ſuperfœtare ſoleat; unde brevi in magnam & damnoſam multiplicationem propagantur.

Σκίουρος. *Sciurus*, animal eſt mundum, velox, inquietum, *Cuniculo* haud multum quo-

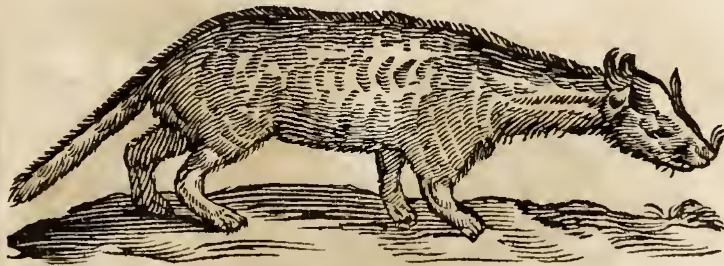
ad membrorum conſtitutionem diſſimile, niſi quod caudam habeat ſat longam & villoſam, qua totum corpus contegere poteſt; utplurimum in Fagis, Quercubus, Juglandibus, Caſtaneis cæteriſque frugiferis arboribus habitat, quarum fructibus victitat, ſummaque velocitate ex ramo in ramum, & ex arbore in arborem, volare id diceres, ſe transfert, & cicuratum homini valde familiare eſt, & præſertim ſi Amygdalis, & Saccaro imbutis Nucibus alatur; jucundum eſt videre ejus operationes, geſtus, mores in comedendo: Incluſum caveæ rotabili, illam continue verſat, rota verſata verſat unà brachia flexilia ſtatuarum axi rotæ applicatarum, ut ſtatuæ rotam verſare videantur, & complura hujuſmodi ludicra ſpectacula exhibet.

Muſtela animal quadrupes, audaciſſimum in Mures etiam majores, quibus Muſtela.

utplurimum veſcitur, aviculis quoque inſidias tendit, in antris habitat; inquietum ſemper hinc inde diſcurrit, manſueſcit; cum *Bufone*, ſeu *Rubeta* immortale gerit bellum, cui tamen poſteà ſuccumbit, virulento halitu ſiderata; contra Serpentes verò in pugnam ſubitura, priùs rutâ ſe veluti antidoto quodam munire fertur. Vide de hoc animalculo plura in *lib.* 3. *Artis Magneticæ.*

Viverra animalculum, uti lucem odit, Viverra.
ita ferè ſemper ſubterraneos mæandros

inhabitat, non niſi noctu ad prædam exit; veſcitur hordeo, tritico, avenâ, cæteriſque frumentis, & leguminibus, quorum pro hyberno commeatu acquirendorum

rum collectrix est, supra modum studiosa, & industriæ laude conspicua; undè veluti pro avaritiæ symbolo à quibusdam ponitur; fœmina tamen Mare dolosior est. Mas enim ex avaritia fœminæ cibum negans, hæc clam sibi excavat foramen, atque aliunde ad commeatum aditum parat; ut proinde quantò hic tenacior est, tantò illa voracior & liberalior est; in antris suis audacissimum est, ita ut *Cuniculos* etiam multo majores se, invadat & interimat; extra eam tamen timidissimum; sicut *Gallus* in suo fimeto plurimùm valet.

Taxus. *Taxus* sive *Melis*, animal est somniculosum, lucem fugiens, perpetuò in abditis montium antris degit, noctu ad pabulum egreditur, obesum, totum pinguedine constans; vescitur omnibus fructibus, potissimùm Pyris, quibus summe incrassatur: tota hyeme dormire dicitur, propria pinguedine vitam sustinens; cæterum tardum, & pigrum est, præ pinguedine ægre se movens, quæ tamen pinguedo Luna crescente, augetur; decrescente minuitur. Dissidium naturale cum *Vulpe* habet.

Glis. *Glis*, magnitudine *Felis*, infestum *Gallinis*, ovisque, quæ absorbet, damnosum & πολύγονον, dormire dicitur tota hyeme, quod tamen experientiæ repugnat. Verum cum hoc animal notius sit, quàm ut pluribus describi debeat, Lectorem ad alios *Authores* remittimus.

Erinaceus, animal spinosum, sive aculeatum est, capite *Porco* assimilatur, Pomis, Pyris, Uvis, aliisque fructibus vescitur, spinis horridum, dum se capi sentit, in globum se colligit, ut vix tangi possit: serviunt quoque Spinæ, ut fructibus, Uvis, Pyris deciduis, quæ ore non potest, iis supervolutus, suis affixa spinis in foveam deportet, iisque domi pro sua commoditate vescatur. Erinaceus.

Histrix alia *Erinacei* species est, toto corpore longis acutisque aculeis obsi- Histrix.

tus, quos in sui venatores, non sine periculo gravioris læsionis evibrat; vocatur & ob formam & similitudinem *Porci*, *Porcus aculeatus*; generat lapidem, in febribus malignis curandis aptissimum; vescitur iisdem, quibus *Erinaceus*.

Ultimò *Simia* animal est, hominem externâ formâ ejusque actiones gestibus Simia.

variis

variis exprimens: vescitur omni fructuum genere, Mellis potissimum avidissimum: Pediculos quoque inter condensa capillorum quæritans devorat; Vino quoque summoperè delectatur. Horum animalium summa est varietas: sunt magnæ, mediocres, parvæ, quæ tamen pueri staturam non facilè superant; inquietum animal est, perpetuis saltibus, & gesticulationibus distentum; formâ suâ humanæ quidem haud absimili, sed fœda; huic enim nates suppressæ, rugæ turpes, ubera fœda in pectore, corpus totum pilis densis stipatum, oculi profundi & cavi; ungues crassi; ex omnibus quadrupedibus solum caudâ caret; cujus loco glabricies clunium obscœnissima; verbo, ridiculum corpus ridiculam animam inclusam tenet. De quibus mira narrantur ab *Historicis*; hominum actionibus haud absimilia: animal prolium mirum in modum amans. Cæterum ad nil aliud à Sapientissimo conditore rerum, nisi ad delectationem hominum producta videntur: hinc hominis actiones & gestus perfectè imitatur; petulanti insuper membrorum agitatione, mira & ridicula patrat, humano more bipes incedit, bipes saltat: nunc fistula canit, jam aurigam agit, modò militem; scribere & pingere quoque affectat; pueris & infantibus delectatur. Sed hæc ut quotidiè hîc *Romæ* obvia sunt, ita quoque non ulterius prosequar.

Cercopithecus Simiæ caudata.

Sunt præterea *Cercopitheci* species *Simiarum*, caudâ instructarum, quarum iterum summa varietas spectatur. Sunt, quos *Cattos Mammones* vocant, omni colorum genere à Natura imbuti, uti & *Simiæ*; sunt albi, nigri, fulvi, maculati, virides, omnes astutiâ & malignitate insignes. Tota hæc *Simiarum Cercopithecorumq;* varietas aliundè provenire non potuit, nisi ex multiplici, & promiscuo unius cum aliis, & hæc cum aliis differentis speciei animantibus coitu. Undè non omnes hujusmodi species intra *Arcam* conservatas fuisse, certò tenemus; sed duas principales species, *Simiæ* propriè dictæ, & *Cercopitheci*, ex quibus posteà aliæ produci potuerunt.

De Quadrupedibus, quæ in Arca *non conservata putantur.*

Cum infinitæ propemodum animalium species sint ex promiscuo diversarum specierum coitu productæ, illas omnes intra *Arcam* introductas fuisse non est verisimile, cum illæ postmodum ex genuinis & propriis speciebus spurio congressu generari potuerint: sed nonnulla horum animalium innumeris aliis, quæ *India*, & *Novus Orbis* producit, omissis, recenseamus.

Mulus.

Et primo quidem loco se sistit *Mulus*, animal spurium, ex *Equo* & *Asina* generatum,

ratum, quem omnes *Interpretes* ab *Arca* eximunt, cum poſt *Diluvium* multiplicibus jam *Equis* & *Aſinabus*, ex promiſcuo congreſſu naſci potuerit.

Camelopardalis. Ab hac quoque eximi poteſt *Camelopardalis* animal ex *Pardo*, & *Camelo* na-

tum: habet collum longum, & caput inſtar *Cameli*; poſteriores pedes, breviores anterioribus; dorſum inſtar *Pardi* maculis albis inſignitum. *Cæſaris* Dictatoris Ludis Circenſibus primùm viſa *Romæ*: animal manſuetum eſt; undè & *Ovis* ferè nomen apud *Barbaros* obtinuit.

Tragelaphus. *Tragelaphus*, ſive, *Hircocervus*, ex *Hirco* & *Cerva* genitum animal, & juxta

Phaſidis undas utplurimùm ſpectatur, eò quod ibidem magni *Hircorum Cervorumque* greges ſtabulentur; unde facilè ex petulantis *Hirci* cum *Cervabus* commixtio ſequitur; unde contrahit cornua cervina, reliqua *Hircum* olent.

Hippelaphus. *Hippelaphus* animal eſt ex *Equo*, & *Cerva* originem ſuam ducens, quaſi di-

ceres, *Equicervus*; habet enim caput & cornua cervina, & mentum barbatum; reliqua equinum quid exprimunt, *Ariſtotele* teſte.

Hippardium. *Hippardium* animal eſt ex *Equo* & *Pardo* genitum; ex ſpecie *Equi* & *Pardi* conſtitutum.

Leopardus. *Leopardus* animal eſt, ex *Leone* & *Pardo* conſtitutum, vel ipſa forma monſtrat animalis, capite jubato ad inſtar

Leonis

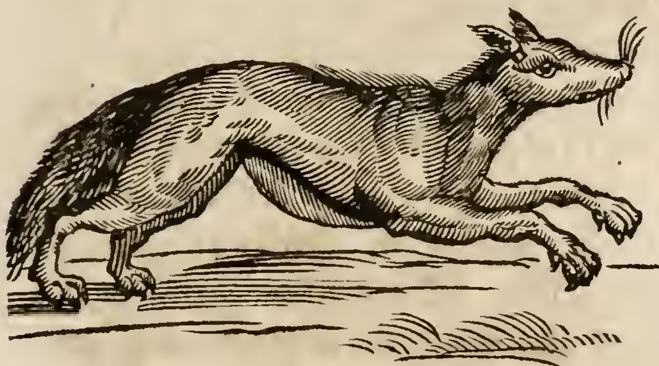
Leonis insignitum, reliquum corpus maculis pulchris depictum *Pardum* refert.

Allopecopithicum. *Allopecopithicum* animal ex *Vulpe* & *Simia* genitum, uti vox ipsa composita notat. Hoc animal *Cardanus* in *Æthiopia* nasci scribit, anteriori parte *Vulpi*, caudâ & posteriori *Simiæ* caudatæ, pedibus anterioribus, humanis, auribus

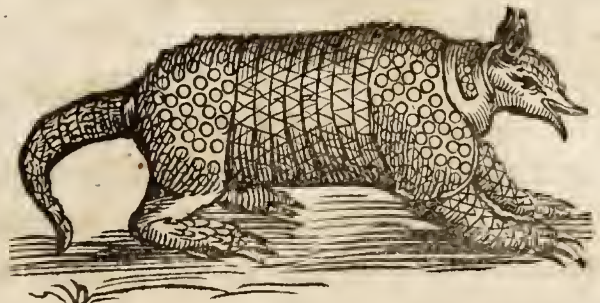
Vespertilioni simile, crumenam habens sub ventre, qua catulos gerit, nec dimittit nisi dum lactare vult. Videtur

Chiurcha. hoc animal *Cardanus*, cum *Chiurcha* ani-

mali *Indiæ Occidentalis* confudisse; quod *Scaliger* mustellino generi adscribit; dicitur esse *Viverræ* facie ac magnitudine, capite vulpino, catulosque in bursa sub alvo extensa portare : cum *Chiurca* minimæ molis, illud verò vulpinæ magnitudinis in *Æthiopia* reperiatur. Quicquid sit, ego sanè audacter asseram, hoc animal, uti monstruosissimum est, ita quoque ex diversorum animalium congressu, ortum suum obtinuisse.

Armodillus. *Armodillus* animal est *Regni Mexicani*, quod in nostro Musæo expositum advenis monstramus, totum instar *Equi* phalerati cataphractum, tessellis seu testaceis corticibus à natura miro ordine distributis instructum, quibus ubi impetitur, mox in globum Erinaceorum more, se contrahit, ita ut nulla ei noxa inferri possit, ore rostrum *Porci*, cauda longa &

testacea, lacertæ caudam exprimit; unde & ab *Hispanis Armadillo* illi nomen inditum est, à *Latinis*, *Erinaceus* cataphractus, sive tessalatus, *Tato* à *Barbaris* vocitatum: *Tato* sive *Aiotochli*, quod idem est, ac *Cuniculus* cucurbitalis. Ego sane, quantum conjectura assequi possum, ex *Testudine* & *Erinaceo* originem suam traxisse, non invitus dicerem, cum testudinacei generis, tessellato corpore, reliqua verò membra, moresque *Erinaceum* perfecte, excepto capite, quod *suillum* est, exprimat.

Marmota animal ex *Mele* & *Sciuro* natum. *Melem* enim capite, pilo, ungui- *Marmota.*

 bus,

bus, reliquisque membris; *Sciurum* verò moribus exprimit, dum anterioribus pedibus sedens, manuum officio, uti *Sciuri*, utatur.

Leocrocuta. *Leocrocuta* animal ex *Leone* & *Hyæna* generatum; teste *Plinio*, esse *Asini* ferè

magnitudine, collo, cauda, pectore, *Leonis*, capite *Melium*, bisulcâ ungulâ, ore ad aures usque resciſſo, humanos mores imitari. Verùm, quæ *Authores de Hyæna*, & *Crocuta* asserunt, fabulis similiora sint, quàm ut certæ alicui animalis speciei congruunt; ideò ea omittenda censui.

Corcobado. *Corcobado* animal *Americæ Septentrionalis* gibbosum, ex bovino genere, uti

testantur fere omnia genera *Tauro* simillima, nisi quod densis pilorum villis, jubisque sit toto corpore vestitum; Turpe aspectu animal, currit, saltat feritque cornibus, formidine ferociæ animalia cuncta fugat, Indigenis tamen mirum, quàm multa commoda præstet: siquidem sanguinem in potum, loco panis carnem in escam, cornua ad conficienda pocula, pellem in vestitum & utres; corium in tegumenta casarum, funes, calceos ac vestes, ossa ad arma conficienda, nervis ad fila, stercus ad ignis fomentum præstat, atque adeò vel hoc unicum animal ad omnes ferè humanæ vitæ usus Indigenis conducit. Ego sanè non facile assererem, id ex diversæ speciei congressu natum, sed esse bovinæ speciei animal, vel cœli influxu peculiari, aut climatis locique natura, uti fere omnia animalia *Americæ*, in hanc formam transmutatum fuisse.

Innumera hoc loco alia animalia adducere possem uti monstruosa, ita quoque vel ex cœli apporrheâ, vel naturâ climatis, aut etiam ex promiscuo diversarum specierum congressu animalium nata; ut proinde ea in *Arcam* introducta minime putem; eum post *Diluvium* dictæ species animalium, dictis de causis nasci potuerint. Ne tamen quispiam putet, eam ob causam illa non me admittere, quod *Arca* illorum capax non fuerit: Ego ostendam, *Arcam* adhuc ad hujusmodi etiam recipienda, sat amplam capacemque fuisse. Ut verò, quæ hucusque adduximus, vera esse demonstremus, hîc Aristotelis testimonium adjungam lib. 2. de gen. animal. c. 5. ubi sic dicit: *Cöeunt animalia generis ejusdem secundum naturam, sed ea etiam, quorum genus diversum quidem, sed natura non multùm distat, si modò par magnitudine sit, & tempora æquent gravidationis, rarò id fit, sed tamen fieri, & in* Canibus, *& in* Vulpibus, *& in* Lupis *certum est; Canes etiam Indici ex bellua quadam simili &* Cane *generantur, sive ut in Græco est:* ἐκ θηρίου τινὸς κυνώδους.

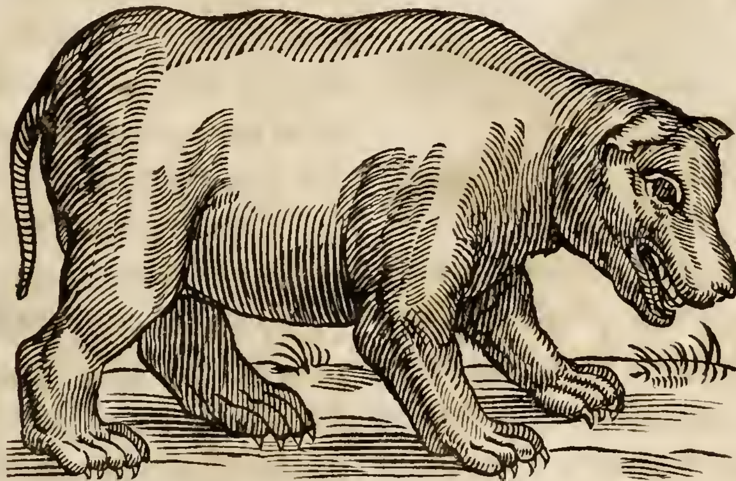
DU-

DUBIUM II.

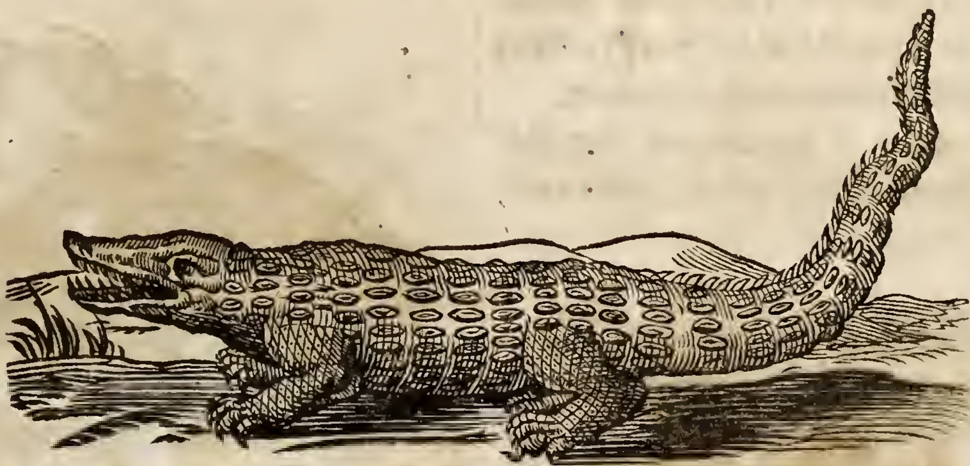
An illa Animalia, quæ Amphibia dicuntur, in Arcam *fuerint introducta.*

Amphibia animalia ea dicuntur, quæ partim in Terra, partim in Aquis degunt, ita ut neque in terra multo tempore, neque etiam in aquis vitam diu ſuſtinere queant : ſunt ſequentia:

Hippopotamus, ſive *Equus Fluviatilis*, quorum magna copia in *Mari Erythræo*, *India*, & *Meridionalis Africæ* Pro- *Hippopotamus.*

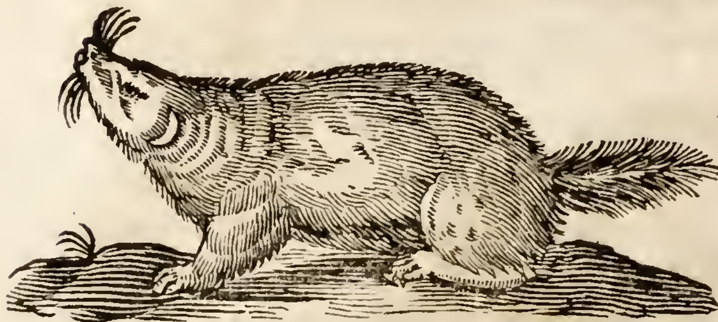
vincia *Sofala* ſtabulatur, ingens animal fluviatile, ſeu marinum ; in *Nilo* enim *Cuama*, *Nigro*, *Africæ* fluminibus, viciniſque maribus reperiuntur : informe animal, capite equino, cæterorum verò membrorum habitu à cæteris animalibus differentium multiplici dentium prægrandium ordine inſtructum, in aquis vitam ducit, ita tamen, ut ſub eis longo tempore durare nequeat, ſed noctu extra aquam emergit, & ſibi prædando ad vitam pabulum quærit: herbis fructibuſque in terra, piſcibus in mari veſcitur.

Crocodilus. *Crocodilus* eſt animal quadrupes, *Lacertæ* ſimillimum, niſi quod totum ejus corpus teſtaceum, veluti cataphractum, loricatumque ſit, impervium armis quibuſcunque, niſi in ventre, ubi mollius eſt; Carnivorum eſt, nulli parcens animalium ; fugit perſequentes ſe, etiam pueros, & lachrymabundum : acriter perſequitur fugientes ; creſcit in tantam longitudinem, ut vix ſtatum conſiſtentiæ habere videatur ; inventi ſunt 50 pedum longitudinis *Crocodili* : ſtabulantur maximè in *Indo*, & *Gange Aſiæ*, in *Cuama*, *Nigro*, *Nilo Africæ* fluminibus ; in fluviis *Marthæ Novæ Hiſpaniæ*, in *Peruanis Lacubus*, in *Moluccis*, *Inſulis Philippinis*, & *Java utraque*, tantâ copiâ, ut niſi humanis viribus exterminarentur, Regiones hujuſmodi deſerere neceſſe foret ; quod utrum tamen ex putri naſcatur, nondum cognitum fuit ; Ego dico, quod non, cum præ reliquis Reptilibus id unum ſit, quod in ſpeciei ſuæ perfectione conſiſtat,

ſtat, atque adeò in *Arca* locum obtinere potuerit.

Lutra. *Lutra* Græcis ἐνυδρον, animal quadrupes, tam in aquis, quàm in terra na-

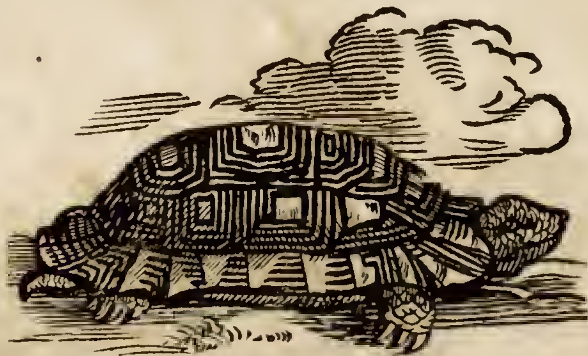
tales ſuos obtinens, veſcitur in aquis piſcibus, quas non ſecùs ac venaticus *Canis* terreſtres feras, ita hoc aquatica in cibum ſectatur animalia; in terra fructus ſectatur, & cortices arborum rodendo comedit; *Felem* magnitudine exprimit. In *Germania*, *Ruſſia*, *Pruſſia*, *Polonia*, *Lituania*, uti & *Neapoli* in *Italia*, in *Indiis* variis in locis, uti in *Nova Francia*, ſed ſub differenti forma reperiuntur: Eſus carnium hujus animalis in quadrageſima; diebuſque jejunii, uti piſcium, omniumque Amphibiorum, licitus eſt; pellem habet pilis delicatis inſtructam, undè & magno pretio in veſtium hybernarum uſum emitur.

Caſtor. *Caſtor* animal quadrupes Amphibium, ſi caudam ſpectes, piſcis eſt,

quam & quaſi ſemper, aut ſæpiùs aquis ad ſui conſervationem, immerſam tenet; cæterum corpus *Lutræ* non diſſimile eſt, pretioſa pelle ornatum, ex quo pellicea veſtimenta contra frigoris hyberni violentiam conficiuntur; dentes acutiſſimos habet, quibus & frutices & arbuſcula, tum ad fructus, quos in cibum appetit, obtinendos, tum ad habitaculorum, quæ in ſpecubus littori maris, aut fluminum adjacentibus fabricat, conſtructionem amputat: & quamvis nonnulli id piſcibus vivere autument, experientia tamen docuit, ea piſces tantum abeſt, ut appetant, ut potius eorum odorem abominentur; Quod ego tamen non de omnibus, ſed quibuſdam intelligi velim, cum omne Amphibium ut in utroque elemento, cibum naturæ ſuæ proportionatum habeat, neceſſe ſit. Ex eo nobile illud medicamentum, quod *Caſtorium* vocatur, & Theriacæ compoſitionem præter innumeros alios uſus juvat; & nil aliud ſunt, quàm *Caſtoris* teſtes, qui licet intolerabili pœnè fœtore puteant, hiſtericis tamen mulierum morbis, & odore & ſingulari medicamento unicè proſunt. Quod verò *Canibus* id perſequentibus teſtes dentibus amputare dicatur, id in hunc uſque diem experientiâ necdum innotuit.

Teſtudo: Sunt, qui *Teſtudinem* quoque inter Amphibia ponant; forſan eâ Teſtudo.

opinione inducti, quod duplex ſit *Teſtudinum* genus, terreſtre & aquaticum: Qui in mari vaſtiſſimæ molis teſtudines viderit, is aſſerere cogetur, eas Amphibias eſſe non poſſe, cùm vaſtiſſimo Oceano perpetuò inhæreant, nec ob tarditatem motus inſulas appellendi commoditatem habeant; Terreſtres verò perpetuò, Hyeme præſertim terræ inſepeliantur, atque ex ea vivant, ita quoque præter terreſtre aliud elementum non amant; imò experientia me docuit in hujus Collegii Romani horto, ubi plures aluntur, intra fontani crateris

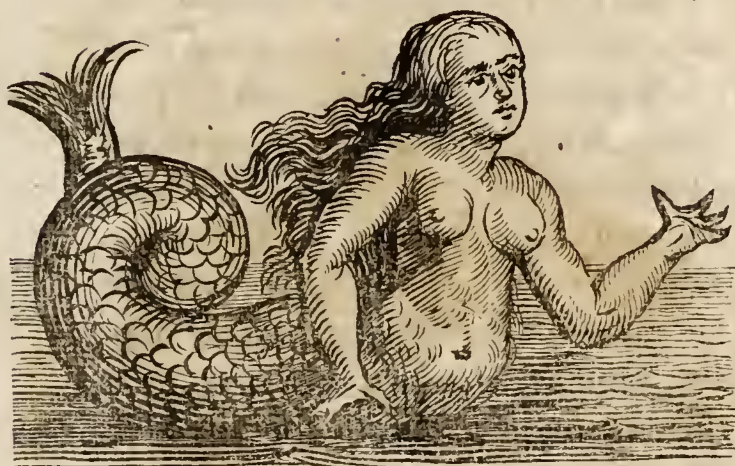
teris

teris fundam projectas durare quidem, sed intra aliquot dies mortuas reperiri. Animal est quadrupes, testaceo cooperculo à natura dotatum, undè & *Domiporta* vocatur, oviparum est, & saporis haud ingrati, ut proindè Principum mensæ eas admittere non dedignentur; è testis uti pulcherrima quævis toreumata conficiuntur, ita apud Tornitores aliosque

Phoca, Vitulus Marinus. Artifices summo in pretio habentur. *Vitulum Marinum*, quæ *Phoca* dicitur, inter amphibia numerari, non est dubium.

Syrena. *Syrena*, Monstrum marinum est, quod hodiè *Hispani pece Muguer*, Itali *Pesce*

donna vocant, animal est ἰχθυάνθρωπον, id est, supernè ad sexum usque, mulieris formam, infernè in piscis caudam terminatur; de quibus, quin dentur, nulli amplius dubium esse debet, cujus caudam & ossa Musæum nostrum exhibet; ossa miram vim sanguinem sistendi habent. Vide quæ de iis in *Lib.* 3. *Artis Magneticæ*, & in *Itinerario terrestri C. de Navigatione submarina* de hisce tradidimus; ubi & Amphibium esse ostendimus, quo in terra deprehenso *Barbari* subindè abuti feruntur.

Atque hæc sunt præcipua Amphibia ex quadrupedibus, de quibus utrùm intra *Arcam* recepta sint, lis non exigua est inter *Interpretes*. *Oleaster* ea extra *Arcam* ad latera nidos suos habuisse existimat, sed uti in multis aliis, sic & in hoc summoperè hallucinatus est. Quid enim ipsis extra *Arcam* profuissent nidi, ubi clausâ *Arcâ* à *Noë*, nec ali, nec etiam aquis turbulentissimis procellarum turbinibus agitatis se committere poterant, nec etiam sine periculo dissipationis ab *Arca* nidis separata unius anni spacio intra aquas & vivere, & sine victu durare non potuerint. Accedit, quod *Sacræ Scripturæ* id aperte contrarietur, quæ animalia intra *Arcam* introducta atque intra suas unicuique distributas mansiunclas, non extrà perstitisse docet. Alii putant, eas intra aquas toto Cataclysmi tempore remansisse, cui jam paulò ante respondimus. Nos intra *Arcam* conservata fuisse intrepidè affirmamus; cùm intra eam satis amplæ mansiones iis conservandis quàm aptissimæ à *Noëmo*, uti ex *ectypo Arcæ paulò post* patebit, constructæ fuerint, utpote in qua neque vastissimi aquarum crateres & vivaria, neque cibus Amphibiis ex utroque elemento consuetus iis alendis deesse poterant, cùm omnibus quàm sapientissimè provisum fuerit.

CAPUT VI.

De Animalium Volatilium in Arcam *introductorum Ratione, Natura, & Proprietate.*

PRæmiſſis Quadrupedibus, jam ad volatilium ſive Avium œconomiam progrediamur, ut omnibus & ſingulis aptum in *Arca* locum conſtituamus.

Diſtinctio Volatilis ab Ave.

Eſt autem Avis animal volans, Oviparum, ſanguine, roſtro & pennis inſtructum. Diſtinguitur autem volatile ab Ave, quia inveniuntur nonnulla volatilia, quæ cum neque bipedia, neque roſtrata, neque pennata ſint, inter Aves adnumerari non poſſunt: cujuſmodi ſunt, *Veſpertiliones*, animal quadrupes, dentatum, piloſum, mammiſque inſtructum, alis cartilagineis aërem tranans, verbo, *Veſpertilio* non niſi *Mus volatilis* eſt; Sunt etiam nonnulli ſerpentes alis non pennigeris, ſed cartilagineis à natura dotati, de quibus fusè in *Mundo Subterraneo*; & *in Opere*, quod *China Illuſtrata* inſcribitur; de *Cattis volantibus*. Horum animalium pennigerorum genera & ſpecies, in primordio rerum, DEUS conditor & prima cauſa rerum eſt; *Dixit enim* DEUS; *producant aquæ reptilia animæ viventis, & volatile volet ſupra terram in ſuperficie*, ut cum Hebræo Textu loquar, *expanſionis Cœli*. Cauſa ſecunda Natura eſt partim influxus ſiderum, partim inſita à DEO ipſis facultas multiplicandi, hæ proximæ, illæ remotæ ſunt. Finis primus & ultimus DEI gloria eſt, finis intermedius homo; homini enim dant alimenta, tegumenta, oblectamenta; proprium verò finem inſuper habet Avis quælibet, quem nemini mortalium, niſi forſan DEUS *Noëmo* illum revelare voluerit, quod, uti *ſuprà* diximus, vero haud abſimile videtur. præſuppoſitum materiæ ſubjectum, ex quo ea DEUS eduxit, aqueum elementum fuit, principium generationis, ſemen; conſtitutionis, partes corporis; forma Avium in genere ſenſitiva eſt, in ſpecie forma cuivis Avi propria, à proprietate ea eſſentia uniuſcujuſque emanavit, qua à ſe invicem ſpecificè, uti ſcholæ loquuntur, innumeris differentium formarum affectionibus, dotibuſque diſtinguuntur.

Diverſitas Volucrum.

Sunt quædam volucres ad rapinam animantium natæ, feroces, & ſylveſtres, uti *Aquilæ*, *Accipitres*, *Vultures*; Nonnullæ mites & domeſticæ, uti *Columbæ*, *Gallinæ*, *Anates*: Sunt & ſolivagæ & carnivoræ, uti ſupradictæ prædatrices; quædam granis frumentariis aluntur, uti *Columbæ*, *Gallinæ*, *Anates*, *Paſſeres*, & complures aliæ; Sunt prætereà aliæ aquaticæ, aliæ terreſtres, aliæ montes, aliæ plana ſylvaſque amant; prima itaque Avium origo, aqueum elementum fuit, ex quo DEUS, non ex ovo primò; uti nonnulli inſipienter dicunt, ſed integra & perfecta ſingula in ſpecie ſua produxit; Regnum verò iis aſſignavit aërium, quemadmodum enim Piſces per aqueum elementum pinnis ſuis in alarum formam adaptatis, ſic & Aves per auram, cujus incolæ ſunt, volant. Motûs itaque earum locus aër eſt, terra quietis: omne Avium genus bipes & ſanguineum eſt, cor, hepar, pulmonem, arterias, venas, reliquaque ſanguinis opificio, & officio ſubſervientia membra habent, exceptâ veſicâ, quâ non indigent, omni humiditate in pennarum plumarumque ornatum à natura deſtinata, ſed & teſticulos habent, fœmina quidem vulvam juxta ſeptum adjunctam habet; genua habent, ſed ſecus ac homines in adverſum inflexa, quæ non antorſum, ſed retrorſum inflectuntur; cæterùm omnes pennis, roſtris, caudâque præter

ter paucas à natura instructæ; Ova pariunt fœminæ, quæ subventanea dicuntur, prolificam vim mares iis imprimunt. Sed de his sic Aldrovandus scribit: Gallina *quæ coivit cum* Gallo, *aut alia quævis volucris, ovum concipit superiùs ad septum transversum, ubi primò minutum & candidum cernitur, mox rubrum cruentumque, deindè crescens luteum flavumque efficitur totum, posteà ampliùs auctum discernitur, ita ut intùs pars lutea sit, foris candida ambiat; ubi perfectum est, absolvitur atque exit putamine pariter molli, sed protinùs durescente, quibuscunque erumpit portionibus, nisi vitio vulvæ defecerit.*

Mutatio Avium etiam unius speciei pro diversis climatis diversam formam assumunt.

His itaque de Avium natura expositis, jam singulas Avium species ordine recenseamus, ut deindè unicuique speciei aptas in *Arca* caveas attribuere valeamus.

Antequam autem rem aggrediamur, Lectorem notare velim, non omnes hujusmodi volucrium species *Arcam* ingressas fuisse, sed eas tantum, quæ ex se, & sua natura in perfecto speciei statu à supremo Opifice productæ fuerunt, cujusmodi sunt, quas jam recensebimus. Hæ etenim, uti post conditionem rerum in diversas Mundi plagas, climata, & zonas divino ductu dispersæ fuerunt, ita quoque tum ex natura & situ locorum, influxuque siderum differentissimam quoad exteriorem formam constitutionem, tum etiam ex spuria diversarum specierum commixtione etiam monstrosam quandam formam nactas esse, ex *præcedentibus* patuit. Nam quod de Quadrupedibus verum esse suprà demonstravimus, multò verius id de volucrium genere asserendum censemus, idque triplici de causa: *primò* quia diversarum specierum in volucribus commixtio, ex una specie differens omninò animal constituit, quæ in volucribus multò facilior est, quàm in quovis alio quadrupede, ob communem membrorum ferè omnium in iis constitutionem, & temperamentum. *Secunda*, volucres ex incubitu ovorum non legitimo duntaxat, sed & spurio quoque, id est, dum una volucris super alterius speciei ova incubat, tum ipsa natura operante, tum etiam volucris versatili imaginatione aliam speciem nasci, nemo dubitare debet; & id luculentissimè demonstrat experimentum passim usitatum, dum uti in quadrupedibus *Equos* aliaque animalia variis maculis, coloribusque artificioso technasmate, sive coitûs, sive graviditatis tempore, intra tegumenta eo colore, quo animal tingere volunt, imbuta concludunt; tandemque imaginativa animalis vi, & efficacia operante, desiderati coloris animal excludunt; & ex *Historia Geneseos* de ovibus maculatis à *Jacob* Patriarcha, per baculos variegatos artificiosè primùm, deindè quoque naturali industriâ tinctis, videre est; ita quoque idem in volucribus fieri experimento comperimus: Arte siquidem quàm pulcherrime *Pavones* ex pulchro, & multiplici illo pennarum ornatu, in candidissimos *Pavones* accidentali quadam metamorphosi convertuntur; quod & in *Gallinis, Columbis*, cæterisque variegatis volucribus, solo imaginationis, sive phantasticæ facultatis vigore sine arte accidere certum est. *Tertia*, ex promiscuo & spurio volucrum congressu, medium aliquod animal specie differens, quod tamen de una & altera specie participet, nascitur, quæ *in sequentibus* enarrabuntur.

Nil in Volucrum genere facilius est, quam diversarum specierum concubitus.

Climata diversusque cœli aspectus mutat rerum species.

Ex hisce itaque concluditur, non omnes illas Avium species, quas *America, Africa, Asia, India*, toto, ut ajunt, cælo ab *Europæis* differentes, nec non prodigiosa quadam varietate stupendas producit, omnes intra *Arcam* conclusas fuisse; neque à conditore in primordio rerum sub tanta diversitate productas fuisse, sed post earum, in universum Terrarum orbem dispersionem dictis de causis tantam varietatem incurrisse; quod idem de vege-

 tabili

tabili Natura intelligi velim; quemadmodùm *in præcedentibus* innuimus, quæ revera tantas ſubit mutationes ex natura loci, & diverſo cœli aſpectu, ut vix clima ſit, quæ non vel unam & eandem plantæ ſpeciem in aliis aliiſque climatis plantatam, differentem faciat; cui & omnes *Botanologi* experientiâ docti ſubſcribunt. His itaque præmiſſis, jam ad volucrium recenſionem nos accingamus.

CLASSIS II.
Volucrium in Arcam *introductarum enarratio.*

Aquila. Quod inter Quadrupedia *Leo* eſt, id inter volatilia merito ſuo *Aquila*; Ani-

mal clangens, generoſum, bellicoſum, viſûs acumine, & altivolatu principatum ducens. Vivit raptu, nullius non dicam volucris, ſed ne ad quadrupedum aſpectum pavens; utraque magno impetu adoritur, & quà roſtro, quà unguibus validiſſimis dilacerata devorat; neque Piſcibus quidem parcit. Fertur à *Zoologis*, *Geſnero*, & *Aldrovando*, in uno *Aquilæ* nido quandoque trecentos *Anates*, centum *Anſeres*, quadraginta *Lepores*, pluri moſque Piſces inventos fuiſſe: More aliarum volucrum aquam non bibit, ſed loco ejus, calido animalium ſanguine, cujus avidiſſimum eſt, ſitim explet; roſtro adeò duro præditum eſt, ut ab oſſium fractione nonnulla ſpecies Aquilina, *Oſſifraga* dicta ſit: cadavera non tangit, ſed ex naturæ quadam generoſitate illis contemptis, vivorum animalium prædâ triumphat; halitum fœtidum habet, undè reliquias cadaverum in nido relictas, nec eas, nec aliud animal abſumit; undè utplurimùm ex diverſorum animantium putridis corporibus calore nativo fermentatis, *Dracones* illi *Volatiles*, de quibus in *Mundo Subterraneo* fuſè egimus, originem ſumunt. Sunt autem ſpecie differentes: *Aquila* propriè in ſua ſpecie dicitur χρυσάετος, eſtque genuina, omnium fortiſſima & generoſiſſima, nigricans, denſiſſimis fulta pennis, roſtro duriſſimo, quo facilè omnia frangat, alis longiſſimis, oculis igneis & profundis; clangore ſuo omnibus animalibus formidinem incutiens. Sunt aliæ *Oſſifragæ*; aliæ caudâ candidâ in nigricante corpore, quas *Pygargos* vocant; alia μόρφνος dicta *Anatum* venatrix; alia περκνόπτερος ad *Vulturem* propè accedens, quamvis robore & magnitudine tum corporis, tùm animi, minimè ipſi par ſit; eſt etiam alia, quæ dicitur ἁλιάετος, quaſi diceres, *Aquila marina*.

More Aquilæ.

Diverſitas Aquilarum.

Vultur. *Vultur* eſt generis Aquilini, voraciſſimum animal, *Aquilâ* etiam grandius,

dius, & tantæ fortitudinis, ut *Equos* etiam hominesque fame stimulante invadere audeat, uti ex variis casibus diximus; vivitque raptu. Pater *Joannes Baptista Cysatus* celebris Societatis nostræ Mathematicus dum *Helvetiam* describeret, describendo lustraret, cum in inaccessi propè montis scopulosi verticem, à nemine unquam penetratum summo labore ascendisset, invenit eum ad instar crateris efformatum, in cujus centro quercum invenit, & in ea nidum prægrandem ad instar illorum, quos in tectis domuum *Ciconiæ* extruunt, & in iis tres pullos, quos cum exactiùs consideraret, eccè pullorum parentes advolantes, tanto cum impetu irruerunt, ut nisi armis probè fuissent instructi comites, de vita eorum actum fuisset, interempta matre, invenerunt longitudinem alarum sese ad duodecim pedes extendisse, à rostri verò extremitate usque ad ultimum caudæ terminum, septem pedes invenêre: majores in ala pennæ longitudinem ulnæ, seu cubiti magnitudinem æquabant; sub arbore verò nil aliud videre erat, nisi ingens cadaverum eorum animalium, quæ raptu illuc transportaverant, congeriem. Spectare licebat hîc crania puerorum, *Leporum*, *Canum*, *Agnorum*, *Caprarumque* exossatas pelles, quin & Piscium insignes reliquias; Quæ cum admiratione observata, posteà etiam typo, quæ viderat evulgavit. Est itaque *Vultur Aquila* major, calvo capite, rostro adunco, unguibus validissimis coloris grisei, cætera communia cum *Aquila* habet; non vivis solùm, sed & cadaveribus utplurimùm, quorum putorem ad multa milliaria sentit, vivit, quæ *Aquila* non tangit. Et cum paulò antè varias *Aquilarum* species adduxerimus, vero tamen simile est, omnes illas species ex promiscuo *Aquilæ* cum *Vulture*, aut ex istis prognatis, coitu natas fuisse; præsertim cum plerasque *Aquilas* vulturini generis esse asserant *Ornithologi*; quarum aliæ sunt cinerei, quædam castanei coloris, aliquæ Leporini, aliæ aurei coloris; & non nisi pennis, rostro, capite, unguibus, colore aliquantùm differunt: ac proindè primigenias tantùm species, *Aquilam* & *Vulturem* in *Arca* conservatas fuisse censemus, non cæteras *Aquilarum* species, quæ postmodum vel situ & natura locorum, aut adulterino congressu natæ fuerunt; voce non tam clangere, quàm pulpare dicitur, juxta illud:

Mirabilis historia.

Dum clangunt Aquilæ, Vultur *pulpare probatur.*

Gryphus. Utrum *Veterum Gryphus* in natura rerum detur, meritò *nonnulli* du-

Gryphus.

bitant: prout enim describitur, non animal volucre chimæricum est ἱερακολεοντόμορφον, ex *Falcone* & *Leone* constitutum; sed nobis hîc non de Chimæris, sed de vera & reali volucrum specie, quam γρύφες vocant, sermo est.

Certum est ex *Geographorum*, & *M. Pauli Veneti* relatione, in *Riphæis montibus*, & ultimis *Asiaticæ Tartariæ* terminis, immensæ magnitudinis volucres reperiri, quas citatus *Author Grifalcos* vocat, quarum venatione, & aucupio maximè delectari fertur *Magnus Cham Tartarorum* Monarcha; Quæ eadem à nostris Patribus Chinensibus vera esse cognovi: verum cum nemo hodiè sit, qui eos se vidisse attestari possit, ego quoque meum de iis judicium suspendere malui, quàm aliquid de iis incerti determinare. Si vera sint, quæ de iis Authores referunt, ego eos vulturino aut Aquilino generi facilè adscripserim, qui

vel naturâ Regionis, vel influxu cæli in tantam magnitudinem excreſcunt; undè eos etiam ab *Arca* eximimus.

Στρουθιοκάμηλος. *Struthiocamelus.* *Struthiocamelus* ſic dictus à *Paſſere*, & *Camelo*, quorum animalium formam

gerit; quamvis quoad *Paſſerum* parvitatem nihil commune habeat; στρουθίον enim, (ſic enim à *Græcis Paſſerculus* appellatur) minorum Avium generi adnumeratur. *Struthiocamelus* Aves omnes magnitudine excedit, ut proindè ei nomen *Struthii*, non tam vere ac realiter, quàm κατὰ τὴν ἀντίφρασιν obtigerit. Monſtroſum animal eſt, quia ex Quadrupedibus partim, partim ex volucribus multum participat. Si molem ſpectes corporis, id gibboſo dorſo, colli longitudine, robore tibiarum, bifidâ ungulâ *Cameli* formam proxime accedit; ſi pennigerum corpus, ſi Oviparum conſideres, Avium numero accedit. Nutritur ſeminibus, & ſine delectu, quidquid offertur, devorat; ferro avide inhiat, illudque devorat, uti experientia *Melitæ* me docuit, ubi paſſim ex *Africa* allati ſpectantur; imò non illud deglutit ſolummodò, ſed & ſpecificâ quâdam ſtomachi ſui qualitate concoquit, uti ex ejus in ſtabulo excrementis comperimus; quamvis id non in nutrimentum ejus cedere exiſtimem, eò quod nullum animal nutriri poſſit, niſi ab eo, quod primò vitam habuerit; Deglutit itaque avidiſſime ferrum, vel ut corroboret ſtomachum, vel in abditæ infirmitatis medicamentum; ſiquidem experimento comperi, vel ipſas *Gallinas* æream monetam eodem fine appetere, & deglutitam per ſeceſſum, tametſi jam veluti rubigine quadam conſumptam reddere. Cæterùm eſt animal obliviosum & ſtolidum; *Proprietates Struthiocameli.* inſidias enim hominum cùm attentat evadere, caput inter condenſos frutices abſcondit, & phantaſiæ perſuaſione deluſum, capite non viſo reliquum corpus pariter in conſpectum non ſe dare ſibi perſuadet; & uti prælongis tibiis, ingentes paſſus facit, ita quoque homini non abſimilibus in gradiendo paſſibus utitur; dum verò fugit, quà pedibus, quà alarum remigio ſe quàm celerrimè promovet; cæterum ad volatum aliarum volucrum more prorſus ineptum, utpote carneæ molis pondere impeditum: Ova, quæ parturit ingentis magnitudinis non incubando fovet, ſed arena ferventi commiſſa ſoli excludenda relinquit; Solitudines *Africæ* ſabuloſas amat; Atque hoc animal aligerum etſi ex diverſis conſtitutum videatur, unam tamen & perfectam ſpeciem conſtituere, certum eſt, ac proinde ſuum intra *Arcam* locum obtinuiſſe, nullus dubitare debet.

Accipiter ἱέραξ *Græcis* dictus, eſt animal volucre pipans, *Accipiter.* animoſitate, robore, volatu altiſſimo & cyclico ad inſtar *Aquilæ*, omnibus animalibus prædatione infeſtum, non *Gallinas* duntaxat, & *Columbas*, cæteraſque minores Aves inſectatur; *Proprietates Accipitris.* ſed & *Cervis*, *Capreolis*, *Agnis Leporibuſque* bellum movet, victaque, mox ſanguine exſucto, deinde etiam dilaniatis corporibus, carnibus eorum ſaturatur; fame verò ſtimulante, *Muribus*, *Ranis*, *Serpentibus*, *Talpiſque* vitam ſuſti-

sustinet; dum sanguinearum volucrum copia datur, aquam non bibit, sangui-

nis suctu contentum; *Cicur* verò post siccioris alimenti usum, aquam etiam bibit, & imò arte mansuefacti, non solùm fruges, sed & panem comedunt. Hæc unica inter rapaces & feras volucres est, quæ, cicurrima & maximè familiaris fiat homini: Evolat enim ex manu heri sui, Aves ad nubes usque prosequitur, prædamque reportat; unde Principes & Magnates eum passim in deliciis habent, & æstimatione; *Ægyptii* quoque eam unà cum *Accipitre* singulari apotheseos honore, primum inter DEOS suos locum dedere: De quo vide *Oedipum nostrum.*

Grus. *Grus* à gruendo sic dicta, volucris est, una ex majoribus, collum duos dodrantes longum, altitudinem verò ab imo pedis ad dorsum extremum quatuor ferè dodrantes habet; pedes ferè sesquipedales, rostro palmari; cinericei utplurimùm coloris sunt; Quæ de *Gruibus* fingunt *Poëtæ*, uti experientia docet, in adversis sibi invicem auxilio sunt: siquidem inter volandum non confusum uti *Columbæ*, sed in cunei formam redactum ordinem, tum ad motum aëris confringendum, tum ad commodiùs se contra *Aquilas* defendendum, mirâ naturæ industriâ observant; vescitur *Gallinarum*

more, frugibus, magno subinde consitorum agrorum detrimento; ex transmigrantibus Avibus una est.

Ciconia Avis est prorsus, quoad formam *Grui* similis, etsi paulò minor, verum quoad naturam & proprietates dissimilis *Ciconia. Πέλαργος.*

lis eſt, dum vocem emittit, *Glotterare* dicitur; juxta illud:

Glotterat immenſa de Turre Ciconia *roſtro.*

Proprietates *Ciconiæ.* Eſt animal altivolans, pium, prudens, & caſtum, magnas utilitates hominibus præſtans, dum Provincias & Regiones noxiorum animalium peſte liberat: veſcitur enim *Ranis*, *Lacertis*, *Rubetis*, *Serpentibus*: hinc ſtagna & paludes ob nutrimenti copiam amat. In Urbibus & Pagis utplurimum, nidos ſuos ſupra tectorum extremitates, aut caminos etiam extruit, quos ſpinis & ſentibus tantâ induſtriâ ad pullorum cuſtodiam munit, ut nulla *Felis, Martes*, aut *Glis* illum facilè penetrare poſſit: nidus non concavus, ſed planus eſt; ubi incubat ova fœmina, ubi educat prolem, interim mas de commeatu ſollicitus, quem mirum viſu, roſtro implicato *Serpentibus*, *Ranis* ſimilibuſque, ſumma alacritate nido importat, & depoſitâ prædâ veluti fœminæ incubanti de ea congratulaturus, varia geſticulatione roſtri, glotterare incipit; prætereà inſigni erga pullos amore feruntur, ut proinde φιλοςοργία, quod de *Ciconiis* dicitur, id de parentibus filios magno amore, curâ & ſollicitudine proſequentibus, ſymbolicâ ſignificatione in adagium πελαργίζειν verſum ſit; ut proinde domus in qua nidificant, proſpera ea de cauſa dicatur, quod uti paſſim boni ominis & auſpicii Avis eſt, ita eandem occidere nefas, ab omnibus cenſeatur. Novit prætereà *Ciconia*, uti & *Hirundo*, teſte *Sacrâ Scripturâ*, tempus abeundi ex Regione in Regionem, & tempus revertendi, quod adeò exacte tenent, ùt 21 Martii circiter advenæ in *Germania*, diſcedentes verò circa 16. aut 18 Auguſti obſerventur, per mare mediterraneum in viciniora *Græciæ* loca ſe conferentes, dorſo ſecum unà *Hirundines* portant volatu defeſſas, pro cujus obſequii præſtiti beneficio, illæ cantillando *Ciconiarum* in volando labores veluti demulcere videntur.

Ardea. Ἐρῳδιός. *Ardea* volucris eſt, *Ciconiæ* ſive colli pedumque longitudinem ſpectes, pror-

ſus ſimilis, etſi aliquantillum minor naturâ ſuâ altivolans, undè ab arduo volatu nomen habet; Piſcibus, Anguillis oſtreiſque delectatur; paludum lacuumque incola; in iis venandis omni induſtriâ utitur; tempeſtates præſentit, qua de cauſa in ſublimiora aëris ſpatia, ſupra ipſas nubes, ut ibidem ab omni tempeſtatum procella immunes, & liberæ ſint avolant. Magnates hanc avem magno in pretio tenent, tum ob amœniſſimum *Falconis* cum *Ardea* in ſublimitate aëris pugnantis ſpectaculum; tum ob naturæ induſtrias, quas in pugna exercent, ſpectandas: *Ardea* ſiquidem quamdiù *Falcone* ſuperior eſt, nil ſibi timet, ſubjecta tamen, miro quodam naturæ inſtinctu, excrementa in *Falconem* evibrans, ſubindè vel *Falconem* excœcat, aut acrimonia ſordium pennas ejus adurit conſumitque; atque hâc aſtutiâ ſæpè victrix evadit. Induſtria in pugnando cum *Falcone.* Eſt autem multiplex *Ardearum* genus, inter quæ tamen

Balea-

Baleonia primas obtinet ob præſtantiam pennarum, quas capite portat, quas ne Principum quidem pileis dedignantur. Videtur & hæc ſpecies ex ſpurio congreſſu *Ciconiæ* & *Ardeæ*, ob ſimilitudinem naturæ prodiiſſe; ut proinde ſolùm *Ciconiam*, *Ardeam* tamen, veluti differentem ſpeciem, ſub dubio in *Arcam* admittamus.

Falco. *Falco* habitu & moribus non diſſimilis eſt *Accipitri*: volucris fera, rapax, ad venationes maximè idonea; altivolans; veſcitur avibus, ſuctuque recentis ſanguinis earum gaudet; quarum innumeræ ferè ſunt ſpecies, tum colore, tum corporis magnitudine differentes; quas ego tamen primogenias ſpecies non facilè dixerim, ſed vel ex promiſcuo *Accipitrum*, *Falconumque* congreſſu, vel etiam ex natura locorum, regionumque, in quibus proveniunt, naturâ & proprietate natas exiſtimem; unde non omnes intra *Arcam* concluſas autumo, ſed uti dixi, primigenias tantùm ſpecies.

Pelicanus. *Pelicanus*, quem nonnulli quoque ὀνοκρόταλον, à ruditus aſinini voce, non diſſimili, ſic vocant: eſt volucris uti peregrina, ita haud *Europæis* nota, audio tamen in ſylvis *Poloniæ* & *Lituaniæ* ſubinde reperiri, quoad magnitudinem *Cygno* fe-

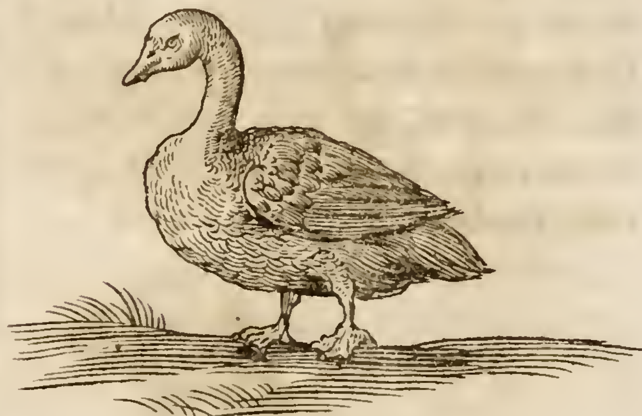
rè æqualis, collo, roſtroque longo conſtat, cui adnexum habet veluti ſacculum quendam magnæ capacitatis, quam ingluviem vocant, quo ſive Piſces, ſive alia animalcula capta in victus uſum recondit. In *America* inveniuntur, & *Pelicano* haud abſimiles *Onocrotali*, ſimili ſacculo, at multò majori ſub roſtro inſtructi, etſi ratione climatis, quoad formam corporis non parum differant. Eſt & alia hujus volucris ſpecies ingluvie carens, roſtro conſtans longo, cujus extremitas non acuminata, ſed ad formam cochlearis dilatata cernitur, quæ proinde *Cochlearia* dicitur. Quæ verò de *Pelicano* Poëtæ, Pictoreſque fingunt, fabulis adnumeramus.

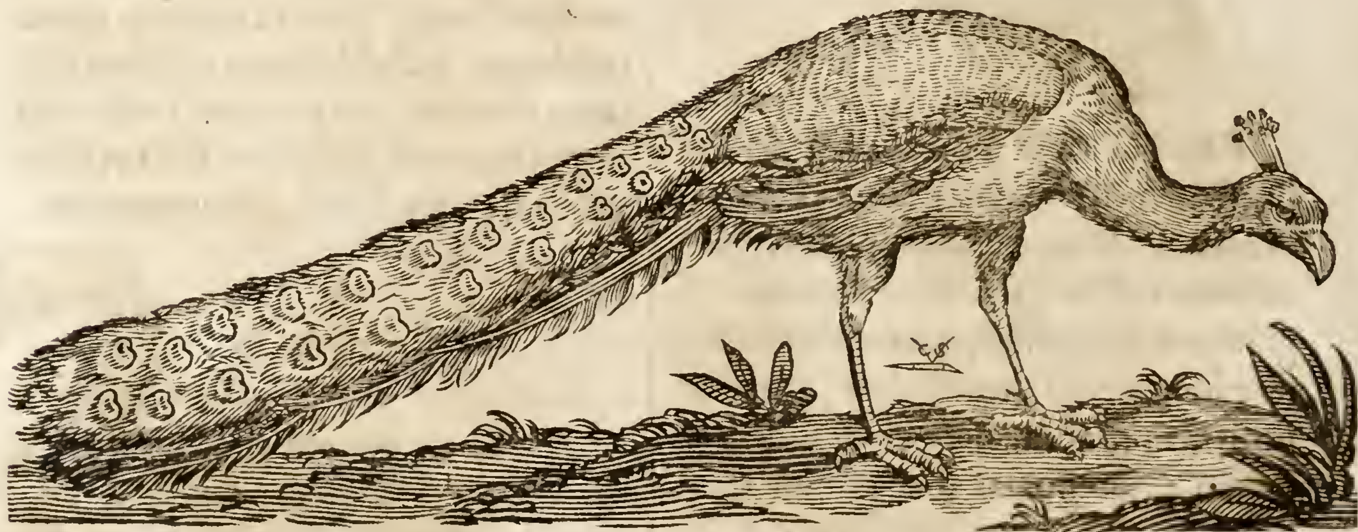
Cygnus, volucris drenſans, hæc eſt enim vox ejus decantatiſſima aquarum incola, Cygnus.

incola, plùs natatum, quàm volatum amans; herbis & granis vescitur, *Anseri* simillimus; in pugna acriori, unus alterum irâ stimulante, uti *Aristoteles* tradit, devorat; robustum corpus habet, spissis mollibusque plumis undique vestitum; alas tametsi longas habeat, mediocriter tamen volat, ægrè ambulat, optimè natat; ei cum *Aquila* antipathia intercedit & bellum, etsi unus contra hostem nil attentare audeat; plures tamen uniti *Aquilam* facilè conficiunt. Quæ verò de Cantu Cygnæo ante mortem suavissimo adferunt Poëtæ; illa fabulosis Mythologorum narrationibus jungimus; cum hucusque nullus fuerit, qui Cygnæam hanc Musicam se audisse, testari queat.

Anser. *Anser Cygno* magnitudine & moribus ferè similis est, volucris gingriens, herbis, frumentis, oleribus, & quicquid ferè occurrit, vescitur & devorat; utilissimum animal, mensisque gratissimum in locis *Septentrioni* magis subjectis; in *Meridionalibus* verò Regionibus, saporis præstantiam uti perdit;

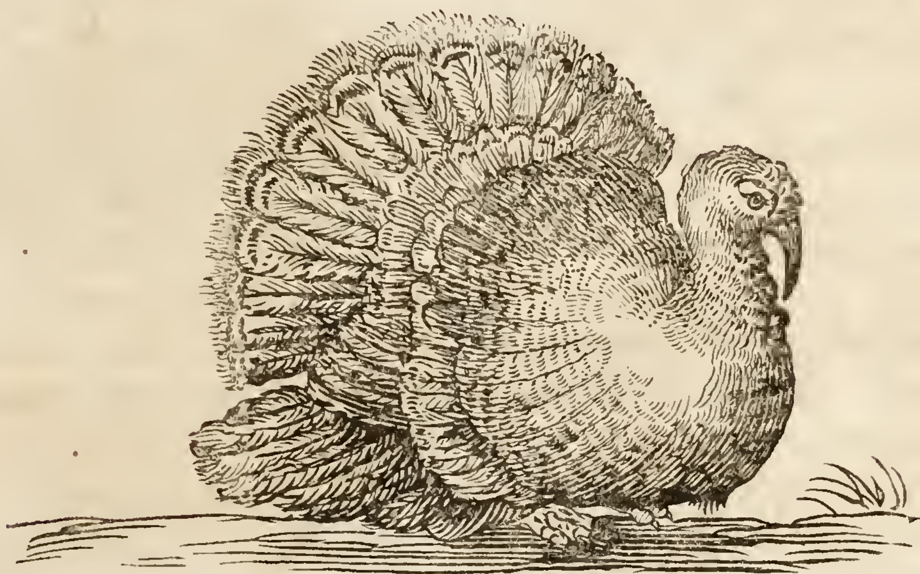

ita non facilè opiparis mensis apponitur *Anser*: pedes cartilagineos habet, ad benè natandum à natura ipsi datos; colore albo, vel albo-cinereo utplurimum nitet; sive bibat, sive comedat, aut volet, semper gingritu suo omnium aures molestat: sine aqua ægrè vivere potest: estque vel domesticum, vel sylvaticum; hoc transmigrat, illud non.

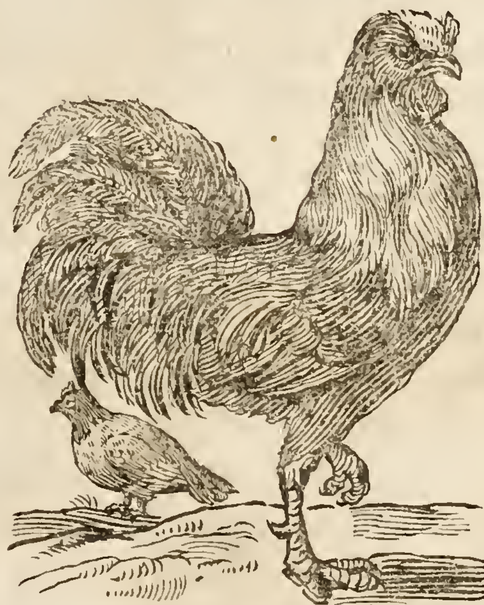
Pavo. *Pavo.* Nil inter volucres *Pavonibus* speciosius natura produxit, estque avis pipillans, hæc enim vox ei competit, pulcherrima, superba, libidinosa; nutritur omnis generis frumentis, maximè hordeo. *Pavo* pulcher est, quia cauda tanta colorum varietate, tanto oculorum nitore ornatur, ut neminem non in admirationem trahat. Accedit, quod incessu suo nescio quàm majestatem præ se ferat; superbus est, quia suiipsius aspectu cum despectu quodam cæterarum volucrum, tripudiare videtur. Libidinosus est, quia libidinis œstro percitus uni vix quinque femellæ sufficiunt, imò fœminam ovis incu-

incubantem invadere non verecundatur. Est & hoc in *Pavone* admiratione dignum observatum, quod quasi cognoscere videatur, ubi maxima formæ suæ sita sit dignitas; hinc gemmatam superbo supercilio ostentat caudam, undique eam elevat, undique expandit; seipsum sui ipsis circumactione corporis spectantium oculis, veluti suæ pulchritudinis pompam agit, & exercet; & quoniam novit solaris lucis radios maximum pennarum, quibus intingitur, splendorem conciliare posse, unde istas soli exponit, variisque colorum ex lucis reflexione ortorum mutationibus, quoties gressum mutat, toties novam semper, novamque formositatis suæ speciem præbet. *Pavonem*, quem *China*, producit, tantæ pulchritudinis est, ut eum è cœlo delapsum esse putent, nec nisi Regio servit delectamento. Falsum est, quod de eo plebs tradit, pedum minus pulchrorum aspectu *Pavonem* contristari, caudamque dimittere.

Gallus Indicus. *Gallus Indicus*, Avis *Pavoni* simillima, unde & *Gallo-Pavo* passim dicitur: siquidem præter caudæ suæ pulchritudinem, pennarumque splendorem in rotam collectarum, mensis quoque Principum haud ingratum gulæ irritamentum præbet; Avis ex *Calecuto Indiæ Orientalis* primùm in *Europam* præterito seculo translata, ubi jam ubique communis est; Vescitur communi cum *Gallinis* & *Anseribus* cibo: Capite constat duro, cui adinstar carneæ molis appendiculam adnexam tenet, dimidio palmo longam, quam cum cibum capit, contrahit, cum irascitur, totus inhorrescit plumis, caudamque in rotam versat, gradusque arrogantiâ spectantes exterret; libidinis tam ardentis est, ut si suæ speciei desint fœminæ, *Gallinas* etiam, & *Anates* invadat, ex quorum commixtione nova semper & *Anatum* & *Gallinarum* species emergit.

Gallus & Gallina, uti Aves domesticæ, ita omnibus passim notissimæ sunt, illa *Gallus & Gallina.*

cucurrire, hæc glocitare dicitur. De *Galli* in pugna animositate pectorisque constantia; de *Gallorum* salacitate, *Gallinarumque* in ovis ponendis fœcunditate, de cantu cæterisque affectionum proprietatibus, uti omnibus nota sunt, ita non attinet dicere: quarum iterum infinita

nita propemodum varietas eſt, pro natura loci, & Regionis, quarum incolæ ſunt. In *China* lanigeræ reperiuntur, non quod loco pennarum lanâ tectæ ſint, ſed quod plumis inſtar lanæ criſpatis veſtiantur. Vide *Chinam* noſtram *Illuſtratam*.

Anas. *Anas* Avis aquatica à ſtrepitoſo clamore garrire dicitur, uti domeſtica eſt,

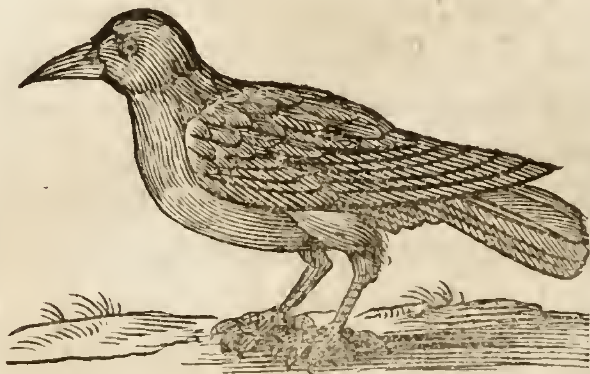
ita omnibus notiſſima, omnivorum eſt, ut nè quidem à *Rubetis*, *Araneis*, aliiſque animantibus venenoſis abſtineat; ſalaciſſima eſt, ita ut vel unam fœminam mares complures plerumque certatim inire attentent, & ſubindè præ nimia ſalacitate etiam *Gallinas* invadant; ex quarum adulterino congreſſu, aut etiam ex ovorum *Gallinis* ſuppoſitorum, aut contra, excluſione, ea deindè naſcitur *Anatum Gallinarumve* varietas, quam ſubindè ſatis admirari non poſſumus. Quod & *Plinius* obſervavit; ait enim: *Super omnia eſt* Anatum *ovis* Gallinæ *ſubditis atque excluſis admiratio; primò non planè cognoſcentis fœtum, mox incertos incubitus ſollicitè convocantis, poſtremò lamenta circa piſcinæ ſtagna, mergentibus ſe pullis naturâ duce*. Eſtque vel domeſtica, vel ſylveſtris, quæ tamen ſpecie non differunt, cum una tam iis, quàm hiſce ſit natura, proprietas & affectio.

Corvus. Κόραξ. *Corvus* animal volucre ſat notum, nigerrimi coloris (quamvis in ultima *Septentrionis* plaga etiam albi, uti & *Urſi*, *Vulpeſque* reperiantur) voce grocire, quod ab aliis quoque *craſſare* dicitur; natura ſua animal voraciſſimum, cadaveribus verò maxime delectatur, quamvis fructibus quoque, Piſcibus, pane, ſimilibuſque veſcatur, furtivâ quadam aſtutiâ præditum, dum *cicur* eſt, præter

reliqua obvia monetam amare videtur, à qua etiam abripienda, ubi eam invenerit, non abſtinet. Eſt & hoc non exiguum *Corvi* prærogativum, quod præ omnibus cæteris animantibus *Noë* primò ad decreſcentis *Diluvii* ſtatum explorandum, *Corvum* emiſerit, deinde *Columbam*. *Cumque tranſiſſent* 40 *dies*, *aperuit* Noë *feneſtram* Arcæ, *quam fecerat*, *dimiſit* Corvum, *qui egrediebatur*, *& non revertebatur*, *donec ſiccarentur aquæ ſuper terram*.

Cornix Κορώνη *Corvo* haud degener, & moribus, colore, & ingenio ſimilis; *Cornix. Κορώνη.*

Dividitur ab *Ariſtotele* in tria genera, in *Pyrrocorvum*, *Monedulam*, & *Coraciam*, ſive *Graculum*. Verùm ſi recte ea expenderis, omnes *Cornices* corvini generis eſſe reperies, minimè primævas ſpecies.

Columba ſimpliciſſimum, mundum, mite, & ſine felle animal volucre, cui propriè gemitus convenit, & frequens in Sacris Literis ejus fit mentio: uti, *Eſtote prudentes ſicut* Serpentes, *& ſimplices ſicut* Columbæ; & in Canticis Cant. *Veni* Columba *mea, ſpecioſa mea*, &c. frugibus *Columba.*

gibus & granis nutritur; varietate colorum mirè decorantur, quem ego imaginationis, dum ovis incubant, effectum esse censeo; etsi verò animal salax sit, castitatem tamen in juribus conjugii observandis, eximiè exhibent; mirificè fœcundum est; cum singulis pene mensibus coëant, concipiant, pariant, incubant, suos excludant fœtus. Triplicis generis sunt *Columbæ*: Domestica, sylvestris, & *Turtur*; quæ colore quidem, habitatione, loco, & quantitate, specie tamen non differunt, quia in dotibus naturæ, & proprietatibus eandem conficiunt speciem, quemadmodum *Canes* maximi, mediocres, & minimi. *Accipitrem* metuunt, vel ad ejus umbram perhorrescunt; unde ad se contra violentiam ejus defendendas, gregatim volant; pernicitate volatus plerasque Aves superant, unde *Accipitrum* conatus facile fugiendo eludunt. Regius quoque Psaltes, considerata ejus in volando pernicitate, canebat: *Quis mihi dabit pennas sicuti* Columbæ *& volabo, & requiescam.*

Phasianus. *Phasianus* nil aliud, quam *Gallus* sylvestris est; & dividitur in tres species: *Phasianum* à *Phasidis* undis, quibus accolis ita dictus; *Urogallus* pariter, similitudine caudæ simili *Galli* nostri *Gallinacei*, *Tetraon* prorsùs cum *Urogallo* non nisi caudæ *Urogallus.* *Tetraon.*

Tetraon.

caudæ brevitate differt; quæ tamen hæ tres species adeò pro climatum, locorumque differenti natura differunt, colorum varietate, formaque corporis, ut etsi una species, toto tamen cœlo diversæ videantur. Coëunt passim cum *Pavonibus* & *Pavogallis*, unde mox aliæ species nascuntur; *Grigallus* & *Attagen*,

Grigallus. Attagen.

Gallinago. *Gallinago*, mira varietate colorum à natura depictæ volucres, quæ tamen o-

mnes vel à *Gallo*, vel à *Pavo-gallo*, vel *Pavone* originem ducunt; unde non necesse fuit, omnes hujusmodi species intra *Arcam* fuisse. Est & *Gallinæ* species, quam Numidicam dicunt, quæ & ab *Ægyptiis Gallina Pharaonis* vocatur, corpore rotundo, & globoso, sine cauda, capite *Galli*, cæterùm totum corpus sub cœruleo colore, miro quodam naturæ artificio nigris punctis conspersum nitet; nos veras *Meleagrides* esse, ex hieroglyphico earum schemate demonstravimus.

Perdix volucris est, ob lautitiam mensarum sat nota, tot differentia nomina habet, quot Regiones sunt, in quibus natales Perdix. Πέρδιξ.

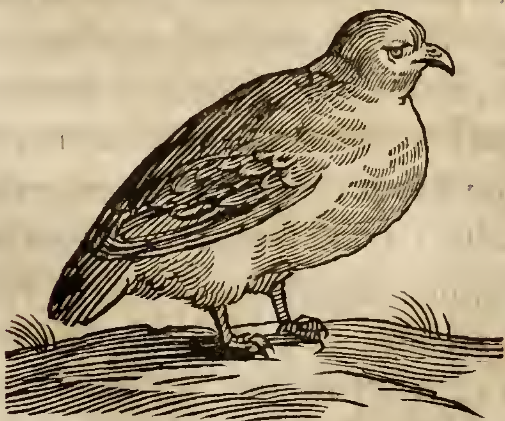
natales suos habet; harum innumerabiles penè species ab *Ornithologis* recen-

sentur; quæ tamen plerumque, *Aristotele* teste ex *Perdice*, *Gallo* cæterisque similibus procreantur, vel etiam sola climatum diversitate mirum in modum, colore, forma, moribus immutantur. In *Chio Insula* sunt rubræ, *Gallinæ* magnitudine, alibi albæ, in *Hispania* diversicolores; In *Æthiopia* & *India*, toto, ut ajunt, cœlo diversificantur. Quænam verò sint spuriæ, quænam solummodò loci naturâ transmutatæ; istius signum habeto: quod spuriæ *Perdices* præter fruges & grana, carnibus quoque delectentur, quæ verò mutationem à loci natura acceperunt, tantùm frugivoras specie indistinctas esse censebis; Quam regulam in omnibus cæteris Avibus tibi servandam putes.

Coturnix. Ὀρτυγομήτρα.

Coturnix. Magna inter *Interpretes S. Scripturæ* de vera & genuina hujus

Avis specie controversia est, variis varias de ea sententias referentibus. Nos quænam ex variarum textuum, de hac volucri, lectione colligere potuimus, nihil aliud *Ortygometram* esse dicimus, quam *Coturnicem*, tùm quia sicuti hodierna die, tanta abundantia ex ultromarinis partibus, potissimum in *Italiam* advolant, ut vel ipsa littora & Insulas contegere videantur, magno utique Aucupum lucro. ita quoque *Israëlitis* in deserto, nullæ aliæ volucres, quàm *Coturnices*, tàm copiosum alimentum, DEI providentia præstare poterant.

Passer. Στρουθός.

Passer est volucris astuta, fallax, garrula, locis habitatis vicina, frumentaceis

granis vescitur; quorum iterum ingens differentia est; si colores spectes, sunt albi, flavi, maculati, & pro ratione Regionum diversicolores: sunt præterea sylvestres. *Indici Passeres* etsi quoad colorem, & corporis formam differant, quia tamen cum nostris, naturæ dotibus concordant, unius generis esse existimantur, vel similitudine quadam naturæ sic dicti, vel cœli situ, vel etiam spurio congressu cum aliis speciebus haud dissimilibus, in alias formas transmutati.

Psittacus. Ψιττακός.

Psittacus, volucris ex *Indiis* primò in *Europam* allata, natura sua garrula, & humanæ voci addiscendæ aptissima, viridi & rubro colore imbuta capite firmissimo, ita ut ad discendas humano more voces, claviculâ ferreâ converberetur. Mimicos mores præ omnibus aliis exhibet; nihil illis loquacius, nil astu-

astutius, dociliusque, quorum ingens quoque differentia est. Sunt, uti in *Ca-*

nibus, majores, mediocres, minimi, omnes tamen rostris aduncis, iisque durissimis instructi; vescuntur Aviculis, granis, fructibus, & potissimùm delicatioribus carnibus delectantur. Verùm qui plura de hac volucre desiderat, is *Ornithologos* consulat, apud quos complura admiratione dignissima circa hanc Avem reperiet.

Noctua. Ulula. Γλαύξ. Ὦτις.

Noctua animal volucre nocturnum, carnivorum, solitarium, cæteris Avibus

invisum. Vescitur *Muribus*, *Ranis*, *Lacertis*, Aviculis, *Vespertilionibus*: Qui *Bubones* vocantur, *Lepores* quoque, & *Cuniculos* invadere non absterrentur. Et quemadmodum in cæteris Avium generibus sub multiplici differentia considerantur: Majores sunt, *Ulula*, *Bubo*, *Otus*, quorum aliquæ montium inaccessas rupes, fabricarum, turriumque veterum fastigia incolunt, quædam sepulchra, meatusque subterraneos, aut tecta Templorum, arborumque concava inhabitant. Sunt & mediocres, quos *Barbecianos*, & *Stryges* vocant; sunt minores, quas *Noctuas*, & *Civettas* vocant, & ad aucupium reservantur: artificio prorsùs noto; omnes tamen ejusdem sunt speciei, etsi quoad formas, ob causas jam sæpiùs allatas, differentes. Ingens eorum nullo non tempore multitudo *Athenis* viguit; undè Proverbium: γλαῦκας εἰς Ἀθήνας. *Noctuas Athenis inferre*, de iis dictum, qui Caproni Capram addere volunt.

Pica. Κίττα.

Pica, *Græcis* Κίσσα, vel Κίττα, *Italis* hinc fortè *Cutta*; volucris est albo-

nigro pennarum ornatu, nec non cauda longa instructa; animal garrulum, astutum, inquietum, furax, ad hominum animaliumque voces aptissimum; Cæterùm πάνφαγον, omnibus enim rebus pascitur: undè forsan Mulierum prægnantium depravato appetitui Κίττα vox accidit, quâ *Medici* appetitum illum ad res etiam non naturales in gravidis Mulieribus denominant; animal nullo loco stabile, & in operationibus inquietum. Hostes experitur *Aquilam*, & *Ululas*, quibus utplurimum in prædam

dam cedit. Quod verò ad differentiam attinet *Picarum*, certe in *Europa* omnes pene sunt similes, sive formam spectes, sive colores, cæterasque naturæ dotes. *Indicæ* valde variant, non tam quoad corporis constitutionem, quàm ob caudæ longitudinem, *Pavoni* non dissimilem. Ea verò, quam *Brasilia* nobis exhibet, tota nostrati similis est, excepto rostro, prodigiosæ magnitudinis, quod

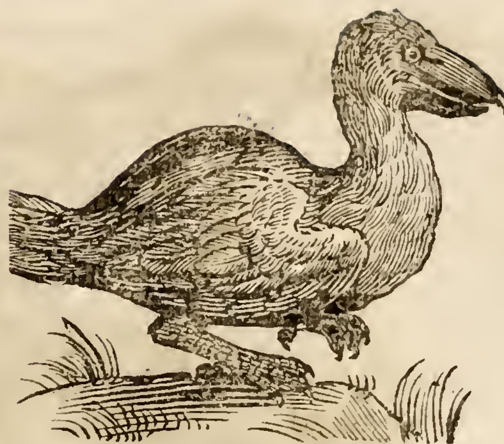
Pica Indica.

reliquam corporis molem in nonnullis non parum superat; reliqua cum *Pica* communia habet si colorem excipias; hujus volucris aliquot rostra in Museo nostro Collegii Romani, ostendere soleo, quæ sane monstrosa *Picæ* constitutio, aliunde provenire non potuit, nisi ex cœli influxu, soli aquarumque natura; ex æquo enim terrestribus, aquaticisque venationibus insistit; ne verò rostrum prægrande animal aggravet, natura ex osse quasi diaphano levissimo, subtilissimoque ita instruxit, ut dena hujusmodi rostra, reliquæ corporis moli æquiponderare videantur. Sunt & nonnullæ aliæ hujus generis, quæ sacculum rostro affixum tenent, quos *Onocrotali* suprà annumeravimus; Sunt & aliæ, quas *Rhinocerotes* appellant, à cornu, quod ex rostri extremitate exurgit. Hujusmodi volucres, uti

Rhinocerotes.

Onocrotali.

omnia cum *Picis*, quoad naturam, communia habent; ita quoque non nisi ex loci naturâ, uti diximus, hanc μεταμόρφωσιν incurrêre, ut proinde eam *Arcæ* inferre necessarium non fuerit. Hujusmodi monstrosæ formæ alites producit Terra *Freto Magellanico* vicina, quas *Peguinos* vocant *Hispani*, *Ornithologi* quoque *Anserem Magellanicum* nominant. Admiratione dignum in hac volucri est, quod non Avium, sed Hominum more erecto corpore, pedibusque incedat, ad volatum ob alarum brevitatem cæteroquin ineptum, quibus tamen in fuga, quàm velocissime se proripit: neque alibi quàm in dictis *Freto Magellanico* vicinis sive Insulis, sive continentibus, reperitur; Luculentum indicium, alitem hanc corporis sui à reliquis volucribus constitutionem, non nisi à natura loci, obtinuisse; quemadmodum & giganteæ magnitudinis homines in iis locis.

Peguini ad mare Magellanicum erecto corpore incedunt.

M Varia

Picus Martius.

Varia sunt genera & species *Picorum*; quorum tamen omnium eadem pene natura est, non nisi colore & forma diversæ. Omnium tamen proprietas genuina est, arborum cortices rostro, cum valido sono pertundere, excavare, vermiculorum, quibus vescuntur, sub iis latentium causa; unde & à *Græcis* δενδροκόλαπτας, id est, *Arborum Excavatores* appellantur. Dicuntur *Martii*, eò quod *Marti* sacræ sint volucres; & milites ad bellum ituri, hac Ave in Auspiciis uterentur, vel etiam quod valida & robusta Avis sit, quæ durissimo suo rostro etiam arbores excoriet, subvectetque. Suntque varia genera, tùm colore, tùm forma, tùm magnitudine & parvitate distincta. Ad hujusmodi revocantur omnes ferè illæ volucres, quæ arbores scindunt, cortices perrumpunt, & nidum ex ramo suspendunt; cujusmodi sunt, quas *Sittas, Chlo-*

Speus. Sittæ.

Galguli.

Chloriones. *riones*, *Galbulas*, sive *Galgulos* vocant.

Merops. Est autem *Galgulus* idem, quod *Icterus*, totus flavo imbutus colore, ac proindè summum in *Ictericis* flavæ bilis humore suffusis, medicamentum dicitur.

Turdus. Κύχλη.

Turdus est volucris granivora, mediocris, inter *Columbam*, & *Perdicem* magnitudinis, cujus ab *Ornithologis* innumeræ species recensentur. *Turdus* proprie dictus, est, qui in *Germania* Juniperi granis vescitur, cibumque præbet non minus gratum, quàm salubrem, ita ut *Turdus* meritò ornamentum & delitiæ mensarum vulgò dicatur; tametsi ejus in variis Regionibus, tum quoad victum, & colores, tum quoad formam sint differentes; in proprietatibus tamen utplurimum concordare videntur, exceptis iis, qui aliquantulum ab iis declinant; ut sunt, qui aquis gaudent; inde *Turdi Marini* dicti, & ex *Turdo*, cum *Fulica*, congeneri volucri, nata videntur. E *Turdorum* familia

Merulæ. lia eſſe cenſentur, *Merulæ* & *Truſſellæ*, ſic Germanicè dictæ; quorum iterum variæ ſunt ſpecies; quarum illa humanas cantilenas edocta ad vivum cantando exprimit; ac proindè ſonoris ac cantatricibus avibus annumerari ſolet.

Upupa. *Upupa* volucris pulcherrima, & criſta diverſicolore, eaque verſatili, inſtructa; roſtrum habet acinacis inſtar in longum porrectum. Undè & *Theſeum* in eam transformatum *Poëtæ* fabulantur; & quamvis pulchro illo colorum amictu ſplendeat quàm nitidiſſime; turpiſſimam tamen volucrem eſſe ex eo *Ornithologi* cenſent, quod fœtore, quem exhalant, vix ſuſtineantur; quodque nidos ſuos utplurimùm ex humano ſtercore conficiant; eo fine, ut venatores fœtore intolerabili à nidis ulterius inquirendis deterreant, vel aliqua alia naturæ proprietate, quam hanc ego eſſe exiſtimo, quod humanis ſordibus, in infirmitatibus, ipſis ſolis cognitis, veluti antidoto quodam, & ſalubri alexipharmaco utantur. Videat Lector *Opera* noſtra *Hieroglyphica*, in quibus quàm uberrimè de *Upupa Ægyptiis* ſacra, egimus.

M 2 *Hirun-*

Hirundo. Χελιδών.

Hirundo. Hirundinis domeſticæ volucris ſat notæ variæ ſunt ſpecies: Mari-

næ, Urbanæ, Montanæ, Ripariæ, & ſimiles, quarum tamen una omnium proprietas eſt nidificare; & ſunt tranſmigratrices; quamvis pleræque aliæ mare non tranſmigrent, aliæ enim in lacubus, in concavis montium, arborumque hyberno tempore conglomeratæ reperiuntur, ex quibus deinde Sole Æquatorem tranſeunte, ad verni temporis tepiditatem denuò evolant. Omnium ferè communis cibus ſunt Muſcæ, Vermes, & ſimilia minoris molis inſecta. Vox ejus truſſatus eſt: caveas ad mortem uſque abhorrent: quia libertate aëris unicè gaudent.

Alcyon. Ἀλκυών.

Alcyon. Volucris pariter omnigeno colorum nitidiſſimorum veſtitu amicta, juxta mare, & flumina condenſis arboribus inumbrata, vivens: *Ariſtotele* teſte, non multò *Paſſere* amplior, colore tum cæruleo, tum viridi, tum etiam leviter purpureo, variè toto corpore refulgens, roſtro longo & tenui, nec non exiguâ caudâ inſtructa, Piſcibus vivit, parit ova quinque, qui circa Tropicum hyemalem eſſe ſolet, dies ſereni 14 navigantibus auſpicatiſſimi, unde *Alcyonia dies & ſacra* vocata; notiſſima avis eſt, cum vix flumen præſertim arboribus ſtipatum, ubi non occurrant, reperias.

Luſcinia. Φιλομήλα.

Luſcinia. Inter Aves Canoras, quæ carmine oblectant, *Luſciniæ* meritò pri-

mum locum obtinent. In cujus deſcriptione *Plinius*, dici vix poteſt, quàm Poëticâ laſcivierit licentiâ. Verùm cum nil *Luſciniæ* cantu tritius ſit, & verno tempore vix ſit, qui non ejus cantu delectetur. Modulos quos gutture format, Muſicis notis expreſſos vide *in noſtra Muſurgia.*

Carduelis. Θραυπίς.

Luſciniæ proximè ſuccedit *Carduelis*, Ἀκανθὶς, *Græcè* dicta, quam natura

præterquàm quod ſuaviſſimè cantet, pulcherrimo quoque pennarum ornatu dotavit: ſuntque plurimæ ſpecies.

Alauda. Κορύδαλος.

Alauda, à laudando ſic dicta volucris, ex granilegis una eſt, inter ſegetes, & ſectæ criſtæ ſtipulas, utplurimùm degens, quamdiù granis in agro colligendis diſtinetur, ferè ſemper ſine voce eſt, ubi tamen in altum elevatur, tum enim verò ſine interruptione DEO conditori ſuos

suos modulos, veluti laudes quasdam in aeris summitate, quasi clavo affixa, continuâ alarum concitatione persolvit. Magno utique exemplo omnibus, quid eos deceat, proposito.

Ficedula. Συκαλή. *Ficedula* Avis est, à ficubus, quibus Autumni tempore avidissimè vesci solet, sic dicta. *Germanis* vocatur, *Grasmuck*, ubi ficus non proveniunt, similibus tamen ficui fructibus vescitur. *Italis* *Beccafico* dicitur, Avis notissima.

Rubecula. *Rubecula* Avis est, pectore rubicunda, unde & *Pettorosso* dicitur: & gustui, & auditui ob certam suavitatem gratissima.

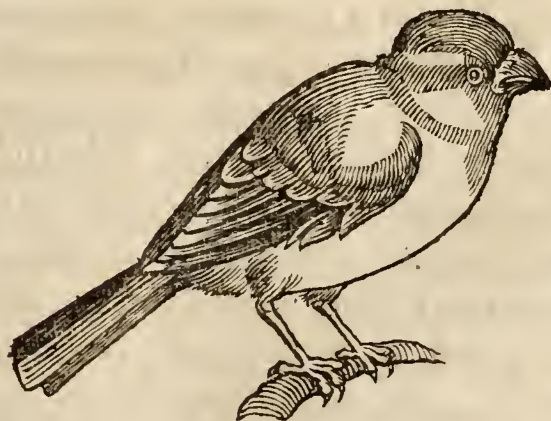
Φοινίκουρος. Coda rossa. *Phœnicurus* à cauda rubra sic dicta Avis, quam alii *Aristotelem* secuti, eandem cum *Rubecula* volunt, utpotè quæ certo anni tempore pectus rubrum, in caudam rubram commutet: cui tamen

opinioni adstipulari non possum, cum distinctæ speciei volucres, & *Rubeculam* & *Phœnicurum*, eodem anni tempore diligenti inquisitione præmissa, me reperisse meminerim.

Pulchra pariter Avicula *Fringilla* est, & Caveæ inclusa ob cantus suavitatem gratissima; cujus *Ornithologi* varias species adducunt, quæ tamen ad unum genus facilè revocari possunt. Ad hoc tanquam genus facilè revocari poterunt *Agythelus: Fringillago*, quam σπιζίτην vocant, κινπολίγος, à granis colligendis sic dicta & similia. Fringilla. Σπίζα.

Parix Avicula est, in multas species divisa, ex iis, quæ canoræ vocantur, Parix.

non

non infimum locum tenet, quæ tametsi quoad colores & formam distinguantur, naturalibus tamen dotibus, prorsus conveniunt.

Motacilla. Οἰνάνθη.

Motacilla Avicula est, ripis fluminum saxosis gaudens, caudâ tremulâ;

Coda tremula Italis dicitur, ob perpetuam caudæ agitationem subsultationemque; verum cum illa nulli non nota sit, tempus perdam, si in ea describenda longius immorer.

Regulus. Τρόχιλος.

Regulus Avium minima, Rex Avium dictus, eò quod *Aquilæ* bellum movere, & vincere dicatur. Cæterum sepibus ut plurimum remisque murorum

gaudet; & hîc *Romæ* in Templo Divi *Petri*, quod vastissimis constat loculis, passim videtur, & nullo non tempore dulcedine cantus sui, devotioni intentis singulare augmentum præstat.

Præter hasce, innumerabiles ferè aliæ species, tum in *India Orientali*, tum *Occidentali America* reperiuntur, quæ uti à nostris, tum colore multivario, tum corporis forma valdè distinguuntur, ita quoque ad primigenias species, ex quibus primam suam originem duxerunt, non nisi, ex naturæ dotibus, proprietatibus, & operationibus, conjecturâ factâ, reduci possunt.

Consectarium Apodicticum.

Quo ostenditur, à Deo, *primo cuncta animalia sub certo, & determinato numero, condita fuisse, quæ vel Natura loci & Climatum, Cælorumque influxu, aut promiscua differentium specierum copulâ deinceps in universam terram dispersa, in infinitam animalium multitudinem & varietatem excreverunt.*

Incomprehensibilis DEI potentia in creatione rerum.

DEUS *Optimus Maximus* totius Mundi, & omnia quæ in ejus ambitu continentur, sapientissimus conditor, quemadmodum primò massam chaoticam, sub qua veluti sub potentiali quadam abysso, & seminario naturæ virtute continerentur, produxit, ita quoque nullum vegetabile, aut animal immediatè, præter homnis animam ex nihilo, sed ex præsupposita chaoticæ massæ materia secunda, produxisse censeri debet; in quo quidem maximum Omnipotentiæ, & infinitæ sapientiæ suæ specimen edidit: quod ut demonstremus,

Omnia ex 4 Elementis composita.

Suppono *primò*. Quicquid in universa natura rerum, ex materia & forma compositum humanæ menti occurrere potest, id totum ex chaotica quatuor elementorum πανσπερμία, sive cælorum vastissima corpora, sive Stellarum compositionem, sive denique Mineralium, Vegetabilium, Animalium, tum Brutorum, tum Rationalium excepta

cepta anima rationali universam œconomiam spectes, primævam suam originem traduxisse, id est, ex quatuor elementorum combinativa μίξει, seu miscella, producta fuisse.

Omnia sub diversi Cœli aspectu extrinsecas formas mutant.

Suppono *Secundò*. Omnia illa corpora, quæ sub triplici naturæ gradu continentur; Mineralia, Vegetabilia, Animalia, tametsi ex quatuor elementis primò composita, posteà tamen, sub diverso Cælorum Astrorumque ad Terram aspectu, eas, quas miramur metamorphoses incurrisse; Et experientia nos docet primò in Mineralibus, quæ in quibusdam melioris notæ, quàm in aliis, id est, Aurum, Argentum, Æs, Ferrum, Stannum, Plumbum, probioris inquam, notæ; in hisce, quàm in illis Regionibus lapides pretiosos, Adamantes, Rubinos, Smaragdos, Amethistos producunt; quæ tamen aliunde, quàm ex natura locorum non proveniunt. Sed de hisce fuse actum, vide in *Mundo Subterraneo.*

Vegetabilia indifferentibus terrenis differentes formas assumunt.

Si Vegetabilia spectemus, immensam mox intuebimur, Metamorphoseos varietatem; Siquidem experientiâ Magistrâ docemur: grana tritici, terræ congruæ insita, optimum triticum proferre; aliis verò in agris seminata, prorsùs vel in siliginem, vel etiam in avenam, à tritico specie distinctam degenerare. Item Caulium, quas *Capitatas* vocant, semina differentibus agris inarata, eandem metamorphosin experiri: imò si in uno eodemque loco per aliquot annos restiterint, eas in rapas degenerare experimur. Petroselinum ubi multis annis sine cultura extiterit, herba cæteroquin saluberrima in cicutam exitialem transmutatur. Dein Plantæ nostrates sub aliis alijsque Climatibus plantatas, differentes specie plantas producent: ita, quemadmodùm *suprà* diximus, Cinnamomum in *Lusitania* plantatum in Laurum; Piperis plantam in Hederam: Caryophyllum Muscatum, in Castaneæ similem plantam transmutatum cum admiratione invenerunt: Titymallum planta tenella in *Germania*, & in parte *Italiæ*; in *Sicilia* & *Africa*, in frutices & arbores assurgere vidimus: Cypressus in *Septentrionales oras* translata, Savinæ herbæ formam assumens arborescere detrectat; Mala Persica quondam venenosa in *Europam* translata optimi saporis fructus producit. Innumeras hoc loco hujusmodi metamorphoses adducere possem. Verùm nè longius hisce immoremur, Lector curiosus *Botanologos* consulat, & quod dixi, verum inveniet.

Herbæ Indicæ in *Europa* plantatæ speciem mutant.

Animalia *Europæa* in *Indiam* translata formam exteriorem mutant.

Suppono *Tertiò*. In animalium Regno idem evenire. Quotidiana nostra experientia docet; & *Authores Indicarum Relationum* abunde testantur, & tantò quidem in iis majores transformationes fieri, quantò à reliquis jam dictis Naturæ gradibus ad dictam transformationis varietatem, majorem dispositionem habet. Dico itaque, Quatuor animalium genera, quæ sunt Reptilia, Quadrupedia, Volatilia, Natatilia, Reptilia, & Insecta primò ingentes transmutationes subire, tum quia ex putri utplurimum, tum etiam, quia ex heterogenea copula nasci solent, uti in præcedentibus retulimus. Quadrupedia verò, quia ab initio Mundi sub certa & determinata specie, à DEO glorioso & benedicto producta fuerunt, quadruplici de causa, ingentes transmutationes incurrerunt; quarum *Prior* est, uti sæpe sæpius jam diximus, Astrorum in differentes Terrarum, Regionum, Climatumque dispositiones influxus, quâ uti *paulò antè* docuimus, miræ efficiuntur rerum mutationes. *Secunda* est, phantastica animalium tum Quadrupedum in coëundo, tum Oviparorum in incubando vis & potestas; si enim tantum possit in fœmina gravida imaginatrix facultas in immutando fœtum in monstrosas formas, certe id brutis denegatum fuisse, is solus inficiabitur, qui in brutis, & in operationibus naturalibus rite obeundis

Vis Phantastica in coitu animalium: aut incubitu ovorum diversas formas producit.

dis

dis pernecessariam imaginatricem vim non recte expenderit. Miri igitur effectus tum ex congressu naturali quadrupedum, tum ex concubitu oviparorum, effectus metamorphoseos emanare luculenter patet. *Tertia* causa est, ex homogeneo unius speciei congressu, quo ex imaginatricis facultatis potentia, si non speciem, saltem formam extrinsecam cum multiplici colorum varietate mutant. Hoc pacto, in ultima *Septentrionis plaga*, experientiâ, & relatione *Batavorum*, omnia penè animalia, *Ursi*, *Vulpes*, *Corvi*, cæteræque animantes, quæ sub Zona temperata stabilem colorem sortitæ fuerunt, multæque ob perpetuæ nivis candentis aspectum ex nigro, & rufo, colore in candidissimum colorem mutantur. *Quarta* causa est, heterogeneus diversarum specierum congressus, quo non extrinseca tantum forma, sed & intrinseca medium diversumque quoddam, ex diversis speciebus natum animal resultat. Ubi tamen notandum, hanc heterogeneorum animalium copulam, non cum quovis animali fieri, sed cum iis, quæ naturæ quadam similitudine inter se concordant; aut etiam odoris, quo solo in brutis prolificus appetitus ad generandum concitatur, convenientia, impelluntur.

Coloris mutatio in animalibus, sub diversis Zonis.

Diversarum specierum coitus.

Dubium hoc loco non exiguum oboritur: *Utrum quemadmodùm* Mulus ex Equo & Asina *productus, sterilis sit, ita & cætera animantia spuria?* Respondeo, quantùm quidem ex animalium genealogia annotare potui; id solùm in *Mulo* compertum fuisse, non tamen æquè in aliis: *Tragelaphus* enim, etsi ex heterogenea *Hirci*, & *Cervi* copulâ natus sit, is tamen plurimùm se propagare, notius est, quàm ut dici debeat: idem de cæteris animantibus dicendum existimem. In volucribus tamen heterogenea hæc propagatio legem non habet; cum volucres ex adulterino congressu, aut ovorum incubitu, non secùs ac reliquæ volucres se propagare soleant. Undè in Volatilibus multò major, quàm in quadrupedibus multitudo & varietas cernitur.

Ex hoc quadruplici causarum complexu patet, animalium numerum quasi in infinitum auctum esse, & quotidiè augeri ab eo tempore, quo à DEO producta fuerunt: quod vero *cap.* 3. *Genes.* DEUS adduxit ad *Adam* omnia animalia, ut videret, quid vocaret ea; id intelligi debet, non omnia ea animalia, quibus successu temporis Mundus terrestris impletus fuit, ad eum ducta fuisse; sed illarum, quæ DEUS produxerat, certas & determinatas animalium species; aliàs enim nullus finis animalium adducendorum, nullus finis nominum iis imponendorum fuisset. Quæ omnia si quis paulò profundiùs expenderit, is fateri cogetur, maximam animalium partem in *Arcam*, dictas ob causas non introductam fuisse; sed solùm primævas illas animalium species, quæ tum in *Edenia Regione* extabant, aut ex aliis Regionibus remotioribus, Angelorum singulis speciebus præsidentium ope ductuque intra *Arcam* admissa sunt: cum DEI *Opt Max.* solùm illa animalia, quorum species à *Diluvio* perire poterat, intra *Arcam* conservandi fuerit intentio; non verò, quæ post *Diluvium* ob causas suprà adductas sine speciei jacturâ nasci poterant. Patet tandem non solum ex hisce hucusque adductis, sed ex accurata quoque omnium animalium *paulò antè* descriptorum recensione, non omnes animalium species intra *Arcam* introductas fuisse; quod hucusque demonstrare conati sumus, atque proindè *Arcam* ad omnes Animalium species primigenias conservandas capacissimam fuisse.

Verum cum jam occurrat *Phœnicis* memoria, restat exponendum, utrum hæc avis in *Arca* locum repererit? Avis scilicet non *veterum* duntaxat, sed & *recentium Scriptorum Relatione*, supra fidem celebrata; Dicitur autem unica

&

& solitaria solo suo contenta individuo & maris & fœminæ formam retinens, ætate 500 annorum prægravata nido ex pretiosis *Arabiæ* lignis constructo, ardoreque Solis incenso unà combustam emori, deinde ex cineribus, rore & pluvia fermentatis vermem nasci, novæ generationis *Phœnicis* seminarium. Quis hic tam insanæ mentis est; qui hujusmodi fabularum figmenta concipiat? Quis non videt, hoc *Æygptiorum* monstrosum animal fuisse, cujusmodi complura hieroglyphicis suis inserunt, uti quam amplissimè de iis, & inprimis de *Phœnice* egimus, continentur, quorum proprium erat, ut quanto monstrosiores figuras exhibebant, tanto minora sub iis latere mysteria jactitarent. Quibus accedit ut illa fabulosa *Phœnicis* narratio in omnium passim *de naturalibus rebus Scriptorum Monumenta* irrepserit. Quod vero hujus volucris etiam mentionem faciant *S S. P P.* id eos non tam fecisse censendi sunt, quod talem verè volucrem extare arbitrarentur, sed ut inde occasionem sumerent, ad hujus avis similitudinem, demonstrandi communem carnis resurrectionem adversus eos, qui eam negarent, & tamen *Phœnicem* non alio modo, quàm ex cineribus suis propriis renascendi originem sortiri crederent, quemadmodum de *Unicornu* & *Pelicano*, qui pectore aperto, sanguine suo pullos enutriret, allusione factâ ad *Christum* sanguine suo fideles suos enutrientem. Qui verò tempore *Tiberii Phœnicem Romam* allatam, inde *Phœnicis* veritatem adstruunt, summopere halucinantur; dum facilè iis illudi potuerit, rarioris speciei phœnicoptero qui præter nomen *Phœnicis* nihil aliud haberet. Quis enim istam volucrem 500 annos vixisse, observavit? quis collectis ex aromaticis sarmentis nidum, quo se combureret, vidit unquam? Quis sufflatione alarum ligna ardore Solis succensa fuisse credet? Quis ex cineribus natum vermem ad speciei instaurationem intuitus est? nemo sanè mortalium. Chimæricum itaque & prorsus propudiosum figmentum est, omnes *Hippocentauros* & *Sphingium* Monstrum excedens. Ex quibus tanquam infallibilibus rationibus constat, *Phœnicem*, uti in rerum natura nunquam extitit, ita quoque in *Arca* non fuisse, quin & hoc Sacro textui repugnare, vel ex hoc comprobabitur, cum avis hæc unica, neque mas, neque fœmina, in *Arca* alias inutilis fuisset, & contra finem, quem DEUS ad instaurationem speciei intenderat, ac proindè apertè dicat non unum aliquod animal, sed bina, masculum & fœminam ex omnibus animantibus, *Arcam* quæ ad speciei seminarium conservarentur, ingressa censeantur.

Excusamus tamen S S. Patres de *Phœnice* agentes, qui non ex ignorantia, sed argumentum mysteriis confertissimum altioris contemplationis causâ, juxta inveteratam Poëtarum, Oratorumque enarrationem, pulchris conceptibus exornatam, libris suis inseruerunt; quemadmodum non pauci ex iis fabulis, etiam poëticas, ad mysticos, & anagogicos sensus transtulerunt. Vide *S. Augustinum de Civitate* DEI.

CAPUT VI.

Noë *infusâ Animalium Scientiâ dotatus à* Deo*, juxta præcepta Domini, tandem* Arcæ *stabula, nidosque unicuiqne, sive quadrupedibus, sive volucribus convenientia exstruere orditur.*

EXpositis in *præcedentibus Capitulis* omnium eorum animalium, quæ *Arcæ* destinabantur, viribus, & proprietatibus à natura iis insertis, quorum omnium notitiam *Noë* probè possidebat, tandem Divini Numinis Angelorumque assistentiâ fretus, *Arcam* in stabula, nidosque partitur, juxta molem corporis unicuique convenientem. Verùm cum hæc sine schematismis concipi non possunt, primò totius primæ contignationis amplissimum spatium quadrupedibus destinatum in mansiones, seu receptacula pro immundis bina & bina, pro Mundis septena & septena propria distributum, sub majori forma, ante oculos ponemus curiosi Lectoris.

Quoniam verò magna inter *Interpretes* circa bina & bina, septena & septena animalia dissidium est; quid de iis sentiendum sit, paucis aperiamus. Sunt nonnulli, qui dicunt, bina, & bina ita intelligi debere, veluti duo paria: quidam verò per unum marem & fœminam intelligi debere asserunt. Verùm cùm lis non nisi ex sensu Sacrarum Literarum decidi possit, varios hìc Textus adducam, ut ex iis sensûs veritas elucescat.

Dixitque Dominus *ad Noë, Ingredere tu, & omnis domus tua in* Arcam *&c. Ex omnibus animantibus mundis tolles septena & septena masculum & fæminam; de animalibus verò immundis* Duo *&* Duo*, masculum & fœminam; sed & de volucribus cœli septena & septena, masculum & fœminam, ut salvetur semen super faciem universæ Terræ.* Ubi ex omnibus mundis septena & septena:

Gen. 7. vers 2. מכל הבהמה התהורה תקח לך שבצה שבצה.

Ex omnibus animantibus mundis accipies tibi septem, septem: id est, septem masculos & septem fœminas; & ex bestiis non mundis duo, masculum & fœminam, ubi apertè ostenditur, septenos masculos & septenas fœminas ex

ומהבהמה לא תהורה הוא שנים:

bestiis mundis ingressa esse; & ex mundis שנים, id est, duo paria, masculum & fœminam, quæ quaterna animalia conficiunt. Sic enim habet Lectio 70. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ· καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ; quæ prorsùs *Paraphasi Chaldaicæ* congruunt. Congruit & Arabica Lectio:

وخذ من جميع البهايم الطاهرة سبعة سبعة الواحد وزوجه ۞

Et quoniam *Lectiones* ubique concordant, rectè concluditur à primæ sententiæ *Interpretibus*, per bina & bina, per septena & septena, duo paria immundorum, & septem paria ex mundis animalibus, duos videlicet masculos & duas fœminas ex immundis, & septem masculos & totidem fœminas ex mundis intra *Arcam* admissa fuisse; si enim unum tantùm par ex immundis, & septem solummodò ex mundis introducta fuissent, sequeretur, *Noë* post *Diluvium* non habuisse, quod salvâ propagatione speciei, DEO in sacrificium offerre potuisset; Atque hæc est quorundam sententia. Altera sententia est, unum tantùm par introductum fuisse, marem & fœminam, quod ex voce Hebraica שנים dualis numeri colligunt; *Hebræi*, enim per שנים non quatuor, sed Duo, quem-

quemadmodum in vocibus dualis numeri, אזנים/צינים/ידים membra gemminata exprimunt, ita & ex voce: שנים *Schanaim*, duo tantum animalia, vel unum par ex immundis in *Arcam* introductum fuisse, censent; ex mundis verò animalibus septem tantum introducta fuisse, tria videlicet paria, masculum & fœminam, septimum verò sacrificio post *Diluvium* à *Noëmo* perficiendo, reservatum. Verùm qui vim & energiam in *Textibus* prorsùs concordantem ritè expenderit, is sanè vel violenter se à primæ sententiæ *Authoribus* trahi sentiet: Qui secundæ sententiæ subscribunt, ii sanè id non alia de causa fecisse censendi sunt, nisi quod, si duo ex singulis immundis animalibus paria, ex mundis verò septem paria admitterent, vererentur, nè *Arca* tot animalibus recipiendis minimè capax foret, & ne *Arca* ex nimio onere, ob tantam animalium multitudinem aggravata succumberet: Sed nos uti utramque sententiam probabilem censemus, ita quoque, sive intra *Arcam*, unum solummodò animalium par, sive duo ex immundis paria, ex mundis verò licet septem solummodò, sive bis septem ponamus, *Arcam* tamen semper adhuc sat capacem fuisse, nec quicquam à nimio pondere metuendum fuisse. Quod ita ostendo. Novimus ex 11 *Levitici*, & 14 *Deut.* quænam munda, quænam immunda animalia sint: Verba adducam: *Nè comedatis quæ immunda sunt: hoc est animal, quod comedere debetis*, Bovem, & Ovem, & Capram, Cervum, & Capream, Bubalum, Tragelaphum, Pygargum, Orygem, & Camelopardalum: *Omne animal, quod in duas partes findit ungulam, & ruminat, comedetis; De his autem, quæ ruminant, & non dividunt ungulam, hæc omnia comedere non debetis*, Camelum, Leporem, Chærogryllum, *quia ruminant, & non dividunt ungulam, immunda erunt, vobis;* Sus *quoque, quoniam dividit ungulam, & non ruminat, immundus erit.* Deinde vers. 11. Mundas & immundas volucres recenset. *Omnes*, inquit, *aves comedite, immundas ne comedatis*: Aquilam *videlicet*, & Gryphum, & Haliætum, Ixion, & Vulturem, & Milvum *juxta genus suum, & omne corvini generis, &* Struthionem *ac* Noctuam, & Larum *atque* Accipitrem *juxta genus suum*, Herodium *ac* Cygnum, & Ibin, *ac* Mergulum, Porphyrionem & Nycticoracem, Onocrotalum, & Charadrium *singula in genere suo,* Upupam *quoque*, & Vespertilionem. Atque hæc est animalium tam mundorum quàm immundorum recensio, quam *Sacer Textus* nobis proponit; estque veluti compendium omnium eorum, de quibus hucusque egimus. Quadruplici itaque combinatione, quod ex animalibus mundum sit, quod immundum, ita determinat, ut nullus de iis amplius dubitandi locus relinquatur.

COMBINATIO QUADRUPLEX, ex qua

Omne quod ruminat, & ungulam bisulcam habet, mundum est; ut Ovini & caprini generis animalia.

Omne animal, quod et si ruminet, ungulam tamen solidam habet, & indivisam, immundum est; ut Camelus, *& cætera.*

Omne animal, quod nec ruminat, neque bisulcam ungulam habet, immundum est: ut Equus, Asinus.

Omne animal, quod ungulam quidem bisulcam habet, sed non ruminat, immundum est; ut Sus, *& similia.*

Sed quodnam in Avibus mundarum immundarumque signum sit, expressè *Sacer Textus* dicit: omnes videlicet Aves carnivoras & rapaces, quæ carnibus cæterorum animalium, & sanguinis suctu vivunt, neque etiam hodiè facilè in cibum cedunt, & sunt omnes eæ, quas *Sacra Scriptura* paulò ante recensuit: omnia scilicet animali a; id est Aquilinum,

Accipitrinum, & Corvinum genus, & noctuarum genera & species: Cùm verò mundarum volucrum mentionem non faciat, significare voluit, præter dicta carnivorarum rapaciumque volucrum genera, reliqua omnia comedi posse, ac proindè munda esse, & septena ex quovis genere intra *Arcam* admissa fuisse, quamvis etiam ex immundis volucribus, non duo tantùm mas & fœmina, sed septem in *Arcam* introducta fuisse, indè concludatur. Quod si *Noë Corvum* volucrem immundam extra *Arcam* ad *Diluvii* diminutionem explorandam dimisit, isque non reversus dicitur; certè corvinam speciem eo ipso, defectu alterutrius sexus destructam fuisse, quis non videt? *Corvum* autem dimissum cum non reperiret in tantis aquarum turbinibus, ubi requiesceret pes ejus, neque *Arcam* amplius aquarum voluminibus veluti coopertam reperiret, uti nonnulli volatu tandem defessum, aquisque involutum periisse, existimant perperam: potuit enim is divino nutu conservari, modo nobis incognito. Nos tantum hìc quid fieri potuerit, physico more ratiocinamur. Verum de *Corvo* in 2 *Libro* fusius, uti & de *Corvo* non redeunte & redeunte iterum totam difficultatem ex mente *Sacri Textus*, enodamus. Verum ut singulis animalibus tam mundis, quàm immundis propria stabula in *Arca* extruantur, hìc catalogum omnium supponendum duximus.

Animalia ex Quadrupedibus.

Munda:	Immunda, quæ licet ruminent, Solipeda tamen sunt:
Boves.	*Camelus*, ruminat, sed non bisulcum.
Oves.	*Lepus*, bisulcum, sed non ruminat.
Capræ.	*Chœrogryllus.*
Cervi.	*Sus*, dividit ungulam, & non ruminat.
Alce.	*Struthiocamelus*, nec ungulam dividit, nec ruminat.
Bubuli.	*Canes.*
Tragolaphi.	*Feles.*
Oryges	*Vulpes*, & cætera in catalogo animalium recensita.
Camelopardali.	
Et omnia genera & species, quæ ex hisce productæ sunt.	

Volucres immundæ.	*Volucres mundæ.*
Omnes quæ carnibus & raptu vivunt.	Omnes eæ, quæ frumento, baccis, frugibus, & vermibus vivunt, uti
Aquilinum. } genus.	*Galli*, *Gallinæ.*
Accipitrinum. } genus.	*Columbæ.*
Corvinum. } genus.	*Passeres.*
Omnes nocturnæ.	*Perdices.*
Noctuæ.	*Attagenes.*
Bubones.	*Phasiani.*
Nycticoraces	*Urogalli*, & quicquid hisce simile est, de quibus vide *Catalogum animalium suprascriptum.*
Ascories, & similia.	

NO-

NOMENCLATURA ANIMALIUM.

Animalia Munda

Sunt quæ ruminant & ungulam bisulcam habent & sunt infra scripta.

Immunda Animalia.

Sunt quæ ruminant quidem sed vel solipeda vel multifida sunt vel etiam quæ bisulcam ungulam habent, sed non ruminant, uti sunt supra scripta.

Appellationes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldaico-Syriaca.	Arabica.	Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldaico-Syriaca.	Arabica.
Bos, Taurus, Vitulus, Vacca.	Βοῦς, ταῦρος, μόσχος.	שור	תור ܬܘܪܐ	البقر الثور	*Camelus* ungula solipeda ruminat.	Κάμηλος.	הגמל	גמלא ܓܡܠܐ	الجمل
Ovillum genus.	Ἀμνοὶ ἐκ προβάτων.	שה ܐܡܪܐ ܢܩܝܐ	אמרין	حمل حمل الضان	*Lepus* ruminat sed multi fidus est.	Δασύπους.	ארנבא ܐܪܢܒܐ	ארנבא ܐܪܢܒܐ	لارنبا ارنب
Caprinum genus.	Χίμαροι ἐκ αἰγῶν.	עז עזים	גדיין דעז ܥܙܐ	المعز جدي تيس	*Chœrogryllus* ruminat sed multifidus est.	השפן	טפזא ܛܦܙܐ	Χοιρόγρυλλος.	القنلية
Cervinum genus.	Ἔλαφος.	איל	אילא ܐܝܠܐ	العزل	*Sus* bisulca sed non ruminat.	החזיר	הזירא ܚܙܝܪܐ	Σῦς, Χοῖρος.	الخنزير
Caprea, Capreolus.	Δορκάς.	צבי	טביא ܛܒܝܐ	الصايل	*Canis* non ruminat nec ungulam habet bisulcam.	כלב Κύων.	כלב כלבים	כלבא ܟܠܒܐ	كلاب كلبي
Bubalus, Bufalus.	Βούβαλος.	יחמור	יחמורא ܝܚܡܘܪܐ	الجمار	*Felis,* Cattus animal multifidum.	Αἴλουρος.	סנור	סנורא ܫܘܢܪܐ	السنور
Tragelaphus.	Τραγέλαφος.	אקו	יעלא ܝܥܠܐ	الوعل	*Ursus* multifidus.	Ἄρκτος.	דוב ܕܒܐ	דובא	الدوب
Pygargus.	Πύγαργος.	דישון	רימא	الروي	*Vulpes* multifida.	Ἀλώπηξ.	שועל	תועלא	ثعلب
Oryx.	Ὄρυξ.	תאו	תרבלא ܬܪܒܠܐ	الثيتل	Leo, *Leones.*	Λέων, Λέοντες,	אריה	אריתא ܐܪܝܐ	السد الاسد
Camelopardalus.	Καμηλοπάρδαλος.	זמר	דיצא ܕܝܨܐ	الزرافة	*Tigris.*	Τίγρις.	דגיל	דגילא	وحيل
Alce.	*Bisons.*	*Urus.*	*Rupicapra.*	*Capricornus.*	*Equus, Asinus.*	Ἵππος, Ὄνος.	סוס אתון	סרחא אתנא	فرس حمار

NOMENCLATURA VOLUCRUM

Tam Mundorum quàm Immundorum.

Ex Volucribus Mundis sunt sequentes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldæa.	Arabica.
Gallus. Gallina.	Ἀλέκτωρ.	תרדגיל	תרניגולא	ديك
Columba.	Περιστερά.	יונה	יונא	حمار
Turtur.	Τρυγών.			
Perdix.	Πέρδιξ.	קוראה	ܚܓܠܐ	حجلة
Attagen.	Ἀτταγήν.	פסרנה	ܦܣܪܢܝܐ	درج
Turdus.	Κίχλα.			
Phasianus.	Φασιανός.	פשרנה		درج
Passer.	Στρουθός.	צפרה	ܨܦܪܐ	عصفور
Ficedula.	Συκαλίς.			
Pavo.	Ταῶν.	טוסה	ܛܘܣܐ	طاوس
Parix.				
Alauda.	Καλάνδρη	קבשינה	ܩܘܒܫܢܐ	قنبر
Anser.	Χήν.	וזה	ܘܙܐ	وز
Anas.	Νῆττα.			
Fulicæ.				
Cygnus.	Κύκνος.	דררה	ܕܪܪܐ	راحام
Coturnix.	Ὀρτυγομήτρα.			

Ex Volucribus Immundis sunt sequentes.

Latina.	Græca.	Hebræa.	Chaldæa.	Arabica.
Aquila.	Ἀετός.	נשר	נשרא	نسر
Gryps.	Γρύψ.	פרס	עָר	عقاب
Haliætus.	Ἁλιαῖτος.	עזיה	העזניה	
Ixion.	Γύψ.	הראה	בתכנפא	
Vultur.	Ἰκτίν.	איה	טורפיתא	
Charadrius.	Χαράδριος	הדיה	דיתא	
Corvus.	Κόραξ.	עורב	ערבא	عارب
Struthio-Camelus.	Στρούθιον.	יעבה	נעמיתא	نعامة
Noctua.	Γλαύξ.	תחמס	ציצא	
Larus.	Λάρος.	שחף	שחפא	
Accipiter	Ἱέραξ.	הנץ	נצא	شاهين
Herodius.	Ἡρώδιος.	הכוס	קדיא	فروة
Ibis.	Ἶβις.	ינסוף	קיפופא	
Ciconia.	Πέλαργος.	רחמה	רחמא	حزحي
Mergus.	Καταράκτη	קאת	רקריקא	
Porphyrio.	Πορφυρίων.	שלנונא	ינשובא	
Nycticorax.	Νυκτικόραξ.	שלך	רחיתא	

CAPUT VII.

Explicatio Ichnographica, primæ Contignationis Arcæ *in qua Quadrupedum stabula, & mansiones ordine sunt positæ.*

IDem accidere videtur iis, qui de *Arcæ* incapacitate dubii, capere non possunt, quomodò illa tantam tamque innumerabilium animalium multitudinem, & varietatem continere valuerit; ac illis, qui Astronomicarum rerum ignari, stellati cœli faciem lucibus refertam, stellarum, siderumque multitudinem sub numerum cadere non posse, simplicius sibi persuadent; cum tamen in universa cœli facie nulla stella oculis non armatis sensibilis adeo parva sit quæ Astronomis non sit cognita; omnes verò si ad calculum revocentur, non nisi 1022. recenseantur ex iis, quæ innumerabiles putabantur, ut proindè complures olim Hæretici, & hoc tempore ἄθεοι Epicuri de grege porci; uti *Sacræ Scripturæ* libros, eo loco habent, quo quamlibet aliam profanam historiam, ita quoque pro stultis ac monstrosis opinionum suarum dogmatis, omne id, quod capere non possunt, pernegant, pro nugis & fabulis tenent omnia; DEO ipsi omnipotenti rerum Conditori, Angelisque suis apertum bellum indicunt; ἀθανασίαν animarum destruunt, humanam animam à bestiis, & brutis non differe, demonstrare, ipsis belluis deteriores contendunt; qui utique in opinione hac omnium perniciosissimâ, tantò sunt obstinatiores, quantò indoctiores; tantò in hujus satanicâ persuasione, sententiæ asserendæ faciliores, quantò in Epicuræorum oblectamenta magis fuerint effusi. O intolerandum genus hominum non nisi igne flammisque à facie terræ exterminandum! Atque hi sunt, qui nullâ aliâ faciliori ratione *Scripturæ* nullitatem evinci posse, diabolicâ fraude dementati, sibi persuadent, quàm per *Arcam Noëmicam*, quam uti capere non possunt, ita eam cæteris veterum fabulosis narrationibus jungunt. Ego verò hisce, me belluinam eorum inscitiam, Divini Numinis adspirante gratiâ, ita hoc loco evicturum confido, ut, velint, nolint, ultrò veritati palmas præbere cogantur. Sed jam ad rhombum.

Atheorum detestabilis doctrina.

Ut itaque quàm penitissimè hoc de *Arca Noëmica* argumentum discuterem, omnium primò Zoographorum monumenta examinanda censui; Animalium omnium quadrupedum, quæ in universo Telluris orbe hucusque cognita fuerunt, nomina annotavi, vires, proprietates, corporeæque molis magnitudinem singulis competentem, cæterasque circumstantias ἀκριβεστάτως expendi, stabula & mansiones singulis & omnibus, binis vel septenis proportionatas, in *Arca* longitudinis 300 cubitorum, & 50 latitudinis assignavi, uti in *præsenti Schematismo* videre est.

Ichnographia itaque primæ Contignationis *Arcæ* Animalibus quadrupedibus destinata, longa est, uti dixi, 300 cubitos, lata 50 quod spacium superficiale primò in ambulacrum A.B. 300 cubitis longum & octo cubitos latum distribui; quod per quinque alia ambulacra transversa LM. IK. CD. EF. GH. octo pariter cubitorum latum & 50 cubitos transversa latitudine discrevimus, quæ accessum ad omnium animalium stabula præberent; Inter hujusmodi ambulacra, posita sunt, ex utroque latere stabula omnibus & singulis animantibus proportionata; quorum quidem receptaculorum si longitudinem spectes, eam in omnibus æqualem, id est, 20 cubitorum longam reperies; si latitudinem, pro animantium quantitate, nunc

nunc majorem, nunc minorem, prout numeri ſingulis adſcripti docent. Per majus & principale ambulacrum aditus utrimque datur in cellas ſeu ſtabula animalium per portas numeris ſignatas, qui tamen latitudinem cujuſvis ſtabuli unà notant; undè & ambulacrum hoc, octo cubitorum latum conſtituimus, ut *Elephantem* quadrupedum omnium maximum non ſtrictè, ſed amplè quoque & commodè reciperet; quoniam verò hæ portæ ſtabulorum non ſufficiebant, alias arcanas portas, in fine tranſverſorum ambulacrorum poſitas effecimus, & ſignantur hiſce literis, a. b. c. d. e. f. &c. quæ aditum præbebant ad poſteriorem ſtabulorum partem, ubi per feneſtras ſingulis ſtabulis proprias, animalibus quotidianus cibus & potus in vaſa & præſepia in hunc finem ibidem diſpoſita ſine periculo ſubminiſtraretur, uti *in Schemate* videre eſt.

Stabuli Elephantorum quantitas.

Jam itaque ſtabula explicemus, ab Elephantum, qui ſunt animalium maxima, ſtabulo, literâ A ſignato ordiamur, & primum locum à dextris obtinet intra medietatem *Arcæ*, eâ commoditate, ut *Arcam* per portam D. ingreſſi, ſtatim deputatam ſibi manſionem per 20 numerum ſignatam ingrederentur; eſt id ſtabulum 14 cubitorum latum, 16 longum, altum octo; quod ſpacium binis *Elephantis* aut quaternis etiam recipiendis adeò ſpacioſum eſt, ut ibidem non ſtrictè, ſed amplè, & quàm commodiſſimè commorari queant. Eſt & poſt ſtabula p. q. ſpacium aliud, in quod per portam q. ex ambulacro ingreſſus datur, ut ibidem illis pabulum potuſque per feneſtram ſuggeri poſſit.

Sequuntur modò ſtabula cæterorum animalium, majorum & minorum uſque ad *Leporum Cuniculorumque* ſtabula, è latere dextro; ex ſiniſtro verò, animalium ferocium ſtabula ſequuntur, uti *Rhinocerotum, Leonum, Urſorum*, cæterorumque ordine expoſitorum, quæ omnia *in ſequenti Pinace* tibi conſideranda relinquo.

Atque hæc ſtabulorum pro omnibus & ſingulis animantibus quadrupedibus, juxta numerum Mundorum, Immundorumve, nec non ſecundum capacitatem uniuſcujuſque ſpeciei in *Arca* diſpoſitio eſt, quorum quidem habitacula tam laxa ſunt, ut in unoquoque horum, complura adhuc paria poni poſſint; Undè nos, ut ob *Arcæ* amplitudinem, loca omnia repleri poſſent, etiam illa animalia, quæ *Arcam* intrare non neceſſarium erat, poſuimus, uti ſunt, quæ ex diverſæ ſpeciei congreſſu oriuntur, & quæ ob Climatum diverſitatem, aſpectumque cœli differentem, aliam formam quoad extrinſecam apparentiam nacta ſunt, quamvis tamen ſpecie non differant. Si verò Lector obſervaverit nonnullius alterius animalis ſpeciem, quæ hîc non contineretur, is certò ſibi perſuadeat, tam amplas adhuc reſtare manſiones, ut iis, non dicam una, ſed plurimæ quoque ſpecies collocari queant; ut proindè ex hoc animalium epilogiſmo Lector apertè videat, non tantam eſſe animalium multitudinem, quam ſibi perſuadere poſſit quiſpiam. Quicquid enim *Aldrovandus, Geſnerus, Jonſtonus*, in vaſtiſſimis ſuis *Operibus Zoologicis*, de animalibus quadrupedibus attulerunt, id totum in hoc brevi compendio, monſtra etiam contineri certum eſt, uti unum cum altero comparanti luculenter apparebit.

Reſtant modò Serpentum, aliorumque Reptilium ſtabula exponenda, & ut paucis nos expediamus; dico non neceſſarium fuiſſe, ut iis particulares ſtabulationes aſſignarentur, cum iis ſuppedanea ſtabulorum vacua loca hunc in finem relicta, ad commorandum ſufficerent; ibidem enim præter victum ordinarium, etiam ſuctu pinguis humidi, & ex ſordibus animalium vivere poterant.

Porrò

PINAX STABULORUM.

Immundorum Animalium Stabula.

Stabulum signatum literâ — Continet.

Litera	Continet	
A	*Elephantes.*	2
B	*Camelos.*	2
C	*Dromedarios.*	2
D	*Equos.*	2
E	*Asinos.*	2
F	*Onagros.*	2
G	Varias *Felium* Species.	
H	Varias *Simiarum* Species, binæ Singulæ.	
I	*Cercopithecos.*	2
K	*Lepores.*	2
L	*Sciuros.*	2
M	*Cuniculos.*	2
	Porcellos marinos.	
N	*Stabulum vacuum.*	
O	*Rhinocerotes.*	2
P	*Leones.*	2
Q	*Ursos.*	2
R	*Tigrides.*	2
S	*Pantheras* & *Leopardos.*	2
T	Animalia quæ *Monocerotes* vocantur.	2
V	*Lynces* cum *Gulonibus.*	2
X	*Lupi.*	2
Y	*Vulpes.*	2
Z	*Apri* cum *Porcis* domesticis.	2

Mundorum, & Amphibiorum Stabula.

Stabulum signatum litera — Continet.

Litera	Continet		
♉	*Castores.*	2	Amphibia, & Immunda.
♊	*Lutras.*	2	
♋	*Crocodilos.*	2	
♌	*Hippopotamos.*	2	
♍	*Tragelaphos.*	7	Munda.
♎	*Bubalos.*	7	
♏	*Alces.*	7	
♐	*Uros.*	7	
♑	*Capras* cum *capris.*	7	
♒	*Arietes* cum *Ovibus.*	7	
♓	*Boves* cum *Vaccis.*	7	
☽	*Cervos.*	7	
☉	*Rangiferos.*	7	
♀	*Capras Sylvestres.*	7	
	Oryges.	7	
	Ibices.	7	
☿	*Rupicapras.*	7	
♂	*Canes Domesticos.*		Immunda.
	Canes aquaticos.		
♃	*Canes Leporarios.*		
	Canes Molossos.		
♄	*Melites.*		
	Canes Indicos.		
☊	*Vitulos Marinos.*		Amphibia.
☋	*Testudines.*		
	Ericeos, Histrices.		
*	*Taxos, Glires, Martes, Mustelæ.*		

Porrò *Noë* cum prævidiſſet, ingentem ſordium excrementorumque colluviem ex tanta animalium coacervatione naſcituram, datâ operâ ſentinam fecit in infimo *Arcæ* loco, uti *in Præcedentibus* diximus. deindè craticulas ferreas quarum quinque in hoc præſenti Schemate exhibuimus hoc ſigno ▦ notatas, ita ſcitè ſagaciterque diſpoſuit, ut in dictam ſentinam per has è ſtabulis extractæ ſordes, in ſentinam devolutæ, *Arcam* ab immunditiis liberam, immunemque relinquerent; habebant autem hæ ferreæ craticulæ coopercula ſua, ut claudi & aperiri; claudi quidem ne fœtor ex ſentina exhalans, animalia hominesque mephiti conficeret; aperiri verò in ſordium projectionem poſſent. Poſuimus & binas ciſternas in extremitatibus *Arcæ*, ſigno ♈ & ♎ notatas, in neceſſarium *Arcæ* uſum; de quibus *in Sequenti* capite fuſiùs.

CAPUT VIII.

De Commeatu omnibus & ſingulis Animantibus in Arcam *introductis, ſufficienti & neceſſario, & de Penuariis, Reconditoriiſque, ea de cauſa in* Arca *extructis.*

QUanquam abſoluta, & immenſa DEI potentia *Noëmum* cum univerſa ſua familia, quin & omne animal quod vivebat, & movebatur ſuper terram, ſine ulla *Arcæ* fabrica, & ſine ullo ciborum apparatu, ſine ullo corporeæ neceſſitatis ſubſidio aliundè allato, conſervare potuiſſet, magis tamen Divinæ providentiæ conſentaneum videbatur, non purè ſupernaturali modo, ſed humanæ providentiæ captuique congruo, magnum hoc pietatis ſacramentum, ad divitias gloriæ ſuæ demonſtrandas, peragere; ut videlicet Mundum ob peccatorum enormitatem, perditum per *Noëmi*, DEI aſſiſtentis auxilio Divinique influxus gratiâ inſtructi cooperationem reſtauraret, *Arcam* fabricari, voluit loculos in ea pro animalium diverſitate & multitudine conſtituere, *Reconditoria* ciborumque *Penuaria* diſtribuere, de alimentis omnibus & ſingulis animantibus, tum pro ſe, tum pro illis congruis hac providentia conſervare, utque hoc pacto humanum genus, quod ob impietatem perierat, non ſolius DEI opitulatione, ſed cooperatione hominis juſti & perfecti, reſtitueret; quod poſteà à *Chriſto* θεανθρώπῳ, cujus *Noë* typus erat, miro & ineffabili modo completum fuit. Dixit itaque DEUS ad *Noe*:

קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת *Geneſ. 6. verſ. 21.*
אליך והיה לך ולהם לאכלא:

Tolles igitur tecum ex omnibus eſcis, quæ mandi poſſunt, & congregabis apud te, & erunt tam tibi, quam illis in eſcam.

Ex hujus Lectionis contextu luculenter patet, pro omnibus & ſingulis animantibus, cujuſcunque tandem generis, de cibis & alimentis unicuique propriis, queis ſuſtentarentur, providendis *Noëmo* præceptum fuiſſe, de quo mirum in modum altercantur *Interpretes*. Nonnulli volunt, omnibus commune fuiſſe alimentum; quorum error uti vel ipſis Sacri Textus verbis (*Ex omnibus eſcis, quæ comedi poſſunt*) contradicit, ita is quoque error pluſquàm palmaris explodendus eſt. Quidam hanc ſententiam admittunt quidem, ſed ad ſola carnivora animalia reſtringunt; Et hoc quidem ut aſſeverent, alia cauſa non fuit, niſi quod vererentur, ne *Arca* tot aliorum animalium, præter ea quæ in ſemen deſtinarentur, coacervatione in alimenta cedentium multitudine & copia aggravata, neque ſatis capax, neque oneri ferendo ſufficiens foret; undè ut *Arcam* ab hac quorundum rapacium animalium σαρκοφαγία liberarent,

rent, fingunt, nescio quo fundamento, dicta animalia, quæ carnivora nominant, ante *Diluvium* ab esu carnium abstinuisse, & solis herbis & frugibus victitasse. Sed uti hæc gratis ficta sunt, ita facile quoque repudianda sunt. Anne ante *Diluvium* animalia diversæ speciei fuisse ab illis, quæ post *Diluvium* ex iis, quæ *Arca* continuit, propagata fuerunt, extitisse putabimus? Anne differentem naturam proprietatesque post *Diluvium* induisse credemus? minime gentium; Animal enim cujuscunque generis & speciei sit, illam naturam, proprietatem, vires, potentiamque quam à sapientissimo Conditore in primordiis rerum sortitum fuit, eandem semper, & olim tenuisse, & in hunc usque diem inseparabiliter tenere, quisque intentionem conditoris, & invincibile Naturæ jus recte penitiùsque expenderit, luculenter fatebitur. Neque sufficit, id quod cuique naturale est, diversis modis considerare; sive enim specificam consideremus naturam, sive individualem cujusque, semper verum erit, *Leonem*, *Aquilam* & similia, implantatum iis à natura ad carnium esum, appetitum, sine quo vivere non possent, habere; unde & sagacis Naturæ providentia, illa rostro ad dilaniandum durissimo, unguibus ad prædandum robustissimis, volatu celerrimo, visu acutissimo ad necessaria & congrua sibi nutrimenta acquirenda aptissimo instruxit, quæ sarcophagiæ, sive ad carnium esum pronitas adeò iis naturaliter insita est, & fuit, ut sine totius speciei destructione ab eadem separari non possint.

Objectiones dissolvuntur.

Objiciunt hoc loco Adversarii, nimiùm de *Arcæ* incapacitate anxii; idem animalibus carnivoris accidere potuisse ante *Diluvium*, quod pueris, qui in tenero primæ ætatis flore, pro nutrimento non carnes, & alia duriuscula edulia, quæ ob stomachi debilitatem abhorrent, sed pultibus & lacte materno, usque dum robustiorem stomachum acquisiverint, tandem carnibus nutriri. Quod argumentum magni roboris esse, ad convincendum, dicta animalia ante *Diluvium* carnibus abstinuisse, sibi persuadent: perperam: neque enim id pueris tantùm, sed & omnibus quadrupedum speciebus commune esse in ætate teneriuscula, lacte materno nutriri, quis non videt? *Lupus* enim vix natus, statim non ad carnes, sed ad lac *Lupæ* genitricis sugendum naturali fertur instinctu; quod & de cæteris tam carnivoris, quàm non carnivoris intelligi debere, nemo nisi mentis inops inficiabitur. Volucres verò rapaces cum lacte mammisque careant, suos pullos non carnibus quidem, sed calido animalium sanguine, usque ad ætatem quâ sibi ipsis de victu providere possint, loco lactis nutriunt; quod & nidi *Vulturum*, *Aquilarum*, *Accipitrum*, similiumque, diversis animalium cadaveribus referti testantur, ubi præter carnes nil aliud reperitur. Sed jam ad alia.

Quidam denique dum de *Arcæ* incapacitate nimium solliciti sunt, ad miraculosam hujusmodi animalium sustentationem confugiunt; videlicet dicta animalia toto *Diluvii* tempore sine ullo cibo carnium vixisse, aut saltem fame compulsa, quævis obvia devorasse, perperàm dictum. Quis nescit, hoc expressè Sacræ Scripturæ Textui repugnare, cum ille expresse dicat; (*Sumes tibi ex omnibus escis &c.*) frustrà autem hæc dicerentur, si miraculo sustentata fuissent: non minùs miraculo proximum fuisset, si *Lupus* paleis, fœnoque vitam contra naturalem sibique insitum appetitum cum *Bobus* & *Vaccis* victitasset, cum eum mori malle certum sit, quàm insolitis & naturæ suæ repugnantibus cibis nutriri. Ex quibus, ni fallor, luculenter apparet, & carnivoris, & non carnivoris animantibus intra *Arcam* sine ullo incapacitatis *Arcæ* metu, sufficientissimo

commeatu à *Noëmo* provisum fuisse. Quod ut pateat, id scitè sanè Arithmetica demonstratione confirmandum censuit Pererius noster: *Si omnia*, inquit, *carnivora animalia redigantur ad numerum* 100 Luporum, *cuilibet* Lupo *octava pars* Ovis *in quotidianum alimentum satis erat; neque enim* Arcæ *locus* Lupinæ *voracitati explendæ idoneus erat; ad quotidianum itaque centum* Luporum *victum*, Ovibus 12 & *dimidiâ opus fuit; qui numerus per unius anni* 365. *dies multiplicatus*, Oves $4562\frac{1}{2}$ *continet; quarum* Ovium Arcam *sat capacem fuisse indè deducitur, quod de trecentis mansionibus habitationi animalium comparatis, vacuæ relictæ sint centum triginta, in quibus magna pars istarum cibariarum* Ovium *stabulari potuit. Est & hoc annotandum, numerum hujusmodi* Ovium *in victum cedentium multùm in dies singulos diminutum fuisse, quotidiè scilicet deficientibus plus duodenis* Ovibus, *quæ quotidiano carnivororum animalium cibatu absumebantur. Accedit, quod etiam certus tum* Ovium, *tum reliquorum animalium numerus in hunc finem auctus, qui tam animalibus carnivoris, quàm* Noëmo & *familiæ ejus solùm in cibum cederet, deputatus fuerit.* Sed nos in *sequenti capite* id non arithmeticâ solummodò, sed & geometrica demonstratione, ex distributione Penuariorum, Lectori rem ad oculum exhibere conabimur.

Arithmetica ratio pro cibo carnivororum.

Pererius l. de Arca.

CAPUT IX.

De Commeatu pro omnibus & singulis animalibus in Arcam *introductis in particulari.*

EXposito jam dubio de carnivororum animalium commeatu carnium oborto, nil restat, nisi ut paulò strictiùs universalem animalium commeatum exponamus: Et primò quidem totum victum animalibus omnibus necessarium in quinque Classes partiemur; quorum primum locum obtinet victus carnivororum, ubi carnivora intelliguntur non ea solùm, quæ carnibus animalium quadrupedum, volatiliumque, sed illa quoque, quæ Piscibus, Serpentibus *Ranis*, *Rubetis*, *Muribus*, cæterisque insectis vermibusque vescuntur, uti pleraque volucrum rapacium genera, ea tamen differentia, ut sola rapacia quadrupedia, & volatilia rostro adunco, & validis unguibus instructa intelligantur, non ea verò, quæ in aquis alimenta sua quærunt, aut piscibus vivunt, aut quædam, quæ inter πάμφαγα, sive Omnivora recensemus, uti sunt nonnulla ex frugivoris.

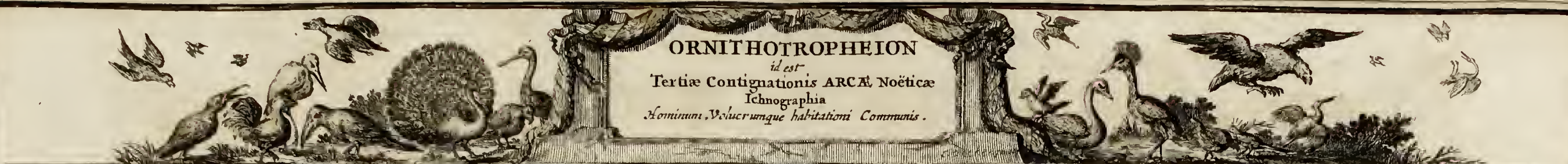
Secunda Classis eorum animalium est, quæ frumentaceis, uti siligine, hordeo, avena, herbis quoque, fœno, paleis, foliis arborum exsiccatis, uti omnia ferè ovilli, caprini, cervini, bovinique generis animantia victitare solent.

Tertia classis animalia continet, partim quadrupedia, partim volatilia, quæ præter fruges, & frumentacea edulia, partim leguminibus, oleribus, farre, viciâ, cicere, lentibus, uti gallinaceum, & columbinum genus nutriri solent, partim fructibus arborum, Lauri, Olivarumque granis, Uvis, Ficubus, Baccis, Nucibus, Castaneis, Glandibus variarumque plantarum seminibus, uti omnia ferè avium genera, exceptis rapacibus, vescuntur, ex quibus nonnullæ sunt, quæ πάμφαγα, *Omnivora* dicuntur, uti *Gallinæ*, *Anates* & similia.

Pro Animalibus frugivoris commeatus.

Animantia πάμφαγα.

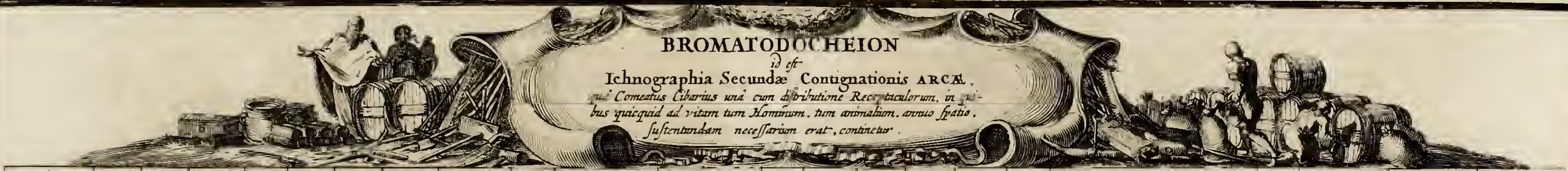
Noëmum itaque verum & prudentem Oeconomum, ex omnibus hisce cibariorum speciebus, omnibus & singulis animalibus, per unius anni spacium, copiosum uberemque commeatum congessisse, nulli dubium esse debet, qui Sacri Textus verba rectè expen-

1 Pelicani. Onocrotali. Plateæ et Cochleariæ. a
2 Phasiani et Vrogalli. b
3 Pernices. Perdices. Attagenes. c
4 Halcyones. d
5 Picæ cum Picis diff: species cc
6 Psittaci diff: species. dd
7 Pavones differentes species. ee
8 Gallo Pavones, cum Gallinis Indicis. Gallinæ Pharaonis. f
9 Accipitres diff: spec: g
10 Vultures diff: spec: h
11 Aquilæ diff: spec: i
12 Falcones differentes species. k
13 Struthio-Cameli. l
14 Grues et Ciconiæ. m
15 Ardeæ differentes species. n
16 Anseres domestici et sylvestres. o
17 Anates different: species. p
18 Milvi. Mergi. Fulicæ. q
19 Ficedulæ. Beccaciæ. r
20 Sturni. Motacillæ. s
21 Bubones. Vlulæ. Otides. t

A B C D E

E Peregrinarum Avium caveæ, ut sunt: Argatilis. Velia Tyrannus. Ægythus. Crex. Certhia. Phoicus Cærulea. Pardalus. Collurio. Batis. Ægythalus. Spizites. Chrisometris. Iynx. Glottis et Similis.
F Gryphosfalcones. Harpyæ.
G Columbæ, Palumbi Turtures diff: species.
H Gallinæ different: spec: cum Gallis Gallinaceis.
I Aviarium magnum pro parvis, et Canoris aviculis uti: Luscinæ. Alaudæ. Reguli. Calandræ. Acanthides. Fringillæ. Carduelis et similes.
K Penuarium.
L Culina.
M Cœnaculum
N Cubiculum Noë.
O Cubiculum Sem.
P Cubiculum Cham.
Q Cubiculum Japhet.
R Corvi. Cornices. Monedulæ. Picus Martius.
S Passeres. Passer Solitarius. Galgali. Upupæ.
T Pavorum, Paricumque different: spec.
V Cuculi. Phœnicuri. Rubeculæ. Erucæ.
W Hirundinum variæ species.
X Coturnices.
Y Manucodiatæ, variæ species.
Z Locus vacuus.

A Instrumenta Fabrilia, pro futuro Mundo.
B Funes. et reliqua Supellex domestica.
C Lignile.
D Condimenta. Ciborium.
E Omnis generis Grana et Baccæ pro Volucribus.
F Pyra. Poma.
G Panis biscoctus. Caro fumata pro Carnivoris.
H Ovile tum ad Cibum Carnivororum, tum ad futuri Mundi necessitatem. Butyrum. Butyrum.
I Caprile ad usum tum animalium Carnivororum, tum Hominum in futuro Mundo. Caseus. Caseus.
K Triticum.
L Siligo.
M Hordeum.
N Avena.
O Dolia plena aquâ in usum necessarium.
P Folia arborum in usum Animalium tempore hyberno.
Q Fœnile pro Animalibus herbivoris.
R Aliquot Boves in usum posteri Mundi. Aliquot Equi et Asini in usum Mundi posteri.

A E F B C D G

S Instrumenta Agricultoria pro renascente Mundo.
T Panni. Lintea Supellex.
V Ferramenta. Lana.
X Molæ Trusatiles. Pistrinum. Furnus.
Y Oleum.
Z Sal. Metalla et varia mineralia in futuri mundi usum.
aa Pisces siccati cum salsamentis pro amphibys. Candelæ. Mel.
bb Palumbaria tum pro Carnivoris, tum in futuri Mundi usum.
cc Gallinarium pro Carnivoris, tum Quadrupedib. tum Volucribus, tum in futuri Mundi usum.
dd Glandes. Nuces.
ee Castaneæ. Uva Passa.
ff Pisa. Ciceres. Fabæ.
gg Lentes. Oryza.
hh
ii Stramina frumentacea in cibum Animalibus proprium.
kk Paleæ pro Bobus, Asinis, Camelis, Cæterisque.
ll Vacua reconditoria pro ys quæ necessitas suggerere poterat.

Longitudo Arcæ 300 Cubitis. Longitudo Arcæ 300 Cubitis

M Porcellus Indicus bini.
L Cuniculi bini.
K Lepores bini. Sciuri.
I Cercopitheci bini.
H Variæ Simiarii species.
G Variæ Felium species binæ.
F Onagri bini aliquot:
E Asini bini aliquot:
D Equi bini.
C Dromedary bini.
B Cameli bini.
A Elephantes bini.
O Rhinocerotes bini.
P Leones bini.
Q Vrsi bini.
R Tigres bini.
S Pantheræ, Leopardi bini.
T Monocerotia animalia Asini cornuti.
V Lynces binæ. Gulones.
X Lupi bini.
Y Vulpes binæ.
Z Apri bini. Porci domestici bini.
Cisterna. ♎

A L I C E G B

Cisterna ♓
Castores bini. ♉
Lutræ binæ. ♊
Crocodili bini. ♋
Hyppopotami bini. ♌
Tragelaphi bini. ♍
Bubali septeni. ♎
Alces septeni. ♏
Vri septem sive Bisontes. ♐
Capræ septenæ. ♑
Oves septenæ. ♒
Boves septeni. ♓
Cervi septeni. ☾
Rangiferi septeni. ☉
Capræ silvest: Oryges Ibices Damæ septenæ. ♀
Canes domestici bini. ☿
Canes Leporary bini Aquatici. ♂
Canes Molossi bini. ♃
Canes Melitenses bini. ♄
Canes Indici bini.
Vituli Marini Phocæ binæ. ☋
Testudines. ☊
Ericy. Histrices.
Taxi. Glires. Martes. Mustelæ.
Reconditorium

M K D F H

Porta Arcæ

penderit; quem & pro ea à DEO insitâ sibi sapientiâ tanto ordine, & dispositione digessisse verisimile est, ut sine errore, statim obvium foret, quod unicuique animali, sive quadrupedi, sive volatili ad victum congruum, adeóque necessarium erat; uti ex secunda contignationis fabrica, in varios loculos digesta, & omnium rerum tam sibi suisque, quàm animantibus necessariarum rerum copiâ instructissimum *Magazinum* βρωματοδοχεῖον luculenter ostendit.

Sapientia *Noë* in exacta rerum dispositione.

Antequam verò ad distributionem loculorum in secundæ fabricæ contignatione, quæ Penuariis deputabatur, describendam procedamus: Sciendum primò. Sicut ingens fuit animalium multitudo & diversitas, & singula quotidiano victu ad vitam tolerandam indigerent, ita quoque, inmensam rerum edulium congeriem à *Noë* fuisse intra *Arcam* introductam, locisque opportunis ita dispositam, ut nihil esset, quod Divino jussui dissentiret. Primo itaque, quia tot, ac tanta animalia non solo cibo, sed & aquæ potu indigebant, sine quo cuncta perire necesse erat: Aquarum itaque ingens multitudo per unius anni spatium necessaria erat. Vero itaque haud absimile est, *Noëmum* primò, & ante omnia duas cisternas fecisse, quæ concavo sentinæ eâ industriâ inserebantur, ut & ab omnibus sentinæ quisquiliis, sordibusque immunes, aquam & limpidam, & frigidam mundamque silicibus, glareâque in fundo earum positis, conservarent; quarum altitudo quatuor cubitos, latera quadrati sub qua forma constituebantur octo cubitorum essent; præterea *Noë* ingentem doliorum aquis confertorum quantitatem loco opportuno constituit, nè deficientibus cisternarum aquis, id unicum deesset, sine quo nec homines, nec animalia vivere possent. Verisimile quoque est, *Noëmum* suggrundia, quæ aquam pluvialem collectam, per occultos canales suis epistomiis ad claudendum aperiendumque aptis, in dictas cisternas deducerent, *Arcæ* forinsecùs apposuisse; ex cisternis verò, veluti ex puteis, aquam, vel haustris, vel antliis in usum animalium extractam fuisse, nemini dubium esse debet, qui œconomicum hoc negotium rectè considerârit.

Provisio aquæ potabilis pro uno anno.

Dolia aquis plena.

Tabula *Penuariorum*, sive *Magazini*, in quo commeatus pro omnibus animalibus continebatur.

LATUS I.

A. *Instrumenta fabrilia pro Mundi posteri usu.*
B. *Funes, & necessaria supellex domestica.*
C. *Lignile.*
D. *Condimenta ciborum.*
E. *Omnis generis grana, baccæ, semina, pro volucribus.*
F. Pyra, Poma, *recentia & sicca.*
G. Panis biscoctus, *cum carne fumata pro carnivoris.*
H. *Ovile, ad usum, tum ad cibum carnivororum, tum ad posteri Mundi necessitatibus subveniendum* Lacte Butyro Caseo *instructum.*
I. *Caprile in prædictum finem*, Lactis & Casei *sufficienti copia.*
K. Triticum.
L. Siligo.
M. Hordeum.
N. Avena.
O. *Dolia plena aquis in usum maximè necessarium.*
P. *Folia arborum sicca pro animalibus non carnivoris, tempore hyberno: vites & germina fructiferarum arborum, in posteri mundi usum plantationis prompta.*
Q. *Fœnile.*
R. *Aliquot* Boves, Equi & Asini, *in usum renascentis Mundi.*

S. *Instrumenta Agricultoria pro futuro Mundo.*
T. *Panni & lintea supellex, pro vestitu.*
V. *Ferramenta & Lana.*
X. *Molæ trusatiles. Pistrinum cum furno.*
Y. Oleum.
Z. Sal, Metalla, *& varia Mineralia, in futurum usum.*
aa. *Pisces siccati, & torrefacti, cum salsamentis pro amphibiis.*
bb. *Columbaria pro carnivoris, & in usum Mundi posteri.*
cc. *Gallinarium pro Carnivoris, & in usum Mundi posteri.*
dd. Glandes & Nuces.
ee. Castaneæ. Uvæ passæ.
ff. Pisa. Ciceres. Fabæ.
gg. Lentes. Oryza.
hh. *Dolia aquis plena.*
ii. *Stramina frumentacea pro* Bobus.
kk. *Paleæ pro* Bobus, Asinis, Camelis.
ll. *Vacua reconditoria, pro iis animalibus, quæ occurrere alicui possunt.*

CAPUT X.

Explicatio secundæ Contignationis Arcæ *in qua ciborum necessariorum apparatus continetur.*

Diligentia *Noë* in expediendis rebus.

CErtum & indubitatum esse debet, omni œconomicæ disciplinæ non imperito; *Noëmum* juxta præceptum *Domini* in procurando sufficientissimo pro omnibus tum hominibus, tum animantibus ciborum unicuique propriorum, proportionatorumque commeatu, non tumultuario, uti dici solet, & præcipiti mentis judicio processisse, sed uti erat Divini luminis affluxu perfusus, ita quoque negotium summâ curâ & sollicitudine peregisse, nec non exquisitâ mentis trutinâ omnia & singula ponderâsse; deindè pro varietate cibariorum, esculentorumque copiâ, quæ ad unius integri anni decursum, omnibus sufficerent, loculos, reconditoria ac *Penuaria*, adeò dextrè in hujus secundæ contignationis fabrica constituisse, ut sine ulla confusione in tantarum rerum congerie statim occurreret, quod adeò omnibus necessarium foret; præthereà cum tanto ordine in quotidiano cibo animalibus subministrando, cum per se, tum per filios, filiorumque uxores processisse, ut œconomia hæc, non tam humanâ, quàm divinâ industriâ & directione, adminstrata fuisse videretur. Undè ego sane paulò altiùs stupendum hujus œconomiæ apparatum considerans, totum umbratili quadam delineatione, hîc ob oculos curiosi Lectoris proponendum censui, non qùod eo prorsùs modo, & ratione, quâ ego illa in præsentibus Schematismis exhibui, constituta fuerint, sed eâ, quâ summum *Arcæ* œconomum in ea constituenda procedere potuisse existimaverim; tanto enim omnia & singula ingenio constituta fuêre, ut non dicam verbis explicari sed ne mente quidem satis comprehendi possint. Ac proindè in tanto instaurandi Mundi seminario quicquam defectuosum, imperfectum, confusumque fuisse, uti de hujus Divini operis Architecto nefas est, cogitare, ita quoque modus, quo processit, omnem nostram fandi, scribendique facultatem longè excedit. Tametsi verò nemo sit, qui veram interiorem *Arcæ* fabricam à *Noêmo* constitutam viderit, ex Eloquiorum tamen Divinorum oraculis nonnulla nobis lux oboritur, quâ illustrati, hoc vel simili modo, mirificum hoc *Arcæ* τέχνασμα, transactum censemus, non quod reverà uti nos posuimus, talem præcisè fuisse asseramus, sed quod juxta rectæ rationis dictamen, talis & talis esse potuerit & debuerit. Quod ut luculenter pateat,

Sup-

Suppono *primò Noëmum* pro insita sibi à DEO sapientia non tantùm animantibus in *Arca* conclusis de commeatu per annuum spatium sufficienti providisse; sed etiam de iis rebus necessariis, quæ renascentis Mundi seculo, usui esse poterant. Præviderat enim, se agros immensa limi coacervatione oppressos ad culturam, sine instrumentis ad id necessariis reducere minimè posse; undè eum magnam eorundem à nepotibus *Tubalcain* fabris ferrariis, ante *Diluvium* elaboratorum copiam comparasse verisimile est, quæ etiam intra *Arcam* opportuno loco reposuit, ut loculi A.B. docent.

Instrumenta omnis generis agricultoria in renascentis mundi usum.

Secundò. Quoniam verò sine seminibus, granis frumentaceis, omnis generis leguminibus Agrorum cultura otiosa foret; nec Terra statim sponte sua frumenta producere posset, de magna eorundem abundantia, tum in animalium cibum, tum in Agrorum posteri Mundi sementem necessarium providit; quæ receptacula K. L. M. N. & dd. ee. ff. gg. *in Schemate* monstrant.

Provisio seminum frumenti, in futuri mundi usum.

Tertiò. Quoniam vero octo personæ jam laboribus in *Arca* exantlatis fracti, incultam Terram, sine jumentorum ope ad frugem reducere non posse videbat; verisimile est, eum nonnullos *Boves*, *Equos*, aut *Asinos* solùm in hunc finem in *Arca* conservasse, ut agri per aratrum culti, proventum facerent, subitaneæ multiplicationi hominum sustentandæ convenientem.

Provisio jumentorum in posteri Mundi agriculturam.

Quartò. Quoniam rursus universa Telluris facies limo oppressa, omnesque plantæ, frutices, arboresque frugiferæ intra limosam terrestrium quisquiliarum congeriem altùm suppressæ, non statim primo post *Diluvium* anno germinare, fructusque desideratos proferre poterant; Verisimile est, *Noëmum* pro sua providentia nonnulla hujusmodi arborum fructiferarum germina in hunc finem *Arcæ* opportuno loco inseruisse, ut ea finito *Diluvio*, illi statim in plantationem unicè servirent: atque luculenter patet ex vitibus plantatis post *Diluvium*; cum difficile videatur, statim post *Diluvium* eum hujusmodi vitium germina, utpotè luto sepulta reperisse, cùm germinatio arborum, non nisi multis post annis perfectè effloruisse, vero haud absimile sit: undè ea data opera intra *Arcam* conclusa secum detulisse, ex dictis constat; quod & de cæteris hisce similibus intelligi velim, de quibus etsi *Sacer Textus* sileat, ex unico tamen hujusmodi exemplo, quid de reliquis actum sit, cognoscimus. Verùm de hisce quàm fusissimè in *Tertio Libro de Mundi renascenti statu* agetur.

De vitibus in postero mundo plantandis, cæterisque germinibus provisio.

Porrò quemadmodum in humanæ vitæ transactione aquâ nil magis necessarium fuit, ita quoque de magno aquarum commeatu per unius anni curriculum sufficienti *Noëmum* providisse, nemo dubitare debet, nisi is forsan, qui hujus elementi necessarium usum non nörit.

Aquæ commeatus.

Primò itaque duas cisternas, uti *suprà* ostendimus, in extremis *Arcæ* angulis posuit, quæ per suggrundiorum canales tempore pluviarum replebantur; verùm cum hæc minimè sufficere posse viderentur; in secunda hac Contignatione, quæ *Magazinum* refert, plurima plena aquis dolia eum imposuisse, à vero haud abludit, ex quibus uti singulis diebus pro quadrupedibus potandis, unum insumi poterat, ita quoque ad numerum 365 facilè, ad tot nimirum, quot dies in anno, pertingebant; Cum verò aqua non solùm in potûs usum distribueretur, sed & in diluendis *Arcæ* sordibus, mundandisque stabulis, & ambulacris, necessariò impenderetur, vix indies unum ex doliis, nisi insigni capacitate præditum, in multiplicem usum, in quem aqua adhibebatur, sufficiens videbatur nisi defectum cisternæ supplerent. Qui verò animalia intra *Arcam* sine potu perstitisse audaciùs asserunt, hos ipsis bestiis adnumerandos

Qui putant bestias in *Diluvio* potu aquæ abstinuisse, Sacris literis contradicunt.

dos censeo, nisi miraculo id accidisse velint, quod tamen supervacaneum censemus, cùm miraculo opus non fuerit, ubi humana industria de sufficienti aquarum copia facilè providere poterat.

De *Gallinis*, *Columbis* pecoribus pecudibusque provisio.

Quod verò *Gallinis*, *Columbis*, pecoribus pecudibusque in *Magazino* locum assignaverimus, & quidem præamplum, id non sine ratione præstitimus: cum enim in Zootrophio quadrupedum jam septena & septena ex dictis mundis animalibus; in posteri Mundi semen locaverimus, supervacaneum esse videbatur, in *Magazino* eadem animalia, nova Stabulorum constitutione cohonestare; Veruntamen qui *in precedentibus* expositam *Noëmi* intentionem rectè ponderârit, is haud dubiè, id optimè factum, non inficiabitur. Vir enim sapientissimus cum non tantum de animalibus in *Arca* annuo spatio conservandis, sed etiam de rebus post *Diluvium* ad humanæ vitæ necessarium usum comparandis sollicitus esset, ne consumptis jam omnibus alimentis, præter septena mundorum animalium quorum tria paria in semen speciei propagandæ, septimum in sacrificium DEO offerendum restabat; præter hoc Ovillum, Caprinum, Bovinumque genus præ omnibus aliis maximè necessarium, optimo sane, & prudentissimo consilio conservandum statuit, ne statim post *Diluvium* necessariis destitutus, renascentis Mundi propagatio retardaretur. Hæc enim & carnem, Lac, Caseumque ad cibum; Lanam verò, & Pelles in vestimenta magnis jam laboribus in *Arca* attritis præbebant; eademque de causa jumenta quoque in culturam agrorum unà cum omnibus instrumentis tum fabrilibus, tum agricultoriis ad operandum necessariis, reservanda censuit. Sed hæc mea quidem est sententia de qua unicuique liberum sit judicare.

Oves, *Boves*, *Capræ* complures in *Arcam* introduxit *Noë* in necessariam vitæ sustentationem.

Præterea quæ in speciei propagationem conservabantur in postero mundo.

Gallinarum provisio.

Cur verò nonnihil ex Gallinaceo columbaceoque genere unà conservandum judicârit, ea de causa factum suspicor, ut illa statim insigni ovorum partim ad accelerandam propagationem, partim in victum, paucis istis novi Mundi colonis cederent. Idem de seminibus magnâ copiâ comparatis intelligendum est, ut videlicet statim post *Diluvium* jactis omnis generis seminibus Agri fœcundati desideratas fruges ad vivendum necessarias producerent. Verum reliqua quæ in *Magazino* continentur, alimenta, si Lector bene cum animalium multitudine cibandorum contulerit, *Noëmi* in providendo de omnibus & singulis sapientiam non poterit non satis admirari, utpote qui DEO inspirante, actionesque ejus suâ perpetuâ assistentiâ dirigente tam provide omnes boni œconomi partes explesset.

CAPUT XI.

De Tertia & suprema Contignatione Arcæ, *quæ octo homines unà cum volucrum speciebus inhabitabant, &* Ὀρνιθοτροφεῖον *dicitur.*

HAbes in hoc Schematismo Caveas omnium volucrum de quibus aliqua notitia haberi potuit, unà cum habitationibus, Cubiculis, Cœnaculo, Culina, Penuario pro *Noëmo*, & Uxore ejus, deinde pro familia trium filiorum *Sem*, *Cham*, *Japhet*, totidemque Uxorum; & optima quidem ratione, octo homines supremæ contignationis in *Arca* locus, unà cum omnibus volucrum generibus decebat. In hac enim jussu DEI fenestra ex materia diaphana, ad illuminandam hanc superiorem *Arcæ* portionem, eum in finem

Fenestra diaphana lucem præbebat habitaculo *Noë*.

finem posita erat, ne perpetuis damnati tenebris, & horrore carceris perterriti, fumantiumque lucernarum tetro odore infestati paulatim viribus animoque deficerent. Uti enim vel minimus lucis radius in caliginosis locis commorantes valdè recreat, & mœstitia oppressos spiritus mirum in modum excitat atque corroborat; ita quoque valdè consentaneum erat, *Noëmum* eum in *Arca* habitationis locum seligere, ubi lux tum hominibus, tum volucribus, quæ lucem aërisque lucidissimam regionem naturaliter amant, copioso affluxu se diffunderet. Quoniam verò in remotiores *Arcæ* terminos lux per fenestram immissa pertingere non poterat, verisimile est, *Noëmum* Architectum peritissimum, tum in utrisque *Arcæ* lateribus juxta longitudinem, tum in extremis lateribus juxta latitudinem complures fissuras, quæ & unà loco spiraculorum servirent, eo ingenio adaptasse, ut & lucem nonnullam in omnes *Arcæ* partes, sine ullo aquarum sese intra *Arcam* insinuantium metu & formidine immitterent, & unà *Arca* in tanta sordium colluvie, immensum fœtorem per fissuras, veluti aperta lateris spiracula egererent; modò per alterius rimas novi aëris attractione *Arcam* à pestifera evaporatione liberarent; siquidem penitùs ex omni parte *Arcâ* clausâ, fieri non poterat, ut sine manifesto miraculo, ex tot animalium halitibus, excrementorumque denso vapore, vitam per integrum unius anni curriculum sustinere valerent. Sed jam singula paulò fusiùs exponamus. Habitationem *Noë* in medio *Arcæ* ex ea parte, qua lux per fenestram immissa intensior erat, disposuimus. Cœnaculum, sive Aulam exprimit litera M. Cubiculum ejus, ubi cum uxore noctu cubabat, signatur literâ N. cui ordine sequebantur tria cubicula portis suis instructa, & literis O. P. Q. signata, in quibus cum uxoribus suis, à laboribus fessi morabantur; *Sem Cham*, & *Japhet*, in quibus & reposita habebant cariora quæ ante *Diluvium* in *Arcam* secum intulerant, unà cum instrumentis, quibus in *Arca* administranda utebantur. Cœnaculum, in quo prandio cœnaque reficiebantur, atque unà relaxationi mentis, mutuis colloquiis indulgebant; Sequitur culina camino haud dubiè instructa, per quem fumus egeri posset, ne per *Arcam* diffusus, damnum notabile tum hominibus, tum volucribus inferret. Culinæ jungebatur penuarium cibos continens mensæ Noëmicæ filiorum uxorumque necessarios, ne semper ex universali *Magazino* cibos apportare cogerentur. Ita *Buteo*. Huic Aviarium literâ I. signatum jungitur, in quo omnes illæ volucres minoris molis, & voce canorâ præditæ, uti sunt *Luscinia*, *Alaudæ*, *Merulæ*, *Reguli*, *Calandræ*, *Acanthides*, *Fringillæ*, *Cardueles*, similesque, differentibus caveis, tum ad conservationem speciei, bina, tum ut *Noëmi*, filiorumque curâ, & sollicitudine, laboribusque suppressorum animos nonnihil dulci suâ symphoniâ recrearent. Credibile quoque est, in hisce octo hominibus constitutis cubiculis, *Canibus* & *Felibus* innoxii tamen avibus liberam huc illucque cursitandi potestatem, tum ut tempore prandii, & cœnæ de superfluis, quæ projiciebantur, micis, de mensa *Noë* saturarentur, tum ut blandimentis suis nonnullam recreationem optimo Seni adferrent, concessam fuisse.

Spiracula in *Arca* facta.

Distributio habitationum tum *Noë*, filiorum, uxorumque, tum avium in *Arca* destinata.

Porrò ex opposito culinæ latere in tribus mansiunculis signatis literis *g. h. i.* *Aquilæ*, *Vultures*, *Accipitres*, juxta differentes eorum species, carnivoræ volucres binæ & binæ commorabantur, ad quas per portas *g. h. i.* ad eas pascendas aditus dabatur; discretæ ab invicem erant, ne de carnibus intromissis, acre nasceretur inter voracissima animalia, prælium & conflictus, cum periculo, ne se mutuò conficerent.

Sequuntur modò tres aliæ mansiones *d. e. f.* quarum prior diversis speciebus

bus *Psittacorum*; secunda *Pavonum*; Tertia *Gallopavonum* cùm *Indicis Gallinis*, deputabatur.

Mansio signata literis *a.b.c. cc.* quarum prima *Pelicanis*, *Onocrotalis*, *Plateis*, seu *Cochlearibus Anseribus*: secunda *Phasianis* & *Urogallis*; Tertia *Pernicibus*, *Perdicibus*, *Attagenibus* juxta differentes earum species; quarta *Halcyonibus*, quinta *Picarum Picorumque* habitationi parata erant.

Ex opposito verò harum mansionum, ingens Aviarium patet signatum literâ E. in quo differentibus caveis omnis generis peregrinæ volucres, uti sunt *Argatilei*, *Veliæ*, *Tyranni*, *Ægypti*, *Cireges*, *Carthiæ*, *Colluriones*, *Batides*, *Ægythali*, *Spizitæ*, *Enipolegi*, *Glottides*, & similia includuntur. Et sicuti nulla harum ab altera, naturæ quadam dissimilitudine diffidet, ita quoque inter se sine pugna amicè degunt. Vicina verò literâ F. signata mansio servit majoribus avium speciebus, quas *Gryphofalcones* vocant unà cum *Harpyis* non fabulosis, sed veris volucribus rapacitate immanibus, de quibus *suprà* actum est.

Receptaculum literâ G, & H. signatum continet varias *Columbarum*, *Turturum*, dein & *Gallinarum*, *Gallorumque* differentes species, quæ uti munda sunt animalia, ita quoque ex iis septena & septena ad posteri Mundi semen destinantur. Quæ ita intelligi velim, ut ex mundis animalibus, non nisi septem assumerentur, id est, tria paria, masculus & fœmina & ultimum ex omnibus septenis reservaretur ad sacrificium finito *Diluvio* à *Noë*, DEO offerendum.

Aviarium magnum. De Aviario magno I. in quo omnes parvæ aviculæ promiscuè diversabantur, *suprà* dictum fuit, vicinumque habitationi *Noë* constituitur, ut quantum nobis imaginari possumus, vocibus suis, animum *Noë* ingentibus curis distentum nonnihil relaxarent.

Post habitationes *Noë* filiorumque, sequitur receptaculum *Corvorum* literâ R. signatum, in quo unà *Cornices*, *Monedulæ* sub variis speciebus bina & bina concluderentur. Sequitur receptaculum, in quo *Passeres* domestici unà cum solitariis, *Galgalis*, *Upupis*, similesque diversæ species continebantur.

Receptaculum T. *Paros*, *Paricesque* sub differentibus speciebus continet. Receptaculum V. *Cuculos*, *Phœnicuros*, *Rubeculas*, *Erucasque* pariter sub variis speciebus tenebat. Litera W. signat *Hirundinum* mansionem nidis suis instructam, earundemque varias species; hoc uti volucrum genus est, caveis includi nescium, ita quoque verisimile est, iis liberam per longitudinem *Arcæ* volandi, nidosque fabricandi potestatem concessam fuisse. Mansio X. *Coturnicibus* & *Ortygometris* deputatur. *Manucodialis* verò Mansio signata literâ Y. Ultimum Receptaculum literâ Z. notatum, vacuum reliquimus, ut si cuipiam aliæ adhuc volucrum species nobis incognitæ occurrerent, eas intra illud concludere posset; est enim capacissimum, & locum præstare potest vicenis etiam & amplius diversarum avium speciebus recipiendis, aptum.

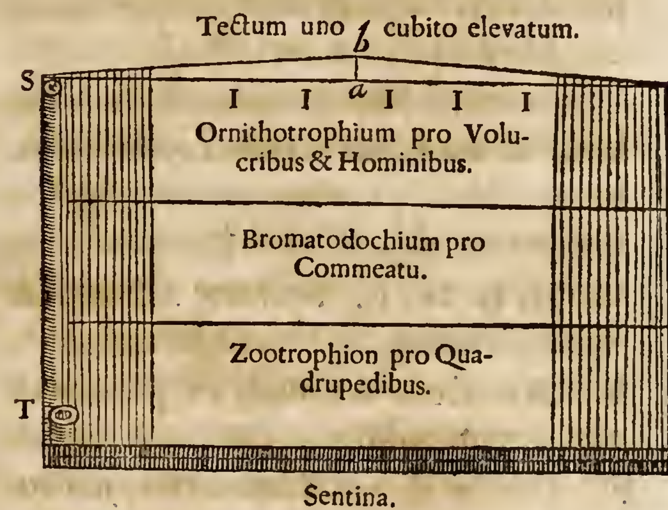
Sed jam ad oppositi lateris receptacula progrediamur. Mansio, quæ K. signatur, varias *Falconum* species continet. Altera signata literâ L. *Struthiocamelos*, ampliori ob corporis molem, stabulo dignos. Tertia signata literâ M. *Grues*, *Ciconias* & *Ibides* exhibet. Mansio quæ literâ N. signatur, *Anseres* domesticos & sylvestres; signata literâ P. *Anatum* diversas species continet. Mansio Q. *Milvos*, *Mergos*, & *Fulicarum* varias aquaticarum volucrum species exhibet. Litera R. notat caveas *Ficedularum*, & quas *Beccacias* vocant, lautum mensis epulum; Quæ verò signatur literâ S. *Sturnorum*, *Motacillarum*, similiumque volucrum mansionem notat. In ultimo tandem *Arcæ* angulo, diri ominis nocturna animalia, *Bubones*, *Ululæ* & *Otides*, *Nycticoracesque* suam sortiuntur stationem.

Habes

Habes hìc Lector ob oculos propoſita omnium volucrum Receptacula juxta *Arcæ* longitudinem utrimque diſpoſita, adeò ampla, ut non dicam una ſpecies, ſed & decies bina, & ſeptena in unoquoque eorum contineri poſſint; quemadmodum ex dimenſione ſingularum manſionum per ſubjunctam cubitorum ſcalam experiri poterit; ut proinde impius quiſpiam capacitatem hujus Contignationis, tot ac tantis, & propè innumeris avium ſpeciebus recipiendis veluti impoſſibilem, cavillari deſinat. Ego ſanè multùm laboravi, ut omnes volucrum ſpecies ad hanc ſuperiorem *Arcæ* partem ſupplendam ſufficientes reperirem, quæ cum non occurrerent, primigeniis ſpeciebus eas quoque jungendas cenſui, quæ uti ex diverſarum ſpecierum congreſſu naſci poſſent, ita eaſdem *Arcæ* includere non erat neceſſarium; ne tamen magna cavearum pars vacua maneret, & *Arca* repleretur, ſpurias cum legitimis, & eas quoque, quas clima, diverſuſque cœli aſpectus quoad formam exteriorem diverſas reddiderat, unà impoſuimus; ſtabula, ſeu nidi ſinguli tam ampli ſunt, ut vel in unius Aquilini receptaculi pavimento 240. *Aquilæ* conſiſtere poſſint, quod ſic oſtendo: cum longitudo Aquilini ſtabuli in longitudine habeat 20 cubitos, in latitudine 12 quæ in ſe ducta dabunt 240 cubitos quadratos, quorum unuſquiſque cubus unius *Aquilæ* capax eſſe poteſt.

Ambulacrum verò in longitudinem *Arcæ* excurrens, uti & ambulacra quinque in tranſverſum poſita, octo cubitorum latitudinem habent, ad ambulationem tum hominum, tum quarundam volucrum domeſticarum commodiſſima; ex his quoque per portas ad ſingula nidorum receptacula iis, qui volucrum curam habebant, aditus datur, ut ex *Ichnographia* patet.

Quoniam verò difficile erat, ex Bromatodochio inferiori ciborum copiam ſemper ſingulis volucribus aptam aſportare; hinc ad labores moderandos, in ſingulis ambulacris tranſverſis clathra ferrea A. B. C. D. E. aptavimus, per quæ pro volucribus ſufficiens commeatus attrahi poſſet, & unà *Magazinum* undique clauſum, nonnullum lumen, & unà gravem mephitim per ea exſpirare poſſet. In ultimo quoque quinque tranſverſorum ambulacrorum angulo, quæ hoc ſigno * notantur, occultos ſiphones uſque in ipſam ſentinam deduximus, ut per eos, tum hominum, tum animalium ſordes & ſtercora exonerarentur, & exoneratione peracta cooperculis ſuis iterum ad fœtorum exſpirationem impediendam, clauderentur. Reſtat modò tectum, quod uti in præcedentibus diximus, non niſi unum cubitum, juxta præceptum *Domini* elevabatur, uti figura hìc adjuncta docet; ubi ex plano *Arcæ* tectum uno cubito, *b. a.* exaltatum vides. In hoc tecto, ſuggrundia haud dubiè diſpoſita erant, per

quæ tempore pluviæ aqua devolveretur in primæ Contignationis ciſternas, per canales epiſtomiis ſuis ad claudendum aperiendumque aptis inſtructos uti S. T. canalis docet. Veriſimile quoque eſt, tectum fiſſuras ſuas habuiſſe, ita diſpoſitas, ut & aquarum penetrationem impedirent, & craſſis, denſiſque aëreis impreſſionibus, in *Arcæ* clauſtro expirandi commoditatem præberent.

TABULA ORNITHOTROPHII

Qua Nidi volucrum, hominumque habitationes ordine deſcribuntur.

Nidi. I. LATUS.

a. *Pelicani*, *Onocrotali*, *Plateæ*.
b. *Phaſiani* & *Urogalli*.
c. *Pernices*, *Perdices*, *Attagenes*.
d. *Halcyones*.
cc. *Picæ*, *Picique*, variæ differentiæ.
dd. *Pſittaci*, differentes ſpecies.
ee. *Pavonum*, differentes ſpecies.
f. *Gallopavones*, cum *Gallinis Indicis*.
g. *Accipitrum*, differentes ſpecies.
h. *Vulturum*, differentes ſpecies.
i. *Aquilarum*, differentes ſpecies.
k. *Falconum*, differentes ſpecies.
l. *Struthiocameli*.
m. *Grues* & *Ciconiæ*.
n. *Ardeæ*, differentes ſpecies.
o. *Anſeres* Domeſtici, & ſylveſtres.
p. *Anatum*, differentes ſpecies.
q. *Milvi*, *Mergi*, *Fulicæ*.
r. *Ficedulæ*, *Beccaciæ*.
ſ. *Sturni*, *Motacillæ* & ſimiles.
t. *Bubones*, *Ululæ*, *Otides*, *Nycticoraces*.

II. LATUS.

ABCDE. Spiracula Ambulacrorum.
E. Aviarium magnum ex peregrinis volucribus.
F. *Gryphofalcones*, & quas *Harpyias* vocant.
G. *Columbæ*, *Palumbi*, differentes ſpecies.
H. *Gallinarum*, *Gallorumque* differentes ſpecies.
I. Aviarium pro parvis & canoris aviculis in recreationem *Noë*.
K. Penuarium *Noë* privatum.
L. Culina pro familia *Noë*.
M. Cœnaculum *Noë*.
N. Cubiculum *Noë*.
O. Cubiculum *Sem*.
P. Cubiculum *Cham*.
Q. Cubiculum *Japhet*.
R. *Corvi*, *Cornices*, *Monedulæ*, *Pici Martii*.
S. *Paſſeres*, & *Solitarius*, *Galguli*, *Upupæ*.
T. *Parorum*, *Paricumque*, differentes ſpecies.
V. *Cuculi*, *Phœnicuri*, *Rubeculæ*, *Erucæ*.
W. *Hirundinum* variæ ſpecies.
X. *Coturnices*.
Y. *Manucodiatæ*.
Z. Locus vacuus pro aliis, ſi fuerint, recipiendis.

Verum ne nihil in hac præmiſſa deſcriptione ad Lectoris curioſitatem omiſiſſe videremur, hic opticam projectionem trium Contignationum unà cum animalibus ad vivum expreſſis, eorumque ſtabulis & nidis, magno labore adumbratam, apponendam duximus.

OPTICA PROJECTIO TRIUM *ARCÆ NOEMICÆ* CONTIGNATIONUM, QUÂ CUNCTARUM ANIMANTIUM SPECIES PROPRIIS FIGURIS EXPRESSÆ NEC NON EARUNDEM STABULA ET MANSIONES EX UTRAQUE ARCÆ PARTE ORDINE DISPOSITÆ, SPECTANTUR AMBULACRA IN ADMINISTRATIONEM

Animalium ſignantur litera A *adjungitur biſce Scala Geometrica cujus ope, quiſque voluerit partium ſingularum proportiones elicere queat. Ut ex hujus* ARCÆ *diſpoſitione, Athei increduli diſcant non fuiſſe adeò incapacem* ARCAM, *Ut non cunctorum Animalium quas in Orbe Terrarum reperiuntur ſpecies commodè continere potuerit, imo compra adhuc ſuperſint Stabula. quæ malè de* ARCÆ *ſentientium ipſis Beſtijs adnumeratorum habitationi reſervantur.*

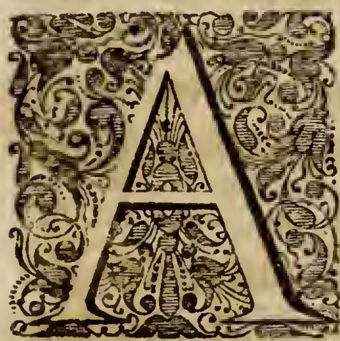

ATHANASII KIRCHERI

ARCÆ NOËMICÆ LIBER SECUNDUS,

CATACLISMUS, SIVE DILUVIUM UNIVERSALE.

PRÆFATIO.

Rcâ, *in qua construenda* Noë *centum annorum curriculum insumpserat, jam finitâ, omnibusque numeris absoluta, Stabulis quoque pro animantibus quadrupedibus, Reconditoriis pro cibario, commeatu, Habitaculis pro Se suisque Filiis, Filiorumque Uxoribus, nec non in eadem regione Caveis Nidisque avium, ordine & dispositione mirificâ extructis, nihil aliud restare videbatur, nisi ut congregatis cunctis, quæ sub Cœlo sunt, animantibus, jam sui in* Arcam *ingressûs fieret exordium; quod* Sacer Textus *adeò dilucidè, distinctè & copiosè describit, ut nil ferè, quod ad eam rem, vel dignum cognitu, vel scitu necessarium pertinet, desiderari possit, quod non ab eo expressum indicatumque sit, vel non ex iis, quæ ab eo prodita sunt, facilè conjici, comprehendique possit. Exposuit enim temporis momentum, quo cœptum sit* Diluvium, *quo modo factum, quibus ex causis profectum, quam latè patens, quamque super terram in sublime elatum, quantum damni & exitii importaverit, quanto tempore terram aquis oppressam tenuerit, quandò diminui cœperit, quo primùm in loco, & quanto tempore ab initio* Diluvii Arca *consederit, qua arte, & ingenio* Noë *aquarum decrementum explorârit, quandò denique finitum fuerit, &* Noë *cum suis, atque cum animantibus egressus, & quomodò sacrificio* Deo *ex cunctis mundis animantibus oblato, lætissimus à* Deo *promissis recreatus sit, & confirmatus. De quibus omnibus & singulis in hoc* Secundo Libro, Deo *adspirante acturi sumus.*

Quam pulchrè *Moses,* quam minutim res ad *Arcam* & *Diluvium* pertinentes descripserit.

Sic enim habet 7. caput Genesis.

Anno sexcentesimo vitæ *Noë*, mense secundo, septimo die mensis, rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & catarractæ cœli apertæ sunt; & facta est pluvia super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingressus est *Noë*, & *Sem*, & *Cham*, & *Japhet* filii ejus, & uxor ejus, & uxores filiorum ejus cum eis in *Arcam*, ipsi & omne animal secundum genus suum, universaque jumenta in genere suo, & omne quod movetur super terram in genere suo, & cunctum volatile secundum genus suum; universæ aves, cunctæque volucres ingressæ sunt ad *Noë* in *Arcam*, bina & bina ex omni carne, in qua erat spiritus vitę, ea quæ ingressa sunt, masculus & fœmina ex omni carne introïerunt, sicut præceperat illi *Deus*, & inclusit eam *Dominus* deforis; factumque est *Diluvium* quadraginta diebus super terram, & multiplicatæ sunt aquę, & elevaverunt *Arcam* in sublime super terram, vehementer enim inundaverunt, & omnia repleverunt in superficie terrę, porrò *Arca* ferebatur super aquas; & aquæ prævaluerunt nimis supra terram, opertique sunt omnes montes excelsi sub universo cœlo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super omnes montes quos operuerat; consumptaque est omnis caro, quæ movebatur super terram, volucrum, animantium, bestiarum, omniumque reptilium, quæ reptant super terram, universi homines, & cuncta, in quibus spiraculum vitæ est in terra, mortua sunt; mansit autem solus *Noë*, & qui cum eo erant in *Arca*, obtinueruntque aquæ terram centum quinquaginta diebus.

PARS

PARS I.

De ingreſſu Animalium in *Arcam* è ſuperveniente *Diluvio*.

CAPUT I.

Quid Noê *cum ſua familia ante ingreſſum in* Arcam *egerit.*

CErtum eſt & indubitatum, *Noëmum* non unâ aut alterâ die ante *Diluvii* initium, *Arcam* ingreſſum eſſe, ſed ſeptem omninò diebus ante *Diluvium* ſeſe ad ingreſſum præparaſſe; idque Sacer Textus apertis verbis teſtatur c. 7. v. 4. *Adhuc autem & poſt ſeptem dies ego pluam ſuper terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, & delebo omnem ſubſtantiam, quam feci, de ſuperficie terræ.* Ubi *Dominus Noë* ſeptem dierum tempus conceſſiſſe videtur, ut in eo de omnibus ritè diſponeret, ſeque ad ingreſſum *Arcæ*, meliori, quo poterat, modo præpararet. *Cumque tranſiſſent ſeptem dies*, uti habetur 10. verſ. *aquæ* Diluvii *inundaverunt ſuper terram.*

Quid *Noë* ſeptem iſtis diebus ante *Diluvium* egerit.

Quæri itaque hoc loco poſſet, quid hoc ſeptendio *Noë* egerit. Dico, veriſimile eſſe, toto hoc tempore pontem illum, per quem animalia *Arcam* ingredi poſſent, prorſùs neceſſarium accommodâſſe, deindè in commeatu intra *Arcam* tranſportando occupatum fuiſſe. Nam ut humano more loquamur, à veritate non abludit, *Noëmum* filiis ſuis, uxoribuſque primò plenam de omnibus ſtabulis quadrupedum, volatiliumque nidis, uti & repoſitoriis magni penuarii per tabulas, quibus nomina animalium cibariorumque continebantur, portis ſingulis affixas, inſtructionem, modumque ad cuncta rectè adminiſtranda, præſcripſiſſe; & ne animalia ſtatim ad primum ingreſſum *Arcæ* attonita neceſſario pabulo deſtituerentur: credibile eſt, eum præſepia, loculoſque cibarios ad nonnullam recreationem largiori pabulo unicuique animali proprio adornâſſe, aquæ potu crateres hydroticos inſtruxiſſe, eâ denique induſtriâ omnia peregiſſe, ut poſt clauſam portam, dum exitus non daretur, omnia ſine defectu juxta *Domini* præceptum voluntatemque, tum pro octo hominibus, tum pro animalibus, providè conſtituta, ſummo ordine, omni confuſione proſcriptâ reperirentur.

Noë ſuos de totius *Arcæ* cura diligenter inſtruebat.

Animalia ad primum ingreſſum *Arcæ* liberaliter à *Noë* tractantur.

Credi quoque non ſine ratione poteſt, *Noëmum* primò tribus filiis ſuis totius *Arcæ* œconomiam commiſiſſe, ſingulis ſuam in *Arca* regionem, quam adminiſtrare debebant partitis juribus diſtribuiſſe; uxoribus rem ſuam ſtrenuè quoque agentibus; & nè unus nimiis laboribus in animalium quadrupedum & penuarii adminiſtratione ſuccumberet, omnes unitis viribus ad labores moderandos concurriſſe: cura adminiſtrandi Ornithotrophii, ſive in ſuprema contignatione de Avibus paſcendis fœminis relictâ. Ridiculum eſt, quod de hoc ſeptendio fabulantur *Rabbini*, ſeptem hoſce dies à *Noëmo* in luctu propter mortem avi ſui *Mathuſalæ* conſummatos fuiſſe, quem quidem etſi conſtet, ipſo *Diluvii* anno exceſſiſſe, an is tamen ſeptem tantùm diebus, an multò pluribus diebus, aut menſibus ante *Diluvium* defunctus fuerit, incertum eſt. Accedit, *Noëmum* in tam ardui, & formidabilis negotii à DEO ſibi commiſſi executione, alias cogitationum moleſtias, quibus ob æſtuantis animi anguſtias

Arcæ adminiſtratio.

Rabbinorum fabula.

ſtias tantùm non opprimebatur, quàm de obitu avi ſui habuiſſe. Ego ſanè hæc *Sacri Textus* verba, quod nec plures, nec pauciores quàm ſeptem interpoſiti fuerint dies, tot videlicet, quot in conſtitutione Mundi fuerunt, uti minimè otioſa eſſe cenſeo, ita quoque ea myſterio non carere exiſtimo. Sed explicemus illud. Sex enim diebus factus eſt Mundus, ſeptima autem die DEUS requievit ab operibus ſuis; quo ſanè haud incongruè innuit, ſe & Mundi eſſe Authorem, & *Diluvii*; illum ob ineffabilem bonitatem condidit, hoc effecit noſtrorum merito delictorum; ut Mortales vel ex numero dierum, quibus Mundus conditus fuit, immenſam DEI bonitatem, liberalitatem & beneficentiam erga genus humanum, quem continuo religionis cultu revereri, & adorare debebant, ab illo degeneres neglectoque Divini Numinis cultu, vitam horrenda omnium ſcelerum immanitate cum irremediabili DEI offenſa contaminarunt. Et quia DEI eſt proprium, miſereri ſemper & parcere, ideò hoc ante *Diluvium* ſeptendium ipſis ad pœnitendum conceſſiſſe videtur, ut imminentis *Diluvii* formidine perculſos ad veniam poſtulandam cogeret; atque ſic impietatis & injuſtitiæ operibus renunciantes, hoc pacto miſericordiam DEI conſequerentur.

Cur dies 7. conceſſerit ante *Diluvium Noëmo* DEUS.

Neque enim ullum dubium eſt, quin ultimis anni diebus *Arcâ* jam extructa, ad tam admirandam, vaſtamque molem, & nunquam viſam, auditamque fabricam huic ſimilem contemplandam, ingens hominum confluxus factus fuerit; atque adeò dum luculenter viderent, otioſum non eſſe, quod à centum annorum ſpatio, tanto cum ordine, & ſingularum partium ſymmetria à *Noëmo* conſtructum fuerat, hujus ſanè ſtupendæ machinæ finem à *Noëmo* explorare contenderint. *Noëmum* verò fidelem DEI ſervum, ne quicquam Divinæ voluntatis executioni proficuum conſentaneumque omiſiſſe videretur: hoc vel ſimili verborum tenore eos allocutus videtur.

Confluxus hominum ad *Arcam* jam abſolutam ſpectandum.

O Infelices Mortales, ad vos hodierna die diriguntur verba oris mei. Videtis Ar*cam hanc, centum annorum fabricam, jam tandem conſummatam; intueamini & obſtupeſcite opus dextræ Excelſi, cujus finem tam anxiè à me quæritis. Hoc eſt vas illud magnum, quod benignus & miſericors* DEUS *ad ſemen Mundi in ea conſervandum à me extrui juſſit; univerſam verò reliqui Mundi faciem unà cum hominibus & animantibus, quæ extra eam exiſtunt, ob immanem ſcelerum atrocitatem, quâ vitam veſtram cum irreconciliabili* DEI *offenſâ contaminâſtis, univerſali* Diluvio *perdere, & exterminare conſtituit; & ne de immenſa ejus bonitate & miſericordia conqueri poſſetis, centum annorum ſpatium vobis ad pœnitendum conceſſit, quin & ultimò hoſce ſeptem dies, centum annis adjecit, ſi quis fortaſſis foret, qui pœnitentiâ ductus, nova bonorum operum exhibitione ad* DEUM Opt. Max. *converſus, concepto contra humanum genus Divinæ indignationis furori, frenum injiceret, & hoc pacto à conclamata* Diluvii *mox venturi calamitate, & horrenda morte liberaret. Sed video corda veſtra ad pœnitendum ſaxis ipſis duriora; neminem veſtrûm intueor, qui ſublatis in cœlum oculis, imminentem mox Divini Numinis vindictam conetur avertere interno animi dolore compunctus. Erit, erit inquam tempus, tempus jam paucorum dierum proximum, quo ab hac* Arca *excluſi, iram Divinam fugietis, nec ullus vobis dabitur, horrendâ miſeriarum abyſſo abſorptis, fugiendi locus. Tunc memores meorum verborum, vos ipſos ob commiſſum incredulitatis errorem, contra vos inſurgetis, & impœnitens cor veſtrum accuſabitis, ſed fruſtrà: Juſto* DEI *judicio, formidabilis* Diluvii *turbinibus involuti, debitas peccatis veſtris pœnas, cum univerſi humani generis interitu æternum luetis. O Miſerabilem, & Infelicem hominum ſortem. Ite, ite tandem brevi duram* DEI *manum ſupra vos experturi.*

Exhortatio *Noë* ad turbam *Arcæ* ſpectandæ gratia concurrentem.

CAPUT II.

De Animalium ex toto Orbe paucis ante diebus congregatorum modo & ratione.

Noë non congregavit animalia, sed constituto tempore ipsa nutu DEI, angelorum ministerio venerunt ad *Arcam*.

VEritati omninò consentaneum esse, is solus, qui verba *Sacri Textus* penitiùs inspexerit, comperiet; *Noëmum*, quemadmodum *Philo* perperàm sentit, eorum animalium, quæ *Arcam* ingredi debebant, congregatorem minimè fuisse; quomodò enim fieri posset, unicum hominem, qui nativitatis suæ *terram Edeniam* nunquam egressus fuerat, per totum Orbem congregandorum animalium causâ divagatum fuisse, Insulas, continentesque diversissimas, animalium speciebus confertas, tam exiguo temporis spatio, *Arcâ* suâ, quam ingenti centum annorum decursu jam construxerat, in manibus inimicorum relictâ, orbem peragrare, lustrare, tantamque peregrinorum animalium multitudinem congregare, & tam ex longinquis Regionibus, cum omnium, per quos transire debebat, stupore populorum rei novitate perculsorum, nec non sine maximo hominum istius ævi ferocissimorum; qui *Noë* jam dudum ad mortem *Philone*, *Oleastro* & *Mose Bartepha* testibus quæsiverant, persecutionis vitæque periculo, adducere potuisse; aut quomodo, aut qua ratione, tam differentis naturæ volucres cœli, ad se ex aëre vocare, & unà secum in itinerum socias adsciscere potuerit, nemo est, qui capere possit; undè hanc sententiam, opinionemque tum *Philonis*, tum nonnullorum quoque *Recentiorum Interpretum*, tanquam absonam, imò *Sacri Textus* verbis repugnantem rejicimus reprobamusque. Quemadmodum enim dicta Animalium congregatio omnem excedit humanæ potestatis laborem, curam & industriam; ita quoque hujusmodi animalium congregationem, non nisi Divino nutu, Angelorumque ministerio contigisse, expressè *Sacra Verba* innuunt; sic enim Hebræa Lectio habet:

Ex *Sacris Literis* probatur animalia non operatione *Noë* sed DEI nutu ad *Arcam* venisse.

מהעוף למינהו שנים ומן הבהמה למינה
מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל
יבאו אליך להחיות׃ *Genes. 6. vers. 20.*

Ex volucri secundum genus suum bina, & ex bestiis secundum genus suum, ex omni reptili terræ juxta genus suum bina ex omnibus, יבאו אליך *venient ad te, ut vivant.* Cui consentit Græca Lectio 70. εἰσελεύσονται πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ. *Ingredientur ad te, ut nutriantur tecum.* Et Arabica id expressè per vocem يدخلون اليك *ingredientur ad te.* Et Syriaca per verba ܢܥܠܘܢ ܠܘܬܟ *intrabunt, ascendent ad te.* Unde quoque tanquam falsam eorum sententiam reprobamus, qui putant animalia natando ad *Arcam* venisse; quo quid stultius dici possit, non video. Quomodò enim animalia, sive vastioris, sive minoris corporis natando in horrendis illis *Diluvii* procellis durare, aut *Arcæ* portam jam altius ab aquis elevatam, sine ponte intrare potuerint, quis credet? aut quomodò Aves cadentium imbrium nimborumque violentiam volando sustinere valuerint, quis concipere poterit? Undè insanæ mentis dicam non effugerit, qui talia & tam absona proferre non verecundabitur. Quis nescit, *Mosen* expressè dicere, priùs cuncta animantia in *Arcam* ingressa fuisse, quàm *Diluvium* inchoaverit, quin imo ante aquarum inundationem, & post ingressum animalium in *Arcam*, dicitur expresse, tunc DEUM foris ostium clausisse; natando verò plerasque animalium species procellarum mole-

Absurda opinio, vel ingruente jam *Diluvio* animalia natando intra *Arcam* pervenisse docet.

molestiâ vel oppressas, aut aquarum impetu retardatas, post clausum jam ostium, non nisi longo tempore, & summa cum difficultate ad *Arcam* pervenisse. Repudiatâ itaque hac sententiâ, nos verius asserimus, non humano consilio, industriâ & curâ, sed nutu DEI totam hanc animalium congregationem contigisse; non enim *Noë* aut capta, aut hinc indè collecta intromittebat, sed suapte sponte venientia & intrantia admittebat, juxta Textum suprà allegatum: *Venient, & intrabunt ad te*, non scilicet hominis actu, sed DEI nutu. Cajetanus, hæc verba: *Venient ad te*, ponderans: *Clarè* inquit, DEUS *absolvit* Noëmum *à cura congregandi animalia. Divino siquidem nutu, ministerio Angelorum venerunt ex omnibus animalibus, mas & fœmina ad* Noë, *ipsius autem* Noë *cura, & opera fuit, efficere, ut quæ venerant animantia, ingrederentur in* Arcam, *& invenirent nidos, sive mansiones in ea, & ibidem pascerentur ab ipso.* Quemadmodum enim DEUS *Adamo* in Paradiso deliciarum omnia animalia, ad iis genuina nomina imponendum, adduxit; ita quoque ad secundum humani generis instauratorem, *Noëmum*, cuncta animalia, ad seminium universæ naturæ in *Arca* conservandum, adduxit; eo quo imaginari nobis possumus modo, & ratione, biduo, aut triduo ante *Diluvii* principium. Nam *Noë* cum extra *Arcam* curis, & laboribus fessus, saxo insidens, rerum gerendarum magnitudinem intimo cordis affectu expenderet, atque Divinæ voluntatis executionem anxio animo exspectaret; Eccè derepentè ex quadripartiti Mundi plagis undique, & undique omnis generis animalium, *Arcæ* appropinquantium, veluti exercitum quendam vidit, quæ pulchro ordine, absque ulla confusione, nunc bina, nunc septena, sese veluti à DEO missa *Noëmo* eorundem conservatori exhibuêre, & paulò post, universam cœli faciem innumerabili pænè volatilium multitudine oppleri, intuitus est, quæ pari ordine sine ulla confusione, simul vel bina, vel septena *Arcæ* tecto, veluti *Noëmi* directionem exspectatura, insedêre.

Mira animalium congregatio.

Intereà in hac novorum semper, novorumque animalium coacervatione, alia *Noëmo* veluti obsequium præstitura, caudarum agitatione abblandiebantur, alia manus pedesque dulciter lambebant, alia pedibus ejus se prosternendo, cuncta prout poterant, quà gestibus, quà vocibus, amicisque membrorum motibus se *Noë* veluti unici servatoris directioni, & obedientiæ submittere videbantur. Rursùs paulò post hinc ex vicinis fluminibus, & lacubus, immania Amphibiorum monstra, illinc ex montium cavernis, varia reptilium, serpentiumque genera horrenda visu erumpentia, *Arcæ* appropinquare visa sunt. Quorum ingenti multitudine, & copiâ attonitus perterritusque *Noë*, genubus innixus, oculisque in cœlum erectis, expansisque ad cœleste Numen brachiis, DEUM *Optimum Maximum*, hoc vel simili verborum tenore affabatur: *O summe Conditor omnium rerum, cujus natura bonitas, cujus voluntas posse, & perficere est; en adduxisti ad me, pro ineffabili providentiæ tuæ dispositione, hanc animalium, quorum non est numerus, multitudinem; Et quis ego vilis terræ vermiculus, cui universam hanc Naturæ viventis substantiam in hac* Arca *tuo nutu constitutam, conservandam committere dignatus es? Et quis ego sum homo peccator, atque indignus tuæ Majestatis conspectui, ut me totius Naturæ custodem constitueres? Et quisnam adeò grandi ingenii sublimitate præditus esse poterit, qui hoc totius Naturæ seminium renascentis Mundi propagini destinatum sine te, regere & gubernare queat? Cuinam innumerabilium animantium, tot tantisque naturæ dotibus, proprietatibus, temperamentisque differentium multitudinem congruis ciborum alimentis unius anni spatio conservandi*

Animalia Noëmo abblandiuntur.

Apostrophe Noëmi ad DEUM.

Ingressus Animātium
intra ARCAM

servandi, animus sufficiat? Tu igitur humanarum rerum Arbiter, qui uti solo voluntatis tuæ nutu, universam Mundi machinam cum omnibus in ea contentis, ex nihilo in Esse suum eduxisti, ita quoque existente jam Diluvio, *quo Mundum ob nefandam hominum impietatem perdere constituisti, solo nutu tuo, & me, & meam familiam, unà cum universa hac totius naturæ viventis substantia à* Diluvii *pœnis conservare poteras. Quid ergò opus erat, in hac* Arca, *quam ego indignus servus tuus, te dictante, extruxi, humano more universum Naturæ viventis semen te conservare in* Arca *voluisse, quid inquam opus erat? Quia tamen Tuæ infinitæ bonitati, & misericordiæ visum fuit, per me humilem servum tuum, hoc ineffabile Divinæ justitiæ tuæ sacramentum exequi; en ego ante tremendæ Majestatis tuæ solium prostratus, te humili & supplici corde, eo, quo Creatura Conditori suo debet, affectu, animique reverentiâ suppliciter rogo, obsecro, atque obtestor, ut quemadmodum Divinæ voluntatis tuæ beneplacito visum est, hujus me infandi operis executorem constituere & gratia tua permovere, ita quoque pauperi & humili servo tuo, tum directione tua continuò assistere, ac in negotio, quo nulli unquam hominum majoris momenti commisisti, utpote à quo totius humani generis salus dependet, humilitatis meæ imbecillitatem tuâ virtute, & opitulatione fulcire, & sustentare non dedigneris; ut tandem hoc Divinæ potentiæ opus, quod perdito per* Diluvium *Mundo, hoc præsens viventis naturæ seminium, in renascentis Mundi instaurationem destinasti ad Divini Numinis tui gloriam, unicè cedat. En promptum me habes cum familia mea ad tuæ voluntatis beneplacitum, non eo, quo vellem, sed quo imbecillitas mea potest, modo, humili mentis obsequio exequendum. Da igitur servo tuo humillimo, quod jubes, & jube, quod vis.*

Noë apostrophe ad suos.

Hisce à *Noëmo* ad DEUM magnâ cordis profusione prolatis, illicò surrexit, & accitis filiis cum uxoribus, eos ad forti animo Divinæ voluntatis beneplacitum exequendum, admonuit, Gratiæ Divinæ, operisque prosequendi magnitudinem exposuit, & ne malorum calamitatumque formidandis turbinibus, quibus paulò post Mundus involvendus esset, terrerentur, eo, quo potuit verborum vigore mœrentium animos erexit; neque viribus humanis in hujus *Arcæ* administratione innitterentur, sed in Divinæ assistentiæ directione omnem spem fiduciamque suam repositam haberent; in tribulationibus constitutis non defuturum benignissimi DEI auxilium, ut negotium, quod ejus jussu cœptum erat, ejus quoque ope desideratum exitum sortiretur.

Modus quo Familia dispartitis officiis, animalia intra *Arcam* ducebat.

His itaque præmissis, ipse cum uxore sua extemplo pontem, per quem in *Arcam* aditus dabatur, conscendit, & in medio ostii consistens, animantium primò quadrupedum progressionem orditus est, at ne confusio inter tot animalia nasceretur, duos filios suos ad initium pontis unà cum uxoribus constituit, qui juxta ordinem præscriptum singula bina, aut septena ad subeundum pontem sollicitarent. Intra *Arcam* verò majorem natu filium constituit, qui singula bina, aut septena ex animalibus ex instructione patris, in constituta cubilia singulis propria, & primò quidem majora, & ferociora animalia, deindè alia quoque mansuetioris naturæ, introducerent; quæ deindè suapte sponte sequebantur reptilia, inter suppedanea stabulorum, locum suum destinatum repertura. Restabat avium, quæ in tecto *Arcæ* residebant, *Noëmi* voluntatem expectantium genus multiplex. Hæ enim uti per ostium *Arcæ* in stationem quadrupedibus destinatam, sine periculo ingredi non poterant; ita *Noëmus* fenestram, quam in suprema contignatione sibi, & volatilibus constituerat, mox aperuit, & dato signo,

 quo-

quocunque tandem modo: Eccè omnes volucres tecto relicto per fenestram binæ, vel septenæ ejusdem speciei, DEI nutu, sine confusione ingressæ, singulæ opportunum sibi locum sortitæ fuerunt.

Omnibus igitur animantibus hac diligentiâ & sollicitudine, nullo deficiente, unà cum *Noë* filiis uxoribusque *Arcæ* inclusit, *Dominus a foris clausit ostium.* Verùm ut velut ἐν τῷ τύπῳ Lector hanc admirandam faciem, id est, ingressum animalium in *Arcam*, luculentius comtempletur, hìc totius ἔκτυπον exponendum censui, vide *Iconismum*, Folio 120.

CAPUT III.

De Cataclysmi, seu Diluvii *omnibus seculis memorandi, formidanda Catastrophe.*

ANno itaque sexcentesimo vitæ *Noë* completo, coactis jam intra *Arcam* cunctis animantibus, ex omnibus speciebus, quæ erant in universa superficie Terræ, binis & septenis; *Noëmo* quoque, & tribus filiis, uxoribusque eorundem intùs receptis, clausit quoque DEUS deforis ostium: Tempus horrendum dictu, aderat, quo DEUS *Opt. Maxim.* obstinatum hominum, quibus jam pro infinita sua pietate, & misericordia, centum ad pœnitendum annos concesserat, in peccando pertinaciam, & obduratam impœnitentiam Mortalium, atque in abominandis sceleribus prosequendis malitiam, horrenda *Diluvii* strage, vindicare constituerat. Erant tunc temporis, juxta *Christi* verba, homines comedentes & bibentes, toti in celebrandis conviviis, toti in omne luxuriæ genus effusi, sine ullo impendentium malorum metu, & formidine tuti & securi. Cum eccè repentè turbato cœlo, & veluti atrâ quâdam, & luctuosâ caligine oppleto, mox formidanda ex nubibus murmura, totum tremefecerunt Orbem Terrarum, fulgurum, fulminum, tonitruorumque horrendi, inexplicabilesque fragores, veluti imminentium malorum prodromi, metu & formidine, totum penè exanimârunt genus humanum. Conglomerabantur immensa, & nunquam aliàs experta nubium, & in immensum crescentium vaporum volumina, ex quibus caligo immensa cum Cimmeriis tenebris exorta, in luctum, mœrorem, & ultimam desperationem, perversissimos peccatorum animos deduxerunt. Siquidem hisce præmissis, mox omnibus fontibus Abyssi magnæ reseratis, cataractisque cœli apertis, pluvia quadraginta dierum & noctium universam Terræ faciem super omnes, qui sub cœlo sunt, montes, quindecim cubitos alta inundantibus aquis operuit. O horrendum, & formidandum spectaculum! vidisses hìc homines mente confusos, & omnis consilii expertes: quosdam altioris domûs, crescentibus undis supercilia ascendere, quosdam de pretiosioribus rebus sollicitos, iisque onustos in sublimiora deferre: spectâsses hìc quosdam altissimos arborum apices conscendere, hìc tutos se fore frustrà sibi persuadentes. Nonnulli domibus arboribusque jam undarum incremento coopertis, ad altiora clivorum montiumque culmina natando properabant. In hac ineluctabili calamitate cerneres quosdam tabulis veluti unico in naufragio medio, & subsidiis effugium quærere; quosdam altissimarum arborum ramis inhærentes, proximorum opem miserabili voce, precibusque implorabant; aliquos natando defessos aliorum natantium pedes, & bracchia arripientes, utrosque pondere

Hominum in initio *Diluvii* actiones.

Repentinus *Diluvii* eventus; & formidabiles calamitates.

Hominum ex repentino *Diluvio* evadendi conatus.

dere pressos, miserabiliter sine ulla spe salutis submergi. Accedebat fluctuantium undarum impetus, & violentia, quâ natantes, dum emergere conabantur, veluti horrendis aquarum gurgitibus, turbinibusque involuti, horrido cum ejulatu peribant. Non audiebatur hìc aliud, nisi luctuosus, & horrificus pereuntium clamor, lamentatio desperantium, & Væ æternum eructantium, dum memores verborum *Noë*, quêis eos toties ad pœnitentiam adhortatus fuerat; memores *Arcæ*, quam exstruxerat, quod tam luctuosæ tragœdiæ veluti ectypon quoddam erat, & cui fidem habere noluerant, jam incredulitatis suæ pœnas terrifico mortis genere se luere cernebant. In universa aquarum inundantium superficie, non aliud videre erat, quàm confecta hominum, animaliumque cadavera; camporum sylvarumque arbores, aquarum vehementia eradicatas, hinc indè fluctuantes, in quorum ramis naufragi effugium quærentes, se nonnihil tuebantur, attamen mœrore viribusque exhausti, sine ulla spe salutis ibidem fame ærumnisque confecti, miserè interibant; Omne quoque volucrum genus cùm non reperirent, ubi requiesceret pes eorum, quædam aquarum turbinibus intra aquas præcipitatæ, nonnullæ in arborum fluctuantium ramis, cadaverumque congerie dum requiem quærerent, ibidem vel reciprocantium fluctuum violentia, vel pluviarum ventorumque impetu vel oppressæ, vel fame enectæ vitam miserè consumebant. O horrenda Divinæ justitiæ spectacula! Advertant hìc omnes mundanarum deliciarum amatores, quid in simili casu constitutos se egisse vellent: quàm ardenter despecta Mundi vanitate, repudiatis honoribus, divitiis, & dignitatibus soli Deo unicè servisse, quanto cum dolore à peccatis abstinuisse! Certè majora supersunt nobis in consummatione Mundi, calamitatis spectacula, majores Catastrophæ, quandò cœli movendi sunt & terra, quandò *Christus* veniet judicare seculum per ignem. Operemur itaque bonum, cum tempus habemus, faciamus id, quod tunc nos fecisse vellemus.

Ejulatus & Væ desperantium.

Cadaverum congeries.

Volucrum luctuosus interitus.

Adhortatio Authoris ad amatores rerum mundanarum.

Hujus *Diluvii* calamitati optimè congruunt, quæ Ovidius de *Diluvio Deucalionio* cecinit.

Pœna placet diversa, genus mortale sub undis
Perdere, & ex omni nimbos demittere cœlo.
Fit fragor, & densi funduntur ab æthere nimbi.
Nuncia Junonis *varios induta colores*
Concipit Iris *aquas, alimentaque nubibus affert.*
Sternuntur segetes, & deplorata colonis
Vota jacent, longique perit labor irritus anni.
Nec cœlo contenta suo est Jovis *ira, sed illum*
Cœruleus frater juvat auxiliantibus undis,
Convocat hic amnes, qui postquam tecta Tyranni
Intravère sui, non est hortamine longo.
Nunc, ait, utendum, vires effundite vestras,
Sic opus est: aperite domus, & mole remota
Fluminibus vestris totas immittite habenas.
Jusserat: hi redeunt ac fontibus ora relaxant,
Et de frenato volvuntur in æquora cursu.
Ipse tridente suo Terram percussit, at illa
Intremuit, motuque vias patefecit aquarum.
Exspatiata ruunt per apertos flumina campos
Cumque satis arbusta simul pecudesque virosque
Tectaque cumque suis rapiunt penetralia sacris
Siqua Domus mansit, potuitque resistere tanto
Indejecta malo, culmen tamen altior hujus
Unda tegit, pressæque latent sub gurgite turres.
Jamque mare, & Tellus nullum discrimen habebant.
Omnia pontus erat, deerant quoque littora ponto.

Sed jam statum interioris *Arcæ* exponamus.

Calamitatem extrinsecam vel ipsa animalia *Arca* inclusa sentiebant.

Sentiebant & hanc inexplicabilem Naturæ luctam vel ipsa animalia, unà cum rationali creatura in *Arca* conclusa; siquidem ex horrendis ventorum mugitibus, fragoribusque tonitruorum, fulgurumque, quæ in omnia *Arcæ* spiracula penetrabant irradiatione, timor & tremor cecidit super ea, deindè aquarum catarractæ, veluti flumina quædam ex sublimi in *Arcæ* tectum præcipitata, præter horrendos, inauditosque fragores & strepitus, aërisque irati ululatus, sævientium ventorum flatibus, continuaque fluctuum insultantium agitatione, *Arca* nunc in hanc, nunc in illam partem impulsa, animantia quietis nescia unà secum miro commotionis impetu exagitabat; undè ex insolito rerum eventu, trepidatione, metuque consternata in summa & densa caligine horrendis vociferationibus veluti summersi Orbis ruinam contestabantur; hinc rugiebant *Leones*, illinc *Elephantes* barriebant, mugiebant *Boves*, *Canes* latrabant, balabant *Oves*, *Lupi* ululabant, grunniebant *Sues*; cætera omnia animalia ad luctuosas hujusmodi vociferationes, & clamores excitabant; undè totius *Arcæ* œconomia in confusionem ducta, veluti infelicem mox perituri Mundi statum lugere videbantur: clangebant *Aquilæ*, *Corvi* crocitabant; *Bubones*, & *Noctuæ* luctuoso carmine ululantes sui generis casum lugebant: cunctæ volucres canoræ, omisso dulcis modulationis exercitio, non nisi gemebundo pipitu Orbis cladem deplorare videbantur. *Sem*, *Cham*, & *Japhet*, hoc terribili patientis Naturæ catastropha, horribili timore perculsi, jam *Arcæ* dissolutionem metuebant; uxores verò evulsis capillis, scissis vestimentis, omnis consolationis incapaces, modò ex præsenti deteriorique *Arcæ* constitutione, exteriorem Mundi faciem metiebantur; siquidem parentum, fratrum, sororum, cæterorumque cognatorum extra *Arcam* memores, infelicem eorundem sortem, & inevitabilem ruinam deplorare non cessabant; quin vel *Noëmus* ipse, à DEO constitutus *Arcæ* custos & conservator, hac Mundi catastrophe perculsus, constanti tamen in DEUM fiduciâ fretus, ardentissimis precibus hoc pacto Numen sollicitabat.

Vociferantium animalium strepitus & tumultus.

Desolatio summa familiæ *Noë*.

Noëmi apostrophe ad DEUM.

O supreme Mundi Conditor, & Moderator, en ego indignus tuus famulus ante Divinæ justitiæ tuæ Tribunal prostratus, totus timore & tremore concussus ad te, benignissime DEUS, *in hujus* Arcæ, *cujus curatorem & ministrum me figmentum tuum constituere non dedignatus es, extrema necessitate confugio, ut exaudias vocem servi tui: circumdederunt enim me gemitus mortis, dolores inferni invenerunt me. Equidem novi te justissimum esse vindicem scelerum contra infinitam bonitatem tuam commissorum multitudinem & copiam; Expavesco inscrutabilem judiciorum tuorum abyssum, quâ Mundum ob Divinæ Legis tuæ mentibus nostris insculptæ contemptum, & enormium delictorum acerbitatem, Orbem Terræ, & unà omnem animam viventem in eo delere & exterminare voluisti. Sed ô tremenda Majestas, quid sibi vult justus ille furor tuus? quo non Mundum duntaxat, & omnem animam delere, & disperdere à facie tua constituis? sed & hanc* Arcam, *cujus curam pauperi & humili servo tuo commisisti, tanto tremore concutis, ut vel ipsa bruta animantia tot prodigiorum ostentis perculsa præsentem eorum ruinam, ultimamque dissolutionem; horrificâ hac vociferationum confusione, & tumultu metuere videantur. Vide quæso afflictionem populi tui; Respice nos octo animas, quas pro immensa tua providentia, ab Orbis ruina, in renascentis Mundi semen conservare voluisti, compatere infirmitatibus nostris, nobisque in ingenti hac tribulationis necessitate, ad te clamantibus aures præbe; Exaudi miseros tuos in tua bonitate & clementia confidentes, ut excluso omni metu, proscriptâ omni diffidentiâ, opus, quod imposuisti nobis, tuo adjutorio,*

Miserabilis Hominum Status
in principio DILUVII

& gratiâ prosequi sine periculo possimus; Concede animantibus tranquillitatem, & quietem, debitam tibi mihique obedientiam, & subjectionem iis impera, spe & fiduciâ corda servorum tuorum corrobora, ut in sola bonitate tua inexhausta innixi, hunc lamentabilem Orbis perituri statum, tuæ præsentiâ gratiæ sine periculo eluctari valeamus.

Apostrophe *Noë* ad familiam suam.

Agedum filii mei, confidite in Domino, *viriliter agite, & confortetur cor vestrum, ne timeatis à tanta rerum confusione, aderit nobis ipse, qui uti nos ad nostrum meritum in hac tenebrosa domo, in renascentis Mundi instaurationem inclusit, ita quoque potenti dextrâ suâ nobis adstiturus, servorum suorum in necessitate constitutorum vota & preces audire non desistet.*

Hisce prolatis, & filii, uxoresque filiorum mirum in modum confortati, atque firmâ in DEUM conceptâ fiduciâ, animalibus quoque omni mox deposito furore in tranquilliorem statum reductis, solerti & diligenti curâ, *Arcæ* administrationem orditi sunt.

CAPUT IV.

Quid sibi velint verba Sacri Textus : Fontes Abyssi magnæ & Catarractæ Cœli.

Genes 7. vers. 11.

נבקעו כל מעינת תהום רבה:

RUpti sunt omnes fontes Abyssi magnæ. Græca sic : ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου. Chaldaica sic habet :

אתבזעו כל מבועי תהומא רבא:

Anno sexcentesimo vitæ Noë *completo, mense secundo, septimo die mensis, rupti sunt omnes* fontes Abyssi magnæ, & Catarractæ cœli *apertæ sunt* ; *& facta est pluvia super Terram* 40 *diebus, &* 40 *noctibus.* Magna sanè controversia est circa sexcentesimum annum vitæ *Noë*, utrum inchoatus fuerit, an completus : nos quicquid alii contrà sentiant, sexcentesimum completum asserimus ; & patet vel ex ipsis *Sacræ Scripturæ* verbis quàm luculentissimè : cum dicit ; *Noë* cum moreretur, habuisse ætatem nongentorum quinquaginta annorum ; quod falsum foret, si *Diluvium* venisset in fine quingentesimi, & in principio sexcentesimi inchoati ; tunc enim *Noë* non nongentorum quinquaginta annorum ætatem habuisset, sed octingentorum quinquaginta annorum tantùm, quod *Sacris Literis* prorsus repugnare videtur ; Incepit enim *Noë* jussu DEI *Arcam* in principio sexcentesimi anni, & centum annos in ea fabricanda transegit. Sexcentos igitur annos vitæ, cum *Diluvium* veniret, *Noë* habuit, & trecentis & quinquaginta annis post *Diluvium* vixit, quæ simul juncta dant 950. annorum ætatem *Noê*. Sexcentos itaque, veniente *Diluvio*, annos completos *Noë* habuit ; quicquid contrà ogganniunt nonnulli malè fundati *Sacrarum Literarum Interpretes*. Pari errore hi secundum mensem anni sexcentesimi, non Verno tempore, sed Autumnali attribuunt, Rabbinorum fabulis delusi, eò quod tunc opportunior humentis aëris constitutio esset, ad *Diluvium* producendum. Nos contrà cum melioribus *Interpretibus Diluvium* contigisse Verno tempore asserimus. Cur autem DEUS verno potiùs tempore, quàm alio tempore *Diluvium* adduxerit, causa duplex assignari potest ; *Prior* est, quod DEUS eo tempore Mundum destruere voluit, quo eum condidit, videlicet Verno tempore : *Altera* fuit, ut nequissimi istius temporis homines, acriori cum doloris sensu in *Diluvio* perirent, scilicet acerrimè dolentes se per id tempus ex mundo, tam duro mortis supplicio extrudi, quo tempore Mundus ipse pulcherrimus, amœnissimus, & jucundissimus est, Verque

Lis dirempta de initio *Diluvii.*

Quo tempore anni contigerit *Diluvium.*

que homines jucundo rerum ſtatu atque per ſe ad delicias voluptateſque perfruendas invitet alliciatque, quorum maxima eſt id temporis copia & varietas: *Tunc enim*, teſte D. Ambroſio, Diluvium *adduxit* Deus, *quandò augentur naſcentia, ager parturit, terrarum pariter atque animantium fœtura ſe fundit; tunc enim dolor eorum, qui in abundantia ſua puniebantur, major fuit, tunc ultio terribilior tanquam dicentis* Dei: *Eccè omnia ſecundum liberalitatis Divinæ gratiam dives Natura generavit, omnia in uſum hominum germinavit terra fœcundior, ſegetes ſpectantur, tritico & hordeo replentur campi, comæ arborum, venturi fructus floribus veſtiuntur; non deeſt Terra obſequiis ſuis, beſtiæ non deſunt muneribus, quæ frequenter ſolvuntur in partus, & ut homini nihil deſit, homo ſolus partibus ſuis deeſt, neſcit authorem ſuum, à quo ei omnia miniſtrantur; negligit conditorem. Pereant igitur cum homine omnia, cujus gratiâ condita ſunt omnia; in ſuis divitiis conſumetur homo, cum ſua dote moriatur.* Ita Divus *Ambroſius.* Accedit & illud, ut videlicet homines apertiùs cognoſcerent, & ſine ulla dubitatione crederent, hocce *Diluvium* non ex ſolis naturalibus cauſis, ſed maximè per ſupernaturalem Dei omnipotentiam, eſſe factum, eò quod Verno Æſtivoque tempore, contigit *Diluvium*, quo, calore ſolis omnia ad ſiccitatem tendunt, pluviæ utplurimùm ceſſare ſoleant; Autumnali autem, & Hyemali tempore, quo omnia humentis naturæ ubertate, pluviarumque copia diluuntur, *Diluvium* ſit ſublatum, utroque ſcilicet tempore, tam procreando, quam abolendo *Diluvio*, contrario.

Hiſce itaque præmiſſis, jam de *Diluvium* efficientibus cauſis agendum reſtat, ut num naturales cauſæ ad *Diluvium* conſtituendum, ſufficere potuerint. Dico itaque, triplicem conſiderari poſſe cauſam alicujus *Diluvii*: *Primò* eſt continuatus imbrium nimborumque immodicus caſus, niviumque condenſatarum in altiſſimis montibus diſſolutio; undè flumina, magna aquarum mole onuſta, qua data porta ruunt, per apertos planitierum campos, torrentiumque ex altiſſimis montibus devolutio rapit ſylvas, & ſaxa revolutis remiſſa compagibus rotat; urbes & implicitos trahit montibus ſuis populos, ruinam, an naufragium querantur, incertos, atque ſemina, & quod opprimeret, & quod mergeret, venit; & uti Seneca ait. *Illuc cum liberis, & conjugibus fugient homines, actis ante ſe gregibus, dirempto inter miſeros commercio, & tranſitu; quoniam quicquid ſubmiſſius eſt, id unda replevit. Editiſſimis quibuſque adhærebunt reliquiæ generis humani quibus ad extrema perductis, hoc unicum erit ſolatium, quod tranſibit in ſtuporem metuo, nec dolor habebit locum, quippè vim ſuam dolor perdidit in eo, qui ultra ſenſum mali, miſer eſt.*

(Triplex cauſa alicujus *Diluvii*. 1. Cauſa.)

Altera Cauſa eſt, ſupra modum tumeſcentis maris in terris effuſio, quod quomodò fiat, *paulò poſt* dicetur. (2. Cauſa.)

Tertia Cauſa eſt concurſus ſiderum in ſignis, quæ vim habent imbriferam. (3. Cauſa.) Haſce cauſas *Diluvii* aſſignant *Naturalium rerum Scriptores*, quæ quidem in particularibus *Diluviis* plerumque concurrere ſolent; at in univerſali illo *Noëmico Diluvio*, quo aqua ſupra altiſſimos univerſi montes, altiùs quindecim cubitis aſcendit, id utique non naturalibus cauſis, ſed dextrâ Dei Excelſi contigiſſe, ſolus is inficiabitur, qui determinatam naturæ in hujuſmodi *Diluvio* conficiendo potentiam non penetraverit. *Sacer Textus* duas cauſas adducit *Diluvii* effectrices. Primò enim dicit, Ruptos eſſe *fontes Abyſſi magnæ, & Cataractas cœli* apertas eſſe. Quidnam verò Magna illa *Fontium Abyſſus* ſit; quid *Catarractæ Cœli*, quantum ingenii mei debilitas permiſerit, exponamus.

(Quid ſit ruptura *Abyſſi magnæ* quid apertura *Catarractæ Cœli.*)

Hydrophylacia fontibus, amnibus, lacubuſque producendis intra altiſſimorum montium profundos receſſus conſtituta ſat ſuperque in *Mundo* noſtro

Sub-

Subterraneo demonſtravimus. Eſſe autem inter Geocoſmi viſcera, talia Hydrophylacia, quas abyſſos Aquarum vocamus, adeò certum eſt, ut vel ipſe *Sacer Textus*, uti hîc, ita alibi apertis verbis id innuat, Pſalmo 41. *Abyſſus abyſſum invocat in voce Catarractarum tuarum.* Eſt itaque *Abyſſus magna* hoc loco nil aliud, quàm profundiſſima aquarum vorago, cujus fundus explorari nequit, in intimis terræ penetralibus conſtitutus; Intra hanc enim Mare per immenſa internorum ſcopulorum præcipitia devolutum ingentes fremitus fragoreſque excitat, juxta paulò antè citata verba, *in voce Catarractarum tuarum.* Et hujuſmodi Abyſſos, quas nos Hydrophylacia vocamus, plurimas intra intima terræ montiumque viſcera concluſas, quam ampliſſimè in dicto *Mundo Subterraneo* docuimus: quas *Abyſſos* hoc loco omnes ſub nomine Abyſſi magnæ *Sacra Scriptura* comprehendit; Omnes enim Lectiones in Ruptura fontium *Abyſſi magnæ* conveniunt, uti ſequitur.

Hydrophylacia quid?

Geneſ. 7. verſ. 11.

Lectiones omnes concordant.

נבקעו כל מעינות תהום רבה :	Hebræa.
Ἐῤῥάγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου.	Græca.
יתבזעו כל מבועי תהומא רבא.	Chaldaica.
انشقوا جميع عيون الغمر الكبير	Arabica.
ܐܬܦܬܚܘ ܟܠܗܘܢ ܡܒܘܥܐ ܕܬܗܘܡܐ ܪܒܐ ܀	Syriaca.
Rupti ſunt omnes fontes Abyſſi Magnæ.	Latina.

Atque hujus *Abyſſi Magnæ* cæterarumque particularium Abyſſorum fontes ad *Diluvium* producendum ruptos eſſe memorat; quod uti ſolis naturæ viribus effici non potuit, ita quoque ruptura hæc non niſi omnipotentis Naturæ conditoris dextrâ effecta fuit; eo, quo imbecillitas noſtra concipere poteſt, modo & ratione. Cum itaque magnam eſſe hujuſmodi Abyſſorum cum Oceano cæteriſque Maribus communicationem, & correſponſum nos in *Mundo Subterraneo* oſtenderimus, atque ex Oceano, virtute acceſſus & receſſus, veluti Naturæ follibus per occultos Terrarum meatus, hujuſmodi Abyſſos in montium altiſſimorum Hydrophylacia ad fluminum lacuumque curſum conſervandum perpetuo, ſtupendoque Naturæ opificio propellantur. DEUS *Diluvio* puniturus Mundum, habenis Abyſſorum laxatis, tum per affluxum refluxumque Maris, tum per ventorum in Oceanum violentiſſima preſſione, aquæ in Abyſſis ſtabulantes jam contineri neſciæ per intimas terreſtris ſubſtantiæ fibras, montiumque occultos canales ſollicitatæ, quâ datâ portâ ruentes, ac inſtar fluminum per univerſæ Telluris rimas, foramina, fontiumque orificia cum impetu exoneratæ, brevi tempore univerſam Terræ ſuperficiem inundarent. Atque hoc pacto ſenſum Scripturæ, circa hæc verba: *Rupti ſunt fontes* Abyſſi magnæ, id eſt, omnia interiora Terræ Hydrophylacia, quæ ſunt veluti fontes quidam *Abyſſi magnæ*, id eſt Oceani, intra viſcera terræ, in fontes Hydrophylaciorum coacti, juxta illud Pſal. 32. *Qui congregat ſicuti in utre aquas Maris, ponens in theſauris ſuis Abyſſos.* Hiſce itaque hoc pacto expoſitis, jam quid per *Cataractas Cœli*, quæ in *Diluvio* apertæ dicuntur, intelligatur, pari modo & ratione exponamus.

Latina Lectio habet: *Et* Cataractæ Cœli *apertæ ſunt.* Græca: καὶ αἱ καταῤῥάκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν. Chaldæa, וכוי שמיא יתפתחו *Et feneſtræ cœli apertæ ſunt.*

 Cui

Cui conſentit Arabica:

وطبقان السما انفتحوا ۞

Quæritur itaque, *quid per* Catarractas, *vel feneſtras* cœli *intelligatur*.

Quid Catarracta, ſeu καταδȣ̃πη. Catarracta, ſive quod idem eſt, καταδȣ̃πα, nil aliud eſt, quàm integri alicujus fluminis prægrandis, per rupes in ſcopuloſam vallem præcipitatio: hoc pacto *Authores* loca edita & prærupta, è quibus aquæ magno ſonitu & fragore deorſum ruunt, nomine Catarractarum vocare ſolent, cujuſmodi ſunt Catarractæ, ſive καταδȣ̃πα *Nili* fluminis in finibus *Æthiopiæ*. Verùm cum vix ſit Regio celſis montibus inſtructa, quæ non hujuſmodi Catarractas exhibeat. Inter cætera *Italiæ* illa famoſiſſima eſt in *Agro Reatino*, ubi *Velinus* fluvius per ingens præcipitium in *Naris* præruptam vallem ſub forma arcus devolvitur, quam in *Mundo Subterraneo* cum iis, quæ *Tibure* viſuntur Catadupis, deſcriptam reperies.

A ſimilitudine itaque hujuſmodi Catarractarum *Moſes Catarractas Cœli* à DEO apertas eſſe dicit; hoc pacto, in media Aëris regione (ubi à *Meteorologis* Pluviæ, Grandines, Nives, & ſimilia generari dicuntur, *Catarractæ cœli*, aut uti *Arabica*, & *Chaldaica Lectio* habet, feneſtræ cœli non incongruè dicuntur) nubes immenſa aquarum mole aggravantur, quibus diſciſſis, utplurimùm in particulari aliqua regione valida inundatio ſequitur: Undè & Germanica voce pulchrè ſanè hujuſmodi Catarractæ, *ein Wolkenbruch*, id eſt, ruptura nubium dicitur. In noſtro verò *Diluvio*, ex vaporibus, tum ex vaſto Oceano, tum ex Telluris univerſa ſuperficie extractis, atque in altum elevatis, DEUS univerſam aëriam regionem, quam & cœlum *Sacra Scriptura* vocat, immenſa harum nubium conglomeratarum moles ambitum Orbis terrarum ita circumdedit, ut quemadmodum hæ nubes aquarum fœturâ erant gravidæ, ita quoque à DEO ruptæ & diſſolutæ adeò invaluerunt, ut non guttatim, ſed Catarractarum more, integra flumina continuata quadraginta dierum, totidemque noctium effuſione evomere viderentur; undè mox tantus aquarum cumulus exortus fuit, ut intra breve tempus Mundum obruerit univerſum. Fontibus enim *Abyſſi Magnæ* inferiùs, per totius Terreni globi canales, fiſſuras, poros, meatuſque in omnem Terræ ſuperficiem magno impetu exoneratis, ſuperiùs verò per Catarractarum aëriarum aperturam, pluviis ad inſtar fluminum deorſum præcipitatis, accidit, ut hæ fontibus *Abyſſi Magnæ* jam pariter effuſis, junctæ, tale & inauditum aquarum incrementum effecerint, ut non univerſam duntaxat Terræ ſuperficiem, ſed & univerſos, qui ſub cœlo ſunt, montes, quindecim cubitis altiùs obtexerint: *Dominus enim*, uti Nahum Propheta ait, *in tempeſtate; in turbine viæ ejus; & nebulæ pulvis pedum ejus; increpat Mare, & exſiccat illud, & omnia flumina ad deſertum deducit*. Quæ appoſitè ſanè de aquis *Diluvii* dici queunt; tantam enim vaporum copiam extraxit, vaporesque fluminum lacuumque multitudinem in deſertum aëriæ regionis locum deduxit, ut Mare quaſi exſiccatum videretur.

Quomodo Diluvii aquæ Catarractæ Cœli dicantur.

Pluviæ è cœlo non guttatim ſed veluti effuſione fluminum in terram cœlo devolvebantur.

Undè luculenter patet, hoc *Diluvium* minimè ſolis naturæ viribus, ſed ſolius DEI nutu in ſceleſti, & impii Mundi exterminationem accidiſſe. Quæ enim Naturæ vis tanta eſſe poteſt, ut inacceſſos *Abyſſi Magnæ* fontes aperiat? aquarum flumina ſurſum per innumeras rupturas montium contra naturalem curſum aſcendere faciat? aut quis derepente tantam vaporum nubiumque molem ex Terraquei globi ſuperficie in mediam regionem aëris educat? Erat ſane, uti paulò poſt Geometrico ratiocinio demonſtrabitur,

Diluvium viribus naturæ fieri non potuit.

tur, hoc aquarum incrementum, tantum, tamque grande, ut si aqueum, quo Orbis terrarum ambitur, elementum non superârit, saltem ipsi æquale fuerit. Valdè igitur hallucinantur; qui hujusmodi *Diluvium Noëticum* magnæ Siderum humidæ naturæ, Planetarumque in Aqueo Dodecamorio conjunctioni adscribunt. Certum est, hujusmodi Planetarum Syzygiam in efficiendis particularium Regionum inundationibus multum posse, sed quæ fontibus *Abyssi Magnæ* ruptis, *Cataractisque Cœli* apertis, continuâ aquarum mole, fluminum adinstar universam Terræ faciem, quadraginta diebus ac noctibus profundat; id sanè effectus naturalis siderum dici nec potest, nec debet, sed effectus DEI Excelsi, & omnipotentis dextrâ productus. Falluntur quoque omnes ii, qui puerili imaginatione delusi, censent, *Diluvium* ex supracœlestium aquarum descensu contigisse. Hi si scirent, hujusmodi aquæ ad descendendum, quantum temporis, tum propter inexplicabilem earundem à Terrestri globo distantiam, insumpturæ essent, tum propter diversos intermedios cœlos, quos transire debebant, & propter differentes qualitates illarum aquarum à nostris, utique insipientiam suam riderent; cum tanta sit eorum altitudo, ut si Adamantinus globus ex illa immensa altitudine projiceretur, dico illum multorum annorum spatio cadentem, ad centrum terræ non perventurum. Quæ omnia ἀποδεικτικῶς, si opus esset, ostendere possemus, si id in 1. *lib. Mundi Subterranei* non præstitissemus, ut interim sileam aquarum hujusmodi descensum, quæ uti ad scindendum in lapsu, ob fluxilem naturam aptissimæ sunt, ita quoque, vel unius diei spatio, eas in minutissimas veluti roris cadentis guttulas, sectas discissasque, tandem evanescentes prorsùs in ætheris substantiam, conversas fuisse, satis ille novit, qui acceleratam motuum rationem penitiùs expenderit. Lector curiosus, quæ de hoc argumento, tum in *Mundo Subterraneo*, tum in *Itinerario Extatico* quàm amplissimè adduximus, consulere non gravetur.

Diluvium fieri non potuit virtute influxus siderum, uti *Astrologi* somniant.

Diluvium non potuit augmentari ex supracœlestibus aquis, ut multi pueriliter opinantur.

CAPUT V.

De Aquis Diluvii *quindecim cubitis supra omnes montes, qui in Universo sunt, sese extollentibus.*

ANtequam hujusmodi Argumentum prosequamur, satis mirari non possum, nonnullorum *Interpretum* temeritatem, ne dicam inscitiam, qui quod ipsi sibi imaginari non possunt, nec mente concipere, tanquam falsum, & veluti ἀδύνατον, non obstante *Sacrâ Scripturâ*, id expressis verbis testante, in dubium vocare non verecundentur. Quorum nonnulli contra apertam *Mosis* mentem, non omnes totius Orbis terrarum montes, sed minores tantummodò cooperuisse opinantur; Rationem hujus rei aliam non assignant, nisi quod nonnulli montes, uti *Olympus*, *Atho*, *Caucasus* adeò alti sint ut ibidem nec ventus, nec pluvia, ullo unquam tempore sentiantur, idque ex nonnullis maleferiatorum hominum figmentis, & malè fundatis relationibus de cinere sacrificiorum in *Olympo*, nec pluviis macerato, nec ventorum flatibus dissipato, confirmant; *Diluvium* itaque ex consequenti, illuc pervenire non potuisse, sentiunt; quasi verò inportentoso hujus *Diluvii* eventu, Divinæ manus in aquis altiùs elevandis ligatæ fuerint.

Dicere non omnes montes aquis tectos *Sacræ Scripturæ* repugnat.

Impugnatio perperam sentientium.

Contra hosce, veluti injustos Sacræ Scripturæ Censores, eorundem vanitatem apertè confutaturus insurgo. Dicunt itaque ii, ultra mediam regionem aëris *Diluvium* non ascendisse; Cur? quia ultra eam nullus pluviis, nivibus, grandinibus, imbribusque locus est: Sed quis illis hoc dictavit? aut ubi simile quid legerunt? An non altissimos sub cœlo montes perpetuis nubibus, nivibusque obtectos sensatâ & quotidianâ experientiâ spectamus? Quid enim nubes aliud sunt, quàm aqueus vapor; aut quid nives, nisi aqua ex frigore in candidos floccos condensata? cum itaque excelsissimi totius Orbis montes, ubique perpetua nive candentes spectentur, nives verò, & grando, uti diximus, pluvia in corpus solidum condensata sit, omnium opinione amens habebitur, qui pluvias illuc pervenire non potuisse, audaciùs assereret. Cum enim communi *Meteorologorum Mathematicorumque* calculo suprema mediæ aëriæ regionis portio vix quinquaginta milliaribus Italicis à terræ superficie distare censeatur; vix in Orbe quoque tantæ altitudinis mons reperiatur, qui ad altitudinem tertiæ regionis aëris pertingat; nubes autem eò pertingere, & consequenter pluvias ibidem generari posse, quis jam negabit?

Montes totius Orbis altissimi *Andes* sunt in *America meridionali*.

Si Montes *Europæ*, *Asiæ* & *Africæ* cum *Andibus Americæ meridionalis* altissimis totius Orbis terrarum montibus comparemus, illi sine dubio veluti viburna inter cypressos esse reperientur; & tamen hi quemadmodum ex Patribus Nostris, qui hosce montes, ex Regno *Chile*, in Regnum *Paraquaiæ* profecturi transcenderunt, nivibus, vaporibus, nebulis confertos, experti sunt; hæc autem pluviarum ibidem dominantium indicium manifestum præbent. Quis hujusmodi montes extra omnem pluviarum regionem constitutos esse negabit? fassi tamen sunt, aërem ibidem serenitatis tempore adeò exilem, subtilemque esse, ut spongiis vino generoso refertis opus sit, queis naribus admotis, respirationis Organum nonnihil reficiant; inveniri & ibidem hominum jumentorumque cadavera, nescio ob quam montium abditam qualitatem, prorsus incorrupta. Sed hæc de pluviarum in altissimis montibus, generatione sufficiant. Ad nostri igitur Argumenti filum progrediamur.

An naturali vi aqua in tantam altitudinem super omnes Montes ascenderit.

Quæri igitur non immeritò hoc loco posset, *quomodò aqua* Diluvii *quindecim cubitos super omnes Orbis Terrarum montes ascenderit*? Dico totum illud aërium spacium usque ad supremam regionem aëris, præpotentis DEI virtute, in aquas per inexplicabilem coacervatarum nubium multitudinem, quâ replebatur, conversum esse; cujus ubertas tanta fuit, ut aër supremus cum inferiori, in Oceanum commutatus videri potuerit, non naturæ viribus, sed illius, cujus voluntati, & imperio cuncta subsunt, ac proindè mirum non est, DEUM usque eò, id est, quindecim cubitos super omnes montes extulisse aquam, ne videlicet dici posset, nonnullos montes fuisse, qui ab omni aquarum offusione immunes, aliquos homines & animalia, quæ unà cum Mundo perdere constituerat, à *Diluvio* servaverint.

Causa cur DEUS *Diluvium* super omnes montes evexerit.

Sed antequam ulteriùs progrediamur, insigne hoc loco oboritur dubium de *Diluvio* quindecim cubitis super altissimos montium universæ Telluris vertices exaltato. Si enim quindecim cubitis supra dictos vertices, aquarum elevatio fuit, verisimile est, *Arcam* tantis aggravatam ponderibus non in extima aquarum superficie præcisè fluctuâsse, sed aliquo usque summersam fuisse. Si itaque *Arca* ex pondere aggravata quindecim cubitis submersa fuit; utique jam altissimi montis verticem tetigisse videtur; Si verò ultra quindecim cubitos ad 16. 18. 20. ut nonnulli volunt, submersam dicamus, jam haud dubiè illa in nonnullorum montium vertices, ventorum impetu,

impetu, & aquarum turbinibus agitata, non sine dissolutionis periculo illidere poterat; Quod periculum ut evitaret, *Hugo Victorinus* perperam duas solummodo mansiones in *Arca* ponit aquis immersas: *primò* Sentinam, quam stercorariam vocat, quatuor cubitorum altam, *deindè* Apothecæ mansiônem, quam cibariam vocat, quinque cubitorum altam, quæ cum novem cubitorum altitudinem præbeant, novem tantùm cubitos aquis submersam esse dicit; atque hoc pacto *Arcam* ab illisione montium liberam fuisse putat. *Lyranus* tredecim cubitis submersam censet, id est, ab altissimi montis vertice non nisi duobus cubitis dissitam. Delirasse præterea videtur *Lyranus*, cum dicit, *Arcam* quocunque tandem motam, semper super altissimorum montium catenas, id est per aquas, quæ quindecim tantùm cubitis vertices eorum excederet, fluctuasse; Et uti hoc rectæ rationis dictamini repugnat, ita quoque facilè eliditur. Quasi verò omnes altissimi Telluris montes, cujusmodi ille montem *Ararat* esse putat, non nisi quindecim cubitis infra aquam demersi fuerint, cum unus tantùm in toto Orbe præ omnibus altissimus extiterit, supra quem aqua quindecim cubitis, juxta *Sacræ Genesis Textum* elata censeri debeat, cujusmodi montem *Ararat* non fuisse complures multò *Ararat* altiores, uti sunt *Caucasus, Athon, Taurus*, & cæteri, quos in *Præcedentibus* adduximus, sat testantur. Non igitur per catenas montium, aut ut ipse putat, supra altissimos vertices montium *Arcam* hæsisse, sed hinc indè supra camporum planities, supra vallium profunditates, & supra collium montiumque juga & vertices, tam excelsos quam humiles, prout à fluctibus agitabatur, nunc in hanc, nunc in illam partem motam incitatamque fuisse, ita ut nonnunquam quindecim cubitis, modo centum, aliquandò mille, aut etiam decem millibus passuum à loco, cui incumbebat, distiterit. Quid igitur *Lyrano* in mentem venerit, quod *Arcam* semper supra altissimorum montium vertices rectà promotam voluerit, non capio; forsan timuerit, ne fortè in crepidine montis alicubi hærens peracto *Diluvio* unâ cum omnibus in ea contentis everteretur. Verum an non idem & in omnibus montium verticibus periculum occurrere poterat? quomodò enim *Arca* 300 cubitorum longa supra apicem montis consistere possit sine eversionis periculo, nemo concipit; Sed de hoc dubio *in sequentibus* fusiùs. Debebat *Lyranus* curam DEO relinquere, qui uti *Arcam* duxit, quo voluit, ita quoque eandem quiescere fecit, ubi voluit. Idem & alium errorem priore non minorem commisit, dum aquarum decrementum omni quatriduo uno cubito decrevisse opinatus est; sane perquam imperitè; si enim motûs accelerationis notitiam habuisset, tale quid comminisci ausus non fuisset; sequeretur enim ingens indè absurdum, id est, 150. dierum spatio usque ad finem *Diluvii* aquam tantùm $37\frac{2}{4}$ cubitis diminutam fuisse; ut ex regula proportionum constat: si enim quatuor dies dant unum cubitum, 150 dies quid dabunt? operatione peractâ prodeunt $37\frac{2}{4}$ cubiti. Cum verò nos *in sequentibus* ostendamus, ultimum terminum alitudinis *Diluvii* 40000. cubitorum fuisse, sequitur necessariò, singulis diebus non unum cubitum sed 266 $\frac{+}{100}$ cubitis aquas decrescere debuisse. Accedit, quod non æquali proportione aqua decreverit, sed secundum proportionem motus accelerationis, de qua fusissimè *Lib.* I. *Mundi Subterranei, Tractatu de Arte Cosmocentrica*, quam consule, egimus.

Sed jam argumentum, quod assumpseramus prosequamur, id est, quomodò tam immensa aquarum copia supra omnes montium vertices elevari potuerit; & quanta istiusmodi altitudo esse debuerit, quantus aquarum glo-

Hugonis Victorini de submersa Arca intra aquas opinio.

Lyrani opinio.

Lyrani sententia absona.

Decrementum aquæ decrevit juxta porportionem motus accelerationis.

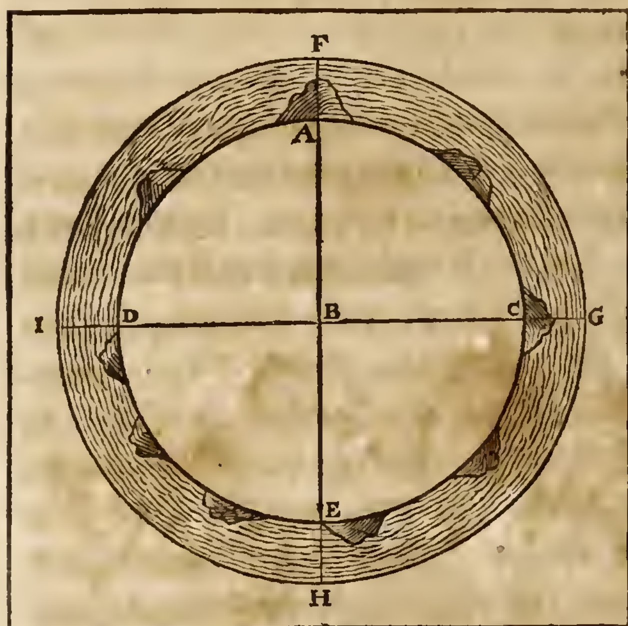
globus geometrico ratiocinio demonstremus.

Suppono itaque primò, juxta meliorum *Mathematicorum* calculum, ambitum globi Terraquei, in circumferentia sua

continere ——— ——— ———	milliaria	Germanica	5400
		Italica	21600
Diametrum ejus esse ——— ———	milliaria	Germanica	1720
		Italica	6880
Semidiametrum ——— ———	milliaria	Germanica	860
		Italica	3440
Convexam Globi Terraquei superficiem in		Germanica	9288000
milliaribus quadratis esse	milliaria	Italica	148608000
Soliditatem verò ejus in Cubicis milliaribus esse ———	milliar.	Germanica	2501560000
		Italica	170403840000

Hæc in cubitos resoluta, quorum 2000 unum milliare Italicum conficiunt, dabunt soliditatem in cubitis cubicis qui sunt cubiti cubici 240807680000000.

At hæc est Globi Terraquei, à centro Terræ usque ad ejus superficiem semidiameter continuatus.

His positis, sit globus Terraqueus A. C. D. E. deindè annulus F A. I D. E H. & C G. sit annulus seu spatium ambiens globum Terræ, sive aquarum cumulus, qui in *Diluvio* supra omnem Terræ superficiem, montiumque altissimorum vertices 15. Cubitis sublimiùs fuit elevatus. Quæritur, *quantus fuerit aquarum istius annuli cumulus in milliaribus Germanicis?* Sit A B. semidiameter globi Terraquei, quam *paulò antè* determinavimus esse 860 seu 3440 Italicorum milliarium, sive cubitorum 688000. Sit deindè A E. spatium aërium, quo aquæ *Diluvii*, ultra omnium montium vertices exaltatæ dicuntur. Sit prætereà A. mons omnium, quæ sub cœlo reperiuntur, maximus, videlicet 10 milliarum Germanicorum, & 15 Cubitorum, quamvis vix in universa terræ superficie, majorem reperiri putem. Hisce ita positis jam aquarum *Diluvii* ultra Terræ superficiem exaltatarum quantitatem, in cubicis milliaribus Germanicis demonstremus.

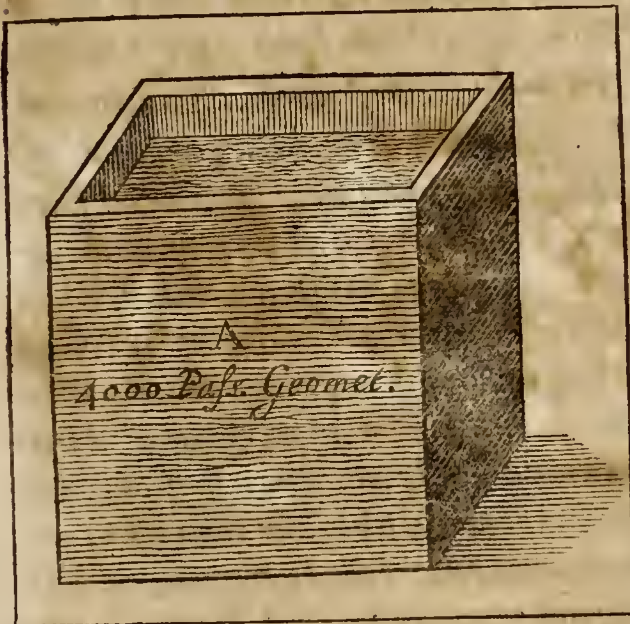
Cum itaque ambitus Orbis Terræ juxta meliorum *Astronomorum* calculum sit 5400 milliarium Germanicorum, in quantum scilicet uni gradui cœlesti, 15 dicta milliaria correspondent. Semidiameter verò sit 860 milliarium Germ. à Terræ centro usque ad superficiem ejus, restantque spacium aquæ *Diluvii* 10 milliaribus Germanicis ultra omnium montium vertices exaltatæ: Si semidiametro terræ 860 junxeris 10 milliaria & 15 cubitos; erit à centro Terræ usque ad supremam convexitatem aquarum *Diluvii* 870 milliarium Astronomicorum & 15 cubitorum, in altum ad 10 milliaria exaltatarum semidiameter B A F. congregata ex semediametro Terræ, & aquarum superficiem terræ excedentium altitudine; hujus verò ambitum habebis in millia-

milliaribus Germanicis, si fiat ut 7. ad 22. ita 1740. ad aliud; id est si integram diametrum 1740. per 22. multiplicaveris, prodibunt 38280; hæc per 7 divisa dant 5468 milliaria Germanica, est qui ambitus sphæræ aqueæ F I H G. Cujus convexam superficiem habebis, si circumferentiam F I H G jam inventam id est, 5468 in diametrum 1740. F B H duxeris, prodibunt enim 9514320, totius sphæræ convexitas; Iterum si tertiam partem convexitatis sphæræ, quæ est 3171440. in semidiametrum B A F, id est, in 870 duxeris, prodibunt 2759152800 soliditas totius sphæræ F I H G. in milliaribus Germanicis.

Ut itaque jam annulum aquarum F A. I D. E H. C G. id est, aquarum *Diluvii* ex terræ superficie super omnes montium vertices quindecim cubitis elevatarum quantitatem in Germanicis cubicis milliaribus habeas, subtrahe A D E C. sphæræ soliditatem à sphæra majori F I H G. & habebis quæsitum, juxta paradigma subjunctum.

F I H G.	8277458400.	Soliditas Sphæræ majoris in milliar. German. cubicis, à quâ subtracta
A D E C.	2662560000.	Sphæræ minoris globi terreni soliditas in mill. Germ.
A.	5614898400.	Manet aquarum in *Diluvio* supra terram elevatarum quantitas in milliar. Germanicis cubicis, uti calculus A. monstrat.

Me explico: Si fieret cubus unius milliaris Germanici, cujus latus 4000

passus contineret, uti est cubus A. & ille repleretur aquâ; Dico in toto illo annulari spacio F H. I D. E H. C G. quod aquarum *Diluvii* à superficie terræ, super omnes montium vertices elevatarum, aqueam circa Orbem Terræ aream exhibet) continere milliaria cubica aquea, uti *paulò antè* expositum fuit, cujusmodi A. cubus milliaris Germanici unus est) 5614898400. cubos aqueos.

Ex hisce deducitur, nulla vi naturalis potentiæ, tam inconceptibilem aquarum copiam, sed sola omnipotentis DEI manu, congestam fuisse. Si enim hunc aquarum cumulum ad calculum revocemus, certum est, ipsam vel totius Oceani, Mariumque quantitatem in aquis superare, quod facilè hoc loco demonstrare possem, si id aut necesse foret, aut ex dictis veritas Lectori, unum cum altero exactiùs comparanti, non constaret.

Concludo tandem, tantam fuisse *Diluvii* super omnium montium vertices exundantis magnitudinem, ut spatium illud, quod annulus ille aqueus occupat, non nisi supernaturali, & omnipotentis DEI, cui nil ἀδύνατον, virtute, miraculosa quadam aquarum multiplicatione impleri potuerit.

CAPUT VI.

Utrum apud Veteres Scriptores Gentiles, aliqua hujus Diluvii, *&* Arcæ Noëticæ *notitia habeatur.*

Video hoc argumentum ſat controverſum apud multos. Ut itaque lis, & diſcordia Scriptorum concordetur, nonnihil fuſiùs eam exponendam cenſui. Mirari autem ſatis non poſſum, eſſe quorundam tantam in antiquitatum notitiâ ignorantiam, ut quod ipſi vel non legerunt, aut in evolvendis Veterum monumentis non reperêre, falſum omninò, & fictitium aſſerere non vereantur. Inter hos nonnulli fuerunt, qui de *Diluvio Noëmico*, aut de *Arca*, nihil in toto antiquitatis penu reperiri audaciùs aſſeverant; tales ut vel ipſa ex tota antiquitate deprompta eruditione convincantur; primò de *Diluvii*, deinde de *Arcæ* apud veteres, veſtigiis, rem DEO dante ita decidemus, ut impoſterum nulli ampliùs dubium eſſe poſſit.

Cenſentur ii, qui nil apud Antiquos de *Arca Noë* reperiri audacius aſſerunt.

Noëtici itaque *Diluvii* apud complures veterum Ethnicorum, memoriam reperiri adeò firmatum eſt, ut ſine contumacia negari non poſſit. *Beroſus* primò, apud *Joſephum*, ſic ſcribit: *Fertur*, Beroſo teſte, *navigii hujus pars in* Armenia *apud Montem* Gordæorum *ſupereſſe, & quoſdam bitumen indè abraſum ſecum deportare, quo vice amuleti, ejus loci homines uti ſolent. Melon* etiam apud *Euſebium* adverſus Hebræos, hujus mentionem facit: κτ̀ τὸν Καταχλυσμὸν ἀπὸ τ᾽ Αρμενίας ἀπελθεῖν τὸν περιλειφθέντα ἄνθρωπον μτ̀ τῶν υἱῶν ἐκ τῶν ἰδίων ἐξελαυνόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, διανύσαντά τε τὴν μεταξὺ χώραν ἐλθεῖν εἰς τὴν ὀρεινὴν τ᾽ Συρίας τὴν ἔρημον. Id eſt, *Virum quendam, qui cum filiis ſuis* Diluvium *effugerat, ab Indigenis* Armeniâ *pulſum, atque ædibus, poſſeſſionibuſque ſuis ejectum, intermediam Regionem, id eſt*, Meſopotamiam *tranſgreſſum, in deſertos* Syriæ *montes ſeceſſiſſe*. Ubi expreſſè *Noë* cum filiis ſuis exprimi, quis non videt? etſi more Ethnicis ſolito, rebus Sacræ Scripturæ non congruis, intermiſtis.. Aliquanto luculentiùs Hiſtoriam ſacram exprimit *Abydenus*, pervetus Scriptor apud *Euſebium*, etſi uti aſſolent, variâ fabularum miſcellâ contaminatam; Syſithrus, (ita enim vocat *Noëmum*) *principatum deindè accepit, cui* Saturnus *magnam aquarum vim futuram ſignificavit; Quare ſe ſervare cupiens, ad* Armeniam *navigio confugiebat*: Καὶ Σείσιδρος ᾧ δὴ Κρόνος προσημαίνει μὲν ἔσεσθαι πλῆθος ὄμβρων, Δεσίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα κελεύει δὲ πᾶν, ὅτι γραμμάτων ἦν ἐχόμενον ἐν Ηλίου πόλει τῇ ἐν Συππαρίων ἀποκρύψε, &c. Siſydrus *in Regno ſucceſſit, cui cum* Saturnus *imbrium vim maximam decimo quinto menſis Deſii fore prædixiſſet, & quicquid literis comprehenſum erat apud* Heliopolim Syppariorum *occultari, & is* DEI *mandatis obſecutus, continuò navigationem* Armeniam *verſus inſtituit, in qua continuo Divinæ prædictionis eventu occupatur; Tertia autem die, poſtquàm aquæ ceſſaſſent, aves emiſit, ut per eas ſciret, ubi terra eſſet, quæ cum omnia pelagi facie tegerentur, ad* Siſithrum *reverſæ ſunt; poſt aliquot dies ſimiliter factum fuit; Tertiò emiſſæ, reverſæ ad eum venerunt, pedibus limi ſordibus infectis: Tunc* Dii *ab hominibus rapuerunt* Siſythron. *Navis autem adhuc invenitur in* Armenia, *cujus ligna remedium hominibus adverſus multos morbos mirabiliter conferunt.* τὸ δὲ πλοῖον ἐν Αρμενίῃ περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα τοῖσιν ἐπιχωρίοισι παρείχετο. Quid hîc per Siſydron aliud, quàm *Noë* intelligitur, quem

Beroſus.

Melon.

Abydenus apud Euſeb.

quem à motu navis in aquis, *Phœnicum* linguâ vocitatum fuisse reperio, & etymon nominis haud obscurè ostendit, reliqua Sacræ Historiæ *Mosis* partim congrua, partim incongrua sunt.

Nicolaus Damascenus. Quin etiam Nicolaus Damascenus lib. 96. de Diluvio refert his verbis. *Est*, inquit, *super Regionem Miniarum ingens mons in* Armenia, *nomine* Baris, *in quo multos profugos* Diluvii *tempore servatos ferunt, & quendam* Arcâ *vectum in montis hujus vertice hæsisse, ac reliquias lignorum ejus longo tempore durâsse, qui forsan is fuit, de quo etiam Legislator Judæorum* Moses *scribit.* Hæc *Damascenus*. *Cyrillus Alexandrinus.* Cyrillus Alexandrinus lib. 1. contra Julianum, ad idem probandum, testimonium adfert *Alexandri polyhistoris*, *Ipse* Plato, inquit, *obscuram ejus* Diluvii *significationem dat, cum in* Timæo, *Sacerdotem quendam Ægyptium inducit ex sacris* Ægyptiorum *libris referentem* Siloni, *ante particularia* Diluvia *Græcis nota & celebrata, fuisse antiquitus maximam quandam aquarum inundationem, terræque vastitatem, quod quidem aliud non fuisse videtur, quàm* Noëmicum Diluvium. *Plutarchus.* Item Plutarchus in libro de solertia animalium, tradit *proditum esse ab iis, qui de* Deucalionis Diluvio *scripserunt Columbam missam ex* Arca *à* Deucalione *cum egressa esset, tempestatis; cum iterum avolans non revertisset, serenitatis fuisse indicium*; quod quidem non nisi ex *Noëtico Diluvio* desumptum fuit. Quæ ut *paulò* clariùs exponantur,

Duplex Diluvium apud Antiquos celebratum. Notandum est, duo à veteribus memorari *Diluvia*, utrumque in *Græcia*; unum in *Attica Ogygium*, alterum in *Thessalia Deucalionis*. De *Ogygio* primo dicam. Contigit hoc *Ogygis* Regis *Atticæ* tempore, regnantibusque apud *Argivos Inacho* & *Phoronæo*, de quibus, si placet, lege *OEdipi primum Tomum*, ubi de hisce fusè disceptatum est; quo universa illa Regio ita aquis submersa, atque adeò vastata fuit, ut eam per 200. annos ferè incultam, inhabitatamque reliquerit; referunt autem *Hellenicus*, & *Philochorus*, *Annalium Atheniensium Scriptores* apud *Eusebium de præparat: Euangelica*, hoc *Diluvium* contigisse mille & viginti annis ante primam Olympiadem; cui non dissentiunt *Castor* & *Thallus Syriacæ historiæ Scriptores*; & *Diodorus Siculus*, qui Orbis historiam *in Bibliothecas* contulit, nec diversæ sententiæ fuisse putandus est Orosius, qui *Ogygium Diluvium* 1040. annis ante *Romam* conditam contigisse tradit: *Ogygium Diluvium quo anno mundi acciderit.* Roma, inquit, *siquidem condita fuit*, 24 *annis ante primam Olympiadem, qui annus proximè incidit in annum octavum Regis* Judæ, *id est*, 283. *annis post inceptam* Templi Salomonis *ædificationem, uti ex* Libro 3. & 4. Regum *patet. Fuit autem prima Olympias*, 763. *annis post egressum filiorum* Israël *ex* Ægypto; *siquidem ab eo egressu usque ad ædificationem Templi* Salomonis lib. 3. Reg. c. 6. *numerantur anni* 480. *Ex hisce concluditur*, Diluvium *præcessisse egressum* Israëlitarum *ex* Ægypto, *annis* 263, & *incidisse in annum ætatis* Jacob *Patriarchæ circiter nonagesimum*; ex hoc computu Orosiano non exiguus error nascitur, dum dicit *Romam* conditam ante 1. Olympiadem, 24 annis, cum tamen communis sententia teneat 7. Olymp. conditum fuisse; *hunc præcessit* Diluvium Noëticum *annis ferè* 540. Sed hæc de *Ogygio Diluvio* sufficiant.

Diluvium Deucalionis. Sequitur modò *Diluvium Deucalionis*, quo nil apud *Veteres Poëtas* & *Historicos* celebrius est, quod & sub *Atticæ* Rege contigisse traditur. *Eusebius* ait, *Cecropem* 400 fermè annis Trojanum bellum antecessisse, & medio illo tempore inter *Cecropem*, & bellum Trojanum contigisse *Diluvium Deucalionis*. *Varro* apud *S. Augustinum de civit*: *Diluvium Deucalionis* sub Rege *Cranao*, qui *Cecropi* proximè successit; *Justinus* autem Historicus hoc *Diluvium* accidisse tradit sub Rege *Amphictyone*, qui tertius à *Cecrope* regnavit; cui consentit Orosius: *Anno*, inquit *octingentesimo decimo ante* Romam *Conditam*, Amphictyon Athenis *tertius à* Cecrope *regnavit*,

gnavit, cujus temporibus aquarum illuvies majorem partem populorum Thessaliæ *absumpsit, paucis per refugia montium servatis, maximè in* Monte Parnaſso, *in cujus circuitu tunc* Deucalion *Regno potiebatur, qui ad se ratibus confugientes, susceptos per gemina* Parnaſſi *juga fovit aluitque, à quo propterea genus humanum reparatum ferunt.* ſic *Orosius.* contigit autem *Eusebio*, jam citato teſte, *Deucalionis Diluvium* poſt *Ogygianum*, videlicet 230 annis poſterius circa annum ætatis *Mosis*, quinquageſimum, vel ut alii, ſexageſimum, aut ſeptuageſimum, poſt *Noëticum Diluvium* 770 annis. Plagas verò *Ægypti* contigiſse ait, ante *Romam* conditam 805 annis; *Deucalionis* verò *Diluvium* 810. Hiſce jam deſcriptis, ad alia arcanioris notitiæ monumenta progrediamur.

Diluvium Deucalionis quo Mundi anno acciderit.

Utrum apud veteres notitia ſit de *Arca Noë.*

Veterum Scriptorum gentilium teſtimoniis de *Diluvii*, *Arcæque Noëmicæ* notitiâ, jam adductis, addam quædam veterum Numiſmata, ex quibus quàm luculentiſſimè dictorum veritas & certitudo demonſtrabitur. Tria maximè Numiſmata *paulo infra* allegandus recenſet *Noëmicæ Navis* ectypo ſignata; primum tenet Muſæum Magni Ducis *Hetruriæ*; alterum Cardinalis *Ottobonus*; Tertium, quod inter rariora ſua ſervat Excell^mus^ Princeps *Auguſtinus Ghiſius*; Quorum omnium luculentiſſimæ interpretationis, in *Opuſculo* reconditioris doctrinæ argumentis confertiſſimo (quod *Diſſertatio de Nummo Apanienſi, Deucalionæi Diluvii typum* exhibente inſcribitur) ſpecimen præbuit, non minus nobilitate quàm ingenio, morumque ſplendore illuſtriſſimus, *Octavius Falconerius*; ubi ſanè, quæ de hujuſmodi Numiſmatum expoſitione attulit, ita ingenio meo, & antehac conceptæ de vera hujuſmodi numiſmatis ſignificatione congruunt, ut unus alteri mentem ſuam ex æquo communicaſse videatur, ut proindè Numiſmata hoc loco, ad noſtri inſtituti argumentum liquidius confirmandum, apponenda cenſuerim.

Hæc Numiſmatum ſchemata, *Arcam Deucalionæam* ſub figurâ *Arcæ Noëmicæ* olim adumbratam fuiſse, luculenter demonſtrant. Primum Numiſma exhibet *Philippi Cæſaris Auguſti* ectypon ſub hac deſcriptione: ΑΥΤ. Κ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ. ΑΥΓ. *id eſt*, αὐτοκράτωρ ΚΑΙΣΑΡ ΙΟΥΛΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΥΓ. *Imperator Cæſar Julius Philippus Auguſtus.* In ſecunda facie manifeſtè comparent *Noëticæ navis*, quam, quiſquis tandem hujus ſchematis author fuit, cum *Deucalionis Arca*, quâ *Atticæ Diluvium* effugit, confudit. Vides ibidem intra *Arcam Deucalionem* cum *Pyrrha*, vel quod idem eſt, *Noë* cum uxore ſua, quam alii *Rheam*, quidam *Noriam* dictam fuiſse autumant; vides & ſupra *Arcam* columbas binas, & unam cum ramo, quem unguibus tenet, tecto *Arcæ* inſidentem, cum inſcri-

inscriptione: ΕΠ Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Β. ARXI. ΑΠΑΜΕΩΝ; id est, *M. Aurel. Alexandro II. Pontifice Apamensium.*

Alterum Numisma est *Julii Sept. Severi Pertinacis*; uti Inscriptio primæ faciei, & cum ejusdem effigie luculenter docet: ΑΥΤ. Κ. Λ. ΣΕΠΤ. ΣΕΟΥΕΡΟΣ ΠΕΡΤΙ. id est, *Imperator Cæsar, Lucius Septimius Severus Pertinax.* Altera facies, paucis exceptis, ferè prorsus cum præcedenti Numismate in omnibus convenit, exceptâ inscriptione, quæ plurimùm differt; ut unum cum altero comparanti patebit. Viden' *Arcæ* figuram, *Deucalionem* cum *Pyrrha* uxore continentem; viden' columbas à *Deucalione Noëmorpho* extra *Arcam* dimissas, quarum prior volando redux cum ramo olivæ unguibus inserto: Inscriptio sic se habet: ΕΠΙ ΑΓΩΝΟΘΕΤΟΥ. ΑΡΤΕ. ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΑΠΑΜΕΩΝ; id est, *sub Agonotheta Artemidos Apamensium.* Putat hîc doctissimus *Falconerius* per vocem ΑΡΤΕ, numerum significari istius anni, quo Nummus iste juxta *Fastos Apamensium* cusus est: Ego verò existimo, per vocem ΑΡΤΕ denotari *Artemidem*, id est *Dianam*, in cujus honorem apud *Apameenses* instituebantur *Agones*, *Pausaniâ* teste, qui in *Eliacis suis Dianæ* mense *Elaphobodeon* θηλεῖπκα gymnasmata instituta refert, idque multis aliis argumentis comprobare possem, si instituti mei ratio postularet. Quarè jam ad propositum nobis thema continuandum progrediamur.

Meritò quis hoc loco mirari posset, quid *Cæsaribus*, quid *Apamensibus* cum *Arca Deucalionis*, aut *Noë* commercii esse possit. Quod ut pateat, paulò altiùs ordiri visum fuit. Inter complures hujus nominis *Apameas* urbes, duas potissimum celebres fuisse *Mesopotamiæ*, & *Syriæ*, quæ & colonia olim *Romanorum* fuit; quamvis alii *Bithyniæ Apameam Romanorum* coloniam fuisse velint. Prima olim dicta Μεσένη, eò quod inter duo flumina *Tigrim* & *Euphratem* media fuerit; ita Strabo apud Stephanum: Ἀπομαία πόλις, ἡ ἐν τῇ Μεσήνῶν γῇ τῷ Τίγριδι περιεχομένη, Apamea *Urbs est quæ* Misene, Tigride *circumdatur.* Altera *Syriæ*, civitas Ἀπομεία Συρείας πόλις ἀπὸ Ἀπάμης τῆς Σελεύκου μητρός. De cujus conditione, varia apud Authores lis est, quam vide apud suprà laudatum *Falconerium.* Quicquid sit, & *Mesopotamiam*, & *Syriam*, *Bithyniamque*, *Romanorum* Imperio subjectam fuisse, fusè docent *Antiquitatum Rom. Scriptores.* Notandum itaque est, hosce nummos vel in *Syria*, vel *Mesopotamia* à subditis in gratiam Cæsarum cusos fuisse. Quoniam verò dictus in Regionibus nihil erat *Diluvio Noëmico* celebrius, nil in populari sermone frequentius, utpote in quibus *Noë* natus, enutritusque fuerat, *Arcam* construxerat, humanum genus servârat, facilè contingere potuit, ut ob tam admirandos in *Diluvio* rerum eventus, per manus longa seculorum serie posteris traditas, quicquid de *Noëmo* admiratione dignum audierant, id *Deucalioni* in Græco, aut *Ogygio* Cataclysmo fabularum Architecti attribuerint; ut proindè plerique melioris notæ Scriptores *Deucalionem*, non alium quàm *Noëmum* indigitatum fuisse existiment; nec desunt ad id probandum authoritates. *Primò* enim *Deucalionem Japheti* filium fuisse, Apollonius lib. 3. asserit:

ἔνθα Προμηθεὺς
Ἰαπετιονίδης ἀγαθὸν τέκε Δευκαλίωνα.

His namque Prometheus *filius* Japeti *clarum edit* Deucalionem.

Secundò. Berosus Noëmum Scytham fuisse ait; Lucianus verò etiam *Deucalionem* l. de Dea Syria refert: οἱ μὲν ὦν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σκυθέα, τὸ ἱερὸν εἵσαθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ, τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο. *Multi*

Fama celebris apud posteros *Syros* & *Mesopotamiæ* populos de gestis stupendis *Noë*, impulit indigenas ad cudendos hujusmodi nummos.

Multæ urbes sub *Apameæ* nomine insignitæ.

2. *Noë* cum *Deucaleon* idem refertur.

ti ſanè Scytham Deucalionem, *Sacellum hoc erexiſſe inquiunt, eum ipſummet* Deucalionem, *cujus tempore fuit inundatio*. Quæ additæ ſunt ad vitandas hujus nominis æquivocationes; fuerunt enim multi *Deucaliones*, quorum origines vide apud *Comitem Natalem*.

3. Sub *Noë* & *Deucalione* magna hominum perverſitas.

Tertiò. Fuiſſe, *Noë* tempore, ingentem hominum perverſiſſimorum multitudinem *Sacræ Literæ* teſtantur. *Andro Tejus* pervetus ſcriptor, magnam ſceleratorum hominum frequentiam *Deucalionis* tempore, cum frequentes eſſent ubique homines. Eſt enim iſta conſuetudo, ut cum difficiliùs in magna hominum multitudine vivatur, difficultas victus, & aſtutiores & pejores homines efficiat. Nam fames neque Deorum religionem, neque majeſtatem legum, neque authoritatem Principum veretur; quarè omnia ſcelerum genera per annonæ difficultatem oriuntur. Hinc naſcitur, uti *Tejon* refert, Deorum indignatio & acerbitas bellorum, quam ſequitur *Jovis* ira & furor ad exterminandam hominum perverſitatem, per furias *Jovis* ſolio aſſiſtentes expreſſus. Eſt enim eadem civitatum, quæ corporum etiam ſingulorum hominum natura; ut cum multis malis hominibus tanquam noxiis humoribus repletæ fuerint, ita ſtatuente providentia per ingentes calamitates famis, peſtis, belli expurgantur; cum nihil humanum in ſummo vertice diu conſiſtere poſſit, & proxima ſemper ſit peccatorum eximiæ magnitudini Divina ultio.

4. *Noë* juſtus & perfectus. Idem *Deucalion*.

Quartò. *Noë* vir juſtus & perfectus in ſua generatione fuit. Ovid. l. 1. idem de *Deucalione* canit:

—— *Non illo melior nec amantior æqui*
Vir fuit, aut illâ (Pyrrha uxore ejus)
reverentior ulla Deorum.

5. *Noë* primus regnavit. Idem *Deucalion*.

Quintò. Apollonius de *Deucalione*: πρῶτος δ' ὃς ἀνθρώπων ἐβασίλευσε, *primus mortalium regnavit*, quod idem tanquam humani generis inſtauratori *Noëmo* poſt *Diluvium* ſcitè adaptari poteſt.

Sexto. *Noë* DEI juſſu inſtructus rerum omnium ad vitam tum hominum, tum animalium ſuſtentandam neceſſariarum copiam, intra *Arcam* comportavit, idem de *Deucalionis Arca* recitat, quam & κίβωτον vocat *Lucianus in Timone*. *Andro Tejus* verò *Arcam* hanc λάρνακα appellat, undè *Parnaſſus mons*, quod illuc ſcapha illa primò appulerit, *Larnaſſus* anteà dictus, deindè mutatâ primâ literâ, *Parnaſſus* ſit appellatus. 6.

7. Columbæ emiſſio.

Septimo. *Noë*, decreſcente jam aquarum illuvie, columbam primò ad explorandum aquarum decrementum emiſit, quæ cùm non reperiret, ubi requieſceret pes ejus, reverſa eſt ad eum in *Arcam*, & poſteà aliam emiſit, quæ ſub veſperum ad eum reverſa fuit cum viridi olivæ ramo, quem ferebat. Hæc omnia *Deucalioni* adſcribit Plutarchus in Libello de Induſtria animalium ſuprâ citato: (*Plutarchus.*) οἱ μὲν μυθόλογοι τῷ Δευκαλίωνι φασὶ περιστερὰν ἐκ τῆς λάρνακος ἀφιεμένην δήλωμα γενέσθαι χειμῶνος μὲν εἴσω πάλιν ἐνδυομένην, εὐδίας δ' ἀπόπτασε. *Sanè qui fabulas narrant, ii columbam ajunt ex* Arca *emiſſam* Deucalioni *certum indicium detuliſſe tempeſtatis, cum rurſus ingrederetur; ſerenitati verò, cum avolâſſet.* Quis hìc *Deucalionem* cum *Noë* paſſim confundi, non videt? ita ſanè, ut vel ipſum *Noë* nomen in *Philippi* nummo *Arcæ* lateri inſcriptum conſpiciatur, niſi forſan, uti *Falconerius* conjicit, illæ ultimæ tres literæ, inverſo ordine notent NOEMAPA, id eſt, APAMEΩN. Sed cur reliquæ inſcriptionis literæ, non inverſo, ſed recto ordine expreſſæ ſpectentur? Cur prima litera N. non pariter inverſa N. cernitur? nihil igitur dubito, quin per hanc vocem NΩE, cujus nomine in ore hominum nihil in *Syria*, & *Meſopotamia*, quemadmodum in *præcedentibus* docuimus, erat frequentius, ubique à primævis iſtorum locorum hominibus ad poſteros traducto, nativo nomine indigitaverint.

Octavo.

8. *Lucianus.* *Octavo.* Lucianus, si quis alius fabulosum *Deucalionis* Cataclysmum ad *Noëmi* exemplum expressit, Syntagmate de Dea Syria:

Δευκαλίων δὲ μοῦνος ἀνθρώπων ἐλίπετο εἰς γενεὴν δευτέρην, εὐβουλίης δὲ, καὶ τοῦ εὐσεβέος εἵνεκα, ἡ δὲ τῇ σωτηρίᾳ ἥδε ἐγένετο. λάρνακα μεγάλην, τὴν αὐτὸς εἶχε, ἐς ταύτην ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἑαυτοῦ ἐσέβη, ἐσβαίνοντι δέ οἱ ἀπίκοντο σύες καὶ ἵπποι, καὶ λεόντων γένεα, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ὅκοσα ἐν γῇ νέμονται πάντα ἐς ζεύγεα, ὅδε πάντα ἐδέκετο, καί μιν οὐκ ἐσίνοντο ἀλλά σφισι μεγάλη διόθεν φιλίη ἐγένετο, καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἔπλευσαν, ἔστε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε. Id est, Deucalion *autem solus hominum relictus est, in secundam generationem, prudentiæ & pietatis causâ, servatus autem est hoc pacto. Magnam quandam* Arcam, *quam ipse habebat, liberis & uxore in eam impositis conscendit; Ingredientem secuti sunt Porci, Equi, Leones varii generis, & alia quæcunque pascuntur in terra, bina cuncta, quæ omnia excepit, nec ipsum lædebant, sed magna inter eos divinitùs erat concordia, unàque in* Arca *omnes navigarunt, quamdiù aqua superfuit.* Quis hîc non videt, hæc omnia ex *Sacris Geneseos libris* de *Arca Noë* deprompta fuisse? *Noë* siquidem ingruente *Diluvio*, atque *Arcæ* à DEO inclusus, solus ex hominibus cum suis relictus fuit, in renascentis Mundi instaurationem, eò quod ipse solus ob fidem, & pietatem invenerit gratiam in conspectu Domini; qui & præcepit ei, ut *Arcam* hanc magnam, in qua ad in ea semen tam hominum, quàm animalium conservandum construeret; liberis & uxoribus illi unà impositis; juxta illud: *Ingredere tu, & filii tui, & uxores filiorum tuorum, & ex omnibus animantibus, quæ vivunt super terram, bina ad te venient, ut serveris tu, & filii, & uxores filiorum tuorum, unà cum animantibus.* Ut proindè nulli ampliùs dubium esse debeat, quæ de *Noëmo SacraScriptura* dicit, ea *Deucalioni* esse afficta: Quin & Plato expressis verbis ait: Τοῦτον Ἕλληνες μὲν Δευκαλίωνα, Χαλδαῖοι δὲ Νῶε ἐπονομάζουσι, ἐφ' οὗ τὸν μέγαν κατακλυσμὸν συνέβη γενέσθαι. *Quem* Græci Deucalionem, *illum* Chaldæi Noë *nominant, cujus ætate ingens illud* Diluvium *accidit*; cui subscribit Theophilus Antiochenus in Libris ad Autolycon, Νῶε καταγγέλλων τοῖς ἀνθρώποις μέλλειν κατακλυσμὸν ἔσεσθαι; καλεῖ ὑμᾶς ὁ Θεὸς εἰς μετάνοιαν, διότι οἰκείως Δευκαλίων ἐκλήθη. Noë *mortalibus* Diluvium *prædixit, hortans: Venite,* DEUS *nos ad pœnitentiam vocat; indè propriè* ἀπὸ τοῦ καλεῖν, id est, *à vocando* Deucalion *dictus fuit.* Sed hæc jam de Numismatis expositione sufficiant. Restat modò, ut quid binæ illæ figuræ *Arcam* in Numismatis præcedentes significent, pro modulo nostro exponamus. *Falconerius* hanc *Deucalionem*, & *Pyrrham* uxorem ejus coniicit, qui ex *Themidis* Oraculo magni parentis post tergum ossa vectant. Verùm ut hæc fabula penitiùs elucescat, eam hîc ad meliorem Numismatum propositorum comprehensionem, exponamus.

Omnia signa, quibus *Noë* describitur, docti *Deucalioni* adscribunt.

Theophilus Antiochenus.

Deucalion à καλεῖν dictus.

Fabula.

Itaque *Mythologus* fabulam refert hoc pacto: *Deucalion* cum jam post columbam emissam, neque amplius redeuntem comperisset, siccum jam alicubi esse Terræ solum, idque non longè abesse, eò cum scapha trajecit, quò cum *Pyrrhâ* egressus *Themidis* Oraculum quæ tunc responsa dabat, adiit sciscitaturus, quo pacto, si ita *Diis* placeret, humanum genus reparari possit, hoc verborum tenore apud Ovid. lib. 1. Metamorph.

Dic Themi; *quâ generis damnum reparabile nostri*
Arte sit, & mersis fer opem mitissima rebus.
Mota Dea *est, sortemque dedit; discedite Templo*

Et velate caput, cinctasque resolvite vestes
Ossaque post tergum magnæ jactate parentis.

Propositio fabulæ.

Sors itaque fuit, velato capite jactare post tergum ossa magnæ matris. Quibus diù cogitatis cum partim difficillimum cognitu id esse judicarent, locis omnibus limo obductis, partim etiam impium DEÆ responsum videretur, si etiam mortuorum ossa, quæ ubinam essent locorum, nescirent, effodere & movere juberentur. At venit tandem in mentem *Deucalioni*, communem omnium matrem, & altricem esse Terram, cujus ossa dici non incongruè saxa ob duritiem possint; quæ pulchrè Ovidius citato loco explicat.

Obstupuère diù, rumpitque silentia voce
Pyrrha *prior, jussisque* Deæ *parere recusat.*
Detque sibi veniam, pavido rogat ore, pavetque
Lædere jactatis maternis ossibus umbras.

Verum *Deucalion* cum resistentem vidisset *Pyrrham*; id mysterio non vacare, quod DEA jussisset, suspicatus, statim subjunxit, nodumque *Pyrrhæ* exposuit, hisce verbis:

Magna parens Terra est, lapides in corpore Terræ
Ossa reor dici; jacere hos post terga jubemur.

Quibus verbis, ex saxis homines instaurandos innuit: Græcis enim λαοὶ *populi*, & λαὸς *Lapis* quoque dicitur, uti ex sequenti patet.

Ἐκ δὲ λίθων ἐγένοντο βροτοὶ λαοὶ δὲ καλεῦνται.
Ex Saxis homines sunt nati, Laique vocantur.

Hanc fabulam *Juvenalis in Satyra* paucis versibus comprehendit; & *Arrianus l. 2. Rerum Bithynicarum*, quamque in suprà propositis Numismatis per duas illas figuras, quæ *Deucalionem* & *Pyrrham* notant, velato capite, brachiisque in cœlum sublatis *Arcæ* prodromas expressas vides. Quæ, ut dixi, Juvenalis paucis complexus, hoc pacto describit.

Ex quo Deucalion *nimbis tollentibus æquor*
Navigio montem adscendit, sortesque poposcit
Paulatimque animæ caluerunt mollia saxa
Et maribus nudas ostendit Pyrrha *puellas.*

Cæterum quæ *Arrianus lib. 2. Rerum Bithynicarum* de *Deucalionis* Ara *Jovi* liberatori in monte erecta, & de voragine quadam juxta Templum *Jovis Olympii*, in quam aquas *Diluvii* exoneratas fuisse, narrat, ac proinde annuâ sollennitate polentam cum melle, & farina triticea proiicere consueverint; vide *Alios* fusius tractantes. Quid verò, ex saxis homines natos intellexerint *Mythologi*, Dico, quod cum *Deucalion* vir esset bonus, justus & pius, qui ob æquitatem, religionemque suam non solum *Promethei*, sive prudentiæ filius sit creditus sed etiam ab aquarum impetu, DEO protegente *Deucalion* & *Pyrrha*, omnibus nefariis in *Diluvio* perditis hominibus servatus fuit: Est enim initium sapientiæ timor Domini; undè & prudentiæ filius appellatus fuit; cum viros bonos, & justos omninò mergi non patiatur DEUS, quos fluctuare quidem patitur, sed dat cum tentatione proventum. Verùm cum homines rudes, & religionis cultusque Divini nascerentur ignari, dicti sunt lapides, qui à *Deucalione* & *Pyrrha* ad meliorem vitam instructi in homines conversi videbantur. Habes hîc Tropologicam fabulæ expositionem.

Quomodo saxa homines dici possint.

Ex quibus jam ordine expositis, luculenter patet, veteres *Mythologos* pleraque de *Deucalionis Diluvio* & *Arca* ejusdem, de γιγαντομαχίᾳ, occasione Turris Babylonicæ, cæterasque fabulosas Poëtarum narrationes ex *Sacra Bibliorum historiâ* deprompsisse. Verùm cùm de hisce in nostro *Oedipo Ægyptiaco, primo & secundo Tomo*, uti & in *Obelisco Pamphilio*, per parallelam quandam comparationem, quàm uberrimè egerimus, eò Lectorem remittimus.

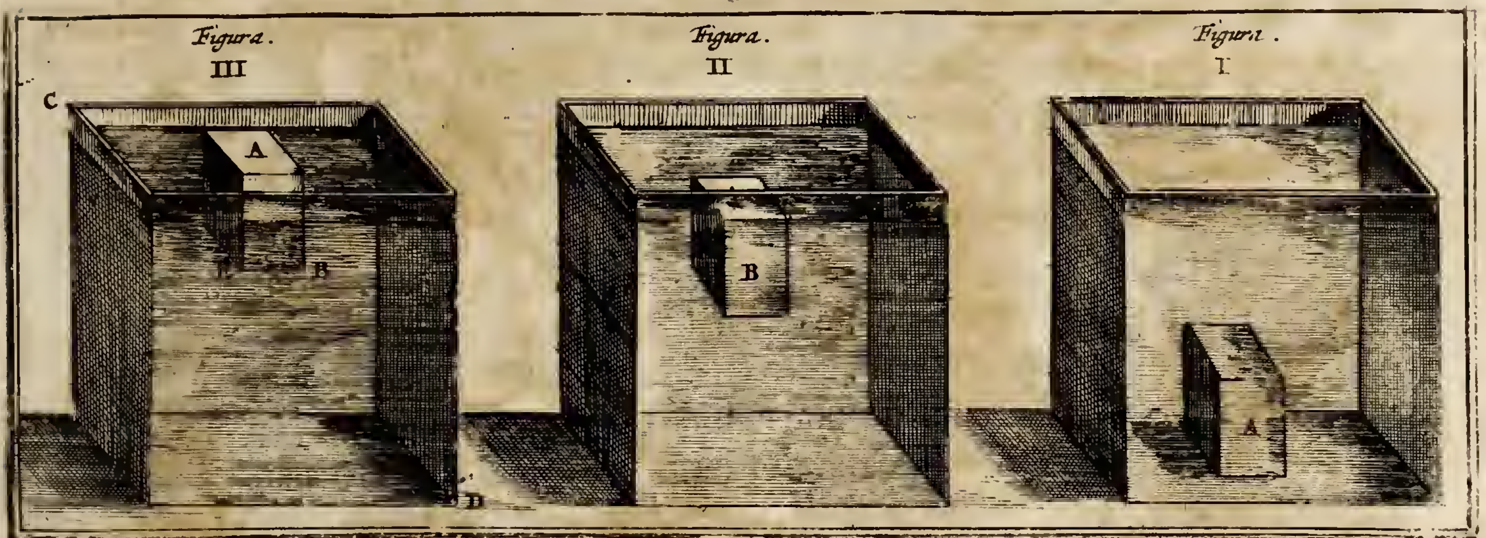
Pleraque fabularum figmenta ex SS. Literis extracta.

CAPUT VII.

HYDROSTATICUM

De pondere Arcæ, *& quantum illa intra aquas, tam hominum, quàm animalium, nec non commeatus onere aggravata subsederit.*

CUm omnes *Authores*, & *hujus loci Interpretes*, de ſubſidentia *Arcæ* intra aquas diſsentiant, quibuſdam eam quinque, nonnullis ſex, aut ſeptem, aliis octo, decem, aut etiam quindecim cubitis ſubſediſse exiſtimantibus; verum cum hæc non niſi ex pondere *Arcæ* cum omnibus in ea contentis deprehendi poſſit, mearum partium eſſe cenſui, rei veritatem hydroſtatica demonſtratione, hoc loco manifeſtare. Supponimus itaque ex *L. Archimed.* περὶ τῶν ὀχουμένων, id eſt, *de iis, quæ vehuntur in aquis.*

Propoſ. 1. *Omne corpus ſolidum materiæ ponderoſioris, quàm aqua, neceſſariò ad fundum uſque demergi uti* A.

Propoſ. 2. *Omne corpus ſolidum æquè grave ac aqua, cujus locum occupat, infra aquas datum locum ſervare ut* B.

Propoſ. 3. *Omne corpus ſolidum levius aquâ, cujus locum occupat, non omnino mergi, ſed aliquouſque extra aquam eminere,* Atque de hoc ultimo impoſterum agendum erit.

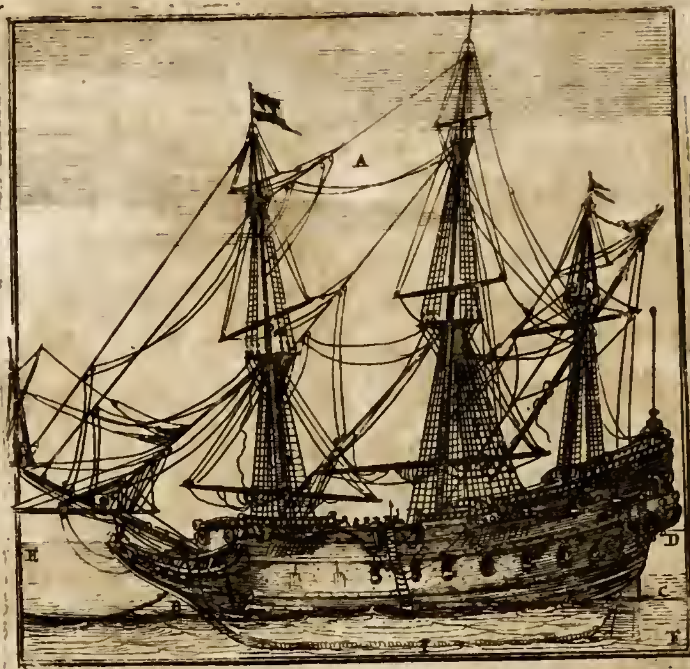
Theor. Dico itaque corpus ſolidum materiæ levioris, quàm aqua cui innatat, ponderoſitate æquale eſse tantæ aquæ moli, quanta ſui parte demergitur. Quod ita demonſtro.

Sit corpus ſolidum A B. quod materiam habeat leviorem aquâ B E, in quam immittitur; ſolidi autem ſuperficies A B. pars in aquam immerſa E B. Dico ſolidum A B. pondere æquari aquæ E B. quæ æqualis eſt parti in aquam C D demerſæ.

Demon: In vaſce ſuperficiario A B loco ſolidi corporis A B. ſubſtituitur aquæ copia tanta, quæ ipſum eadem altitudine, quâ prius in aquam immergat. Quibus poſitis aqua E B. contenta vaſe ſuperficiario E B. ſolido corpori neceſsariò æquiponderabit; quia vas idem eadem altitudine immergunt. Ergo ſolidum corpus materiæ leviori, quàm aqua, in quam immittitur, æquiponderat tantæ aquæ moli, quantâ ſui parte demergitur, *id eſt*, corpus ſolidum A B. ponderoſitate ſua æquale eſt aquæ quæ contineretur in immerſa ſolidi parte E B. Sed hoc paulò luculentius applicemus navi marinis aquis immerſæ.

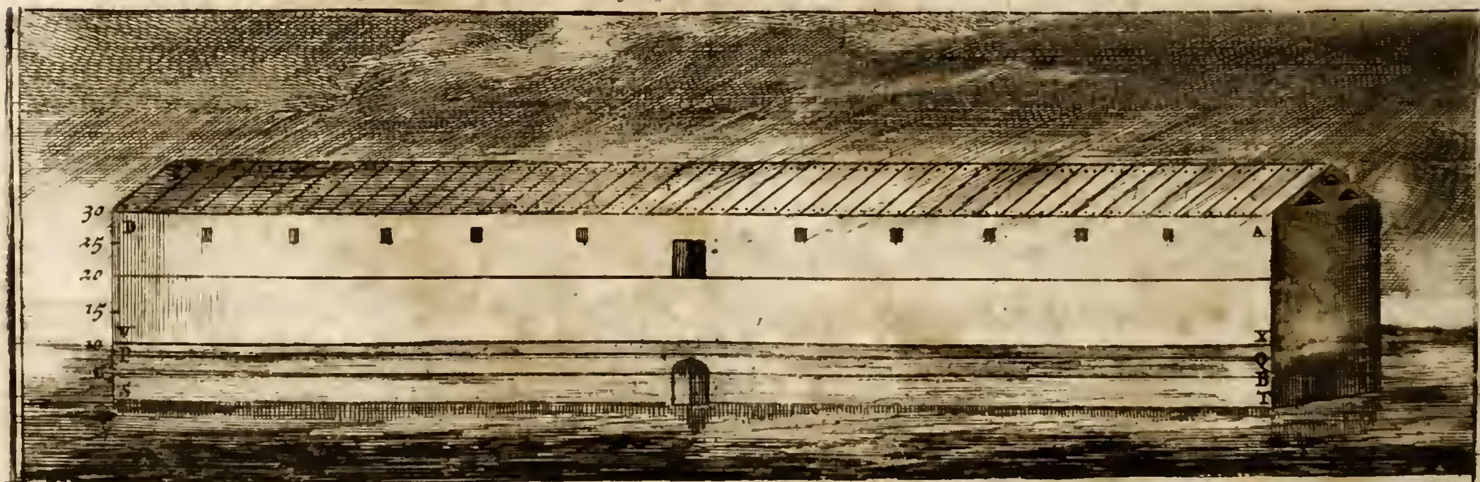
Sit

Sit navis ABCD. aquæ EF. immersa, cujus aquæ pes cubicus ponderet 70 libras, solidi verò coporis, sive navis pars aquæ immersa BIC. magnitudo sit 10000. pedum cubicorum: Quæritur quantum ponderis habeat tota navis ABICD. quæ illo vel continentur, vel innituntur; Sic age: Mul-

tiplica 10000 per 70. prodibunt 700000 libræ. Dico, quod universa navis ABICD. æquiponderat, juxta *Theorema* 4. aquæ æquali corpori BIC. *id est*, tanta aquea moles BIC. pendet 700000. libras; ergò tota navis ponderabit tantidem, quod erat demonstrandum.

Sit itaque *Arca* ABCD. 300 cubitorum longa; 30 alta, quæ, ut in præcedentibus ostendimus, in se ducta dabunt 15000 cubitos quadratos totius superficiei quam primum tabulatum *Arcæ* continet; 30. verò *Arcæ* altitudo in superficiem 15000. cubitorum quadratorum ducta, producet cubitos solidos seu cubos 450000. quibus tota habitabilis *Arcæ* capacitas expletur; restat hisce addenda sentina, quam quia in *præcendenti libro* 4. cubitorum altam posuimus, illa in superficiem tabulati 15000 cubitorum quadratorum ducta, id est, 4. in 15000 producent 60000 cuborum cubitalium: his adde tecti sub uno cubito consummati cubos cubitales, produces 300 cubitos cubicos. Verùm cum tectum *Arcæ* A. F. B. in E B. jussu DEI in cubito consummatum di-

ximus, erit capacitas basis tecti, non 300 cubitorum solidorum, sed 150. uti ex triangulorum dimensione patet, quæ juncta 60000 cubitorum solidorum, facient 60150. hæc addita ad 450000 faciunt 510150 totam, & universam *Arcæ* capacitatem in cubicis, sive solidis cubitis.

Ut

Ut modò habeatur pondus totius *Arcæ*, in pondere librarum, ita processimus; Cum itaque Palmus Romanus duodecim unciis constet, semipalmarem cubum ex ferreis laminis fieri curavimus, invenimusque eum quatuor unciarum pondus habuisse ex statera suspensum, deindè aqua ad summum usque eum replevimus, & lanci impositum 8 librarum pondus, invenimus; ut verò cognoscas, quot libras contineat cubus cubitalis, sive cubitus cubicus; ita age, cum cubitus æquivaleat tribus palmis Romanis, duc 3. in se, & habebis 9. quæ sunt quadrati palmi superficies, 9. iterum multiplicentur per 3. & habebis 27. cubos palmares, quibus unus cubitus solidus, seu cubicus constat. Rursus quia cubus palmaris aquâ repletus octo libras pendet, uti paulò antè dictum fuit, duc 8 in 27. habebisque 216 libras, tot enim libras vas cubicum cubitale continet, quæ diligenter serves.

Hisce jam clarè propositis, jam ad institutum nostrum revertamur, quod fuit: pondus totius *Arcæ* in libris, pro diversa *Arcæ* intra aquas submersione reperiri; & sicuti de ea summa apud *Interpretes* est controversia, aliis eam 5.6.8. cubitis, aliis 10. aut 12. nonnullis quoque 15. cubitis submersam existimantibus; ita nos summersionem à 5 cubito incipientes, ad 30 totius *Arcæ* altitudinis cubitos computavimus, ex quibus deindè quisque ex summersione *Arcæ* intra aquas opinioni suæ congrua, totius *Arcæ* pondus infallibili consequentia cognoscere possit: Ponamus autem primò, *Arcam* quinque cubitis intra aquas summersam fuisse; ut pondus reperias *Arcæ*, sic age:

1. Multiplica primò 15000 quæ est superficies fundi totius *Arcæ* in cubitis quadratis per 5. cubitos, quibus *Arca* summersa assumitur infra aquas, & prodibunt 75000. cubiti cubici, quibus junge 60150 aggregatum cubitorum ex sentinæ & tecti cubitis constitutum, & provenient 135150. cubiti cubici, quibus expleretur spacium illud *Arcæ*, quod *Arca* 5. cubitos submersa occupat, & in figura signatur per literas C.D.S.T quod aqueum parallelopipedum tibi imaginaberis. Rursûs hoc spacium 135150 cuborum, si per 216 (tot enim libras unus cubus cubitalis continet) multiplices, provenient 29192400, tum aqueæ molis S. T. C. D. pondus in libris, & consequenter, tota *Arca* cum omnibus in ea contentis: juxta 3 & 4 *Theorema* totidem libras ponderabit.

2. Sit jam *Arca* summersa octo cubitos, ut pondus totius *Arcæ* comperias, sic age: Duc 8 in 15000 parallelogrammam totius *Arcæ* superficiem in cubitis quadratis, & provenient 120000. cubiti cubici, quibus si addideris aggregatum cuborum sentinæ & tecti *Arcæ*, 60150. prodibunt 180150 cubiti cubici, totius illius aquei spatii, quod *Arca* 8 cubitis submersa occupat: hos multiplica per 216 & provenient 38912400. pondus spatii P. Q. S. T. in libris; & quoniam tota *Arca* cum omnibus contentis, huic aqueo spatio, juxta 364. *Theorema* æquiponderat, erit & *Arcæ* pondus librarum 38912400.

3. Sit porrò *Arca* jam immersa 10 cubitis; ut scias pondus aquæ, cujus spacium *Arca* 10 cubitis submersa occupat, sic age: Duc, ut in præcedentibus 10 in 15000 superficiem fundi *Arcæ*, & prodibunt 150000; quibus junge aggregatum sentinæ & tecti 60150 provenient 210150 cuborum cubitalium, quibus constat spacium aqueum, cui *Arca* immergitur 10 cubitis, & signatur per literas V. X. S. T. hoc multiplica per 216 & provenient 45392400 totius *Arcæ* cum omnibus in ea contentis pondus librarum.

Haud aliter in cæteris procedes; ut si *Arca* 12. si 18. si 20. 25. aut 30. immersa fuisset, quantum pondus *Arcam*, cum omnibus in ea con-

tentis habuiſſe comperias; & comperies quod, quantò pluribus cubitis *Arca* immerſa fuerit, tantò pondus cum omnibus in ea contentis ſemper majus futurum; ità quidem ut ſi *Arca* ad 30 cubitos ſubmerſa fuiſſet, dico, *Arcam* quoque totaliter ſubmerſam fuiſſe, juxta *Theorema* 1 & 2. Sed ut hæc omnia propiùs intuearis, hîc totius Calculi Epilogiſmum apponam, ex quo, uno quaſi ictu oculi, videbis, ex cubitis immerſæ *Arcæ*, quantum ipſa cum omnibus in ea contentis ponderarit.

Epilogiſmus Calculi propoſiti.

Si *Arca* ſubmerſa fuit:	Cubitis,	Tum *Arca* pependit libras:
	5	29192400.
	8	38912400.
	10	45392400.
	12	49712400.
	15	61592400.
	18	71312400.
	20	77792400.
	25	93992400.
	30	110192400.

Vides igitur, ex differenti pondere *Arcam* ſemper nonnihil extra aquas eminuiſſe, & tantò minùs, quantò altiùs fuit ſummerſa, ita quidem, ut ſi ad 30 cubitos ſubmerſam ponamus, certum eſt ut illa ex æqualitate ponderis, cum aqua, cujus locum occupabat, totam ſummerſam fuiſſe ex demonſtratione pateat juxta *propoſ.* 1 & 2.

CAPUT VIII.

De Miniſterio & Adminiſtratione Animalium quâ Noë *cum filiis ſuis & uxoribus eorundem diſtinebatur in* Arca.

IN tanto rerum adminiſtrandarum à DEO *Noëmo* impoſito munere fidelem DEI ſervum minimè otioſum fuiſſe cum filiis, nemo, qui tanti negotii monumentum rectè perpenderit facilè crediderit. Erat *Noëmo*, quemadmodum in 1 *libro* fusè oſtendimus, à DEO totius animæ viventis œconomia commiſſa; erat poſteri & renaſcentis mundi inſtaurator à DEO conſtitutus; erat jam à DEO in totius hujus machinæ miniſterio rectè piéque obeundo, Divini Numinis inſpiratione illuminatus, & perpetua DEI aſſiſtentia fultus; undè proculdubio ex ſumma in DEUM fiducia, ex ardenti, quo DEUM proſequebatur, amore, ex obligatione, qua in negotio omnium maximo ritè perficiendo tenebatur, minime perfunctoriè, ſed incredibili curâ, diligentiâ, & ſollicitudine, nec non exquiſiti ordinis ratione ſervata, munus ſibi concreditum adminiſtrâſſe, cenſere debemus. Sed jam, quomodò *Noë* cum ſuis in *Arca* ſe geſſerit, quomodò omnes boni & fidelis œconomi partes exſolverit, & non tam quid reipsâ egerit, hoc enim ſcire non poſſumus, ſed quid noſtro, id eſt humano more virum prudentiſſimum agere potuiſſe, & debuiſſe conjicimus exponamus.

Exacta *Noëmi* in adminiſtratione *Arcæ* cura & diligentia.

Primò itaque indubiè, inter filios uxoreſque filiorum, tum animalium, tum commeatus adminiſtrationem eo

eo ſtudio diſtribuiſſe, credere fas eſt, ut in tanta rerum cura nullus defectus committeretur: Erat ſiquidem de quotidiano victu cunctorum tam quadrupedum, quàm volatilium, reptiliumque neceſſitati providendum de modo & ratione, quibus alimenta, ad ea congruè ſuſtentanda diſtribuerentur, cogitandum; quibus ad ſingula ſingulorum ſtabula, & caveas comportandis ſummus & ordo, & temporis ratio requirebatur: Summo itaque diluculo, vero haud abſimile eſt, eum coactâ ſua familiâ, primò eam ad Divini Numinis juſſa omni ſtudio & diligentia perficienda, ad patientiam in tot tantiſque laboribus DEI cauſa ſubeundis, ad fiduciam & ſpem in Divina aſſiſtentia concipiendam, exhortatum fuiſſe.

Adhortatio *Noë* ad filios qua ad fiduciam in DEO ponendam & patientiam in laboribus animabat.

Secundò; eum tanquam ſupremum rerum benè gerendarum præſidem, victum ſingulis tam quadrupedibus, quàm volatilibus appropriatum ex majoris Penuarii reconditoriis, ſuos depromi juſſiſſe; & ne in tanta ſtabulorum multitudine, ex convenienti ciborum diſtributione error committeretur, ſingula ſtabula, illum nominibus ipſorum animalium propriis, uti & reconditoria *Magazini* correſpondentibus ſignis, ad confuſionem vitandam, prænotâſſe; hoc enim pacto adminiſtratores filii conſtitutum ſingulis animalibus cibum meridiano tempore ſine errore diſtribuere poterant. Laboribus hiſce finitis, eos pariter ad reſtauranda corpora, ſic dictante Naturâ, prandium à fœminis interim præparatum, in communi cænaculo ſumpſiſſe, arbitramur: Poſt prandium verò, quotidiana conſilia, de *Arcæ* cura, de difficultatibus occurrentibus, ſimilibuſque inter ſe agitaſſe putamus: quibus omnibus ſolutis, novos adoriebantur labores. Primò enim obeuntes *Arcam*, ad explorandum, quomodò animalia quadrupedia, quomodò volatilia ſe gererent; quibus opus haberent; num aquæ ſufficienti potu indigerent; num inter ſe quietè viverent; obſervabant; cuncta verò animalia etiam ferociſſima, *Noëmo* prætereunti, eo, quo poterant, modo, ſubmiſſis cervicibus reverentiam obedientiamque, tanquam unico eorum conſervatori præſtitiſſe, quibus & ipſum quà voce, quà geſtibus abblanditum fuiſſe, piè credere poſſumus. Quoniam verò animalia indies bis reſtaurari ſolent, credibile eſt, ſub veſperum de victu novo, omnibus & ſingulis animalibus proviſum fuiſſe, aquas ad potum comportatas fuiſſe, cura vero de volatilibus, fœminis relicta, in victu ſingulis ſpeciebus proportionato, diſtribuendo, occupatis, & diſtentis: *Noëmo* interim, quantum carnivora animalia, carne, non carnivora verò, quanto fœno, paleis, avenâ, cæteriſque cibariis frumentaceis indigerent, pro quotidiano alimento ſub certa menſura præſcribente, & ad ſtateræ leges determinante: quam menſuram deinde ex Penuario majori in Zootrophium inferius, partim per ſcalas in fine *Arcæ* poſitas deferebant, partim per clathratas cataractas in Zootrophium inferius dimittebant; partim denique per deſtinatas cataractas in ſuperius Ornithotrophium pro volucribus, per trochleas in hunc finem adaptatas per funes trahebant. Duo hîc conſideratione digniſſima occurrunt. Primo animalium gubernandorum multitudo, & labor ingens, quo octo ſolummodo homines perpetuo occupabantur; qui ſane tàm arduus, & exceſſivus fuit, ut niſi illi divinitus confortarentur, tot tantiſque laboribus ſuccumbere, neceſſe fuiſſet. Non finiebantur hîc labores, dum ſingulis hebdomadis ſtabula ab excrementorum colluvie, ne tot animalia, tum fœtore, tum propriis ſordium cumulis putrefacta exanimarentur, ingenti labore, expurganda eſſent. Magnam itaque in emundanda *Arca* curam impenſam fuiſſe, quis non videt? Quia verò undique & undique *Arca* clauſâ, exitus non dabatur, illæ in ſentinam, infimum

Commeatus, inter animalia diſtributio.

Erga *Noëmum* animalium reverentia & obedientia.

Mundatio *Arcæ* à ſordibus & excrementis animalium.

Arcæ locum, qui, uti paulò antè oftendimus 60000 cuborum cubitalium capax erat, per cataractas in *Arca* expresſas devolvebantur; & nè apertæ halitu ſuo *Arcæ* aërem inficerent, denuò poſt evolutionem ſordium arctè claudebantur. Quia verò perpetuus animalium halitus, ſtercorumque abundantia, tum lucernarum, queis diu noctuque continuò in caliginoſo carcere utebantur, effumatio *Arcæ* aërem mirum in modum condenſabant, ſpiraculis ratione dictante, opus erat, ut per ea, infecta halitibus aura nonnihil eventilaretur, & novus aër per eadem ad animantia, ne palpabili auræ corpulentiâ ſuffocarentur, recreanda, attraheretur. Non ignoro, de hiſce jam propoſitis *Sacrum Textum* prorſùs ſilere, novi tamen etiam, DEUM præter ſubſtantialem *Arcæ* fabricam ipſi præſcriptam, multa in ea ad omnem uſum accommodanda, ingenio & induſtriæ *Noëmi* reliquiſſe, ſiquidem uti puro miraculo Divina providentia *Arcam* regi nolebat, ita quoque, quæ ad animalium conſervationem neceſſaria videbantur, *Noëmo* humanâ induſtriâ exequenda commiſit. Neceſſaria itaque erant ſpiracula, quæ uti in *Præcedentibus* eo artificio adaptata fuerunt, ut *Arcam* ab omni aquarum inſinuatione liberam & immunem redderent: Cum nemo concipere poſſit, quomodò aliter unius anni decurſu, intra *Arcam* undique clauſam, in tanta aëris infecti depravatione & homines & animantia vitam tolerare potuerint; quam artificioſam ſpiraculorum hujuſmodi conſtitutionem ſine aquæ introëuntis metu, in *Præcedentibus* expoſitam reperies. Ne verò omne lumen tantoperè neceſſarium, ab *Arca* prorſùs excluſum videretur, feneſtra opus erat; quæ non ex opaca quadam materia, ſed uti plerique ferè *Interpretes* ſentiunt, ex diaphana materia conſtabat, quin vel ipſe *Symmachi Textus*, loco feneſtræ expreſſè διαφανὲς habet, quaſi diceres, feneſtram diaphanam & pellucidam quæ lumen nonnullum præberet; quia verò unica feneſtra ad *Arcam* univerſam nonnihil illuminandam non ſufficiebat, veriſimile eſt, *Noëmum* ex eadem materia quaſdam laminas diaphanas in ultimis *Arcæ* lateribus, contabulationi ita inſeruiſſe, ut infimum animalium hoſpitium per eas aliquantulum illuminatum, animantia in illa horrenda tenebrarum caligine perpetuo commorantia, nonnulla lucis fruitione recrearet. Qui verò rejecto noſtro ratiocinio, animalia à DEO ſupernaturali modo, ſine lumine, ſine novæ auræ attractione, ſine cibo & potu, perperam, ne dicam inſipienter, conſervata fuiſſe cenſet, illum *Sacro Textui* apertè contradicere, luculenter patet; Si enim ſolo miraculo *Arcam*, atque in ea cuncta animalia conſervare voluiſſet, non opus erat, DEUM *Opt. Max.* tam exactâ menſurâ *Arcæ* fabricam, cum omnibus manſionibus, & nidis in ea contentis *Noëmo* præſcripſiſſe; poterat enim is in aliquo loco ab omni *Diluvio* immuni, ſine *Arca*, totum viventis animæ genus, ſolo voluntatis ſuæ nutu, conſervare: Non erat opus, *Noëmum* juſſu DEI intra *Arcam* omnia alimentorum genera, tum pro ſe, tum pro animantibus, ut vivere poſſent, congerere: poterat enim is ſine cibo, & potu id abſolutâ ſuâ potentiâ, præſtare. Cum itaque DEUS, humanâ induſtriâ *Arcam* conſervare ſibi complacuerit, certum eſt, *Noëmum* ex directione Divini Numinis eâ induſtriâ *Arcam* adminiſtrâſſe, eo ingenio diſpoſuiſſe omnia, ut neque lumen ei, neque aëris recentioris affluxus deeſſet; quod niſi factum fuiſſet, animalia, non niſi miraculo, in tanta carceris obſcuritate, in tanta tamque inexhauſta fimi ſordiumque coacervatione vitam tolerare potuiſſe. Verùm ne omne miraculum ab *Arca* excludamus, hanc Regulam ponimus, & dicimus: Quandocunque aliquid à *Noë* conficiendum à DEO præcipiebatur, quod

Aëris novi per ſpiracula attractio.

Induſtriæ *Noë* DEUS multa conſtituenda reliquit.

Luminis intra *Arcam* ratio.

Feneſtræ *Arcæ*.

DEUS non miraculo puro ſed more humano, conſtrui & gubernari voluit *Arcam*.

Quando DEUS in *Arcæ* adminiſtratione, miraculo, quando non concurrit.

quod vires Naturæ, humanumque ingenium longe excederet, tum DEUM quoque suâ omnipotentiâ humanæ potentiæ defectum supplevisse, uti in animalium in *Arcam* introducendorum congregatione patet; quod negotium uti viribus humanis longe erat superius, ita quoque DEUM cooperari necesse erat; si verò opus humanam potentiam non excederet, id quoque propriis ingenii viribus *Noë* conficiendum reliquisse, ut ex jam dictis patet, qui & *Arcam* ita accommodârat, ut & sufficiens lumen reciperet, & aurâ recentiori eventilatâ, sine ullo aquarum subintroëuntium metu, ad animæ viventis refocillationem, & salutem continuò perflaretur: poterat enim & in tecto, & in *Arcæ* extra aquam eminentis lateribus spiracula is eo artificio disponere, ut & aërem reciperet recentem, & aquam non admitterent, præsertim cum ab aqua suis librata ponderibus, nullum ab aquæ insinuatione periculum esset; sed hisce jam propositis, ad actiones *Noëmi* filiorumque revertamur.

Sub vesperum itaque animantibus jam de sufficienti pabulo proviso defessi in constitutam iis habitationem cœnaturi contendebant; ubi refecti post nonnullam confabulationem peractam, quieti se committebant; quod antequam fieret, *Noëmus* tanquam vigil *Arcæ* minister unà cum filiis suis lucernis instructi denuò *Arcæ* ambulacra ad cognoscendum, utrum omnia rectè cum animalibus gererentur, utrum portarum clausura sibi constaret, nec non præsentiâ suâ clamores tumultusque animalium coërceret, perambulabat. Atque hoc pacto, & juxta præscriptum laborum censum, & ordinem singulis totius anni diebus eum processisse, à veritate minimè abludit.

CAPUT IX.

De Mystico-allegorico-tropologica Arcæ *Expositione.*

QUemadmodum DEUS *Optimus Maximus*, quæcunque in *Sacris Literis* nobis per *Mosen*, *Prophetas*, & cætera *Hagiographa*, sub sacræ historiæ forma ad literam proposuit, ita quoque humanum intellectum, iis solummodò, veluti nudo cortici inhærere noluit, sed per ea veluti ἐν τῷ τύπῳ, & altioris contemplationis argumento, variis ænigmatis & allegoriis involuto, homines ad altiora Divinæ providentiæ Sacramenta perscrutanda, erigere constituit; quod vel maximè in hujus *Noëmicæ Arcæ* constructione luculenter apparet, quæ videlicet inter omnia Divinæ potentiæ monumenta & miracula præcipuam commendationem admirationemque habet. Quid enim opus erat, *Noëmum* tot annorum tempus in *Arca* construenda insumere? quid intererat, totum viventis naturæ genus, & speciem intra *Arcam* cogere? iis de nutrimento providere? nec non toto unius integri anni decursu, unà cum octo animabus perditi Mundi reliquiis durissimam incarcerationem sustinere? cum absque hac apparatûs magnitudine solo verbo suo FIAT, & Mundum perdere, & unà *Noëmum* cum sua familia, & universis animantibus ubi Divinæ providentiæ visum fuisset, conservare potuerit. Alia itaque sub admiranda hac *Arcæ* fabrica latent Mysteria, ut videlicet per visibilia hæc, quæ facta sunt, in invisibilium contemplationem raperemur; quod ut paulò luculentiùs exponatur, sit

Omnia in *Sacris Literis* mystica sunt.

Ἐπιχείρημα I. *Physiologicum.*

Quemadmodum itaque ob solum hominem Divina sapientia universi Mundi compagem, & quæcunque ejus ambitu continentur, condidit, ita quoque hominem quoddam veluti Mundi majoris compendium, quem *Græci* μικρόκοσμον vocant, κτ̀ τὴν ἀναλογίαν, ita condidit, ut nil in illo, quod non in hoc quoque sub constituta quadam proportionis adumbratione contineretur; per utrumque verò altioris dispositionis finem ultimum, qui est intellectualis, & invisibilis *Mundi Archetypi*, cum æternæ felicitatis gloria fruitio, homo tandem unicè ad hoc destinatus bearetur; Quomodò verò id per *Arcam* expresserit, videamus.

Proportio *Arcæ* partium ad invicem.

Diximus in *primo lib. Arcæ*, fabricam humani corporis exacta quadam proportionis lege correspondere; siquidem ad longitudinem *Arcæ* trecentorum cubitorum sextupla fuit latitudo ejus, 50. cubitorum; consimili ratione humani corporis longitudo, à vertice usque ad plantam sexies tantùm habet, quantum latitudo à latere ad alterum latus, & decies tantum, quantum altitudo cujus altitudinis mensura est in latere à dorso ad ventrem; ita ut mensura hominis jacentis & supini, quoad longitudinem se habeat, ad latitudinem, ut 50. ad 300, sub proportione sextupla, & crassities corporis à dorso ad ventrem sit in decupla proportione, ut 10 ad 30. Quæ omnia non minùs congruè, quàm pereleganter exponit S. Ambros. de Arca: Arcam, inquit, *si quis impensiùs considerat, inveniet in ejus descriptione humani corporis figuram exactè descriptam.* Fac, *inquit* DEUS, tibi *Arcam* de lignis levigatis, *in Græco est*, ἐκ τῶν ξύλων τετραγώνων; *quadratum appellamus, quod suis omnibus partibus consistat, & conveniat sibi. Porrò sicuti lignea* Arca *trinam dimensionem habet, siquidem*, DEUS 300 *cubitorum longitudinem, latitudinem* 50. *&* 30 *altitudinem servandam esse præscripsit, ita & in nostro corpore summa, media & minima distantia est, secundum longitudinem summa, media secundum latitudinem, minima secundum altitudinem, totum tamen corpus contentum ex singulis membris, quadratum videtur.* Nidos facias in Arca. *Quæ quid significent, exponam. Est corpus nostrum ad instar nidi constructum, ut spiritus vitalis omnes partes viscerum penetret, atque sese diffundat per artus singulos. Nidi quidam sunt oculi, quibus sese visibilium rerum species insinuant: Nidi sunt nostrarum sinus aurium, per quos acusticæ sonorum species ingeruntur: Nidus est narium, quibus odoriferarum rerum halitus se infundunt; Nidus est hiatus oris, in quem nutritiva ciborum condimenta suscipiuntur; Nidus est cerebrum, cogitationis & sapientiæ receptaculum; Nidus est pulmo aëris, quo vivimus alimurque: Nidus spiritus & sanguis est; ossium nidus medulla est, & cætera*, quæ quam fusissime deducit Divus *Ambrosius*. Sed quoniam hanc analogiam corporis humani in *primo Libro* fuse deduximus, ad eum, Lectorem remitto.

Nidorum in *Arca* ad membra comparatio.

Ἐπιχείρημα II. *Mystico-allegoricum.*

Primo itaque κτ̀ τὴν ἀλληγορίαν, per *Noë*, virum justum & perfectum, expressus fuit *Christus* θεάνθρωπος: Nomen enim *Noë* נוח, *Requiem* significat, juxta illud 70 Interpretum: *Ipse requiescere nos faciet ab operibus, & laboribus manuum nostrarum in terra, cui maledixit Dominus.* An non hæc aptè *Christo* conveniunt, juxta illud Isaiæ: *Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus Sapientiæ & intellectus, Spiritus consilii & fortitudinis, Spiritus scientiæ, & pietatis &c. Christus* itaque requies nostra est, juxta quod ipse dicit. *Tollite jugum meum supra vos, & discite à me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.* Non itaque *Lamech* sine Divino quodam instinctu filium suum *Noë*, id est, *Requiem* vocavit, cum de *Noëmo*

Comparatio *Christi* cum *Noë*.

non

non nisi laboribus doloribusque ob Divinam iram & indignationem, quâ mundum perdere constituit, tantum non oppresso, hæc minime congruere videbantur. Totâ igitur hâc nominis etymologiâ *Christus* exprimitur, vera *Requies* & consolatio nostra, qui unica extitit peccatorum nostrorum remissio, quam nobis per Baptismatis gratiam contulit, & cujus veluti typus quidam illud *Noëmicum Diluvium* erat. Nam uti in illo immanibus peccatorum sceleribus contaminata terræ facies periit, ita in hoc misericordiâ *Christi*, peccatis delictisque remissis, ab æternæ mortis pœna liberati sumus. Duplicem itaque *Noë* noster *requiem* nobis præstitit; una ab operibus manuum nostrarum, *id est*, à peccatis, ne conscientiam nostram perturbarent, inquietarent atque divexarent: Alteram, ab ærumnis & miseriis, quibus ob peccata juste subjecti sumus in terra, cui maledixit Dominus, juxta illud Job: *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, multis repletur miseriis, &c.* à quibus ne quidem Sancti DEI homines exempti sunt; verùm cum hujusmodi miseriarum afflictionibus, quibus omnes DEI permissione subduntur, animo non dejiciantur, sed spe firmâ ad æternæ felicitatis gloriam consequendam erigantur juxta illud Divi Pauli: *Leve tribulationis nostræ opus supra modum magnum gloriæ pondus operatur in nobis*; quin vel ipsis malis plurimam ad incrementa virtutum, amplissimamque meritorum præmiorumque materiam conducentibus.

Lignum *Arcæ* comparatur cum ligno crucis.

Quemadmodum rursus per unum *Noë* totius humani generis reliquiæ per lignum conservatæ fuerunt, sic *Christus* per salutiferum crucis signum, & sacratissimam passionem suam à morte perpetua, humani generis massam peccatis perditam redemit. Quis nescit *Diluvium* peccatorum ante *Christum*? quo totus Terrarum Orbis infidelitatis labe, horrendisque sceleribus contaminatus; quod tamen adventu Servatoris ità diminutum fuit, ut plures tamen peccatores sacrosancta *Christi* doctrina ad DEUM conversi horrendo in hoc infidelitatis Oceano immersi salutem consecuti fuerint, quam in *Noëmico*, quo, præter octo animarum exemptionem omnes perirent ad ipsorum destructionem & interitum.

Comparatio *Ecclesiæ Christi* cum *Arca.*

Porrò dixit DEUS ad *Noë*: *Fac tibi Arcam*, quamnam aliam putaveris hanc *Arcam* fuisse, nisi *Ecclesiam* DEI? quæ uti ex lignis firmissimis, id est, ex omnibus gentium nationibus in æternum victuris compaginata fuit, ita quoque ei mensuras, unicuique congruas addidit, cælestibus Sacramentis consertas; unde Paulus dicit; DEUM *dedisse quidem quosdam Apostolos, Prophetas & Euangelistas, Pastores Doctoresque ad consummationem Sanctorum, in ædificationem corporis* Christi. Quæ *Ecclesia*, non ut *Arca Noëmica* centum annis sed à primis Mundi incunabulis cœpta est usque ad ultimam Mundi consummationem duratura. Præterea *Arca* ingentibus fluctuum turbinibus, in vasto illo aquarum Oceano agitabatur; *Ecclesia* verò DEI quantis nullo non tempore persecutionum fluctibus sit agitata, plena sunt *Ecclesiasticæ Historiæ monumenta*; sicuti tamen *Arca* illa singulari DEI præsidio, ab omnibus ventorum pluviarumque turbinibus immunis semper, libera & invicta perstitit; ita sacrosancta *Ecclesia* juxta *Christi* dictum, *& portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Rursus *Arca* non ex una, sed ex multis lignorum generibus bitumine conjunctis exstructa fuit; sic *Ecclesia* ex multis hominibus cujuscunque tandem conditionis, vinculo charitatis in unione fidei conglutinatis constituta fuit.

Erant autem ligna, ex quibus *Arca* constructa fuit, secundùm quosdam, cedrina, ab omni corruptionis labe immunia, secundum *Vulgatam Editionem*; levigata, secundum 70 *Interpretum Editio-*

Lignorum varietas in *Arca* comparatur cum diversis statibus hominum in *Ecclesia*.

tionem; quadrata, quæ, quam aptè *Ecclesiæ* DEI congruant, exponamus. Inveniuntur in *Ecclesia* homines incorrupti à peccatis, & DEO semper viventes; reperiuntur & fortes ad ferendas injurias, & ad omnia quæcunque adversa ingruerint, toleranda, animositate & constantia invicti; sunt & in ea homines levigati, *id est*, non asperi, non acerbi, non intractabiles, sed mansuetudine, affabilitate, & humilitate illustres, quibus insunt viscera charitatis. Quadrata in *Ecclesia* ligna sunt Sancti Doctores & Magistri *Ecclesiæ*, qui totius *Arcæ* pondus, ut nulla vacillet ex parte, sed quocunque se verterit, fida & solida stabilitate consistat, sustentant; dum hi fideles tam intra eam documentis salutis, verbo commonitionis, & doctrinæ vigore, & gratiâ instruunt, & consolantur, quàm extra eam, infidelibus eam impugnantibus, & quæstionum fluctus, ac disputationum procellas commoventibus, virtute verborum, sapientia, & rationum efficaciâ obsistunt, errores elidunt, & navim *Christi* protegentes in tranquillum securitatis statùm conducunt.

Arcæ tres contignationes quibus comparentur.

Erat *Arca* tripertita in infimam, mediam, & supremam contignationem, nec non in varias contignationes, & nidos divisa; ita *Ecclesia* DEI utriusque sexus homines, uti in *Arca*, sub triplici, seculari, Ecclesiastico & Monastico statu, per unionem fidei colligati, & baptismo abluti perfectè *Arcæ* tristega exprimunt, in qua varii diversorum ordinum status sunt: alii siquidem juxta rectum rationis dictamen viventes, non duntaxat ad semetipsos regendos apti, sed & ad alios gubernandos, ac salutiferâ *Christi* doctrinâ instruendos perquàm idonei sunt; atque hi in suprema *Arcæ* regione cum *Noëmo* habitare censentur, ab omni terrenarum rerum curâ sejuncti *Deo* unicè vacantes; verùm cum in *Ecclesia* boni malis permixti contineantur, illi, uti dixi, in sublimitate *Arcæ*, hi in Zootrophio, seu in infimo *Arcæ* fundo cum brutis, & feris consociari videntur, eò quod mundanarum rerum concupiscentiis, & carnis illecebris involuti, Divinorum sacramentorum pabulo neglecto, more brutorum vivant; quæ omnis generis animalibus, tam mundis, quàm immundis exprimuntur. Sunt in *Ecclesia* homines, qui ferocitate Leones, Lupos rapacitate, calliditate Vulpes, luxuriâ Porcos, irâ Canes, exhibent; Sunt quoque, qui mansuetudine Oves, Elephantes religione, castitate Turtures, Gallos vigilantiâ, Aquilas contemplationis sublimitate, exprimunt, qui tamen omnes per Sacramentorum participationem, gratiâ Divinâ cooperante, ad *Christum* verum *Noë Ecclesiæ* mysticæ *Arcæ* navarchum pertingunt, ab eo foventur & nutriuntur in spem vitæ æternæ. In *Arcam* introducta legimus bina ex immundis, ex mundis septena; per hæc septiformis *Spiritus Sancti* gratia, quam DEUS *Ecclesiæ* præstat, signatur; per illa binario numero notata intelliguntur ii, qui recedunt ab unitate pacis, & ad schismata faciles, &, ad discordias dissidiaque movenda proclives sunt.

Ciborum in *Arca* comparatio cum *Ecclesiæ* commeatu.

Erat in *Arca* penuario ingens omnium ciborum commeatus, ad nutrimentum tum hominum, tum animalium, quibus ali possent; non secus *Ecclesia* maximam continet spiritualium bonorum abundantiam, quibus nutriri possunt, præbetque cibaria tam bonis, quàm malis; bonis quidem cœlestium bonorum promissiones, malis verò æternorum suppliciorum comminationes. Nec verò *Noë* tantum *Arcam* extruxit, sed in eam ipse ingressus, in ea cum suis permansit; ita *Christus* non tantum uti DEUS *Ecclesiam* condidit, sed etiam ut homo in ea conversatus est, & in ea manebit omnibus diebus usque ad consummationem seculi.

Ostium *Arcæ* quid indicet.

Unum denique in *Arca* ostium fuit, per quod, quicunque non ingrediebantur, *Diluvio* periere: *Eccle-*

sia

sia unum pariter ostium, qui *Christus* est, habet, quicunque per id non ingrediuntur, egrediuntur, illos æternæ felicitatis naufragium pati necesse est. Innumera hoc loco circa analogiam *Arcæ* cum *Ecclesia* dici potuerunt, sed hic multis pauca sufficiant.

Ἐπιχήρημα III. *Tropologicum.*

Documenta salutis. Quicunque crescentibus Mundi malis, & inundantibus peccatorum scelerumque tempestatibus, à rerum caducarum fluxarumque cura, averterit animum, verbum DEI corde suo arctissimè conclusum habuerit, præcepta cœlestia custodierit; is intra cor suum verè *Arcam* salutis æternæ ædificaverit, ab omni ventorum *Diluviorumque* turbine liberam & immunem: is dico longitudinem, latitudinem, altitudinemque in eo, videlicet, fidem, Spem, Charitatem in se disposuerit. Fide quidem S. S. Triadis, ad longitudinem vitæ, immortalitatemque descendit, altitudine spei vivæ ad cœlestium bonorum felicitatem aspirat, & in terris ambulans, in cœlestibus mansionibus suam habet conversationem, summam verò actuum suorum refert ad unum, qui est DEUS *Opt. Max.* summum, æternum, infinitum, & incommutabile bonum, spes omnium finium terræ. Novit enim omnes quidem currere, sed unum solummodò accipere bravium, is nempè, qui cogitationum turbulentarum, & mentis inconstantiâ, & instabilitate non fuerit impeditus: Ideò *Arcam* suam non ex agrestibus & impolitis, sed ex quadratis, & ad omnem justitiæ normam, & amussim directis construit lignis, id est, ex Propheticis, Euangelicisque voluminibus, ex quibus solis nobis spes patet ad vitam æternam; & tales sunt, qui diversis tentationum machinis dolati, recisis omnium vitiorum ramis, vitam transigunt quadratam, & ex omni parte libratam; atque hoc pacto diversos virtutum, profectusque spiritualis nidos in *Arca* cordis sui collocant; intus & foris per bonorum operum executionem, dum fidem corde gerunt, ore confessionem proferunt, bitumine illinunt. Quæ quidem pulchrè confirmat Hugo Victorinus in Genesin: *Anima nostra,* inquit, *est veluti* Arca Noë, *in qua salvari debemus, & in ipsam intrantes, & in ipsa manentes, sicuti scriptum est, Redite prævaricatores ad cor; hujus* Arcæ *longitudo fides est, quæ credit omnia, quæ fecit* DEUS *ab initio seculi, vel facturus est usque ad finem ejus per se, vel per Angelos, vel per homines; Altitudo spes est, quâ erigitur ad ea bona, quæ in Cœlis sunt speranda, præparataque diligentibus* DEUM: *Latitudo Charitas est, quæ extenditur ad Septentrionalem plagam, per dilectionem inimicorum, & ad plagam Australem, per dilectionem amicorum. In hac* Arca *est* Noë, *id est, intellectus rationalis, & sensus spiritualis, & quæ ex hisce nascuntur, recta consilia, justa desideria, piaque vota tanquam filii, & cognati* Noë: *Animalia opera sunt, quæ circa res terrenas efficiuntur; Volucres sunt cogitationes in rebus excelsis & cælestibus versantes; Inundatio aquarum, impetus est tentationum: Montes* Armeniæ, *in quibus* Arca *requievit, Quies est in Divinarum rerum contemplatione; Corvus emissus & non reversus, significat falsos Christianos, qui, dum aliquandò ad exteriora necessitatis causâ mittuntur, rerum sensibilium illiciis ita detineantur, ut reditûs immemores, corruptibilium rerum voluptatibus submersi, salutis æternæ naufragium tandem patiantur.* Corvus quid? *Columba verò extra* Arcam *missa, sed ad eam mox redux, bonos* Christi *servos significat, qui dum pro utilitate proximorum ad exteriora procedunt, nullamque foris requiem reperiunt, revertuntur; qui vero foris operibus misericordiæ sese totos impenderunt, cum ramo olivæ reduces, veluti bonorum operum fructu intra* Arcam *cordis recepto, gaudiis delicientur æternis: siquidem anima nostra,* Arca *quædam est,* Arcæ *divinitatis quàm simillima, utique* Columbæ emissio quid?

ad imaginem & similitudinem ejus condita, eo quod, sicuti in mente DEI *rerum omnium conditarum causæ æternùm omnisque mutabilitatis, temporumque distinctionis expertes, veluti in Archetypo & Exemplari substantialiter subsistunt; sic & in mente nostra, præterita, præsentia & futura per cogitationem simul existunt. Quicunque igitur per assiduæ meditationis studium cœperit inhabitare* Arcam *cordis sui, is quodammodò extra tempus constitutus, mundoque mortuus soli* DEO *vixerit; hoc enim statu, quicquid adversante nobis fortuna extra* Arcam *contrarium experimur, id nulla difficultate contemnimus, cum ibi sit fixum cor nostrum, ubi id mutabilitati non subiicitur; ubi nec præterita curamus, neque occupamur præsentibus, neque terrenur futuris, neque in hac vita cupimus prospera, neque formidamus adversa. Hæc si egerimus,* Arcam *nobis in corde nostro ædificabimus, iis ex lignis, quæ in aquam intromissa, sine summersionis periculo natant, in igne posita ardent, quia hujusmodi affectus cogitationum, uti carnalium voluptatum fluxus deorsùm non premit, ita Charitatis flamma incendit. Porrò bituminabis* Arcam *tuam interiùs, & exterius; Exteriùs, si humilitatis, & mansuetudinis linimentum in omni occurenti occasione animæ exhibeas; Interiùs, ut charitatem non omittas; nemo enim in conscientiæ suæ* Arca *suaviter, & quietè vixerit, si is malos extra per mansuetudinem non studuerit tolerare, & intus didicerit per Charitatem non odisse.*

Rursus 300. cubitorum longitudo Arcæ *præsens seculum ab initio usque ad finem per tres temporis differentias, præteriti, præsentis, & futuri variatum significat; quicunque igitur mente sua ab exordio Mundi, usque ad finem ejus reflexerit, quot & quanta* DEUS *operatus operaturusque sit propter electos suos, is utique 300 cubitorum longitudinem in corde suo metietur; si vitam sanctam, & gloriosa Sanctorum acta in exemplum proposuerit, is haud dubiè in 50 cubitorum latitudinem cor suum extendet; si prætereà sacræ scripturæ scientiam 30 Libris contentam, piè, & devotè evolverit, is in altitudinem 30 cubitorum* Arcam *cordis sui, erigere censebitur. Hæc est* Arca, *quam quisque, qui hujus mundi* Diluvium *evitare voluerit, ædificare, eamque, ut salvetur, ingredi debet; ingressus verò, clauso post se ostio, ab omni mundanorum turbinum strepitu, tranquillam securamque vitam in spem vitæ æternæ transiget.* Atque hæc de *Arcæ* mysticasignificatione sufficiant.

Longitudo *Arcæ* 300 cubitorum quid?

CAPUT X.

De diminutione aquarum Diluvii, *& de tempore, quo decrevit.*

R*Ecordatus autem* DEUS Noë *cunctorumque animalium, & omnium jumentorum, quæ erant cum eo in* Arca, *adduxit spiritum super terram, & imminutæ sunt aquæ; Et clausi sunt fontes abyssi, & Cataractæ cœli, & prohibitæ sunt pluviæ de cœlo, reversæque sunt aquæ euntes & redeuntes, & cœperunt diminui post centum quinquaginta dies.* Ex hoc capite quàm luculentissimè ineffabilis DEI bonitas, & misericordia refulget. Steterat *Noë* in *Arca* cum suis, immensis pænè laboribus consumptus; sollicitudine magna premebatur, ne fortassis *Diluvio*, longiori tempore, quàm par esset, durante, commeatus deficeret; lamentabantur filii, & uxores filiorum, deplorantes temporis in tam diuturno carcere moram, summo tædio afficiebantur, & fœtore sordium coacervatarum pænè exanimati, ad lucis frigidiorisque auræ fruitionem unicè adspirabant; *Noë* verò summâ in DEUM fiduciâ, illos consolari non desistebat, precibusque ad DEUM fusis, pollicitationis sibi à DEO factæ memor, Divinæ misericordiæ viscera incessanter sollicitabat, atque unà cum lacrymarum profusione

Quanto desiderio *Noë* cum filiis, liberationem ex *Arca* exspectabant.

DILUVII ante dimi-
nutionem Aquarum
Status in DILUVIO universali.

fusione DEI *Opt. Max.* opem implorabat; donec apertis Divinæ misericordiæ auribus, recordatus tandem *Noë* cunctorumque animantium DEUS *Opt. Max. Diluvii* calamitatum finem statuere cœpit; quæ quidem facta intelliguntur, ut indè colligeremus, DEUM justorum hominum vitam tum ex prosperis, tum ex adversis rerum eventibus admirabili quadam vicissitudine, & alternatione ita miscere & temperare, ut illos ea ratione nec viribus suis fidentes, DEIque protectione, ac præsidio confisos, spem inter & metum fluctuantes, electos, inquam, suos vitam transigere velit; nam ut rectè habetur Tobiæ 3. *Hic pro certo habet omnis, qui te colit, quod vita ejus si in probatione fuerit, coronabitur; si autem in tribulatione fuerit, liberabitur; & si in corruptione fuerit, ad tuam misericordiam venire licebit; non enim delectaberis in perditionibus nostris; quia post tempestatem tranquillum facis, & post lachrymas, & fletum exultationem infundis; sit nomen tuum* DEUS Israël *benedictum in secula.*

Considerone dignum, quod sequitur: dicitur, DEUS non antè recordatus *Noë*, quàm peccatores *Diluvio* periissent; quod non vacat Mysterio; tunc enim verè nostri memor est, nobisque benefacit, cum vetus *Adam* cum vitiis suis in nobis per contritionis pœnitentiæque *Diluvium* summersis interiit. Multi deinde mirantur, quod DEUS non *Noë* solummodò, sed & animantium recordatus dicatur; ii mirari desinent, si hoc ob ineffabilem DEI erga hominem amorem, animaliumque factum viderit; rectè enim & animantium recordatus est, ut videlicet ea, quæ hominis causâ condiderat, unà cum homine servarentur. Quis nescit, DEUM in *Scriptura* à liberalitate & beneficentia, quam erga animalia exercet, haud infrequenter laudari? *Novit justus*, dicitur in Proverbiis, *jumentorum suorum animas, viscera autem impiorum crudelia*; quasi apertè dicatur, execrandos esse eos, qui non in hominem solùm, sed & in animalia, crudelitatem suam exercent. Novimus quosdam sanctos DEI servos, qui mirum in modum in animalia, utpote in quibus Divinum erga genus humanum, amorem & benignitatem intuerentur, benignos & misericordes se exhibuerint; ut proindè ex innumerabili multitudine & varietate animalium homines sublatis in cœlum oculis obstupescerent admirabilem Superni Datoris benignitatem, sapientiam, providentiamque, quâ solius hominis causâ, tot modis, tot vivendi mediis hominum necessitati consulere constituerit. Sunt enim hæc veluti quædam Divinæ liberalitatis specula, ex quibus ineffabilis elucet Divini numinis bonitas; dum hæc hominem carnibus suis nutriunt, lanâ pellibusque vestiunt, afflictos amœnâ vocum harmoniâ ad Conditoris laudem constitutâ recreant, lassos portant, onera convehunt, innumerisque aliis ad vitam humanam sustentandam necessariis usibus, serviunt, nonnullis ad custodiam hominum, quibusdam ad ea, quæ homini noxia forent, devoranda, aliis corio, ossibus, pilis, dentibus, tibiis, pennarum pulchritudine & varietate, tum ad medicas facultates, tum ad decorem, & ornamentum hominis, conducentibus, ut proindè non incongruè conditor sapientissimus, qui uti tantoperè dilexit hominem, ita & animalia, quæ propter hominem produxerat, amâsse, & curam eorum habuisse, & etiamnum habere censeatur; Et quoniam non stitit se hic Divina bonitatis altitudo. Cum enim animalibus miras quasdam, & admirandas facultates, ac naturæ dotes indiderit, illas non tam naturæ propriæ necessitate id exigente, quàm instituendi hominis gratiâ animalibus dedisse videatur; ut videlicet in Leone animi magnitudinem, prudentiam in Elephante, in Equo animositatem, fidelitatem in Cane, in Ovibus mansuetudinem, in Columba simplicitatem, castitatem in Turture, in Aquila animi volatum supra omnia, perpetuò laudandi

Quid significet recordatus DEUS *hominum animaliumque.*

Animalibus afficiuntur Justi, quæ crudeles & impii sive causa occidunt.

Animalia quanta hominibus bona & commoda inferant.

Animalia virtutibus suis hominem instruunt.

DEUM studium in Alauda, in Ciconia φιλοστοργίαν & misericordiam discerent; & hoc pacto sibi ex animalibus comparandarum virtutum veluti exemplar quoddam ob oculos proponerent, Divinorum beneficiorum memores, eidem debitas gratiarum actiones indesinenter persolverent: Peccatores verò in Porcis Hircisque abominandam luxuriæ fœditatem & spurcitiam, in Lupis, Corvis, atque Accipitribus rapacitatem, pauperumque oppressionem intuiti, à vitiis hujusmodi abstinere satagerent. Sed jam ad filum instituti nostri.

Diluvium quanto tempore duraverit.

De duratione *Diluvii*, quanto videlicet tempore ad diminutionem ejus duraverit, variæ sententiæ circumferuntur; & tametsi *Sacræ Literæ* illud expressis verbis innuant in *citato* paulò ante *Textu*; post 150. dies aquarum incepisse decrementum, quia tamen à quo principio illi 150. dies computandi sint, uti difficile est cognoscere, ita quoque mirum in modum *Interpretes* dubios perplexosque reddit. Nonnulli siquidem volunt, initium horum 150 dierum incepisse numerari ab ingressu *Noë* in *Arcam*, undè asserunt, quinque post mensibus aquarum diminutionem cœpisse; tot enim dies continent quinque menses solares, quod patet ex divisione 150 per 30 dies unius mensis, id est, primo die sexti mensis.

Quidam hos 150 dies numerant ab anno sexcentesimo vitæ *Noë*, & hi initium dierum 150 ducunt à fine pluviæ, 40 diebus continuatæ; si itaque junxeris ad 150 dies 96, quod est aggregatum ex 150 & 40, & 10 diebus, habebis summam 246 dierum, qui divisi per 30 dies unius mensis, dant 8 menses solares, quibus 10 diebus evolutis, aquarum cœpit decrementum; quod accidit die 27 mensis octavi illius anni. Atque hanc ego sententiam, quantum quidem ex *Sacris Literis* capere licuit, præ cœteris magis consentaneam censeo.

CAPUT XI.

Quid intelligatur per Spiritum, quem adduxit Dominus super Terram ad exsiccandas aquas, & quomodo intelligenda sit clausura fontium Abyssi, & Cataractarum Cœli, pluviarumque prohibitio.

SPiritus iste, uti sub varia significatione accipi potest, ita quoque variam *Interpretibus* suggessit opinionum varietatem. Nonnulli volunt, per hunc Spiritum aliud non intelligi, nisi Spiritum Sanctum, atque illud putant probari posse, tum ex hoc præsenti, tum ex cæteris *Sacræ Scripturæ* locis. Dicunt enim Hebraicum textum id expresè declarare hisce verbis:

ויעבר אלהים רוח על הארץ

id est, *transire fecit* DEUM *Spiritum super terram.* Cui facilè subscriberem, si in textu poneretur pro רוח *Ruah*, Spiritum רוחו *Rucho*, Spiritum suum; Verùm cum Spiritus hic indeterminatè ponatur, ex eo quoq; ostendi non potest, Spiritum Sanctum immediatâ suâ virtute exsiccasse aquas. Quidam ex *Syriaco textu* aut *Chaldæo* probari posse putant Spiritum Sanctum:

Spiritus Sancti non fuit immediatus concursus siccationis aquæ.

ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܚܦܢܐ ܥܠ
ܐܦܝ ܡܝܐ:

& *transire fecit spiritum super terram*; Verùm cum hic textus cum Hebraico consentiat, nil hinc evincitur; neque ex primo capite *Genesis* v.2. id probari potest:

ורוח אלהים מרחפת על פני המים׃ *Genes. 1. vers. 2.*

& *Spiritus* DEI *expandebatur supra faciem Abyssi*; vel ut *Græcus* habet, *insufflabat aquam*; hoc loco omnes *Interpretes* per vocem, Spiritum DEI, Spiritum Sanctum intelligunt.

Sunt

Spiritus DEI non fuit ventus.

Sunt proindè alii, qui hunc Spiritum, ventum intelligunt, omnia exsiccantem; at cum nemo concipere possit, quomodò ventus tantam aquarum molem tam brevi tempore pervadere & siccare potuerit; non igitur ventus purè naturalis intelligitur, ergò per Spiritum illum Divinum, cujus imperio omnia subsunt, diminutæ sunt aquæ; juxta illud: *emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ; verbo Domini Cœli firmati sunt, & Spiritu oris ejus omnis virtus eorum;* flatu enim ventorum aquæ non exsiccari, sed turbari & fluctuari solent. Sunt nonnulli, qui putant, Solem, cum efficacissimus sit, hujus exsiccationis aquarum causam fuisse, præsertim cum *Diluvium* in æstate, quâ Solem ardentissimum experimur, finitum suprà dixerimus. Verùm nec hoc commodè dici potest. Si enim Sol hanc incredibilem exsiccandi *Diluvii* facultatem habuisset, non esset ratio, cur non totum Oceanum, maria, lacus, flumina, cum tempore, eâdem vi, & efficacia consumeret, quod tamen experientiæ repugnat, & aquarum cumulus cataclysmi Oceanum si non superârit, saltem ei aquarum copiâ inferior non fuerit, uti *paulò antè* demonstravimus. Nos itaque dicimus, DEUM non omnia, absolutâ & immediatâ sua virtute in Mundo peragere, sed ministerio creaturarum uti solere, quamvis non nisi potentiâ obedientiali, ut *Scholæ* loquuntur, elevatâ, quemadmodum in mari rubro, supernaturali virtute fecit. *Cum enim extendisset* Moses *manum suam super mare, abstulit illud Dominus flante vento vehementi & urente tota nocte, & vertit in siccum,* &c. Potuit itaque Divina potentia, cujus imperio omnia substant, in *Diluvii* aquis exsiccandis præparare ventum immodicè æstuantem, qui aquarum molem intime penetrando intra constitutum tempus, totam in vapores resolveret, eique regioni aëreæ restituerentur, ex qua tantam aquarum molem condensâsset; Unde hujusmodi ventus minimè naturalis dici potest: Cùm enim *Diluvium* altius fuerit, ultra eam videlicet aëris regionem, in qua venti generari non possunt, neque etiam ex terra cœterisque humidis, vapores calidi & sicci, intermediâ aquarum mole impediti, eousque conscendere, neque ibidem resolvi poterant. Restat itaque dicendum, aquas *Diluvii* non vi naturæ, sed Omnipotentis DEI virtute, ministerio ventorum exsiccantium, quos præter ordinem naturæ in hunc finem assumpserat, prodigiosum hunc effectum exsiccationis præstitisse, ac proindè totus iste spiritus siccans miraculi loco habendus, sive generationem ejus spectes, sive vim & efficaciam; addo tamen, exacto *Diluvio* cum terræ constitutio adhuc lubrica, madida, & humida esset, tunc enimverò DEUM illam ventorum Solisque virtuti naturali, exsiccandam reliquisse.

Sol num fuerit causa siccationis aquarum.

Ventus siccans aquas non fuit naturalis sed Divina Potentia sublevatus.

De occlusione fontium Abyssi, & Cataractis Cœli.

Clausura fontium Abyssi supernaturali vi contigit.

Hæc difficultas, uti Physiologiæ objectum longè excedit, ita quoque supernaturalibus veriùs, quam naturalibus effectibus adscribendum censuerim. Quid sint Abyssi terræ, quid Cataractæ Cœli, superiùs fusè expositum fuit. Quemadmodum igitur rupturam fontium Abyssi, Cataractarumque Cœli apertionem ibidem, effectum causis naturalibus superiorem docuimus, ita quoque clausuram eorundem Abyssi fontium, Cataractarumque Cœli conclusionem, supernaturali virtute DEI accidisse existimamus. Nam quis non videt, iis de causis imminutum esse *Diluvium*, quibus crevit? Nam ut rectè Divus Chrysostomus: *Quæ ratio,* inquit, *poterit hoc unquam comprehendere, aqua tanta quomodo desiit? omnia abyssus erant: Quomodo igitur tantus aquarum impetus subito minor factus est? quis hoc humana ratione invenire poterit unquam? Quid igitur est? DEI præceptum est, quod facit omnia.*

Ne igitur nos curiosius exploremus Quomodò: sed tantum credamus, quod jussit, & exaltata fuit abyssus, & præcepit, & iterum suum continuit impetum, & ad proprium concessit locum, quem solus ipse Dominus scit, qui condidit. ita D. Chrysost.

APPENDIX EROTEMATICA

Quâ omnes difficultates, quæ in Sacris *diversarum linguarum* Textibus *occurrunt, solvuntur.*

Quæsitum I. QUæritur primò: *Quando resederit, & quieverit* Arca *supra Montes* Armeniæ.

Tota hæc difficultas de anno, quo resedit *Arca* supra montes *Armeniæ*, videtur inter *Interpretes* nata, ex vario principio, ut suprà ostendimus, undè annos computare solebant; Nos ne tempus in iis recitandis perdamus, sic rem determinamus ex iis, quæ superiùs adduximus, argumentis.

Initium *Diluvii* quando cœperit. Dicimus itaque, quod ab initio anni sexcentesimi vitæ *Noë*, usque ad *Diluvii* exordium, videlicet decimo septimo die mensis secundi præterierunt 46 dies; si enim uni mensi 30 dierum, addas 16 initium diei decima septima fuit, quâ incepit *Diluvium*, provenient 46 dies, quibus si junxeris 150 dies, quibus duravit incrementum *Diluvii*, habebis 196, qui sunt dies ex utroque numero, 150 & 46 compositi; restant igitur 8 dies usque ad quatuor & ducentos dies, qui faciunt sex menses Lunares, & insuper 27 dies, quo die dicitur requievisse *Arca* supra montes *Armeniæ*. Ad diversitatem verò *Hebraicæ*, & *Vulgatæ editionis*, id est, *Latinæ* quod attinet, hanc differentiam esse scias; quod *Hebræa* dicat, *Arcam* requivisse septimo mense, & decimo septimo die mensis.

Vulgata verò habet, septimo mense, & 27 die mensis, differunt igitur decem diebus hæ duæ lectiones *Hebrææ*, consentit *Chaldæa lectio*, & *Vulgatæ Græca 70 Interpretum*, quæ tamen concordari possunt, si à diversis principiis initii *Diluvii*, aut sexcentesimo anno *Noë*, aut aliis; de quibus videant *Chronologiæ sacræ Interpretes*, nos ad nostra.

Quæsitum 2. Quæritur secundò: *Utrum* Arca, *quando, & quomodo quieverit supra dorsum montis* Ararat.

Duo hoc loco consideranda sunt: prius, utrum mons *Ararat* fuerit altissimus montium in universa Terra, quod *supra* negavimus, cum multò altiores isthoc monte, in Telluris superficie observatos fuisse, ostendimus in *Mundo Subterraneo*. Dato igitur, non concesso, montem *Ararat*, juxta quosdam, fuisse montem omnium altissimum; Dico *Arcam* semper supra aquas *Diluvii* totis illis 150 diebus, quibus totale aquarum incrementum, sine ulla sui diminutione consistebat, fluctuasse; ponamus quoque, juxta nonnullorum sententiam, *Arcam* 15 cubitorum profunditate, aquis fuisse summersam, ita ut 15 aliis cubitis extra aquas eminuerit. Hoc posito, Dico, non obstante summo aquarum incremento, supra dorsum montis *Ararat Arcam* conquiescere potuisse, cum tot cubitis summersa ponatur *Arca*, quot cubitis aqua supra altissimos montium vertices sese exaltaverat, id est, 15 cubitis; uti ex figura patet. Sit mons *Ararat*, A.B.C.D. altissimus montium; sit vertex montis, *b.c.* Sit *f.e.a.d.* aqua *Diluvii* super verticem elevata 15 cubitis: *Arca f. e.* verò summersa ad medietatem, id est, 15 cubitis infra aquam; Quis ex hoc non videt, *Arcam* fundo suo dorsum montis tetigisse, dum nulla adhuc aquæ diminutio facta fuisset. Atque hæc quidem assertionem nostram ad oculum exponunt; posito, quod altissimus in Orbe fuerit Mons *Ararat*.

Verun-

Typus Arcæ quiescentis supra montem Ararat respectu aliorum montium.

Atho mons

Olympus mons

Caucasus mons

Taurus

Quies a d f Arcæ

C B

D A

Ararat mons

Typus maximi aquarum in Diluvio incrementi

Ultimus Diluvii terminus aquis 15 Cubitis super altissimos orbis Montes exaltatis.

Atho mons

Olympus mons

Caucasus mons

Taurus mons

Ararat mons

Ararat non eſt altiſſimus montium.

Veruntamen cum nos altiores in Orbe montes illo oſtenderimus; ratio ſanè dictat, *Arcam* nondum in monte *Ararat* requieſcere potuiſſe, utpote, quæ ab ejus vertice, reſpectu aliorum montium adhuc quàm longiſſime diſtaret. Unde conſequenter, & indubitanter colligitur, complures in Orbe montes, *Ararat* monte multò altiores tum temporis aquis jam denudatos fuiſſe, quando *Arca* in montibus *Armeniæ* requievit, jamque aquarum diminutionem cœptam fuiſſe, uti *figura* docet. Verùm cum hæc *Sacro Textui* repugnare videantur, jam, quomodo concordanda ſint illa, exponamus; Sic enim habet hoc loco Textus: *Et clauſi ſunt fontes abyſſi, &c. reverſæque ſunt aquæ de Terra, euntes & redeuntes, & cœperunt minui poſt* 150. *dies, requievitque* Arca *menſe ſeptimo, & vigeſimo ſeptimo die menſis ſuper montes* Armeniæ; *at vero aquæ ibant, & decreſcebant uſque ad decimum menſem; decimo autem menſe, prima die menſis apparuerunt cacumina montium.* Cum itaque *Arca* requieverit in montibus *Armeniæ*, menſe ſeptimo, & vigeſimo ſeptimo die menſis, reſtabant itaque ad decem menſes, & unum diem, quo primum cacumina montium videbantur, duo menſes, & novem dies. Cum itaque *Sacra Scriptura* expreſſè dicat, poſt 150 dies, aquas diminui cœpiſſe, & ſeptimo menſe, & 27mo. die menſis *Arcam* requieviſſe; Alterutrum dicendum eſt, aut Montem *Ararat* fuiſſe omnium altiſſimum, vel ſi altiores in Orbe montes aſſignemus, eos eodem tempore, quo requievit *Arca* in monte *Ararat*, eodem, inquam, tempore, altiores eo montes ab aquis denudatos fuiſſe. Verùm cum illa montium denudatio, non niſi poſt duos menſes, teſte *Sacro Textu*, contigerit, videlicet decimo menſe; Ad difficultatem mitigandam, dicendum erit, tunc temporis quidem altiſſimorum montium vertices denudatos fuiſſe, ſed cum in incognitis Terræ locis conſtituerentur, *Moſen* de iis montibus vicinis, quos ipſe in *Arca* per vitream feneſtram obſervabat, præcipuè locutum fuiſſe. Atque hoc pacto facilè verba *Sacræ Scripturæ* concordari poterunt. Utrum verò *Arca* poſteris temporibus viſa, & examinata fuerit, in Monte *Ararat*, dicetur in *tertio Libro*, loco opportuno.

Dubii reſolutio de denudatis montibus.

Quæſitum 3.

Quæritur tertio. *An, quando, & quomodo ſupra verticem Montis* Ararat, Arca *requieſcere potuerit*: על הרי אררת

Reſpondeo, cum plerique *textus*, non ſupra montem, ſed ſupra montes *Ararat*, aut ut Chaldaica Lectio habet, *ſupra Montes* Kordu:

ותנח תיבותא על טורי קרדו׃

Et requievit Arca *ſupra montes* Kordu, aut, ut *Beroſus* Chaldæus ait, in *Montibus Gordiæis*. Septuaginta verò. καὶ ἐκάθησεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ ὄρητα Ἀραράτ. Gen. c. 8. v. 4.
Et ſedit Arca *ſupra montes* Ararat. Arabica ſic habet.

وهدت التابوة في الشهر السابع في سابع
عشر يوم من الشهر علي جبال القرود ۞

Et quievit Arca *in menſe ſeptimo, & decimo ſeptimo die menſis, ſupra montes* Karud. Ubi nota, quoad menſes, & dies, hanc verſionem non *Latinæ*, ſed *Hebraicæ* editioni reſpondere. Ex hiſce itaque *Lectionibus* apertè oſtenditur, *Arcam* non ſupra altioris montis verticem requieviſſe, ſed ſupra montes *Ararat*, ſive *Armeniæ*, quos *Kardu* Chaldæi, Arabes *Karud* vocant. Quomodò enim *Arca* tantæ longitudinis latitudiniſque ſupra montis acumen quieſcere potuerit, nemo, niſi ſtaticæ artis imperitus, ſine rupturæ, aut totali everſionis periculo concipere poterit; niſi forſan apex montis tantam habuerit planitiem, ut *Arca* commode in eo ſiſti potuerit.

Dicimus itaque, nullum adeò eminentis verticis in Orbe montem reperiri, qui non in ſummitate inſignem aliquam planitiem inter juga montium extenſum habeat; quemadmodum *Pyrenæi*,

Pyrenæi, & *Alpium*, atque *Appennini* montes habere, experientia quotidiana itinerantium nos docet; ita quoque Montem *Ararat*, præter acuminum juga, similem planitiem, nutu DEI, ad quietem *Arcæ* constitutam fuisse, testantur *Itineraria Persidis*, & *Armeniæ*, quin imò & Patres Societatis nostræ ex *China* & *Indiis* per *Persidem* & *Armeniam* suscepto in *Europam* itinere, ad integrum octiduum montem *Ararat*, tum ob exitum *Noë* in eo ex *Arca*, tum ob rerum in eo gestarum magnitudinem, non sine admiratione animique consolatione contemplatos fuisse; ajuntque montis dorsum ingenti aliorum montium catenis innexum, in immensam longitudinem extensum *Tibeticis montibus*, quos *Paranamisidos Ptolomæus* vocat, conjungi; ut proinde in dicto monte sufficiens fuerit ad *Arcam* veluti dorso quodam excipiendam, planities & latitudo. Sed hæc in *sequenti Libro* veluti opportuniori loco fusiùs prosequemur.

Quæsitum 4. Quæritur quartò: *Utrum Corvus, quem* Noë *ad tentandum aquarum decrementum emisit, reversus sit in* Arcam, *nec-ne?*

Insignis inter *Authores* de corvi ex *Arca* dimissione, controversia est; quibusdam illum egressum, reversumque fuisse; aliis eam veluti contrà, opinionem *Sacro Textui* repugnantem, reprobantibus. Historia Sacra sic dicit: *Cumque transissent* 40 *dies, aperuit* Noë *fenestram, quam fecerat, dimisit corvum, qui egrediebatur, & revertebatur, donec aquæ siccarentur supra terram.* Contra hanc Lectionem dicunt 70 Interpret. καὶ ἐξελθὼν, οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. *Egrediebatur corvus, non revertebatur, donec siccarentur aquæ super faciem Terræ.* Vides hîc in *Textu Latino*, & *Græco* apertam contradictionem: *Latina* dicit, corvum egressum, & reversum; *Græca* dicit, egressum & non reversum. Unde multi ex *Interpretibus* ajunt, non reversum fuisse corvum, eò quod cadavera in fluctuanti *Diluvii* Oceano sectatus, quàm longissimè ab *Arca* divagatus, eandem reperire amplius non valuerit, unde vel fame, vel fluctibus enectum periisse, sibi persuadent: Sed nec hoc admitti ulla ratione potest. Si enim periit corvus masculus, inidonea otiosaque ad concipiendum conjux ejus in *Arca* remansit; species itaque corvina hoc pacto contra DEI nutum, haud dubiè periisset. Dico itaque, hanc contradictionem facile concordari posse hoc pacto: Cum enim *Hebraica Lectio* dicit; corvum egressum & reversum esse, donec siccarentur aquæ; *Sacræ literæ* apertè docent, corvum in *Diluvii* aquis minime periisse; sed postquam egressus fuisset, & post longum volatum non reperisset, quò requiesceret pes ejus, ad *Arcæ* tectum advolasse, atque ex eo pabuli causa nonnunquam divagatus, postquàm fluctuantibus cadaverum carnibus nonnihil refectus esset, ad *Arcæ* tectum rediisse, usque dum siccarentur aquæ, atque tunc ad egressum animalium conjugi suæ restitutum fuisse. *Græca* verò *Lectio*, quæ dicit corvum egressum, & non rever- Dubii de corvo egresso & reverso resolutio.
sum fuisse, donec siccarentur aquæ super faciem terræ; sic intelligi debet, non quod fluctibus, vel fame perierit, sed quod non sit reversus receptusque à *Noë* intra *Arcam*, sed extra eam vel in tecto *Arcæ*, vel lateribus *Arcæ* se conservârit, donec siccarentur aquæ, & tunc apertâ *Arca* ad egressum animalium suæ conjugi ad semen naturæ restitutum. Patet itaque ex hisce proposita difficultas. Porrò eodem prorsùs tempore columba emissa, quæ cum non reperiret, ubi pes ejus requiesceret, ad *Arcam* rediit. Post septem itaque dies aliam emisit columbam, quæ ad vesperum ad eum reversa, & jam dudum desideratum pacis, tranquillitatisque omen auguriumque viridem

olivæ ramum rostro suo attulit, & altera tertiò emissa, amplius reversa non fuit.

Olivæ ramus unde? Quæri hoc loco non immeritò poterit; *ubinam surculum olivæ, terrâ aquarum illuvie adhuc copertâ repererit?* Respondemus, vel ex recisa & fluctuante in æquore arbore olivæ, vel ex colle aliquo *Arcæ* vicino; cum enim mons *Ararat* jam quasi totus ab aquis discoopertus esset, in radice verò montis multa fuerint oliveta, uti & etiamnum à viatoribus juxta *Monasterium Nachsevan* spectentur, facilè fuit ex iis surculum ablatum, & ad *Noëmum* comportatum fuisse, utique DEO Columbam ad servi sui consolationem dirigente. Quarè verò non alterius arboris surculum? Dico, id ad mysticam pacis tranquillitatisque significationem, nutu DEI factum; vel etiam, quod Columba forsan olivis adhuc refertas arbores cum reperisset, eum unà cum fructibus in posteræ diei pabulum secum transportasse. Sed hæ meæ conjecturæ sunt.

Quæsitum 5. Quæritur quintò. *Quanto tempore duraverit* Diluvium, *& quamdiù* Noë *manserit in* Arca?

Cum *Moses* hisce verbis, mense secundo, & vigesimo die mensis, arefactam esse terram referat; *Noëmum* verò ex *Arca* egressum anno sexcentesimo primo, mense secundo, & die vigesima septima, ex ipsis verbis *Sacri Textus*, facilè innotescit tempus *Diluvii* usque ad diem desitionis ejus, egressumque *Noë* ex *Arca*; & quamvis mora *Noëmi* intra *Arcam* variè ab *Interpretibus* controvertatur, nos tamen juxta melioris notæ *Authorum* sententiam à plerisque ceu veram acceptatam, nostris deindè fundamentis *suprà* expositis innixi; ex ipsa *Sacra Historia* rem ita determinamus.

Suppono, annum & menses, de quibus toties hoc loco à *Mose* fit mentio, esse annos Lunares, non Solares; est autem hæc differentia inter mensem Lunarem, & Solarem, quòd hic illum undecim diebus excedat; est enim mensis Lunaris 354. dierum, Solaris 365. quæ ab invicem subtracta produnt undecim dierum, uti diximus differentiam; atque hi anni, & menses, maximè uti olim ita etiamnum usitatos esse *Hebræos*, ex eorum computu patet.

His itaque suppositis, cùm ita, uti in *præcedentibus* ostendimus, *Diluvium* inceperit anno sexcentesimo vitæ *Noë*, mense secundo, & decimo septimo die; desierit autem sexagesimo primo, mense secundo, die 27, luculenter patet ex subtractione unius numeri ab altero, tempus quo *Noë* in *Arca* fuerit.

Annus desitionis *Diluvii* 601 an. 47 dies.
Annus inception. *Diluvii* 600 an. 57 dies.

Qui numeri subtracti relinquunt 1 annum Lunarem & 10 dies, qui constituunt unum Solarem, quo *Noë* toto *Diluvii* tempore in *Arca* mansit. Ut proindè non parùm mirer, tam varios esse hujus loci *Interpretes* in determinanda *Diluvii* diuturnitate, cum vel ex ipsis verbis *Sacræ Scripturæ*, uti jam innuimus, involutum, ut ipsi putant, negotium decidere potuerint; quæ quidem in *Authores* variatio aliundè non provenit, nisi à diverso principio, quo initium *Diluvii* sumunt.

Epilogismus Calculi.

Ab anno sexcentesimo vitæ *Noë*, mense 2, die 7, incepit *Diluvium*	37 die.
Ante ingressum *Noë* in *Arcam*	7
A die pluviæ	40
Usque ad totale incrementum	150
A fine totalis incrementi, requievit *Arca* supra montes *Armeniæ*	77 dies.
Ab hoc usque ad Cacuminum montium visionem	40
Usque dum *Noë* aperuit fenestram, & dimisit Corvum	14
Et post dimissionem Terra arefacta est.	
Omnes hi numeri juncti faciunt	365 dies.

Qui est integer annus Solaris, sive Lunaris, plus 11 diebus.

Quæsitum 6.

Quæritur ſextò. *Ubi* Henoch & *E-lias deſtructo, per* Diluvium *aut ab initio etiam*, Paradiſo *manſerint?*

Reſtat nunc exponendum, cum omnes homines in *Diluvio* perierint, exceptis ſolis 8. qui cum *Noe Arcam* intrârant; ubinam *Enoch*, qui tunc temporis adhuc in vivis erat, degiſſe putandus ſit; dicunt nonnulli, eum in *Paradiſo* ab omni *Diluvii* inundatione immuni vixisſe. Verum cum plerique *Interpretes Paradiſum* ipſum aquis obrutum, unà cum terreſtri Orbe deletum fuiſſe, exiſtiment, quem ei locum ab aquis liberum aſſignabimus? dicimus itaque; cum præter 8. homines nullum præter eos *Diluvium* evaſiſſe, *Sacro Textu* teſtante, certum ſit; *Enochum* tamen exceptum fuiſſe, cenſere debemus, eò quod *Scriptura* ſolum loquatur de hominibus, quorum habitatio & converſatio in terris nota erat, & qui vitam agebant more humano & uſitato; non verò de eo, quem divina providentia inuſitato quodam modo à communi hominum conſuetudine abreptum, in ultimum conſummationis Mundi finem unà cum *Elia* deſtinârat. Quidquid ſit, ubinam fuerit *Enoch* tempore *Diluvii*, quis hominum aut conſilium Dei novit; aut ei locum aſſignare auſit? cum ubicunque Deo libitum fuerit; illi conſervari potuerint, vel intra ipſas aquas *Diluvii*, vel in aëre, vel ſupra aquas *Diluvii*, & quocunque tandem in loco à Deo ipſis præparato; ut proinde de abditis Dei conſiliis, melius ſit ſilere, quam inanibus verborum conjecturis & ea temerario auſu determinare.

Quæſitum 7.

Quæritur ſeptimò. *Utrum homines animaliaque intra* Arcam *jam concluſa conſuetum generationis negotium exercuerint?*

Et quantum quidem ad *Noë* filioſque attinet, dico cum tempus illud tale fuerit, ut homines ob tantam humani generis orbiſque terrarum cladem potius lugentes pœnitentiam agerent, quàm expetendæ fruendæque voluptatis etjam licitæ & conceſſæ gratiâ genio importunè indulgere. Veriſimile videri juxta communem *Interpretum* opinionem, eos Dei gratia cooperante ab omni congreſſu abſtinuiſſe; quoad animalia verò bruta aliud ſentiendum eſſe judico; quis enim naturalem libidinis impetum in iis animalibus, quæ ex ſe & ſua natura ad generandum proniores ſunt, uti inter Quadrupedia ſunt Capri, Arietes, Cervi & ſimilia, inter volatilia verò Columbæ, Galli, Turtures & cætera, ſine manifeſto miraculo cohibebit? ita *Buteo*, præſertim cum illa carnibus, hæc & Ovis & carnibus magno tàm hominibus quàm animalibus emolumento eſſe poterant; & uti ratione & judicio carebant, ita luctus & pœnitentia in eos non cadebat; unde naturales inclinationes ſecuta, generationi intendiſſe, nemini dubium eſſe debet, nec alicui dubium occurrat, *Arcam* ex generatione tot animalium nimis arctam fuiſſe. Illi utique dubitare ceſſabunt; ubi conſideraverint multa ex recenter natis animalibus quotidie in nutrimentum Carnivororum ceſſiſſe. Et non obſtantibus iſtis dico *Arcam* adeò adhuc amplam fuiſſe, ut plures adhuc manſionum nidorumque habitacula & receptacula inhabitata permanſerint; quas Atheis cæteriſque incredulis, qui ex incapacitate tot tantorumque animalium perperam concepta, *Arcam Noë* veluti fabuloſam, explodunt, beſtiis aſſociatis, inhabitandas, relinquimus.

Bruta in *Arca* non ceſſarunt à generatione prolifica.

ATHA-

ATHANASII KIRCHERI ARCÆ NOËMICÆ LIBER TERTIUS, DE EGRESSU NOËMI, extra ARCAM.

PRÆFATIO.

Vod felix, faustum, fortunatumque sit. Egreditur ex Arca *Sanctus Patriarcha* Noë, *& admirans, & circumspectans ait* : Eccè video cœlum novum & terram novam, primum enim cœlum, & prima terra abiit, & mare jam non est : *Abiit prius illud cœlum nimbis inhorrescens, & pluviis, ignibus fœtis coruscans, fulgetris intermicantibus minaciter insultans, sonoris tonitribus horrendum remugiens, & procellosis ventorum concursibus omnia dissipans, & prosternens. Et eccè, adest cœlum novum cum vere novo, cœlum novum novâ undique luce lætificans : Solis reliquorumque astrorum gratissimos radios quaquaversùm diffundens, & Zephyris leniter spirantibus suaviter fragrans. Abiit Terra illa tota squalida, tota sordida, tota lutulenta, Terra illa Divino damnata maledicto, exitialibus aquis in omnium viventium exitium undique scaturiens. Abiit denique Terra illa enormium peccatorum sordibus polluta, & fœtens; Eccè adest Terra nova, germinans herbam virentem, odoriferos flores, & ligna pomifera, sicut à principio.*

Diffugêre imbres, redeunt jam germina campis
Arboribusque comæ.

Recessit aquarum tyrannis, quæ Orbi Terrarum aquis supra altissimorum montium vertices, quindecim cubitis superioribus dominata fuerat.

Omnia pontus erant, deerant quoque littora ponto.

Adest modò primus reparati Mundi annus, reviviscit Orbis, dudum emortuus, & aquarum squaloribus sepultus, id est, finis taciturni silentii omnium animantium, quæ cœli ambitu continentur. Adest finis annui carceris & mœroris, perpetuæ deinceps libertatis exordium. Adest facies secundæ ætatis Mundi, & præteritâ jam infantiâ adolescentiam ingreditur, quam ad decimam quoque generationem perducet. Volucres repetunt sylvarum recessus, & feræ innatam positamque ad tempus recuperant feritatem. Tempus adest renovatæ solitudinis, qualem Adamus Paradiso *extorris expertus est.* Noë *ex carcere ligneo lætus exit, & in patriam redux, undarum omniumque reproborum victor: jam de pace columbæ viridi olivæ ramo gestientis ministerio, indicatâ securus. Jacent improbi* Kainitæ; *jacet efferata Gigantum immanitas, prostrati sunt potentes illi à seculo viri famosi. Tempus tandem aperitur, quo Dominus mœrentem hucusque, jacentemque in luctu amicum suum excitat justum suum* Noë, *dicens; Surge, propera, dilecte mi, & veni ex foraminibus* Arcæ, *& ex ligneis carceris gurgustiis; Jam enim hyems transiit, imber abiit, & recessit, flores apparuerunt in Terra nostra. Ostende Mundo faciem tuam; Sonet vox tua in auribus meis, sacrifica mihi sacrificium laudis, & redde Altissimo vota tua.*

PARS I.

De iis, quæ in *Arcæ* egressu contigerunt.

CAPUT I.

De Noëmi *mora extra* Arcam *antequam egrederetur.*

Enit tandem exoptatissimi temporis plenitudo, quâ post diuturnum *Arcæ* Carcerem, quo *Noë* cum familia sua atque totius animatæ naturæ œconomia includebatur, DEO miserante egredi jussus fuit; venit hora tantopere desiderata, quâ post tot curas, post tot in *Arca* exantlatos labores, post tot putidi aëris injurias, post tot angustias, mœrores & pericula eluctatus, libertatique restitutus, felix posteri Mundi auspicium orditus est. Manserat tum temporis post abolitam Mundi prioris faciem, post perditam jam omnem animæ viventis substantiam, post eversam oppressamque sceleratissimorum hominum impietatem, cum suis in Mundo *Noë* solus superstes, Orbis Terrarum legitimus Rex, Imperator, & Dominus, cui tanquam universi humani generis instauratori DEUS omnia subjecerat: Et quanquam ipsum cœlum serenitate suâ ipsi jam arrideret, nova Mundi facies in propatulo esset; Terra ab omni humiditatis illuvie jam libera, & immunis esset, *Arcam* tamen egredi, nisi Divino imperio, non est ausus; ut, qui *Arcam* cœlesti fuerat ingressus oraculo, egressum ejus sine manifesta Divinæ voluntatis significatione, tentare non auderet; quemadmodum ante *Diluvium* ipse jussu DEI animalia introduceret, sic idem post *Diluvium* animalia cuncta educeret; tam enim introductio, quàm animalium eductio, non sine luculento Divinæ providentiæ miraculo contigit, cunctis animantibus *Noëmo* veluti eorum conservatori, tam ad ingressum, quàm egressum obedientibus. Locutus itaque DEUS ad *Noë*, dicens: *Egredere de* Arca *Tu, & uxor tua, filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum, & cuncta animantia, quæ apud te sunt*; hoc Divinæ vocis oraculo *Noë* perculsus, eâ quâ debuit & potuit, gratiarum actione, post tot & tanta beneficia in se, usque ad istud temporis punctum collata DEO unà cum tota familia sua reddens, ingenti omnium gaudio jussa Domini exsoluturus, sese ad exitum parandum accinxit, ac primò quidem *Arcæ* tectum aperuit. Exitus *Noë* ex *Arca.* O quantum ex hoc tam exoptatæ lucis affusione tum homines, tum animalia, recreata fuisse putabimus? quantum ex purioris limpidiorisque aëris affluxu afflatuque qui hucusq; per unius anni decursum, in obscura tetri, olidique carceris clausura sustinuerant, voluptate perfusos credemus? Certè tanta, quanta nunquam aliàs in simili eventu acciderat. Undè vero haud absimile est, & Hominum animaliumque tripudium. homines præ latitudine cordis, veluti quodam lætitiæ tripudio, ingenti mentium jubilo exilientes, quà Hymnis, quà cantibus Domini Liberatoris benignissimi bonitatem & misericordiam collaudâsse; imò vel ipsæ animantes, tandem tempus liberationis suæ advenisse præsentientes, non ferocioris tantùm, sed & mansuetioris naturæ, tum congruis eorum conditioni, vocum congratulationibus, tum insolitis corporum gestibus veluti exultantes, Hymnos DEO eo modo quo poterant præstitisse, credere licet. Volucrum

verò genus, in ſuaviſſimos harmoniæ modulos effuſum; Luſciniæ cantillabant, frittillabant Fringillæ, pittitabant Paſſeres, & Rubeculæ, cæteræque canorâ voce præditæ, reliquas quantumvis abſonarum vocum volucres pariter ad Hymnos DEO conditori earum perſolvendos certatim animabant. Poſt hæc prævià benedictione à *Noëmo* omnibus & ſingulis volucribus impertitâ, abeundique poteſtate data; ſolutis quoque nidis caveiſque, eccè, juxta præceptum Domini, uti ingreſſa erant, ità & egreſſa juxta ſpecies ſuas, bina & ſeptena, ad uberrimum naturæ ſemen, ſpecierumque propagationem avolare cœperunt, ſolis illis, ſuis adhuc nidis, caveiſque, quæ vel in ſacrificium, vel uſum *Noë*, alimentumque cedere debebant, conſervatis. Exoluto itaque volucrum genere, & libertati reſtituto, vidiſſes alias volucres ipſi *Arcæ* inſiſtentes, alias ſcopuloſis montis diſtrictibus, quaſdam arboribus fruticibuſque copioſo limo adhuc obductis, nonnullas ipſis campis jam in gramina repullulaſcentibus ſe committentes, moxque nidis exſtructis, juxta Divinæ vocis imperium: *Creſcite, & multiplicamini, & replete terram*, confeſtim prolificæ generationis opus ſine intermiſſione, nec non ſummo ardore ſpecierum propagationi intentas occepiſſe.

Volucrum poſt egresſum, lætitia.

Quomodo Quadrupedia ex *Arca* egreſſa?

Reſtabat modò Quadrupedum ex *Arca* egreſſus. Quæri non immeritò poteſt, quomodò illa egredi potuerint, cùm oſtium *Arcæ*, per quod ingreſſa fuerant, octo ferè cubitis à terræ ſuperficie diſtaret. Dico itaque, veriſimile eſſe, pontem illum ligneum, per quem ingreſſa fuerunt, *Arcæ* lateribus alligatum unà cum ea toto *Diluvii* tempore fluctuaſſe, eo fere modo, quo ſcyphi, ſeu lintres navibus ſemper alligari ſolent, ac deinde *Arca* ſupra montis dorſum ſedente, & hunc unà pontem reſtitiſſe, quem & oſtio ità applicuiſſe cenſemus, ut haud difficilis animantibus per illum egreſſus concederetur: vel ſi quis forſan hoc inveriſimile dixerit, nil aliud reſtat dicendum, niſi quod *Noë*, ſive ex aſſeribus, tabulis, trabibuſque tecti jam aperti, vel ex arborum *Diluvio* everſarum truncis, novum pontem, ad facilem animalium egreſſum conſtruxerit; quod æquo Lectoris judicio ponderandum ſubjicio; cum alio modo id fieri non potuerit, niſi ad miraculum confugiamus, quo hoc in negotio induſtriæ *Noëmi* relicto, opus non erat.

Animalium Quadrupedum egreſſus.

Ponte itaque admoto, & oſtio jam aperto, recluſiſque Quadrupedum ſtabulis & manſionibus, ex inſolita luminis, aëriſque limpidioris affuſione, cunctæ animantes inſolito tripudio exultantes, vix conſiſtere ampliùs neſcia, *Noëmo* pro liberationis conceſſo beneficio, veluti abblandientia, inſolitis vociferationibus gratitudinem ſuam, eum ad oſtium uſque ſecuta, conteſtabantur; ubi juxta prædictum ordinem, quo intraverant *Arcam* bina & bina, ſeptena & ſeptena per pontem in amplam illam montis planitiem egreſſa, ſine mora prolificum propagationis negotium, tanto cum ardore, quanto animalia longo tempore ſtabulis detenta, & amœnioris cœli aëriſque beneficio fruitura tandem libertati ſuæ reſtituta ſolent; juxta præceptum Domini: *Creſcite & multiplicamini*; inceperunt. Quod ſanè quàm expreſſiſſimis verbis *Sacer Textus* indicat. Quid enim ſibi vult illud, quod *Moſes* in ingreſſu *Noë* filiorumque intra *Arcam*, viros & uxores ſeparatim nominet. *Ingredieris tu, & filii tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum*; modo verò de egreſſu dicat: *Egredere tu, & uxor tua, filii tui, & uxores filiorum tuorum tecum.* Nihil ſanè aliud hiſce intelligendum cenſent *Interpretes*, quàm quod ſicuti in *Arca*, durante *Diluvio*, tempus erat mœroris, & luctus, tempus pœnitentiæ, non voluptatis & lætitiæ, ita quoque *Noë* ab uſu conjugii abſtinendum cenſuit, non tempus tunc eſſe judicans,

concu-

concubitûs, deliciarumque, quandò omnium immineret interitus; indecorum enim videbatur, ut quo tempore viventes morerentur, tunc perituri generarentur homines. In egressu verò, uti propter necessariam humani generis multiplicationem, animaliumque propagationem, confestim generationi operam dare debebant, ita quoque virum cum uxore, & animantium masculos cum suis fœminis conjunctim unitimque nominare voluit, ut videlicet in ingressu generationis abstinentia, in egressu generationis usus intelligeretur, neque in ingressu sexus commisceretur, miscetur verò in exitu. Ita *Divus Ambrosius.*

CAPUT II.

De Altari & Sacrificio, quod Noë *fecit* Deo, *deque Divina ejusdem Sacrificii approbatione.*

Laus *Noë.* NOË vir justus & perfectus, summâ in DEUM fide, & Religionis zelo eximius, tantum apud DEUM meruit, ut dignus sit habitus, magni Consilii in *Arcæ* structura angelus, dignus qui consortio sermonis Domini frueretur, ad osculum Domini admissus, tot divinis probatus oraculis, post tot ac tanta à DEO in se collata beneficia, post tot revelationes à DEO acceptas, post *Arcæ* ipsi traditam administrationis curam, post humani generis instaurationem ipsi tanquam Vicario DEI commissam; post totius humani generis excidium, à *Diluvii* periculis, se Divini Numinis protectione immunem solum se, qui perditum Mundum instauraret, agnoscens, ingenti Divini amoris zelo exæstuans, quid tandem *Deo Opt. Max.* munificentissimo benefactori suo acceptum offerre posset, secum cogitans; cùm nil tantæ bonitati dignum reperiret; primò seipsum suosque pleno intimæ devotionis sensu in perfectum holocausti thymiama obtulit; atque ut interna mentis, externæ in DEUM fidei & Religioni devotio undequaque consonaret, *Ædificavit* Noë *altare Domino, & tollens de cunctis pecoribus, & volucribus mundis, obtulit holocaustum super altare, odoratusque est Dominus odorem suavitatis.* Eccè tibi clarissimum grati, & pii erga DEUM animi specimen; Vix enim ex *Arca* egressus erat; cum eccè ante omnia, plenâ mentis diffusione, quæ ad Divinum cultum, religionemque suam erga DEUM contestandam pertinerent, exequi studuit; dignum sanè *Noëmo*, & justissimum opus. DEO enim, qui *Arcam*, in qua servaretur homo, *Noëmo* extruere præceperat, dignum profectò erat, ut illi Altare erigeret homo, in quo servator hominis, adoraretur ab homine; hoc enim non scripta duntaxat, sed & naturalis lex æquum esse docet; ipsa ratio naturalis dictat, ut de suis donis imprimis honoraretur ipse, à quo cuncta in mortales dona, & beneficia procedunt; quale verò istiusmodi Altare fuerit, uti *Sacra Scriptura* silet, ita quoque incertum est; quantum tamen concipere possumus, dicerem, ex immensa limi, qui montem cooperuerat, primò pegma quoddam ex trabibus *Arcæ*, vel quas limo saxisque è rupibus excisis, obduxerat, extruxisse, ibique ex obviis arborum prostratarum truncis in Catastæ morem dispositis, ex singulis Animalibus Mundis, in eo accenso igne in holocaustum perfectum, summa in DEUM fide, nec non profunda mentis internæ adoratione, obtulisse: quàm verò gratus, quàm acceptus hic Religionis actus fuerit DEO, *Sacra historia* hisce verbis attestatur: *Odoratus autem Dominus odorem suavitatis;* non quod sacrificium istud materiale animalium,

Noë Sacrificium.

Extructio altaris qualis.

lium, DEUM odore suo exhilarare posset, sed quod devoto internæ mentis obsequio, quo *Noë* extrinseco hoc fidei suæ in DEUM signo, gratitudinem suam protestabatur, summopere afficeretur; unde & in Hebraico textu legitur:

וירח יהוה את ריח הניחח :

Odoratusque est Dominus odorem quietis. Dicebatur enim fumus ad ipsum, seu odor, qui cum fumo ascendebat, *odor quietis*, quod videlicet, faceret DEUM quietum ab indignatione, & placatum offerenti; ut nimirum intelligeretur, indignationem divinam, per quam destructus fuerat Orbis Terrarum, hujusmodi *Noëmi* sacrificio mitigatam, placatam, quietamque fuisse; eò quod benignissimus DEUS nunquam offerentium devotionem fastidire soleat, sed in ea sibi complaceat, & ut ἀνθρωποπαθῶς loquar, solo hoc in DEUM affectu, *non verò animalia, quæ offeruntur, quæ nullam ad* DEUM *delectandum proportionem habent*; unicè gaudet & delectatur, juxta illud Psalmistæ: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium* DEO *Spiritus contribulatus, cor contritum, & humiliatum* DEUS *non despicies.*

Quantum DEO placuerit sacrificium *Noë*.

Porrò, quantopere DEUS hujusmodi sacrificio delectatus fuerit, ipse hisce verbis testatur: ubi enim Vulgata dicit: *Odoratusque est Dominus odorem suavitatis*, pulchre sanè, & scitè exponit Paraphrasis Chaldaica Onkelos:

Genes. 8. *vers.* 20.

וקביל יי ברעוא ית קורבניה :

Et accepit sacrificium ejus cum beneplacito; & dixit: *nequaquam ultra maledicam Terræ propter homines, sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Non igitur ultra percutiam omnem animam viventem, sicuti feci, cunctis diebus terræ, sementis & messis; frigus, & æstus; Æstas & Hyems, noctes & dies non requiescent.*

Promissiones DEI.

Duplex sub hisce verbis homini à DEO promissio fit: *primò* se nequaquam Terræ ampliùs maledicturum pollicetur, *deinde* totius naturæ œconomiam semper salvam & incolumem restituram, quoad temporum vicissitudines, tam anniversarias Hyemis, & Æstatis, quàm quotidianis diei & noctis, nec non alternantes primarum qualitatum, frigoris & caloris leges, atque tandem humanarum actionum, quæ ad sustentandam vitam pertinent, veluti sementis & messis; harum enim rerum omnium tempestiva alternatio & vicissitudo ad decorem facit universi; confert ad pulchritudinem, & Terræ fœcunditatem, denique ad hominum animaliumque incolumitatem, atque salutem maximoperè utilis est, & necessaria. Magnum itaque fuit DEI promissum, cùm dixit: cunctis diebus Terræ vicissitudinem temporum, & opportunitatem serendi, & metendi, similiaque agendi perpetuò mansuram: cum verò hæc eadem, & ante *Diluvium* perstiterint; meritò quis dubitare posset, cur hæc post *Diluvium* eventura dixerit, quasi ante *Diluvium* nil horum accidisset. Sed qui attentè verba hæc expenderit, ea à DEO cum respectu quodam & comparatione ad annum *Diluvii*, prolata fuisse intelliget, quasi diceret; non erit ampliùs futuris seculis ullus annus *Diluvii* anno similis: hic enim annus, uti ad Mundum propter hominum impietatem perdendum destinatus erat, ita quoque nulla in eo temporum vicissitudo, nulla Æstatis, Hyemisque distinctio, nulla primarum qualitatum temperies, nulla sementis messisque perficiendæ occasio fuit, Mundo quippè terrestri horrendo Cataclysmi squalore penitùs oppresso, submersoque; hujusmodi igitur annus amplius non exstiturus est; sed uti priùs, ante *Diluvium*, ita & post, tempestivæ, & consentaneæ temporum vices, nunc æstus, nunc frigoris vicissitudines, agrorum sata coquentes: nequaquam itaque terram universali *Diluvio* perdam, sicuti hoc anno

Solutio dubii.

Sacrificium NOË
post DILUVIUM
SEM
UXOR NOË
JAPHETH
CHAM

anno feci; ſed juxta naturæ exquiſitas leges, & Orbem adminiſtrabo, & de cunctis in eo ad hominum neceſſitatem fulciendam providebo; nequaquam ampliùs maledicturus Terræ, & homini; ex quibus verbis luculenter patet pœnæ mitigandæ ratio, deſumpta ex pronitate hominis ad malum, quaſi inſita ad malum propenſio, & ab adoleſcentia ad peccandum inclinatio, homo ob imbecillitatem ſuam, nonnullam veniam mereatur; cum enim homo ex diverſis, & invicem repugnantibus appetitibus, ſenſitivo, volitivo, & rationali conſtitutus ſit; ille verò ad bonum ſenſui utile, & delectabile, hic verò, per ſe tendat ad bonum ſecundum rectam rationem, honeſtum, utile, & delectabile; pauciſſimi verò ſint, qui totis viribus tendant ad bonum rationabile, plerique ad ſenſibilium voluptatum illecebras trahantur; hinc fit, ut plerumque ſenſitivus appetitus rationalem in ſuas partes adſciſcat, penituſque ſui juris faciat; quod quidem malum aliunde non provenit, niſi ex peccato *Adami*, quo Natura primò recta, integra, & perfecta à DEO condita, vitiata verò & depravata in omnes ejus poſteros transfuſa & propagata fuit. Sed quidnam illud ſit: *Terror veſter, ac timor ſit ſupra omnia animalia Terræ*, expono. Reddidit DEUS inter alia ſua promiſſa *Noë*, filios, eorumque poſteritatem ſecuram à furore, & rabie animalium, & unà impoſuit cunctis animantibus timorem & tremorem, quo neſcio, quali divinitatis ſignaculo, quod præſeferunt, impulſa debitam obedientiam, tanquam ſuperioris ordinis naturæ præſtant, ei ſubſunt, ei ſerviunt. Quis non miretur vel vaſtiſſimum Elephantem à puero regi, & quò vult, deduci, & nutibus ejus obſequi? quod & de ferociſſimis Leonibus, Tigridibus, Urſis, Lupis dictum velim, cum & hæc ab hominibus facilè cicurentur, & pro nutu

Homo ad peccandum proclivis.

Terror hominis ſuper omnia animalia quid notet.

Cur cuncta animalia hominem timeant.

Directorum actiones ſuas exerceant; certè nil aliud, niſi character quidam Divinitatis homini impreſſus juxta illud: *Signatum eſt ſupra nos Lumen vultus tui, Domine*; hunc, veluti ſigillum à conditore ipſi impreſſum, bruta venerantur animalia; hoc illis terrorem & tremorem ad ei in omnibus parendum incutit; neque enim ullum in rerum natura animal eſt, quod homini noxam inferat, niſi vel primò laceſſitum, vel fame compulſum, vel metu ſui, aut alia quapiam perturbatione incitatum.

Quod verò *Sacer Textus* dicat, Terrorem tremoremque hominum, non ſupra homines, ſed ſupra ſola animantia terræ ſe extendere debere, utique myſterio non caret, quod ut exponatur: Sciendum eſt, Naturam omnes homines æquales genuiſſe, ita ut nil, hunc inter, illumque intercedat, niſi quod variante meritorum ordine, alios aliis occulta poſtpoſuerit diſtinctio; ipſa autem diverſitas, quæ acceſſit ex vitio, rectè eſt divinis judiciis ordinata, ut quia omnis homo hujus vitæ iter æquo paſſu non graditur, alter ab altero regatur; Homo quippè animantibus, non autem hominibus naturâ prælatus eſt; & ideo dicitur ei, ut ab animalibus, non autem ab hominibus timeatur; contra naturam enim ſuperbire, ab æqualibus velle timeri, quanquam à non ſubditis etiam viri ſancti timeri cupiunt, cùm ab eis DEUM minimè timeri deprehendunt, ut humanâ ſaltem formidine peccare metuant, qui Divina judicia non formidant; in eo enim, quod metum ſibi à perversè viventibus exigunt, quaſi non hominibus, ſed brutis animantibus dominantur; cum verò deeſt vitium quod corrigatur, non de excellentia poteſtatis, ſed de æqualitatis conditione gaudent, & non ſolùm ab eis metui, ſed etiam plusquàm neceſſe eſt, honorari refugiunt; ita *S. Gregorius*.

Cur Terror hic ſupra animalia ſola, non ſupra homines promittatur.

CAPUT III.

Vtrum carnium esus ante Diluvium *in usu fuerit, an post* Diluvium *primò inceperit?*

DUas reperio sententias apud *Interpretes* de hoc Argumento controversas. Primam assertivam; Alteram negativam. Priorem plerique *Interpretes* amplexantur; videlicet, ante *Diluvium* esum carnium non fuisse in usu. Posteriorem verò defendunt haud incelebres Doctores, id est, esum carnium ante *Diluvium* non tantùm fuisse in usu, sed & prorsus necessarium. Nos ad concordandas hujusmodi opiniones, mediâ quâdam viâ procedimus, & dicimus: non omninò universalem fuisse usum carnium, ante *Diluvium*, sed forsan à stirpe *Sethiana*, DEO devota Domo, Religionis causa fuisse intermissum; non sic ab improba *Kainitarum* familia actum fuisse, hi enim pro libitu, quo eos insatiabilis παμφαγία trahebat, & plantas, herbas, fructus, olera, & denique carnes omnis generis, ad gigantæos stomachos implendos indiscretâ edacitate devorasse, sentiunt; quibus commixtam posteà Sethianam progeniem (ex qua promiscuo congressu Gigantes nati) consuetudinem à *Kainitis* receptam ad *Diluvium* usque conservâsse verisimile esse putant. Sed jam, utriusque Sententiæ rationes exponamus. Prioris Sententiæ *Assertores* aliam rationem non adducunt, nisi quod, cùm omnes herbæ, fructus, olera, fruges, in primitivo illo Mundi seculo, summo vigore ad enutriendum constarent, opus non fuisse carnibus; Posteriores verò contrà, sequentes rationes opponunt, quibus & nos ex parte subscribimus.

I. *Carnium esus ante Diluvium probatur.* *Prima* est: Cum enim innumerabilis hominum multitudo à conditi Orbis exordio usque ad *Diluvium*, universam poenè Terræ faciem ingenti humani generis multiplicatione oppleverit; homines præthereà μακρόβιοι, id est, longævæ vitæ fuerint; deinde robustis gigantæisque corporibus prædit; in propatulo est, nec frumentum, neque olerum, neque leguminum, neque quarumcunque tandem arborum fructus, ad tot tantosque homines tam longævos, tanto virium robore præditos, atque quàm copiosissimo alimento indigos sustentandos, sine carnium esu suffecisse; nisi quispiam concedere malit, tunc temporis homines non secus ac Boves, Asinos, Equos, Oves, Caprasque, præter olera, legumina, fructus, sylvarum pratorumque virentes quoque herbas, folia arborum, ac tandem paleas, foenum, & similia bestiis congrua nutrimenta comedisse; quod uti à ratione abhorret, ita quoque minimè veritati consonum esse censere debemus, quod panis ex frumenti farinâ coctus, variæ olerum fructuumque comestibilium species, non dicam, infinitam prope hominum multitudinem, & stomacho valentium robustissimo, suffecerint, sed ne quidem innumerabili, & prodigiosæ animantium multiplicationi suffecerint; ergo præter dicta carnium esus necessarius fuit.

Ratio Secunda. Si carnium esus non fuit in usu, necessariò sequitur, animalia dum in nutrimentum non cederent mortalibus, libertati suæ commissa, in tantam crevisse multitudinem, ut dum herbæ iis non sufficerent, unum alterum confecisse, neque hominibus pepercisse certum sit: & quemadmodum Ovidius canit: II.

At vetus illa ætas, non polluit ora cruore,
Tunc & aves tutè tranabant aëra pennis,
Et Lepus impavidus mediis erravit in agris,
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo,
Cuncta sine insidiis, nullamq; timentia fraudem,
Plenaque pacis erant.

Si

Multitudo infinita hominum requisivit esum carnium.

Si itaque animalium carnes in cibum non cederent, certè illa in tantam brevi tempore multitudinem, in fœcundo illo primævi Mundi tempore, multiplicata fuisse censemus, ut & montes, sylvas, valles, campos agrosque multitudine sua facilè opplêrint; volucrum quoque non fuerit numerus; pisces ob multitudinem, & mare, lacus, flumina exuberare facerent; quæ omnia otiosa fuissent, & omni emolumento carentia, si in alimentum, tunc infinitæ pœnè hominum multitudini non cessissent. Quis non videt, fieri non potuisse, ut & homines, & animalia solo herbarum frugumque alimento sine usu carnium victitârint? Ad quid *Abel* pastor Ovium greges suos nisi ad victum vestitumque pascebat, utpote quæ homini lanam ad operimentum, Lac verò Caseum, Butyrum & Carnes earundem veluti ad vitam sustentandam necessarias præbebant, nisi forsan aliquis frustrà hæc à natura instituta fuisse insipientiùs asserat. Hinc enim sequeretur, DEUM *Opt. Max.* qui tantâ providentiâ Mundum disposuit, illum non in emolumentum aut commodum hominum, sed solummodò ob decorem universi condidisse; quod quàm *Sacræ Geneseos paginæ* repugnet, quis non videt? Frustrà DEUS dixisset: *Crescite & multiplicamini, & replete Terram; Dominamini volucribus cœli, & bestiis terræ*, cum dominium illud non in oblectamentum oculorum solummodò, sed & in usum, & esum, id est, in victum vestitumque, ad vitam sustentandam necessarium, hominibus dederit. Carnium itaque usus necessarius fuit, præsertim comestibilium, ut sunt mundorum animalium; reliqua verò animalia immunda tam alitilia, quàm quadrupedia, etsi in cibum non cederent, homini tamen innumera commoda & emolumenta præstabant, tum ad varium usum pellium, cornuum, aliarumque rerum, tum ad medicas facultates, quibus pollebant, aliasque occultas naturæ vires, quas etsi non cognoscamus, in nostrum tamen usum ea nobis continuò prodesse, solus ille novit, qui ea tam sapienter condidit.

III. Longævæ vitæ, & robustissimi homines carnis esum requirebant.

Ratio Tertia est: quod infinitam hominum, hominum, inquam, longævæ vitæ, validissimorum, & magno nutrimento indigentium multitudinem intra 16. secula solo herbarum, frugum, fructuumque alimento victitasse, minime rationi convenire videatur, præsertim cum infinitam pœnè multitudinem animalium herbivororum greges comestores habuerint, ut proindè nesciam, utrùm illa majores agris, arborumque fructibus strages ediderint? Itaque in tanta voracitate animalium, vel unico die eam depascebantur herbarum frugumque copiam, quæ vel integro anno repullulare non poterant; depastis autem agris, quid, nisi fames restabat? quâ stimulante, ad quid non edendum homines adigebantur? Profectò veritati haud incongruum assero, si vera esse credimus, quæ in *Primo Libro* hujus Operis, ex *Libro Enoch*, & *Beroso* authore Chaldæo pervetusto adduximus: Gigantæam illorum temporum progeniem, non dicam ab omnibus tam mundorum, quàm immundorum animalium carnibus, sed & ne quidem ab anthropophagia, sive ab humana carne abstinuisse. Quæ pulchrè sanè & scitè Dominicus de Soto *lib. 5. de Jure & Just.* confirmat. Sic igitur argumentatur: *Si esus carnium non erat in usu, id accidisse, necesse est, aut quia prohibitus, aut quia esus carnium id temporis non erat utilis homini, aut quia vis carnium nutritiva hominis non fuit eo tempore cognita, aut quia propter abundantiam & præstantiam alimenti, quod plantæ suppeditabant homini, esus carnium supervacaneus esset, & non necessarius; sed nihil horum ad fidem adstruendam opinioni eorum, qui carnium esum in usu non fuisse ante* Diluvium *asserunt, conducit:* Ergò, *siquidem nulla lege* prohibitum usum carnium, non quidem

Multis rationibus probatur carnium Esum in usu fuisse ante *Diluvium*.

dem naturali, ut patet, neque positivâ; talis enim nuspiam in *Sacris Literis* reperitur; nec quidem probabilis causa esse potuit, cur eo tempore esus carnium non esset conveniens, & utilis homini, cum *Philosophorum* omnium, *Medicorumque* concessu, & quod caput est, experientiæ documento meliorem esse constet, ad alendum & roborandum hominem, carnium esum, quàm plantarum; cum ex illis alamur, ex quibus sumus, utique ab Orbis conditu semper cibus carnium magis proportionatus fuit homini, ob similitudinem, quâ faciliùs istiusmodi nutrimentum in substantiam aliti convertitur, quemadmodum vini potus in sanguinem. Illud porrò minimè fit credibile, toto eo tempore quod præcessit *Diluvium*, id est, per annos 1656. vim carnium ad alendum hominem accommodatissimam, nec speculando fuisse homini cognitam, nec experiendo compertam. Posito autem, non conceſso, id temporis plantæ sufficiens homini alimentum præbuerint, nec opus fuerit esu carnium, id tamen non probat, apud homines carnium esum in usu non fuiſse. Quàm multis etiamnum vescimur non neceſsariis, sed quia melius, delicatius, & jucundius alimentum habeant? neque enim homines contenti sunt neceſsariis vel ad victum, vel ad vestitum, sed & alia multa curiosè avidéque sectantur, si meliora & suaviora ea eſse putant. His accedit, omnia animalia à Deo producta ob usum hominum; sunt autem multa quæ præter escam cibumque vestitumque ignores, cui usui eſse possint hominibus; ut sunt ovillum genus & pisces, volucrumque variæ, uti Perdicum, Turdorum, similiumque species, quarum carnes in nullum alium usum præterquam in palati irritamentum cedunt siquidem igne tostæ, vel odore suo grato statim appetitum ad eas comedendum sollicitant: imò quantum odore suo ad gulam sollicitent, experientia quotidiana sat superque docet. Quis rogo sibi persuadeat, homines istos primævos, nulli legi subjectos, incredibili corporum robore, & fortitudine præditos, qui veluti pondere quodam ferebantur eò, quò eos naturæ impetus impellebat, id detrectaſse, quo & vires suas augeri experiebantur, & ad quod eos gula prorsùs effrænis, deliciosusque carnium victus trahebat. Accedit, quod credi non possit, eos olera solummodò sine ullo condimento devorasse, sed pinguedine, quam iis copiosissimam natura præbebat, id est, ex Lacte, Butyro, Oleo, similibusque quamoptimè unà carnibus mista præparasse; fuit enim semper eadem hominum, est, eritque conditio, sive victum, sive vestitum spectes, qui uno & eodem cibo minimè contenti, nova semper, & nova gulæ irritamenta investigant; & experientia docet, in ultimo hoc gratiæ seculo, quo homines ne quidem rigido Ecclesiæ præcepto à prohibitis hujusmodi, potissimum Quadragesimæ tempore carnium victu contineri queant; quantò magis primævi isti homines, qui nullæ legi adstricti, suis confisi viribus, nil non ciborum ad vegetosissimos stomachos replendos, detrectabant. Quis denique neget, illos præter carnes, piscium, quibus flumina, lacus, mare exuberabant, frequentissimum usum habuisse, nisi, ut *suprà* diximus, eos quis dicat, præter decorem universi, nullum alium usum habuisse; quod & naturæ, & *Sacris Literis* expreſsè repugnat *cap.* I. *Genes.* ubi, *dominamini Piscibus maris*, pisces expreſsè subjicit potestati & dominio hominis; quodnam verò dominium homines in pisces habere possunt, nisi, ut iis retibus, aut quocunque alio modo captis, homini in cibum cederent? cum alius usus in piscibus concipi non queat; non enim hominem vestiunt, non defendunt, neque jumentorum more in laboribus conficiendis subsidio esse possunt, ergò ad solum cibum producti sunt.

CA-

CAPUT IV.

Cur Esum Carnium post Diluvium *expreßè, non item suffocatorum, aut sanguinis eorum* Deus *concesserit.*

SIc igitur dicit *Moses* cap. 6. verſ. 3. *Omne quod movetur & vivit, erit vobis in cibum, quaſi olera, viventia tradidi vobis omnia.* Hoc loco DEUS videtur primùm carnium uſum præſcripſiſſe poſteris *Noë*; Sed qui exactiori trutina rem ponderârit, videbit, non indè concludi, eſum carnium ante *Diluvium* non in uſu fuiſſe, ſed quod multa ſcelera in eſu carnium committerentur, quæ ne iterum committerentur à poſteris, eſum carnium quidem permiſit, ſed cum ea exceptione, quam *paulò poſt* exponemus; minimè enim ex carnium eſu modò à DEO permiſſo, ſequitur, eum ante *Diluvium* non fuiſse in uſu, & luculenter patet, ex Iride, quam DEUS ad propitiandum Orbi aſſumpſit in ſymbolum gratiæ & favoris, non quod tum primùm Iris nata ſit, ſed quod tunc temporis primùm DEUS illam, tanquam ſignum ſuæ in genus humanum fidei propitiationiſque aſsumpſerit: cum itaque Iris nihil aliud ſit, quàm roſcida nubes, quæ radiis ſolaribus in eam incidentibus multiplici colorum varietate in viſum noſtrum reflectitur; quis eam ante *Diluvium* non fuiſse inſcitiùs aſseverabit? Certè nullus alius, niſi inſenſatæ mentis homo: cum enim illa originem ſuam ex nube jam in guttas reſoluta ducat, certè is conſequenter ante *Diluvium* non pluiſse, aſserere cogetur; quod quàm abſurdum ſit, quis non videt? Sicuti igitur Iris ante *Diluvium* fuit, etſi primò poſt *Diluvium* in ſignum propitiationis ceſserit, ita & carnium eſus, etſi poſt *Diluvium* immediatè primùm à DEO conceſsus ſit, non tamen indè ſequitur, ante *Diluvium* in uſu non fuiſse. Jam verò cauſas & rationes exponamus, cur DEUS poſt *Diluvium*, uſum carnium ſingulari præcepto conceſserit? & cur ſuffocata, & ſanguinem animalium prohibuerit.

Cur DEUS ſanguinis eſum prohibuerit.

Notandum itaque, quemadmodùm in *Primo Libro* de vita & moribus primævorum hominum oſtendimus, ſceleratiſſimam eorum fuiſse vitam, & immanem peccandi licentiam. Humani generis hoſtis Satanas nihil non attentabat, quàm ut humanam progeniem omni vitiorum peccatorumque vix credibilium genere, omni lege Divina proſcriptâ contaminaret, quod tribus præcipuè laqueis executus eſt.

Satanæ retia ad illaqueandos homines.

Qualis primævorum hominum vita fuerit ante *Diluvium*, quàm ſcelerata, quàm immanis, quàm omni lege naturæ proſcriptâ, ad effrænem quandam peccandi licentiam effuſâ, ſuprà in *Primo Libro* hujus Operis oſtendimus; non enim animalium quorumcunque tandem eſu contenti, ſed & ne ab humanorum quidem corporum comeſtione abſtinebant, ſanguinem calidum ebibebant ad vitam animamque beſtiarum in ſe transfundendam; undè cædis hominum animaliumque nullus modus; ex quibus ob horrendas, quibus Satanas animas eorum excæcare non ceſsabat; ſuperſtitionis primùm porta ad omnem ſpurciſſimæ libidinis execrandæ Idololatriam aperta fuit; Nam ut rectè in fragmento *Henoch* legitur: Ὁ δὲ Φάρμαρος κακοδαίμων ἐδίδαξε φαρμακείας, ἐπαοιδίας, σοφίας καὶ ἐπαοιδῶν λυτήρια. ὁ, θ, ἐδίδαξεν ἀστεροκοπίαν. ὁ δὲ, η. ἐδίδαξε ἀεροσκοπίαν· ὁ δὲ, γ. ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς. ὁ δὲ, ζ. ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς σελήνης. Πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξιν αὐταῖς,

αὐταῖς, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς· οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ταῖς γυναιξὶν καὶ θυγατράσιν αὐτῶν καὶ παρέβησαν· καὶ ἐπλάνησαν ἔτι τοὺς ἁγίους, καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνησαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

Quænam docuerint dæmones homines, ad perditionem.

Pharmarus *itaque ex viginti* Egregoræis, *id est, malignis spiritibus undecimus docuit Magiam, & Artem incantatricem; (id est, varia pharmaca philtrica ex herbis, & sanguine hominum animaliumque mistis) præstigiatorumque expiatoria sacra; Nonus autem docuit artem deducendi stellas, id est, artem, quâ stellarum virtutes in statuas & simulacra se infundere posse credebant. Quartus Astrologiam divinatricem (quâ ei sortes, de fortuna status vitæ consultabant.) Octavus docuit artem divinandi per aërem. Tertius docuit Geometriam, id est, per signa Terræ. Omnes hi inceperunt uxoribus suis, & filiis eorum dicta revelare mysteria. Post hæc inceperunt* Gigantes *vesci carnibus humanis, repereruntque impio hoc exterminio homines decrescere super terram, & eò usque progressi sunt, ut vel ipsos sanctos prævaricari, & errare facerent, atque adeò magna extitit impietas super terram, & corruptæ sunt universæ viæ mortalium.*

Magicæ artes ante *Diluvium.*

Certum est, Magicas artes ante *Diluvium* valdè in usu fuisse, utique Satanâ magistro, qui omnes suas machinas in eum potissimum finem scopumque dirigebat, ut Mundum universum impietate, actionum perversissimarum enormitate, & veri, & unius DEI neglecto cultu, Mundum Idololatriâ perderet; quæ & *Josephus* scitè ostendit; quibus ait & *Chamum* imbutum unà secum in *Arcam* tabulas, quibus dictæ artes continebantur, attulisse, ut post *Diluvium* illa postero Mundo propalaret; *Ægyptusque* ea, quæ ipsi post *Diluvium* in sortem ceciderat, primævum omnium superstitiosarum artium seminarium fuisse, sat docet: Nam, ut Berosus scribit: *Illis*, inquit, *temporibus circa* Libanum *fuisse* Enos *urbem maximam* Gigantum; *hi vastitate corporis, ac robore confisi, inventis armis omnes opprimebant, libidinique inservientes, invenerunt papiliones, & instrumenta Musica, & delitias. Manducabant homines, & procurabant, aborsusque in edulium præparabant veluti ova, & commiscebantur matribus, filiabus, sororibus, masculis & brutis.* Quæ omnia *fragmentum Arabicum*, quod in *Chronico Abulhassen* reperitur confirmat:

Abenhassen in Chronico Arabum.

وكانوا لجبا بزخرف الارض مشتغلين
باللهو واللعب والمزمار والعسق وغيره
وكانوا يجتمعون علي لامراه ويزنون بها
وكانت الشيا طين يزنون لهم اعما لهم
وهم يزنون بالامهات وكانوا قد اتخذوا
خمسه اصنام يتمثل لهم الشيطان علي
صور اولاد قبيل وهمود وسواع ويغوث
ويعوق ونسر ــــــــــــــــ

Erant autem in diebus illis Gigantes *in Terra, homines pessimæ vitæ; indulgentes ludis, jocis, Musicæ, aliisque incitamentis luxuriæ, & coïbant cum mulieribus fornicatione pessima, miscentibusque se operibus eorum pessimis dæmonibus, nunc incubos, nunc succubos sese illi præstabant, miscebanturque etiam, sine ullo pudore ipsis matribus, & sororibus. Idololatriæ impensè operam dantes, conficiebant opera fascinationis ex instructione dæmonum; quinque idola ad similitudinem filiorum* Cain. *Tunc* Dumasbal *Rex errare fecit universam terram, impiis suis machinis corrumpendo non solùm suæ sibi ditionis subjectos, sed & impietatem divulgando cæteras quoque Regiones horrendis abominationum monstris*, id est, *abusu humani sanguinis, coïtuque animalium contaminavit.* Atque hisce tametsi apocryphis, valdè tamen Sacræ Historiæ, Sanctorumque Patrum traditionibus consenta-

ſentaneis, luculenter patet, cur poſt *Diluvium* DEUS cibum carnium partim permiſerit, partim vetuerit; hoc enim factum veriſimile cenſeo, non quod ante *Diluvium* carnium uſus non fuerit, ſed quod propter abominandos abuſus ſanguinis, tùm hominum, tum animalium, homines non in eadem vitia corruerent poſt *Diluvium*: quaſi DEUS ad *Noë* filioſque diceret: Noſtis, quanta ante *Diluvium* carnis perverſitas fuerit? Vidiſtis, quàm horrenda luxuriæ confuſio genus humanum contaminaverit; quàm temerario auſu ſanguinem humanum ſine cauſa effuderint; quantus in potu ſanguinis humani animaliumque in omni ſuperſtitionum genere abuſus; quomodò ſanguinis potu animas hominum animaliumque in ſe trahere poſſe credebant, per execrandas faſcini philtrorumque magicas operationes; Ne itaque idem in poſtero mundo contingat, dico vobis: *Omne quod vivit & movetur ſuper terram, erit vobis in cibum, veruntamen carnem cum ſanguine non comedetis, uti ante* Diluvium *faciebant, ſanguinem enim animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum, & de manu hominis, & de manu viri, & de manu fratris ejus requiram animam hominis: quicunque effuderit humanum ſanguinem, fundatur ſanguis ejus.* Quis enim neſcit, uſum quoque apud veteres, uti *Porphyrius lib. de Abſtinentia* teſtatur, prohibitum fuiſſe, eò quod putarent, animas tam hominum, quàm animalium in ſanguine ſitas eſſe? malignos quoque ſpiritus ſanguine illo delectari? & ſub ſanguine latentes homines miris modis in omne vitiorum genus præcipitare? Alii per ſanguinis humani potum, occiſi animam per metempſychoſin in ſe attrahere ſtolidè putârunt; ita *Pythagorici*, & plerique *Rabbini* in hunc locum. Atque hæc opinio adeò altè ab origine Mundi, in hunc uſque præſentis temporis ſtatum, animis hominum inſedit, ut exſtirpari hucuſque non potuerit; unde & *Brachmanes Indiæ* animalium carnes non comedere, nec ſanguinem attingere audent. Quæ omnia ex dicta prohibitione poſt *Diluvium* à DEO facta, & deinde à *Moſe* lege præſcripta confirmata, originem ſuam acceperunt, & quàm expreſſiſſimis verbis *cap.17. Levitici* proponitur his verbis: *Hinc quilibet de domo* Iſraël, *& advenæ, qui peregrinantur inter vos, ſi comederit ſanguinem, obfirmabo faciem meam contra animam illius, & diſperdam eum de populo ſuo, quia anima carnis in ſanguine eſt, & ego eum dedi vobis, ut ſuper altare meum expietis pro animabus veſtris, & ſanguis pro animæ piaculo ſit; ſi quis itaque venatione, aut aucupio ceperit feram, vel avem, quibus veſci licitum eſt, fundat ſanguinem ejus & operiat illum terra.* Cùm enim vita conſiſtat in calido, & humido, talis autem proprie ſanguis ſit, neque vita ſine alimento conſtare poſſit, ultimum verò alimentum ſanguis ſit, vel ſpiritus vitalis, purioris ſanguinis portio, idem foret, comedere ſanguinem, comedere vitam ipſam animalis, vel animal vivum comedere, quod naturæ repugnat: hinc ſanguis immolatorum ponebatur in vaſe ſupra altare, aut ad baſin ejus fundebatur; eò quod propter admiſſa crimina debuiſſet ſanguis & vita hominum profundi, perdique, benigniſſimus DEUS, & juſtus pro vita & anima hominis juſſit vitam, & ſanguinem animalium ſibi offerri. *Divus Thomas* verò addit alias cauſas, quarum prima eſt, quod fugiendæ Idololatriæ, ad quam *Hebræi* quàm praniſſimi erant, cauſâ prohibuiſſet DEUS eſum ſanguinis: Nam Idolorum cultores libabant de ſanguine victimarum; altera verò in odium & deteſtationem homicidii, ut tantò magis horrerent humani ſanguinis effuſionem, quibus eſus ſanguinis animalium ſevere interdictus fuiſſet. Certe ob rationes ſupradictas, eſus ſanguinis etiam tempore Legis Euangelicæ, in primo Eccleſiæ Concilio, & *Apoſtolorum* Decreto, non tantùm apud *Hebræos* firmatus

Cur ſanguinis potus prohibitus fuerit.

Quomodo *Apostolorum Decretum* de abstinentia à sanguine & immolatis suffocatisque intelligendum sit.

tus fuit, verùm etiam omnibus ex gentilismo ad *Christum* conversis indictus; sic enim dicitur cap. 15. Actor. *Visum est Spiritui Sancto, & nobis nil ultra imponere vobis oneris, quàm hæc necessaria, ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos, benè agetis, valete.* Hujus prohibitionis alia ratio dari non potest, nisi quod cum istarum rerum abstinentia apud plerosque *Latinos*, & in Ecclesia Occidentali jam cessasset; multi tamen præsertim ex *Græcis* in Ecclesia Orientali hujus observantiæ, vel propter inveteratam ejus consuetudinem, vel propter Apostolicæ authoritatis & sententiæ reverentiam, tenaciores fuerint; Abstinentiam harum rerum haudquaquam ad Legis Mosaicæ observantiam confirmandam; sed ad *Judæorum, Gentiliumque* animos faciliùs in unionem fidei conglutinandos ab *Apostolis* decretum fuisse existimamus. Cùm enim *Judæi* ex antiquissima consuetudine, sanguinis esum incredibili aversione horrentes, summo odio testarentur; esus autem eorum, quæ simulacris immolata erant, magnum eis scandalum afferebat, suspicantibus id esse argumentum reditus *Gentilium* ad Idololatriam; cessante autem tali causâ, cessant & effectus; prohibitionem itaque illam solummodò in principio nascentis Ecclesiæ ad *Judæos* cum *Gentibus* faciliùs in unum corpus uniendos, *Apostolos* vim suam obtinere, non posterioribus seculis voluisse, ex eo patet, quod Mosaicæ legis cerimoniæ posteris temporibus in Ecclesia Catholica penitùs abolitæ sint. Sed hæc de carnium esu dicta sufficiant.

CAPUT V.

Utrum ante Diluvium *fuerit Pluvia*, *&* Iris, *& quid sit signum illud, quod* Deus *assumpsit post* Diluvium, *placationis suæ erga genus humanum.*

Genes. 9. vers. 13.

AD faciliorem rerum captum, adducam verba *Sacri Textus*; uti sequitur: Arcum *meum ponam in nubibus, & erit signum inter me & inter Terram, cumque obduxero nubibus cœlum, apparebit arcus meus in nubibus cœli, & recordabor fœderis, quod pepigi vobiscum, & non erunt amplius aquæ* Diluvii *ad delendam universam terram.* Ex hisce verbis nonnulli *Interpretes*, audaciâ plusquam temerariâ, neque pluvias, neque iridem ante *Diluvium* fuisse, quàm absurdissimè opinati sunt, & pluvias quidem non fuisse, ex illo 2. Genesis: *Nondum enim pluerat* Dominus DEUS *super terram, neque homo erat, qui operaretur eam*; Id se probare posse putant. Quis rogo ex hoc versiculo tale quid colligat? cùm tantum abest, ut indè quidpiam περὶ τῆς ἀνωμβρίας, ante *Diluvium* inferri, ut potius pluvias ante *Diluvium* fuisse, ex iisdem verbis quàm luculentissimè demonstrari possit. Nondum enim in Mundi primordio ante hominis productionem Dominus pluerat super terram, ergo nunquam pluet? O lepidam & ridiculam illationem! necdum ortus est sol, ergò nunquam orietur? Dixerat *Christus* ante suam passionem, *Nondum venit hora mea*: Ergò passio & mors Servatoris, sine quo Mundus redimi non poterat, suo tempore non consequetur? Sic loquuntur homines omni judicii mica destituti: Quis nescit Adverbium, *Nondum*, eum qui fieri debet, eventum minimè tollere, in rebus naturæ necessitati subjectis? Est itaque hæc opinio non minus absurda, quàm præsumptuosa & temeraria. Natura rerum, à quo tempore sapientissimus Opifex

Perperam sentiunt qui pluvias ante *Diluvium* negant.

Opifex eam rebus omnibus insevit, tota, integra, & invariabilis mansit, & ad consummationem seculi semper manebit. Quis rogo, tam stupidæ, & insensatæ mentis est, qui 1656. annis ab Orbe condito usque ad *Diluvium* nunquam pluisse sibi persuadere poterit? præsertim cum ad inferioris mundi œconomiam conservandam pluviâ nil magis necessarium concipi possit. An non universa Terreni Mundi machina, tanto annorum decursu, nimio solis æstu in pulverem abiisset? An non universa plantarum, herbarum, arborumque genera, calore solis siccata exaruissent? imò omnia flumina, lacus, fossæ, fontes, infallibili hominum animantiumque interitu, omni humore exhausta cessasse dici possent? cum quotidiana experientia doceat, quantò vel ex semestri pluviæ defectu mortalium animi, metu annonæ caritatis secuturæ consternantur? Certè Divina justitia ob peccata mortalium; non aliis pœnis, quàm fame, bello, peste, quæ tamen semper pluviæ suspensionem consequuntur, admonere solet, & ex *Historia Regum* Septennis pluviarum apud *Samaritanos* suspensio clarè docet. Sed hæc de absurda ἀνωμβρίας ante *Diluvium* sententia sufficiant.

Mala quæ pluviarum defectum sequuntur.

Cum itaque nemo tam insensatæ, & insulsæ mentis, & naturalium effectuum adeò ignarus sit, qui pluvias ante *Diluvium* non fuisse, asseverare audeat, imò à *Diluvio* usque ad præsentis temporis statum, & hinc usque ad consummationem seculi, & pluviam semper & effectus ejus perstitisse, necesse est; Effectus autem præ innumeris aliis admiratione sanè dignissimis apud omnes semper fuit *Arcus Cœlestis*, sive *Iris*; quam DEUS post *Diluvium* in signum placati Numinis, *Noë* posteris dedit. Si ergò pluviam ante *Diluvium* fuisse verum est, & salvâ naturæ integritate, nemo negare potest? *Iris* autem nil aliud sit, quàm roscidæ nubis à sole illuminatæ & ad nos dum in guttas resolvitur, reflexæ effectus, fieri non potest, ut ante *Diluvium* non comparuerit. Quæ omnia fusiùs hic ex *Iridis* genesi demonstrari possent, si argumenti institutum permitteret, qui verò *Iridis* generationem, colorum varietatem, & alia accidentia & proprietates verè admirandas nosse desiderat, is *Librum nostrum*, cui titulus est, *Ars Magna Lucis & Umbræ* consulat, ubi quàm amplissimè cuncta ad *Iridem* spectantia exposuimus. Nihil igitur modò restat, nisi ut modò exponamus, cur DEUS post *Diluvium* placati Numinis erga genus humanum, veluti signum *Iridem* assumpserit.

Iris signum fœderis inter DEUM & homines.

Naturale est Soli, ex aquis & Terra vapores extrahere, & in mediam aëris regionem extollere; naturale est, ex densis nubibus imbres gigni, & in terras delabi; denique naturæ effectus est, in nubibus modicè densis atque humidis, & diverso solis fulgore percussis *Iridem* generari, hunc igitur naturalem & perpetuum naturæ processum atque ordinem toto eo tempore, quod præcessit *Diluvium*, non fuisse, amens est, qui credit. Cur enim DEUS hunc Naturæ ordinem toto eo tempore impedivisset? quorsum tam magno atque diuturno miraculo naturalem pluviæ generationem prohibuisset? Deindè si tanto tempore nulli fuissent imbres, omnia profectò, uti *paulò antè* diximus, in Terris nimiâ siccitate in ariditatem redacta interiissent. Quis nescit, hoc nostro seculo, & in superiorum temporum *Sacra Regum Historia*, ex trienni imbrium penuriâ tum homines, animalia, stirpesque, tum fame magnam orbis partem interiisse. Sed dicent fotassis, Terras, uti in *Nilo* observatur, statis temporibus inundatas, fœcundatasque fuisse. Quæro ego ab iis hujus inundationis Niloticæ causam, quam si invenerint, unà quoque, eos fateri necesse est, hujus inundationis causam aliam non esse, nisi pluvias, quæ in interioris *Æthiopiæ*, Lunæ montibus,

Insipienter *philosophantur* qui *Iridem* ante *Diluvium* non fuisse dicunt.

dum ſtatuto tempore, immodico imbrium delapſu, niviumque reſolutione omnes campos, fluminumque alveos replent, *Nilum* immenſâ aquarum mole aggravatum, & in humilem *Ægypti* regionem per catadupa devolutum, in ea inundationem efficere neceſſe eſt. Sine pluvia itaque nulla in Orbe Terrarum inundatio contingit. Etſi enim in *Ægypto* non pluat; pluit tamen immodicè in *Æthiopia*, uti dixi, ſtatis temporibus, unde magno ſuo emolumento ſuam ſortitur inundationem *Ægyptus*. Frivolam igitur, & nullius momenti objectionem hanc eſſe, quis non videt? cum itaque & pluviæ, & *Iris* non ſecus ac hodiè ſemper acciderit, quæri ſolummodò hoc loco poteſt, cur DEUS *Iridem* pro Symbolo propitiationis ſuæ poſt *Diluvium* aſſumpſerit? Ad hoc itaque reſpondemus, *Iridem* à DEO non fuiſſe aſſumptam, tanquam ſignum naturale *Diluvii* non venturi; ſed tantùm ex pura DEI voluntate. Cum enim poſt *Diluvium*, cum promiſſi ſui de non futuro *Diluvio* ſignum aliquod dare vellet hominibus, poſſetque quodlibet aliud aſſumere, præ cæteris tamen ad id elegit *Iridem*. *Iris* igitur non eſt ex natura, ſed ex DEI voluntate ac decreto, vim habet ſignificandi nunquam futurum *Diluvium* univerſale; Et hoc pacto probatur: Si *Iris* eſt naturale ſignum *Diluvii*, aut eſſet ſignum futuri *Diluvii*, aut non futuri, aut futuri & non futuri, aut neque futuri, neque non futuri; Non poteſt eſſe ſignum naturale futuri *Diluvii*, tum quia generatio *Diluvii* non poteſt fieri ex cauſis naturalibus, quemadmodùm *ſuprà* demonſtravimus, ſed tantùm Omnipotentis DEI virtute; *Iris* ergò non poteſt eſſe naturale ſignum ejus: tum quia DEUS promiſit nunquam deinceps futurum *Diluvium*, ejuſque promiſſi ſui *Iridem* voluit eſſe ſignum. Secundò, neque *Iris* eſt naturale ſignum non futuri *Diluvii*, tum quod ea ſæpiſſimè fuerit ante *Diluvium*, non obſtante, quòd poſteà venit *Diluvium*; tum etiam,

Iris non eſt ſignum naturale non venturi amplius *Diluvii*, ſed ex voluntate DEI aſſumptum.

quod ſi ſecundum ſuam naturam ſignum eſſet non futuri *Diluvii*, ſupervacaneum & incongruum fuiſſet eam à DEO conſtitui tanquam novum quoddam ſignum non futuri *Diluvii*. His accedit, quod *Diluvium* generale effectus naturalis, uti *paulò antè* diximus, minimè dici poſſit, ſed purè ſupernaturalis, ut proindè fieri, aut non fieri *Diluvium*, ſolummodò ex DEI voluntate pendeat; Non igitur ejus rei naturale ſignum *Iris* eſſe poteſt. Dicere autem *Iridem* eſſe ſignum *Diluvii* & futuri, & non futuri, non modò falſum, ſed & prorſùs abſurdum & impoſſibile eſt; *Idem enim manens idem*, uti Scholæ loquuntur, *non poteſt aut facere, aut ſignificare contraria.* Reſtat itaque *Iridem* nec futuri *Diluvii*, neque non futuri *Diluvii* eſſe ſignum naturale, ſed merè voluntarium & ad placitum. Quamvis enim *Iris* ante *Diluvium* extiterit; non tamen tunc ſignum fuit, ſed poſt; ſiquidem DEI promiſſum, & pactum de non futuro *Diluvio*, cujus ipſe voluit eſſe *Iridem*, non ante, ſed poſt *Diluvium* factum eſt; neque quiſpiam mirari debet, *Iridem*, qui eſt effectus naturalis ab origine Mundi à natura productus, ſignum fieri rei novæ, & voluntariæ, quale eſt promiſſum & pactum DEI, id enim frequenter uſu venit in rebus humanis: Verbi gratia, ſaxum, quod alicubi longo tempore immobile jacuit, ab hominibus tanquam ſignum aſſumitur diviſionis agrorum & poſſeſſionum; ſic aqua naturalis in Baptiſmo aſſumitur à DEO ad conferendam gratiam ei, qui juxta conſuetam ſacramenti adminiſtrationem aqua tingitur. Pari pacto *Iridem* DEUS præ cæteris elegit in ſignum non futuri *Diluvii*, eò quod nullus eſſet in natura rerum pulchrior ſublimiorque effectus *Iride*, utpote in quam exortam mox oculi omnium convertantur, & promiſſi à DEO, de non futuro ampliùs *Diluvio* memores, ad Divini Numinis benignitatem & miſericordiam concelebrandam fiducialiter animentur.

PARS II.
De geſtis *Noë* poſt *Diluvium*.

CAPUT I.

An Noë *aliquanto tempore in montanis* Ararat *regionibus commoratus ſit.*

Oëmo cum filiis ſuis *Sem*, *Cham*, *Japhet*, ex *Arca* unà cum animantibus egreſſo, non eſt veriſimile, eum ſtatim in planitiem adhuc aquis madidam, & immenſi limi copiâ undiquaque oppletam, in qua neque herbæ adhuc eruperant, neque arbores diſcoopertæ adhuc germinârant, neque fontes in ſinuoſa fluminum diverticula, ſe diffuderant, deſcendisſe; ſed in vaſtiſſimis montis *Ararat* campis, vallibuſque conſtitiſse, donec univerſi planitiei campi, jam ad agriculturam apti redderentur. Itaque, uti dixi, *Noëmum* ad nonnullos annos in medio montanæ habitationis diſtrictu, jam à defluxu limi libero, fontiumque ſcatebris ſaluberrimo commoratum, prima agriculturæ exordia inſtituiſse, rationi conſonum eſse quis non videt? In vaſtiſſimis itaque montis *Ararat* receſſibus, & agriculturam exercuiſse & per filios, propagationi humani generis inſtitiſse, dubium nulli eſse debet, qui quæ *ſuprà* de planitiebus, *Diluvio* oppletis adduximus, ritè conceperit. Nam cum *ſuprà* in *primo libro* oſtenderimus, *Noëmum* cum filiis in *Arcam* ingreſsum fuiſse, menſe *Niſan*, qui partim *Aprili*, partim *Maio* correſpondet, uti ex *Hebræorum* computu conſtat, *Diluvium* verò unà integro anno duraverit, certum eſt, illum egreſsum extra *Arcam* fuiſse eo ipſo tempore, quo ingreſsus fuerat, quandò jam in montana habitatione arbores, paſcua, plantæ, verno temporis calore, in copioſiſſimos germinum fœtus erumperent, Agrorum campi fœcundo ſeminum jactu imprægnarentur; Animalium ergò univerſa multitudo, fœcundis congreſſibus, præceptum Domini complerent; Non eſt, inquam, dubium, quin *Noë* prudenti conſilio, & providentiâ, tuguria caſaſque ad commodiùs habitandum, exſtruxerit; filios ſuos agrorum colendorum artem docuerit, & quæcunque tandem ad vitam humanam, neceſſariarum rerum copiâ ſuſtentandam, modos, rationes dictando, inſtruxerit, quin & ad immenſæ bonitatis & miſericordiæ Divinæ beneficium, quo à perditi Mundi interitu eruti fuerant, recognoſcendum, DEI cultum per Sacrificia, aliaſque cerimonias ſacras præſcripſerit; verbo, nihil eorum, quæ ad politicæ moraliſque vitæ tranſactionem, neceſsaria videbantur, eum intermiſiſse, credibile eſt. Montes enim primævos poſt *Diluvium* homines amaſse, jam in *præcedentibus* dictum fuit, eas ob cauſas; primò quod tum inferiorem terræ planitiem necdum in fluminum alveos diviſum, ſed alta limi congerie, oppreſsa cuncta ſqualerent, tum quòd vaporum noxiorum ex tot hominum, animalium, ſerpentumque cadaveribus, exhalationum miſcellam, quâ terreſtres quisquiliæ inficiebantur, oppidò hominum animaliumque ſaluti noxiam cognoſcerent; ſatiùs itaque judicabant, in altioribus montium locis, ob defæcatum jam aërem, ventorum ſalu-

britate purgatorum, unà cum ſalubrium aquarum ſcatebris, conſiſtere uſque dum multiplicato genere humano, novas ſemper & novas habitationes ad planitiem uſque conſtruerent, donec jam nonnullorum annorum decurſu, vi ſolis ſiderumque influxu habitationi hominum idonea aptaque reddetur, quæ apud *Commentatores in libro Micra haggadol* appellato confirmantur. Beroſus quoque, ſi tamen ei fides habenda, plurima noſtris conformia de iis rebus, à *Noë* poſt *Diluvium* geſtis, narrat. *Finito* Diluvio, *cum Arca in* Gordiæo *monte* Armeniæ *conſediſſet*, Noë *paulatim in loca plana & brevi multiplicata progenie (perpetuo enim gemellos edebant, maſculum & fœminam) adeò completa eſſe hominibus ea loca, ut neceſſe fuerit, multos indè recedere, ſed* Noë *diù ibi manſit, ſuoſque filios primùm docuit agriculturam, arteſque colendi vites, & conficiendi vinum, tum ſacros ritus, & cerimonias colendi* DEUM, *multa quoque naturalium arcana mandavit literis, quæ apud* Scythas, Armenos, *ſolos Sacerdotes legere, docere, & diſcere fas eſt; docuit quoque curſus cœlorum, & menſes duodecim ad motum Lunæ accommodatos, multaque impoſterùm ventura Aſtronomiæ ſcientiâ prædicebat; quamobrem quaſi* DEUM *quendam venerabantur, eumque* Solem & Cœlum *cognominabant; adhortabatur autem homines Familiarum principes, ut novas ſedes quærerent.*

CAPUT II.

De Plantatione Vineæ à Noë *facta, & utrum ante* Diluvium *uſus plantationis vitium, & vini fuerit?*

SAcer Textus cap. 9. de *Noë* ſic habet: *Cœpit* Noë *vir agricola exercere terram & plantavit vineam, bibenſque vinum inebriatus eſt.* Cui Hebræa Lectio conſonat:

Geneſ. 9. verſ. 20. ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר :

Et cœpit Noë *vir terræ, & plantavit vineam, & cum bibiſſet vinum, inebriatus eſt.* Chaldæa ſic habet:

ושרי נח גבר פלח בארעא ונצב כרמא ושתי מן חמרא ורוי :

Et cœpit Noë *vir operans terram, & plantavit vineam, & bibit ex vino, & inebriatus eſt;* Hiſce, conformibus verbis reſpondet *Græca* & *Arabica.*

His præmiſſis, jam videndum reſtat, undenam *Noë* ad agriculturam, & plantationem vineæ, triticum ſimiliaque frumentacea ſemina, undenam racemos vitium acceperit; certum enim eſt, neque ſemina immediatè poſt *Diluvium*, neque vites, neque fructiferarum arborum radices illum obtinere potuiſſe, cum omnia profundi & limoſi ſedimenti aggregatione, jam ſepulta ſqualerent, neque, etiamſi ſemina jam in gramen aſſurgerent, ad multos tamen menſes matureſcere non poterant; & conſequenter fame enecari eos neceſſe erat, ſi aliundè copioſam frumenti, aut racemorum proviſionem paratam non habuiſſent. Ego itaque ex hujuſmodi actionibus concludo; *Noëmum* non uti nonnulli *Interpretes* hujus loci imperitè exponunt, ex emergentibus derepente poſt *Diluvium* germinibus ſegetum, & recentibus uvarum racemis, & agros conſitos coluiſſe, & vineas plantare cœpiſſe; Hoc enim falſum eſſe, ex dictis *paulò ante* rationibus luculenter patuit: ſequeretur enim, ſegetes ſtatim poſt *Diluvium* non tantum ex ſeminio frumentaceo, aut vitibus infra fæces limoſas relictis ſtatim refloruiſſe; ſed & jam ad meſſem quoque colligendam, vindemiamque inſtituendam, opportunas aptaſque fuiſſe, quod & climati montis *Ararat*, præſertim verno tempore prorſùs

ſüs contrarium eſſe, quis non videt? imò idipſum vel ipſi naturæ repugnare indè patet, quod frumentaceæ ſpecies terreſtrium quiſquiliarum immenſa congerie & miſcellâ corrupta & oppreſſa, non niſi multorum annorum decurſu inſtaurari potuerit, & ex hodierni temporis, quibus campi oblimantur, inundationibus, experientiâ magiſtrâ conſtat; Non igitur *Noë* ex ſeminibus poſt *Diluvium* immediatè productis, aut ex vitibus jam uvis gravidis; ſed quemadmodùm in *præcedenti Libro*, ubi *de Commeatu Arcæ* ageremus, ante *Diluvium* ſecum quicquid ad agrorum culturam, & fructiferarum arborum plantationem neceſſarium erat, ne poſt *Diluvium* in tanta terreni globi confuſione, & transformatione, deficientibus & ſeminibus, & fructibus, fame & ærumnis enecarentur, ſecum, uti prudentem & ſagacem œconomum decet, in *Arcam* detuliſſe. Qui verò hoc loco mihi objiciunt, ante *Diluvium* neque frumentum, neque vites in uſu fuiſſe, illi uti naturalium rerum peritiâ deſtituuntur, ita quoque turpiſſimè hallucinantur, idque ſequentibus rationibus demonſtro: neque enim hìc ullam neceſſitatem video, cur, ut ſuæ asſertioni nonnullam authoritatem concilient, deſtructo totius Naturæ ſtatu, ſtatim ad miracula confugere non vereantur.

Natura rerum ab exordio Mundi à rerum omnium conditore conſtituta, ſemper eadem, & immutabilis perſtitit, & uſque ad ultimam rerum conſummationem perſtitura eſt; ſine cauſa itaque aſſeverare Naturæ operationes, alias ante *Diluvium*, alias poſt *Diluvium* fuiſſe, temerarium, ne dicam ſtolidum cenſeo; Et frumenti quidem paniſque uſum fuiſſe ante *Diluvium* nemo negat; imò *Sacer Textus* id apertè docet cap. 3. Gen. *In ſudore vultus tui veſceris pane*, fruſtrà autem hæc à DEO dicta fuiſſent, ſi *Adam* panis uſum neſciſſet, imò ſolis herbis, & fructibus, & homines & animalia victitaſſe diceretur; Verùm eorum opinionem jam *ſuprà* confutavimus. Si ergò panis in uſu fuit ante *Diluvium*, certe vini quoque uſum viguisſe, illum fateri neceſſe eſt, qui primævorum hominum in omnem ingluviem ebrietatemque effuſorum intemperantiam non novit; neque ii audiendi ſunt, qui uvas quidem illos comediſſe, ajunt, ſed minime vinum bibiſſe: quaſi verò adeò ſtolidi fuerint, ut nobili uvarum liquore allecti, illas non in vini liquorem facillimo negotio per expreſſionem reſolverent; quaſi difficilius illis fuerit, ex uvarum expreſſione vinum, quàm ex melle hydromely, aut ex ſuccis pomorum, pyrorumque expreſſione, mulſum parare; neque enim veriſimile eſt, ſolius aquæ potu illos vixiſſe, ſed & ſuccis ex variis fructibus expreſſis potum ſibi confeciſſe; Eſt tempus, & vivendi neceſſitas adeò ingenioſa, dum ad corporis ſuſtentationem non ſolùm res neceſſarias, ſed & delicias gulæ congruas, reperire non deſiſtat, quod uti hodierna die accidit, ita quoque non video, illud naturæ beneficium cur primævis hominibus denegatum videatur.

Neque ullam vim habet illorum objectio, dum dicunt nil de eo in *Sacra Geneſis Scriptura* comperiri, ac proinde ex omnibus mortalibus primum fuiſse vineæ plantatorem *Noëmum*, primumque qui vinum guſtando inebriatus ſit: quod ſi intelligatur poſt *Diluvium*, verum eſt, ante verò *Diluvium* apud primævos homines intra 1656. annos, quis non videt, id admitti non poſſe? Erant illo tempore homines à poſteris *Diluvii*, non diſparis conditionis; certe uti robuſto corpore, & longævâ vitâ præditi erant, ita quoque in tanta atque tam multiplici rerum ad vitam ſuſtentandam neceſſariarum apparatu, vini uſum neſciſſe, quis credat? cum ex ſe, & ſuâ naturâ inclinarent, non uti bruta animantia ad ſolum herbarum fructuumque uſum, ſed & ſucceſſu temporis, ex carnibus,

herbis, fructibusque, delicatissima edulia adinvenisse, quibus non dicam ad necessitatem, sed & ad delicias in conviviis, quibus ipso *Christo* Servatore nostro attestante, indulgere solebant, uterentur: siquidem apud *Matth. cap.* 24. *vers.* 37. & apud Lucam cap. 17. *Christus* sic loquitur: *Sicut enim erant in diebus ante* Diluvium *comedentes & bibentes, & nuptui tradentes usque dum* Noë *intravit in* Arcam *& non cognoverunt, donec venit* Diluvium *& tulit omnes: sic erit adventus Filii hominis;* Si itaque comedebant, & bibebant istis diebus, quis sibi persuadeat in conviviis adeò solennibus, eos solo herbarum fructuumque esu, aut solo aquæ potu consueta symposiorum festa peregisse; quin potiùs magno eduliorum ciborumque apparatu, genio indulsisse certum est, cum ante *Diluvium* hominibus ingenium esset promptius, & ad ea quæ ad gulam pertinent proclivius, quàm post *Diluvium;* Qui pronitatem hominum ad ciborum lautitias, & gulæ irritamenta, quæ nullo unquam tempore, ad ea quovis modo procuranda, norit, quod dixi, verum inveniet; nisi quis forsan primævos Mundi homines à posteris specie distulisse, amentiùs sibi persuadeat.

Primævi homines ad gulam pronissimi.

Quemadmodùm itaque isto tempore frumentum in farinam primò moleretur, & deinde in panem, quo cibarentur, coqueretur; ita etiam uvæ primò in liquorem expressæ vinum ad bibendum suppeditabant, quæ humanæ vitæ sustentandæ communis & substantialis cibus, & potus est; ut proindè *Christus*, Servator noster, hasce binas materias, panem & vinum, in corpus & sanguinem suum in Eucharistiæ Sacramento convertendas, in animarum cibum, tanquam usui humano proprias, assumere dignatus sit.

Panis & vinum ante *Diluvium*.

Ex hoc itaque longiori, quàm par erat, ratiocinio, quàm luculentissimè colligitur, ante *Diluvium* & vini potum in usu fuisse, & vineas plantatas; *Noëmumque* data opera vitium surculos intra *Arcam*, unà cum ingenti frumenti copia, fructiferarumque arborum stolonibus attulisse, ut ea subitò in plantationis negotio servire possent; unde certum est, omnibus recta judicii trutina rem ponderantibus, *Noëmum* post excultam vineam uvas non gustasse tantùm, nam ut experientia constat, uvarum esum, vim inebriandi tantam non habere, ut *Noëmum* in ebrietatem profundam cadere sineret; sed ex expresso uvarum liquore vinum confecisse, cujus suavitate allectus, dum nimium potaret, inebriatum fuisse, non quod nunquam vinum bibisset, sed quia vini & suavitatis ejus ante *Diluvium* frequenter gustatæ memor, post tot labores exanthlatos, ad confortandas vires, corque lætificandum, in tot mœroribus nihil vino salubrius, conducibiliusque esse posse censebat, sed hæc ad eos, qui vini potum ante *Diluvium* in usu non fuisse, perperam asseverant, sufficiant.

Noë vitium plantas data opera secum intra *Arcam* contulit.

Vini usus ante *Diluvium*.

Multi itaque, imò plerique *Authores* censent, *Noëmum* ex ebrietate utique involuntaria quàm ex potu vini incurrerat, non peccâsse, sed hanc notam *Mosen* memoriæ prodere voluisse, & litteris nunquam interituris posteritati consignare, & immortalitati commendare censuisse; *Primò*, ut ex hoc etiam appareat, quanta sit Sacræ Scripturæ simplicitas & sinceritas, dum nihil dissimulat, sed omnia mala æquè ac bona integrè atque incorruptè narrat: *deindè* in exemplum & documentum eorum, qui hujus loci historiam lecturi sunt, ut ex aliis periculum facerent, quod sibi ex usu foret; nimirum ut vitia & mala, in quæ sanctissimos & sapientissimos cernerent esse prolapsos, tantò ipsi majori studio & diligentiâ caverent & fugerent, quantò se illis virtute & prudentiâ inferiores cognoscerent. Nam, ut rectè *Proverb.* 20. habetur: *Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas*, innumerabilium nempè malorum parens, simul

Ebrietas *Noë* involuntaria.

Cur Deus permiserit *Noëmum* in ebrietatem cadere.

ſimul & altrix, uti ante *Diluvium*, ſic & poſt illud. *Moſes* itaque hoc loco non tam commemorat corripitque ebrietatem *Noë*, quàm primam originem damnationis gentis *Chananeæ*, contumeliam videlicet patris eorum *Cham*, quâ is patrem ſuum *Noë* propter ebrietatem, nudatis pudendis jacentem affecit, atque unà omnes poſteros hoc exemplo admonere voluit, quantum malum ſit immodicus vini potus, quantorum malorum cauſa ſit execrandum temulentiæ crimen. Sed jam ad alia.

Caput III.

De multiplicatione Animalium poſt Diluvium, *&* an Noë *poſt* Diluvium *filios genuerit.*

Egreſſus *Noë* ex *Arca* verno tempore accidit.

Diximus in *præcedenti Capitulo*, *Noëmum* eodem tempore, quo *Arcam* ingreſsus fuerat, eodem id eſt, poſt unius anni curriculum ex eadem egreſsum eſse, videlicet verno tempore, uti in *præcedentibus* fuſè demonſtravimus, quo cuncta animalia ex benigno calore, & tepiditate terræ in fœcundos ſtimulantur motus, quod non accideret, ſi ut nonnulli *Interpretes* volunt, menſe *Novembri*, quo cuncta triſti aſpectu ad corruptionem tendunt, arbores foliis viduantur, & occluſis terræ viſceribus, omnia nivibus operiuntur. Verno itaque tempore, & ſole in fœcundo *Arietis* ſigno calido, & humido, queîs cunctorum geneſis conſtituitur, exiſtente, animalia jam ab omni tetri carceris moleſtia libera, nâturâ ſtimulante, brevi mirum in modum ſe propagâſse, nulli dubium eſse debet, niſi forſan ei, qui verni temporis amœniſſimam conſtitutionem, quà cunctæ herbæ, plantæ recenti & amabili effloreſcentiâ ſuâ, uberrima paſcua ad animalium nutrimentum præbent & deindè ex armentis, ovibus pecudibuſque ingens lacticiniorum ad victitandum incrementum; ita ut brevi montes & valles, & planiora loca, omnis generis animalibus, tam volatilibus, quàm quadrupedibus, tandem poſt nonnulla luſtra, vaſtos circumſitarum regionum tractus, montiumque receſsus replerent ignorârit. Verùm cùm de animalium per univerſum Orbem, Inſulaſque longè remotiſſimas in *ſequentibus* ex profeſso dicturi ſimus, eò Lectorem curioſum remittimus.

Unum hoc loco dubium ſolvendum reſtat. *Utrùm* Noë *poſt* Diluvium *filios genuerit?* de quo magna inter *Interpretes* controverſia eſt. Nonnulli id mordicùs affirmant, quidam eâdem pertinaciâ negativam amplectuntur opinionem. Prioris ſententiæ fautorem habent *Beroſum* apud *Annium*; ait enim, *Noëmum* complures filios genuiſſe poſt *Diluvium*, eoſque Gigantes, quos ex nomine uxoris quæ *Titæa* dicebatur, *Titanas* appellavit. Verùm hæc ut fabuloſas narrationes ſapiunt, ita quoque repudianda ſunt; majorem veritatis vim obtinent, quæ ſequuntur: ait enim *Noëmum* unà cum filiis mandatum à Deo accepiſſe vacandi generationi prolis, & ſimul cum mandato fœcunditatis vim obtinuiſle, hoc enim ſignificat *Moſes*, narrans Deum benedixiſſe *Noë*, & filiis ejus, & dixiſſe, *Creſcite & multiplicamini, & replete terram.* Nec fas eſt, tale à Deo mandatum à *Noë* neglectum fuiſse, viro utique juſtiſſimo, & Divinæ voluntatis obſequentiſſimo. Neceſſitatem præthereà eum propter hominum eo tempore paucitatem ad generandum impuliſse nemo dubitare debet; nec enim illum ob 600 & ampliùs annorum ætatem, cum poſt *Diluvium* adhuc trecentorum annorum & quinquaginta, quos vixit, vires

vires ad generandum deſeruerant. Atque hæ ſunt rationes, quas *Annius* ad ſuæ ſententiæ confirmationem adducit; neque diſplicuiſſe videntur *Cajetano*: is enim ponderans illa verba: *Qui egreſſi ſunt de* Arca: dicit quod *Noë* poſt *Diluvium* alios filios genuit, niſi enim habuiſſet filios, non dixiſset, *Sem, Cham, Japhet*, filios fuiſse *Noë*, qui egreſſi fuerant de *Arca*; ad differentiam ſiquidem aliorum filiorum meminit illorum trium, qui cum patre de *Arca* egreſſi fuerunt, & ideò præſtiterunt aliis filiis *Noë* poſt *Diluvium* generatis, ut eorum nomina penitùs fuerint abolita, & illi tantùm nominati, & tanquam patres Mundi habiti ſunt.

Cajetani ſententia.

Sententia *Pererii.*

Secunda ſententia eſt *Pererii* aliorumque, qui uti *Noëmum* poſt *Diluvium* filios genuiſse negant, ita quoque graviſſimis rationibus id probant, eò quod nihil de iis *Sacra Hiſtoria* commemoret, mentionem tamen facere debuiſse, ex eo patet, quod Nil de *Noë* dicatur, quod tamen de aliis Patriarchis ſemper *Sacer Textus* dicit, poſtquam tot, ac tot annorum eſset, genuit filios & filias; reliqua vide apud *Interpretes*, niſi fabulas *Rabbinorum* ſectari velimus, *Noëmum* à filio ſuo *Cham*, dum nudus in tentorio ſuo jaceret, faſcino magico, nonnullis verbis ſubmurmuratis, inſigni ſterilitatis notâ caſtratum fuiſse. Sed hæc uti indigna ſunt, ita ea quoque ridiculis Poëtarum figmentis de *Cœlo*, & *Saturno* adſcribimus. Qui vero aſserunt, *Noë* filium habuiſse, cui nomen *Junithun*, id *Chaldæorum* dogma eſt; ego ſanè illum non *Noë* genuinum filium fuiſse reperio, ſed unum ex filiis filiorum *Noë*: ſic enim Mor Iſaac in ſua philoſophia Syriaca:

Rabbinorum de caſtratione *Noë* per *Cham* facta fabula.

Junithun non fuit filius *Noë*, ſed unus ex nepotibus.

ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ ܡܕܢܚܝܐ ܐܢܫ
ܗܘ ܡܢ ܒܢܝ ܒܢܘܗܝ ܕܢܘܚ
ܡܬܩܪܐ ܝܘܢܛܘܢ ܗܢܘ ܦܪܝܫ
ܗܪܡܝܣ.

Fuit in illa Regione Orientali homo ex filiis filiorum Noë, *qui vocabatur* Junithun *ſive* Hermes; hic ſcientiâ inclytus, elegit ſibi locum ab omni hominum conſortio, & familiaritate remotum, & abiit in deſertum vaſtum & à vocibus & oculis hominum immune, aſſiduò intentus in firmamentum cœlorum, exploravit ſtellas, & luminaria, & conſuetudinem temporum, & maximè in luminaria majora, laudans horum creatorem ſapientiſſimum, en ſic per quietem & ſolitudinem ex continentia ſua à tumultibus & ſtrepitibus hominum liber, in cordis perpetua ſtellarumque contemplatione data eſt illi gratia cognitionis ſtellarum & zodiaci. Hunc nos in *Obeliſco Pamphilio* eundem eſſe diximus cum *Mercurio Triſmegiſto*, quem *Arabes Adris*, *Ægyptii Oſirin*, *Chaldæi Zoroaſtrem*, *Syri* ܬܠܝܬܐ ܪܒܘܬܐ *Thalitho rabuotho*, tripliciter magnum dicunt; De quibus quàm ampliſſimè in *Obeliſco Pamphilio*, *fol.* 26. à nobis actum vide. Sed hæc in *ſequentibus* fuſiùs.

CAPUT IV.

De Monte Ararat, *& utrum ex poſteris* Noë *nonnulli ad* Arcam *ſpectandam, montem aſcenderint.*

Geneſ. 8. *verſ.* 4.

EX Sacro Textu *Hebræo* ſic legitur:

ותנח התבה על הרי אררט :

Et requievit Arca *ſupra montes* Ararat. Cui *Græca* Lectio conſentit: καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ Ἀραράτ. *Et reſedit* Arca *ſupra montana* Ararat. *Chaldæa* verò Lectio ſic habet:

ונחת תיבותא עלטורי קרדו:

Et requievit Arca *ſupra montes* Kardu. Quis autem ſit mons *Ararat*, nullo non ævo celebris & memorabilis, explicandum ratus ſum. *Ararat* mons eſt, ut vulgata

gata lectio habet, *Armeniæ*. *Et requievit* Arca *supra montes* Armeniæ. Super montes dicit *Armeniæ*, non quod is mons sit separatus ab aliis, sed quod in iis montanis *Ararat*, quæ longa jugorum catenatione, à *Chaldæis Kardæi* montes dicuntur, universam *Armeniam*, *Persidemque* ab occasu ad ortum determinant, *Arca* steterit. Mons est altissimus & pœnè inaccessus, & quemadmodum mihi Patres nostri ex *India* per *Persidem* in *Europam* reduces narrârunt, in tantam longitudinem extensus, ut ad occiduum semper in conspectu habuerint verticem ejus, perpetua nivium inveteratarum coacervatione coopertum. Montes hi, à *Ptolomæo* vocantur *Gordiani*, eorumque longitudinem ponit 75 grad. 39 grad. latitudinem; qui ratione variarum Regionum circumjacentium, varias appellationes sortiti sunt; Siquidem nonnulli *Caucasum*, quidam *Taurum* dicunt. *Persæ* & *Armeni Arem Noë*, id est, habitationem *Noë* appellant, ob *Arcam*, quæ in eo quievit; & mons quidem, inter altissimos Orbis montes unus, ab ortu respicit *Persidem*, ab occasu *Georgiam*, sibi *Iberiam* & *Armeniam minorem*, à Meridie *Mare Persicum*, à Borea *Mare Hircanum*, sive *Caspium*, in *Medorum Parthorumque* Regionibus ingentis hydrophylacii lacu à Natura ditatum, quod ingentibus fluminibus amnibusque, id est, *Euphrati*, *Tygri*, *Araxi* & *Hidaspi*, aliisque originem præbet. Ad hujus montis radices hodiè *Monasterium Nachsevan*, ubi Patriarcha *Armenorum* residet, existit, nobili Bibliothecâ, historiisque quà Sacris, quà profanis spectatissimum; Narrarunt mihi non semel *Armeni* hìc *Romæ* negotiantes, montem altissimum esse, & longè latéque exporrectum, neque hucusque ullum inventum esse, qui verticem ejus conscenderit; quod *Berosi* relationi repugnat. Ait enim, *Noë* posteros in tanta veneratione hunc Montem habuisse, & complures, qui illum ascenderant, bitumen ex *Arcæ* tabulis abrasum, expiationis causâ secum detulisse. Ego verò quid de eo sentiam, aperio.

Longitudo & latitudo montis *Ararat*; *Ptolomæo*.

Variæ montis *Ararat* appellationes.

Nachsevan Monasterium sedes Patriarchæ *Armenorum* ad radices montis *Ararat*.

Nihil Monte hoc & *Arca* apud posteros *Noë* celebrius frequentiusque fuisse, nemo non novit; cum enim continuò à tribus filiis *Sem*, *Cham* & *Japhet* adhuc viventibus de formidabili *Diluvio*, de cunctis animalium speciebus intra *Arcam* introductis, de nova Orbis per octo personas instauratione, stupenda narrari audissent, absque ulla ambiguitate credere par est, complures tantorum mirabilium narratione percitos, incredibili spectandæ *Arcæ*, quam in vertice montis remansisse audierant, desiderio exarsisse; neque uti est curiosorum hominum inquietudo, se continere potuisse, quin montem conscenderint, atque in perpetuam rei memoriam, ex tabulatis & assumentis bitumen abrasum, unà cum nonnullarum tabularum fragmentis, in testimonium, quod *Arcam* vidissent, secum deportasse; undè & alios haud dubiè rerum mirabilium narratione perculsos, idem tentasse, vero haud absimile est. Refert *Historia Armenorum*, fuisse olim in *Monasterio Nachsevan* virum sanctitatis opinione illustrem, qui ardentissimo semper *Arcæ* videndæ desiderio æstuabat, & ut *Arcam*, admirandum illud Divinæ providentiæ opus, quo perdito Mundo priori, totius humani generis, atq: animatæ naturæ instaurandæ seminarium constituebatur, coram videre liceret, continuis precibus, votisq; *Deum* sollicitabat. Præmissis itaq; piorum operum exercitiis, quodam die, Divino fretus auxilio, necessario victu instructus, iter in montem auspicatus est, arduum sanè, tum ob præcipitiorum passim occurrentium multitudine, valliumq; profunditatem, tum etiam ob ferocium animalium in eo stabulantium commorationem, oppidò periculosum. Triduo itaque per avia, & devia divagatus, campum à vertice montis non remotum invenit, in quo, labore, corporisq; lassitudine exhaustus cùm nonnihil quievisset, in gravissimum soporem incidit; cum posteà

Plures montem *Arcæ* spectandæ causa ascendisse verisimile est.

Historia ex Archivis *Armenorum*.

evigilasset, & hinc indè respiciens, stupendo sanè miraculo sese eodem in loco, ex quo iter in montem susceperat; deprehendit, quin & Angelum, sibi adstantem, qui eum hoc verborum tenore affatus est: DEUS *quidem tibi non permisit videre* Arcam, *Divinæ illud providentiæ instrumentum, nec alteri videre licebit; ne tamen preces tuæ vacuæ sint, eccè tabulam ex ipsa* Arca *desumptam tibi mittit, ut ea in Ecclesia ad perpetuam concessi beneficii memoriam posita conservetur*; quam & in hunc usque diem in Ecclesia Patriarchali *Monasterii Nachsevan* Residentia Patriarchæ conservari ferunt. Verùm de hac historia fides sit penes authores. Ego sanè existimo, in primis post *Diluvium* seculis, viventibus adhuc filiis *Noë*, generis humani progenitoribus, & gentium ducibus, uti recens adhuc & frequentissima de *Diluvio*, de *Arca*, supra montem deposita, rerumque gestarum narratio passim in ore hominum versaretur, ita plures quoque in apicem montis, ut tam stupendam fabricæ machinam, coram intuerentur, curiositate percitos, ascendisse; est enim curiosorum hominum insatiabilis quædam cupido, ad ea, quæ à toto mundo magnâ veneratione celebrantur, monumenta spectanda; Et quotidiana experientia docet, quantus sit in Urbe advenarum Literatorum ardor in Romanarum antiquitatum monumentis explorandis; quot suscepto per maria itinere *Ægyptum* petunt, ut Pyramidum prodigiosas structuras, reliquarumque antiquitatum reliquias explorent; quantò magis primis post *Diluvium* seculis, hujusmodi videndæ *Arcæ* desiderium in animis hominum viguisse putamus? An verò postremis temporibus fuerint, qui simile quid attentârint, nobis non constat, & omnium pœnè *Historicorum* altum sit silentium. Quæ verò ex *Historia B. Odorici* leguntur de *Arcæ* inventæ mensuratoribus, illa utiq; fabulosis potiùs, quàm verosimilibus narrationibus adscribenda duxerim.

Tabula ex *Arca* ab Angelo, Eremicolæ donata.

Posito tamen, nonnullos posterioribus seculis montem ascendisse; Dico tamen eos ex magna tot millium annorum transformatione, montis, ne quidem *Arcæ* vestigium reperire potuisse, eò quod *Arca* successu temporis magna nivium inveteratarum, glacierumque accumulatione, ita profundè obruta fuerit, ut nulla amplius eam aut reperiundi, aut spectandi spes sit; Accedit, quod tot millium annorum decursu, ligneam *Arcæ* molem, vel humiditate consumptam, vel in saxeam molem conversam fuisse, nullo *Arcæ* relicto vestigio, verius censeamus. Quas non transmutationes sola *Roma* à sui conditu usque ad hæc tempora, spacio duorum millium annorum incurrit? Quis unquam fabricam aliquam sub Regum dominio celebrem hodiè vidit? nemo sanè, dum omnia in profundissimis terræ visceribus sepulta, vel etiam in pulverem contrita; & ferè ad nihilum redacta squalescant. Capitolium sanè, quo, uti *Ammianus Marcellinus* refert, nil ambitiosius Orbis terrarum exhibuit, ità hodiè evanuit, ut præter nonnulla fundamenta, consulum tempore, ad id majori magnificentiâ construendum, jacta, ne quidem ullum hodiè, sive Templa, *Jovi* cæterisque Diis Sacra, quorum *66* fuisse feruntur, sive alia celebrium fabricarum monumenta spectes, vestigium appareat; idem de *Arca Noë*, dici velim. Erat hæc moles lignea bitumine intus & foris cooperta; verum & hæc injuriæ temporum minimè resistere poterat, quia lignum ex continua nivium liquefactione, & humido consumpto, bitumine solo in ingentes glumos coacto & condensatione rerum superjectarum, profundè sepulto, vel (uti *suprà* dixi, in saxum vivum) quemadmodum experientia in multis aliis rebus docet, converso. Montem quoq; ab ea, quam à prima post *Diluvium* constitutione, obtinebat, oppidò à posteriorum temporum forma differentem acquisivisse, solus ille negabit, qui admirandas terreni globi complurium

Cur nil nobis posteris temporibus de *Arca* constet.

rium

rium annorum transſmutationes ignorat; Siquidem à tot annis veriſimile eſt, montem paulatim imbrium, nivium, procellarumque turbinibus exeſum, atque in profundiſſimas valles diſcriminatum, nudatiſque limi defluxu ſcopulis, pœnè inacceſſum ad apicem aditum præbuiſſe; ut proinde mirum non ſit, neminem ex poſteris extitiſſe, qui hujus inquiſitionis memoriam reliquerit; vel ſi nonnulli eo fine montem aſcenderint, illos tamen partim laborum pertæſos, partim de deſperata *Arcæ* inventione, ab inquiſitione deſtitiſſe, cenſemus. Teſtatur quæ hucuſque diximus, Inclitus Olearius αὐτόπτης in ſuo Moſcoperſico Itinerario, hiſce verbis: Mons Ararat *hodie ab* Armenis *dicitur* Meſſina, *à* Perſis *Agri, ab* Arabibus Subeclhan, *omnium inter* Caucaſi *juga maximum; Mons ſane præaltus, quo majorem in noſtro Itinere non vidimus, ex nigris & rudibus ſcopulis compactus, cernitur æſtivo hybernoque tempore perpetuis nivibus obſitus à* Mari Caſpio 15 *fere mill. Germ. diſtat. Tam* Perſæ *verò quam* Armeni *referunt, partem adhuc* Arcæ *ſed in petram converſam ibidem reſtare. Nonnullis ex noſtris* Scamachiæ Mediæ *urbe in* Armenorum *Eccleſiam introductis crux monſtrata fuit, nigro-punicei coloris; quod ex* Arca Noë *fruſtum eſſe aſſerebant, eamque loco reliquiarum habebant pretioſo panno involutam. Verum hoc tempore tum ob circumjacentium ſcopulorum, rupiumque inacceſſarum frequentiam, tum ob vallium immenſas profunditates, quæ jam à tot millibus annorum, vel pluviarum imbriumque edacitate abraſo monte, vel etiam terræ motibus abrupto diſſectaque ad hujuſmodi inacceſſa loca, multo minus ad montis apicem* Arcæ *locum nulli mortalium aditum præbent.*

Figuram montis *Ararat*, videas in dicto *Olearii Itinerario, fol.* 398. Germ. edit. Sed hæc de monte *Ararat* ſufficiant.

PARS III.

De Transmigratione Gentium, quâ per tres filios *Noë, Cham, Japhet*, genus humanum per univerſam Terræ faciem proſeminatum fuit.

CAPUT I.

De facie Terreni globi poſt Diluvium, *comparata cum illa ante* Diluvium.

Um *Sacra Scripturâ* teſte, aqua *Diluvii* 15 cubitis ſupra altiſſimos Orbis Terrarum montium vertices exaltata, univerſam globi terreni ſuperficiem cooperuerit 150 dies, non eſt ullum dubium, quin globus Telluris multò aliam ex hac aquarum colluvie, conſtitutionem, multoque differentiorem formam, quàm ante *Diluvium*, ſortitus ſit. Verùm cùm hæc non niſi unius cum altera facta comparatione cognoſci poſſit; & primo quidem de ſtatu globi Terreni ante *Diluvium*, non tamen niſi conjecturis haud incongruis fultus; deinde de illo poſt *Diluvium* quoque pari pacto acturus ſum.

Inconstantia rerum mundanarum.

Si rerum Sublunarium in hoc infimo globi terrestris theatro stupendas mutationes penitiùs consideremus, reperiemus, nil in iis adeò stabile, nil adeò perenne, ac solidum, quod non intra breve tempus suas sustineat contrarias vicissitudinum alterationes, ac ultimo tandem in id, quod ab initio fuit, *Chaos* resolvatur.

Experientia omnium seculorum docet, Tellurem suos pati morbos & alterationes ex variis interioris œconomiæ dissidiis exortas; Nam cum, ut rectè Aristoteles: *Interiores Telluris partes perindè ut animantium plantarumque corpora juventutem & senectutem suam habeant;* rectè concludere possumus, Orbem Terrarum, nec quoad interiores, nec quoad exteriores partes, eo statu perseverare, quo fuit à rerum primordiis. *Lactantius*, fluctuantis naturæ conditionem, & mundanæ rotæ instabilitatem, quâ omnia infinitis casibus involvens, nil sub sole perpetuum, nil diuturnum esse permittit, altiùs expendens, ita exclamat: *Enumerare possem, quoties repentinis quassatæ motibus, vel hiaverint Terræ, vel descenderint in abruptum; quoties demersæ fluctibus & Urbes & Insulæ abierint in profundum, fructiferos campos paludes inundaverint, flumina & stagna siccaverint, montes etiam vel deciderint abrupti, vel planis fuerint adæquati; plurimas etiam regiones, & plurima fundamenta montium latens, & innatus ignis consumit; quam quidem instabilem naturæ vicissitudinem, summi nullo non tempore Philosophi non sine admiratione observarunt.*

Lib. 1. Meteor.

Natura morbos suos patitur subindè.

Lactantius.

Omnia (inquit Seneca) *tempus edax depascitur, omnia carpit,*
Omnia sede movet, non sinit esse diù.
Flumina deficiunt, profugum mare littora siccat:
Subsidunt montes, & juga celsa ruunt.

Ovid. Metamorph.

Ovidius Met. 1.

Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus,
Esse fretum, vidi factas ex æquore terras,
Et procul à pelago conchæ jacuère marinæ,
Et vetus inventa est in montibus anchora summis.
Quodq; fuit campus, vallem decursus aquarum
Fecit, & illuvie mons est deductus in æquor,
Atque paludosa siccis humus aret arenis,
Quæque sitim tulerant stagnata paludibus hument.

Insulæ olim Continentes erant.

Anglia Galliæ quondam amico nexus conjugio adhæsit. *Nordstrandia* Borealis Insula, quam *Cranzius Frisiam Aquilonarem* vocat, cum *Thietmarsia* continenti adnectebatur, modò à continenti avulsa, atq; in Insularum album adscripta, Amphitrioneas leges sectatur. Idem de *Freto Herculeo & Siculo* testatur Val. Flaccus:

Fretum Herculeum & Siculum.

——————— *neque enim Rex* Æolus *illic*
Rector erat, Lybiam *cùm rumperet advena* Calpen
Oceanus, *cùm flens* Siculos Oenotria *fines*
Perderet, & mediis intrarent montibus undæ.

Flumina mutant alveos.

Flumina mutant alveos & solitos cursus; florentia pereunt imperia, quæ omnes horrendæ strages, uti Divinam arguunt potentiam, ita humanæ sortis incertitudinem patefaciunt, & mortales Geocosmi incolas monent, ut cum nihil stabile, nil perpetuum, sed omnia caduca, variis fortunæ casibus, variis & improvisis rerum strategematis obnoxia, cognoscant, omnem mentis conatum, omne studium, omnes animi, qui ulla re creata satiari non potest, vires ad sublimes & sempiternas supra-cœlestium bonorum possessiones elevent, Deo soli veluti centro insistant, in cujus manu sunt omnia jura regnorum & omnes fines Terræ.

Causa mutationum in Tellure.

Variis itaque modis Terrenum corpus dictas metamorphoses incurrere potest: vel enim *Primò* montes hiatu terræ absorbentur, vel etiam derepentè nascuntur, ubi priùs non erant. *Secundò* Montes, successu temporum, tempestatum injuriis consumpti deficiunt, vallibus consequenter exaltatis. *Tertiò*, Terræ, quas Peninsulas vocant *Geographi*, *Græci* Chersonesos, tenuiori illo terrestri transitu, quem Isthmum vocant, aquarum violen-

violentiâ rupto, Inſulas facit, quæ priùs continentis pars erant; vel contrà Inſulæ conjunguntur Terræ continenti per Iſthmos, immenſis arenarum acervis, quos maris violentia fluctibus adducit, conſtitutos. *Quartò* mare, quod ex una parte recurſu ſuo terreſtre relinquit ſpacium, ex altera, neſcio quo naturæ ſcelere, violentâ quâdam invaſione recuperat, tantum terrarum fluctibus invadens, quantum reliquerat ex priori ſtatione recedens. *Quintò*, naſcuntur ſubindè novæ nonnullæ Inſulæ, aliis quæ ab immemorabili tempore conſtiterant, abſorptis. Contrà in Terrarum meditullis nonnullæ regiones, interioris *Vulcani* tyrannide deglutitæ, lacus poſt ſe relinquunt, in quibuſdam lacubus abſorptis terreſtrium partium tumuli relinquuntur. *Sexto*, in partibus quibuſdam flumina & lacus deficientes terram habitabilem reddunt; In aliis terra culturâ pinguis, repentina mutatione in lacum evadit.

Variæ tranſmutationes.

Plin. lib. 2. cap. 91.

Refert *Plinius*, ſuo tempore *Cybotum* altiſſimum montem unà cum oppido *Eurite* ita terrâ devoratum, ut nulla ejus ampliùs veſtigia dignoſcerentur. Ejusdem fortunæ ſortem obtigiſſe ſcribit *Sypilo* in *Magneſia* monti, quam præceſſerat formidabilis *Tantalis* urbis terræ hiatu abſorptæ interitus. Non abſimilem ſortem expertæ ſunt *Galanis* & *Ganatus* in *Phœnicia* quondam celeberrimæ urbes, *Phlegium Æthiopiæ* jugum excelſiſſimum, unius noctis concuſſione violentâ, non ampliùs comparuit. Poſſumus & nos adjungere eos montes, quos noſtris temporibus terrâ hauſtos vidimus. *Picus* mons eſt unus ex *Inſulis Moluccis*, tantæ altitudinis, ut inſtar columnæ, nautis multorum dierum itinere, in remotiſſimis maris tractibus appareret; hic terræmotus violentiâ proſtratus, nullo ampliùs veſtigio, ſed lacus in ejus loco exortus, baſi peripheriæ montis æqualis ſpectatur. Idem contigit in *Sinarum* regno, anno 1556. quo integra montoſa *Sinarum* regio cum univerſis populis & urbibus abſorpta ſuo loco lacum ingentem reliquit, nullo præter puerum ligno innatantem, erepto. Vidimus & noſtro ævo, formidabilem *Plurſiæ* in finibus *Helvetiorum* ſitæ civitatis, ex montis incumbentis caſu, interitum. Montes *Veſuvius* & *Strongylus* Vulcanio bello media ex parte decurtati cernuntur, qui priùs cacumine cœlum ferire videbantur. Non dicam hîc de Montibus *Chiles*, quos *Andes* vocant, quorum nonnullos deeſſe compertum eſt, poſt maximum illum, & omnibus ſeculis memorandum Terræmotum, quo totum ferè regnum in vaſtitatem abiit anno 1646. quemadmodum *Relationes* à Patribus noſtris factæ narrant. Vidimus montium abſorptionem, jam eorundem renaſcentiam exponamus. Accedamus itaque jam propiùs ad defectum & novum incrementum montium.

Montes abſorpti.

Hiſtoria.

Montes *Chile* conciderunt.

Cacumina montium pluviis, nive, grandine, gelu longævo, cæteriſque aëris injuriis tandem exedi conſumique experientia docet; & jam in *præcedentibus* ex ignivomorum montium defectu ſatis patuit. Sunt enim nonnulli montes, ut in *Lipara*, *Melita*, & *Ilva*, quos nitroſi ſpiritus ex ea parte, quâ venti iis prægnantes ſpirant, ita exedunt, ut impendentes rupes proximè ruinam minentur, & rupium in Vallibus adhuc ſuperſtitum ruinæ olim ſe erectas tandem concidiſſe, abundè teſtantur. Subterranearum quoque aquarum catadupæ, fluminumque præcipitoſus lapſus paulatim ita interiorem montium fabricam atterunt, ut labefactatis fundamentis vel ad primum terræ motum labantur; quam & unam cauſam putem defectûs nonnullorum montium. Ignes quoque ſubterranei mirum in modum ad montium defectum conferunt, uti *ſuprà* inſinuavimus. Ex attritu itaque Montium, Valles & Planities ut creſcant, neceſſe eſt, atque adeò decrementum illorum, in incrementum

Cur montes deficiant.

Catadruparum lapſus fundamenta montium exedit.

Ignis ſubterraneus montes ſubindè in calcem reſolvit.

cedat circumpositarum planitierum valliumque; ut proinde illud Jobi in hisce verificatum videatur: *Alluvione paulatim Terra consumitur.* Aquæ enim pluviarum, fluminum, torrentium, nivium que liquatarum, montium latera ita corrodunt, ut ædium fundamenta in montibus sitarum plerumque denudata spectentur; quod in *Germaniæ*, quæ vetustis rupibus imponuntur, arcibus mihi non semel observare licuit; nullibi tamen magis hujusmodi naturæ catastrophe se spectandam præbet, quàm *Romæ*, cæterisque in *Latii* partibus. Intueor ego penè quotidie, montium *Palatini* & *Capitolini* olim editas arduasque rupes, ita tamen temporum injuriâ decrevisse, ut planitiem ferè æquare videantur, immò veteris *Capitolii* fundamenta eam jam actu adæquare, ipsa fundamentorum denudatio luculenter doceat; adeò quidem, ut quos editos montes olim fuisse scribunt *Authores*, modò nisi montium vestigia quædam, tibi persuaderent, montes ibi quandoque fuisse vix crederes, planitie in tantum exsurgente, quantum montes decreverunt. Docet id cumprimis *Pantheon*, ad quod olim per gradus ascendebatur, cum ante *Alexandrum* VII. P. M. restauratum *Pantheonis* aditum per 8 gradus intra templum descenderetur. Docent innumera antiquitatum, uti Amphitheatrorum, Circorum, Arcuum, Columnarumque semisepulta cadavera. De quibus omnibus fusiùs, si DEUS vitam dederit, in nostro *de mirabilibus Latii, Opere.* Undè multi existimârunt futurum, ut post multas myriades annorum, planities montibus æquatæ universali Cataclysmo, successu temporis aditum aperiant: quod tamen neutiquam admittendum censeam, in magnis illis suprà memoratis montium catenis, sed in iis tantùm, qui vel quotidiano usu, ædificiorumque servitute premuntur, vel ex terrestri, argillaceâ, similique friabili, & tophacea materia constituuntur.

Pluviæ, nives corrodunt montium bases.

Ruinæ Romanæ instabilitatem rerum monstrant.

Quid dicam de peninsulis in Insulas, & de Insulis in peninsulas conversis? Verisimile prorsùs est, freta quibus unum nunc mare inter angustias montium se insinuat in alterum mare, olim Isthmo conjuncta fuisse, fretaque extitisse, mari, impetuosa tyrannide fluxûs, Isthmum paulatim erodente. Hoc pacto *Plinio* teste, mare *Siciliam* avulsit *Italiæ*, *Cyprum Syriæ*, *Asiam Europæ Propontide*, & *Phosphoro Thracio*; *Eubœam Bœotiæ*; *Eubœæ Atlantem* & *Macrin*; *Besbycum Bithiniæ*, *Aphricam Hispaniæ*, *Calpes* & *Atlantis* destructo conjugio. Pari pacto *Leucosiam Syrenum* promontorio; *Sumatram Camboiæ*, *Indiæ Ceilanum*; *Gronlandiam Americæ Fretum Davids*; *Nordstrandiam maris Balthici* Insulam *Theithmarsiæ*, teste *Cranzio*; *Americæ Australi Terram ignium* Isthmo perrupto, & per *Fretum Magellanicum* ingentium Oceanorum, Orientalis, & Occidui perpetuæ allisionis assultu portus sibi ad conjugium aperiente. Sunt enim plerique Isthmi veluti pontes quidam, subter quos per occultos quosdam cuniculos, & cæcas cavernarum latebras maria, quæ utrimque Isthmos allambunt, mutua aquarum commercia ultrò citróque ut plurimùm exercent; quorum exesis successu temporum pilis, succussisque per terræ motum, pontium fundamentis, Isthmum concidere necesse est.

Metamorphosis Insularum, & Peninsularum.

Isthmi sunt veluti pontes, subter quos mare labitur.

Sed veniamus ad alteram hujus disceptationis partem. Maria interrumpunt Isthmos, & iidem subindè ab alluvione aquarum & multa arenarum coacervatione constituuntur; uti *Pharus Ægypti*, quæ olim in medio maris lumen periclitantibus præbebat, modò Terræ Isthmo conjunctam videmus, ex *Nilo* magna limi copia fretum implente constitutam. Mons *Circejus* in agro *Pometino* (uti in *Latio* nostro ostendimus) olim à continenti separatus, modò eidem adhæret, freto arenarum congerie repleto; & plerumque contingit ad marium angusta & depressiora loca, insulas

Pharus Ægypti olim Insula.

Circejus mons olim Insula.

las inter & continentem ſita, ubi vel marisæſtus vehemens, vel fluminum allapſu magna arenarum copia ſuggeritur; uti in *Batavia, Friſia, Zelandia*, in omnibus *Archipelagorum* tractibus, cæteriſque arenoſis argillaceiſque littoribus paulatim ex planitie in altiſſimos montes terminantibus. Sic *Antiſſam* olim *Lesbo, Zephyriam Halicarnaſſo, Ethuſam Mindo, Dromiſcon* & *Parren Mileto, Pythecuſam Parthenio* promontorio junctas, *Plinius lib.* 2. *c.* 89. docet; Imò *Hybandam*, quandam Inſulam *Ioniæ*, poſtea ducentis ſtadiis à mari intra continentem diſtitiſſe, & *Syritem* in *Epheſi, Deraſiden* & *Syphoniam* in *Magneſiæ* mediterraneis eſſe, quæ olim Inſularum albo connumerabantur; Denique *Epidaurum* & *Oricum* Inſulas eſſe deſiiſſe, juxta illud Ovidii 15. Metam.

Tempus erit, rapidis olim cùm Pyramus *undis*
In ſacram veniet congeſto littore, Cyprum.

Diximus itaque, mare in nonnullis locis, invectis ab amnibus glebis, receſſu ſuo Terram habitabilem ſummo naturæ beneficio, reliquiſſe; modò novam maris cataſtrophen oſtendamus, dum priſtinæ benignitatis oblitum, neſcio qua naturæ violentia, vaſtiſſimas Terrarum regiones, tam duro tyrannidis jugo premit aliis funditus ſubmerſis, aliis verò utpote contumacioribus Inſulis ita ſuppreſſis, ut non niſi montium apicibus eminere videantur. Prope *Dordracum* & *Dullartum* in *Friſia* Caſtella non ignobilia, funeſtâ alluvione ita ſubmerſa ſunt, ut vel ipſi eminentes in hunc diem turrium apices, præteriti eventûs calamitatem poſteris enarrare velle videantur. Ad littus *Thuſcum* non procul *Liburno* integra urbs undis ceſſit, hominum habitaculis in piſcium latibula converſis, quod non ſine horrore anno 1634. propriis oculis obſervavi. Inter *Centum Cellas*, vulgò *Civita Vecchia*, & *Sanctam Severam*, frequentia ſanè rudera in mari ſpectantur, quorum nonnulla feneſtris, alia portis & arcubus adhuc inſtructa ſunt, præteritæ infelicitatis indices. E regione *Puteolorum* in ipſo ſinu *Bayanæ* urbis, domus unà platearum diſcrimine, quod mirum dictu eſt, luctuoſiſſimo ſanè ſpectaculo monſtrant in fundo maris celeberrimæ quondam urbis, interitûs veſtigia. Atque hæc quidem à me experientiâ comprobata ſunt, ut innumeros alios eventus, quibus *Hiſtoricorum* monumenta referta ſunt, ſileam. Ex quibus quidem omnibus concludimus, omnes illas Inſularum coacervatarum congeries, quas *Archipelagos* vocant, olim continenti conjunctas fuiſſe, Oceani ultrò citróque molientis violentiâ, mollioribus continentis partibus paulatim exeſis, perfoſſiſque; ſaxoſioribus verò montium ſcopulis in eam Inſularum multitudinem, quam *mappæ* nobis demonſtrant, ſecretis, vel ſubindè etiam ignium ſubterraneorum ſævitie per terræ motus diremptis. Certè *Oceanum Atlanticum*, ubi nunc *Canariæ*, & quas *Terceras* vocant, ingenti hominum multitudine habitatum fuiſſe, *Plato* docet in eo *Dialogo*, quem *Critiæ* nomine intitulat.

Urbes ſummerſæ.

Urbes Submarinæ.

Archipelagi primò Terræ continenti juncti, tandem violentiâ maris in Inſulas diſcreti ſunt.

COROLLARIUM.

Ex hoc longiori forſan, quàm par erat, diſcurſu, luce meridiana clariùs innoteſcit, Terram multò aliam modernis temporibus conſtitutionem habere, quàm olim ante communem Orbis cataclyſmum, aut etiam poſt *Diluvium* immemorabilibus ſæculis. Exiſtunt itaque Inſulæ, quæ priùs non erant; Terra excrevit, ubi priùs indomiti ſtabulabantur aquarum gurgites. Contrà, locorum tractus, qui olim terrâ opimâ & feraci rerum fruebantur, jam dominante mari in piſcium evaſiſſe latibula novimus; montium juga abſorpta hîc, novis alibi creſcentibus; lacus ingentes, ſuum *Neptunuſque* dominium in *Rheæ*, ſeu *Veſtæ* tranſtulerunt juriſdictionem, & contrà.

Alia hodierno die Telluris facies, quàm ea, quæ olim.

Flumina

Flumina desertis nativis alveorum incunabulis alios sibi ex montium claustris exitus pararunt. Atque tales quidem & tam horribiles terreni globi conversiones, uti infinitam DEI potentiam, ita humanæ sortis incertitudinem patefaciunt, & mortales hujus Geocosmi incolas monent, ut cùm nihil perpetuum ac stabile, sed omnia caduca, variis fortunæ casibus & interitui obnoxia cognoscerent, cogitationes suas, studia, animum & mentem, quæ nulla re creatâ satiari possunt, ad sublimia & sempiterna bona elevent, DEO soli inhient, in cujus manu sunt omnia jura regnorum, & fines universæ naturæ consistunt. Sed hæc omnia quàm fusissimè in *Mundo Subterraneo* descripta reperies. Verùm jam tandem, qualis globus Terrenus ante *Diluvium* esse potuerit, ex hisce præmissis, nonnullis veluti conjecturis, exponere ordiamur.

Nemo enim jure negare potest, Naturam, uti semper à principio rerum eadem & sibi similis fuit, ita quoque eosdem effectus, quos hodiè experimur, eam & præstare, ac semper præstitisse; Pluviæ enim, grandines, nives, terræmotus, ignes subterranei, quas non mutationes mille & quinquaginta sex annorum ab Orbe condito, usque ad *Diluvium* intervallo, efficere poterant? Verùm cum hujusmodi mutationes forsan minores fuerint, quàm posteris post *Diluvium* temporibus; Certum tamen puto ossaturam globi terreni, quam nos in *Mundo Subterraneo* per catenas montium altissimorum, à polo ad polum, & ab Ortu ad Occasum transversâ montium serie ad modum sphæræ armillaris, ad totius molis firmiorem consistentiam sagacis Naturæ providentiâ constitutam asseruimus, semper integram & incorruptam mansisse; reliqua verò, uti clivos, colles, maria, flumina, diversam habuisse constitutionem, qualem autem illam esse putemus: uti à nobis comprehendi non potest, ita quoque illud negotium humano ingenio superius esse dicimus: hoc solùm dicere possumus, conditorem sapientissimum Geocosmum tanta cum perfectione constituisse, ut, sive interiorem Geocosmi fabricam, sive exteriorem spectes, nihil perfectius concipi possit: Montes miro naturæ artificio, Oceanum, cæterasque marium congregationes tantâ sapientiâ, non minori, inquam, providentiâ, quàm corporis humani interiorem membrorum œconomiam disposuit, ut nihil esset, quod non ad usum humani generis cederet: accidit tamen post *Adæ* peccatum, ut paulatim à perfecta sua dispositione admiranda hæc Geocosmi machina, à prima sui perfectione recederet, & juxta naturæ exigentiam, suas pateretur corruptiones, & consuetas vicissitudinum alterationes. Sed jam ad statum Geocosmi post *Diluvium* considerandum progrediamur.

CAPUT II.

De statu Geocosmi post Diluvium.

NUllo unquam tempore Orbem terrarum, majorem oppressionem confusionemque incurrisse, quàm immediatè post *Diluvium*, in *præcedentibus* ubertim ostendimus, dum aqua 15 cubitos super omnia totius globi terrestris altissimorum montium cacumina, exaltata, totum Geocosmum ad 150 dies & ampliùs continuò cooperuit; undè consequenter pinguem illam terrestrium glebarum substantiam, quâ non solùm omnes totius Geocosmi montes, colles, clivi, sed & universa Terræ superficies operiebatur, diuturnâ aquarum tyrannide pressam & maceratam prorsus defluxisse, credere possumus,

GEOGRAPHIA CONJECTURALIS DE ORBIS TERRESTRIS POST DILUVIUM TRANSFORMATIONE EX VARIORUM GEOGRAPHORUM SENTENTIA CUI AUTHOR SUBSCRIBIT.

sumus, non nisi solis montium sceletis, & ossibus relictis; ex hoc defluxu montium & glebæ terrestris defluxu quantæ mutationes valles impletas, ipsa flumina, lacus, stagna, limoso glebarum terrestrium sedimento oppleta, quin & vicinos marium districtus, immensa terrestrium quisquiliarum ac lapidum, à montibus devolutorum coacervatione, tanto augmento increvisse verisimile est; ut in multis locis, ubi olim camporum amœnæ planities, ea posteà in mare degenerasse spectarentur, multos quoque colles, clivos, & editiores tumulos in planitiem abiisse. Contrà ubi quondam mare consistebat, ibidem ex limosæ materiæ defluentis accumulatione, id in terrestres planities mutatum fuisse: Quæ loca primò continentium terrarum nomine gaudebant, illa aquarum violentiâ distracta exesaque in Insulas, transmutata, valles montibus æquatas, & vallibus montes, nulli dubium esse debet, qui universale illud, quod Orbem universum opprimebat, *Diluvium* penitiùs consideraverit; cùm, uti olim, ita hodiè innumeras stupendasque Orbis terræ in particularibus locis transmutationes, tum terræmotibus, tum ventorum inundationumque violentiâ exortas intueamur; quasnam Geocosmo metamorphoses ex inaudita Orbis universi inundatione, accidisse censebimus? verùm, ut hoc loco specimen quoddam Lectori curioso exhibeamus, Chartam Geographicam apponendam duximus, in qua qualisnam post *Diluvium* Orbis facies relicta sit, pro nostra intellectûs imbecillitate, comparatione ad hodierni temporis statum factâ, exponamus.

Ingentes metamorphoses nullis non seculis.

Suppolares itaque Regiones uti olim, ita & hodiè Oceano circumfusas fuisse, ea de causa, ne totius Geocosmi hydragogus ex polo ad polum meatus impeditus, pericyclosin suam tantò Orbi necessariam peragere non posset, sine ulla mutatione Oceano suppolaribus punctis circumfuso, remansisse; item Oceanum, suum sub zona torrida situm ex ortu in occasum perpetuò unà cum Sole mobili, paucis circa littora Continentium mutatis, suum cursum tenuisse. Sed ea distinctiùs explicemus.

Dico itaque *primò*, post *Diluvium* omnes planities Orbis Terræ, uti & deserta arenosa, famâ celebriora, mare occupasse, eò quod maria limo infœcundo & sabuloso impleta, in deserta, & inhospitas solitudines expulsis, extrusisque aquarum coloniis degenerârint.

Recensio mutationum terrestrium, aquearumque.

Secundò. Ubi modò *Archipelagi* spectantur, post *Diluvium* regiones vastissimas extitisse, vehementi tamen maris æstu impulsas, in innumeras mollis terreni glebâ abrasâ, Insulas discretas fuisse. Hoc pacto dico, *Archipelagum*, quem *S. Lazari* vocant, & omnem illam *Insularum Philippinarum* longè latéque disseminatarum congeriem, olim vel Terram continentem, vel etiam ingentem Insulam altissimis montibus instructam fuisse, accidisse tandem magnâ illâ *Oceani Australis*, quem *Pacificum* vocant, motus ex ortu in occasum à Sole rapti, vehementiâ, totum illud spatium, quod maris motui obsistebat, successive in innumeras hujusmodi, quarum hodie ad undecim millia numerantur, Insulas discretum fuisse, solo mari, veluti freto amplissimo intra Continentes Australem & Borealem ad motus fluxusque Oceani continuationem interjecto; *Zeilanum* quoque olim promontorio *Comorino* adnexam, à Continenti fluxu maris abrasam in Insulam degenerasse. Pari pacto verisimile est, *Archipelagum Græciam* inter & *Asiam minorem*, interjectum, regionem amplissimam, partim *Græciæ* & *Thraciæ* Continenti, partim ex altera parte *Asiæ minori* adnexam fuisse, ex vehementi tandem maris ex *Ponto Euxino* in *Mediterraneum* prorumpentis, impetu cum tempore, exeso molli terreno, totam eamque vastam, regionem in tot Insulas, quas videmus,

Archipelagi olim Regiones fuerunt.

Asiæ mutationes.

discriminasse, solo freto ad marium communicationem interjecto; Eandem metamorphosin in *Oceano Atlantico* accidisse, ubi in vastissimam Insulam, quam *Plato in Critia Atlantidem* vocat, in immensa terrarum spacia longè latèque exporrectam, uti vetustissimi *Atheniensium Annales* testantur, olim inter *Europam & Americam* interjectam extitisse, quam & veterum *Ægyptiorum* expeditione usitatam *Plato* refert; de qua vide *Mundum Subterraneum Tom. I.* Partem verò Mundi, quam hodiè *Europam* vocamus, haud impares transmutationes incurrisse, variis rationibus convicti dicere cogimur: qui enim rectè *Angliam*, *Scotiam*, *Hyberniam* cum adjacentibus Insulis curiosiùs expenderit, ille asserere cogetur, omnes illas Insulas, post *Diluvium* unam regionem, eamque vastissimam fuisse, æstus tamen, sive fluxus & refluxus ibidem potenter dominantis vehementiâ, cum tempore ab invicem separatas.

Europæ mutationes.

Verùm ut enucleatius totius Telluris transmutationem conspiciamus, hìc *Chartam* apponemus, in qua nos, haud tamen incongruâ conjecturâ, ex inaudito hoc *Diluvii* universalis prodigio, talem esse, & debuisse, & potuisse, monstramus.

Vides igitur in *præsenti Charta*, immediate post *Diluvium*, incredibilem totius Telluris transformationem accidisse, & hodiernis temporibus, ex varia Regionum transmutatione, vel ad centum annorum decursum facta patet. Cur nobilissimæ Regiones, quæ incredibili sua feracitate, rerumque omnium abundantiâ florebant, hodie tamen ad manifestam sterilitatem, uti in nostro *Itinere Hetrusco*, demonstravimus, declinare videantur, ex *paulò* ante dictis colligitur. Quod uti *Plato* quondam de *Eubœa*, ita & nos de variis *Europæ* regionibus, quas vidimus, non sine admiratione accidisse observavimus. Nos quid de hujusmodi terrenarum portionum degeneratione sentiamus, paucis ostendemus.

Nota itaque *primò*, Terreni Globi superficiem ingentes successu temporum, uti & *suprà* diximus, alterationes subire, idque in *Mundo* nostro *Subterraneo*, multis variisque exemplis demonstravimus, adeoque non secus ac animatum quoddam corpus ex juventute quadam, virilique statu in imbecille quoddam senium viribusque paulatim fatiscentibus desinere.

Secundò. Nives, grandines, imbres & pluvias successu temporis, montium, quâ primævis temporibus operiebantur, terrenam cutem denudare, abrasâque meliori terrestris glebæ substantiâ non nisi ossa tantum, id est, saxosam scopulosámque substantiam relinquere.

Tertiò. Pingue illud terrenum initio inditum, quod agris fœcunditatem unice confert, tum Solis æstu, tum subterraneis ignibus id resolventibus, cum tempore, evaporare glebis cretaceis arenosisque relictis, quæ sunt sterilitatis mox secuturæ prodromi.

Quartò. Regionem quampiam quantumvis fœcundissimam, quantò majori fuerit constipatorum montium frequentiâ prædita, tantò majus illi infœcunditatis periculum imminere; quæ cùm quàm amplissimè in *Mundo Subterraneo*, & nostra *Hetruria*, exposita sint, eò Lectorem remittimus.

Cum itaque vel intra centenos annos hujusmodi terrenæ substantiæ degenerationes intueamur, quantas ex universali *Diluvio* Orbem Terræ incurrisse putabimus? Certè, quemadmodum in *præcedenti Capite* demonstravimus, id terrestres regiones in maria, & maria in terrestria loca, & Insulas, ex incredibili limi, sedimentorumque coacervatione mutasse, nulli dubium esse debet. Hinc ubi olim colles & clivi erant, hi solo æquati, in planites evaserunt, & contrà, planities ibidem ex limi accumulatione

Stupendæ mutationes.

in

in clivos & colles, qui tamen succeſſu temporis in petram indurati in montes degenerârunt; continentium exititias protuberationes, motu maris diſſectas in Inſulas, Inſulas continentibus adnexas in terram firmam, uti vocant, aut Iſthmos in Peninſulas abiiſſe, innumeri caſus demonſtrant. In *Mediterraneis* quoque partibus, ſi magnas catenas montium à natura in firmam Orbis oſſaturam deſtinatas excipias, plerique argillacei colles & clivi ex limoſarum quisquiliarum confluxu, conſtiterunt; Stagna quoque & paludes impletas alibi erupiſſe, is facilè crediderit, qui Terræmotuum effectus penitiùs conſideraverit; quod idem de fluminibus dici velim, hæc enim multò differentiores alveos poſt *Diluvium*, quàm aut ante, aut hiſce temporibus habuiſſe, *Tybris* fluvius, alveo ſuo ſat docet, diverſiſſimo ab illo, quem tempore *Augusti* habebat.

Omnium marium inter ſe & cum Oceano per ſubterraneos meatus commercia.

Quoniam verò omnia maria, uti *Mediterraneum*, *Euxinum*, *Caſpium* occultam cum *Oceano*, per ſubterraneos canales communicationem exercent, illa utique ſemper ſuam ſtationem illibatam hucuſque conſervarunt, non niſi aliquibus portionibus ad littora, vel per maris in humiliores camporum planities effuſionem, vel per oppletionem humilioris fundi maris, ex arenaceæ, ac ſedimentoſæ materiæ congerie factam, immutatis.

Poſt *Diluvium* itaque, non niſi compluribus annis, æſtuoſus *Oceani* impetus, quod lutoſum & terreſtre erat, diſciſſum in *Oceani* varios canales, quod ſaxoſum ſcopuloſumque in Inſulas convertit, quod in omnibus marium partibus, quos *Archipelagos* vocamus, contigiſſe exiſtimamus. Eſt enim ea Aquei Elementi proprietas, ut ubi molle terreum repererit, illud macerando in lutum convertat, undè camporum origo, & ſubindè quoque ab una parte adimit, ex altera parte adjiciat, quemadmodum innumeris exemplis in *Mundo Subterraneo I. Tomo* docuimus. Sed hiſce jam propoſitis, nil reſtat, niſi, ut Chartam Geographicam intuearis, in qua, qualemnam poſt *Diluvium* immediatè ſtatum Orbis terræ habere potuerit, variis conjecturis, exhibemus.

CAPUT III.

Quomodò Animalia in Univerſas Globi Terreni Regiones & Inſulas devenerint.

MIrantur multi, & capere non poſſunt, quomodò Animalia in remotiſſimas Inſulas, imò in *Americam* tam *Auſtralem*, quam *Borealem*, toto, uti dici ſolet, cœlo, ab *Europa*, *Africa* & *Aſia* ſeparatam, pervenire potuerint: undè multorum ingenia, neſcio qua perplexitate confuſa, aſſerere non ſunt verecundati, *Americam Diluvio* non fuiſſe ſuffuſam, vel ſi ſuffuſa fuerit, montes toto Orbe celſiſſimos, à *Diluvio* tamen fuiſſe immunes, & proindè animalia in ipſis ſe ſervare potuiſſe. Verûm cùm hanc ſententiam jam *ſuprà* tanquam Sacro Textui contrariam confutaverimus, hiſce non ampliùs immorabimur.

Cùm certum ſit, & ex hac *Mappa* appoſita luculenter pateat, animalia ſucceſſivè omnes terræ partes tùm Continentium tum Inſularum, occupare potuiſſe ex præcipuarum Terræ partium regionumq; continuatione; ſiquidem ex *Aſia* in regiones *Americæ* conjunctas, id eſt, in *Americam Borealem* tranſmigrare potuerunt; cùm ibidem paulò poſt *Diluvium* regiones regionibus annexas fuiſſe putemus, id eſt, *Tartariam*, *Anianæ Regioni*; *Chinam*, quoq; *Coream* & *Japoniam*, & *Jeſſum*, quæ ultimis temporibus detecta regio,

Insulæ complures olim continenti adnexæ.

utrum Insula sit, an Continens alicubi *Americæ* adnexa, necdum patuit. Ex *Europa* quoque & *Africa*, nullo negotio in utramque *Americam* pervenire potuisse, vel ex eo patet, quod in *Oceano Atlantico* Insulam vastissimam, sive Continentem fuisse, in *præcedentibus* innuerimus, eamque ex *Platone*, *Atheniensium Ægyptiorumque* expeditionibus frequentatam, in *Mundo Subterraneo*, quàm amplissimè descripserimus; Dubitant tamen plerique, quomodò in hujusmodi Insulas animalia pervenire potuerint; cùm à Continente remotiores fuerint, quàm ut natando ad eas pervenire potuerint. *Respondeo*: Duplici modo ad Insulas remotiores animalia pervenisse: *Primò* vel natando à Continenti ad Insulam vicinam, & ab hac ad aliam viciniorem, quæ in tam vasto Oceano deesse non poterant, penetrasse, vel per Isthmos, quorum post *Diluvium* haud exiguum ubique numerum, Divinâ providentiâ sic exigente, relictum fuisse, nihil dubito.

Quomodo animalia in Insulas transmigraverint.

Dico *secundò*, per homines ut plurimùm in Insulas remotiores navibus traducta fuisse, haud secùs ac hodierno tempore, quo per vastissimum *Oceanum Atlanticum* in *Americam* utramque, Animalia *Europæ* propria, ad propaginem transferuntur, præsertim cùm primos novarum coloniarum inquisitores, gentiumque Duces, non minùs ingenio industriâque pollentes, quàm ultimis hisce temporibus, aut *Hispanos, Lusitanosque*, aut *Batavos*, fuisse censeamus. Hoc pacto per *Isthmum Anian* ex *Asia* in *Americam*, ex *China* in *Japoniam* forsan post *Diluvium*, *Chinæ* & *Coreæ* adnexam, & hinc in *Archipelagi Indici*, tunc Continentem sine natatione pervenire potuerunt; in *Australem* verò nobis hodie incognitam, vel per Isthmum, vel ab hominibus illuc transportata fuerunt. Idem de *Insula Zeilano*, & *S. Laurentii* olim Continentibus *Indiæ* & *Africæ* conjuncta, & successivè per motum, æstumque Oceani dissectis dicendum judicem; ut proinde nullam in hoc concipiendo difficultatem videam. Quod verò attinet ad varietatem animalium valdè à nostris differentium, quæ in *Indiarum* regionibus reperiri multi mirantur, ii mirari desinent, si, quæ in *Secundo* hujus Operis *Libro*, de animalium primigeniæ speciei juxta variam cœli, climatumque constitutionem, transformatione docuimus, rectè perceperint.

Opinio de *Diluvio* perabsurda.

Prodiit non ita pridem Libellus Gallicè scriptus, utique fœtus illius libri, qui *de Præadamitis* inscribitur, *Romæ* anno 1650 condemnatus, in quo Author, ausu sane temerario asserere non verecundatur, *Diluvium* neque universale, neque montes altiores aquis coopertos fuisse; ut proinde & homines, & animalia facilè servari potuerint. Verùm enim verò, uti hæc apertissimè *Sacro Geneseos Textui*, & omnium *Interpretum*, *Sanctorumq; Patrum Decretis* repugnant, ita quoque is, quisquis tandem ille Author fuerit, confutatione non eget, sed inter eos connumerandus Atheos, qui uti multa in Sacra Historia occurrentia capere non possunt, ita quoque contra omne fas, doctrinam à DEO *Mosi*, cæterisque Hagiographis dictatam, imprudenter, ne dicam stolidè, propriæ phantasiæ præferentes in fabulas, summo totius Christianæ Reipublicæ detrimento, & scandalo convertunt. Sed his jam traditis, ad alia progrediamur.

CA-

TOPOGRAPHIA PARADISI TERRESTRIS JUXTA MENTEM ET CONJECTURAS AUTHORIS.
NOTA AD LECTOREM
Ex tot tantisque Regionibus, quas cælum suo ambitu continet, hanc præsentem Paradisi terrestris Topographiam quam et Edeniam regionem appello, tantis laudibus sacri Geographi omnes extollunt, ut communi omnium sententia, cæteras omnes bonitate terræ, ubertate frugum, omnisque generis deliciis etiamnum longe antecellat, ut proinde Paradisus hic a Deo plantatus nonnullas pristinæ suæ felicitatis notas reliquisse videatur, cujus situm et topographiam hic præcise juxta Sacræ Geneseos c. 2. v. 8. et 10. verba oculis præpono curiosi Lectoris. Hortum itaque voluptatis primo ponimus sub quadrata figura, quasi typum cælestis Paradisi seu civitatis in quadro juxta Apocalypseos descriptionem positæ; Vides hic pariter fontem seu fluvium, qui inde in quadruplicem mundi plagam divisus post Paradisi irrigationem extra quoque circumsitas regiones Havila, Æthiopiam orientalem Terram Chus, Assyriam irrigat; Vides quoque arborem vitæ in medio Paradisi plantatam; nec inde remotam arborem scientiæ boni et mali, quæ causa fuit peccati in mundum introducti. Arborum vero seriem non quod revera hunc situm habuerint; sed qualem in horto voluptatis concipere licuit, disposuimus. Extra vero Paradisum 4 Cherubim juxta paraphrasim chaldaicam (quos ipsa כרוביא Cherubaia in plurali numero vocant) ad 4 mundi partes disposito ad custodiendam viam ad lignum vitæ flammeo versatilique gladio armatos constituimus. Denique extra Paradisum Adæ et Evæ ex Paradiso expulsorum ærumnas et in agris excolendis labores, et ex Cain fratricidæ afflictiones exhibuimus; et similia, quæ ubi sat superque expressa sunt, ita quoque ulteriori expositione non indigent, unde lector omnia scitius ex descriptione Paradisi intelliget. Vale fruere.
Mons Libanus
Sacrificium Abel.
Sacrificium Kam
Ararat Mons
ARMENIA
ARMENIA
ASSYRIA
Eufrates
PERSIA
Physon Fl.
ÆLAMITÆ
HEVILA REGIO
REGIO CHUS
Desertum Pharan et SUR olim fertilissima
post Diluvium arenis oppleta
Sinai Mons
Mare Rubrum
GEHON. Fl.
ÆTIOPIA ORIENTALIS
TERRA CHUS
MARE SIVE SINUS PERSICUS

CAPUT IV.

Utrum Paradisus Terrestris Diluvio *destructus sit, & ubinam locorum fuerit.*

TAnta fuit, & semper erit de *Paradiso Terrestri* inter Doctores controversia, ut cui subscribas, vix dispicias, tantisque sunt omnia involuta difficultatibus, ut *Cherub* ille flammeo, atque versatili gladio obarmatus, omnem ad eum aditum nobis interclusisse videatur. Quantum itaque ex genuino *Sacræ Genesis Textu*, variorumque *Interpretum* melioris notæ sensu colligere potuimus, hoc loco exponendum censuimus. Emittat Dominus lucem suam, & veritatem suam, ut ipse nos deducat in locum sanctum suum, & in tabernacula sua. Sed jam ad rem. Verba *Genesis* cap. 2. hæc sunt: *Plantaverat autem Dominus* DEUS Paradisum voluptatis, *à principio, in quo posuit hominem quem formaverat.*

Genes. 2. v. 8. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם.

Græca huic verbotenus congruit. Καὶ ἐφύτευσεν Κύριος ὁ Θεὸς Παράδεισον ἐν Ἐδὲν κατ' ἀνατολάς. *Chaldæâ* Onkelos dicit:

ונציב ײ אלהא גנתא בעדן מלקדמין.

Et plantavit Dominus DEUS Hortum *in* Eden *à principio*. Cui omnes Textus concordant: *Primò* in principio, *deinde* in *Eden Hortum* esse plantatum. Altercantur hîc *Expositores* de principio plantationis hujus *Horti*; quidam non benè fundati, ante omnia, primo videlicet die, fuisse plantatum. Sed quid *Hortus* deliciosissimus cum Chaotica massa, ex qua primo die Cœlum & Terram condiderat DEUS faciat? nemo concipere potest; qui verò post sextum diem plantatum asserunt, illi negare videntur, à principio plantatum fuisse, quod est contrarium *Textui*. Ego pro mea tenuitate dico, idem fecisse DEUM cum *Adamo*, quod cum Regibus in novum quoddam palatium introducendis fieri solet, dum illud summâ curâ & sollicitudine, omni ornamentorum genere, splendidè, & magnifico apparatu condecorare satagunt: hoc pacto DEUS *Hortum Voluptatis*, in quem à se plasmatum hominem omni bonorum deliciarumque genere uberrimum felicissimumque, à principio, antequam plasmâsset hominem, plantaverat, introduceret: cùm *à principio* denotet jam ante *Adæ* productionem *Hortum deliciarum* præparatum extitisse. Quo verò ex hexameron die? Dico non alio, quàm tertio die, quo DEUS dixit: *Germinet Terra herbam virentem & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen sit supra terram, & factum est ita.* Quis ex hisce non videt, *Paradisum* congruentiori tempore plantari non potuisse, quàm eodem die, quo totius naturæ vegetabilis œconomiam omni plantarum, arborumque fructiferarum genere *conditor* exornârat; *Hortum* itaque in principio tertii diei à DEO in *Adami* gratiam separatim plantatum fuisse, quicquid alii perperàm sentiant aserimus: & ne nos longioribus tricis involvamus, hanc nostram sententiam paucis hisce proponere voluimus.

Quo die *Paradisus* à DEO plantatus sit.

Plantaverat autem *Hortum* à principio in *Eden*, id est, *Hortum voluptatis* in *Oriente*; ubi hæc vox in *Eden*, variè accipi potest, vel pro voluptate, & pro deliciis, vel pro nomine loci. Certè singuli *suprà* allegati *Textus* dicunt בעדן *in Eden* Hebraicus, Græcus ἐν Ἐδὲν κατ' ἀνατολάς, in *Eden* ad *Orientem*, cui consentit Chaldæus: *Be Eden*, in *Eden*, quæ nos ita

Be Eden quid propriè.

ita exponimus: Plantavit DEUS *Hortum* deliciosissimum ad *Orientem*; ita ut *Be Eden* unà significet, & nomen loci, & summam in eo deliciarum ubertatem; atque adeò in unum coincidit hoc verbum, *Be Eden*; certè ad *Orientem* conditum fuisse, respectu *Palæstinæ* & *Ægypti*, ubi *Moses* & habitabat, & conscripserat *Historiam Genesis*.

His itaque breviter præmissis, jam videamus, ubi *Regio* illa *Orientalis* constituta fuerit, in qua DEUS plantaverat *Paradisum*. Ex genuina & vera determinatione *Paradisi*, cum se evolvere non possent nonnulli *Interpretes*, maluerunt totam hanc *Paradisi* historiam ad mysticos & anagogicos sensus transferre, quàm illius veram & realem historiam ad literam intelligere, quæ perabsurda, & intolerabilis sententia est, *Sacræ Mosis Historiæ* penitus contraria: Ad quid enim *Moses* tàm scitè ipsum quoad plantarum, arborum fructuumque delicias, & quoad quatuor flumina, quibus irrigabatur, amœnitatem si ea ad literam non intelligi voluisset, descripsisset? Ergone esus fructus primis parentibus prohibiti, non realis, sed purè metaphoricus censendus est? Hæreticus id credat, & sentiat; Ego dico, DEUM in universis Bibliis nihil mysticum proferri voluisse, quod non primò sub literali sensu, & sensibilibus rebus, veluti in typo quodam expressum fuisset, cum invisibilia, teste Divo *Paulo* non nisi per ea, quæ facta sunt, cognoscantur. Ubinam igitur deliciosissimus ille *Hortus* DEI manu plantatus, fuerit, an etiamnum adhuc restet, an *Diluvio*, aut aliis de causis vastatus, exponendum restat.

Suppono itaque *primò* eo in loco fuisse *Paradisum*, in quem *Adam* à DEO, postquam ex terra Damascena plasmatus esset, ut plerique sentiunt *Interpretes*, translatus est; ut coleret, & custodiret eum, post lapsum verò *Paradiso* extorris in vicinam regionem expulsus legitur, ut semper ob oculos haberet beatas illius loci amœnissimi delicias, ex quibus suâ culpâ exciderat; *Hortum* inquam, uti *Basilius* ait, DEI manu consitum, peramœnum, ac deliciis omnifariam diffluentem, mansionem, locum omnem exuberantem creaturam, visenda pulchritudine suscipiendum & admirabilem, locum dico prælustrem & spectatu dignissimum, in quo perpetua quædam temperies, cui nulla ventorum vis, nullæ tempestates, nulla grando, nulla fulmina, nullæ procellæ, sed quicquid in singulis anni temporibus optatissimum foret; quæ omnia intelligi videntur de statu ante lapsum *Adami*, post lapsum verò omnia in pejus ruisse *inferiùs* patebit. *Descriptio Paradisi.*

Cum igitur *Adam* ad plagam Orientalem è *Paradiso* expulsus habitaverit, illa verò regio, alia non fuerat, nisi *Campus Damascenus*, inter *Montem Libanum* & *Mesopotamiam* contentus, intra *Mesopotamiam Paradisum* extitisse verisimile credimus, cum *Euphrates* & *Tigris* flumina *Paradisi*, quæ & hodiè adhuc *Mesopotamiam* includunt, id expressè docent; Accedit, in hunc usque diem *Mesopotamiæ* incredibilis amœnitas, & summa rerum omnium ad vitam hominum deliciosè transigentium necessariarum copiâ & affluentiâ, quæ sunt pristinæ in *Paradiso* felicitatis reliquiæ, & vestigia.

Suppono *secundò*: Omnes Patriarchas primævos, ab *Adamo* usque ad *Noëmum* ibidem habitasse, ut Patriarcharum primo Protoplasto *Adamo* vicini essent, & ab eo tum in scientiis & artibus humano generi conservando necessariis, tùm moribus legibusque vitæ & disciplinæ instruerentur. Nam uti *Libro primo* ostendimus, *Lamechum* patrem *Noëmi* in lite cum duabus uxoribus *Adæ* & *Sellæ* dirimenda, ad *Adamum* confugisse adhuc viventem; *Kain* quoque ad Orientalem plagam *Eden* Civitatem extruxisse nomine *Enoch*; *Henochum* ibidem à DEO translatum fuisse, *Noëmum* ibidem

ibidem *Arcam* fabricasse, & *Turrim Babel* in terra *Sannaar* extra pomœria *Paradisi* extruxisse: Accedit, ipsum *Adam* ex *Agro Edenio* in vicinam terram sanctam profectum, ibidem in *monte Moria*, uti *Interpretes* tradunt, ultimum diem obiisse, ut eo in loco *Adam* primus homo moreretur, in quo secundus *Adam Christus* pro salute humani generis crucifixus, obiturus esset. Non igitur verisimile est, Patriarchas felicitatis *Paradisi* memores, cujus uti delicias ab *Adamo* recenseri audierant, ita in longinquas & remotas Regiones abiisse, sed cum *Adamo* eo in loco *Paradiso* vicino restitisse, posteris verò Nepotibus reliquas Orbis terræ regiones inhabitandas reliquisse. *Paradisus* itaque alio in loco situm non fuisse, quàm in *Mesopotamia* & circumvicinis Regionibus ex dictis patuit.

Hìc nonnullos mihi objicientes audio. In hunc usque diem nihil eorum restare, quæ *Sacra Scriptura* de fonte in
Genes. 2. eo exorto, & indè in quatuor flumina
vers. 10. divisa enarrat. Sed verba Sacri Textus examinemus:

ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבע ראשים.

פישון / *Et fluvius indè egrediebatur ad irrigandum*
1. Physon. Hortum, & *indè dividitur in quatuor capi-*
גיחון / *ta: Nomen uni* Physon, *circuiens* Hevi-
2. Gehon. lam, *ubi est aurum optimum; Nomen secundi*
חדקל / *fluvii est* Gehon, *ipse circuit omnem ter-*
3 Hiddekel, Tigris. *ram* Æthiopiæ; *Nomen tertii fluvii* Tigris, *ipse est, qui vadit contra* Assyrios;
פרת / *Fluvius autem quartus est* Euphrates.
4. Phrath. Chaldæa lectio:

וסביב ית כל ארעא דכוש.

Qui circuit omnem terram Chus. Cùm verò non nisi duo flumina *Tigris* & *Euphrates* nominentur, *Physon* verò & *Gehon*, quænam sint, ignoretur, hinc arguunt, in hoc loco *Paradisum* existere non potuisse: Ego verò contrarium hoc loco demonstrandum censui.

Suppono itaque *tertio: Paradisum* ante, & post *Diluvium* eundem quoad substantiam habere situm, quem habebat ante lapsum *Adami*, sed vel indignatione DEI ob peccatum *Adami*, posterorumque impietatem, vel aliis de causis *inferiùs* recensendis, cum tempore defecisse; undè profundiori mentis trutinâ, primævam *Paradisi* felicitatem, amœnitatemque expendens, tandem concludo, *Paradisum* alio in loco non extitisse, quàm in *Edenia regione*, quæ & *Campi Damasceni* partem unà cum *Mesopotamia* continebat, uti ex *Topographia Eden lib.* 1. patet.

Quæritur itaque primò. *Quomodo hodiè præter duorum fluminum nomina* Tigris & Euphratis, *nullum aliud* Paradisi *vestigium superesse comperiatur?* Respondeo; post lapsum *Adami* statim ob delictum esûs pomi contra Divinum præceptum commissum, deindè ob conclamatam hominum ante *Diluvium* impietatem, scelerumque enormitatem prævisam, cum non esset, cui *Paradisus* serviret, neque unquam ullus foret, qui illum intrare posset, tandem prorsùs *Diluvii* inundatione destructum, devastatumque fuisse: Ita *Salianus* & multi alii ex *SS. Patribus*, quos in suis *Annalibus* citat, sentiunt, quibus nos adstipulamur.

Quæsitum secundum, *Utrùm* Paradisus *adhuc existat*, *utrùm aliò translatus sit?* Respondeo, cum multi *Interpretes* eum in hunc usque diem existere existiment, ii non alio incitamento ad id asserendum inducuntur, quàm quod *Henoch* & *Elias* in *Paradisum* translati credantur; verùm uti hæc sententia oppidò debilibus insistit fundamentis, ita quoque facilè dissolvitur, vel hoc ipso quod in *Sacra Scriptura* primò nec ex *Genesi*, nec ex *lib.* 4. *Regum*, *Henochum* atque *Eliam* in *Paradisum* translatos fuisse probari possit. De *Henoch* enim translato loquitur citatus locus:

ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים. Gen. cap. 5. vers. 24.

Et ambulavit Henoch *cum* DEO, & *non apparuit, quia accepit eum* DEUS. Et de *Elia*:

Elia : Ecce currus igneus, & equi ignei diviserunt utrumque, & ascendit Elias *per turbinem in cœlum.* Ex quibus neque *Henoch*, neque *Eliam* in *Paradisum* raptum fuisse, colligi potest; quasi verò DEUS eos non alibi, quàm in *Paradiso* & potuerit, & voluerit conservare. Qua de causa multi *Authores* quàm absurdissimis sententiis in transversum acti, *Paradisum* quidem non eodem loco, quo a prima ejus plantatione extitit, superesse, sed aliò translatum fuisse sentiunt; & nonnulli quidem, uti *Armeni* in inaccessis *Armeniæ* montibus adhuc alicubi existere, ex eo sibi imaginantur, quod ibidem inter intimos solitudinis recessus subindè virum quendam ætate grandævum, & barbitio spectabilem, nec non stupendæ majestatis spectârint, quem *Eliam* esse interpretantur; sed uti hæc phantasticæ facultatis ludibria sunt, ita quoque tempus perdet, si quis ea confutanda susceperit; quonam enim modo fieri potuit, in asperrimis inaccessi montis jugis *Paradisum* cum suis fontibus & fluminibus *Paradisum* irrigantibus nec non cum eâ amœnitate arborum, fructuumque varietate consistere potuisse? Undè *Paradisum* in *Suppolarem Antarcticam Oceano* circumfluo inaccessam regionem translatum fuisse, *Brunus in suo Theatro Urbium* docet. Sed quis rogo, *Paradisum* locum voluptatis, ex temperatissima regione & omni deliciarum genere confertissima in omnium totius Mundi asperrimam & ἀκροβότατον squalidissimam Mundi faciem delatum fuisse concipiet? Unde & hæc uti absurda est, ita confutatione non indiget. Alii præterea cum locum ei congruum non reperirent, *Paradisum* in *Zeilanum* sub Zona torrida Insulam aromaticis plantis, nec non amœnitate, rerumque ubertate, ac longinquitate vitæ hominum celeberrimam, translatum putant; sed cum in ea quadruplicis fluviorum originis nullum reperiatur vestigium, neque arbores fructusque *Paradiso* proprios *Zeilan* proferat, præterea æstu intolerabili, æstate ferveat, hyeme pluviis continuis inundetur, unde & hanc opinionem fabulis adscribimus; uti & eorundem, qui *Paradisum* ex *Poëtarum* descriptione, aut in *Hesperidum* hortos, aut *Canarias Insulas* relegant. Deindè, cum quidam *Authores* nullam harum opinionum subsistere posse viderent, in multò aliam absurdiorem sententiam inciderunt; hi nimirum ne *Paradisum Diluvii* aquis destructum fuisse, concedere cogerentur, eum quindecim cubitis super omnium montium sub cœlo existentium vertices, Angelorum (quos ipsi illos ipsos Cherubin dicunt) gladio flammeo & versatili *Paradisum* custodientium ministerio translatum, conservatumque fuisse putant. Verùm super quos montes? & quomodo supra dictos montium vertices *Paradisus* cum suis fluminibus & amœnitate viridariorum subsistere potuerit, quis sibi imaginari poterit? Vides itaque Lector, quàm graviter hallucinentur *Authores*, qui *Paradisum* aliò translatum fuisse perperàm opinantur: vel enim *Paradisus* sub eâ prorsùs facie, quâ à DEO plantatus fuit, ex loco genuino *Eden* evulsus & eradicatus in incongruam Orbis regionem translatus fuit, vel non: Si prius, certè istius nonnulla in *Edenia Regione* evulsionis vestigia notata fuissent, quæ sicuti non observantur, & *Tigris* & *Euphrates* adhuc maneant, ita quoque aliò translatus dici non potest, vel si translatus est, is *Paradisus* dici nec debet, nec potest; Qui verò eodem adhuc loco existere quidem putant, sed ἀόρατον, sive invisibilem existimant, ii jam illis Scriptoribus adnumerandi sunt, qui omnem *Paradisi* historiam à *Mose* descriptam, non realem, & literalem, sed purè mysticam, allegoricam, tropologicamque esse arbitrantur, quod asserere in fide periculosum esse, nemo non videt. Sequeretur enim, & *Adami* & *Evæ* historiam, esumque pomi prohibiti,

Paradisus in varias Regiones ridiculè translatus.

hibiti, & indè lapſum, expulſionemque ejus ex *Paradiſo* unà cum fluminibus, & arborum varietate non ad literam, ſed ſub allegoria intelligi debere; quod quàm abſurdum ſit, quis non videt? Nihil itaque probant hæc de Tranſlatione *Paradiſi* propoſita argumenta, atque adeò clarè ex illis conſtat, *Paradiſum* in principio alium ſitum non habuiſſe, quàm quem *ſuprà* deſcripſimus in *Edenia Regione*, quam ab *Adamo*, & omnibus Patriarchis, *Seth, Enos, Cainan, Mavaliel, Irad, Henoch, Mathuſala, Lamech* & *Noë*, tanquam patriam regionem inhabitatam fuiſſe, & poſt *Diluvium* cum à filiis *Noë*, *Sem*, *Cham*, *Japhet*, eorumque progenie, uſque ad *Abraham*, uti ex *Sacris Literis* de *Haran Meſopotamiæ*, & *Ur Chaldæorum*, *Abrahæ* patriâ oſtendi poteſt. Nihil igitur reſtat, niſi ut modò, quomodò tantopere locus *Paradiſi* transmutatus ſit, oſtendamus.

Quæſitum tertium. *Quomodò* Edenia Regio, *locus* Paradiſi *tantopere tranſmutatus fuerit, ut fons ille, ex quo veluti quatuor alia flumina derivabantur, hodie non compareat?* Reſpondeo, id admirabili Divinæ providentiæ diſpoſitione contigiſſe, quod ut luculentiùs pateat; Notandum eſt, Sapientiſſimum rerum *Conditorem*, *Paradiſum* plantaturum voluptatis, ut in eo hominem ad ſui imaginem & ſimilitudinem conditum, feliciſſimâ vitâ bearet, fontem, ſeu uti Hebræus Textus habet:

Geneſ. 2. verſ. 10. וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים.

Et fluvius egrediebatur ex Eden *ad irrigandum hortum, & inde dividebatur in quatuor capita.* Flumen eduxit, qui ſufficientibus aquis hortum voluptatis irrigaret, utpote ſine quo fonte, ſeu flumine, cœteriſque quatuor fluviis indè derivatis *Paradiſus* amœnitatem ſuam, feracitatemque conſequi non poſſet. Qui fons inſtar fluminis ſeu lacus erat; Hunc itaque fontem, quantum nos ingenii noſtri imbecillitate comprehendere poſſumus, ex hydrophylaciis montium *Armeniæ*, aquis per ſubterraneos inciles derivatis in *Paradiſi* medio ortum fuiſſe exiſtimamus. Nam ut in *Mundo Subterraneo* demonſtravi: Conſtituit Divina Sapientia in principio rerum, dum aquas ab aquis ſepararet, crateres quoſdam ingentes, & præamplas concavitates in abditis montium viſceribus, quæ nos *hydrophylacia* appellamus, conſtituit, eò quod hæc æſtu motuque *Oceani* perpetuo per ſubterraneos meatus, ad originem fluminum lacuumque conſtituendam repleantur. Ex hiſce itaque dictorum *Armeniæ* montium hydrophylaciis, DEUS aquas, uti dixi, per meatus, & canales ſubterraneos, derivatas, intra *Paradiſum* oriri fecit; qui fons uti flumen referebat, ita quoque ſic ordinante DEO, id indè in quatuor alia flumina diviſum, non ſolùm *Paradiſum*, juxta quadruplicem Mundi plagam, ſed etiam extra illum Regiones *Hevilalh*, & *Terram Chus*, *Aſſyriamque*, quam affluentiſſimè irrigabat, ut *Topographia Paradiſi* docet. Quomodò verò fons ille quadruplici fluminum diffuſione uberrimus, tandem, & tam brevi tempore ita exaruerit, ut nec à Patriarchis primis ante *Diluvium* nec poſteà inveniri potuerit; ſic factum putem.

Poſt lapſum, ut dixi *Adami*, DEUS *Opt. Max.* præviſâ hominum poſterorum *Adæ* impietate, ſcelerumque immanitate præviſâ, *Paradiſum* deſtructurus, obſerato dicto fonte eum, unde profluxerat, montium hydrophylacio reſtituit, ubi per alios fontes erumpens, in exteriorem Terræ ſuperficiem, *Tigrim*, & *Euphratem*, qui deſtructi jam *Paradiſi* locum genuinum aquis ſuis irrigarent, ex quibus *Tigris* per duplicem ramum, qui *Phiſon*, & *Gehon* dicebantur, in *Perſicum Sinum* evolvuntur. Fontem igitur, qui per ſubterraneos Canales ex

montium crateribus derivatus, in medio *Paradisi*, indè in quatuor capita divisus, oriebatur, illum posteà mutatis rebus per exteriores alveos, *Terram Edeniam* irrigare voluisse, haud incongruis conjecturis asseveramus. Atque hæc est mea quidem sententia, quam non improbabilem futuram speramus apud eos, qui rationes à me propositas rectè expenderint, nec desunt authores huic meæ sententiæ subscribentes. Sic enim *Hugo Victorinus* in hujus loci expositione, *Scimus*, inquit, Paradisum *esse quendam locum determinatum in parte Terræ, & flumina illa ortum habere in* Paradiso, *quæ è Terra ibidem absorpta*, *& extra* Paradisum *iterum oriri, qui secundi ortus nobis in* Tigri & Euphrate *noti sunt.* Idem sentit *Severianus* apud *Lipomanum.*

Quæritur quartò. *Quænam sint Regiones illæ* Hevilak & Chus, *quæ à fluminibus* Phison & Gehon, *irrigari dicuntur.*

Cum hæc ad verum *Paradisi* situm intelligendum, non parvi momenti sint, illa hoc loco, eâ, quâ fieri potest brevitate, exponemus. Multi *Havila*, Indiæ Regionem esse, eò quòd per *Phison*, nil aliud denotetur, quàm *Ganges Indiæ*, fluvius; *Gehon* verò *Nilum Æthiopiæ* interioris, quam irrigat, flumen esse sibi persuadent; Sed enim *Paradisum* in tantam amplitudinem se extendisse, ut vel ipsam *Indiam*, *Æthiopiamque* in se includeret, quis tam credulus est, ut id in animum suum inducere queat; hoc enim pacto universam *Africam majorem*, *Armeniam*, *Persidem*, *Majoricam*, ac denique *Chinam* ipsam ex *Oriente* & ex *Occidente* totam *Asiam minorem*, *Ægyptum*, verbo, universam *Africam* circuitus *Paradisi* continuisset; favetque hæc sententia iis, qui cum hanc amplitudinem concipere non possent, universum terrarum Orbem, *Paradisum* fuisse audaciùs asseruerunt; Verùm cùm hæc expresse *Sacro Textui* repugnant, eam non refellendam duxi, cum vel ipsa *Sacra Scriptura* determinatum locum, videlicet *Hortum* dicat, & *Adam* indè expulsum, in vicina *Regione Edenia*, cum reliquis Patriarchis habitasse, *suprà* retulerimus.

Cum itaque dicta flumina extra *Paradisum* evoluta, primus, quidem *Phison* Regionem *Havila*, *Gehon* verò secundus *Terram Chus*, seu *Æthiopiam* alluisse *Sacra Genesis* tradat. Jam explorandum restat, ut quænam illæ Regiones fluxus sui situm alveosque sortitæ sint, exponamus. Dico igitur Terram *Hevilak* neque esse, neque posse intelligi *Indiam*, quam *Ganges* irrigat, quod flumen ipsi pro *Phisone*, *Paradisi* flumine perperàm sumunt: *Hevilah* itaque regionem aliam esse non posse, quàm tractum illum littoris maritimi, quem à deserto *Sur* & *Pharum* in *Topographia Paradisi* protendimus; quod quidem ex *Sacris Scripturæ* locis clarè ostenditur: siquidem Sacra Genesis c. 25. de *Ismaële* loquens: *habitavit*, inquit, *ab* Havilah *usque* Sur, *quæ respicit* Ægyptum *ad introitum* Assyriæ. Limites autem *Havilah* opponuntur, uti dixi, finibus *Sur*, undè *Havilah*, eam censemus Regionem, quam *Geographi Susianam Persidis* partem vocant, est necessariò inferior illâ *Assyriæ* parte, quæ *Sinui Persico* adjacet: id confirmat lib. 1. Regum, ubi dicitur: *Percussit* Saul Amelec *ab* Havilah, *donec venit ad* Sur, *quæ est è regione* Ægypti. Quis jam *Saulem* contra *Amalecitas Indiæ* populos, uti quidam ex *Phison*, quem *Gangem* putant, pugnasse credat? Est igitur, *Hevilah*, ut tandem concludam, illa, uti *suprà* dixi regio, quæ *Maris Persici* Ostio adjacet, in quod & hodiè *Tigris* & *Euphrates* paulò infra *Babylonem* uniti se exonerant; Olim verò *Tigrim* in duos ramos ibidem divisum, quorum unus *Phison*, alter *Gehon* dicebatur, *Sinui Persico* se commiscuisse, quos & *Phasin*, & *Phatisirin* dictos fuisse, *Plinius* in *Historia sua naturali* tradit. Sed hæc ex *Topographia* hìc apposita meliùs intelliguntur, quàm egomultis verbis exponere

non

non queam. Jam verò quam Regionem extra *Paradisum Gehon* fluvium irrigasse putemus, aperiamus. Textus ita habet :

Genes. 2. vers. 13.

ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את
כל ארץ כוש.

Gehon quisnam fluvius.

Et nomen fluvii secundi Gehon, *ipse circuit omnem terram* Chus. Ubi Terram *Chus* passim pro *Æthiopia* sumitur, uti & *Gehon* pro *Nilo*. Sed quisnam *Nilum Æthiopiæ* flumen, tantâ terrarum *marisque Mediterranei* ab *Edenia Regione* distantiâ, inter flumina *Paradisi* numerari posse credat ? Ut verò, quænam illa Terra *Æthiopiæ*, sive *Chus* sit, quam *Gihon* irrigare dicitur, explicetur; Dico duplicem hoc loco *Æthiopiam* intelligi debere ; unam, *Æthiopiam* illam magnam in meditullio *Africæ* constitutam, & hanc à *Nilo* irrigatam, quam negamus esse *Æthiopiam* illam vastam, de qua hìc sermo est ; Est itaque ultra *mare Rubrum* alia regio, quæ pari nomine *Æthiopia*, sive Terra *Chus* dicitur, sive *Madianitarum* incolatus fuit, & est Regio illa, quæ ab ortu montem *Sinai*, & *Arabiam desertam*, à Meridie *Felicem*, ab occasu *Ægyptum*, à Septentrione *Palæstinam* & *Assyriam* respicit, & ideò *Terra Madianitica* dicitur, quod uxor ejus *Madianitis* genere, & alio loco *Æthiopissa* quoque vocetur; cùm enim *Chus*, *Chami* filius, præter *Ægyptum* non interiorem statim *Æthiopiam*, sed illam *Madianiticam* vicinam occupaverit, quod ex innumeris *Sacris profanisque Literis*, nisi Libri moles obstaret, ostendere possem. Interim Lector adeat *Cornelium*, *Pererium*, *Oleastrum*, cæterosque innumeros, qui hoc de transmigratione gentium argumentum fusiùs describunt : Atque hanc quam descripsi Regionem dico, fuisse illam *Æthiopiam*, quam *Gehon Paradisi* fluvius irrigabat, uti *Topographia* clarè monstrat.

Æthiopia Madianitica.

Cherub custos *Paradisi* quid sit?

Quæsitum quintum. *Quid per Cherubim flammeo & versatili gladio ante* Paradisum *constitutum*, *& aditum ad arborem Ligni vitæ custodiendum intelligatur?*

Multi ex hisce verbis persuasi, putant *Paradisum* in hoc usque tempus adhuc existere, eò quòd aditus ad eum per Cherubim impediatur. Duo, hoc loco expendenda occurrunt : *Primò* Arbor vitæ in medio *Paradisi*, *deindè* Cherubim, sive Angelus, qui aditum ad eam flammeo, & versatili gladio impediat; ubi sic legitur in Chaldaica Paraphrasi *Onkelos* :

ותרך ית אדם ואשריה ממדנח לגינתא
דעדן ית כרוביא למטר ית ארח אילן חייא.

Et ejecit Adam, *& collocavit ad* Orientem Horti voluptatis *Cherubaia*, *& gladium acutum versatilem*, *ad custodiendam viam ad Arborem vitæ*. De utroque *Interpretes* validas ineunt velitationes. Quidam hæc puro mystico sensu accipienda esse sentiunt. Alii verò Arborem vitæ Physicas habuisse virtutes & proprietates vitæ perpetuandæ insitas, & in usum status justitiæ originalis à Deo concessas non incongruè opinantur, quibus & ego subscribo; potuit enim præpotentis Dei virtus fructui arboris implantare talem facultatem, quæ homines in statu innocentiæ ad nonnulla millia annorum tam diù conservaret, usque dum Deo placeret, ad Visionem beatificam illos admittere ; Et hujusmodi Arborem in medio *Paradisi* plantatam fuisse, non mysticè, sed literaliter intelligi debet, non enim aliàs post lapsum, Cherubim ad custodiendam viam ad Arborem vitæ, posuisset Deus. Verùm de hisce qui plura desideraverit, is consulat *Pererii* in *Genesin*, *primum Tomum*, ubi totam hanc controversiam pulchrè & scitè dilucidat. Hoc tantùm infero, ex *Textu Chaldæo*, luculentissimè concludi posse, *Paradisum* non alio loco, quàm quo eum nos constituimus; in *Edenia* videlicet regione, quæ & *Agrum Damascenum*, *Assyriam* sive *Mesopotamiam* in se includit, uti *paulò* ante allegatus

Onkelos clarè docet ; & collocavit ex *Oriente Eden*, sive *Horti voluptatis* Cherubim, ad custodiendam viam ad Arborem vitæ.

Quæritur Sextò: *Utrùm homines in statu innocentiæ omnes in* Paradiso *victuri fuerint?* Respondeo. DEUM *Opt. Max.* in eo statu, uti Orbem Terrarum ab omni corruptionis labe immunem reliquit, ita quoque homines totum Orbem peragrare potuissent, tum ad admirandam Operum Divinorum, quæ hominum causâ produxisset, magnitudinem, copiam, varietatemque contemplandam, tum ut infinitâ DEI bonitate, & sapientia cognita, cujus amore succensi continuis laudibus, & gratiarum actionibus usque ad constitutum à DEO transitus tempus, prosequerentur. Sufficiebat iis ad perpetuandam vitam, vel semel fructus Arboris vitæ degustasse, & ex *Textu Sacro* clarè patet: quemadmodum enim post consummationem seculi præter Cœlum Empyreum propriè dictum, totum Mundum Empyreum, & hominibus jam gloria æterna beatis pervium futurum, luculenter in *Itinerario* nostro *Extatico* docuimus; pari pacto in statu innocentiæ, qui *Paradisi* cœlestis non nisi typus erat, præter *Hortum* separatim manu DEI in *Eden*, consitum, totum reliquum Orbem Terrarum, *Paradisum* fuisse, iisdem ubique naturæ dotibus instructum quibus *Hortus voluptatis* à DEO imbutus erat in *Eden*, veritate non abludit. Atque hæc de *Paradiso*, quantum propositum nobis argumentum permisit, dicta sufficiant.

CAPUT V.

Utrum ante Diluvium *de variis Artibus & Scientiis scripti fuerint libri, & utrum illi ad posterum Mundum fuerint propagati.*

NOn post *Diluvium* duntaxat, sed & ante illud Scripturæ & literarum usum fuisse, ostendit primo omnium ferè *Latinorum*, *Græcorum*, *Hebræorum*, *Chaldæorum*, *Arabum*, *Samaritanorum*, *Ægyptiorumque* consensus, & ut in hoc Opere majori sinceritate, ingenuitate & candore procederemus, singulorum verba, ea lingua & charactere, quo scripta fuerunt, adducemus. Atque ut ab *Adamo* protoplasto incipiam, fuisse illum uti literarum omnium, artium, scientiarumque inventorem & Authorem infusa à DEO scientia præditum, ita quoque & Librorum Scriptorem, apertissimè Suidas tradit his verbis:

Suidas.

Adamus Author omnium artium, & scientiarum.

Τούτου τέχναι καὶ γράμματα τούτου ἐπιστῆμαι λογικαὶ καὶ ἄλογοι. Τούτου προφητεῖαι, ἱερουργίαι, καὶ καθαρμοὶ καὶ νόμοι γραπτοί τε καὶ ἄγραφοι· τούτου πάντα εὑρήματα. *Hujus*, inquit, *sunt Artes, & litteræ, hujus scientiæ rationales, & non rationales, hujus prophetiæ, Sacrorumque operationes, hujus leges scriptæ, & non scriptæ; hujus inventiones, &c.* Cui *Hebræi* adstipulantur, qui in hunc locum *Genes. Liber generationum* Adam commentantes; plerique librum *Adamo* à DEO dictatum interpretantur *Rabboth:*

Rabboth Commentarius in Genesim.

ואמרו ז״ל רבותינו שאדם אבינו ז״ל חבר
את ספר כל מצות שמסרו אלחים בגן עדן·

Dicunt Rabbini nostri, quod Adam *Pater noster, benedictæ memoriæ, composuit librum præceptorum, quæ* DEUS *ipsi dedit in Horto* Eden. Rabbi *Tanakus Bar Haja*, in *Rabboth*, dicit fuisse librum, in quo omnia à principio Mundi usque ad consummationem ejus explicarentur, & in virtute ejus filios *Adam*, *Seth*, & *Henoch* prædixisse *Diluvium*, & in illo, uti *Zohar* quoque innuit, continebatur, quòd non venturus sit Rex *Messias*, donec omnia,

Rab. Tanakus Bar Haja in Rabboth.

Quis liber fuerit ab *Adamo* scriptus, & quid continuerit.

omnia, quæ in mente Creatoris conceptæ erant, crearentur animæ: Verba ejus sunt:

אין מלך משיח בא עד שיבראו כל הנשמות
שעלו במחשבה להבראות, אלה הנשמות
האמורות בספר של אדם זה ספר תלדות אדם,

Non venturus est Rex Messias, *donec creatæ fuerint omnes animæ, quæ ascenderunt in cogitatione* DEI, *ut crearet eas, & hæ sunt animæ in libris* Adam *insinuatæ hisce verbis* : Et hic est liber generationum *Adam* : Quod si de secundo *Messiæ* adventu intelligatur, tolerari potest; ultimum tamen à *Rabbinis* in gratiam plebis Judaicæ appositum, affictumque facilè elucescit. Vide *R. Abarbanel, Rambam, Akiba, Ialkuth in hunc locum.* Chaldaicum Thargum Uzielidis hoc loco quoque habet: הדה ספרא דוכרונא בני אדם *hic est liber memoriæ gestorum à filiis hominum. Mor Isaac in Philosophia* sua *Syriaca* idem affirmat, ut *paulò* post videbitur. Huic adstipulatur traditio *Arabum*, ita *Abulhessan, Mahumed Abn Abdalla Elhassadi* in *Historia Saracenica* :

Thargum Chaldaicum Jonathan.

Mor Isaac in Philosophia sua *Syriaca M.S.*

ثم انزل الله عليه احدى وعشرين صحيفة
كان فيها صورة الاحرف وهو اول كتاب
انزله الله وهو اول لغة فيه من الفرائض
والشرائع والسنن وتفسير الحروف والوعد
والوعيد واخبار الدنيا وكان الله تعلي قد
بين في ذلك اهل كل زمان وصورهم وسيرهم
مع ملوكهم وما جرى ذون في الارض حتي
الماكول والمشروب قال فلما نظر ادم
غم الي ذلك كله عرف ما يكون في اولاده بكا
بكا شديدا رحمة لهم ثم امره الله
ان يكتبها بقلمه ويعملون الاضان تسعة
وعشرين حرفا ✡

Id est, *Deindè tradidit ipsi* DEUS 21. *paginas suis exaratas, & incisas literis; fuit hic primus liber, & prima lingua conscriptus; continebat autem præcepta & traditiones in generationes secuturas; & interpretationem literarum, pacta, statuta, & promissiones, & historias mundi totius exhibebat, & repræsentavit* DEUS *Excelsus in hisce generationes hominum singulas, & figuras eorum, & directiones eorum cum Regibus eorum, cum omnibus, & singulis, quæ in terra gererentur usque ad cibos & potiones. Deinde cùm* Adam *vidisset in hisce ea, quæ filiis suis debebant accidere, flevit planctu magno. Tunc præcepit illi* DEUS, *ut scriberet ea calamo, & accepit, pelles ex pecoribus, & præparavit ipsas, usque dum fierent albæ & scripsit in eis 29 literis, &c.* Porrò ab *Adamo* literarum, scriptionisque inventum ad *Sethum* devolutum est, cujus libri etsi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monumenta volans, illum aliqua jussu patris scripta reipsa tradidisse verisimile est. Scripsisse autem illum libros septem, in *primo Panarii* recitat *Epiphanius*, atque à *Gnosticis Sethianis Archonticis* falsò suppositos esse probat; Occasionem autem hujus figmenti accepisse videntur ex eo, quòd, ut refert *Josephus lib.* I. *Antiq.* filii *Seth* sideralem scientiam ad cœlestium rerum cognitionem excogitarunt; & cùm scirent, prædixisse *Adamum* duos universales rerum interitus; alterum incendio, alterum *Diluvio*; veriti, nè inventa sua priùs perirent, quàm pernoscerentur, excitatis duabus columnis, utrique sua inventa inscripserunt: ut si lateritiam *Diluvio* deleri contingeret, lapidea superstes hominibus discendi copiam faceret; & illa, quæ ex lapide fuerat extructa, per ignem pereunte, lateritia restaret. Has refert *Josephus*, suis adhuc temporibus in *Asia* extitisse. Author Operis imperfecti in Matthæum exponens illud: *Vidimus stellam ejus in* Oriente, meminit cujusdam Scripturæ *Seth de stella apparitura in Ortu* Messiæ, his verbis: *Audivi aliquos referentes de quadam Scriptura gentis cujusdam sitæ in ipso principio* Orientis *juxta* Oceanum, *apud quos ferebatur*

Quid continuerint libri *Adam* ex opinione *Arabum.*

Lib. 7. *Seth* attributi.

Josep. l. I. *Antiquit.* Filii *Seth* columnis committunt Sideralem scientiam.

Scriptura Seth *de Stella apparitura in Ortu* Messiæ.

Scriptura quædam inscripta nomine Seth, de stella apparitura in Ortu *Messiæ, quæ per generationes studiosorum hominum, patribus referentibus filiis suis, habebatur deducta.* *Cassianus* verò Collatione 8. cap. 21. introducit Serenum Abbatem Authorem antiquissimum, dicentem: *Scientiam omnium naturarum per successiones generationum, semen* Seth *ex paterna usque ab ipso* Adamo *traditione suscipiens, donec divisum à sacrilega propagine* Cham, *perduravit, quemadmodùm sanctè præceperat, ita etiam vel ad utilitatem vitæ communis exercuit. Cùm verò fuisset impiæ generationi permistum, ad res prophanas & noxias, quæ piè didicerat, instinctu quodam dæmonum derivavit, curiosasque ex ea maleficiorum artes, atque præstigias, magicasque superstitiones audacter instituit, docens posteros suos, ut sacrâ illâ culturâ Divini nominis derelictâ, vel elementa hæc, vel ignem, vel aëreos dæmones venerarentur, & colerent. Hæc igitur curiosarum rerum notitia quomodò* Diluvio *non perierit, ac supervenientibus seculis innotuerit, perstringendum breviter puto. Quantum itaque antiquæ traditiones ferunt,* Cham *filius* Noë, *qui superstitionibus illis & sacrilegis artibus infectus fuit, sciens nullum se posse super his librum in* Arcam *prorsùs inferre, in qua erat unà cum patre justo, ac sanctis fratribus ingressurus, scelestas artes, ac profana commenta diversorum metallorum laminis, quæ scilicet aquarum non corrumperentur injuriâ, & durissimis lapidibus insculpsit, quæ* Diluvio *peracto, eâdem, quâ illa celaverat, curiositate perquirens, sacrilegiorum, & perpetuæ nequitiæ seminarium transmisit in posteros. Hac itaque ratione illa opinio vulgi, quâ credunt, Angelos maleficia hominibus tradidisse, in veritate completa est.* Hæc ille. Huic congruunt, quæ *S. Augustinus lib.* 18. *de Civit. Dei*, & *Petrus Comestor* recitat de quatuordecim Columnis, septem æreis, & totidem lateritiis, artium scientiarumque Canonibus insignitis, à *Chamo, Noë* filio erectis. *Epiphanius* in *Panario* suo mentionem quoque facit certi libri intitulati *Revelatio Adæ*; quandò DEUS immisit soporem in illum; & ut *Augustinus contra Faustum* meminit certi *Libri Genealogiæ filiorum Adæ*, uti & pœnitentiæ *Adam*, qui tamen à Papa *Gelasio* sunt declarati tanquam Apocryphi.

Cassianus.

Cham impius res piè traditas ad usum profanum convertit.

*D. August. l.*18. *de Civit. Dei.* *Petrus Comestor.* 14. Columnæ à *Chamo* erectæ, in quibus doctrinam traditam exhibuit.

Epiphan. in Pan. Liber intitulatus *Revelatio Adæ.*

Enoch verò scripsisse libros adeò probabile est, ut de eo dubitare, præsumptuosum ac temerarium esse putem. Cùm & hujus mentionem faciat *S. Judas in Epistola* sua *Canonica*, imò *S. Augustinus lib.* 15. *de Civit.* id palàm fateatur; verba ejus sunt: *Scripsisse quidem nonnulla Divina* Enoch *illum septimum ab* Adamo, *negare non possumus.* Et alibi: Henoch *septimus ab* Adam *in* Canonica Apostoli Judæ *prophetasse prædicatur; cujus Scripta, ut apud* Judæos, *& apud nos in authoritate non essent, nimia fecit antiquitas, propter quam videbantur esse suspecta, nè proferrentur falsa pro veris. Nam & proferuntur quædam, quæ ipsorum esse dicuntur ab eis, qui pro suo sensu passim quod volunt, credunt; sed castitas Canonis, non recipit, non quòd eorum hominum, qui* DEO *placuerunt, reprobetur authoritas, sed quòd ista esse non credantur ipsorum.* Hæc S. Augustinus. *Tertullianus* in libro de habitu mulierum, occurrens iis, qui dicunt librum hunc, si ante *Diluvium* fuit scriptus, conservari non potuisse. *Scio*, inquit, *Scripturam* Enoch, *quæ nunc Ordinem Angelis dedit, non recipi à quibusdam; quia nec in armarium Judaicum admittitur. Opinor, non putaverunt illam ante cataclysmum editam, post eum casum orbis omnium rerum abolitorem salvam esse potuisse; si ista ratio est, recordentur pronepotem ipsius* Enoch *fuisse superstitem cataclysmo* Noë, *qui utique domestico nomine, & hæreditariâ traditione audierat, & meminerat, de proavi sui penes* DEUM *gratia, & de omnibus prædicatis ejus; cùm* Enoch *filio* Matusalæ *nihil aliud mandaverit, quàm ut notitiam eorum posteris suis traderet. Igitur sine dubio potuit* Noë *in prædicationis delegatione successisse, vel quia & aliàs non tacuisset, tam de* DEI *conservatoris sui dispositione quàm de ipsa*

Quid *S. Augustinus* de Libris *Enoch* sentiat.

Tertulliani de Libris *Enoch* judicium.

ipsa domus suæ gloria. Hoc si non tam expeditè haberet, illud quoque assertionem Scripturæ illius tueretur: proindè potuit abolefactam eam violentia cataclysmi, in spiritu rursùs reformare, quemadmodùm & Hierosolymis Babylonicâ expugnatione deletis, omne Testamentum Judaicæ literaturæ per Esdram *constat restauratum. Sed cùm* Enoch *eâdem scripturâ etiam de Domino prædicârit, à nobis quidem nihil omninò reticendum est, quod pertinet ad nos. Et legimus omnem Scripturam ædificationi habilem, divinitus inspirari, à* Judæis *posteà, jam videri rejectam, sicuti & cætera ferè quæ* Christum *sonant. Neque utique mirum hoc, si scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem & ipsum corâm loquentem non erant recepturi. Ideò accidit, quòd* Enoch *apud* Judam Apostolum *testimonium possidet.* Ex quo quidem testimonio luculenter apparet, *Judæos* hosce non recipere ideò, quod nimis apertè de *Messia, Christo* videlicet, DEO & homine in carne venturo vaticinarentur, sicuti eandem ob causam *Rabbi Hakadosch* Sacrosanctam Triadem apertiùs confitentem rejiciunt. Visis igitur & recensitis libris, qui ante Cataclysmum scripti à primis Patribus memorantur, jam videndum quoque est, quod hi libri continuerint & de qua materia tractârint.

Cur Libros *Enoch Hebræi* non recipiant.

Quid *Libri Enoch* continuerint.

De *Libris Enoch, Origenes & Procopius,* eos continuisse ajunt multa vaticinia, videlicet de his, quæ eventura erant filiis ac nepotibus Patriarcharum, de futuris *Hebræorum* sceleribus & pœnis, de Mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem eversione, captivitate, & dispersione inter gentes perpetua. *Annius in Commentariis super Berosum Apocryphum* ex *Josepho* scribit, in eodem *Enoch* volumine fuisse celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inundationem, altera per incendium futuris. *Origenes* apud *Sixtum Senensem in 28 homil. lib. Num.* unà cum *Tertulliano* tradunt argumentum *Libri Enoch* fuisse præter prophetias, de numero & nominibus stellarum, & ipsarum secretis virtutibus, de descensu filiorum DEI ad filias hominum, de Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de Extremo judicio DEI erga impios; de quo præsens testimonium prolatum est. Verùm hæc omnia fusiùs in *secundo Tomo Oedipi* & in 1. *lib. hujus Operis* aliquot ex *Libris Enoch Græca* & *Arabica fragmenta,* quæ mira continent, produximus.

Annius Pseudo-Berosus.

Origenes.

Porrò non desunt, qui ex illo *Geneseos loco,* ubi *Enos* filius *Seth* primus nomen DEI invocare cœpisse dicitur, apertè Scripturam nominis DEI tunc viguisse velint; textus enim Hebræus ita habet: אז הוחל לקרא בשם יהוה *Genes. 4. ult.*
Tunc cœpit invocare nomen DEI *Tetragrammaton, sive quatuor literarum.* Aut ut in paraphrasi Chaldaica habetur:

בכין שריאו בני אנשא לצלאה בשם דיי׳׳:

Tunc inceperunt filii hominum orare in nomine DEI *mysterioso.* Vel ut luculentiùs adhuc *paraphrasis Chaldaica Ionathan.*

בכין שריאו בני אנשא לצלאה ולכתבה
בשמא דיהוה.

Cui consentit alius *Codex Syriacus* in hunc locum:

ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.

Tunc cœperunt homines legere & scribere nomen DEI. Quasi *Enos* primus Divini cultus jecerit fundamenta, ritusque inceperit cœrimoniis colendi DEUM per signa externa, sive per imagines quasdam, aut characteres per quos Orationum devotio excitaretur; ac verisimile est, nomen illud ineffabile DEI beneficiorum Divinorum veluti mnemosynon quoddam à Sanctis Patriarchis portarum superliminaribus, aliisque locis sanctioribus fuisse inscriptum incisumvè, ut docet *citatus Codex*; Accedit hisce, quod *Iosephus lib. 2. Antiq. cap. 11.* mentionem fecit *Epistolæ cujusdam ab Alexandro Magno ad Aristotelem præceptorem suum scriptæ de sepulchro* Cainan *filii* Enos *in Civitate Persiaca invento,* cujus Epita-

Epitaphium literis Hebraicis ſcriptum fuiſſe de *Diluvio* futuro *Alexander* teſtatur; Sed hæc uti prorſus Apocrypha, ita iis meritò reprobatis ad alia progrediamur. Atque ex hiſce adductis teſtimoniis ſat ſuperque patet, literarum ſcriptioniſque inventum ante communem orbis cataclyſmum in uſu fuiſſe, à primævis Patribus inventum, propagatumque. Cùm enim ab *Adamo* uſque ad *Diluvium* Mundus in immenſum amplificatus, & totus penè non ſecùs ac modo, *Orientis* anguſtiis tantam, tamque fœcundam humani generis propaginem minimè continentibus habitaretur, fieri certè non potuit, quin uti genus humanum, ita & artes vitæ humanæ neceſſarias maxime propagarent; maximum prætereà commercium, ſine quo humana Societas conſervari minimè poſſet, vigeret; hoc vero ſine literarum invento inſtitui haud quaquam poſſet, rationi prorſus conſentaneum eſt, credere, ante *Diluvium* nullibi tam neceſſarium inventum defuiſſe. Iterum cum potentium à ſæculo Virorum, Gigantumque ambitio magna ubique locorum incrementa ſumeret, veriſimile quoque eſt, ad laudem, nominis famam, divinitatemque apud poſteros adipiſcendam, geſta ſua, inventaque ſaxis & lapidibus, uti *paulò ante* ex *Joſepho* oſtendimus, incidiſse. Imo *Camum* filium *Noëmi* centum circiter annos ante *Diluvium* natum, cum curioſiſſimus, & ſuprà quàm dici poteſt, nominis gloriam apud poſteros conſequendi cupidiſſimus eſset, normam & rationem, quam primævi iſti homines, cum in Politica vivendi ratione, tùm in artium reconditarum uſu tenerent, diligentiſſimè ſignatam, *Arcæque* illatam, ad alterius Mundi poſteros transfudiſſe, in *ſequentibus* oſtendetur. Patet igitur propoſitum.

Cham aviďiſſimus Arcanorum explorator.

CAPUT VI.

De Libris & Scriptoribus primis poſt Diluvium.

LIteras, Scriptioniſque inventum ante *Diluvium* in uſu fuiſſe, ſatis ſuperque, ni fallor, in *præcedentibus* oſtenſum eſt, neque id aquis periiſſe, credibile eſt; ſed per *Noëmum*, ejuſque filios utriuſque Mundi ſpectatores, ad poſteros propagatum, etiam poſt *Diluvium* uſque ad *Moſen* (quem multi neſcio quibus frivolis rationibus adducti, Scripturæ primum inventorem perperàm faciunt) nullo non tempore viguiſſe, cùm Sacræ, tùm profanæ eruditionis monumenta ſatis teſtantur. *S. Clemens in libro Recognitionum* apertè ait, *Chami* poſteris reliquiſſe libros; cui adſtipulantur *Hebræi*, qui volunt, *Chamum* ſcientias, arteſque, quas ante *Diluvium* à *Kainitis* didicerat, libris commendaſſe, & in *Arca* conſervatos poſteris tradidiſſe:

S. Clemens. Libri *Chami* poſt *Diluvium.* *Pardes in Seviroth.*

אמרו כו״ל כי חם בן נוח למד חכמת השמים ומדעת הטבעת מבני קין וכתבם בלוחות הנחש והביאם אל אחורונות מבול :

Dicunt Rabbini *noſtri*, *quòd* Cham *filius* Noë *didicit artes*, *& ſcientias à filiis* Kain, *eaſque ſcripſit in tabulis æneis*, *tradiditque poſteris poſt* Diluvium. *Beroſus Apocryphus lib.* 5. docet: Anno quinto *Nini* literis & legibus *Germanos* formaſſe *Tuiſconem Gigantem*, *Sallam Samnites*, & *Celtiberos Tubalem.* Nonnullos quoque *Pſalmos Davidis*, diverſis ante *Moſen* Patriarchis adſcribunt, ita *centeſimum nonum* compoſitum à *Melchiſedech* volunt *Hebræi*, ab *Abrahamo* verò *Pſalmum octuageſimum octavum*. In *Libro Iob cap.* 8. *Baldad Suites* remittit *Iobum* ad generationem priſtinam & diligentem memoriæ

riæ Patrum investigationem; ubi *Rabbi Meir* expreßè ait, eum ad *Annales Patrum* remissum; quasi diceret *Baldad Suites* ad *Iobum*:

תקרא ספרי ראשי אבות וזכרונות הקדמונים :

Consule libros primorum Patrum, & memoriam sive monumenta antiquorum. Moyses quoque Num. 21. *Libri bellorum Domini* meminit his verbis:

על כן יאמר בספר מלחמות יהוה :

Undè dicitur in libro bellorum Domini. Ubi paraphrastæ ita habent:

בספרא קרבין דעביד יהוה :

Ideò dicitur in libro bellorum, quæ fecit Dominus. Quod clarissimum testimonium est librorum ante *Mosen* scriptorum.

Libri Apocryphi. Non ignoro quoque multos passim Apocryphos libros circumferri, cujusmodi sunt, *Testamentum duodecim Patriarcharum*, uti & *Pœnitentia Adam*, apud *S. Augustinum contra Faustum. Revelatio Adæ, Librique Seth* à *S. Epiphanio* damnati, quos ad authoritatem perfidiæ suæ conciliandam *Sethiani hæretici* falsò supposuerunt, quibus, inquam, fidem haberi nolim, cùm quivis judicio pollens, nescio quid adulterinum, & spurium sub iis latere facilè deprehendere possit. Hinc tamen inferri quoque nolim, libros ante aut post *Diluvium* immediatè scriptos non fuisse, cum id constanti, ut dictum est, *Authorum vetustißimorum* traditioni repugnet. Verùm ut hanc rem solidiùs adstruamus, jam alteram partem hujus materiæ aggrediamur, in qua nobis incumbit demonstrare, à *profanis* quoque *Authoribus* libros ante ipsum *Mosen* exaratos, quod dùm facimus, primò quinam proprie fuerint celebres illi tot Authorum monumentis agitati; *Zoroaster*, & *Mercurius Trismegistus*, quid & quomodò scripserint, videamus. A *Zoroastro* initium ducturi.

Zoroastres quis? *Arnobius* quatuor *Zoroastres* ponit, primum *Chaldæum*, alterum *Bactrianum*, tertium *Pamphylium*, qui & *Erus* dictus, quartum *Armenium Hostanis* filium, ut & *Clemens lib. 4. Recognitionum. Suidas* quintum *Persomedum*, sextum *Proconnesium*, de quo vide *Plinium*, *Lactantium lib. 2. cap. 14. Manassem in Politicis. Sixtus Senensis* duos fuisse *Zoroastres* refert. Alterum ex *Diogene Laërtio Persam* Magorum Principem, Magiæ verum inventorem; alterum *Bactrianorum* Regem, à *Nino* in bello victum, veræ Magiæ primum corruptorem, ita *Iustinus*. His tertium adjungit *Clemens Alexandrinus Zoroastrum Erum*, qui de seipso hoc scriptum reliquit: *Conscripsi* Zoroaster Arimanius, *genere* Pamphylius, *qui in bello mortuus ad inferos descendi, & à Diis hæc didici.* Hunc *Erum Plato* refert *lib. 15. de Rep. cap. 12.* eo die, quo mortuus fuerat, supra pyram positum revixisse. Alii nullum *Zoroastrum* unquam fuisse volunt: ita *Goropius Becanus*; sed hæc opinio cùm omnibus bonis *Authoribus* contraria sit, meritò repudianda est. *Goropius Becanus.*

Porrò *Iustini* ille *Zoroaster* magnam *Auctoribus* induxit perplexitatem: siquidem illum *Bactrianorum* Regem à *Nino* devictum, *Diodorus Siculus* non *Zoroastrem*, sed *Oxyartem* appellat: ita in *manuscriptis Iustini Codicibus* quoque se vidisse testatur *Ligerius* apud *Franciscum Patricium in Zoroastro.* Nos relictâ hac *Authorum* altercatione, quis ille *Zoroastres* fuerit, tùm manifestabimus, ubi priùs de Etymologia nominis quædam præmiserimus.

Zoroaster itaque nomen alii derivant à Ζῶον & ἄστρον, quasi diceres, *vivens astrum*. Quidam, ut *Laërtius*, eum Chaldaica voce, ἀστροθύτην dici vult *Sacrificatorem astrorum*; sed cum non videam, quomodò hæc vox Chaldaica esse possit, meritò ejus originem reprobandam judicavi. Nonnulli ex utraque lingua confusum derivant, à *Chaldæo* quidem, צורא *tsura*, quod figuram, signum, imaginem interpretamur, & à Græ- *Etymon Zoroastris.*

 ca

ca voce ἀστὴρ, quod *ſidus* ſignificat; quaſi diceres, figura, imago, ſignum aſtrorum; alii ab aliis nominibus, & linguis falſò deductis derivarunt, de quibus vide *Goropium*. Nos dicimus Chaldaicum vocabulum eſſe, & derivari à verbo צורא, *Tſura*, vel צייר *Tſaiar*, quorum illud nomen, *figuram*, hoc verbum, *figurare* ſignificat, ex אש, & סתר, quod *ignem abſconditum* ſignificat, quaſi diceretur ציראסתר Zairaſter, formans idola ignis abſconditi, vel etiam צוראסתר *Tſhuraſter*, id eſt, ſignum, figura, ſimulacrum rerum ſecretarum abſconditarumque, cui congruit etymon Perſicum ·.·. ·. Quæ omnia quàm aptè quadrent Zoroaſtri, in *ſequentibus* patefiet. Fuit igitur hoc nomen commune omnibus iis, qui abſtruſarum rerum ſcientiam ac magiam exercebant, & non ſecùs ac *Oſiris* omnibus iis, qui Religionem, & politicam vivendi rationem primis temporibus in *Ægypto* introduxerunt, excoluerunt que, commune fuit, ut *poſteà* dicetur. Undè conſequenter, ſicuti plures *Oſirides*, *Saturni*, *Beli* (quæ cognomina fuerant eorum, qui præclarè & inſigniter de humano genere meruerunt) ita plures fuêre Zoroaſtres, id eſt omnes ii, qui magicarum artium, aliarumque ſecretiorum ſcientiarum inventores, cultoreſque primis iis ſeculis fuerunt; ut *Beroſus Euſebianus*, & *Xenophon*, quisquis ille fuerit, in æquivocis ſuis apprimè demonſtrant, & nos fusè egimus de iis in *primo Tomo Oedipi cap. de Oſiride*, & *Iſide*. His igitur ita ſuppoſitis,

Vera *Zoroaſtris* derivatio ex Chaldaica lingua.

Dicimus primò, *Zoroaſtrem* illum famoſum Magiæ inventorem alium non fuiſſe, niſi *Cham* filium *Noë*; fuiſſe autem ei hoc nomen impoſitum, ob admiranda, quæ vi magicâ operabatur; quod nomen alii poſtmodum ſimile profeſſionis inſtitutum ſectantes tanquam magnificum, & quod, neſcio quid Divinum præſeferret, affectarunt; ſicuti in *Ægypto* occulta & abſtruſa revelantes ψονθονφωνὴχ appellatos in *Prodromo* oſtendimus; uti & *Oſirides* quoque dicti ſunt, qui variis inventionibus rerum, religioniſque cultu homines ad meliorem vitam reduxerunt, obque id Divinos honores meriti ſunt.

Zoroaſter Cham fuit, & cur ita dictus.

Chamum igitur primum *Zoroaſtrem* fuiſſe ita probamus; *Cham* primò Chaldæus fuit natione, deindè primus poſt *Diluvium* Magiæ introductor; ut fusè alibi docuimus; Tertiò immediatè hic poſt *Diluvium* vixit, quo omnes *Authores Zoroaſtrem* vixiſſe volunt. Huic adſtipulatur Gregorius Turonenſis lib. 1. Hiſtor. Franc. *Primogenitus*, inquit, Chami *filius* Chus *fuit*, Cham *autem fuit totius artis Magicæ imbuente Diabolo*, & *primus Idololatriæ repertor*, *primuſque ſtatuam adorandam ſtatuit*, *ſtellas & ignem de cœlo labi magicis artibus*, *ei adſcribunt*, *vocatuſque eſt*, *cùm ad* Perſas *tranſiſſet*, Zoroaſter, *quod* Stellam viventem *interpretantur*, ſive ut nos derivamus, formans idolum ignis abſconditi, ſive ſignum, & figura rerum abſconditarum. Huic favet *D. Clemens lib. 4. Recognit.* Ignis enim cultum *Chamum Zoroaſtrem* primùm docuiſſe homines, *Agathias* author eſt, de quo nos pluribus *de Pyrolatria Ægyptiorum*. Boiſſardus in Apollonio Tyanæo, expreſſe hoc idem è variis *Authoribus* docet his verbis: *Audiverat* Nini *tempore* Zoroaſtrem Bactrianorum *Regem*, *multa de Magia docuiſſe*, & *ſcripſiſſe*, *quæ apud* Babylonios *ſervabantur*. *Is autem fuit* Cham *filius* Noë, *qui ante Cataclyſmum magicam artem didicerat*, & *poſteà exercuit*, & *alios docuit*, *ſtatimque à* Diluvio *patris ebrii Virilia contrectans*, *faſcino illum incantavit*, *nè poſſet impoſterùm gignere*. *Quidam* Zoroaſtrem *ſecundum fuiſſe volunt eum*, *qui in Sacris literis vocatur* Miſrim, *vel ejus filium* Chami *nepotem*, *qui artem Magicam mirabili efficacia exercuit*. *Aſtrorum enim peritiam noverat perfectiſſimè*, & *ex iis omnia humana*, & *inferiora corpora regi*, & *foveri cenſebat*.

Cham primus *Zoroaſter*.

Gregorius Turonenſis.

Zoroaſter primus Magiæ, & Idololatriæ poſt *Diluvium* inventor.

Clemens lib. 4. recognit.

Boiſſardus.

Chami impudentia.

Ex

Ex astris scintillas quasdam carmine magico elicere studens, à Dæmone succensus est, & interfectus; cùmque hac violenta morte à Dæmone sublatus esset, nihilominus ejus discipuli illius disciplinæ pertinaciter adhæserunt, illumque Deorum amicum crediderunt, asserueruntque vehiculo fulminis in cœlum fuisse sublatum; corpus illius in Assyria *conditum est; prædixerat enim* Assyriis, *tamdiù eos Orbi Terrarum cum summo imperio imperaturos, quamdiù suos cineres, & reliquias integras, & inviolatas conservarent.* Quæ omnia congruunt iis quæ *Plinius, Suidas*, aliique de *Zoroastre* scripserunt.

Verùm cùm de *Zoroastribus* maxima sit concertatio, nec facilè sese *Authores* ex tanta perplexitate evolvere possint. Nos cum *Latinis, Hebræis, Arabibus, Græcisque, Orientalium* comparantes *Authorum monumenta*, quid tandem de *Zoroastre* sentiendum sit, aut quisnam fuerit primus ille Magiæ inventor, intimiùs scrutari conabimur. Et ex probatis quidem probabile est, primum *Zoroastrem Chamum* fuisse; reliquos autem vel ipsi Synchronos, vel saltem non remotos ab hujus ætate fuisse. Inter cæteros autem celebris admodum habetur *Zoroastres Persomedes* sapiens apud eos, qui in Astronomia, teste *Suidâ* excelluit; Qui etiam primus nomen dedit iis Magis, qui civilia tractârunt; de quo *Authores* mira referunt, teste *Plinio*; Eum eodem die, quo natus est, risisse; eidemque cerebrum ita palpitasse, ut impositam pelleret manum, futuræ præsagio scientiæ; eundemque in deserto, caseo vixisse annos 20, ita temperatè, ut vetustatem non sentiret. Obiisse autem cœlesti igne concrematum, sicuti optaverat: ita *Suidas*: Ζωροάστρης Περσομήδης σοφὸς τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τῶν παρ' αὐτοῦ πολιτευομένων ὀνόματος τῶν μάγων, ἐγένετο πρὸ τῶν τρωϊανῶν ἔτεσι φ': Etsi porrò *Suidas* hoc loco *Zoroastrum* sub *Nino* Rege igne concrematum, diversum à *Persomede* videatur facere, examinatis tamen *Chronologorum monumentis* gesta reperi utriusque prorsus eadem, etsi non in idem prorsus tempus videantur coincidere. Nam & *Epiphanius*, eum Astrologiæ, doctrinæ pravæ, & Magiæ inventorem *Nembrodi* Gigantis ætate fuisse asserit. Fuit enim *Ninus Nembrodi* Nepos, ex filio ejus *Belo* genitus. *Nembrod* autem fuit filius *Chus*, hic autem filius *Chami* fuit, qui etiam avus *Nembrod*, Atavus *Beli*. *Eusebius* affirmat eum iisdem temporibus cum *Semirami*, & *Abrahamo* vixisse; *Semiramin* verò nemo ignorat, *Nini* fuisse uxorem; qui *Niniven* urbem condiderit anno à *Diluvio* 291: & sequenti 292. dicitur, teste *Josepho, Abraham* natus: Consonant itaque tempora. Undè luculenter patet *Eudoxi*, & *Aristotelis* error maximus; Quorum uterque, teste *Plinio*, *Zoroastrem* 6000 annorum *Platonis* mortem præcessisse, opinatur. Hoc autem prorsus erroneum, & *Chronicis Authorum* tàm *Sacrorum*, quàm *profanorum monumentis* rectà contrarium, ita ostendo.

Zoroaster Persomedes qualis, & mira de nativitate ejus.

Dicimus itaque, verum illum, & primum *Zoroastrem* fuisse filium *Noëmi Chamum*, totius Magiæ, & Idololatriæ inventorem, qui illicitas artes, & scientias, quas ab improba *Kainitarum* propagine ante Cataclysmum didicerat, post eum posteris suis sollicitè traditas docuit, ut in *præcedentibus*, *variis in locis* ostensum fuit. Cùm enim mira à *Mathusala*, cum quo ante *Diluvium* pluribus convixerat annis, de patre suo *Enoch* translato audisset, artes quoque improbas *Kainitarum* sollicitè quæsisset, post *Diluvium* divinitatem raptumque ex hoc mundo affectans, eorum opera talia præstitisse traditur, ut omnes eum tanquam Numen quoddam venerarentur. *Ægypto* igitur numerosa sobole repletâ, is relicto Regno

Cham primus Zoroaster.

 filio

Chami Coloniæ quænam. filio suo *Misraim*, alias colonias quæsiturus in *Chaldæam*, *Persiam*, *Mediam* ad *Assyriæ* populos se contulit, ubi Astrologiam, & Magicas artes professus, istiusmodi nomen apud Indigenas meruit, ut ubique Numinis loco habitus passim *Zoroaster*, hoc est, *ignis Arcani simulacrum* audiret. Apud *Persas* quoque, & *Medos*, *Chaldeæ* contiguas gentes, ignis cultum docuit, qui & in hunc usque diem permansit. *Chaldæus & Persomedus Zoroaster unus & idem Cham fuit.* Hinc factum est, ut *Authores* duos *Zoroastres*, unum *Chaldæum*, alterum *Persomedum* fuisse passim arbitrentur, perperàm tamen. Fuit enim unus *Cham*, qui primò nominis sui famam magicis artibus, & Astrologicæ divinationis peritiâ, longè latéque diffundens, substitutoque in locum suum filio *Chus*, ipse in vicinam *Persidem*, novam propaginis suæ Coloniam introducturus migravit, ubi eam nominis gloriam variis suis præstigiis apud populum adeptus est, ut mortuus inter Numina *Persidis* relatus, Μυδρὸς, hoc est, *Candefactus Lapis*, *Zuraster*; *Vivum Sidus*; *Sol*, *Ignis vivens*, Σοφὸς, *Magus*, id est, *Sapiens* vocaretur. *Μυδρὸς, quid apud Persas.* Qui demùm prout *Persis* prædixerat, cœlesti igne consumptus in conservationem Regni, cineres suos conservari præcepit. In *Bactriam* quoque *Persidi* contiguam, coloniam introduxisse, verisimile est, undè posteà fama dimanârit *Bactrianorum* Regis Magiæ Inventoris; quamvis faciliùs crediderim, hunc Regem *Bactrianorum* non *Zoroastrem*, sed *Oxyartem*, uti *suprà* quoque ex *Iustini Codice* ostensum est, appellatum, unumque è posteris ejus Magiâ clarum fuisse, qui primi *Zoroastris* nomine, & artibus assumptis, Thaumaturgi famam apud posteros mereri affectârit.

Secundus Zoroaster Chus filius Cham. Secundus *Zoroaster* fuit *Chus*, filius *Cham Chaldæus*, disciplinarum paternarum sedulus investigator, imò hæres, qui & nomen patris sui *Cham* affectans, artes dæmonis ope partas docuit filium suum *Nembrod* Gigantem, qui primus *Nembrod filius Chus,* ope earum Regnum *Babyloniæ* invasisse fertur, à quo, & per quem traduce manu *propagator Idololatriæ.* propagatæ noxiæ disciplinæ, totam *Assyriam* sensim replevêre; *Chus* autem *Zoroastrem* fuisse dictum, *suprà* ex *Gregorio Turonensi* probatum est; *Nembrodum* autem Magum, & Idololatram fuisse, *paulò post* probabitur. Hinc postmodùm omnes ii, qui magicâ arte admiranda patrarent, *Zoroastres* sunt vocati. Quod, ut *supra* diximus, idem sonat in lingua Chaldaica (quæ toti passim *Assyriæ*, ejusque partibus *Chaldææ*, *Mediæ*, *Persiæ*, vicinisque Regionibus vernacula erat) ac *figura ignis arcani*, sive *signum absconditum*; quod nomen, ut erat grande, & magnificum, ita non nisi rerum secretissimarum, sive licitarum, sive illicitarum inventoribus indebatur, nomenque solis in *Chaldæa* competebat Magis, non secùs ac in *Ægypto* ψονθομφανὴχ, nomen de humano genere *Psontomphanechi quales apud Ægyptios.* optimè, uti *supra* diximus, meritis competebat viris, arcanorum Revelatoribus. Porrò in hac Magica arte præstantes *Ninum* filium *Nembrod*, *Sarug*, *Nachor*, imò *Thare* patrem *Abrahami* fuisse, omnes ferè *Rabbini* docent, qui ignis cultum, quem *Cham* pater eorum instituerat, unà cum Magia, & Astrologia tradita, insigniter promoverunt; Undè & Urbem ignis cultui deputatam, *Ur*, id est, ab igne dictam, omnes ferè *Interpretes* sentiunt; *Abrahamum* quoque jussu DEI de *Ur Chaldæorum* eductum, ne impiis sceleratissimorum hominum sacrificiis pollueretur, præter *S. Hieronymum*, plerique alii *in hunc locum commentatores* asserunt. Verum cum hujusmodi cultus nullibi scitius, quàm à *Rabbinis* describatur, ad eos Lectorem remitto.

R. Becchai in 8. Gen. *R. Becchai* quoque eum hoc loco impium, & Idolis deditum dicit, ideoque in voce, הרן, *Nun*, inversum esse, de quo varia *Rabbinorum* contentio est. Vide quæ de hoc fusius scribunt *Baal Hatturim in Mickra Haggedolah in locum Josue*, *Baal Hatturim.* *c. ult.*

R. Manahem. *c. ult. R. Manahem hoc loco in fine Perafchath. Tractatus Sopherim. Iochai in Librum Zohar*, aliique.

Ex quo tertiò patet, ignis cultum in *Babylone*, *Mesopotamia*, *Perside*, institutum, à nemine, nisi à *Chamo*, *Zoroastro* illo famosissimo, & totius Idololatricæ superstitionis inventore, & propagatore originem habuisse, quem superstitem fuisse hoc tempore, *in præcedentibus* ostendimus, quemque à *Nino* demum interfectum *profanæ* tradunt *historiæ*; Nonnulli cœlesti igne tactum periisse volunt. Quicquid sit, cum hoc eodem tempore *Chus*, alter *Zoroaster*, atque in Arte Magica singularis viveret, facile unius gesta cum alterius, à Scriptoribus confundi potuerunt: Sufficit igitur, nos hîc ostendisse, *Zoroastros* omnes *Chaldæos*, & ex familia *Chami* descendentes fuisse. Quòd verò quidam *Zoroastrem* ex familia *Semi* deducant, iis non facile assenserim; cum *Zoroastres* omnes castæ istius, ac Divinæ Religionis, quam *Semi* filii omni studio propagare solebant, corruptores fuerint, & exstirpatores.

Libri Chami, sive Zoroastris. Dico igitur fieri non potuisse, ut *Cham* peritissimus Astrologiæ, ac universæ Naturæ consultus, ad instantiam suorum filiorum *Chus* & *Misraim* charissimorum pignorum non aliqua scripserit; cùm ut per regulas, & præcepta in Magica arte operandi, labili filiorum memoriæ, tot in primævi Mundi rebus addiscendis occupatæ consuleret; tùm ut ad nominis sui famam, & immortalitatem, cujus avidissimus erat, consequendam, posteros in admirationem raperet eorum, quæ in primo ante *Diluvium* ævo, haud dubiè à primis Patribus miranda fieri viderat, didiceratque. *Suidas* hisce consentit, imò de quibus scripserit, his verbis refert: Ζωροάστρης Περσομήδης σοφὸς παρὰ ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ, ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τοῦ παρ' αὐτοῖς πολιτευομένου ὀνόματος τῶν Μάγων, φέρεταί τε αὐτοῦ περὶ φύσεως βιβλία δ'. περὶ λίθων τιμίων ἓν καὶ ἀστεροσκοπικὰ ἀποτελεσματικὰ βιβλία ε'. Zoroastres Persomedes *cæteros Astronomos sapientiâ superans, qui etiam primus fuit Author Magorum nominis apud ipsos recepti. Circumferuntur autem ejus libri quatuor de Natura, de Lapidibus pretiosis, unus; prædictionum ex inspectione stellarum libri quinque.* Neque interest, quod *Suidas* eum vocet *Persomedum*, quem nos passim *Chaldæum* diximus. Siquidem *Persomedus*, & *Chaldæus* unus & idem est, ut *in præcedentibus* diximus, neque etiam tunc temporis lingua Persica à Chaldæa distincta usurpabatur; sed Regiones tantum erant nomine distinctæ, *Persia* quidem dicta ob equorum in ea provenientium præstantiam; *Chaldæa* autem, sive Regio *Chasdim* à primo Duce *Chus*, quasi diceres *Chusdim*, quæ unà cum *Mesopotamia*, *Media*, sub uno nomine *Assyriæ* comprehendebantur, uti ex *Chorographia nostra primo Tomo Oedipi* proposita patebit. Linguâ igitur eum Chaldæâ maternâ, quæ toti passim *Assyriæ* vulgaris erat & vernacula, quæcunque scripsit, exarasse certum est. Consentitque meis rationibus Picus Mirandulanus in Epistola quadam ad Marsilium Ficinum datâ, in qua se Chaldaicos quosdam libros adeptum gloriatur. Verba subjungo: *Chaldaici*, inquit, *hi libri sunt, si libri sunt, & non thesauri. Audi inscriptiones; Patris* Ezræ, Zoroastris, *&* Melchiar Magorum Oracula. *In quibus, & illa quoque, quæ apud* Græcos *mendosa, & mutila circumferuntur, leguntur integra, & absoluta. Tum est in illa*, Chaldæorum *Sapientum brevis quidem, & salebrosa, sed plena mysteriis interpretatio. Est itidem & libellus* de Dogmatis *Chaldaicæ Theologiæ, tàm* Persarum, Græcorum, *&* Chaldæorum *in illam divina, & locupletissima enarratio.* Scripsisse quoque, *Plinio* teste, de Agricultura fertur. *Hermippus* ille, quem sæpè *Athenæus* citat, eum inter alia vicies centena millia versuum (qui tamen manifestus error est, quem alibi

Suidas.

alibi refutamus) ſcripſiſſe tradit. *Æthiopici Authores*, hujus quoque dùm mentionem faciunt, *Libros ejus de Magia*, & *Dœmonibus* citant, quos *alibi* allegamus.

Gelaldin Arabs in Hiſtoria ſua *de Viris Illuſtribus*, ſæpè meminit libri *Zoroaſtri de Somniis*, eorumque interpretatione. *Armeni* quoque hujus famoſiſſimi Magi *in ſuis Hiſtoriis* mentionem faciunt. Tempus me deficeret, ſi ſingula, quæ de hoc ſcripſerunt, aut ejus libros citaverunt Authores, hîc adducenda forent.

Porrò, cùm, ut *in præcedentibus* dictum eſt, Libri *Zoroaſtris* Chaldaicâ Linguâ ſcripti ſint, non immeritò hoc loco quæri poteſt; à quonam poſtmodum Græci facti fuerint? Certè inter alios antiquiores Scriptores *Beroſum* horum uti indefeſſum ſcrutatorem, ita & accuratum eorundem Interpretem egiſſe reperio, cui & *Joſephus* adſtipulari videtur. Quis porrò fuerit hic *Beroſus*, & qui in *Chaldæorum* Arcana penetraverit, idem *Joſephus* tradit his verbis contra *Apionem*: Λέξω δὲ νῦν ἤδη τὰ παρὰ Χαλδαίας ἀναγεγραμμένα, καὶ ἱσορούμενα περὶ ἡμῶν, ὑπερέχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι· μάρτυς δὲ τούτων Βηρωασός, ἀνὴρ Χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ περὶ τῶν Χαλδαίων φιλοσοφουμένοις αὐτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Τοῦτος τοίνυν ὁ Βερωσσός ταῖς ἀρχαιοτάταις ἀπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περὶ δὲ τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς τῶν ἀνθρώπων, καθάπερ Μωυσῆς οὕτως ἱσόρηκεν, καὶ περὶ τῆς λάρνακος ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγός διεσώθη· προσενεχθείσης αὐτῆς τῶν ἀκρωρείαις τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν. εἶτα τοὺς ἀπὸ Νῶχα καταλέγων καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προσιθείς. *Nunc itaque dicenda ſunt ea, quæ apud* Chaldæos *noſcuntur eſſe conſcripta, & de nobis in* Hiſtoria *ſunt relata, quæ multam habent concordiam cum noſtris voluminibus etiam de aliis rebus. Teſtis autem horum eſt* Beroſus, *Vir genere quidem* Chaldæus, *notus autem eis, qui doctrinæ eruditionique congaudent, quoniam de Aſtronomia, & Chaldæorum Philoſophia ipſe Græcas conſcriptiones edidit. Igitur* Beroſus *antiquiſſimas ſecutus hiſtorias de facto* Diluvio, *& hominum in ea corruptione, ſicuti* Moyſes, *ita conſcripſit; ſimul & de* Arca, *in qua generis noſtri Princeps ſervatus eſt, de vectâ ſcilicet eâ in ſummitatem montium* Armeniorum; *deinde ſcribens eos, qui ex* Noë *progeniti ſunt, tempus eorum adjicit.* Et paulo poſt: *Ipſam verò* Chaldæorum *conſcriptionem fide dignam exiſtimandam eſſe, quandò cum Archivis* Phœnicum *concordare videntur, quæ ex* Beroſo *conſcripta ſunt.* Meminit *Gorionides, aliique Rabbini in Libris Milchamoth Adonai* hujus *Beroſi*. Inter cæteros autem *Liber Halichoth Olam*, in quibus paſſim allegantur:

Beroſus, quo tempore vixerit, & quid ſcripſerit.

Gorionides.

בר־הושיע בספר זכרונות כסדיים.

Bar Hoſea in libris hiſtoriarum Chaldæorum.

Arabes quoque eum vocant براسا *Baraſa*; ita *Abenephi*, quem *alibi* citavimus. Fuiſse autem *Beroſum Chaldæum*, ipſum nomen oſtendit; *Bar* enim Chaldaicè idem ſignificat, ac filium הושע *Hoſea* autem nomen Patris ejus eſt, quaſi diceres *Barhoſea*, filius *Hoſeæ*, ſicuti *Abenſina Arabes* vocant filium *Sina*; Fuit autem Sacerdos, quia (teſte *Diodoro lib.* 3.) eundem gradum in ſua Republica tenent *Chaldæi*, quem Sacerdotes in *Ægypto*; fuit etiam Scriba publicus, ſive Notarius, quia penes ſolos Sacerdotes erat publica fides Annalium, temporum, geſtorum Regum, ut *Metaſthenes in Libro de Judiciis temporum*; hunc ſolum *Metaſthene* teſte, *Perſæ* in Monarchiæ *Aſſyriorum* temporibus ſequuti ſunt. Floruit autem multò ante *Alexandrum Magnum*, quod inde conſtat, quòd *Metaſthenes Perſa* Sacerdos, qui frequentem facit *Beroſi*

Etymon *Beroſi.*

Metaſthenes Perſa.

Quo tempore floruerit *Beroſus.*

Berosi in suis libris mentionem, sub ipsum initium Regni *Græcorum* floruerit, quique, *Plinio* teste, apud *Athenienses* disciplinas Chaldaicas Olymp. 46. professus, statuam aureâ linguâ in Gymnasio publico constitutam, ob insignem rerum, historiarumque antiquissimarum peritiam meruit, *Græcosque* proindè æternum literarum usum credere coëgit: Ab hoc, ni fallor, sua habuit *Julianus* Chaldæus Philosophus dictus *Theurgus*; de quo ita Suidas: Ἰουλιανὸς Χαλδαῖος φιλόσοφος πατὴρ τοῦ κληθέντος θεουργοῦ Ἰουλιανοῦ ἔγραψε περὶ δαιμόνων βιβλία δʹ, ἀνθρώπων δὲ ἐστὶ φυλακτήριον πρὸς ἕκαστον μόριον, ὁποῖα τὰ τελεσιουργικὰ Χαλδαϊκά. *Scripsit de Dæmonibus libros quatuor, sunt autem ad custodiam cujuscunque hominum membri, qualia sunt* Chaldaica *illa Sacra, quæ* Telesiurgica *vocantur.* Cujus & filius quædam *Theurgica* versibus scripsisse fertur, videlicet, initiatoria & oracula, & alia quæcunque hujus Scientiæ arcana, quæ *Suidas* vocat λόγια θεουργικὰ, ex quibus *Proclum* sua quæque sumpsisse ipsemet fatetur, dùm ejus λόγια adducta explicat, ut suo tempore videbitur. *Librum* quoque *de zonis*, quæ quid fuerint, suo loco in *Theologia Chaldaica* declaratur. Adducuntur etiam à *Porphyrio Symbolus*, & *Pallas* quidam, qui res Magorum Græcè conscripserunt. Porrò *Chaldæorum* libros in Arabicam Linguam conversos, Author est Averroës:

Julianus Chaldæus Philosophus.

وفلسفه بزمان كلذيون هى الكمالة من

فلسفة التي بزمان ارسططلس ❋

Philosophiam apud Chaldæos *perfectiorem fuisse, eâ quæ apud* Græcos *tempore* Aristotelis. Sed hæc omnia Oracula, magicaque scripta aliundè originem non habuerunt, nisi à Zoroastro è *Chaldæo* in *Græcum*, vel à *Beroso*, vel *Juliano*, aut quovis alio traducta. Non nescio *Berosum* ab *Annio Viterbiensi* prolatum supposititium partum, & nullius apud Eruditos auctoritatis esse; Unde quandocunque de *Beroso* loquimur, de vero illo *Beroso*, non de *Anniano* nos loqui hoc loco protestamur. Certe hi libri Zoroastræi (teste *Clemente*) in tanta fuère veneratione, ut eos *Christianos*, qui *Prodici* hæresin sequerentur, gloriari solitos, ejus se arcanos Libros possidere referat. Et *Porphyrius in Plotini Vita* narrat, *Christianos* multos ex antiqua Philosophia profectos, *Adelphii* & *Acylini* fuisse sectatores, eosque *Alexandri Lybici*, *Philocomi*, *Demostrati Lydi*, plurimos libros circumtulisse, & Revelationes quasdam *Zoroastris*, *Zostriani*, *Nicothei*, *Allogenis*, *Mesi*, aliorumque hujusmodi palàm ostendentes, multos decipientes, & ipsi ante decepti. Qui assererent *Platonem* intelligibilis essentiæ profundum minime penetrasse, eaque de causa *Plotinum* multas in ea argumentationes intulisse, atque contra eos *Librum* scripsisse, qui *contra Gnosticos* est. *Amelium* quoque Auditorem ejus libros quadraginta composuisse contra librum Zostriani, ipsumque *Porphyrium* multis argumentis ostendisse, Librum *Zoroastri* ab illis inscriptum adulterinum, novumque esse, & ab illis confictum, qui struebant hæresin, ut eorum institutiones esse *Zoroastris* Veteris crederentur. Ex quo loco apparet manifeste, in tam magna *Zoroastrùm* fuisse æstimatione, ut multi, vel rationibus, vel authoritate, quâ ejus esse crederentur, *Platonis* dogmata Theologica posse convelli, & novam in Theologia Christiana hæresin, vel constituere, vel constitutam confirmare se posse, confiderent. Dubium igitur nullum est, de Zoroastræorum monumentorum veritate, cum multis ante *Christum* annis, à diversis Authoribus, *in præcedentibus* citatis non infrequens fiat mentio. Ex quorum officina postmodùm innumera alia monumenta prodierunt: Hujus gentis videntur esse *Syriani Oracula*, quem *Suidas* decem libros in λόγια, hoc est, in *Zoroastris Oracula* scripsisse refert;

Clemens in Libris Recognitionum.

Porphyrius in vita Plotini.

Magna authoritas librorum *Zoroastris* apud veteres.

Syrianus in Zoroastris Oracula.

Juliani quoque Chaldæi Philosophi, in quem 28 libris commentatum *Iamblichum* ejus Auditorem Damascius bis recitat, sub titulo perfectissimæ Theologiæ Chaldaicæ his verbis: ὡς ἐν τοῖς Χαλδαϊκοῖς ὁμολογούμενος ὁ Ἰάμβλιχος. *Sicuti in Chaldaicis fatetur* Iamblichus. Hujus *Zoroastris Oracula* fusis Commentariis prosecuti sunt *Psellus* & *Plethon*, qui penes nos sunt, & quos haud infrequenter citamus, ab *Opsopæo* Parisiis primùm editos anno 1608. Verùm hæc de *Zoroastre*, ejusque Origine, gestis, libris scriptis sufficiant. Nunc ad *Trismegistum* declarandum nos conferamus.

Damascius. Iamblichus in eadem.

CAPUT VII.

De Mercurio Trismegisto, *ejusque libris.*

Varii Mercurii.

MErcurios Antiquitas tres numeravit. Primus *Cœli* & *Himeræ*, hoc est DEI filius habitus est. Secundus, *Liberi Patris* & *Proserpinæ*. Tertius, *Iovis* & *Majæ*, quibus alii addunt quartum, *Iove* & *Cyllene* genitum. Quintus citatur à *C. Cotto* Pontifice, ut est apud *Ciceronem*; & hunc dicit *Argum* occidisse; Undè & Ἀργοφόντης dicitur, propter cujus cædem *Iovis* jussu factam, ut ab *Argi Actæonis* filii custodia, *Io Inachi* filiam in vaccam mutatam liberaret, relictâ *Græciâ* cum *Io* fugere coactus est. Hanc fabulosam narrationem Macrobius interpretatur. *Agrum*, inquit, *esse Stellarum fixarum Orbem,* Mercurium Solem, *cujus ortu interimatur* Argos, *id est, luce sua intensa evanescant reliquæ stellæ. Mercurius* igitur Astronomiæ famâ ubique conspicuus in *Ægyptum* veniens ab omnibus honorificè propter eruditionem, literarumque cognitionem, & politicæ peritiam, exceptus est; Leges enim dedisse *Ægyptiis*, & modum vitæ tranquillæ, & ad conservationem Societatis, vitæque humanæ accommodatæ præscripsisse; ritus item Sacrorum literis Ægyptiacis mandâsse, Sacerdotum Collegia instituisse, quorum singuli peculiaribus cærimoniis DEOS patrios colerent, iisque pro anni temporibus Sacrificia facerent. Atque ita *Græcorum* nobis referunt monumenta, apud *Ciceronem*, *Clementem*, *Arnobium* aliosque: *Sanchoniaton Berythius*, qui paulò post *Moysen* vixit, *Phœnicumque historiam* scripsit, ut est apud *Diodorum*, eum qui apud *Phœnices Thauthus* diceretur, apud *Ægyptios Thoth* vocatum fuisse tradit; præterea eundem *Saturni* scribam fuisse, atque inter DEOS relatum, literas invenisse, multa circa *Deorum* honores, Sacra, Astrologiam, Musicam, & naturam primùm observasse; palæstram, Choræam, & Lyram reperisse, atque ob eloquentîam, quam docuit, à *Græcis* Ἑρμῆν, id est, *Interpretem* dictum. An verò *Hermes* ille, qui, ut *Diodorus* ait, *Osiridi* & *Isidi* à consiliis fuit, is idem sit, qui *Argum* occiderit, etsi nullo antiquitatis, vel indicio, vel testimonio affirmare, aut negare possimus; Si tamen *Diodoro*, aliisque fides habenda est, dicerem *Orpheum* primò, deindè alios *Græcos*, quæ *Ægyptiorum* erant, (quod & *Strabo l.*17. fatetur) ad suos transtulisse, ac proinde literarum inventionem non *Mercurio Argi* occisori, sed *Theutho Ægyptio* cum *Platone* sentio tribuendam, ut in sequentibus fusè demonstrabimus. An autem *Theutus* hic, seu *Hermes* inventor literarum idem fuerit cum *Mercurio Trismegisto*, de quo disputamus, in dubium vocari potest. Certè *Mercurium* hunc *Osiridis* & *Isidis* temporibus fuisse, *Diodorus* ostendit hac inscriptione, *Isidis* sepulchro incisa.

Mercurius Ἀργοφόντης, quis?

Mercurius Legislator & Literarum inventor.

Sanchoniaton Berythius vetustissimus Scriptor. *Thautus* quis?

Hermes, sive Thautus.

An *Thautus, & Trismegistus* idem sit.

Ἐγὼ

Εγὼ εἰμὶ ἡ βασίλισσα πάσης χώρας, ἡ παιδευθεῖσα ἀπὸ Ερμȣ̃. *Ego* Isis *sum Regina totius Regionis, edocta ab* Hermete. Et in *libro Sacro Hermetis*, ubi colloquium est inter *Isidem*, & *Horum* filium, multa fit de *Hermete* mentio; ubi eum sæpè appellat Mentem, fingitque aliquandò DEUM, universi Principem cum *Hermete* loquentem, eumque *animæ suæ animam* vocantem, atque ipsi hominum formationem assignantem.

Βȣλῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητὴς ὁ Τρισμέγιστος Ερμῆς. *Consilii pater omnium*, & *Magister* Trismegistus Hermes. Ex quo luce clariùs videri posset, eum *Hermetem*, qui à consiliis *Isidi* fuerat, eundem fuisse *Trismegistum*; cùm verò ipse *Trismegistus* suis *in Dialogis* fateatur, alium fuisse ante se hujus nominis, certè unum & eundem dicere nequimus. Sed ut veritas per partes innotescat; quid *Hebræi*, *Chaldæi*, *Syri*, *Arabes*, *Ægyptii*, de primo & secundo *Hermete* senserint, jam tandem aperiamus.

Est *Vetus* quidam *Commentarius* hìc *Romæ* in *Collegio Neophytorum*, cui nomen, בירת מלכיצדק, *Domus Melchisedech*; qui, ubi tractat de vita, moribus & origine *Melchisedech* Regis *Salem*, mentionem quoque frequentem *Hermetis* nostri facit, quem & *Idaris* vel *Adaris* vocatum, multiplicem fuisse vult: ita ut primum *Hermetem* sive *Adris* dicat *Henochum*, filium *Iared*, literarum, rerumque omnium ad humanam vitam conservandam necessariarum fuisse inventorem: Justitiæ & pietatis cultorem eximium; veræ in DEUM fidei, cultusque Divini primum Assertorem, qui ob virtutes, & DEO *Opt. Max.* beneplacita opera ante commune mortalium conditioni præfinitum tempus raptus ambulaverit cum DEO, perpetuâ admirandorum operum ab ipso in terris gestorum relictâ memoriâ, ita ut qui ex posteris *Noë* mira viderentur facere, *Adris* dicerentur. Verum verba ipsa allego:

Henoch Adaris vocatus ab Hebræis, ab Arabibus Idris.

ויש לחנוך שם אדריש ויהי אדריש אחר
אחרו שמו בלעין הכמים והוא חיה רישון
שהקים המד רושורת והוא מוצא האותיורת
הלימדורת הוא מוסר לאנשים התיכורת
ומצורת להיורת בטוב והעברת האלהורת
לפיכך לקרת אותי אלהים ויתהלך את
האלהים בגן עדן ואחלו כל מיכקי בחכמת
האלהות הנא נקרא בשם אדריש :

Id est, *Fuit autem* Henoch *nomen* Adris, *& post eum alius* Adris, *cui nomen in lingua barbara* Hermes, *quoniam is primus constituit Scholas, in quibus Scientias à Protoplasto, ejusque filio* Seth *sibi traditas docuit; ipse inventor literarum, & Mathematicarum artium, is tradidit leges, & benè vivendi disciplinam, cultumque Divinum, ideò abstulit eum Dominus, & ambulavit cum* DEO *in horto* Eden; *hinc factum est, ut omnes, qui scientiis, & secretiorum artium notitiâ ex posterioribus in Mundo clarerent,* Adris, *hoc est, rerum occultarum Investigatores dicerentur.* Putat autem talem *Hermetem* fuisse *Melchisedechum* ex *Chananæorum* genere oriundum, qui ob summam sapientiam, & rerum Divinarum notitiam publicus sit factus Divinæ Legis instructor, Sacrorumque Præsul. Verba subjungo:

והיה מן אדרשין אחד מלכיצדק מבית כנען
מלך שלם והו הכהן גדול ומשמש אל
אילאה :

Et unus ex hujusmodi Adrisin *fuit* Melchisedech, *Rex* Salem *ex domo* Chanaan, *erat enim Sacerdos* DEI *excelsi, & juxta* Thargum Babylonicum, *Minister coram Domino* DEO *excelso.* Vel ut hoc loco pulchrè habet Syriacum exemplar:

ܘܗܘ ܡܫܡܫܢܐ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ

Et fuit religiosus Sacerdos DEI *excelsi.* Atque huc usque memoratus *Commentarius*; Quæ omnia conveniunt *Arabum* traditionibus; Nam & hi primum *Hermetem Henoch* fuisse

volunt, quem & *Idris* vocant. Clarissimè autem præ omnibus aliis, *Alkandi* apud *Gelaldinum* Author Arabs, capite de Sapientibus Ægypti:

Alkandi apud Geraldinum. M. S.

في زمان ابوهيم كان بمصر هرمس وهو
ادريس الثنيه عم رهو مثلث لانه نبي
وملكـو حكيم وهو الذي عمل الرصاص
دهبا رصاصا وكان بها ولهمن العلوم
صنعة الكيميا والنجوم والسحر وعلم
الروحنين والطلسمات البراين والسرار
الطبيعه ☼

Tempore Abrahæ *fuit in Ægypto* Hermes *ipse* Idris *secundus*, *& ipse* Trismegistus, *quia Propheta, & Rex, & Sapiens, seu Philosophus, & is qui docuit Scientiam metallorum, Alchimiam practicam, & Astrologiam, Magiam, Scientiam Spirituum, & Apotelesmaticam, sive Amuletariam, & Secreta Naturæ, ex quo deindè* Pythagoras, Empedocles, Archilaus *Sacerdos*, Socrates *Orator, &* Plato *Philosophus, & Politicus, &* Aristoteles *Metaphysicus, reliqui denique Astrologi sua desumpserunt.* Similia hisce profert *Salamas Arabs* libro, quem *Hortum mirabilium* vocat, quem *alibi* fusè citavimus. *Henoch* itaque primus *Adris* fuit dictus; primus verò post *Diluvium Hermes*, sive secundus ab *Henoch*, qui de Deo multa sapienter pronunciavit. *Mor Isaac in Philosophia* sua *Syriaca M.S.* quæ penes me est, facit *Hermetem*, quem *Jovanithun* vocat, totius Astronomiæ Authorem, originemque ejus describit.

His igitur ita ritè præmissis, dico primò, ab *Enocho* ante *Diluvium*, omnem Sapientiam *Ægyptiorum* principium habuisse, erat enim is, qui præ omnibus aliis ante *Diluvium* à Protoplasto ipso instructus, veram rerum Divinarum notitiam hauserat, Posterisque suis tradiderat, tantique fuisse non solùm ob admirabilem Sapientiam, rerumque humano generi necessariarum inventionem, sed etiam ob impenetrabilem ex hoc mundo raptum nominis, ut multi ex posteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Undè verisimile est, quod *Arabes* tradunt, *Chamum* rerum exoticarum, curiosissimarumque ante *Diluvium*, non tantum improbas artes à *Kanaïtis* (*ut suprà* quoque probatum est) didicisse, sed & Scientias de Deo, & Angelis, de Arcanis denique Naturæ ab ipso *Mathusala* filio *Henoch* paternarum traditionum hærede accepisse, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à paterna traditione prorsùs degenerem legem condidisse; quam deindè *Trismegistus* quidam ex *Chananæa* stirpe *Chami* descendens, separatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni Divinæ conformiorem, quantum Ethnico Philosopho, solo naturæ lumine fulto, in tanta rerum depravatione, licuit, redegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum secundum *Hermetem Trismegistum* fuisse, *infrà* probabitur. *Hermetem* autem *Trismegistum* dictum fuisse ob similitudinem, & Analogiam quandam operum primi *Hermetis Trismegisti*, verisimile est, quem *Idris Arabes*, *Hebræi Hanoch* dicunt; quem & *Trismegistum* dicunt citati *Arabes* ob tres insignes prærogativas. *Primò*, quòd Sacerdos Dei esset, & primus Vias Domini justas perversis monstraret mortalibus, *Deindè* ob summam rerum naturalium peritiam, quâ rerum humanarum necessitati omnibus modis, suis inventionibus succurrere studebat; cùm nullam Rempublicam sine legibus, & ordinationibus consistere diu posse nosset. *Tertiò*, *Maximum* quoq; dictum ob civilis vitæ cultum, legumq; conditionem, quæ sunt veluti sal quidam humanæ Societati conservandæ necessarius. Prætereà *Henochum*, primum illum *Hermetem*, primum post filios *Seth* Astronomiam excoluisse; Temporis, Annorumque rationem docuisse, ex cujus monumentis postero Mundo relictis, secundus *Adris* sive *Hermes* noster sua de divisione temporum principia deduxerit, atque ad posteros transtulerit, *Ægyptii* cum *Arabibus* volunt. Habent enim

ChamMathusalæ filii Henoch discipulus doctrinam sacram post Diluvium propagavit.

Hanoch cur Trismegistus sit dictus.

Ægy-

Ægyptiorum arcaniores Aſtrologi pro certo, Annum Civilem *Ægyptiorum* fuiſſe diviſum in tot dies, quot primus *Adris* inter homines vixerit. Nam *Sacra Scriptura*, eum expreſsè trecentos ſexaginta quinque annos, quot videlicet annus civilis *Ægyptiorum* dies habet, vixiſſe ait: ſic enim 23. *verſ. cap.*5. *Gen.* habet:

Geneſ. 5. *verſ.* 23.

ויחי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה׃

Tot annos vixit *Henoch*, quot dies in anno.

Καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξήκοντα πέντε. *Et facti ſunt omnes dies* Enoch *trecenti ſexaginta quinque anni, &c.* Cùm verò *Adris* ſecundum hanc eandem partitionis anni rationem docuerit poſteros *Ægyptios*, ut *in Aſtronomia Ægyptiorum* fusè oſtendimus, veriſimile eſt, eum hæc habuiſſe ex prioris *Hermetis* monumentis per *Chamum* poſtero Mundo communicatis. Cùm itaque hoſce *Adris* vitæ annos myſterio vacare minimè cognoſcerent, hinc Arcanum illud *Ægyptiorum* hieromanticum de Mundi revolutione prodiiſſe probabile eſt, videlicet cœleſtes DEOS ſtationes ſuas in Arce magna ſingulis centenis annis mutare, & poſt peractum circuitum 36500 annorum, omnia in priſtinum ſtatum reſtitui. Quod & *Platonem* ſubolfeciſſe, certum, dùm circulum παλιγγενεσίας, quem & in hunc uſque diem *Platonicum* appellamus annum, dictorum ferè annorum numero definit. Cùm enim firmamentum ſingulis ferè centenis annis unum in circulo magno, hoc eſt, Zodiaco, minutum conficere obſervarent, 100 in 360 ducta dabunt 36000, quibus ſi quinque dies ἐπαγομένους in 100 annos ductos adjeceris, habebis 36500 annorum numerum, rerum omnium complementum, Jubilæi magni numerum, & Monadis in multitudinem abeuntis in monadem reditum, id eſt, in priſtinum rerum omnium ſtatum, ut *Plato* ita ab *Ægyptiis* edoctus, opinatus eſt, hi ex myſtico annorum vitæ numero *Idris*, ſpeculati ſunt. Quem & nonnulli ex recentioribus ſecuti ſunt in firmamenti revolutione, ſed vide, quæ de hiſce curioſa quævis *in Aſtronomia noſtra Hieroglyphica* tradidimus. Cùm igitur talis, tantuſque fuerit *Henoch*, veriſimile eſt, poſteros ejus exemplo excitatos operum magnitudine famam aucupantes *Oſires*, ſeu *Idris* termaximos, id eſt, Summorum Sapientum nomen ambiiſſe, ac inter cæteros *Chamum* præ omnibus *Noëmi* filiis ambitionis labe infectum, tam ſpecioſi nominis titulo triumphaſſe: Certè non deſunt luculentiſſima hujus Aſſertionis veſtigia. Ut proindè intrepide inferre audeam, primum omnium, antiquiſſimumque *Triſmegiſtum* fuiſſe *Henochum*, uti *Arabes* ſentiunt. *Chamum* verò, quem & cum *Zoroaſtré* confudimus, utroque nomine jactabundum, ambitioſum illum *Adris* titulum ſibi per ſuperbiam, vel inſolentiam ſummam vendicaſſe. At *Tautum* è *Chami* progenie prodeuntem, verum ſcilicet *Mercurium* illum *Triſmegiſtum*, de quo tractamus, communi omnium ſuffragio ſecundum *Hermetem*, ſive *Adris*, exiſtimatum, *Chamo* ambitioſo tantum hujus nominis titulo triumphante inſoleſcenteque. Verùm ne quicquam proprii ingenii conjectura asſeruiſſe videar, aſſertionis meæ rationes ex ipſis probatis *Authoribus* comprobandas duxi. Primò, *Diodorus lib.* 1. *Biblioth.* expreſſe narrat; fuiſſe *Mercurium* Scribam, Notarium Sacrorum, ſeu Conſiliarium *Oſiridis*: Καὶ τοὺς Ἕλληνας διδάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν Ἑρμηνείαν ὑπὲρ ὧν Ἑρμῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. Καθόλου δὲ τοὺς περὶ τὸν Ὄσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματέα ἅπαντ᾽ αὐτῷ προσκοινωνεῖσθαι, καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ τούτου συμβουλίᾳ. *Undè* Hermes, *id eſt, Interpres, & Enunciator vocatur;* Oſiridis *denique Notarius erat Sacrorum, cum quo is omnia communicabat, & cujus maximè conſilio utebatur.*

Poſteri quoque *Hermetis* nomen *Oſiris* & *Adris* ambierunt.

Diodorus.

Porrò,

Porrò quo tempore post *Diluvium* vixerit noster ille *Mercurius*, dubiè tradunt Authores: Recentiores quidam testantur eum floruisse annis 21. ante Legem *Moysi* datam in deserto, ita, qui *Hermetem* Synchronum *Moysis* fuisse, perperam putant; nam apud antiquos receptum est, *Mercurium* hunc ideò Termaximum dici, quod juxta vetustos *Ægyptiorum* mores à maximo Philosopho in Sacerdotium vocatus, à maximo deinde Sacerdote in Regem accitus esset, ac proindè in *Ægyptios* imperium obtinuisse, & apud eos litterarum, seu Scripturæ primordia comperisse constat. Literarum verò Author esse non poterat, quin *Moysis* tempora præcederet. *Moysen* namque in incunabulis omni *Ægyptiorum* doctrinâ, *Scripturâ* teste imbutum, quod absque literis fuisse difficilè creditur. Nec insuper *Ægyptiorum* imperium consequi: cùm hic vixerit propriè sub Dynastia *Deorum*, quæ Dynastiam *Pharaonum* & Pastorum longè præcessit, ut *paulò post* dicetur. Prætereà cùm ante, & post *Moysen* alii *Ægyptiis* imperantes in historiis enumerati sint, *Trismegistum* anteà Regnum tenuisse necessarium apparet. Non enim aliàs esset *Mercurius*, uti *suprà* probatum est, *Saturni* filius & Scriba, qualem se *cap.* 10. profitetur.

Trismegistus floruit tempore *Abrahæ*.

Dicendum igitur est, tempore *Abraham* ipsum floruisse; nam ante *Pharaonem* ipsum vixisse, *Suidas* tradit. *Pharaonem* autem illum fuisse *Ægypti* Regem, qui sequentibus nomen indidit, idem memorat *Suidas*: neque is unus ex *Pharaonibus* esse potuit, omnibus penè *Scriptorum monumentis* contradicentibus, neque post eos, nisi eum *Moyse* juniorem asserere velimus, quod etiam communi traditioni repugnat. Manet ergò, eum ante *Pharaones* fuisse, atque consequenter tempore *Abrahæ*, quo prima Pharaonici imperii fundamenta jacta sunt, ut fusius in nostra *Chronologia in Oedipo* ostendimus. Huic nostræ opinioni favent Orientalium traditiones, qui ipsum cum *Misraim* filio *Cham* passim confundunt, ita tradunt tùm *Arabes*, quos *suprà* citavimus, tùm Alkandi & Altiphasi apud Geladinum his verbis:

ادريس هو بمصرايم بن بطير بن حم بن نوح

Idris *ipse* Misraim *filius* Beither, *filius* Cham, *filius* Noë. Et *suprà* idem Author clariùs rem exponit:

Tempore Abraham *fuit in* Ægypto Hermes, *ipse* Adris *secundus*, & reliqua quæ sequuntur; quæ confusio nata ex eo, quod singuli *Chami* posteri, hujusmodi ambitiosos titulos sibi assumerent. Si qui verò eum paulò ante *Moysen* vixisse cum *Eusebio* ponunt, non equidem facilè magnæ authoritatis Viro contradixero; potuit enim fieri, ut hoc tempore fuerit alius quidam hujus nominis *Hermes*, vel ut *Hebræi* in *Zohar* innuunt *Jethro* gener *Moysis*, Vir sapientiâ illustris, quem tamen verum istum *Trismegistum* primum Scientiæ Ægyptiacæ fundatorem fuisse, ut credam, induci vix possum: cùm hanc scientiam multo ante *Moysis* tempora in *Ægypto* viguisse *alibi* fusè ostendamus. Noster igitur ille *Hermes* primus Ægyptiacæ Sapientiæ fundator, alio vixisse non potuit, nisi eo, quo ostendimus tempore. Hoc enim eodem tempore verisimile est, *Chamum, Chusium, Chanaanum, Misraim*, cæteramque *Zoroastris* progeniem, quorum omnium nepos, pronepos, abnepos *Hermes* noster erat (videlicet tempore Regni *Deorum*, quorum ipse unus numerabatur) viguisse, præ omnibus aliis sententiis tanquàm veriorem, historiisque omnibus magis concordem amplectimur; Eundemque esse in *Ægypto Thoth, Theutum, Adris, Saturnum*; in *Babylonia* & *Chaldæa Zoroastres* dicti sunt, à quo omnes postmodum rerum cœlestium notitiâ clari, inventionumque gloriâ celebres, in *Chaldæa Zoroastres*, in *Ægypto* & *Phœnicia Thoth, Adris, Saturni, Mercurii* appellati sunt. Atque hæc unica æqui-

Hermes nepos, pronepos, abnepos *Chanaan, Chami.*

æquivocorum nominum varietas, & multitudo unica fuit tantarum apud *Historicos* & *Chronologos* controverſiarum cauſa. De annis, quibus *Hermes* noſter vixit, non minorem apud *Authores* controverſiam reperio; ſunt qui illum cum *Noë* velint converſatum, & eodem Duce in *Italiam* veniſse autument; ita *Chronicum Alexandrinum*, quod in *ſequentibus* adducemus. Huic ſententiæ ſubſcribunt omnes ii, qui *Noëmum* ab ortu *Abrahæ* anno quinquageſimo mortuum volunt; tametſi nos meliores Chronologos ſecuti, mortem *Noëmi* triginta annis *Abrahæ* ortum antevertamus; utraque ſententia cum iis, quæ de *Triſmegiſto* tradimus, ſuam tueri poteſt authoritatem.

Suppono itaque primò illos Patriarchas Noëmidas, *Sem*, *Cham* & *Japhet*, eorumque progeniem longiſſimæ vitæ fuiſse, adeò ut nonnullos ex *Sacris literis*, ad ipſa uſque *Joſephi* tempora perveniſſe demonſtrari poſſit; Quod ſeculum & *Hermetem* noſtrum prope acceſſiſse, ex geſtis ejus luculenter oſtenditur. Quem nonnulli 180 annos vixiſse putant, ita *Roſſelius in Triſmegiſtum Commentator*; At eum 190 annis vixiſse, in ſuo *Mercurio Triſmegiſto* opinatur *Boiſſardus*. Quidam *Triſmegiſtum* cum *Zoroaſtre* confundentes, eum 100 annis in deſerto, contemplationi rerum vacantem vixiſse, & totidem humano generi erudiendo ſuperfuiſse, ita *Xanthus Lydius*. Alii eum tot annos vixiſse exiſtimant, quot prior ille ante *Diluvium Hermes*, quem *Enoch* diximus, videlicet 365 diebus. Ita *Abenvaſchia* de Agricultura Ægyptiorum:

وكان خمبعا الا داع هرميس الشنية ذاثما
دة وحمس رستين سنة وهو بزمات
احياذة بنسطوي الرمان والسمنة جنوح
هو ادريس اول ✿

Et fuerunt anni dies Hermis, *ipſe eſt* Adris *ſecundus*, *trecenti ſexaginta quinque anni*, *quibus æquavit annos & tempus* Henoch, *ipſe* Adris *primus*. Hanc ſententiam utpote myſticis rationibus turgentem, ideò libentius receperunt *Ægyptii*, quòd animam prioris *Hermetis*, id eſt, *Hanuch*, in hunc noſtrum *Hermetem* κτ̀ τὴν μετεμψύχωσιν tranſvolutam ſuperſtitioſius opinarentur: Nos eorum ſententiæ adſtipulamur, qui *Hermetem* 190 annos attigiſse memorant; huic enim innixi, ſive eum ante, ſive poſt *Abrahami* ortum dicamus, ſemper tamen, eorum quæ de ipſo retulimus, geſtorum inſignem cum temporibus aſſignatis conſonantiam exhibebimus.

Libri *Mercurii Triſmegiſti* ex *Seleuco* & *Manetho*, apud *Iamblichum*.

Iamblichus in Libro de Myſteriis Ægyptiorum refert, *Mercurium* hunc *Triſmegiſtum*, non tantum Philoſophiæ, ſed & totius Ægyptiacæ Sapientiæ, quam & linguâ Ægyptiacâ tradiderit, fuiſse Authorem & Principem, producitque teſtimonium *Seleuci* & *Manethi* veterum Authorum aſſerentium, ſcripſiſſe eum de univerſa Ægyptiorum ſapientia in Lingua Ægyptiaca; Libros triginta ſex millia & quingentos viginti novem: quorum in particulari recenſentur *de Diis Empyreis* Libri centum: *de Diis æthereis* libri centum: *de Diis cœleſtibus* libri mille, quorum plerique ex Lingua Ægyptiaca in Græcam tranſlati ſunt à Viris Philoſophiæ non imperitis. *Clemens 6. Stromat.* ſcribit ætate ſua apud *Ægyptios* extitiſſe infraſcriptos libros, hoc eſt, *de Univerſa* Ægyptiorum *Philoſophia*, Libros triginta ſex; *de Medicina* libros ſex; *de Sacerdotalibus*, decem; *de Aſtrologia*, libros quatuor. Nolim tamen quemquam hoc loco exiſtimare, *Triſmegiſtum* integra volumina triginta ſex millia ſcripſiſse; Sed per hujuſmodi libros intelligi proprie in lingua Ægyptiaca Νιχῶμ, hoc eſt, certa quædam Syſtemata hieroglyphica, quibus varias artes, & ſcientias indigitabat, ut alibi in decurſu Operis oſtendetur, vel etiam Νιχῶμ ſubinde ſumuntur pro certis concluſionibus Scientificis, ſeu Scientiis,

Clemens Alexand.

Libri *Hermetis* ſua ætate ſuperſtites.

36000 Libri ab *Hermete* conſcripti, quomodò accipiendi.

tiis, ac gnomis de qualibet materia propositis, atque ita sumendi sunt isti triginta sex mille libri, quos *Authores* referunt. Quorum deindè ex selectioribus propositionibus, seu thesibus aliquæ fusiorem dederint separatim tractandi materiam, qui commentariorum loco fuerint.

Literarum usualium inventum *Mercurii* & ante *Moysen* viguit.

Hinc falsum quoque esse patet, dicere, *Ægyptios* ante *Moysen* præter hieroglyphicas, nullas alias literas habuisse; Nam uti ostendimus, unanimis omnium Orientalium opinio, imò traditio fuit, *Trismegistum* eos libros, quos citavimus, in papyro, vulgari linguâ, hoc est, Ægyptiacâ scripsisse, & secretiora Columnis quoque inscripsisse. Cùm verò *Trismegistum* ante *Moysen* vixisse demonstraverimus, imò *Moysen* universâ *Ægyptiorum* Sapientiâ ab eodem *Trismegisto* traditâ, imbutum constet; Certè ipsum & scripsisse, saxisque insculpsisse adeò certum est, ut de eo ampliùs dubitare nemo debeat. Imò ipsemet id testatur in libro sacro, ubi Avus *Hermes* ita inducitur loquens: Οὗτοι τὰ κρυπτὰ, φησὶν Ἑρμῆς, τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσονται γραμμάτων πάντων, καὶ διακρινοῦσι καί τινα μὲν αὐτοὶ κατασχῶσιν· ἃ δὲ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν. *Isti arcana*, ait Hermes, *meorum Scriptorum omnium agnoscent, & discernent, & aliqua ipsi continebunt. Quæ verò ad mortalium beneficium tendunt, (hoc est, quæ ad evitanda mala, & acquirenda bona Geniorum ope sapienter instituta sunt) columnis, & Obeliscis insculpent.* Et in eodem citato libro ita de suis libris loquitur: Ὦ ἱεραὶ βίβλοι τῶν ἀφθάρτων, αἳ τετεύχατε ἀπὸ μοῦ χεῖρας τ' ἀφθαρσίας φαρμάκω χορηγίας, ἐπικρατῶ ἀσαπεῖς διὰ παντὸς αἰῶνος καὶ ἄφθαρτοι διαμείνατε χρόνους καὶ ἀθεώρητοι ἀνερευνήτοι παντὶ τῷ ταύτην παροδεύειν μέλλοντι παιδείᾳ. *O libri sacri rerum incorruptibilium, qui sortiti estis à me deteriora dona, quàm incorruptionis pharmacum, immarcescibiles toto tempore & incorruptibiles permanete inconspicui, atque incomperti ab omni, qui hanc disciplinam transgressus fuerit.* Quibus verbis materiem, de quibus libri tractant, adeò sublimem esse innuit, ut nemo eam ingenio assequi possit, nisi vivendi præcepta in sacro sermone tradita ad amussim servaverit.

Qualis doctrina lapidibus incisa fuerit.

Atque ex his fusiùs forsan, quàm par erat, adductis, clarè patet, post *Diluvium* omnes scientias Divinas, humanas, politicas, licitas & illicitas apud posteros *Noë*, tum per *Chamum*, tum per *Hermetem*, eorumque sequaces & discipulos longe latéque dilseminatas fuisse, quin & mechanicas artes tunc temporis apud *Ægyptios* potissimûm ita floruisse, ut non contenti plurimas extruxisse urbes, sed vastissimas fabricarum & sumptuosissimas moles, ad contestandam apud posteros gestarum rerum magnitudinem, quemadmodum in *Babylone Turris*, de qua *in sequenti libro*, ex professo, & post *Turrim* stupenda *Nini* & *Semiramidis* progidiosæ fabricæ; deinde quoque in *Ægypto* per *Chami* progeniem erecta pyramidum aliarumque fabricarum monumenta fide humanâ superiora, abunde testantur. Verùm qui minutiora exactioraque de hisce desiderat, is adeat *Opera nostra Hieroglyphica, Oedipum Ægyptiacum*, & *Obeliscum Pamphilium*, ubi cum admiratione primævorum post *Diluvium* hominum subtilissimum, ad res novas inveniendas ingenium, nec non incredibilem earum rerum, quas invenerunt, in executionem deducendarum, animi magnitudinem contuebitur. Sed hisce jam præmissis, jam ad Orbis Terrarum, quem *Noë* tribus filiis suis *Sem*, *Cham* & *Japhet*, eorumque filiis filiorum distribuerat, partitionem progrediamur.

CA-

TABULA GEOGRAPHICA DIVISIONIS GENTIUM ET POPULORUM PER TRES FILIOS NOE, SEM, CHAM, JAPHET, POSTEROSQUE EORUM, IN UNIVERSUM TERRARUM ORBEM EUROPAM, ASIAM, AFRICAM ET TANDEM IN AMERICAM FACTA.

Septentrio

Benevolo Lectori Salutem

Occidens

Oriens

REGNUM MAGNUM FILIORUM JAPHET ET POSTERORUM.

REGNUM FILIORUM SEM ET POSTERORUM.

REGNUM MAGNUM FILIORUM CHAM ET POSTERORUM.

REGNUM FILIORUM JECTAN extensum usque ad ultimos terminos Asiæ

SCOTIA

HIBERNIA.

ANGLIA.

GERMANIA.

GALLIA.

HISPANIA.

ITALIA.

THRACIA.

GRÆCIA.

POLONIA.

MOSCOVIA.

TARTARIA.

ASIA.

ASIA MINOR.

COLCHIS.

ARMENIA MAJOR.

PERSIA.

ELAMITÆ.

ASSYRIA

PONTUS EUXINUS.

MARE CASPIUM.

MARE MAGNUM.

SINUS PERSICUS.

MARE RUBRUM.

ARABIA PETREA.

ARABIA FELIX.

SABÆI

ÆTHIOPIA

REGNUM CHAM

ÆGYPTUS

MAROCCA.

ÆTHIOPIA Transmarina Major.

AFRICA.

Corsica

Sardinia

Sicilia

Baleares

Melita

Creta

Cyprus.

Peloponnesus

Meridies

CAPUT VIII.

De Numerosa progenie filiorum Noë, Sem, Cham, Japhet.

DEcimo Capite Geneseos, Moses numerosam trium filiorum Noê progeniem, multiplicemque posteritatem describit, in quo tamen eos tantummodò, qui veluti Capita, principes, ducesque aliquarum gentium commemorat. Reliquis, qui eorum dominio subdebantur, consultò, ne historia in infinitum procederet, silentio suppressis. Quare filios *Japhet* solummodò septem recenset, neque eorum posteros omnes, sed duorum tantùm *Gomer* tres, & *Javan* quatuor, ita ut tota *Japhet* progenies quatuordecim viris à *Mose* circumscripta videatur. *Cham* verò quatuor filios enumerat, & de his trium tantùm posteros, omnesque qui à *Chamo* progeniti fuerunt, ad 31 numerum redegit. Denique *Sem* quinque filios enumerat, de quibus trium tantùm posteritatem exponit, ita ut omnes filiorum *Noë* posteri 72. non excedant.

Itaque *Sacra Scriptura* hanc progeniem commemorari posterorumque memoriæ perpetuæ commendari per *Mosem* voluit, ut ex illis benedictionis *Noëmo* filiisque impertitæ vis & efficacia pateret; dùm dixit: *Crescite & multiplicamini, & replete terram.* Quamvis verò earum regionum quas possidebant, nomina à *profanis Scriptoribus*, variis fabularum figmentis depravata fuerint, nonnulla tamen adhuc restant vestigia, quibus in veritatis antiquæ semitas introducamur. De hac nominum rerumque depravatione scitè sanè Josephus lib. 1. Antiq. disserit: *Post divisionem*, inquit, *linguarum, passim dispersi sunt homines, coloniis nusquàm non deductis, & quo quemque sors, & DEUS tulit, eam terram cum suis occupavit, ut tam maritima quàm mediterranea cultoribus replerentur; nec defuerunt, qui conscensis navibus ad insulas habitandas trajicerent. Porrò gentium quandam adhuc diu servabant derivatam à suis conditoribus appellationem, quam tamen posteris temporibus mutaverunt, nonnullæ autem in familiarem accolis notioremque vocem deflexerunt*, Græcis *potissimum talis nomenclaturæ authoribus; hi enim posterioribus seculis veterem locorum gloriam sibi vendicantes, gentes nominibus sibi notis insignierunt, & quasi sui juris essent, mores ritusque proprios in eas invexerunt.* Sed & de hisce legat, qui volet, *nostra Opera, Latium*, & *Hetruriam*, ubi quinam harum regionum primi coloniarum duces fuerint, reperiet.

Græci primi primæva nomina gentium corrupe-runt.

CAPUT IX.

De Transmigratione gentium per progeniem Japhet *filii* Noë.

JAphet septem filios habuisse, *Gomer, Magog, Madai, Javan, Thubal, Mosoch, Tiras, suprà* ostendimus, & *Gomer* quidem *Gallus* genuit *Aschenez, Riphat, Togorma; Javan* verò genuit *Elisa, Tharsis, Cethin* & *Dodanim*, omnes posteri *Japhet* quatuordecim; *ab his*, ait Moses *divisæ sunt familiæ gentium in regionibus suis*; fuitque *Japhet* adeò celebris etiam apud *profanos Scriptores*, ut *Japetum* cœlo terrâque natum finxerint, & ex Titanibus unum cum *Jove* belligerantibus fuisse memorent; verùm quid de hisce sentiendum sit, amplè deduximus in *primo* & *secundo Tomo Oedipi Ægyptiaci*. Certum est, quemadmodum *in præcedentibus* quoque insinuavimus, veteres Poëtas omnia ferè, etsi miris modis contaminata,

nata, ex *Sacra Scriptura*, occasione *Diluvii Arcæ Noë*, *Turris Babylonicæ* aliorumque mirabilium à primis illis hominibus gestorum deprompsisse.

Genealogia Japhet.

Filii *Iaphet* septem:
- *Gomer.*
  - *Ascenez.*
  - *Riphath.*
  - *Togorma.*
- *Magog.*
- *Madai.*
- *Iavan.*
  - *Elisa.*
  - *Tharos.*
  - *Cethim.*
  - *Dodanim.*
- *Tubal.*
- *Mosoch.*
- *Thyras.*

Primus filius *Japhet Gomer* גומר.

Primus itaque filius *Japhet*, fuit *Gomer*, cujus posteri *Gomeritæ* nuncupati fuerunt, *Iosepho* teste, quorum hic primus Colonias in *Galatiam*, quam & *Gallogræciam* dici volunt, traduxisse, undè *Gomerus Gallus* dictus; ab hisce profecti ii, qui *Delphos* spoliarunt, & postea in *Asia minori* propè *Troadem* consederunt, & *Phrygiæ* partem majorem occuparunt, unanimis *Geographorum* sententia est; primùmque latera Aquilonis obtinuisse, *Ezechiel* 38. testatur: Quænam verò fuerint latera Aquilonis, *Josephus* ex vaticinio *Danielis* c. 11. videlicet *Asiam* & *Syriam* fuisse docet. Sunt enim hæ regiones respectu *Judeæ*, Aquilonares, non tamen remotæ à *Palæstina*.

Fil. II. *Magog*, מגוג.

Alter *Japheti* filius fuit *Magog*, qui in Septentrionales Regiones, ad *Getas*, *Massagetas*, *Sarmatas*, *Europæos*, posteros suos traduxisse, melioris notæ Authores, *Iosephus*, *Hieronymus*, aliique senserunt.

III. *Medai*, מדי.

Tertius *Japheti* filius fuit *Medai*, pater *Medorum*, ad quos colonias suas primò deduxisse, inter omnes convenit.

IV. *Javan*, יון.

Iavan, quartus *Iapheti* filius, *Ionum Græcorumque* parens. *Hecatæus* apud *Strabonem Iones* ex *Asia* in *Græciam* venisse ait, undè Origo sit *Atheniensium*, quos se antiquitùs *Iones* dictos, & *Atticam* eorum regionem appellatam esse, *Ioniam Plutarchus* in *Theseo* tradit.

V. *Tubal.* תובל.

Quintus filius *Iaphet*, *Tubal*, quem ferè plerique *Interpretes* & *Geographi* in *Hispaniam*, quam olim *Iberiam*, seu *Hesperiam* dicebant, colonias duxisse; qui verò dicunt *Tubulæos*, putantque fuisse *Asiaticam* gentem, iis non facilè contradixerim, cum & posteri tam in *Asiam* quâm in *Hispaniam* colonias suas traducere potuerint.

VI. *Mosoch.* משך.

Sextus *Iapheti* filius *Mosoch* dicitur, quem ego *Moschorum*, sive *Moscovitarum*, imò & *Scythiæ* vicinæ patrem fuisse autumo, tametsi *Josephus* ex nomine *Mosecha* in *Cappadocia* urbis pervetustæ, *Cappadocum* parentem fuisse existimet, cum *Mosochæorum* in *Moscoviam*, seu *Sarmatiam* sive *Scythiam*, tanquam ex primaria Sede *Mosecha* expeditionem non impediat; certum enim est, habuisse hujusmodi expeditiones semper in aliqua provincia sedem primariam, sive curiam, ex qua deindè coloniæ in remotiores provincias traductæ fuerint. Quis enim nescit accolas fuisse *Ponti Euxini Cappadoces*, ad cujus oppositum littus *Sarmatia*, sive *Scythia*, aut *Moscovia* incipiat.

VII. Filius *Japhet Tyras*, תירש.

Septimus filius *Japhet*, *Thiras*, quem ego *Thracibus* originem dedisse, non aliâ ratione ad id asserendum inductus assero, quàm ex ipso nominis etymo, quasi diceres, *Thiras*, *Tiraces*; sed de hoc *in sequentibus* pluribus.

Gomer 1. *Japheti* filius, 4 filios habuit quorum. 1. *Aschenaz*. אשכנז.

Sed jam ad *Gomeri* progeniem progrediamur, quem quatuor filios, *Sacer Textus* habuisse dicit, quorum primus *Ascanez*, quem omnia ferè *Rabbinorum monumenta Germaniæ* parentem asserunt, ita ut, vel ipsi *Rabbini* è *Germania* oriundi non alio se nomine insigniant, quàm אשכנזים *Aschenazim*, quin vel ipsam *Germaniam* אשכנז *Aschenaz*, de quo vide *Rab. Eliam Aschenazi*, quicquid alii dicant contrà.

2. *Riphath.*

Secundus filius *Gomeri Riphath*, plerique *Riphæorum* primò *Paphlagonum*, deindè

indè quoque *Scytharum* ad *Riphæos montes* accolarum patrem esse sentiunt.

3. *Togorma.* Tertius filius *Gomer*, *Togorma* nomine, *Josephus* putat fuisse *Phryges*, *Rabbini Turcas*, eò quod Imperator *Turcarum Thogar* dicitur; *Chaldæus* verò interpres *Germanos* ex *cap.* 27. *Ezechielis*, fuisse asserit. Sed de his *alibi*.

Javan 4 filios habuit. *Javan* filius *Japhet*, quatuor filios progenuisse *Sacra Genesis* refert; quorum

1. *Elisa.* primus nomine *Elisa*, quem aliqui *Æolum* in *Græcia*, quidam *Italiæ*, alii totius *Maris Mediterranei Insularumque* patrem, haud incongruè fuisse putant.

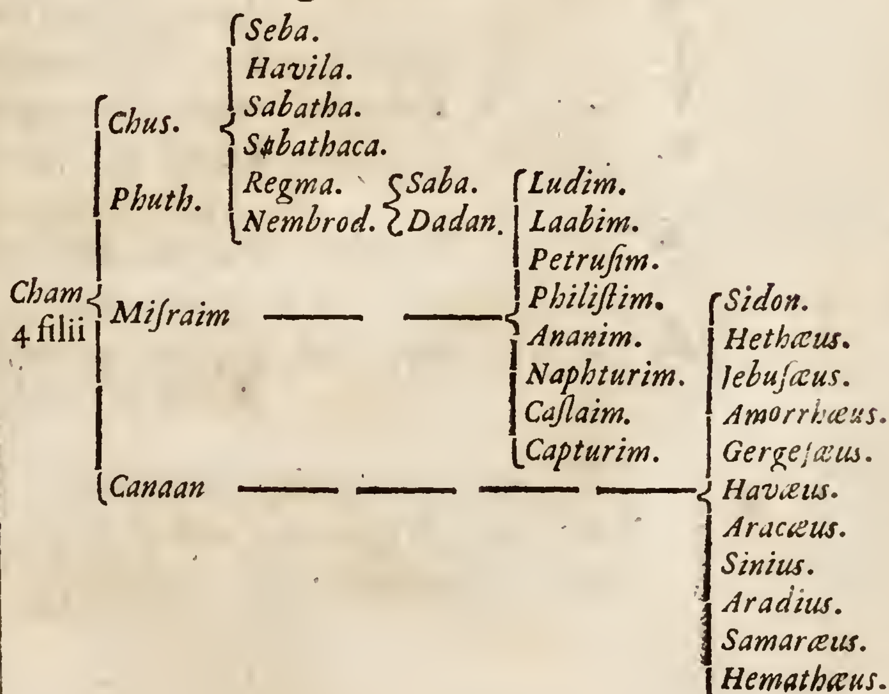
2. *Tharsis.* Alter *Tharsis* nomine filius *Javan* dicitur, à quo ortos fuisse *Cilices*, ex nomine Urbis celeberrimo, quam *Tarsum* dicunt, ad id credendum inducti; alii per *Tharsis* vocem, vel ipsum *Mare Mediterraneum* intelligunt; alii *Carthaginem*, alii urbem ad *Mare Rubrum*, undè novas in *Pontum* colonias trajecerint: verùm hoc dici non posse, vel indè patet, quod ex *Mari Rubro* in *Pontum* trajicere, non mediante *Ægypto*, impossibile sit.

3. *Cethim.* Quis porrò tertius *Javani* filius *Cethim* fuerit, exponendum est. *Cethim* posteri *Iavani* triplicem significationem habent. Aliqui *Cyprum* & incolas ejus Insulæ *Cithim* vocatos fuisse putant; ut *Josephus*, ex nescio qua Urbe *Citium* persuasus; quidam pro *Italia*, sive pro *Italis* & *Romanis* sumi ex 24 Numerorum colligunt: *Venient in* Trioribus *de* Italia, ubi *Hebræa* lectio *Kittim* habet, & *Chaldæus*, *Romani* superabunt *Assyrios*, vastabuntque *Hebræos*, & ad extremum ipsi peribunt. Eadem leguntur apud Danielem c. 11. *Et venient super eum* Trieres & Romani, & *percutietur*, ubi enim *Hebræus* habet כתים: *Chaldæus* habet רומי *Romi*. *Cethim* sanè *Italos* esse, unanimem *Rabbinorum* sententiam esse constat; vide *Ioseph*, *Ben Gorion in sua Historia*. Qui verò per *Cethim Macedoniam* vel *Græciam* intelligunt, iis non refragamur. Fieri enim potuit, *Cethim* in *Græcia* primam habuisse sedem, ex qua deindè ductæ in *Italiam* coloniæ, ibidem *Cethim* vocitatæ sint.

Quartus filius *Javani Dodanim* dictus est, quem plerique *Rhodiorum* parentem dicunt, quasi diceres, D. in R. converso, *Rhodanim* non desunt, qui *Dardanim* posteros *Dodonam Epiri* urbem Templo, & oraculo celebrem condidisse velint; Qui verò incertis incongruisque conjecturis *Galliæ* incolas fuisse *Dodanim*, ob similitudinem nominis *Rhodanim* ad *Rodanum* fluvium *Galliæ*, illi audiendi non sunt. Ab his itaque divisæ sunt, uti *Moses* ait, Insulæ gentium in regionibus suis, unusquisque secundùm linguas suas, & familias suas in nationibus suis, ubi intelligas velim Insulas gentium à *Judæis* dici omnes transmarinas *Mediterranei Maris* regiones, adeóque vel totam *Europam* à filiis *Japhet*, *Gomer* & *Javan* fuisse occupatam; quæ confirmantur ab *Hieronymo in Traditionibus Hebraicis*, *Sirmio*, *Phlegonte*, *Ario Montano*, aliisque. Sed hæc in *apposita Charta* exactè expressa luculentiùs patebunt. 4. *Dodanim.*

De Coloniis Cham *filiorumque.*

Filii *Chamo* fuerunt quatuor: *Chus*, *Misraim*, *Phuth*, *Canaan*. Deindè horum omnium præter *Phuth* posteri enumerantur, uti hîc vides.

Chus Æthiopum parentem omnes *Interpretes* ex omnibus *Sacræ Scripturæ* locis, ubi *Chus* nominatur, intelligunt, ut proindè de eo dubium esse non possit, sed & præter *Æthiopiam* omnium circumjacentium Regionum terminos sui juris per posteros suos fecisse, ex Originibus etymologicis facilè colligitur, uti sequitur.

Tabula Filiorum Chami, *Sediumque.*

A.	כוש	*Chus.*	*Æthiopiam* tenuit, qui כושים *Chusym*, *Æthiopes* à plerisque *Interpretibus* dicuntur.
B.	מצרים	*Misraim.*	*Ægypto*, cujus possessor fuit, nomen in hunc usque diem dedit; de quibus legatur *Tomus* I. *OEdipi Ægyptiaci.*
C.	פוט	*Phut.*	*Africam Mauritaniam*, quam & *Ptolomæus Phutæam* vocat.
D.	כנען	*Chanaan.*	Nomine retento ad multa secula, *Palæstinam* occupavit, quæ est propria *Chanaan* sedes.
E.	שבא	*Seba.*	*Sabæa* Thurifera *Arabiæ felicis* Regio est, quam possedit.
F.	סבתא	*Sabtha.*	Regio est supra *Sinum Persicum*, & quicquid à *Sinu Persico*, in *Africam* usque extenditur.
G.	רעמא	*Regma.*	Plerique ex *Ptolomæo Carmaniam* intelligunt.
H.	שבה	*Seba.*	*Arabiæ felicis* Thuriferam Myrrhiferamque Regionem intelligunt.
I.	דדן	*Dedan.*	Ex *Ptolomæo Palmyrinam* putant esse, monte præcelso *Alsadano* celebrem.
L.	בבל	*Babel.*	*Babyloniæ* regio est, cum Urbe ejusdem nominis, de qua pluribus *in sequentibus.*
M.	ארך	*Arach.*	*Chyrrestica* Regio est, in qua *Edessa* urbs, quam *D. Hieronymus Arach* vocat.
N.	אחד	*Achad.*	Regio est à *Ptolomæo Achadene* dicta, in qua *Nisibis* urbs, quæ à *D. Hieronymo Achad* dicitur.
O.	כלנה	*Chalne.*	*Chalcitis* Regio supra *Edessam Ptolomæus.*
P.	לודים	*Ludim.*	Populi sunt *Lybiæ Cirenaicæ*, sive *Lybies Ægypti.*
R.	ענמים	*Chanamim.*	*Troglodytarum* putant esse Regionem, ex *Ptolomæo*, & *Strabone.*
S.	להבים	*Lehabim.*	*Lybia* propriè dicta, Regio in *Africa.*
T.	נפתוחים	*Nephthuim.*	*Numidiam* interpretantur plerique.
V.	פתרוסים	*Pethrusim.*	*Arabiam Petræam* esse, sentiunt plerique.
X.	כסלוחים	*Chasluhim.*	Putant esse *Saracenos*, qui littus *Maris Rubri*, ubi modò *Mecha* est, inhabitabant.
Y.	פלשתים	*Phelistim.*	*Palæstinam* propriè ab ipsis sic dictam, *Sacri* intelligunt *Geographi.*
Z.	כפתורים	*Caphtorim.*	*Cappadociam* intelligunt, ex Paraphraste *Onkelos* & *Jonathan* persuasi.

Canaan verò undecim filiorum filii, *Sidoniorum*, *Hellæorum*, qui ex stirpe *Enacim*, gigantes fuerunt, reliquamque totam ferè Terram promissionis, & partem *Syriæ Damascum* usque tenuerunt, & à *Canaan* Terra *Cananæorum* dicta fuit.

Filii

ARBOR GENEALOGIÆ NOETICÆ
Jobab
Hevila
Ophir
Saba
Aram
Ælam
Assur
Arphax ad
Saleh
SEM.
Canaan
Misraim
Phuth
Chus
fily Cham
Seba
Hevila
CHAM.
Javan
Madai
Magog.
Gomer.
fily Gomer
Elisa
filij Japheth
JAPHETH
NOE
C. Decker in. et f.

Filii Sem, *eorumque Coloniæ.*

Filii *Sem*, fuerunt, teste *Sacra Genesi, Ælam, Assur, Arphassad, Lud* & *Aram*; Filii *Aram* : *Hus, Hul, Gether* & *Mes*, quorum sedes in *sequenti Tabula* considera.

Filii *Sem* quinque.
- *Ælam*,
- *Assur*,
- *Arphassad* — *Selah* — *Heber*,
  - *Peleg.*
  - *Joctam.*
    - *Elmodad.*
    - *Seleph.*
    - *Hazarmaveth.*
    - *Jarah.*
    - *Hadoram.*
    - *Uzal.*
    - *Dikela.*
    - *Ebal.*
    - *Abimael.*
    - *Seba.*
    - *Ophir.*
    - *Hevila.*
    - *Jobab.*
- *Lud.*
- *Aram* —
  - *Huz.*
  - *Hul.*
  - *Gether.*
  - *Mes.*

עילם	*Elam.*	Genitor *Elamitarum*, qui propriè *Persæ* sunt, & ex *Daniele cap.* 8. colligitur, ubi *Susan Persidis* urbs in *Ælam* ponitur.
אשור	*Assur.*	*Assyrii*, *Chaldæi*, *Mesapotamii.*
ארפכשד	*Arphassad.*	*Susii*, sive *Susiana* Regio.
לוד	*Lud.*	*Lydi*, sive *Lydia* Regio *Asiæ minoris.*
ארם	*Aram.*	Uti ex etymo patet, *Armenia.*

Filii Aram *sunt sequentes.*

עוץ	*Guz.*	*Armenia minor*, *Armenii. Iberi*, hodiè *Georgiani.*
חול	*Hul.*	*Æolii.*
גתר	*Gether.*	*Ætholia*, *Mela* teste, celebris urbibus *Asson*, & *Gargara.*
מש	*Mes.*	*Misia*, sive *Misii*, *Thraciæ* Regio.

Filii Heber *hi sunt.*

אלמודד	*Elmodad.*	*Theometha*, *Meta*, & *Ptolomæo* teste, pars *Scheleph.*
שלף	*Scheleph.*	*Selebii.*
חצרמות	*Hazarmavet.*	*Sarmathæ*, *Sauromaithæ*, *Sarmatia Asiatica.*
ירח	*Iarahh.*	*Arai*, & *Arachasia*, circa montem *Imaum*; vide *Ptolom.*
הדורם	*Hadoram.*	Aliqui *Hircaniam* putant indicari.
אוזל	*Uzal.*	*Oxia Bactriana*, cujus cultores *Oxii Ptolom.*
דיקלה	*Dikela.*	*Scythia* intra *Imaum.*
עיבל	*Ebal.*	Populi inter *Caucas.* & *Parapomisum Bolitæ* sive *Obolitæ* dicti.
אבימאל	*Abimael.*	*Imaenses*, sive *montis Imai* accolæ.
שבא	*Seba.*	*Sacarum* Regio. Vide *Ptolom.* & *Melam.*
אופיר	*Ophir.*	*Populi* ad *Chersonesum auream Indiæ* trans *Gangem.*
חוילה	*Hevila.*	*Indiæ Orientalis* regiones.

Duo Filii Jectam.

{ יובב } Putat *Arias Montanus*, *Jectan*
{ ספר. } cum suis filiis *Iobab* & *Sepher*, *Perù Americæ* parentes fuisse, incertâ utique conjecturâ ex urbe *Iuctam*, quæ ea in regione adhuc reperitur, à *Iectam* filio *Heber* sic dicta. Ego verisimiliùs crediderim, *Tartariæ*, *Chinæ*, *Japoniæ* primò parentes fuisse, & progressu temporis per *Isthmum Tartaricum*, *Aniam* dictam, per quem aditus in *Americam Borealem* dabatur, progressos, dictas regiones temporis successu coluisse.

Atque hæc est progenies trium filiorum *Noë*, *Sem*, *Cham*, *Japhet*, per quos genus humanum per universas Orbis partes sparsum fuit. Verùm ut hæc luculentiùs pateant, hìc *Chartam Geographicam* apponam, ex qua, quam quisque ex hac numerosa progenie partem Orbis obtinuerit, patebit. Fuit autem hæc prima expeditio trium filiorum *Noë*; de secunda expeditione *in sequentibus* uberiùs agemus.

CAPUT Erotematicum.

In quo plurima dubia, quæ in Expeditionibus Noë *triumque filiorum occurrere possunt, dissolvuntur.*

EROTEMA, seu QUÆSITUM I.

Quamdiù Noë, *ejusque tres Filii post* Diluvium *vixerint?*

UT temporum & expeditionum à *Noë* filiisque peractarum ratio, series & ordo tibi constet, plurimaque indè in recta coloniarum per orbem Terræ, *Europam*, *Africam*, *Asiam* deductarum dispositione, & profanorum Authorum traditione dependeant, ordine, hoc ultimo Operis capite exponenda duxi.

Ex *Sacro* itaque *Genesis* textu habemus *cap.7. Noë* ante *Diluvium* vixisse sexcentis annis, sexcentesimo enim anno ejus contigisse *Diluvium*. Ab exordio Mundi, post *Adæ* creationem, usque ad *Diluvium* numerantur, teste *Sacra Genesi*, anni 1656. ipse verò Protoplastus vixit annos 930, ergò mortuus est ante *Diluvium* 726 annis: cùm verò *Noë* natus fuerit 600 annis ante *Diluvium*, clarè patet, ipsum natum esse 126 annis post obitum *Adæ* protoplasti; *Henoch* verò annis 242 ante obitum *Adæ* genuit *Mathusalem*, & post 365 annos vitæ translatus è terris ambulavit cum DEO; *Mathusalem* verò vixit annos 969, & ipse anno, quo *Diluvium* accidit, mortuus est;

Quot quisque Patriarcharum cum aliis vixerit annis.

Ergò *Noë*, qui natus est 600 annis ante *Diluvium*, ortus fuit 69 annis post translationem *Henoch*, & 369 anno avi sui *Mathusalem*. Ex quibus colligitur, *Mathusalem* versatum esse cum *Adamo* annis 242; *Noë* verò cum ipso *Mathusalem* 600 annis; Doctrinam itaque rerum naturalium & Divinarum vivæ vocis oraculo, ex ipso *Adamo Mathusalem* didicisse quis negaverit? quin & filius ejus *Sem*, 100 annis ante *Diluvium* natus, eandem rerum cognitionem commodè ab ipso *Mathusala* discere potuit.

Post *Diluvium* verò *Noë* vixit 350 annos; cùm autem à *Diluvio* usque ad ortum *Abrahæ* juxta *Hebraicæ Lectionis computum*, non plures ducentis 92 annis præterierint, luculenter patet, *Noë* post *Abrahæ* ortum vixisse adhuc annos 58, ad generis humani directionem. Quoniam verò *Sem* filius *Noë* post *Diluvium* vixit annos duos & quingentos, certum est, *Semum* ad 50^{m} annum *Jacob* Patriarchæ pervenisse. Quemadmodùm igitur in primævis illis Mundi temporibus, veri DEI fides & cultus rerumque ad animæ salutem consequendam necessariarum observata, custodita & perpetuata fuit ab initio Mundi usque ad *Jacob*, per

tres tantùm perſonas, *Adamum*, *Mathuſalem* & *Sem*, per annos autem 2000, & inſuper 156; nulli dubium eſſe debet, *Jacob* Patriarcham, omnem ſuprà memoratam rerum cognitionem & doctrinam à *Sem* diſcere potuiſſe, quemadmodum *Sem* à *Mathuſala*, & hic ab *Adamo*.

QUÆSITUM II.

Quidnam Noëmum *poſt* Diluvium, 350 *annis ſuperſtitem*, *egiſſe putemus?*

Reſpondeo, Quamvis nihil de *Noëmi* poſt *Diluvium* vita rebuſque geſtis *Sacra Scriptura* dicat, veriſimile tamen eſt, & rectæ rationis dictamini congruum, eum otioſum minimè fuiſſe, ſed de propagata progenie ſua per Orbem ſummâ curâ & ſollicitudine novas colonias fundaſſe; Orbem Terræ in tres partes, *Europam*, *Africam*, *Aſiam* tribus filiis diviſiſſe, leges præſcripſiſſe, & ſi *Beroſo* credimus, finito *Diluvio Arcâ* in montibus *Armeniæ* relictâ, deſcendiſſe in loca planiora, & brevi mirum in modum multiplicatâ progenie, adeò ea loca hominum multitudine repleta fuiſſe, ut cùm ſimul conſiſtere non poſſent, novas ſibi ſedes quærere coacti fuerint; *Noëmum* verò, uti erat humani generis poſt *Diluvium* parens, Rector & Legiſlator, naturalis Mundi Hæres & Rex; ita quoque neceſſe fuit, nè antequam in omnes Orbis terrarum regiones diſpergerentur, neceſſariis ad vivendum, ſeque propagandas, ſubſidiis deſtituerentur, ut legibus benè beatéque vivendi præſcriptis rectè inſtituerentur; Ante omnia verò veri DEI Religioniſque cultum docuiſſe, timorem *Dei Opt. Maximi*, ex formidabili per *Diluvium*, mundi perditi exemplo, inculcâſſe, ſimiliaque quæ ad ad Religionem pertinerent, tradidiſſe. Cùm verò videret, genus humanum ſine neceſſariis ad vitam ſuſtentandam auxiliis, propagari non poſſe; primò eos agrorum colendorum rationem, inſtrumentorum utenſilium ex ferro, ære, cupro, argento, auroque, prout ipſe à *Methuſala Adami* diſcipulo, à Patre ſuo *Lamech*, & à *Iabal*, qui fuit, ut habetur 4. *Geneſ. v.* 20. pater habitantium in tentoriis, & à *Iubal*, qui fuit pater canentium cithara & organo; & à *Tubalcain*, qui fuit malleator & faber in cuncta opera æris & ferri, didicerat; videlicet arandi, ſeminandi, plantandi, domus fabricandi, paſtoritiæ artis modum tradidit; prætereà cum hæc ſine exacta temporis & Aſtronomicæ ſcientiæ ſubſidio confici non poſſent, Aſtrorum curſus docuit, annum in duodecim menſes, annum curſum ſolis in duodecim domicilia diſtinxit; quibus apprimè inſtructus, homines familiarum Duces adhortatus eſt, ut novas ſedes quærerent, civitates conderent; quin & ipſemet, uti ex profanis authoribus patet, relictâ *Armeniâ*, vel *Edeniâ Regione*, aſſumptis ſecum *Iaphet* filiiſque *Gomero*, & Nepotibus *Aſckenez*, *Riphat*, *Tagorma*, ac reliquis *Iavani* filiis, *primùm* in *Græciam*, quæ ab eo *Ionia* poſteà dicta fuit, movit, *deindè* ulterius in Terram *Kittim*, quam omnes tum *Sacri*, tum *profani Geographi Italiam* dicunt, ubi Regionem habitatoribus adhuc expertem, incoluit, ubi primus Rex, & dominator multiplicatis per filios nepoteſque poſteris, prima Religionis, cultuſque Divini fundamenta eos docuit, Phyſiologiam, ſive naturalium rerum ſcientiam, reliquaſque vitæ humanæ neceſſarias artes tradens, tandem apud poſteros tantum nomen meruit, ut eum *Chaos*, ſemen mundi, Patrem *Deorum*, Animamque Mundi, *Saturnum* & *Ianum*, vocaverint, eò quod duplicem Mundum ante & poſt *Diluvium* viderit, duplici facie & ſtatuas illi erexerint. Primò verò *Latium*, ſive *Latinum Agrum* poſteà dictum, quam & ab ejus nomine *Saturniam* dixere, incoluit, mirâ utique Divinæ providentiæ diſpoſitione ut, ibi *Noë* primus poſt *Diluvium* parens, primas utique occulto DEI impulſu, ibidem

Noë poſt *Diluvium* legitimus Mundi Hæres, Rex & Dominus.

In *Græciam Noëmi* expeditio 1.

In *Italiam Noëmi* cum filiis ſuis expeditio 2.

dem fundaret colonias, ubi post *Romanum Imperium* toti Orbi dominaturum, nec non DEI Ecclesiæ Thronus præpararetur sine fine, usque ad consummationem seculi duraturus. Deindè regionem quæ posteà *Hetruria* dicta fuit ab *Assyria* sive *Hatturia* Noëmi patria, dictam, *Latio* conterminam, introductis coloniis, inhabitavit. Verùm cum hæc in *Opere nostro, quod Latium, sive de Latini Agri Antiquitatibus*, & in altero *Opere*, quod *Iter Hetruscum, sive Hetruriæ Universalis Descriptio* inscribitur quàm amplissimè, ex *Sacris profanisque Auctoribus*, depromptis testimoniis demonstraverimus, ad ea Lectorem remittimus.

QUÆSITUM III.

Quinam fuerint primi Urbium celebriorum fundatores Imperiorumque Erectores?

Cum jam *Noëmi* per *Iapheti* filios, expeditiones descripserimus, restat, ut quinam celebres urbium, Imperiorumque fundatores fuerint, exponamus.

Nembrod mores & ingenium. Dico itaque, *Nembrod* è filiis *Chus* sextum, primum post eversionem *Turris Babylonii* Imperii & urbis cognominis fundatorem fuisse; erat enim naturâ audax, ac magnarum rerum peragendarum ambitione plenus, postquam sibi incredibilem nominis celebritatem comparasset, præthereà gigantæâ corporis mole præditus; quod Sacra Scriptura cap. 10. versu 8. his verbis innuit: *Porrò* Chus *filius* Cham *genuit* Nembrod, *ipse cœpit esse potens in terra, & erat robustus venator coram* Domino; ut proindè, qui sextus filiorum *Chus* fuerat, primus inter sex filios ob corporis robur, & maximam animi in rebus feliciter aggrediendis audaciam *potens in terra* nominaretur; quæ pulchrè sanè per *venatorem* significantur; Erat enim, uti *Iosephus* tradit, homo crudelis, sanguinarius cædisque hominum per potentiam, violentiamque avidissimus, & insidiosus hominum oppressor, & Tyrannus; Feras enim venando, id est, homines astu & insidiis partim per vim cepit, suoque subjecit imperio. *Coram Domino*, intelligitur in conspectu Domini, id est, sine timore DEI, & uti apud Job habetur: *In furorem erupit coram Domino.* Et quemadmodum Divus Augustin. de eo ait: *Quid autem est venator, nisi Animalium Terrigenorum deceptor, oppressor, extinctor? erigebat itaque cum suis populis Turrim coram Domino, per quam impia significatur superbia*; quamvis *Cajetanus* & *Rabi Eliezar*, contrarium dicant, eum feras, quas capiebat, in sacrificium DEO obtulisse; Verùm cùm omnes ferè *Interpretes*, eum superbissimum Tyrannum, & oppressorem hominum, ambitiosissimum Imperii affectatorem fuisse asserant, certè vel hoc ipso ostendi potest, eum nullam cultus Divini rationem habuisse, qui potius nihil non agebat, quàm ut homines à DEO diverteret, omni Divini nominis gloriâ contemptâ, suo subjugaret imperio. *Nembrod* itaque, uti author Turris ædificandæ fuisse dicitur, ita quoque Urbis *Babylonicæ* quam Imperii sui sedem constituit, ducentis ferè annis post *Diluvium*, Fundatorem dicunt, dictumque fuisse linguâ Chaldaicâ בעל *Bel*, à profanis *Belum*, sive *Iovem* filium *Saturni*, patrem *Nini*; quæ confirmantur ab omnibus ferè *Historicis*, *Iosepho*, *Eusebio*, *Augustino*, aliisque; qui verò *Semiramidem Babyloniæ*, conditricem asserunt, id intelligi debet, quod magnæ Urbis molem à *Belo* cœptam, à *Nino* filio jam auctam, *Semiramis* tandem summæ magnificentiæ operibus instruxerit. Verum cum post *Semiramin* qui consecuti sunt Reges *Assyriorum*, posthabitâ *Babylone*, coluerint *Ninive*, eamque fecerint Regiam, id est, Sedem caputque Imperii *Assyriorum*, hinc accidit, *Diodoro* teste, ut *Babylon* à Regibus deserta, & insuper *Euphratis* eluvionibus, hostiumque incursionibus vastata, diu obscura & ignobilis fuerit, donec post eversam *Niniven* Rex *Nabuchodonosor* *Babylonem* de integro instauravit, & latissimè amplificatam

Nimbrod, Belus dictus *Pater Nini.*

Nimbrod, Saturnus.

tam

tam magnificentissimis operibus adornatam, *Babyloni*, uti olim, sedem Imperii, restituit. Verùm cùm hæc ex professo, & quàm fusissimè *in sequenti libro de Turris Babyloniæ erectione* simus acturi, eo Lectorem relegamus.

Ninus conditor Ninive & Imperii Assyriorum.

Ninum autem filium *Nembrod*, sive *Beli*, *Niniven* ædificasse, Sacra Scriptura docet his verbis: *De Terra illa egressus est* Asfur, & *ædificavit* Niniven, & *plateas civitatis* & Chale; Resem *quoque inter* Niniven & Chale, *hæc est Civitas magna*; Quænam verò sit illa terra, de qua egressus *Assur*, controvertitur; Dico esse Terram *Sennaar* ubi non ferentibus se *Nembrod*, & filio *Nino*, hic ambitionis œstro perculsus, uti pater ejus *Babylonem*, ita & ipse filius aliud Regnum ordiri attentans, *Niniven* ad *Euphratem* fluvium, vel ut alii volunt, ad *Tigrim*, sedem Regni *Assyriorum* ædificavit; quomodò verò *Assur* dicatur Conditor *Ninive*, cùm is non ex *Chami*, sed ex *Semi* filiis unus fuerit, undè *Assyrii*, posteà dicti sunt. *Respondeo*, *Assur* hoc loco non propriè sumi pro *Assur* filio *Sem*, sed pro Rege Asfyrio; Dum itaqne *Sacra Genesis* dicat, de Terra illa egressum *Assur*, intelligi *Ninum* Regem *Assyriorum*, qui non contentus *Regno Babylonio*, quod pater ejus *Belus* fundaverat, ad alias gentes subjugandas processit, & inter alia ejus præclara opera dico ædificatorem fuisse *Ninive* Civitatis magnæ, ab ejus nomine sic dictæ; vel si alicui hæc sententia non placeret, aliam subdo; fieri enim potuit, ut *Assur* filius *Sem*, ab impia *Chami* gente divulsus ex terra *Sennaar* in remotiorem Regionem recesserit, & ibidem fundamenta *Ninive* posuerit, posteà vero *Ninus* filius *Nembrod*, sive *Beli* eam jam ab *Assur* cœptam in tantam magnitudinem & magnificentiam erexerit, quantam tam *Sacri*, quàm *profani Scriptores*, summa legentium admiratione describunt: Quam itaque *Divina Scriptura* vocat *Niniven*, eandem *Herodotus*, *Strabo*, *Plinius* Ninum, *Diodorus* Nineam vocat. Meritò itaque *Ninive* & hìc, & apud *Jonam* prophetam appellatur civitas magna: si enim ejus magnitudinem ex prima ejus origine cum à *Nino* fuit perfecta, totius Orbis maximam civitatem fuisse reperies, ut nec ante, nec post habuerit parem; nam *Diodoro* teste, ambitus ejus erat 480 stadiorum, id est, 60000, sexaginta millia pasuum, continet autem stadium *Plinio* teste, unam octavam mille pasuum partem; eo quod 125 pasus nostros efficit, hoc est pedes 625. quæ mensura octies sumpta efficit mille pasus. Porrò altitudo murorum erat pedum centum; latitudo, quâ tres currus simul incederent; turres 150, singulæ altitudinis 200 pedum. *Strabo lib.* 16. asserit *Babylone* fuisse majorem. Si verò magnitudinem ejus, prout fuit tempore *Jonæ* Prophetæ, id est, plus 1200 annis, postquam à *Nino* ædificata fuit, æstimare libet, invenies, tantam ejus fuisse intra mœnia amplitudinem, ut tota vicatim obiri & lustrari non minus triduò possit; undè apud *Jonam* dicitur civitas trium dierum, atque adeò 600000, sexcentis millibus habitatorum constitisse, *Diodorus* asserit. De situ hujus urbis variant *Authores*. *Herodotus* eam *Tigri* impositam vult, & ex *Libro Tobiæ* patet; alii verò *Euphrati* apponunt: Quicquid sit, ego puto, utrumque dici posse, eò quod tunc temporis ex triduani itineris amplitudine, quâ eam describit *Sacer Textus*, in utramque & *Euphratis* & *Tigris* littus in longitudinem extensa fuerit, tunc forsan dictorum fluminum alveis non ita procul dissitis, uti illa hodie describuntur; alveis fluminum successu temporis mutatis, uti *in præcedentibus* diximus: unde *Diodorus* eam non incongruè apponit *Euphrati*, & patet ex relatione eorum, qui dicta loca quàm curiosissime inspexerunt. Referunt enim immensa & sine fine rudera ad littus *Euphratis*, tùm extra, tùm intra terram reperiri, quam omnes Indigenæ *Ninives* rudera indubiè asserunt, hodie

Ninive urbis magnæ descriptio.

Ninive hodie Musul dicta ad Euphratem fluvium sita.

hodiè verò *Muſul* dicitur, & à *Babylone* ſeu *Bagadet* triduo diſtat, uno circiter gradu, unà ab altera, *Ptolomæo* teſte, diſtante.

QUÆSITUM IV.

Quamdiù ſteterit Imperium Aſſyriorum *à* Nino *fundatum?*

Reſpondeo, cùm apud cunctos ferè *Scriptores* & *Chronologos* ſumma de Imperii *Aſſyriorum* duratione, controverſia ſit, & cuinam ſubſcribere debeamus, ignoremus; combinatis tamen Auctorum inter ſe ſententiis, ſecurè inferimus, non uno & eodem tempore *Niniven* fuiſſe totaliter deſtructam, ſed uti Regnorum Imperiorumque revolutio varia eſt, ita quoque diverſis temporibus, à diverſis vicinis Regibus vaſtatam, ſed iterum reparatam inſtauratamque fuiſse, quæ unica litis inter Scriptores natæ origo fuit; ſi tamen ultimam ejus ruinam unà cum Imperii abolitione penitiùs diſpexerimus, certè tùm ex meliorum *Authorum* ſententia, tùm ex ipſius *Sacræ Scripturæ* variis lectionibus colligimus, *Ninive*, Imperiique *Aſſyrii* everſionem fuiſse eam, quam regnante *Ozia* minatus eſt *Jonas* Propheta, etſi ea ob *Ninivitorum* pœnitentiam aliquandiù fuerit dilata, quam tamen multis poſt annis, regnante *Ezechia*, quam futuram *Nahum* Propheta prædixerat, & *Tobias* paulò ante mortem ſuam, jam proximam denunciavit, quam nos circa quadrageſimum *Manaſſis* Regis annum contigiſſe exiſtimamus; atque adeò Imperium *Aſſyriorum* à *Nino*, & ab exordio Urbis *Ninive*, uſque ad *Sardanapalum* ultimum Regem, ejuſdemque civitatis occaſum, 1290 circiter annos ſtetiſse reperimus, id eſt, 250 annos poſt *Diluvium*, & 142 annis ante ortum *Abrahæ*, tametſi *Diodorus* 1320 annis ſtetiſſe putet: Alii aliter ſentiunt, quas tamen differentias non aliundè, quàm ab incertis temporum computationibus, quibus *Authores* Regum *Aſſyriorum* exordia deſcribunt, proceſſiſſe putamus. Verùm cum hæc *in ſequenti Libro de Turri Babylonica* uberiùs ſimus proſecuturi, non ultrà hiſce immorabimur.

Deſtructio Ninive quando.

De *Noë* meritò quiſpiam mirari poſſet, cur *Divina Scriptura* vix rei alicujus ab eo poſt *Diluvium* geſtæ, niſi egreſsûs ex *Arca*, Sacrificii, & plantationis uvæ, ebrietatis, maledictioniſque *Chami* propter impudentiam ejus, nullam aliam mentionem faciat, cum is tamen omnium tunc viventium hominum uſque ad 350 annos Pater, Rex, Director fuerit.

Cur tam exigua mentio fiat de Noë poſt Diluvium.

Reſpondeo primò, hoc Divinâ providentia factum eſſe, ne is tanquam Monarcha omnium unâ ſemper ſede commoraretur, ſed totus eſset juxta præceptum Domini, in diſtribuendis Orbis Terræ partibus, filiis & nepotibus ſuis, totus in fundandis novis coloniis, atque in edocendis iis artibus & ſcientiis, ſine quibus generis humani propagatio ſubſiſtere non poſset.

Reſpondeo ſecundò. *Moſen* relictis omnibus iis, aut ſaltem obiter ſignificatis, quæ à *Noë* tribuſque filiis geſta erant, ad illud ſe argumentum explicandum ſubitò, quod Eccleſiam DEI, id eſt, Ortum *Abrahæ* Patriarcharumque geſta concerneret, ſe accinxiſse.

CA-

CAPUT ULTIMUM.

De Morte Noë.

ANNO Mundi 2006, post *Diluvium* 350, vitæque *Noë* 950, transfactis annis *Semi* 448. *Arphaxad* 348. *Cainan* 313. *Sabæ* 283. *Heber* 253. *Phaleg* 219. *Reu* 189. *Sarug* 157. *Nachor* 127. *Tharæ* 98. *Abrahæ* 57. *Nini* 10. Imperii *Assyriorum* 75. ante *Christum* 2047. Ad extremam tandem Curriculi vitæ suæ longævæ sanè, pervenit metam Magnus Patriarcha *Noë*, qui uti unicum hujus Operis argumentum fuit, ita quoque cum eo Operis colophonem imponimus.

Noë *typus est figura* Christi.

1. *Noë* datus est Mundo in salutem, tempore omnium corruptissimo, & profligatissimo. *Christus* à Patre datus, hominibus in salutem, quandò cum reliquo Terrarum Orbe in Judaica gente Pietas, Justitia, Fides, Legis Mosaicæ disciplina cum libertate defecerat.

2. In ortu *Noë Lamech* vaticinatur. *Ipse consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum.* In *Christi* ortu Angelus vaticinatur: *Ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.*

3. *Noë* dicitur Requies. *Christus* Salus, quia non est requies nisi in salute, & redemptione à peccatis.

4. *Noë* fuit Mediator inter DEUM & homines, tam nomine, quàm opere; nomine quia requies; Requies autem nostra verè est ipse, qui dicit: *Tollite jugum meum super vos, & invenietis requiem animabus vestris.*

5. Solus *Noë* invenitur justus, in illa gente, cui septem homines donantur propter justitiam ejus. Solus *Christus* justus est, atque perfectus, cui septem Ecclesiæ propter septemplicem spiritum illuminantem in una Ecclesia condonantur.

6. *Noë* fit peccatoribus præco justitiæ DEI, & superventuri *Diluvii.* *Christus* pœnitentiam prædicat, & terribilem judicii diem prænunciat; non resipiscentibus hominibus donec iis inopinatus supervenerit interitus.

7. Deplorat *Noë* Mortalium ruinam. *Christus* flet super Civitatem *Jerusalem*, & populum Judaicum, horribili clade periturum.

8. *Noë* quasi horizon Mundi præcedentis, & subsequentis, primum & secundum ejus ætatem inter se colligat. *Christus* Lapis angularis, qui facit utraque unum.

9. *Noë* post *Diluvium* humani generis factus est Author. *Christus*, Pater futuri seculi, Princeps pacis, & multò magis quàm *Noë* in tempore iracundiæ factus est reconciliatio, ille non nisi septem animas secum eripuit à morte; *Christus* omnes, qui voluerint à morte æterna.

10. *Noë* plantans vineam, & epoto largiùs vino inebriatur, nudatur, irridetur. *Christus* plantans Ecclesiam meritis & laboribus suis, & tanquam potens crapulatus à vino amoris sui erga homines, vel iræ furoris Domini, quo fuit potatus in Cruce, nudatur & irridetur.

11. *Noë* ex filiis unum habuit improbum in contumeliam Patris intentum, cujus maledictionem incurrit. *Christus* in Apostolis suis habuit *Judam* filium perditionis, in quem fulmen vibratur illud: *Bonum erat ei, si non natus fuisset homo ille.*

12. *Sem & Japhet* probrosam Patris nuditatem non aspexerunt, sed aversis vultibus pallio operuerunt, & iidem bene-

benedictionem consecuti sunt. *Sem* & *Japhet* tanquam duo populi ex circumcisione & præputio credentes, uti *Isidorus* dicit, cognitâ nuditate Patris, quâ significabatur passio Salvatoris, mysterii rationem reddentes detractionem *Judæorum* operuit. *Sem* ipse est, ex quo Patriarchæ, Prophetæ, & Apostoli geniti sunt, *Japhet* autem Pater gentium est, cum ingenti enim multitudine dilatatus est populus ex gentibus, qui cum Prophetis, & Apostolis erat habitaturus. Benedictionem igitur *Christi* parentis nostri, quem Judaicus populus amisit, *Christianus* ex duobus populis conflatus accepit. Sed jam ad *Noëmi* vitam regrediemur.

Elogia *Noë.*

Magnus & Mirabilis; inquam, Patriarcha *Noë* fuit, quomodocunque tandem ejus vitæ tenorem consideres, multis & stupendis casibus, si quispiam ex hominibus totâ vitâ vehementer exercitus; quamvis enim subindè uberi consolationum delectamento, à DEO visitatus fuerit, multum tamen tot adversarum rerum casus, quibus ille tot annis, totque seculis jactatus est, & numero, & magnitudine præponderâsse videntur, ut proindè de eo illud Divi Pauli applicari possit: *Vas electionis est mihi ille; Ego ostendam ipsi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.* Si porrò bona fortunæ, quibus fruebatur, consideramus; *Noëmum* totius Mundi post *Diluvium*, hæredem ac dominum fuisse eumque in filios suos jure quodam absoluto orbem distribuisse, reperiemus, quos & *Europæ*, *Asiæ*, *Africæ*, *Indorum*, omniumque marium, fluminum, Insularumque Principes & Monarchas constituit, utpotè, solum DEUM ipsis superiorem agnoscerent; Si longitudinem vitæ, quæ apud mortales tanto in pretio habetur, attendamus, is 950 vitæ annos magnâ gestarum rerum gloriâ explevit, solo *Mathusala* & *Irad* inferior. Quis nescit, nihil gloriosius esse posse, quàm cujuspiam parentis amplam filiorum, nepotumque multitudinem, uti ex benedictione *Abrahæ* patet. *Noë* sanè præ omnibus mortalibus, imò præ ipso *Adamo* majorem progeniem, incredibilemque & prorsus prodigiosam mundi propagationem, vidisse inde patet. Quod *Noë* intra 350 annos, quibus vixit à *Diluvio*, totum Terrarum Orbem potentissimis populis, coloniisque repletum vidit; vidit & Imperiorum *Babyloniæ*, & *Assyriæ* post *Turris* erectionem; Urbes omni exceptione majores & magnificentia haud pari exstructas, *Babyloniam* & *Niniven* intuitus est.

Noë vivens adhuc totum orbem habitatum se vidit.

Verùm hanc felicitatem non parùm interturbavit hominum perversissimorum, tum ante, tum post *Diluvium* impietas; ante *Diluvium* quidem, ad 600 annos enormes immanium gigantum mores, Satanicam *Cainitarum* improbitatem, *Sethi* progeniem ab avita disciplina longissimè aberrantem; postquam videt filios DEI cum filiabus hominum inito conjugio, belluinis moribus in conclamatum vitiorum barathrum ruere, omnem carnem corrumpere viam suam, cunctamque humani cordis cogitationem intentam esse ad malum omni tempore, omni DEI timore excluso, paterna salutis monita spernere & subsannare, atque adeò DEUM ipsum ad Orbem per *Diluvium* ob inemendabilem hominum malitiam perdendum sollicitare; quonam sensu optimum Senem tantam hominum perversitatem deplorasse arbitramur?

Labores & dolores *Noë.*

Dolor *Noë* ex malitia hominum ante *Diluvium.*

Sed hæc nihil comparatione eorum, per quæ tempore *Diluvii* acciderunt, fuisse videntur; quo timore, quâ mentis consternatione perculsum credemus? cum aquarum *Diluvium*, tot tantasque ædificiorum ruinas, tot camporum calamitates, cunctarumque animantium interitum, & cum nocentibus stragem parvulorum secum expendit; quæ mens, qui sensus, quis animus ejus fuit, cùm inundante terram *Diluvio*, tum Virorum, Fœminarum, Fratrum propinquo-

Afflictio *Noë* ex *Diluvio.*

quorumque opem frustrà implorantium, jam ab undis abreptorum, modò ex undis emergentium, innatantium, & catervatim pereuntium voces & clamores planè formidabiles audiret, quantoperè eum sensisse existimabimus illud Divinæ iracundiæ incendium, ad quod extinguendum omnes cœli cataractæ aperiri, & fontes magnæ abyssi perrumpi necesse fuit.

Noë cura de alendis intra Arcam animalibus.

Arcæ verò inclusus, quantis curis & sollicitudinibus in gubernatione animalium, de cunctis, ad ea conservanda, necessariis rebus providendis oppressus fuerit? Adde horrendos annui carceris pædores, junge tenebras & caliginem pessimis impressionibus infectam, omnes denique diuturnæ navigationis ærumnas, pericula & sexcenta tristitiæ luctusque argumenta.

Post Diluvium luctuosa terræ facies.

Nec hîc destitit animi dolor, & mœstitia, dum ex *Arca* egressus, luctuosissima spectacula mox obviam invenit; dum inanem terrarum vastitatem, squalorem, lutulentamque ubique Terræ faciem, montes marinis ostreis asperatos, valles montium ruinis oppletas, ubique solitudinem, & triste silentium, rudera domorum, murorum parietinas, humanorum cadaverum strues fluctibus congestas, cæterorumque animalium olentes acervos, denique communem totius Mundi calamitatem comperit. Accessit post novam vini paulò liberiùs gustati lætitiam, novus mœror ex ebrietate, nuditate, & indignissimi filii irrisione, quæ Patri maledictionis in genus suum, & imprecandæ servitutis necessitatem extorsit, quæ in omnium penè seculorum posteritatem redundaret.

Expersa vita Filiorum Nepotumque.

Quid illa Filiorum Nepotumque *Noë* in Deum pervicacia, illa superbiæ monumenta, quæ non nisi confusione linguarum castigari poterant; An non ingentem doloris intimi sensum senilis pectoris viscera commovere? dolebat is de rixis, Filiorumque dissidiis, ac ambitionis œstro, quo dominandi libidine abrepti in seipsos crudeli manu, incredibili hominum strage sæviebant. Accessit tandem hisce ultimus malorum cumulus: Apostasia à Deo, & publica servitus Idolorum, quam sub *Nini* dominio propalatam afflictissimo Seni curis, annisque confecto, præ tristitiæ magnitudine, mortem attulisse credibile est; ut proindè pro suo in Deum amoris & reverentiæ abundantiori affectu absorptus cum Matathia dicere potuerit: *Væ mihi, ut quid natus sum, videre aversionem populi mei*; & cum Jeremia: *Duo mala fecit populus meus; dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non possunt aquas; Obstupescite cœli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer.* Et cum Mose: Deum, *qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui, mutâsti gloriam tuam in Idolum, dixisti ligno, Pater meus es tu, & lapidi, Tu me genuisti.* Ne videam Domine, ultra insaniam istam, ne ultrà spectator sim execrandi stuporis, quid mihi prodest adhuc vivere? nimium jam, nimium incolatus meus prolongatus est; tolle animam meam, & pone eam juxta te, quia credo videre bona in Terra viventium. Dixit & mortuus est plenus dierum, & appositus ad Patres suos, ejus funus Filiorum Optimi religiose curârunt, & sepulchro carmen in hanc sententiam inscripserunt.

Epitaphium *Noë*.

VIATOR QUISQUIS ES. HIC SITUS EST PATER TUUS, MAGNUS PATRIARCHA *NOE*; VIR JUSTUS ATQUE PERFECTUS, QUI CUM *DEO* AMBULAVIT; QUANDO OMNIS CARO CORRUPERAT VIAM SUAM. HIC JUSTITIÆ PRÆCO PERITURO MUNDO CONSTITUTUS, CUM SEPTEM DOMESTICIS IN CATACLISMO, QUI RELIQUOS MORTALES PERDIDIT, CONSERVATUS FUIT, ET IN TEMPORE IRACUNDIÆ FACTUS EST RECONCILIATIO. HIC GEMINI MUNDI SPECTATOR, ET ORBIS TERRARUM HÆRES AC DOMINUS DIVINITUS CONSTITUTUS, FILIIS SUIS TERRAS OMNES MARIAQUE AB ORTU IN OCCASUM, A SEPTENTRIONE IN MERIDIEM, ET OMNEM IN PARTEM FILIORUM AC NEPOTUM COLONIAS DIMISIT, CUMQUE DC ANNOS ANTE DILUVIUM, ET AB EODEM CCCL. VIVENDO EXPLEVISSET, QUEMQUE DEUS ILLI DEDERAT VITÆ CURSUM, MULTIS MAGNISQUE CASIBUS EXERCITUM PEREGISSET, RELIGIOSEQUE IN FIDE VENTURI SALVATORIS MORIENS, FINEM VIVENDI FECIT. ANNO AB ORBE CONDITO cIↄcIↄvi. A PRIMI PARENTIS OBITU cIↄlxxvi. A MORTE LAMECHI PATRIS SUI ccclv. MINUS v. A DILUVIO VIDIT FILIOS AC NEPOTES USQUE AD UNDECIMAM, PATRES USQUE SEXTAM GENERATIONEM. ÆTERNITATEM MEMORIÆ DIVINA ILLI MOSIS SCRIPTA CONTULERE, BEATAM IMMORTALITATEM DEUS IPSI LARGITUS EST. Ex Saliano.

Chronologia brevis &c.

CHRO-

GENEALOGIA ab ADAM usque ad ABRAM
Abram 175
Thare 205
Nahor 148
Rehu 229
Phaleg 339
Jectan
Jobab
Elmodad
HEBER 464
Sale 433
Arphaxath 438
Hus
Elam
Assur
Aram
SEM 600
NOË 950
Silla
Ada
Melaleel
Irad
Enoch
qui fuit Malleator et Faber etc.
qui fuit Pater Habitantium
Tabel
Cainan 910
Enos 905
KAIN
SETH 912
Jared 962
Vita 930
ADAM
EVA

CHRONOLOGIA

Brevis & exacta omnium Patriarcharum, ab Adamo *usque ad mortem* Noë.

	Creatio Mundi.	1.		
	Adamus nascitur Mundi —— ejus costa in Paradiso. Lapsus radiso. Generatio *Cain*, & *Abel*:	6 die	ex limo terræ formatus, & *Eva* ex utriusque, & profligatio ex Pa- *Cain* occidit *Abelem*, Gen. 1.2.3.4.	
	Ordo Patriarcharum.	Anni Mundi	*Ætas seu vita.*	Anni vitæ.
1	*Adam* Protoplastus oritur, à mundi die	6 die Mundi.	Vixit annis —— —— —— ——	930
2	*Seth* filius *Adæ* nascitur, anno mundi	130	*Adæ* 130. vixit annos —— —— ——	912
3	*Enos* filius *Seth* nascitur anno mundi	235	*Adæ* 235. *Sethi* 105. vixit annis ——	905
4	*Cainan* filius *Enos* nascitur anno mundi	325	*Adæ* 325. *Enos* 90. vixit annis ——	910
5	*Malaleel* filius *Cainan* nascitur an. mundi	395	*Adæ* 395. *Cainan* 70. vixit annis ——	895
6	*Jared* filius *Malaleel* nascitur anno mundi	460	*Adæ* 460. *Malaleel* 65. vixit annis ——	962
7	*Henoch* filius *Jared* nascitur —— ——	622	*Adæ* 622. *Jared* 162. vixit annis ——	365
8	*Mathusalem* filius *Henoch* nascitur ——	687	*Adæ* 687. *Henoch* 65. vixit annis ——	969
9	*Lamech* filius *Mathusalem* nascitur ——	874	*Adæ* 874. *Mathusalem* 187. vixit annis	777
	Moritur *Adam* anno mundi —— ——	930	*Mathusalem* 243. *Lamech* 56. vixit annis	930
	Moritur *Seth* anno mundi —— ——	1042	Vixit annos —— —— —— ——	912
	Translatus *Henoch* anno mundi ——	987	Vixit annos —— —— —— ——	36
10	*Noë* filius *Lamech* nascitur anno mundi	1056	*Lamechi* 182. vixit annis —— ——	95
	Moritur *Enos* anno mundi —— ——	1140	*Noë* 84. vixit annis —— ——	90
	Moritur *Cainan* anno mundi ——	1235	*Noë* 179. vixit annis —— ——	91
	Moritur *Malaleel* anno mundi ——	1290	*Noë* 234. vixit annis —— ——	89
	Moritur *Jared* anno mundi ——	1422	*Noë* 366. vixit annis —— ——	96
	Noë annorum 500 genuit *Sem*, *Cham*, *Japhet* anno mundi.			
11	*Sem* nascitur anno mundi —— ——	1558	*Noë* 502. vixit annis —— ——	60
12	*Japhet* nascitur anno mundi —— ——	1559	*Noë* 503.	
	Moritur *Lamech* anno mundi —— ——	1651	*Noë* 595. vixit annis —— ——	777
	Moritur *Mathusalem* anno mundi ——	1656	*Noë* 600. vixit annis —— ——	969
	Diluvium venit anno mundi ——	1657	*Noëmi* 601. 99 *Sem.*	
13	*Arphaxat Semi* filius nascitur —— ——	1658	*Noë* 602. *Semi* 101. vixit —— ——	438
14	*Sale* filius *Arphaxat* nascitur —— ——	1693	*Noë* 637. *Semi* 138. *Arphax.* 35. vix. an.	433
15	*Heber* filius *Sale* nascitur anno mundi --	1723	*Noë* 667. *Semi* 165. *Arphax.* 65. vixit	464
16	*Phaleg* filius *Heber* nascitur —— ——	1757	*Noë* 701. *Semi* 199. *Arphax.* 99. vixit	239
17	*Rehu* filius *Phaleg* nascitur —— ——	1787	*Noë* 731. *Phaleg* 30. vixit annis ——	239
	Saruch filius *Rehu* nascitur —— ——	1819	*Noë* 763. *Rehu* 32. vixit annis ——	230
	Nabor filius *Saruch* nascitur —— ——	1849	*Noë* 793. *Sarug* 30. vixit annis ——	148
	Thare filius *Nabor* nascitur —— ——	1878	*Noë* 822. *Nachor* 29. vixit annis ——	20
	Abraham filius *Thare* nascitur —— ——	1948	*Noëmi* 892. *Thare* 70. vixit annis ——	17
	Mors *Noë* —— —— ——	2006	Vixit annis —— —— —— ——	95

Vixit

Vixit itaque *Noë* cum

	Annis.
Enos	84
Cainan	179
Malaleel	234
Jared	366
Mathusalem	600
Lamech	595
Sem	448
Arphaxat	348
Sale	313
Heber	283
Phaleg	249
Rehu	219
Sarug	187
Nahor	157
Thare	128
Abraham	58

Isaac filius *Abrahæ* nascitur anno mundi	2048	*Abrahæ* 100. Vixit annis	180
Esau & *Jacob* nascuntur anno mundi	2108	Anno *Isaac* 60. *Abrahæ* 160.	
Abraham moritur anno mundi	2108	Vixit annis	175
Sem moritur anno mundi	2158	Vixit annis 100 & 500 post *Diluvium*, qui sunt filiorum *Noë* omnium diutissimè, usque ad progeniem filiorum *Abrahæ*, *Isaac*, *Jacob*, ejusque filiorum, ante ortum *Joseph* 81.	600

Unde patet, quanta ab eo dicti Patriarchæ discere potuerint de statu Mundi ante *Diluvium*, in *Diluvio*, & post *Diluvium*; undè ponimus hunc Epilogismum.

Sem vixit annis 600. in quibus habuit coævos Ante *Diluvium*

Mathusalem proavum, cum quo vixit annis	98
Lamechum avum, cum quo vixit annis	93
Noë parentem, cum quo vixit annis	98

Sem vixit 600 annis, in quibus habuit coævos Post *Diluvium*

Noë, quocum vixit annis	350
Arphaxat, quocum vixit annis	438
Cainan, nepotem, quocum vixit	360
Sale pronepotem, quocum vixit	433
Heber abnepotem, quocum vixit	435
Phaleg abnepotem, quocum vixit	239
Rehu trinepotem, cum quo vixit	239
Sarug proavum, quocum vixit	230
Nachor avum, quocum vixit	148
Thare patrem *Abrahæ*, cum quo vixit	205
Abraham cum quo vixit	175
Isaac filium *Abrahæ*, cum quo vixit	160
Esau, *Jacob* temporibus obiit.	

Vir

Vir adeò eximiæ virtutis fuit *Sem*, ut multi eum cum *Melchisedech* confuderint, in cujus domo sola restitit pietas & reverentia versus DEI cultum, aliis omnibus penè in Idololatriam labentibus; supra omnes gloria & honore exaltatus ob benedictionem, quam ei *Noë* pater ex suæ in eum denudationis reverentia, ex Patriarchis post *Diluvium* vitâ omnium longævissimâ, & bonorum omnium copiâ confertâ remansit. Utrum verò *Melchisedech* idem fuerit cum *Semo*, controversum est inter *Authores*; plerique negativam tenent sententiam; & apertè ex *Sacro Genesis* Textu patet. Et nos huic sententiæ subscribimus, eò quod luculenter demonstret, *Semum* alium fuisse à *Melchisedech*, qui typus fuit *Christi* perfectissimus. Fuit *Melchisedech* Rex *Salem*, & nomen ipsum secum portat. מלכיצדך / *Rex meus justus.* Fuit Sacerdos, obtulit panem & vinum, neque principium dierum, neque finem vitæ, neque prædecessorem, neque successorem habuit, sine matre, sine patre, sine genealogia. Quæ omnia *Christo* Servatori, cujus typus & figura fuit, congruunt, & sic ostenditur. Est *Christus* Rex Regum, & Dominus dominantium; Rex *Salem*, id est, pacificus, conditor cœlestis *Jerusalem*; Sacerdos & Pontifex, Sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, excelsior cœlis factus, Panem & Vinum, id est, pretiosum corpus & sanguinem æterno Patri obtulit. *Christus* non habuit neque successorem, neque prædecessorem, sine matre in cœlo, sine patre in terra. Nam & temporalis Incarnatio ineffabilis est, & æterna processio captum & facultatem, & linguam superat hominum & Angelorum. Non igitur *Melchisedech, Sem* fuit, sed ex gente Cananæa unus Levitici ordinis, quem *Dyonysius Areopagita* teste, ex gentibus conversum Angelorum ministerio docet, sicuti & seipsum. Idem sentit *Epiphanius*, *S. Ignatius*, qui & Virginem fuisse tradit. *Chronicum Alexandrinum* eum ex stirpe *Cham* genitum dicit, eumque à DEO è *terra Chananæa* ultra *Iordanem*, in oppidum montis *Syon* translatum fuisse; quæ Suidas confirmat hisce verbis: Melchisedec *Sacerdos* DEI, *Rex* Chananæorum. *Is Urbem condidit in monte* Syon *Urbem* Salem*que dixit, pacificam, in qua cum regnasset* 113 *annis, obiit vir justus, & per omnem ætatem Virgo.* Ex hisce luculenter patet, *Melchisedecum, Semum* dici non posse. Sed hæc de *Chronologia Patriarcharum* sufficiant.

Omnia ad Divini Nominis Gloriam & Beatissimæ Matris ejus Virginis MARIÆ honorem.

INDEX
RERUM & VERBORUM
Locupletissimus, & per omnia Ordinatus.

Ubi *a, b* paginæ Columnam *dextram, sinistram* indicat: & *c* cum numero suo Parenthesi inclusum, *e.g.* (*c.* 1.) significat *Caput*. Aliæ literæ siquando occurrunt, evolventi ultro se prodent.

A.

Abietis & Pini *antipathia* Pag.20, b.
Abortuum edulia 11, b. 174, b.
Abraham *quo anno post* Diluvium *natus* 211, b. *ubi habitârit* 201, a. *quot annis cum* Noë *vixerit* 228, b.
Abrahami σύγχρονος Trismegistus 218, a. 220, a. 221, b.
Absurda quorundam Stereometrica 28.29, & seqq.
Abyssus magna *Oceanus* 129, a.
Abyssi aquarum, 129, a. *sunt Terræ Hydrophylacia*, ibid. b.
Abyssi & Catarractæ clausæ 157, b.
Accipiter 78, b. *mansuescit* 79, a.
Achadne *Regio* 226, N.
Adam *ex terra Damascena conditur* 22, a. 198, a. *quo die* 238. *ejus infusa cognitio* 5, a. *nomina imponit Animalibus* 96, b. Adæ *peccatum* 3, a. *ejectus, ubi habitavit* 26, a. 198, b. *in Regione* Eden 201, a. *quas artes invenit* 5, a. 11, a. *idem literarum auctor* 204 (cap. 5) a. 208, a.
Adæ *libri* 205, b. 206, b.
Adam *de Adventu* Messiæ 12, b & seq. *controversiarum arbiter* 22, a. 198, b. Adamum *cujus rei auctorem & complicem faciant Rabbini* 11, b. Adamo *vivente perdendi Mundi occasio* 22, a. *mortuus in* M. Moria 26, b. 199, a. *qua ætate* 238. *quoto* Mathusalæ *anno* 228, b.
Adamantinus globus unde projiciendus & quando ad centrum terræ perveniret 131, b.
Adris *quid* 217, b. *dictus sic* Henoch, ib. Thoth, Saturnus 220, b.
Adulterinum suppostitiumque genus hominum 7, a. 8, a. 11, a & b.
Ægyptiaci *Regni primi auctores* 212, a. Ægyptiorum *Dynastia Deorum*, *dein* Pharaonum 220, a & b. *Ægyptii Bovem colentes* 58, a. Ægyptiorum *annus Civilis quem respiciat* 219, a.
Æolii *ab* Hul 227
Aër in Oceanum quasi commutatus quando 132, b.
Aëreæ regionis mediæ, tertiæ distantia 130, a. 132, a.
Ætates omnium Patriarcharum usque ad Noë 238.
Ætates tres Terreni Globi 194, b.
Æthiopum *parens* 226, a.
Æthiopia *duplex* 203, a.
Ætholia *à* Gether 227
Africa Mauritania 226, C.
Africam *olim* Hispaniæ *junctam fuisse* 190, b.
Agri mox sterilis prodromi 194, b.
Agriculturæ doctor Noë 229, b. *Agriculturæ instaurandæ necessaria fuerunt in* Arca 110, S. 111, a. 181, a. *de Agricultura* Chamum *scripsisse* 213, b.
Alaudæ *laudes* 62, b, 93.
Alces *velox* 59, b.
Ἁλιάετος, Aquila marina 76, b.
Allegoria 77 *generationum* 13, b. *Allegoricus sensus* Arcæ Noë 150, b, seqq.
Allopecopithecus 69, a.
Alpes *montes* 160, a.
Altare & Sacrificium Noë 167.
Altitudo immensa Aquarum supracœlestium 131, b.
Alvei fluminum mutantur 231, b
Americæ Borealis *qui parentes* 228 (c.9) a. Meridionalis *Montes altissimi* 132, a.
Amphibia 71-73. *intra* Arcam *fuisse conservata* 73, b.
Amphibior. monstra ad Arcam *prorumpentia* 122, b.
Amphictyon Atheniensium *Rex* 137, b.
Amphisbæna *biceps* 55, b.
Anatum *cibus & salacitas* 84, a.
Angelus ad Noë *missus* 7, a.
Angeli ἐγρήγοροι *seu* Vigiles 10, a. *ob* 4 *causas*, ib.
Angeli Animalium speciebus præsidentes 96, b.
Angelorum ministerium in congregatione Animalium ad Arcam 121, a & b.
Angeli mali scelerum auctores 5, b. 6, seqq. & 11, b.
Angelos *maleficia hominibus tradidisse, de quibus intelligendum* 206, a.
Angeli boni contra malos interpellantes 6, b.
Anglia Galliæ *quondam adhæsit* 188, b. Angliæ Hiberniæ *& adjacentium insularum ratio sitûs olim* 194, a.
Animarum ἀθανασίαν *destruentes* 103, a.
Animal: Animalium Nomenclatura 101. *Animalia à* Deo *sub certo numero condita* 94, 95, seqq. *Animalium quatuor genera* 48 (c.3) b. 95, b. *mutationes* 94, 95, seqq. 104, b. *Animalia Munda, Immunda* 99, a, b. 100, 101, b. *Animalium quoddam Compendium*, ib. 6. *Animalia carnivora* 107, a.
Animal perfectum quadrupes describitur 56, a. *causæ generationis* 4. ibid. *Species* 47, b. 56, a.
Animantium ad generandum proniores quæ 162, b.
Animalium abominabilis coitus quis 174, b. *Animalia spuria, an sterilia* 96, a.
Animalium usus 155, b. 156, a.
Animalia Arcam Noë *ingressa* 48 (c.3) b. seqq. *non ex promiscuo specierum coitu* 67, a. *Animalium tres species præcipuo numero in* Arca 112 a, b. *Animalia quomodo ad* Arcam *congregata fuerint* 121. *ut intrarint* 121, b, seq. *Animalium stationes in* Arca 45, a, seq. *Animantium voces* Arcam *ingressarum sub initium Cataclysmi* 126, a. *Animalia ad primum* Arcæ *ingressum liberalius habentur* 119, b. *non puro miraculo in* Arca *fuisse conservata* 148, b. *Animalium in* Arca *erga* Noë *gestus* 147, b. *Animalia bruta à generatione in* Arca *non cessasse* 162, b.
Animalia Arcæ *comparata cum tot diversissimi ingenii hominibus in Ecclesia* 152, b.
Animalium ex Arca *egressus* 165, b. 166. *Animalia præceptum Domini complentia* 179, b. 183.
Animalia triplici ratione in Insulas pervenerunt 196, a.
Animalia Divinæ liberalitat. specula 155, a. *quæ Justi intuentur, & moventur* 155, b. *bruta hominem venerantur* 169, b. *nec per se noxam ei inferunt*, ib.

Animalia variis coloribus procurandi ratio 75, b.
Annalium fides apud Sacerdotes, *ubi* 214, b.
Annonæ difficultas quid pariat 140, a.
Annus Civilis Ægyptiorum *quot dierum* 219, a.
Anni Solares, Lunares 161, a, b.
Anni vitæ omnium Patriarcharum usque ad *Jacobum* 229, a, b.
Ἀνομβρία seu *negatio pluviæ* 177, b.
Anser 82, a. *saporis præstantia ubi pereat* 82, b.
Anser Magellanicus 89, b.
Ἀνθρωποπάθεια *de* DEO 4 (c.1) a.
Antipathia Pinûs *&* Abietis 20 (c.2) b. *quorundam Animalium* 45, b.
Antiquitatum cognoscendarum cupido 186, a *&* b.
Antiquitatum semisepulta cadavera ubi, quæ 190, a,
Antliarum usus in Arca 45, b.
Apameæ *duæ celebres Vrbes* 139, a.
Apenninus *Mons* 160, a.
Apes *unde* 52, b.
Apocryphi aliquot libri 206, b. 208 (c.6) b. 209, a.
Apostasia à DEO *superstite* Noë 235, b.
Apotelesmatica sive Amuletaria 218, a.
Apotheca in Arca 43, a. *vide* Horreum, Penarium.
Aqua Diluvii 15 *cubitis altissimis Montibus superior* 163. *Aquarum* Diluvii *in* Germ. *milliaribus cubicis quantitas* 135, b. *Aquæ* Diluvii *quanto tempore durârint* 161, a, b. *quo die diminui cœperint* 156 (c.10) a, b. 158, a. *quot cubitis quotidie decreverint* 133, b.
Aquæ commeatus 111, b.
Aquæ supracœlestes non fuerunt causa Cataclysmi 131, a, b. *Aquarum supracœlestium qualitas & immensa altitudo* 131, b.
Aquarum subterranearum catadupæ 189, b.
Aquarum indomiti gurgites 191, b.
Aqueum Dodecamorium 131, a.
Aquila *princeps Avium* 76, a. *fœtidi halitûs* ib. b.
Aquilæ *quantilla Avis bellum moveat* 94, a.
Arabiam Petræam *esse* Pethrusim 226, V.
Arach *quæ regio* 226, M.
Arachasia, V. Arai.
Arai & Arachasia Jarahh 227.
Araneæ *ex* Lentisco 52, a.
Ararat *qui &* Caucasus *&* Taurus 185, a. 187, b. *quomodo is hodie dicatur* Armenis, Persis, *&c.* 187, a. *hîc* Arca *quievit* 184 (c.4) a, b. *& in Montanis* Ararat Noë *agriculturam instauravit* 179. 184 (c.4) a, b. *vide* Mons Ararat.
Arbor vitæ *quæ, & quarum virtutum* 203, b. *Arbores quæ ædificandæ* Arcæ Noë *potissimum inservierint* 20 (c.2) a. *Arborum quarundam mira altitudo* 20, a.
Arca Noë *more humano constructa & gubernata fuit* 148, b. Arcæ *proportio ead. quæ* Humani *corporis* 150, a.
Arcæ *construendæ locus communis* 22, 23. *proprius* 23, a. *planities inter* Libanum *&* Mesopotam. 25, b. *causa*, 26, a. Arcæ *struendæ principium* 15, b. *fabricandæ multæ operæ* 25, a. *materia & ædificandi ratio* 18, 19. *quæ potissimùm arbores huc fecerint* 20, a, b.
Arcæ *substructio* 36, a. *Contignationes tres* 16, b, seqq. 35 (c.10) a. 46, 47. *sentinæ receptaculum* 36, b. 45, b. Arcæ *stabula* 103, 104, 105. *Penaria* 109. 113, b. *Ornithotrophium*, *Cœnaculum & Cubicula* 116. fenestra *& ratio luminis* 38, a, seqq. 40, a. 148, a, b. *Ostium ubi & quantum* 40, a. 41, b. 166, a. *pons sublicius quo Animalia in- & egressa* 40, b. Arcæ *bitumen quo illita fuit* 2. Arca *revera talis*, *non formâ Navis* 18, b. 28 *in* Tabula. 35, 36, 38, 41. Arcæ *area & cubus* 34, a, b. 37, a. Arcæ *totius promptus Conspectus* 115, b.
ad Arcam *Animantium congregatio* 21, seqq. *Ingressus* - 123, b.
Arca Noë *quæ Animantia admiserit*, *quæ non* 48, a, b. 49, seqq. 94-96. 100, a. *ex Quadrupedibus* 56, 57, seqq. 67, a, seqq. *ex Reptilibus* 52, b. 55, a. 56, a. *ex Volatilibus* 74, a, b.
Arcæ *conditio sub primam stragem* Cataclysmi 126, a.
Arcæ *universæ pondus si à* 5 *ad* 30 *cubitos mersa incessit* 145, a. 146. Arcam 15 *circiter cubitis mersam* 58, b.
Arca *aura recentiori ventilata* 149, a.
Arca *ubi & quando subsederit* 158, b. 161, b. *supra Montes* Ararat 184 (c.4) a, b.
ex Arca *Animantium egressus* 165, seq.
Arca Noë *comparata cum* Miraculis Mundi 1. *Centum Annorum Opus* 1, 2. 23, a. *nihil posthac in aquis simile visum*, 2. *spectatores ejus secutis temporibus* 185, b, *reliquias tandem in petram conversas affirmant* 186, b. 187.
Arcæ *fabricam*, *debitâ proportione, in lacu fluctuantem quis nuper exhibuerit* 44, b.
Arcæ *mystica significatio* 149 - 154. *typus* Ecclesiæ 16, b. *allegoria* 151, b. lignum *confertur cum* ligno Crucis 151, a. *trinæ dimensiones quid tropologice* 154, b. *varia ligna & animalia congruunt diversis in Ecclesia hominibus* 152, a, b.
Arcanum hieromanticum Revolutionis Mundi 219, a.
Archetypon Arcæ, Noë *à* DEO *inspiratum* 23, a, b. 25, a.
Archipelagi *Insulæ olim intra Continentem* 191, b. 193, b.
Architectonicam quis primus tradiderit 5, a. *docuit* Noë 229, b. *Architectonicæ regulæ*, *quâ materiam exstruendorum* 19, a.
Architecti partes, *quæ* 25, a.
Archiva *Phœnicum* 214, b.
Ardea 80, b. *strategema pugnantis cum* Falcone *ibid.* *pennæ in pretio* 81, a.
Ἀρχφόιτης 216, a.
Arietis *fœcundum* Signum 183 (c. 3) a. arietes *ferendis oneribus apti* 49, b.
Aristoteles *Metaphysicus unde talis* 218, a.
Arma defensioni innocentium inservientia 25, b.
Armorum inventum 6, a. 11, b. 174. b.
Armeni *ab* Aram 227. *Armenorum Patriarchæ sedes* 185, a. *Armeniæ montium hydrophylacia quò derivata* 201, b. *Armenia Minor* Guz 227.
Armodillus Mexicanorum *animal* 69, a.
Ars Statica 159, b. *Ars variegandi animalia* 51, a, b. 75, b.
Artes Columnis incisæ 12, b. *Artium inventores* ib.
Artes & scientias floruisse ante Diluvium 4 (c.2) b. 5, a.
Artes improbæ Cainitarum 211, b. *Artes à quibus* Cham *didicerit* 208 (c.6) b. *improbas* 211, b.
Artes quas mali Angeli docuerint 6, a *&* b.
Artium continuatio per Noachum 229, b.
Aschenaz Germanorum *conditor* 224.
Asiæ *mutationes per* Diluvium 193, b.
Asinus *ricinos gignens* 52, b. *patiens & parvo vivit* 61, b. Asini unicornes, *ubi* 58, a.

Asphal-

Asphaltici *bituminis natura* 21, a. *præstantia*, ib. b.
Aspidis *natura* 55, a.
Asson *Urbs ubi* 227.
Assur *etiam* Chaldæi, *&* Mesopotamii 227.
Assur Ninives *conditor quis ille* 231, a.
Assyria Hatturia 230, a. Assyriæ *nomine quot Regiones comprehendebantur* 212, b. 213, b.
Assyriorum *Imperii auctor* 213, a. 232, a. *duratio* 232, a, b.
Astrologia divinatrix 6, b. *vide* Magia.
Astrologiæ peritissimus & Naturæ Consultus Cham 213, a. *Astrologiæ doctrinæ pravæ inventor* 211, b.
Astronomiæ necessitas, & propagatio 229, b. *vide* Stellæ.
Astrorum influxus 95, a.
Ἀθανασία *animarum* 103, a.
Athei *notantur* 103, a. *Historiæ* Diluvii *contradicentes* 196, b. *argumento ab* Arca Noë *confunduntur* 2.
Athenienses Iones 224, a.
Atho *Mons* 131, b.
Atlantis *Insula vastissima olim* 194, a. 196, a.
Attagen *quorum pullus* 86, b.
Attica Ionia *olim dicta* 224, a, b.
Aviarium magnum in Arca 114, a. 116, E.
Avis descriptio & divisio 74, a, b. *Aves vesicâ non indigent* 74, b. *testiculos habent*, ib. *genua* ib.
Avium finis proprius nemini Mortalium cognitus 74, a. *Avium species primigenias discernendi generalis modus* 94, b. *specialis* 87, a.
Aves Canoræ quæ 113, b. *Aves Carnivoræ & cujus notæ* 99, b, 100. *Aves Mundæ; Immundæ* 99, a, b. 100, 102. *Aves aliquot peregrinæ* 114, a. *Aves pro diversitate climatum formam mutant* 74, a.
Aves spuriæ ex diversarum specierum commixtione, 74, a *&* b. *Tales* Arcam *non fuisse ingressas* ibid.
Aves etiam peregrinæ & spuriæ qua ratione hîc in Arca 114, a. 115, a.
Aula Noë *in* Arca 46 (c.1) b. 48 (c.2) a. 113. a.
Aurâ recentiore Arcam *fuisse ventilatam* 149 (c.8) a.
Auri præstantia & discrimen 95, a.

B.

BAbel, *Babylonia* 226, L. Babylon Bagadet 231, a. Babylon *à quo & quando condita* 230, b. *aucta. dein diu obscura* ib. *Babylonici Imperii auctor* 230. *Babylonici Muri* 1. *Babylonica Turris* 142, b.
Bagadet, Babylon 231, a.
Barathrum vitiorum 234, b. *vitiorum scelerum ultimum* 3, b.
Basiliscus *Plinianus ab* Arca *rejectus* 55, a. 56, a.
Beccaciæ *aves* 114, b. 116, r.
Belus *quis* 211, b. 230, b. Beli *atavus* Chamus 211, b. Beli *plures, & qui sic dicti* 210, a.
Bellicorum instrumentorum inventio 6, a.
Berosus, *quis, & unde Nomen* 214, a *&* b.
Bitumen Arcæ Noë *vel in vivum saxum tandem conversum* 156, b.
Bituminis & Picis differentia 20 (c.3) b. *variæ species* 21, a.
Blasphemiâ non caret Unicornem *dicere periisse, si is unquam exstitit* 59, a.
Boa *Serpens quid bibat & quàm vasta* 55, b.
Bolitæ *sive* Obolitæ Ebal 227.
Bona ab Animalibus Humano generi 155, b. 156, a.
Bos *sive* Taurus 58, a.
Boves unicornes 58, a.
Botanologi 76, b. 95, b.
Brasiliensis Pica 89, a.
Βρομάδοχεῖον *in* Arca 109, a. 115, a, b.
Bruta solo odore ad generandum concitantur 96, a. *non cessasse in* Arca *à negotio generandi* 162, b.
Bubalus *inflexis cornibus* 59, a.
Bubo, *est* Noctua 88, b.
Bufo *seu* Rubeta 65, b.

C.

CAdavera in universa Aquarum *Diluvii superficie* 125, a.
Cainum *an & quomodo occiderit* Lamech 12, b. 13, a, b. 22, a.
Cainæ stirpis soboles 8, a. 11, b. 12, a *&* b. Cainitarum *malæ artes* 211, b, *improbitas* 234. b.
Calcecutum Indiæ Orientalis 83, a.
Calpes *fretum quondam Continens* 188, b. Calpes *&* Atlantis *destructum conjugium* 190, b.
Calx: in calcem Montes resolvi ab ignibus 189, b.
Camelus *gibbosus* 57, b.
Camelopardalis 68, a.
Canales marium & Oceani 195 (c.2) a. *Canales subterranei è montibus* 201, b, seq. *Canales suggrundiorum in* Arca 11, b.
Cananæa 226, b.
Canariæ *&* Terceræ *insulæ quales* Platonis *ævo* 191, b. *Canariis Insulis* Paradisus *transfditur* 200, b.
Canis *sagax & fidelis* 63, a, b. *nulla animalium species magis variat* 64, a. *quàm Canis &* Psittacus 88, b. Canum *&* Felium *libertas in* Arca 113, b.
Caper *libidinosus* 62, a, b. *sed* Caper *proprie Castratus*, ibid. b.
Caphthorim *an* Cappadoces 226, Z.
Capitolium, *quo olim nihil ambitiosius* 186, b.
Capitolinus Mons *planitiem ferè æquans* 190, a.
Cappadocia *an* Caphthorim 226, Z. Cappadociæ *urbs* Mosecha 224, b.
Capræ unicornes 58, a.
Caprea *seu* Capreolus 62, b.
Capricornus *inter Alpestres scopulos* 62, b.
Capronam Capræ *addere* 88, b.
Carbonum congeries in Arca 48 (c.2) b.
Carcer ligneus 164, 165, a. 183 (c.4) a.
Carceris annui pædores 235, a.
Carduelis, *canora* 92, b.
Carmania *cujus originis* 226, G.
Carnivora Animalia 107, a.
Caro humana Gigantum pabulum 173, b. 174, a.
Carnium esus ante Diluvium *quorum fuerit* 170, a. *probatur* ib. *&* seqq. *item* 173, a.
Carnium usus plantis potior 172, a.
Caryophyllum *in* Castaneam *degenerans* 50, a.
Castanearum *in* M. Ætna *vastitas* 20, a.
Castor *amphibium quadrupes* 72, a.
Cataclysmus *memorandus* 124.
Catadupa 178, a. Catadupa *subterranearum aquarum* 189, b.

Cataractæ Cœli 129, b. *nubium ruptarum* 130, a, b.
Cattus, *quando obscœnus & terribilis* 64, b.
Catti volantes 74, a.
Caucasus *Mons* 131, b.
Caveam ad mortem abhorrens Avis quæ 92, a.
Caulium Metamorphoses 95, a.
Caussæ Reptilium & Insectorum 52, a. 53, 54. *Animalium quadrupedum* 56 (c.5) a, b. *pennigerorum* 74, a.
Cecrops Athenis *quâ ætate regnaverit* 137, b.
Cedrorum altitudo 19, b. *species* 18 (c.2) b.
Cerastæ vis 55, a, b.
Cercopithecus, Simia *cum cauda* 67, a.
Cerebrum palpitans cujus rei signum habitum 211, a.
Cervus *velocissimus* 61, a.
Cethim *pater quorum* 225, a.
Chalcitis *Regio* 226, O.
Chaldæa *ex* Chasdim, *à* Chus 213, b.
Chaldæorum *observationes siderum antiquissimæ* 11, a. Chaldaica Lingua *quibus olim gentibus vernacula fuit* 212, b. 213, b.
Cham *artium reconditarum curiosissimus* 208 (c.5) b. *peritissimus Astrologiæ & universæ Naturæ Consultus* 213, a. *à quibus artes didicit* 208 (c.6) b. *improbas* 211, b. *sed à* Mathusala *quid* 218, a. *quid metallicis laminis inscriptum, clanculum in* Arca *secum vexerit* 206, a. *Magiæ post* Diluvium *instaurator* 210, b. *Patrem ne gigneret impotentem effecisse* ibid. Cham *ubi regnârit* 211, b, seq. Zoroastres & Trismegistus 210, a. 212, a. 219, b. 220, b. *sub nomine* Zoroastræ *quos libros scripserit* 213, b. 214. *ejus columnæ quot, quorsum & ex quo* 206, a. *Genealogia* 223, a. 225, b. *avus* Nemrodi 211, b. *ut perierit* 212, a. 213, a.
Cham, *vide* Tartar.
Chamæleonti *an quis locus in* Arca 56, a.
Chaos, Semen Mundi, Noë 229, b.
Chasdim *quasi* Chusdim 213, b.
Chinensium *natales* 228 (c.9) a.
Chiurcha, Indiæ Occidental. *animal* 69, a.
Chorographia Regionis Eden, *inter pagin.* 22 & 23.
Christi & Melchisedeci *comparatio* 240, a, b. Christi & Noë *comparatio* 106, a, b. 150, b. 233, a. 150, b.
Chronoligia omnium Patriarcharum usque ad mortem Noë 238.
Chus *filius* Cham, *secundus* Zoroastres 212, a. *dux Chaldaici Imperii* 213, b.
Chus Æthiopum *parens* 226, a.
Chus Æthiopia, *quæ duplex* 203, a.
Cibi recentis Mundi saluberrimi 3, a.
Ciconia φιλόστοργος 79, b. 80. *quando & quò è* Germania *avolent* 80, b.
Cilicum *sator* 225, a.
Cimmeriæ *tenebræ* 124, b.
Cinnamomum *in* Laurum *abiens* 50, a.
Circulus Magnus seu Zodiacus 219, a.
Cisternæ duæ in Arca 106 (c.7) b.
Citharœdus *primus* 12, b. 13, a.
Citium *Urbs* Josepho 225, a.
Civitatum condendarum auctor Noë 229, b.
Clari cœlestium rerum notitiâ & inventionum gloria quibus nominibus passim usi 220, b.
Clibanus in Arca 48 (c.2) b.
Climata mutare rerum species 75, b.
Climata mutant Vegetabilium & sensitivorum ingenia 49, a, seqq.
Cochlearia *avis* 81, b.
Cœlum novum & Terra nova 164.
Cœli positus mirè variat tam Vegetabilia quam sensitiva 49, a, seqq.
Cœli & Saturni *figmenta* 184 (c.3) a.
Colles plerique unde consliterint 195, a.
Coloniarum causa & origo 229, a, b. *curia & sedes primaria* 224, b.
Colossus Solis cedat Arcæ Noë 1.
Columba *ad* Arcam *mox redux* 153, b, 154. Columbæ *castitas* 85, b. Columbas *variegandi ars* 75, b.
Columbaria pro Carnivoris in Arca 110, b.
Columnæ duæ filiorum Seth 205, b.
Commeatus pro Animalibus in Arca 46 (c.1) a. 47, b. 48. 106, 107, 108. *Tabula penariorum* 109. *Commeatus aquæ* 111, b.
Commercium literarum 208 (c.5) a.
Conjugium 166, b.
Connubium an cum malis Angelis 6, a. 8, a. 10, b, seqq.
Continentia in Arca 162, b. 166, b.
Corcobado Americæ Sept. *animal* 70, a.
Cornices corvini *generis esse* 84, b.
Cornu in rostro 87, a.
Corporum tria genera, Mineral. &c. 95, a.
Corrupta gentium nomina unde 223, b.
Corvus 84, a. *ad* Arcam *non reversus quos signet* 153, b.
Corvi *ad* Arcam *non reversi & reversi Dubium* 160, a. *solvitur*, b.
Corvi albi 84, a. 96, a.
Cosmetices auctor 6, a.
Coturnix *est* Ortygometra 87, a, b.
Crabronum *nativitas* 52. b.
Crateres aquarum in Arca 45, b. *hydrotici* 119, b.
Crateres montium 202, a.
Creationis pulcherrimus Ordo 57, a.
Crocodilus Lacertæ *similis, amphibion* 71, a.
Crocodilus *ut nascatur, & an ad* Arcam *admittendus* 56, a.
Crystallinæ fenestræ 39, a.
Cubitus 6 palmorum 30, a. *Cubiti 6 & 9 pedum falsi* 28, a. 31, a. seq. *cum Passu geometrico commixti* 28, b. 30.
Cubus, soliditas corporis 144, b. *Cubus quorundam ab omni ratione abhorrens* 29, a. 31, b. seq.
Cuculi *receptaculum in* Arca 114, b.
Culina in Arca Noë 48 (c.2) b. 112, a. 116, L. 113, b.
Cultus Divini publici prima rudimenta 207, b.
Cuniculus *naturâ differt à* Lepore 65, a.
Cygnus 81, b. *antipathia cum* Aquila 82, a.
Cypri *incolæ an alquando* Cithim *dicti* 225, a.

D.

DÆmones an se hominibus commiscuerint 6, a. 11. a. *Incubi & Succubi* 11, b. & 174, b.
Dæmones hominum operibus sese miscentes 11, b. *quid studeant & quâ occasione utantur* ibid.
Damascus Syriæ 226, b. *Damascenus ager materia creati Hominis* 22. a. 198. a. *locus exstructæ* Arcæ Noë 23 (c.4) a.
Decempeda sive Pertica 30, a.
Demonstratio Hydrostatica 143.
Δενδροκολάπτης 90, a. 143.

Descr-

Desertum aëreæ regionis 130, b.
Deucalionium Diluvium 125, b. *ubi & quo anno Mundi acciderit* 137, a. 138, a.
Deucalion *est* Noë 138, seqq.
DEUS *neque irascitur neque dolore afficitur, sed quid* 4 (c.1) a & b.
DEUS *Architectus* 2. *subdelegato* Noë 16, a.
DEUS *more humano construi & administrari voluit* Arcam 106, a. 148, b. DEI *providentia & inscrutabilia judicia in ordinanda* Arca Noë 16, a & b. 24, a. 35, b, seq. *consilium & bonitas in eadem exstruenda* 2.
DEI *magnum promissum*. 168, b.
DEI *proprium misereri semper & parcere* 120, a. *sed & vindex oculus* 7, a & b. 11, a.
Deorum Dynastia apud Ægyptios 220, a.
Dianæ Ephesinæ *Templum subducat sese fabricæ* Arcæ Noë 1.
Dichas 2 palmorum. 30, a.
Dierum septem spatium 120, a.
Digiti in transversum mensura 30, a.
Dimensionum in corpore humano quæ proportio 33, b.
Diluvii *alicujus triplex causa naturalis* 128, a, b.
Diluvium Deucalionis 125, b. 137, a. Ogygium 137, a.
Diluvium *universale*: *Status rerum* 100 *annis ante* Diluvium 3, 4 & seqq. *ad* Diluvium *quinam* DEUM *impulerint* 12, b. Diluvii *causarum series* 27, a. 28. *occasio, profanæ nuptiæ* 22, a. Diluvii *initio quales homines reperiebantur* 124, a.
Diluvium *quo Anno M. acciderit* 3, a. 12, a. *quo anno* Noë 127, b. *Verno tempore* ibid.
Diluvium *non contigisse Aquarum supra-cœlestium descensu* 131, a, b.
Diluvii *incrementum* 158, a & b. *altitudo* 40000 *cubitorum* 133, b.
Diluvii *turbines* 120, a. *strages* 124, a.
Diluvii *decrementum quo die cœperit* 156 (c.10) a, b. 158, a & b. *qua proportione Aquæ decreverint* 131, b. Diluvii *calculus & Diarium* 161, b.
Diluvii *aquas siccans Spiritus quis* 157, a, b.
Diluvii *memoria apud Scriptores Gentiles* 136, seqq.
Διάφορα, τελάφορα 47, a.
Dipsadis descriptio 55, b.
Disciplinæ bene vivendi auctores 216, a. 217, b.
Divinitatis character in Homine 169, b.
Divini cultus publici quis primus fundamenta jecerit 207, b.
Δοχμή, δακτυλοδοχμή 30, b.
Dodecamorium aqueum 131, a.
Dodona Epiri *Urbs à quibus condita* 225, b.
Dolia aquis plena in Arca 109, b. 111, b.
Domus diversæ naturæ lignis struitur 19, a.
Domus fabricandæ modum Noë *posteris tradidit* 229, b.
Dorum, didorum, inter mensuras 31, b.
Dracones *volatiles unde generentur* 76, b.

E.

EBrietatis *non enarrabilia mala* 182, b, seq.
Ecclesiæ & Arcæ *collatio* 151, b. *Ecclesiæ tres protostatæ usque ad* Jacobum *Patriar.* 228. b. 229.
Eden *quid nomen* 197, b. Eden *Regio* 22, b. *communis patria Patriarcharum* ibid.
Edessa *Urbs ubi sita* 226, M.
Ἐγρήγοροι, *i.e.* Vigiles, *Angeli* 5, b, seq. & 9, 10, seqq.
Elamitæ, Persæ 227.
Elementorum μίξις 95, a.
Elephas *quadrupedum maximus* 104, a. Elephantis *moles* 57, a. Elephantis & Rhinocerotis *antipathia* 45, b.
Elias *ubi, Quæstio* 162, a. 199, b, seqq.
ab Elisa Æoles 225. a.
Empyreum Cœlum & Mundus 204 (c.4) b.
Enacim *Gigantes* 226, a.
Enochi *scripta* 206, b. *de his* Tertulliani *judicium* ib. *citat* Judas *Apostolus* 10, b. 207, a. *contenta* 5, a. 207, a, b. *Vide* Henoch, *Libri.*
Epicurei 103, a, b.
Epitaphium Noë 236.
Equicervus *sive* Hippelaphus 68, b.
Equus *generosus* 59, b. *quæ Insecta generet* 52, b.
Equos *naturali colore variegandi ratio* 75, b.
Ἑρμῆς, Mercurius, *unde* 216, b.
Erucæ 114, b. 116, V.
Europæ *mutationes per* Diluvium 194, a.
Europæ *vel tres conditores* 225, b.
Experimentum discernendi Aves spurias à speciem servantibus 87, a. *Experimentorum in Physicis ratio & difficultas* 53, a, b.

F.

FAbæ Gurguliones *generant* 52, a.
Faber primus 13, a. *etiam armorum* 25, b.
Fabri Arcæ Noæ 25, a.
Fabricæ tres celeberrimæ in SS. Literis, quæ 1.
Fabricarum monumenta fide humanâ superiora 222, b.
Fabrilis artis continuatio tradente Noacho 229, a, b.
Fabulæ 8 (c.2) b. *de proceritate Gigantum* 8, a. seqq.
Fabulis utentes 97, b.
Fames ad quæ impellat 140, a.
Felis *sive* Cattus *superfœtans* 64, b.
Felium *conditio in* Arca 113, b.
Fenestræ in Arca *quot, quales & ubi* 148, a, b. *Fenestra in superiore* Arcæ *contignatione* 112, b. seq.
Fenestræ ex Phengite, Selenite, &c. 39, a.
Ferramenta ad Agricultur. pertinentia in Arca 111, a.
Fibræ terrestris substantiæ Aquas continentes 129, a.
Ficedula 93, a.
Filii DEI, *filii hominum* 8, a. 12, a & b.
Finis Avium proprius nemini cognitus 74, a.
Firmamenti motus 219, a.
Flumina & lacus terras deficientes 189, a.
Flumina alveorum incunabula deserentia 192, a.
Fluminum mutati alvei 231, b.
Fluminum 4 Paradisi *ratio* 201, a & b. 202.
Fœcundæ mulieres Antediluvianæ 3, a.
Fœminei sexus ars fucandi, unde 6, a.
Fons 4 *fluminum* Paradisi 201. b. *Fontes* Abyssi M. *& Cattarractæ Cœli* 129. *Fontium Hydrophylacia intra Montes* 128, a.
Fretum ubi olim Isthmus 190, b.
Fringilla *suavis cantu* 93, b.
Fucandi artis auctor 6, a.
Fulica Turdo *congener* 90, b.

G.

GAbrielis *Angeli expeditio ad Antediluvianos* 7, b.
Galatia, Gallogræcia, Gallia 224, a.
Galgulus *sive* Icterus 90, a.
Gallina Numidica 86, b. *vera* Meleagris, ibid.
Gallinæ *pulchrè variegatæ, qua arte* 75, b.
Gallinago, *mixti generis* 86, a.

Gallo-pavo *seu* Gallus Indicus 83, a.
Gallus *&* Gallina 83. Gallus Indicus 83, a. Pavoni *simillimus* ib. Gallorum *gradus sub una specie quàm diversissimi* 85, a, b, 86.
Gallus Gomerus 224, a.
Gargara *Urbs ubi* 227.
Genealogia Chami 225, b. *filiorum* DEI *& filior. hominum* 12, a, seqq. Japhet 223 (c.9) a. Nemrodi 211, b. Sem 227.
Generatio quorum duplex, ex Putri spermatico, & Conjunctione 53, b, seq. *Generationis Animalium caussa* 56, a, b. *Generationis caussa* προκαταρκτικὴ *Odor in Brutis* 96, a. *Generationi studere quando inconveniens* 167 (c.1) a. *Generationum* 77 Lamechi, *Allegoria* 13, 6.
Gentium transmigrationes 187.
Geocosmi status post Diluvium 192, seqq.
Georgia *sive* Iberia 185, a.
Germanorum *origo* 224, b. 225, a.
Getarum *origo* 224, a.
Γιγαντομαχία 142, b.
Gigantes non à Cacangelis, sed unde 7, b. 8, a. 10, b. 11, a. *qua in re propriè constitit Gigantea natura* 8, b. 12, b. *cujus staturæ fuerint* 8, b. seqq.
Gigantum regia ubi sita fuerit 8, b. 11, b. 22, a. *& in* Tabula: *it.* 174, b. *enormia flagitia* 11, a & b. *mensæ* 174, a. 173, a. *carnibus Humanis gravatæ* 6, b. 11, b.
Gigantes *insidiantur vitæ* Noë 15, a. 25, b.
Gigantes circa Fretum Magellanicum 89, b.
Glis *magnitudine* Felis 66, a, b.
Globi Teraquei ratio quà ambitum, diametrum, &c. 134.
Goliathi *Gigantis staturæ vera ratio* 32, b.
Gomerus Gallus 224, a. Gomeri *ejusdem nominis filius* 225, a.
Gopher גופר *quam latè pateat in lignis* 18 (c. 2) b. 19, a.
Gordiæi Montes *qui* 159, b.
Graculus *ex* Cornicum *genere* 84, b.
Græcia *an* Cethim 225, a. *in* Græciam *pervenit* Noë 229, b.
Græci *à* Javan 224, a. *primæva nomina gentium corruperunt* 223, b.
Grando quid 132, a. *Grando inter caussas mutandæ terræ faciei* 192, a. 194, b.
Gronlandia *noviter à* Danis *detecta* 58, b. *ibi ingentes Pisces cum rostris* ibid.
Grus 79, a. *quo consilio ordo* Gruum *in volando nitatur* ibid.
Gryphofalcones 114, a. 116, F.
Gryps 77, b. *de Veterum dubitatur* ibid.
Gula & luxuries primævorum hominum 182, a.
Gummi inter Vegetabilia 20 (c.3) b.

H.

H*Abitaculorum in* Arca *distributio* 45.
Hæmorrhoïs *Serpens* 55, b.
Hæresin Prodici *secuti quid gloriari soliti* 215, b.
Hæretici quid de Arca Noë 2. 28, a, b. 29. 31, b. *Gnostici* 31, b, 32. *Sethiani* 209, a.
Halcyon, Halcyonia 92, a, b.
Harpyiæ 114, a.
Hatturia Assyria 230, a.
Havilah, Chavilah *potiùs*, Susiana Persidis *pars* 202, b.
Haustus Metempsychoseos 175. a.
Hebræis *annos & menses Lunares usitatos esse* 161, b.
Hebraica lectio 3, b.
Hebraicæ fabulæ 8 (c.2) b. *Vide* Rabbini.
Hellæi *stirpis* Enacim 226, a.
Henoch *alio nomine* Adris 217, a. *is* Hermes, b. *literarum inventor* 217, a. Trismegistus 218, a. 219, b. Henochi *cultus & religio erga* DEUM 207, b. *de* Henochi *Fragmento judicium* 10, b. *& pleniùs* 11, a. Henoch *tot hîc annos vixit, quot dies anni*, 219, a. *hinc quid commenti*, ibid.
Henoch *ubi*, *Quæstio* 162, a. 199, b, seq. *adde* Enoch, *Libri.*
Herculeum Fretum, Calpe 188, b.
Hermes Trismegistus 216, b. *nomen unde* 216, b. 218, b. 219, b. *duo fuerunt* 217, a. 219, a. 221, a, b. *primus* Henoch *seu* Idris *vel* Adris 217, a, b. 218, b. 219, b. seqq. *& hujus personam assumens* Zoroaster Chamus 219, b. *alter ex nepotibus* Chami 219, b. 220. Abrahami *circiter tempore* 220, a. 221, b. *Vir sapiens, Scriba & Consiliarius* Osiridis 216, b. 218, a. 219, b. 221, b. *hujus Scripta* 221. b. 222.
Hermes *aliquis*, Melchisedech 217, b.
Hesperidum *Horti* 200, b.
Hesron, *locus, terræ-motu quid ad* Arcam *spectans detexerit* 26, a.
Hetruria *sic ab* Hatturia *sive* Assyria 230, a, *eam* Noë *inhabitavit* ibid.
Hevila *Regio ubi* 227.
Hippardus *spurium animal* 68, b.
Hippopotamus, *amphibion quadrupes* 71, b.
Hyrcania *an* Hadora 227.
Hirco-cervus *sive* Tragelaphus 68, a.
Hircus *mas* Capræ 62, b.
Hirundo 92, a. hyematio ib.
Hispanorum *colonia unde* 224, b.
Hœdus 62. b.
Homicidii vitandi præsidium 175, b.
Homo: Hominis Corpus proportionum & mensurarum scaturigo 33, a. *trinarum in eo dimensionum quæ ratio*, ib. b. *Hominis staturæ sexta pars Pes* 31, b. *Homini impressum Divinitatis characterem bruta venerantur* 169, b.
Homo unde ad peccandum proclivis 169, a. *Hominis in hominem imperium unde, & quale illud ex hoc fonte esse conveniat* 169, b. *Hominis infesti hospites, qui, cujus nominis* 52, b. *Hominum commercium per literas* 208 (c.5) a.
Hominum ingenia ut varient pro diversa cœli positione 49, a. 50, a. *Homines in infinitum se multiplicantes ante* Diluvium 4 (c.2) b. *an quidam ex Spiritibus & carne nati* 7, b. *Hominum ingenium, victus, fœcunditas, statura & malitia ante* Diluv. 3, a *&* b.
Hominum habitationes in Arca 116, b.
Horrea in Arca 46, a. 47, b.
Humani corporis & Arcæ *dimensionum proportio* 150, a. *Humanis carnibus Gigantes pasti* 174, b.
Humor Avium superfluus quo à natura destinat. 74, b.
Hydrophylacia in Arca 45, b. *intra Montium recessus* 128, b. 129. Armeniæ *Montium quorsum derivata* 201, b.
Hydrostatica demonstratio ponderis Arcæ 143.
Hypotyposis consternatorum hominum ingruente Diluvio 124, b.
Hystrix *seu* Porcus aculeatus 66, b.

I.

Jacob *quot annis cum* Sem *vixerit* 228, b.
Japetus *Cœlo Terrâque natus* 223 (c.9) b.
Japheti *Genealogia* 223 (c.9) a. 224, a. *progeniei transmigratio,* ib. & seqq.
Japoniæ *natales* 228 (c.9) a.
Javan Ionum *parens* 224, a.
Iberi, Georgiani *hodie, cujus originis* 227.
Iberia *sive* Georgia 185, a.
Iberia, *seu* Hesperia, *Hispania* 224, b.
Ibex *species* Capri 62, a.
Ibides *in quo receptaculo* Arcæ 114, b.
Icterus *sive* Galgulus 90, a.
Idololatræ de victimæ sanguine *libabant* 175, b.
Idololatria toto Mundo *grassata* 11, b.
Idololatriæ porta ante Diluvium 173, b. *ædes* 174, b. *duces qui, quando* 206, a.
Idololatriæ post Diluvium *instaurator* Chamus 210, b. 213, a. *Idolorum publica servitus superstite* Noë 235, b.
Idola venerea 3, b. & 4, a.
Idris *vel* Adris 219, a, b.
Ignis cultum primum Chamum *docuisse* 210, b. 212, a. 213, a. *Ignis subterraneus Montes resolvit* 189, b. Ignes fœti 163.
Imaginativa vis 95, b. 96. *in Equis, Ovibus, Volucribus* 51, a. 75, b.
Imai *Montis accolæ* Abimaël 227.
Imber continuatus 128. a. *Imbrium triennalium defectu quæ mala* 177, b. *per Imbres, Nives, &c. Montes terrena cute nudari* 194, b. *junge* Pluvia.
Immania scelera hominum ante Diluvium 173, b. 174, b.
Imperii Babylonici *auctor* 230, b. Assyriorum 232, a.
Impietas hominum ante Diluvium 3, b.
Impii per Arcam Noë *ad pœnitentiam vocantur* 2.
Incestus Antediluvianorum 174, b.
Incubi & Succubi dæmones 11, b.
Indiæ Or. Ophir & Hevila 227.
Indiarum *Vegetabilia & Sensitiva quantum varient ab* Europæis 49, b.
Indica Pica 89, a.
Indici Passeres 87, b.
Infamis vita, quorum 11, a.
Infœcunditatis periculum regioni imminere unde 194, b.
Ingenium, & constantia in exequendo 222, b.
Insectorum *ortus & species* 51, a, b, seq. 52, b. *an* 30, *an innumerabiles species* 56, b. *coitus imperfectus, & quis ille* 54, a. *Insecta ex seminis rerum in putri materia nasci* 53, a & b. 54, a. 56, a. *Insectorum usus* 54, b.
Insulæ absorptæ 188, a. 189, a. *Insularum in* Chersonesos *trajectio* 190, b. *Insularum in Continentem mutationes, & vice versa* 189, a. 190, b. 191, a, b. 193, b, seqq. Insulæ gentium *quæ*, & *quàm latè sumatur* 225, b.
Interpres Osiridis *quis fuit* 219, b.
Ionia *à* Noë *dicta* 229, b.
Josephi *Patriarchæ* σύγχρονοι 221, a.
Iris *quid* 173, a. *etiam ante* Diluvium *visa*, ib. *Iridis Signum post* Diluvium 176-178.
Isis *à quo edocta* 217, a.
Isthmus, *tenuior transitus* 188, b. Isthmi *Pontes quidam sunt* 190, b. *pilæ à Mari paulatim erodun-tur* 190, b. Isthmos *in* Peninsulas *abire* 195, a.
Italia Kittim 229, b. Italicæ Nationis *auctor* 225, a, b, *bis*.
Jumentorum provisio in Arca 111, a.
Jupiter Nemrod 230, b. *Jovis* Olympii *Statua* 1.
Justitiæ Divinæ *horrendum Spectaculum* 125, a.
Justi erga Animalia benignos se exhibent 155, b.

K.

Kain, *vide* C.
Kittim *Italia* 229, b. *Romani* 225, a.

L.

Lacerta *quadrupes* 55, a. *num in* Arcam *admissa* 54. a. 56, a. *Lacertarum ortus* 54, a.
Lacus, ubi terra pinguis fuerat 189, a. 191, b.
Lamech *an & qua occasione* Cainum *occiderit* 12, b. 13, a, b. *quem præterea* ib. 22, *a. quot filios habuerit* 13, b. *Pater* Noë & *Propheticus spiritus* 14, b.
Lanigeræ quasi Gallinæ *ubi* 84, a.
Λάγος, λᾶας, λᾶς 142, a.
Lapidum pretiosorum discrimen 95, a. *de Lapidibus pretiosis* Chamum *sub nomine* Zoroastris *scripsisse* 213. b.
Laterculorum usus in scribendo 11, a.
Latium *à* Noë *habitatum* 229, b.
Lentiscus *pater* Aranearum 52, a.
Leo *ferox & ampli pectoris* 60, b.
Leocrocuta, *ex* Leone & Hyæna 70, a.
Leopardus 68. b.
Lex Naturæ, vide Naturæ L. Lex positiva 11, b.
Leges *humanæ societati conservandæ* Sal 218, b.
Lepus *fœcundissimus* 64, b. *caro an improbi succi* 65, a
Libidinis enorme *peccatum* 11, a.
Libri ante Diluvium *scripti* 204, seqq. *ante* Mosen 209, a. Chami *sub nomine* Zoroastris 213, b. 214. *Libri* Henoch *quid continuerint* 5, a. *Fragmentum apocryphum refertur*, ib. b. & 6, seqq. Libri vel potius thesauri *cui, quales* 213, b.
Lignationis ratio in Arca 48 (c.2) b.
Lignorum diversus usus in fabricis 19, a. seqq.
Limum *accumulatum tandem in* petram *durescere* 194, b, seq.
Literarum auctorem Adamum *esse* 4, a. 204 (c.5) a. 208, a. Henochum 217, a. *Literarum commercium* 208 (c.5) *a. Literas habuerunt* Ægyptii *ante* Moysen 222, a.
Loculi cibarii in Arca 119, a, b.
Longævi post Diluvium 222, a.
Ludim *qui populi* 226, P.
Lumbrici *unde nascantur* 52, a.
Luminis intra Arcam *ratio* 148, a, b.
Lupus *insatiabilis* 62, a. *non sustentatur paleis* 107, b, *ejus diurnum in* Arca 108, a.
Lusciniæ *moduli* 92, b.
Lutra *amphibion quadrupes* 72, a.
Luxuriæ peccatum 11, a. *Luxus hominum ante* Diluvium 3, b.
Lybia *in* Africa *nuncupata à* Lehabim 226, S.
Lybies *Ægypti sunt* Ludim 226, P.
Lydi *à* Lud 227.

M.

Macedonia Cethim 225, a.
Machærarum inventor 6, a.
Madai Medorum *conditor* 224, a.
Magellanicus *Anser* 89, b. Magell. *Gigas*, ibid.
Magia: Magiam quis primus homines docuit 6, a. *Magiæ verus inventor* 209, b. *vera primus corruptor* ib. *unde detorta & per quos* 206, a. *Magicæ artes ante* Diluvium 174, a.

Magiam quis post Diluvium *propagaverit, vide* Cham. *Magica in arte præstantes qui Viri* 212, b.
Magistratus 169, b.
à Magog *Getæ, Sarmatæ* 224, a.
Magus, *Sapiens* 212, a.
Magorum oracula, *cui* 213, b.
Malitia hominum summa ante Diluvium 3, b. 11, b.
Malitiam Antediluvianorum majorem fuisse quàm hodiè ex naturali causa adstruitur 11, b.
Mansionum & stabulorum distributio in Arca 45, 46, 47.
Manucodiatæ 114, b. 116, Y.
Mare impetuosâ tyrannide fluxus quid non efficiat 190, b.
Mare Hyrcanum *sive* Caspium 185, a. *hydrophylacium* ibid.
Mare quasi exsiccatum quando, quomodo 130. b. *Mare ante* Diluvium *ubi nunc terra* 4 (c.2) a. *Marium omnium inter se & cum Oceano commercium* 195 (c.2) a.
Massagetarum *origo* 224, a.
Mathematica Adamus *docuit* 5, a. *Mathematicarum artium leges ab* Henocho 217, b. *Mathematicor. calculus quoad Aëream mediam regionem* 132, a.
Mathusalem *quot annis cum* Adamo *versatus sit* 228, b. *cum* Noacho 228, a. *ipso anno* Diluvii *mortuus* 119, b.
Mauritania *à* Phut *Phutæa* 226, C.
Mecha *ad quod litus sita* 226, X.
Medorum *pater* Madai 224, a.
Melchisedech, *aliquis* Hermes 217, b.
Melchisedeci & Christi *comparatio* 240, a & b.
Meleagris *est Gallina* Numidica 86, b.
Memoria Diluvii *apud Ethnicos* 136, seqq.
Memphis *pyramidibus clara* 1.
Mensis Solaris 156, b.
Mensuræ ad perfecti Viri membra & staturam comparatæ 29, b. 32, b. Mensurarum *omnium ratio ab Hordei grano usque ad Milliare* 30, a.
Mercurius & Zoroaster *id.* 220, b. Mercurii *tres* 216. a, *varia nomina*, ibid. b. *merita*, ib. a & b. Mercurius Trismegistus 164 (c.3) b. *vide* Hermes Trismegist.
Mergorum *receptaculum in* Arca 114, b.
Merops 90, a.
Merulæ *ingenium & cantus* 91, a, b.
Mesopotamia *locus Paradisi* 26, b. 199, a. *& pressius* 199, b. 203, b. Mesopotamiæ *amœnitas* 198, b.
Messias: *de ejus Adventu* Adam 13, b, seq. *personam expressit* Noë 13, a.
Meta, Theometha Elmodad 227.
Metallici luxus in auro & argento auctor 6, a.
Metamorphosis ab arte 75, b.
Μεταμόρφωσις Picæ 89, b.
Metamorphoses variæ Terreni Globi 187, 188, seqq. *maximè per* Diluvium *universale* 192, seqq.
Metamorphoses rerum sub alio cœlo 95, a, seqq. *Vegetabilium & Sensitivorum, prout maxime variat Zona* 49, b. 75, b. 76.
Metaphysica Aristotelis *unde depromta* 218, a.
Metasthenes *quis* 212, b, seq.
Metemphychoseos rudimenta & vera origo 219, a. 121, b. *quale vehiculum aut artificium* 173, a,
Meteorologi 130, a. 132, a.
Μιξιγαμίαι impuræ nuptiæ 10, b. 11, a.
Michaëlis *Angeli expeditio ad Antediluvianos* 7, b.
Microscopii experimenta 52, b.
Mille Passus 231, b.
Milliare German. 30, a. 134. Italicum ib. & 231, b.
Mineralium ratio 95, a. *Mineralibus accensetur Bitumen* 20 (c.3) b.
Miracula Mundi sileant præ fabrica Arcæ Noëmicæ 1. *Miraculorum refugium* 181, a.
Misia Thraciæ *à* Mes 227.
Mitsraim *filius* Cham *ubi regnarit* 212, a. Misraim Ægyptus 226, B.
Molæ trusatiles in Arca 48 (c.2) b. 110, X.
Monarchæ *filii* Noë 234, a.
Monasterium Nachsevan *ad radices Montis* Ararat 161, a.
Monedula *ex Cornicum genere* 84, b.
Monoceros *sive* Unicornis 58, a, b. *an* Plinianus & Scaligeri *unquam exstiterit* ibid.
Mons altissimus 10 *milliarium* German. 134, b. *eum* 15 *cubitis ab Aquis* Diluvii *superatum* 134, 135. *Montium in* Diluvio *denudationis Dubium* 158, b. *solvitur* 159.
Mons Apenninus 160, a. *Mons* Ararat 158, b. *in quo requievit* Arca 184 (c.4) a. *& œconomia humani generis instaurata* 179. 184 (c.4) a, b. *non est altissimus* 159, a. *ejus dorsum* 160, a. *Mons* Atho 131, b. Circejus 190, b. *olim insula*, ib. Imaus 227. Moriæ *sive* Calvariæ 26, b. Strongylus 189, b. Vesuvius 189, b.
Montes Alpium 160, b. Americæ *toto Orbe altissimi* 132, a. Paranamisidos 160, a. Pyrenæi *ibid.* b. Riphæi 225, b.
Montes minores post Diluvium *exstitisse & unde* 4 (c.2) a. *montes ex conchyliis coagmentati*, ibid. b. *montium Crateres* 202, a. *occulti canales* 129, b. *hydrophylacia* 128, b, seq. *montium altissimorum catenis Globus Terrenus continetur* 4, a. 192, b. 195, a. *montium à* Diluvio *habitatio* 179, b.
Montes marinis ostreis asperati 235, a. *montium ruinis oppletæ valles* ibid. *montium sceleta & ossa detracto pingui* 192, a, b, 193. *montes terrenâ cuti per Imbres, Grandines, &c, nudari* 194, b. *montes terrâ hausti* 188, b. 189, a & b. *montium cacumina exeduntur, consumuntur* 189, b. 190, b. *montium vestigia* ibid. a.
Montium multitudinem terræ infœcunditatem minari 194, b. *junge* Collis.
Monstra in Volucribus & unde 51, a.
Monstrosæ Picæ 89, b.
Monumenta fabricar. fide humanâ superiora 222, b.
Moriæ *Mons* Calvariæ, Adami & Christi *morte illustris* 26, b.
Moscoviæ *situs* 224, b. *gentis origo*, ibid.
Mosecha *Cappadociæ urbs* 224, b.
Mosis *Tabernaculum inter tres celebres fabricas in S. Literis* 1. Mosen *annos & menses Lunares sequi* 161, a. Moyse *antiquior* Ægyptiorum Trismegistus 220, b. 222, a.
Motacilla 94, a.
Motus accelerationis 131 (c.4) b. 133, b.
Mulieres an à malis Angelis contaminatæ 6, a. 8, a. 11, a, b. *mulierum fœcunditas ante* Diluvium 3, a.
Multiplicatio Animalium à Diluvio 183, a, b. 160 (c.1) a, b.
Multitudo hominum quid pariat 40, a.
Mulus 61, a. 67, 68. *sterilis* 96, a.
Mundus: *mundi status à* 100 *annis ante* Diluvium 3, a & b. & 4, 5. & 6, a & b. *mundus reparatus* 164. *mundi prioris facie abolitâ* 165, a.

Mundus Terrestris post Diluvium *multis partibus immutatus* 4 (c.2) a *&* b. *Mundi Revolutionis dogma unde prodiit* 219, a.
Muri Babylonici Semiramidis, 1. Ninives 231, b.
Mus: Murium *duplex ortus* 53, b. seq. Mures *nullum jus ad* Arcam *habuisse* 53, b. 54, a. *sed sumsisse*, ibid.
Muscarum *origo* 52, a *&* b. *affrictus* 54, a.
Musica Cygnæa 82, a.
Musicam quis primus docuerit 5, a. 229, b.
Mustela *audacissima & bellicosa* 65, b.
Musul *hodie* Ninive 231, a.
Mutationes rerum 188, a. *cujus nos moneant* 188, b. 192, a. *Mutationes rerum spatio* 2000 *annorum* 186, b.
Μυδοι Persarum *quis, quid* 212, a.
Mysticus sensus Literalem demum sequitur 198, a.
Mythologi 142, b.

N.

NAchor *cujus artis non ignarus fuit* 212, b.
Nachsevan *Monasterium* 161, a. 185, a, b. 186, a. *ubi, cujus sedes,* ibid. a.
Natura in perpetua rerum vicissitudine 54, b.
Naturæ triplex gradus 95, a. *lucta inter primordia* Cataclysmi 126, a.
Naturæ Lex ante Diluvium 3, a. *spreta & calcata* ibid. b. *Naturæ repugnat vivum animal comedere* 175, b.
Naturæ quoddam scelus 189, a. *violentia* 195, a.
Navigationis diuturnæ ærumnæ 235, a.
Navis cum Arca Noë *nihil habet simile* 18 (c.1) b. *Navium & Triremium exstruendarum materiæ quà totum & partes* 20 (c.2) b.
Nemrod 230, a, b. *gigas* 211. b. Bel *&* Jupiter 230, b. Turris Babylon. *auctor*, ibid. b. Nemrodi *Genealogia* 211, b.
Neptunus *&* Rhea *dominium permutantes* 191, b, seq.
Nidi volucrum in Arca 116, a. *Nidorum in* Arca *distributio* 45, 46, a. b. Nidi *corporis humani* 150, b.
Nilus 190, b. *Niloticæ inundationis causæ* 177, b, seq.
Ninive, Ninea, *à quo condita* 211, b. 231, a. *ubi sita fuerit*, ib. *&* b. *quæ magnificentia & amplitudo*, b. *hodie* Musul 231, a.
Ninus *an* Beli *an* Nemrodi *filius* 231, a. *aut hujus nepos* 211, b.
Nisibis *Urbs ubi* 226, N.
Nix, quid 132, a.
Noctua 88, a, b.
Noë *Nomen* 14, b. 15, a. *an gigas seu enormis magnitudinis fuerit* 9, a. *quot annos* Protoplasto *&* Mathusalæ *convixerit* 12, a, b. 228, a.
Noë *Encomium* 13, b, seqq. *stupenda illo tempore Continentia* 15, b. *justitia* 7, a. *pietas & monendi officium* 15, a, b. *ulterior laus & virtutes: summa in* DEUM *fides & religio* 167 (c.2) a. *vitæ periculum* 15, a. 25, b. *hoploterium contra* Gigantes 25, b.
Noë *mandatum fabricandæ* Arcæ *accipit* 16, b. *ejus Oratio ad* DEUM 23, a. *illustratur extra ordinem* 24, b. 45. *prototypi, quod sequeretur, inspiratione* 23, a, b. 25, a. *de cætero elevatis naturalibus viribus* 35 (c.10) b. 40, a. *vel quibusdam simpliciter prudentiæ ejus relictis, ut quoad ea* 39, b. 47, a, 48 (c.2) b. Noë *enim industriæ multa* DEUS *reliquit* 148, a. Noë *quâ ætate* Arcam *construere aggressus sit* 27, a. *ejus divina oratio ad Spectatores*, ib. Noë *in commisso sibi negotio cura & diligentia* 146, 147. *sapientia in exacta rerum dispositione* 109, a. Noë *cœnaculum sive aula in* Arca 113, a *&* b. Noë *porrò Præco justitiæ ad spectatores* Arcæ *jam consummatæ* 120, b.
Noë *quo anno, mense & die* Arcam *sit ingressus* 119, a. 179, a. 183 (c.3) a. Noë *Apostrophe ad* DEUM *circa Ingressum Animantium* 122, b, seq. Noë *occupationes in* Arca 146, 147.
Noë *sacrificium post egressum* 167, a. 168, a.
Noachum *in montanis* Ararat *œconomiam instaurasse* 179. *quo in pago vel loco ibi habitaverit* 26, a. *quid egisse putandus per reliquum vitæ tempus* 229. *in* Græciam *expeditio* 229, b. Latium *&* Hetruriam *incoluisse* 229, b. 230.
Noë *Astronomia* 180 (c.1) b. Noë Saturnus *&* Janus 229, b. *Hæres & Rex Mundi* 229, a. 232, b. 233, a.
Noë *comparatus cum* Christo 150, b. *cujus typus ob* 12 *causas* 233.
Noë *uberius elogium* 234, a, seqq.
Noë *quæ mala viderit ante* Diluvium 234, a *&* b. *in* Diluvio 235, a. *post* Diluvium 235, a, b. Babylonem *vidit &* Niniven 234, b.
Noën *post* Diluvium *filios non genuisse* 184 (c.3) a.
Noë *quotam generationem viderit* 236. *quot annis post* Diluvium *supervixerit* 229, a. 236. *quot annis cum* Abram *egerit* 228, a. 239. *quo anno* Abrahæ *obierit* 221, a.
Noë *mors* 235, b. *Epitaphium* 236.
Nomenclatura Quadrupedum & Volucrum 101, 102.
Nomina gentium à quibus corrupta 223, b.
Nordstrandia *Insula, olim Continens* 188, b.
Notarius Sacrorum ap. Ægyptios *quis fuerit* 219, b. *Notarii Sacerdotes* 214, b.
November tristis 183 (c.3) a.
Novi Orbis *Vegetabilia & Sensitiva quàm varient ab* Europæis 49, b.
Nubes aqueus vapor 132, a. *Nubes ad tertiam aëream regionem pertingere* 132, a. *Nubes ruptæ flumina evomentes* 130, b.
Nuditas probrosa 233, b.
Numidia *an* Nephthuim 226, T.
Numismatum veterum Schemata de Diluvio 138.
Nuptiæ sacrilegæ quorum 12, b.
Nux Julum *edit* 52, a.
Nycticoraces 116, t.

O.

OBeliscus *Pamphilius* 4, a. *Obeliscis quænam insculpta* 222, a.
Obolitæ, *vide* Bolitæ.
Oceani ultro citroque molientis violentia 191, b.
Odor in brutis ad quid impellens 96, a.
Oggi *Gigantis fabula ante & post* Diluvium *superstitis* 9, b. *is Rex* Basan, *ibid. &* 32, a. *ejus lecti & staturæ vera ratio* 32, b.
Ogygium Diluvium 137, a. *ubi, quando & quantum* ibid. *&* b.
Olympus M. 131, b.
Onager 61, a, b.
Onocrotalum *refert* Picæ *genus* 89, a.

Ὀνοκρόταλος, *qui nonnullis* Pelecanus 81, a, b.
Operarii Arcæ Noë *exstruendæ* 25, a. *Operarum distributio* ibid.
Ophir *ubi* 227.
Oppressionis enorme peccatum 11, a.
Orationes 4 Noë, *vide ibi*, N.
Origenis *error* 28 (c. 8) a, b.
Ornithologi 77, a. 87, a. 88, a. 89, b. 90, b. 93, b.
Ornithotrophium in Arca Noë 112, a. 113, b. 114, a. 116.
Ortygometra, Coturnix 87, a, b.
Osiris *seu* Idris *vel* Adris *Termaximus* 219, b. Osiridis *viva Imago* 58, a. Osiridi *à consiliis* 216 (c. 7) b. Osirides *plures & cur* 210, a, b.
Ossifraga, Aquila 76, b.
Ostium in Arca Noë *quantum suffecerit* 40, b.
Otus Noctua 88, b.
Ovidius *de* Deucalionio Diluvio 125, b.
Ovis *timida, innumeras præstans utilitates* 62, b. 63. Ovium *usus & numerus in* Arca 108, a, b. 109, H. Oves Europææ *in* India *gibbescunt* 49, b.
Ovi *generatio & natura*, 75, a. *Ova avium subventanea quæ* ibid, *Ova supposititia* 75, b. 84, a. *Ova Gigantum* 174, b. *seu quid instar Ovorum comederint* 11, b.
Oxia Bactriana *est* Uzal 227.

P.

PAlæstina *sic à* Philistim 226, Y.
Παλαιστὴ, δόχμη 30, b.
Palatina Rupes *ut decreverit* 190, a.
Παλιγγενεσίας *semina* 219, a.
Palmus 4 *digitorum* 30, a, *Palmus Romanus* 145, a.
Palmyrena *an* Dedan 226, I.
Pantheon *ut subsiderit* 190, a.
Paphlagones Riphæi 224, b.
Papilionum inventio 174, b.
SS. Patres excusantur 97, b.
Paradisus *alicubi in* Assyria *fuit* 22, b. *in* Mesopotamia 26, b. *tertio die conditus* 197, b. Paradisi 4 *fluminum fons* 201, b. Paradisum *in statu innocentiæ fuisse facilè totum Orbem* 204 (c. 4) b.
Parallelobipedum obliquangulum 41, a. 42, b.
Pardus *pulchrè pictus* 62, a.
Parix *canora* 93, b. 94. Parices *in receptaculo* Arcæ 114, b.
Parnassus Mons 138, a. 140, b.
Pari, *in aviario* Arcæ 114, b. 116, T.
Passer 87, b. Indicus *ibid.*
Pastor primus 12, b. 13, a. *Pastoritiæ artis magister* Noë 229, b.
Patriarchæ primævi Adamo *vicini habitarunt* 198, b. *etiam post* Diluvium, *in Regione* Eden 201, a.
Patriarcharum ab Adamo *usque ad* Sem *quot*, *& cum quo*, *quisque vixerit annis* 228, a, b. 229. *Patriarcharum omnium exactior Chronologia usque ad mortem* Noë 238.
Pavo *quàm pulcher* 82, a. *tam libidinosus*, b. *falsum quod tradunt de conspectu pedum* 83, b. Pavoni, Indica Pica *non dissimilis* 89, a. Pavones *candidissimos qua arte obtineas* 51, a. 75, b. Pavo-gallus *seu* Gallus Indicus 83, a. 86, b. a.
Pacis genius aut figura 170, b.
Peccata enormia 11, a. *Peccatorum gradus* 3, b. *peccatorum eluta sordes* 163. *fœtor*, ib. *Peccatis quid in propinquo* 140, a. Junge *Luxuria, Malitia, Scelera*, &c.
Peccandi proclivitas in homine unde 169, a.
Pediculorum *generatio* 52, b.
Peguina ales 89, b.
Πελαργίζειν 80, a.
Pelecanus, *qui nonnullis* Ὀνοκρόταλος 81, a, b. *Pictorum & Poëtarum fabulæ de hoc*, ibid. b.
Pellium in scribendo vetustissimus usus 205, b.
Pellucidum os rostri 89, a.
Penaria in Arca Noë 47, b. 48, a. 106, 107, 109.
Peninsulæ ex Insulis transmutatæ 190, b.
Pennigerorum animalium caussæ 74, a, b.
Perdix *pro Regione variat* 86, b. 87. *quomodo Spuria ab ea quæ Speciem servat discerni possit*, 87, a. Perdicum *usus ante* Diluvium 172, a, b.
Peregrinæ aliquot aves 114, a.
Persæ *sunt* Elamitæ 227. Persarum *olim Lingua quæ* 212, b. 213, b. Persarum Μυθρος *quis, quid*, 212, a.
Persiæ *etymon* 213, b.
Pertica 10 *pedum* 30, a.
Pes 4 *palmorum* 30, a.
Petra ex grumis Arcæ Noë 186, b. 187, b. *Petræ quæ olim clivi, hi ex accumulatione limi* 124, b, seq.
Phantasticæ facultatis ludibria 200, a.
Pharos *olim* Ægypti *in medio maris* 190. b.
Phasianus *quis* 85, a.
Phengites lapis 39, a.
Philonis *error* 121, a.
Philosophia Chaldæorum Græcâ *perfectior* 215, a. *Philosophia* Græcorum *quibus natales suos debeat* 218, a.
Philtra ante Diluvium *unde miscebantur* 174, a. 175, a.
Phoca *quadrupes amphibion* 73, a.
Phœnicurus, *avis, à* rubra cauda 93, a.
Phœnix, *figmentum* 96, b. 97.
Phryges *à quo oriundi* 225, a.
Phutæa *seu* Africa Mauritania 226, C.
Physiologiam docuit Noë 229, b.
Pica *garrula & furax* 88, b. *rostri ratio in* Brasiliensibus 89, a.
Picus Martius 90, a.
Pingue agris inditum cum tempore evaporare 194, b.
Pinnæ Piscium alæ, & vice versa de Avibus 74, b.
Pini & Abietis antipathia 20 (c. 2) b.
Piper in Hederam degenerans 50, a.
Pix quomodo differat à Bitumine 20 (c. 3) b.
Planetarum Syzygia in inundationibus 128, b. 131, a.
Plantæ variant pro cœlo 76, a. *metamorphoses* 95, a, b. *Plantæ ex* India *in* Europam *translatæ*, *& vice versâ, ut degenerent* 50, a. *Plantarum usus infra carnem* 172, a.
Plato *Philosophus & Politicus*, *unde talis* 218, a.
Platonicus Annus unde profectus 219, a.
Plinii & Scaligeri Monocerotem *in natura non reperiri* 58, a, b.
Pluvia ante Diluvium 173, a. 176, a. *ejus utilitas & necessitas* 177, a, b. *Pluviæ ubi generentur* 130, a. *Pluvias vel in tertia aërea regione generari posse* 132, a. *& supra quosvis altissimos Montes*, ib. & b. *Pluviæ & nives montium bases corrodentes* 190, a. 192, a. *vide &* Imber.
Pœnitentia de DEO *quomodo dicatur* 4 (cap. 1) a. *Pœnitentiæ vox ab* Arca Noë, 2. *Pœnitentiæ præconium per* Noë 27, a, 28.
Poëtæ unde sua de Japheto & Titanibus *hauserint* 223 (c. 9) b, seq.

Politica Platonis *unde hausta* 218, a.
Polygamiæ introductio 12, b. 13, a.
Pondus totius Arcæ Noë *quot libras pependerit* 146.
Pons sublicius, pro Animalibus, ad Arcam Noë 40, b. 123, b. 166, a.
Porcus *vorax & lascivus* 63, a.
Præadamitæ 196, b.
Præsepia in Arca 19, a, b. 47, b.
Primævorum post Diluvium *ingenium, & constantia in exequendo* 222, b.
Primigeniæ Species 81, a. *quibus opponantur*, ibid. *vide* Species. *Primigenias Avium species ab accidentariis dignoscendi ratio* 94, b.
Principes & Monarchæ filii Noë 234, a.
Prisma cujus dimidium 42, b.
Prodici hæresis 215, b.
Proportio Arcæ Noë *& Humani corporis* 150, a. *Proportio motûs accelerationis* 131 (c.4) a. 133, b.
Psalmum 88 *&* 119, *ad quos* Hebræi *referant* 208 (c.6) b.
Psittaci *dotes* 87, b. Psittaci *variant* 88, a.
Ψονθομφανὴχ *apud* Ægyptios *qui* 210, b. 212, b.
Ptyas *sputo extinguit* 55, b.
Pulicum *hospitium* 52, b.
Putre spermaticum subjectum generationis 52, a. 53, a, b. 56, a.
Pygargus, Aquila 76, b.
Pyramides per Chami *progeniem erectæ* 222, b. *Ægypti prodigiosæ structuræ* 186, a. *barbara* Memphis *miracula subducant se* Arcæ Noë 1.
Pyrenæi *Montes* 160, a.
Pythagoras *unde sua hausit* 218, a.

Q.

QVadratum 150, a, b. 152, a.
Quadrupes Animal perfectum describitur 56, a.
Quadrupedum variæ classes 49, a. *Quadrupeda ex promiscuo Specierum coitu* 67, a, seqq.

R.

R*Abbini superstitiosi quid defendant* 11, a, b. *de castratione* Noë 184, a. *de fenestra in* Arca Noë 38, b. *Rabbinorum fabula de Luctu* Noë 119, b.
Ranarum *ortus* 53, a. 56, a. Ranis *an jus ullum ad* Arcam 53, b, seq. 56, a.
Regendus ab alio qui non regitur à se 169, b.
Regulus *rex Avium, unde* 94, a.
Religio, ante & post Diluvium, *per quos propagata* 228, b. 229, a *&* b. *vide* Cultus.
Reptile *quid, & innumerabiles species* 47, b. 52, a. *Reptilium duplex ortus* 48 (c.3) b, 49. *triplex nascendi via* 95, a. b, 96. *Reptilia quatuor pedum* 55, a. *jus ad* Arcam 53, b. 54, 55, a. 56, a. *Reptilium stabula aut locus in* Arca 104, b.
Resina differt à Bitumine 20 (c.3) b.
Revelatio Adæ 206, b.
Reverentia 240, a.
Rex: Reges nulli Antediluvianos coërcuerunt 11, b.
Rhinoceros Elephanto *minor* 59, a. Rhinocerotes unicornes 58, a.
Rhodii *à* Dodanim *fil.* Javan 225, b.
Ricinorum *genitor* 52, b.
Riphat, *unde* Riphæi 224, b, seq.
Roma *quando condita* 137, b. Romæ *veteris* 66 *templa* 186, b.
Rostrum acinacis instar 91, a. *Rostrum* Picæ Brasiliensis 89, a. *Rostri cornu* 89, a. *sacculus* 81, b.
Rostra Piscium pro Unicornium venditari 58, b.
Rubecula, *canora* 93, a.
Rubeta *quadrupes* 55, a. *an jus ad* Arcam *habuerit* 56, a.
Ruminans animal 99, b. 101.
Rupicapra 62, a *&* b.
Ruta antidotum 65, b.

S.

SAbæa *à* Seba *sic dicta* 226, E *&* H.
Sabtha *Regio quæ, & à quo sic dicta* 226, F.
Sacarum *Regio* Seba 227.
Sacculus rostro Avium affixus 81, b. 89, a.
Sacrorum Notarius ap. Ægyptios 219, b.
Sacerdotes Chaldæorum Notarii & Historici 214, b.
Sacrificium Noë 167, a.
Sal humanæ societati conservandæ Leges 218, b,
Salamandra *an ab* Arca *rejicienda* 56, a.
Sanguis quid 175, b. *Sanguinis esum cur* DEUS *&* Apostoli *inhibuerint* 173, seq. 175, b, seq. *quid hic* Græci *&* D. Thomas 175, b. 176, a.
Saraceni *an* Chasluhim 226, X.
Sarmatæ *ab* Hazarmavet 227. Sarmatarum *porrò origo* 224, a. Sarmatia *sive* Scythia 224, b.
Sauromatæ *ab* Hazarmavet 227.
Satanica Cainitarum *improbitas* 234, b.
Saturnia *est* Latium 229, b.
Saturnus *&* Janus *est* Noë 229, b. Saturni *filius & scriba, quis* 216 (c.7) b. Saturni *plures, & quæ dignationis ratio* 210, a.
Saxeæ moles è quibus tandem 186, b.
Scalæ in Arca 147, b.
Scelera primævi Mundi 27, b. 173, b. 174, b. *Scelerum fastigium & barathrum ante* Diluvium 3, b. 11, a *&* b.
Scintillas ex astris quis carmine elicuit 210, b, seq.
Sciurus *mundus, inquietus* 65, a.
Scorpionum *generatio* 53, a.
Scriba & filius Saturni 220, a.
S. Scripturæ *simplicitas & sinceritas* 182, b. *ejus veritati contradicentes*, 2. *S. Scripturam loco cujusvis Historiæ habentes* 103, a.
S. Scripturæ *loca aliquot* illustrata: Et fluvius egrediebatur ex *Eden*, & divid. 201, a, b, 202. Iste cœpit invocare Nomen *Domini* 207, b. Filii DEI, filii hominum 8, a. 12, a, b. Ambulavit cum DEO 14, b. Iste consolabitur nos, 14 (c.5) b. Ex omnibus animantibus universæ carnis bina induces in *Arcam* 51, b. Tolles septena & septena, duo & duo 98, a, b. obtinuerunt aquæ terram 150 diebus 156 (c.8) a, b. 158, a. Et requievit *Arca* 158, 159. adduxit *Dominus* spiritum super terram ad exsiccandas aquas 156. Fontes Abyssi magnæ & Catarractæ Cœli 127. Ingredieris *Arcam* tu & filii tui, *&c.* Egredere tu & uxor tua, *&c.* 166, b, seq. *Nemrod* cœpit esse potens in terra 230, a, b.
Scytale *parvus Serpens* 55, b.
Scytharum *ad* Riphæos *Montes origo* 225, a.
Scythia *sive* Sarmatia 224, b. Scythia *intra* Imaum *est* Dikela 227.
Seba *Sacarum* Regio 227.
Secretissimarum rerum, sive licitarum sive illicitarum, inventores ut dicti 212, b.

Σώτηρ Noachus, *cui* 136, b.
Selebii Schefeph 227.
Selenites *lapis* 39, a.
Semi *virtutes* 234, a. 240, a. *diutissimè vixit* 239, 240, a. *ad quotum* Jacobi *annum pervenit* 228, b.
Semi *Genealogia* 223, a. 227.
Semi, Chami & Japheti *progenies quàm longæva fuerit* 221, a.
Seminum provisio in Arca 111, a.
Seminium universæ Naturæ in Arca Noë 122, a.
Semiramis & Abraham σύγχρονοι 211, b. Semiramis *quomodo* Babylonem *condidisse intelligenda* 230, b. Semiramidis *Babylonici muri*, 1.
Semixas *princeps olim malorum Angelorum inter homines* 6, a.
Sennaar Babylon 22, b.
Sensitivorum dispar conditio pro alio atque alio cœlo 49, a, seqq.
Sensus Mysticus & Anagogicus 97, b. *Sensus Mystico-allegorico-tropologicus* Arcæ Noë 149-154.
Sentinæ ratio & locus in Arca Noe 36, b. 45, b. 47, a. 106, a. *pondus* 144, b. 145, a, b.
Seps *putris* 55, b.
Septem dies conditi Mundi & totidem ante Diluvium 120, a.
Serpens: Serpentum generatio 53, a. *species* 55, a. *Serpentes quidam innoxii, & quibus familiares* 55, b. *Serpentes alis cartilagineis* 74, a. *incredibilis magnitudinis* 56, a. *Serpentum usus*, 54, b. 55, a.
Serpentes in Arcam *fuisse admissos* 54, a, b. *Serpentum genera ad* Arcam *erumpentia* 122, b. *locus in* Arca 104, b.
Seth *quos libros scripserit* 205, b.
Sethiani Cainitis *conjugio mixti perdendo Mundo occasionem dant* 22, a. 27, b.
Sethiani *hæretici* 209, a.
Sexus discrimen in Lumbricis, *Julis, &c. nullum* 52, a.
Siccitas, vide Ἀνομβρία, *Pluvia, Imber.*
Sicilia *quondam Continens* 188, b. 190, b.
Sidera inter causas particularis Diluvii 128, b. *non Universalis* 131, a.
Sideralis scientia filiorum Seth 205, b.
Sidonii 226, a.
Simia *cauda carens* 66, b, 67. *summa hujus Speciei varietas* 67, a.
Siphones ad aquas derivandas in Arca 45, b.
Sirenum *Monstrum* 73, a.
Sodomia Antediluvianorum 174, b.
Sodomitæ *in proprias foveas cadunt* 21, b.
Solaris Annus & Mensis 161, a, b.
Solidum, *Cubus* 144, b.
Species Animantium quot 47, b. 48, a. *Species primigeniæ* 96, b. *Junge* Animal. *Specierum Volucrum major cognatio quam Quadrupedum* 75, a, b. *Species variare pro diversis Climatibus* 75, a & b. 76. *transformationes* 196, b.
Species unius gradus inter Volucres quantopere discedant 86, b. *Speciе non differunt* Anas *domestica vel sylvestris* 84, a. *Speciei unius Aves quomodo dignosci queant* 87, a. *Species Avium primigenias discernendi generalis modus* 94, b.
Species Insectorum, quot, an innumerabiles 56, b.
Species Animalium in Arca Noë 48, 49, seqq. *Species animantium primigenias tantùm in* Arcam *fuisse admissas* 49, 50, 51. 75, a & b. 81, a.
Species Quadrupedum ex promiscuo coitu, 67-70. *in* Arca *conservatæ non putantur* 67.
Spiracula in Arca Noë 48 (c.2) b. 113, a. *quantus eorum usus* 148, a.
Spiritus siccans *Diluvii* aquas *Ventus fuit extraordinarius* 157, a, b.
Spiritus mali inter homines versantes 5, b & seqq. *sed occulte & per illusiones*, 11, a, b.
Spithama 3 *palmorum* 30, a.
Spuria animalia, *vide* Animal. *Spuriæ aves quo experimento discernantur* 87, *a*.
Stabula pro Animalibus in Arca 103, 4. *Stabulorum distributio* 45, 46. 47.
Stabula & ornithotrophia in Arca *quantam ordinantis sapientiam arguant* 45, 46. *Stabulorum Pinax* 105.
Stadium *quot passuum* 30, a. 231, b.
Statica ars 159, b.
Status rerum centum retro annis ante Diluvium, 3, 4, 5, & seqq.
Stellarum numerus 103, a.
Stellas deducendi ars 6, b. 174, a.
Stellio quadrupes 55, a. *an in* Arcam *admissus* 56, a, b.
Stercoraria 133, a.
Sterilis agri prodromi 194, b.
Stibii varios usus & fucos quis docuerit 6. a.
Struthocamelus, *stolidus* 78, a, b.
Stryges, *ex* Noctuis 88, b.
Sturnorum *receptaculum in* Arca 114, b.
Subscudes in colligationibus 42, b.
Substructiones ædificandorum 36, a.
Suggrundiorum canales in Arca 111, b.
Supellex varia in Arca Noë 46 (c.1) b. 48. a.
Susan Persidis 227.
Susii *ab* Arphassad 227
Sylvæ *Montis* Libani & Mesopotamiæ *inter p.* 22 & 23 Mappa.

T.

TAlparum *geminus ortus* 53, b. seq. Talpas *nullum jus ad* Arcam *habuisse* 53, b, seq.
Tarsus & Cilices *quo auctore exstiterint* 225, a.
Tartarorum *prima origo* 228 (c.9) a. Tartarorum *Magnus* Cham *quo venatore & aucupe maximè delectetur* 77, b.
Taurus *sive* Bos 58, a.
Taurus M. 133, a.
Tayus *somniculosus & piger* 66, a.
Τέχνασμα *opulento Principe dignum* 44, b.
Τελεσιουργικά 215, a.
Telluris morbi 188, a. *mutata facies* 191, b. 194, a. *Telluris rimæ* 129, b.
Tempestates Diluvii 124, a. 126, a.
Templum Salomonis 1.
Temporum injuriæ tandem ægrè resistitur 186, b.
Tenebræ initio Cataclysmi 124, b.
Tentationis proventus 142, b.
Terceræ & Canariæ *Insulæ* 191, b.
Terra ante Diluvium *plana non fuit* 4 (c.2) b. *Terræ Globus dimensus* 134. *Terrarum Orbem & internè & externè varias mutationes subire* 188, a. Junge *Geocosmus Tellus.*
Terræmotûs effectus 195 (c.2) *a*.
Terreni Globi Juventus, ætas Media, Senium 194, b.
Terrestres partes à Diluvio *cum Mari stationem permutarunt* 4 (c.2) *a*. *Terrestres quisquiliæ* 193, a. *Terrestrium quisquiliarum* ὑπέρβεια 54, b. 179, b. 181, a.

Testu-

Testudo 72, b. *non est amphibion* ibid.
Tetraon 85. b.
Thamnin *pagus cujus sedes fuerit* 26, a.
Thare *quam artem calluerit* 212, b.
Thautus, Thoth, 216 (c.7) b. 220, b.
Theometha, vide *Meta*.
Theseus *in* Upupam *transformatus* 91, a.
Thiras Thracum *pater* 224, b.
Thoth, Adris 220, b.
Thracum *origo* 224, b.
Tigris Felis *formâ* 60, a.
Tonitrua, fulgura & fulmina initio Diluvii 124, a.
Tragelaphus *sive* Hircocervus 68, *a*.
Transmigratio gentium 187. *per progeniem* Japhet 223, seqq.
Transmigrantium curiæ 224, b.
Transmutatio, vide *Metamorphosis*.
Trismegistus, *vide* Hermes.
Tritici metamorphosis. 95, a.
Troglodytarum *origo* 226, R.
Tubalem Hispanis *originem dedisse* 224, b.
Tubalcain *faber* 229, b.
Turcæ *an à* Gomer *nepote* Noë *processerint* 225, *a*.
Turdi, *deliciæ mensarum* 90, b. *marini ex* Fulica, *ib*.
Turris *condendæ* Babylon. *auctor* 230, b. *Turres* Ninives 231, b.
Turtur 85, b.
Tyrannus Nemrod 230, b.

V.

V*Apores in desertum aëreæ regionis quâ copiâ deducti* 130, b.
Vegetabilium diversa conditio, unde 49, a. seq. 75, b, 76.
Venator 230, b.
Venenatarum animantium usus 54, a.
Venerea idola 3, b & 4, a.
Ventus in exsiccandis Diluvii *aquis non merè naturalis* 157, a, b. *Ventorum generatio* 157, b.
Veris amœni pictura 183 (c.3) a.
Vesicam Aves non habent 74, b. *cur* ibid.
Vespertilio Mus volatilis 74, a.
Vicissitudines rerum, vide *Mutat*.
Vinum novum quæ Insecta generet 52, a. *Vini usum etiam ante* Diluvium *obtinuisse* 180. 182, a, b.
Viperæ *descriptio & utilitas* 55, a.
Vir bonus 142, b.
Visio beatifica 203, b.
Vita in quo consistat 175, b. *Vitæ cursus magnis casibus exercitus* 236.
Vita omnium Patriarcharum usque ad Jacobum 228, a & b, 229.
Vitium plantandarum provisio in Arca 111, a. 181, a.
Vitiorum barathrum 234, b.
Vitulus Marinus *seu* Phoca 73, a.
Viverra *avaritiæ symbolum* 65, *a*. 66.
Ulna mensura 36, a.
Ulula, Noctua *est major* 88, b.
Uncia 3 *digitorum* 30, a.
Ungulam solidam habens Animal 99, b. 101.
Unicornis *sive* Monoceros 58, a.
Volatile latiùs patet quàm Avis 74, a. *Volatilium varietas* 49, a. *monstra, & unde*, 51, a, b. 75, a, b. *Volatilium accessus ad* Arcam 122, b.
Volucrum Nomenclatura 102. *species* 48 (c.2) a. 74, b. *Volucrum species sunt sibi maximè affines* 75, a, b. *Volucrum diversi colores ut procurentur* 51, a. 75, b.
Volucrum interitus in Cataclysmo 125, a.
Volucrum caveæ in Arca 46, b.
Voluptas 162, b. 166, b. *Voluptatis & libidinis laxatæ habenæ* 3, b.
Upupæ *pulchritudo* 91, a. *fœtor*, b.
Ur Chaldæorum *in Regione* Eden 201, a. *ab Ignis cultu sic dicta Urbs* 212, b.
Urbes vitæ humanæ necessariæ 4, b. *à quo prima extructa*, ibid. *præter unam omnes ex hominum memoria deletæ*, ibid. *Urbes alluvione Maris submersæ* 191, a, b. *Terræ hiatu absorptæ* 188, a. 189, a & b. *Urbium celebrium post* Diluvium *fundatores* 230, seqq.
Urogallus 85, b.
Ursus *etiam formicis vescitur* 60, b.
Vulcani *tyrannis* 189, a.
Vulpes *callida & detrimentosa* 64, a, b.
Vultur 76, b. *homines & equos invadit* 77, a. *alæ quot pedum*, ibid.

W.

Wolckenbruch 130, a.

X.

Xylophytorum *generatio* 53, a.

Z.

Z*Odiaci* Minutum *unum* 218, a.
Zonæ Torridæ nascentia 49, b. *Zonæ Frigidæ* 50, a. *Temperatæ* ib. b. 96, a. *Zonarum diversitas mutat ingenia Vegetabilium & Sensitivorum* 49, a, seqq.
Zoologi 56, b. 76, a. 104, b.
Zoroastres: *etymon* 209, b. 210. 212, a, b. Zoroastræ *quot numerentur* 209, a, b. *cur sic plures* 210, a. 212, a, b. Zoroastren *fuisse* Chamum *filium* Noë 210, a, b. Zoroastræ *librorum, quanta auctoritas* 215, b.

INDEX FIGURARUM,

Suis locis à Bibliopego inserendarum.

Effigies *Regis Hispaniæ* ante Dedicationem.
Descriptio Regionis *Edeniæ*, *pag.* 22.
Typus laborum in exstruction. *Arcæ*, 28.
—— Substructionis *Arcæ*, 36.
Contignatio sive ossatura primi pavimenti, 38.
Arcæ in 3 contignationes divisæ Figuræ III. 47.
Projectio Optica *Arcæ* secundum longitudinem, 48.
———————— & latitudinem, *ibid.*
Icones Serpentum, 54.
Ornithotropheion, 108.
Optica projectio trium *Arcæ* contignationum, tribus Tabulis, 116.
Ingressus Animantium intra *Arcam*, 122.
Miserabilis hominum status in principio *Diluvii*, 127.
Diluvii ante diminutionem aquarum status, 154.
Typus *Arcæ* quiescentis, 159.
Sacrificium *Noë* post *Diluvium*, 168.
Geographia conjecturalis de Orbis post *Diluvium* transformatione, 192.
Topographia *Paradisi*, 197.
Tabula Geographica Divisionis gentium, 223.
Arbor Genealogiæ *Noëticæ*, 227.

ERRATA

Quædam Typographica, quæ absentiâ Autoris irrepserunt.

Pag. 198, *columna* b, *lin.* 42. *post*, nam uti Libro primo diximus, *ponatur*, *Lamech*, hoc loco non intelligi patrem *Noë* ex stirpe *Seth*, sed *Lamech* ex stirpe *Cain*, qui duas sibi sumpsit uxores *Sella* & *Ada*, & ex illa quidem genuit *Tubalcain*, qui fuit malleator, & faber; & *Noëma* sororem; ex *Ada* vero suscepit *Jabel* qui fuit pater habitantium in tentoriis, & *Jubal* qui fuit pater canentium in organis, *&c.* quemadmodum in Genealogia videre est.

Pag. 210, *col.* a, *lin.* 16. *post hæc verba* cui congruit etymon Persicum, *ponatur* بستان الدنيا , id est, *Hortus Mundi.*

In Indice, voce *Lamech* ante *pater Noë* sic leg. *Lamechi duo*, 13, a. *alter pater* Noë, *ibid.* & 238, a. *ejus Prophet. spiritus.*

ELENCHUS LIBRORUM
A
P. ATHANASIO KIRCHERO
è Societate JESU, editorum.

1. M*Agnesia* sive Conclusiones experimentales de effectibus Magnetis, edita Herbipoli 1630, in 4.

2. *Gnomonica Catoptrica*, sive Horologiographia reflexa, quâ per specula totius primi Mobilis doctrina, horarumque ductus in interioribus Domuum parietibus delineati, radio reflexo demonstrantur. Avenione 1634. in 4.

3. *Specula Melitensis Encyclica*, hoc est, Syntagma novum Instrumentorum Physico-Mathematicorum. Messanæ 1638. in 8.

4. *Prodromus Coptus*, in quo tum Linguæ Coptæ sive Ægyptiacæ, quondam Pharaonicæ, origo, ætas, vicissitudo, inclinatio, tum Hieroglyphicæ literaturæ instauratio, nova methodo exhibetur. Romæ 1636. in 4.

5. *Ars Magnetica*, qua Magnetis natura, ejusque in omnibus usus explicatur, ac præterea è viribus Magneticarum motionum in Elementis, Lapidibus, Plantis, Animalibusq; elucescentium, plurima nova hucusque per varia experimenta recluduntur. Romæ primò in 4. dein Coloniæ: ultimo iterum Romæ, pluribus aucta, 1654. in fol.

6. *Lingua Ægyptiaca restituta*, qua Idiomatis primævi Ægyptiorum Pharaonici vetustate temporum pœnè collapsi, ex abstrusis Arabum monumentis instauratio continetur. Romæ 1643. in 4.

7. *Ars magna Lucis, & Umbræ*, in duos Tomos divisa, quâ Lucis & Umbræ in universa Natura vires effectusque, nova reconditorum speciminum exhibitione, ad varios rerum usus panduntur. Romæ 1646. in folio, quæ nunc multiplici novarum inventionum augmento denuo prodiit à Jansonio Amstelod. 1671. in folio.

8. 9. *Musurgia*, sive *Ars magna Consoni & Dissoni*, qua Musicæ Theoricæ & Practicæ scientia traditur: Consonique & Dissoni vires effectusque mirabiles in Natura, in omni pœnè facultate demonstrantur. Opus in duos Tomos divisum. Romæ 1650. in folio.

10. *Obeliscus Pamphilius*, in foro Agonoli (vulgò *Piazza Navona*) erectus: in quo Veterum Theologia Hieroglyphicis involuta symbolis è tenebris in lucem asseritur. Romæ 1650. in fol.

Oedipus Ægyptiacus, in quatuor Tomos divisus, quorum

11. *Primus*, dicitur *Templum Isiacum*, quo ad originis, progressus, durationis, Ægyptiacæ sapientiæ ac Hieroglyphicæ institutionis notitiam portæ referantur. Romæ 1652. in folio.

12. *Secundus*, dicitur *Gymnasium Ægyptiacum*, quo veterum Hebræorum, cæterorumque Orientalium recondita sapientia, temporum injuria perdita, per contextum Sacrarum Sculpturarum demonstrata instauratur. Romæ 1653. in folio.

13. *Tertius*, Variarum Artium veteribus Ægyptiis usitatarum Classes continet, & sunt Arithmetica, Geometria, Musica, Astrologia, Mechanica, Alchimia, Magia, Theologia Ægyptiaca, unà cum Hieroglyphicis exhibita.

14. *Quartus*, dicitur Theatrum Hieroglyphicum, & continet Obeliscorum, cæterorumque Hieroglyphicorum monumentorum, quæ tum Romæ, tum in Ægypto, ac celebrioribus Europæ Museis adhuc supersunt, Interpretationem. Romæ 1654. in folio.

15. *Iter Ecstaticum Cœleste*, sive Mundi Opificium, quo Cœli Siderumq; tam errantium, quàm fixorum natura, vires, proprietates, compositio, & structura sub ficti Raptus integumento ad veritatem exponitur, Romæ 1656. in 4. Postea à P. Gaspare Schotto variis commentationibus illustratum, prostat Norimbergæ.

16. *Iter Ecstaticum Terrestre*, sive Geocosmi Opificium, quo Terrestris Globi structura, arcanarumque in ea partium constitutio, Figmento ad veritatem composito exponitur. Romæ 1654. in 4

17. *Scrutinium Physico-Medicum*, sive de Peste, quo ejusdem origo, causæ, signa, prognostica, & insolentes malignantis Naturæ effectus, & appropriata remedia demonstrantur. Romæ 1658, in 4. & Lipsiæ recusum sub forma 12.

18. *Diatribe de Crucibus Neapolitanis*, quæ ibidem, tum supra vestes hominum, tum potissimum supra lini supellectilem, paulò post ultimum Vesuvii incendium comparuerunt. Romæ 1661. in 8.

19. *Polygraphia*, sive Artificium linguarum, quo cum omnibus totius Mundi populis, & linguis unusquisque; licet non alia, quàm materna lingua instructus correspondere posse demonstratur, cum multis aliis ad Steganographiam Trithemianam pertinentibus arcanis. Romæ 1663. in folio.

20. 21. *Mundus Subterraneus*, in quo universæ Naturæ majestas, & divitiæ, summa rerum varietate, exponitur, abditorumque effectuum causæ in totius Naturæ ambitu elucescentes duobus Tomis demonstrantur. Amstelod. 1664. in folio.

22. *Historia Eustachio-Mariana*, qua Vita, Genealogia, & Locus Conversionis S. Eustachii, nec non Ecclesiæ jam in Urbe, in eodem Conversionis loco, Deiparæ, & S. Eustachio à Constantino Magno dedicatæ origo describitur. Romæ 1665. in 4.

23. *Arithmologia*, sive de occultis Numerorum mysteriis, qua origo, antiquitas, & fabrica Numerorum exponitur, eorumque abditæ proprietates demonstrantur, & fontes superstitionum hoc tempore currentium aperiuntur, & acriter confutantur. Romæ 1665. in 4.

24. *China* monumentis qua sacris, qua profanis, in qua de admirandis Artis & Naturæ in triplici ejus Regno spectaculis, aliarumque rerum memorabilium, tum de China, tum de Tartaria, vicinaque India enarrationibus fusè agitur. Opus ob incognitarum hucusque rerum novitatem, rarum & curiosum. Amstelodami 1666. in folio, lingua Latina, Gallica & Belgica editum.

25. *Obelisci Ægyptiaci* præterito anno intra rudera Templi Minervæ effossi Interpretatio Hieroglyphica, nova methodo tradita. Romæ 1666. in folio, & Obeliscus Alexandrinus dicitur.

26. *Magneticum Naturæ regnum*, sive de triplici Magnete. Romæ 1666. recusum Amstelod. in 12.

27. *Ars*

27. *Ars Combinatoria*, sive *Ars magna sciendi*, qua Ars Lulliana restituitur, & ad omnes Artes, & Scientias facili methodo addiscendas, nec non de quocumque argumento proposito, discurrendi porta aperitur. Amstelodami 1671. II Tom. in folio.

28. *Latium Priscum*, quo ejus origo, situs, natura, urbes, montes, lacus, monumenta veterum æquo cum præcedenti passu curiose describuntur. Amstelodami 1671. in folio.

29. *Archetypon Politicum* ex numismate extractum, & dicitur, Splendor domus Joanniæ, quæ est una ex perillustribus, & antiquissimis Hispaniæ familiis, 1672. in 4.

30. *Arca Noë*, qua architectura, & fabrica Arcæ exponitur in 3. libros distincta, & res ante Diluvium, in Diluvio, & post Diluvium peractas curiosis quæstionibus exponit. Amstelodami 1675. in fol.

31. *Tomus I. Turris Babel*, opus in quatuor libros digestum, quo structura Turris, nec non aliæ prodigiosarum fabricarum monumenta exponuntur. Amstelod. 1675. in folio. sub prælo.

32. *Phonurgia Nova*, qua per prodigiosos sonorum effectus, & proprietates, nec non per machinas sono animatas, reciproco corresponsu, de quacunque re occulta, manifesta, tum inter domesticos parietes, tum foris in dissitis regionum locis, sermocinatio institui potest. Campidonæ 1673. in folio.

33. *Physiologia Kircheriana* multiplici innumerabilium experimentorum varietate comprobata, quam ex vastis Ath. Kircheri operibus summa fide, & studio collectam in unum Tomum contraxit Joannes Stephanus Kestlerus Alsata, 1674.

34. *Organum Mathematicum* ad disciplinas mathematicas facili methodo addiscendas, in usum Principum primò adinventum, & deinde à P. Gaspare Scotto integro Tomo eruditè descriptum, & demonstratum. Norimbergæ apud Enteros, 1670.

35. *Pantometrum Kircherianum* ad usum Principum primò ab Authore inventum, & à P. Gaspare Scotto, integro Tomo explicatum & demonstratum.

36. *Sphynx Mystagoga*, sive *Diatribe de Mumia hieroglyphicata*, ex Ægypto in Galliam non ita pridem translata, & Hieroglyphicorum, quibus inscribitur, symbolorum interpretationem continet. Amstelodami apud Jansonium 1675.

Opera, jam prælo parata sequuntur.

37. *Turris Babel Tomus II & III. Atlas polyglossus intitulatus*, sive Confusio linguarum, in ordinem redacta, quo omnium linguarum atque idiomatum totius Orbis Terrarum disparatissima genera, & species ad 72 linguas novo ausu atque methodo, multorum annorum studio & labore collecta, orbi literario exponuntur.

38. *Musei Collegii Romani*, à P. Ath. Kirchero instituti, descriptio exactissima per Georgium de Sepibus Valesium Mathematicum, & Authoris in machinis conficiendis, executorem peracta, 1675.

39. *Ars Analogica*, quæ de quovis proposito themate, per rerum naturalium analogismos, sive symbolicos conceptus, tum expeditè scribendi, tum amplè dicendi materia subministratur. Amstelod. in fol.

40. *Iter Hetruscum*, quo Hetruriæ tum priscæ, tum tempore Reip. Rom. tum posteræ, origo, situs, natura, politica, catastrophæ, monumenta sacra, profana, nec non naturæ admiranda, triplici ratiocinio, politico-physico-geographico describuntur, & explanantur. Amstelod. in folio,

41. *Geometria practica-combinata*, in usum Principum elaborata.

42. *Ars Veterum Ægyptiorum Hieroglyphica*, qua Sacerdotum priscorum in Obeliscorum, statuarum, aliorumque monumentorum hieroglyphicis symbolis disponendis, ordinandis, & singula cum singulis combinandis, ratio, modus, & methodus. à nemine, quod sciam, hucusque tentato artificio verè, & genuinè exponitur, & Hieroglyphica sapientia tandem restituta jure dici potest.

43. *Abhenaali*, sive *Avicennæ Tomus* II. qui & *Canon dicitur*, de medicamentis simplicium mineralium, plantarum, fructuum, gummium, animaliumque, *&c.* ex Hebr. Arabic. ling. translatus.

Nota ad Lectorem.

Quicunque hæc Opera hactenus impressa desideraverit, is ea à D^om^. *Joanne Janssonio à Waesberge*, Bibliopolæ Amstelædamensi & Impressori *Kircherianorum Operum* obtinere poterit.

FINIS.

